

מבחר עירונים

שמות
שנת תשפ"ב

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
05:59	05:37	05:22	04:06	ירושלים
05:55	05:33	05:23	04:20	בני ברק
05:55	05:33	05:21	04:09	חיפה
05:56	05:34	05:24	04:21	אשדוד
05:58	05:36	05:23	04:05	בית שמש
05:58	05:36	05:24	04:23	קרית גת
05:55	05:33	05:19	04:12	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופוס
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בניים ובני בניים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

שיעור מס' 73 | פר' שמות תשפ"ב

"עסקה במיליון דולר"

הנדל"ן. הלה שאל אותי האם אני זקוק כעת לכסף כהלוואה. עניתי לו שהוא פונה אלי ממש בתזמון מושלם כי בעוד שעתיים הודד ליין שלי לעסקה יפוג ואם לא אפקיד היום חצי מיליון דולר נוספים אפסיד גם את החצי מיליון דולר הקודמים. הלה אמר שאכן העסקה לא בשבילו, אך הוא מוכן להלוות לי כל סכום שאני זקוק לו. כך ביקש את פרטי חשבון הבנק ואמר כי מעביר לי מיידית חצי מיליון דולר. אכן, לאחר כמה דקות שלח באימייל מסמך המאשר את ההעברה. התקשרתי למוכר הנכס, בשמחה, אך התברר שאליה וקוץ בה: כיון שמדובר בהעברה ממדינה אחרת, מקנדה לארה"ב יראו כאן בארה"ב בבנק את ההעברה רק בבוקר למחרת, וזה כידוע אחרי המועד החוקי לפעימה הנוכחית היום בשלוש. שוב פניתי לבורא יתברך עם פרקי תהלים נוספים ושוב דרשתי ממנו במפגיע לעזור לי להעביר עוד היום חצי מיליון דולר. וראו זה פלא עורך דיני שליווה אותי בעסקה ראה את מצוקתי, ומשראה את מסמך ההעברה מהעשיר הקנדי, הודיע לי חגיגת כי הוא יעביר מחשבוננו האישי את חצי המיליון לחשבון המוכר, ומחר, כשהכסף מקנדה ייכנס אחזיר לו את הכסף. אכן כך היה. שמחתי מאוד על הצלחתי **לשכנע את הבורא לא להפריע לי בדרכי אל העושר**. המשכתי והתקדמתי בעסקה ובמרוץ אל העושר המיוחל. כך הגיע לה פעימה נוספת בעסקה בה היה עלי להעביר עוד ארבע מאות אלף דולר נוספים, וגם שם הבורא יתברך לא עמד בדרכי... בעיני רוחי ראיתי כבר את עצמי, יעקב הגביר, צועד מעדנות בארמוני כששיירת משולחים דופקים על דלתותיי. ואז לפתע הגיע המפץ הגדול. לפתע העסקה קרסה לה מול עיני הנדהמות. כך שבמקום להיות בעל חוב של חצי מיליון דולר, נהייתי בעל חוב של מיליון וארבע מאות אלף דולר. חלומותיי נגזזו וכמעט נשברתי, אך לא...

כיהודי האמון על הכלל: **"כתיית למואר ולא כתיית למנחות"** כפירושים של צדיקים שעל היהודי לקחת את הכתיית והשבירה כדי להאיר. כך ניסתי לקחת את השבירה הזו כדי ללמוד ממנה ולהאיר את נשמתו ולא חלילה למנחות- לשבר, דיכאון והפוגה. התייעצתי עם הרב שמעון שפיצר שליט"א אשר לשיעוריו המדהימים המופצים ברחבי תבל ע"י מכון "הביניני" אני מאזין רבות. הוא האיר את עיני, כי שאלתי שלא כהוגן, והחסרתי פרט חשוב ויסודי בתפילתי: החסרתי את ההדגשה הנדרשת לצירוף לכל תפילה ולכל משאלה: **"והטוב בעיניך עשה"**, כלומר: ביקשת והפצרת מהבורא לעזור לך **ולשלוח לך חצי מיליון דולר**, אך יתכן שזה כלל לא לטובתך, אולי זה לא רצון השם. אכן כוח התפילה הוא עצום כפי אשר נוכח לדעת, כי הרי הקב"ה שלח לך משום מקום חצי מיליון דולר בשעת הש"ש... אך היה ראוי להוסיף בתפילתך לבורא יתברך את המשפט המסמל את הכנעתך וביטולך אליו יתברך.

"הטוב בעיניך עשה" מהרב שפיצר שליט"א למדתי כי רצון הבורא יתברך שנקבל באהבה והכנעה גמורה את הנהגתו כך יצאתי לדרך חדשה, משנת חיים, דרך רצופת אהבה ובטחון, דרך קשה ומאתגרת הדורשת אימונים רבים בתחילתה, אך מלאת עונג וסיפוק בסופה. אט אט השכלתי להבין כי אכן שילמתי רבה געלט!- שכר לימוד של מיליון וארבע מאות אלף דולר אך **יש תמורה לאגרה...** בזכותם קניתי איש. רכשתי לעצמי דרך חיים אמיתית של יהודי כנוע, מבוטל ומאמין בבורא יתברך הטוב ומיטיב, ומשהגעתי להכרה אמיתית זו ראיתי גם ברכה מרובה בעסקיי ובשאר ענייני. אכן כששמעתי את סיפור חייו של ר' יעקב הבנת, איך גם בחיי היום יום, אינו נבהל מכל רוח סערה ומשבר בידועו כי הוא **מונהג אישית ביד אבא אוהב**.

הרב שפיצר מסביר שלכל דבר חזק וקשה בעולם, יש משהו יותר חזק ממנו הגובר עליו, כדברי חז"ל: יין קשה- פחד מפיגו, הר קשה- ברזל מחתכו, ברזל קשה- אור מפעפעו וכו'. על אותו משקל "מצב קשה- הכנעה ובטחון ממיסו" לאחר מעשה מתברר שאכן תפילתו של ר' יעקב, אז בשעתו, להצליח בעסקה אכן התקבלה ובגדול. הוא **הצליח בעסקה זו למעלה מן המשוער**: במקום לקנות חלקת אדמה, נכס נדל"ני, הוא עשה עסקה מוצלחת הרבה יותר באותם מיליון וארבע מאות אלף דולר הוא עשה את עסקת חייו, עסקת חיי נצח. הוא קנה את אישיותו כיהודי נכנע לאלוקיו, מאמין, בוטח ומשליך יתבו על השם אשר אהבו.

נפגשתי אתו, עם ר' יעקב, לפני כעשור. הוא היה אז אברך צעיר, עתיר חלומות עושר, כמו כמה מחבריו האמריקאים בני גילו. הוא עסק בנדל"ן וכבר ראה בעיני רוחו את המיליונים זורמים לחשבונו. נות הבנק שלו. יתכן שכדי להכין את הרקע לעשירותו הקרבה ובאה כבר אימץ לעצמו אי אלו טבעים ומידות המצויים אצל חלק מהגבירים. כך, כאשר הציעו לי להיפגש אתו עלה לי טעם חמוץ קמעה מהפגישה הקודמת לפני כעשור. אך לא. משהגעתי לפגישה קיבל אותי במאור פנים. על פניו היה איזה מעטה של אור. נראה שהשכינה שורה שם... החמאתי לו על כך והוא הגיב בענווה ובביטול. במהלך הפגישה אכן נוכחתי לראות שמדובר בבן אדם אחר, שונה לחלוטין ממי שהכרתי לפני עשור. יהודי בטל לאלוקיו, מלא וגדוש בבטחון ובאמונה בבורא יתברך. הייתי סקרן לדעת כיצד ארע המהפך בחייו.

כהקדמה לדברים, נביא את דברי רבנו ה"זרע שמשון" המסביר את הפסוק הראשון בפרשתנו, פסוק המדבר על השווי והחשיבות של בני ישראל: "ואלה שמות בני ישראל" כפירוש רש"י הק': "להודיע **חיבתן שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם**". מסביר רבנו כי בני" זכו למעלתם ולגדלותם דווקא על ידי צער הגלות והשעבוד. משם, מתוך הקושי צמחו והתעלו. רבנו מוסיף ומפרש את המשך הפסוק "את יעקב איש וביתו באו" ע"פ דברי המדרש: "את יעקב" - כל אלו מכוחו של יעקב שסגל מצוות ומעשים טובים. מסביר רבנו כי הפסוק בא להסביר מדוע "בני ישראל" - המכונים כך להדגשת חשיבותם, נלקחו לגלות, לשעבוד ולסבל במצרים. התשובה רמוזה במילים: "את יעקב" - כמו שיעקב לא זכה בברכות אלא בצער ותחבולה כך עם ישראל לא יכול לזכות לטוב ולשפע לפני שיעבור קודם כור היתוך של גלות צער וייסורים, כדברי הגמרא במסכת ברכות דף ה' ע"ב: "שלוש מתנות נתן הקב"ה לישראל ולא נתנם אלא על ידי צער..."

נחזור למיודענו, ר' יעקב, אשר תהליך צמיחתו האישית עלה לו בהפסד של מיליון וארבע מאות דולר, ומשם גדל והיה לאיש. וכה היה המעשה:

ר' יעקב התעסק לפרנסתו כאמור בנדל"ן. הייתה לו הצעה נדל"נית שנראית לו קסומה, בעלת מחיר נקוב של **עשרים מיליון דולר**, בכדי לזכות בעסקה הוא היה צריך להפקיד לזכות המוכר בפעימה הראשונה מקדמה בסך חצי מיליון דולר, כשההסכם הוא כי אם הוא לא יביא את הפעימה השנייה עד לתאריך פלוני, יאבד גם את דמי המקדמה, בנוסף לאיבוד זכותו לרכישת הנכס. במשך אותה תקופה הוא השקיע בעסקה זו, בה ראה את עסקת חייו... מקפצה בטוחה אל העושר הנכסף והמיוחל. יעקב ניסה בכל כוחו לגייס משקיעים שיכנסו יחד אתו לעסקה אך לשווא. משום מה לא הצליח. משהתקרב התאריך האחרון להעברת הפעימה השנייה הוא ניסה את כוחו להשיג כהלוואה את חצי המיליון הנוסף, אותו היה עליו להפקיד כדי לא לאבד את חצי המיליון שכבר הפקיד בעבר, אך כל ניסיונותיו עלו בתוהו. הגיע היום הגורלי, היום האחרון להפקדת הפעימה השניה, עד שלוש אחר הצהריים עליו להראות הוכחה על העברה של חצי מיליון דולר לחשבון הבנק של המוכר. "משלא מצאתי פתרון" משתף ר' יעקב **ושעון החול תקתק בזעם**, תוך כדי הבנתו שהפסד של חצי מיליון דולר יכניס אותו לסחרור כלכלי, מה גם, שכלל לא התאים לאופי שלי ולמצליחנות שלי, כל ההפסד הזה... לקחתי את ספר התהילים ושפכתי שיח בכל ליבי, ממש דרשתי מהבורא יתברך להצליח דרכי. היה נראה שהקדוש ברוך הוא חיכה לתפילתי, כי ממש כשסיימתי את התפילה הזאת, באחת בצהריים, כשבעוד שעתיים שעון החול אוזל, צלצל הטלפון שלי. אני מביט בצג ולא מאמין..."

...מסביר רבנו ה"זרע שמשון" **כי הקב"ה ממתין עם ישועתו עד שיתפללו ויזעקו אליו**, וזאת לשון רבנו בפרשתנו: "וכן היה שאף שניצול משה (מן היאור) והיה מתוקן לגאלם, לא רצה לגאלם מיד, אלא המתין שמונים שנה עד שיאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שוועתם, או אז תיכף ומיד הגיעה הישועה: 'ומשה היה רועה...' וירא אליו"

ממשיך ר' יעקב: "על צג הטלפון היה יהודי עשיר גדול ממדינת קנדה אליו פניתי לפני תקופה כדי להציע לו לקחת חלק בעסקת

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

ספורים בפרשה

ובני ישראל פרו וישרצו וירבו (ז.א)

אל רבי אליעזר גורדון מטלו, הגיע פעם 'מתחכם' אחד והתנפח על דברי חז"ל שכל אשה ולדה במצרים ששה בכרס אחת, בטענה אולת שהדבר לא יתכן במציאות. הלה הסכים שבני ישראל התרבו באפן בלתי טבעי, שהרי ירדו למצרים בשבעים נפש, וכעבר מאתיים ועשר שנה היו בהם שש מאות אלף רגלי מגיל עשרים ועד ששים, ובתוספת הנשים, הזקנים והטף, יעלה מספרם עד פשני מיליון ומחצה, אולם התקשה לקבל שכל אשה ולדה ששה בבת-אחת. השיב לו רבי אלעזר תשובה נצחית: "רואה אני שאתה מאמין בסטטיסטיקה יותר מאשר בדברי חז"ל. ובכן אשאלה על מנין הבכורים המנויים בפרשת במדבר, שם עולה מספרם לשנים ועשרים אלף שלשה ושבעים ומאתים. מנין בני ישראל היה 603,550 בנאמר שם, ומספר זה הוא רק של הפקודים מן עשרים ועד ששים שנה. מסתבר, כי מספרם של אלו שלא נמנו, דהיינו הצעירים שהיו מתחת לגיל עשרים והמבגרים שמעל לגיל ששים, דומה גם הוא למנין זה, ונקבל אפוא שמנין בני ישראל הפללי היה 1,207,100. ואם נאמר שלכל משפחה היה בכור אחד, ונחלק את המספר הזה במנין הבכורים, נקבל שהיו 54 נפשות במשפחה אחת. האם יעלה עלי-הדעת שכל אשה ולדה 54 פעמים? אלא על-כרחך אתה מודה, שכל אחת ולדה תשע פעמים, ובכל פעם ולדה ששה ילדים בכרס אחת, וכך היו בכל משפחה פחמשים וארבעה ילדים..."

ה"שואל המסתפק נאלם דומיה", כפי שמספר רבי זלמן סורוצקין, חתנו של רבי אליעזר גורדון, ומוסיף וכותב: "ודבר זה מצוה לפרסם ברבים".

וילך איש מבית לוי ויקח את-בת-לוי (ב.א)

סמוך לשואת יהודי אירופה, התגוררה בעיר אמשטרדם שבהולנד משפחה יהודית בשם לבנברג. אבי המשפחה, רבי שלמה לבנברג, היה יהודי יקר ערך וחדור אמונה, שפאשר הובל בידי הנאצים הארורים ושמו הכרז למשלוט ברפבת אל מחנה ההשמדה יחד עם בני משפחתו, הכריז בקול "הינני", כקריאתו של אברהם אבינו בשעה שעמד לעקד את יצחק בנו. מכל צאצאיו לא נותרה אלא בת אחת בשם יוכבד, שנצלה בדרך נס, לאחר שהחבאה מבעוד מועד אצל הולנדים ממפריהם. כחמש עשרה שנה לאחר תם השואה, נודע בארץ פלא לנצולה היחידה, מדוע נקראה בשם זה, פרט שלא היה באפשרותה לגלות, פיון שנפרדה מהוריה בהיותה פשוטה בת ארבע בלבד. היתה זו ספרת יהודיה מפרסמת בהולנד, שבשנת תרצ"ט, בעוד שמי אירופה מתקדרים בענני השואה האמה, ואף אחד לא ידע מה ילד יום, פרסמה מאמר חזק ליהודי הולנד וגרמניה, ונטלה לדגמה את עמקם אבי משה, כפי שדרשו חז"ל על הפסוק וילך איש מבית לוי ויקח את-בת-לוי, שעמקם הלך בעצת בתו והחזיר את אשתו יוכבד, על-אף גזרת פרעה כלי-הבן תילוד היארה תשליבהו. בעקבות פרסום המאמר, שלחה עם משפחת לבנברג מכתב אל הסופרת, וכתבה לה כי המאמר חזק אותם מאד למרות השעה הקשה, ואת בתם שנולדה לאחר פשנה קראו בשם יוכבד, על-שם יוכבד אם משה. ובאמור, היתה בת זו, הנצר היחיד ששרד במשפחה, ויחד עם בעלה רבי עזרא קאהן, הקימה בית לתפארת.

פנינים

ויקם מלך-חדש (א.ח) - מפרש רש"י שנהלכו רב ושמואל, אם חדש ממש או רק שנת-חדשו גזרותיו. ורמזו לשתיקה, כי חדש בגימטריה זה המקור עצמו, והאותיות שלפני תבת ה'ש הן גזר, לומר שרק גזרתו התחדשה שוב. (מגדנות)

והנהיגו בכה (ב.ו) - מפרש רש"י שהיה קולו כנער. ורמזו לזה בכל אות שלפני האחרונה שהן אותיות נע"ב, והן בגימטריה הקול. (שם)

אהיה אשר אהיה (ג.יד) - אהיה בגימטריה 21, אהיה כפול אהיה בגימטריה 441 כמנין אמת - חותמו של הקב"ה, ולכן יסד הפיסון שהוא דיין אמת, ההגוי באהיה אשר אהיה. (אמרי אמת)

והאמינו לקל האת האחרון (ד.ח) - טענה איילית טוענים אמות העולם, שבית-המקדש השני שנחב היה האחרון ואין אחריו שלישי חלילה, שהרי נאמר בחגי גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן-הראשון, ואף אתה הקהה את-שניו מפסוק זה, שנאמר בו האת האחרון ולא היה אלא השני, שכן אחריו בא האות השלישי של מפת דם, ואמר רבי ישראל מרוזין שהדבר נרמז בפסוק והיה הדם לכם לאת על הבתים, שמפת הדם תהיה לסמן על הבתים, בתי המקדש, שהשני לא יהיה אחרון ממש אלא אחר הראשון, ואחריו יהיה השלישי שיבנה במהרה, אמן. (מתוקים מדבש)

שלחנא ביד-תשלח (ד.יג) - בתרגום יונתן מובא, שמשה בקש בזה מהקב"ה שיגאל את ישראל באותה שעה בידי המשיח, ולכן אמר בלשון נא שהוא לשון עתה, ב"ד נוטריקון בן ישי דוד, ואותו תשלח לנגאלנו. (באר משה)

עתה תראה אשר אעשה לפרעה (ו.א) - מה השיב הקב"ה למשה על טענתו למה תרעתה לרעה? אלא פיון שאין הגאולה באה אלא בהפסח הדעת, ואז לא היו בהפסח הדעת, כי סמן נמסר להם שיגאלו על-ידי הגואל שיאמר פקד פקדתי, וכאשר בא משה ואמר להם פקד פקדתי ידעו שהוא הגואל, שהרי היה ערל שפתיים ולא היה מסגל לבטא את האותיות בומ"ף. אולם כאשר הוסיף פרעה להרע להם, היתה בו הפסח הדעת מהגאולה, ועתה תראה אשר אעשה לפרעה בנאולה. (רבי פינחס מקוריץ)

היה היה

אנכי אלקי אביך

ליל שבת־קדש פְּרֵשֶׁת שְׁמוֹת. רבי יצחק מִסְקוּרְיָא יושב בְּמִנְהַגוֹ עוֹד בְּטָרַם קִדְשׁ עַל־הַיּוֹן, עַם אֲחֻזַּת מְרַעְהוּ, וְדוֹרֵשׁ בְּפִרְשֵׁת הַשְּׁבוּעַ. מִזְכִּיר פְּסוּקַי זֶה "אֲנֹכִי אֱלֹקֵי אֲבִיךָ", וְאֵת הַסְּמִיכוֹת הַתְּמוּזָה שֶׁל חֲז"ל בְּמִדְרָשׁ לְפִסְטוֹק זֶה, עִם הַפְּסוּקַי שֶׁבְּמִשְׁלֵי: "פְּתִי יֵאָמְרוּ לְכַל־דְּבָר", וְאוֹמְרֵי: "מִשֶּׁה רַבְּנֵי אֲדוֹן הַנְּבִיאִים מִבְּחַר הַמִּין הַאֲנוּשִׁי, הִגִּיעַ לָלֵא סֶפֶק לְדַרְגוֹת נִפְלְאוֹת בְּחֻקְר הָאֱמוּנָה וְהַשְּׁגוּחָה, אוֹלָם לְמִדּוֹת רַחֵב בִּינְתוֹ וְעִמְקוֹ שֶׁכָּלוּ, הָרִי בְּאֶשֶׁר הָיָה רוֹעֵה אֶת צֶאֱן יִתְרוֹ חוֹתְנֵו, וְרָאָה בְּמִדְבָּר אֶת הַסֵּנֶה הַבוֹעֵר בְּאֵשׁ, לֹא הִחַל לְחַקֵּר אֶת־הַדְּבָר וְלֹא הִלֵּךְ בְּגִדְלוֹת וּבְנִפְלְאוֹת מִמֶּנּוּ. אֵלָּא הָאֱמִין בְּה' בְּאֱמוּנָה פְּשוּטָה פְּתִי הָאֱמִין לְכַל־דְּבָר, וְהִתְעַטֵּף בְּאֱמוּנַת־אֱמֶן וּבְתַמִּימוֹת נִפְלְאוֹה בְּה' יִתְבָּרַךְ."

בֵּין הַשְּׁוֹמְעִים, הָיָה גַם רַבִּי יַעֲקֹב יוֹחֲנָן רַבִּינּוּבִיץ מְקַרְסֶנֶע, נֶכֶד רַבִּי חַיִּים קְרָסְנֶר מִבְּנֵי הַיְכָלוֹ שֶׁל הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב. רַבִּי יַעֲקֹב יוֹחֲנָן הִסְתַּוֵּף בְּצִלוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמוּאֵל מִקְמִינְקָא וְהָיָה מְאוּכָלִי שֶׁלְחֵנוּ, וְקָבַל מִמֶּנּוּ רְבוֹת הַתּוֹרָה וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם. "אֲבָקֶשׁ אֶת רְשׁוֹת הָרַבִּי וְאֶסְפֶּר, כִּי גַם מוֹרֵי וְרַבִּי רַבִּי שְׁמוּאֵל הִתְעַמְקוּ בְּדַבְרֵי הַמְּדַרְשׁ הַלְלוֹ, וְאֵף הוּא הִתְחַבֵּט לְהַבִּין אֶת הַסְּמִיכוֹת שֶׁל "פְּתִי יֵאָמְרוּ לְכַל־דְּבָר" לְדַבְרֵי הַקְּב"ה לְמִשֶּׁה רַבְּנֵי. וְשֵׁנִי נְבִיאִים הִתְנַבְּאוּ בְּסִגְנוֹן אֶחָד, וְאֵף מוֹרֵי פָּרַשׁ דְּבָרֵי הָרַבִּי, שִׁמְשָׁה רַבְּנֵי הָאֱמִין בְּאֱמוּנָה תְּמִימָה כְּאִישׁ פְּתִי וְלֹא הִלֵּךְ בְּדַרְיִשׁוֹת וְחֻקִּירוֹת. וְעַמְשָׁה נִפְלָא סַפֵּר מוֹרֵי, אֲשֶׁר אָרַע עִם זְקֵנוֹ שֶׁל הָרַבִּי, וּמִמֶּנּוּ לָמַד פֶּסֶחַ חֲשׁוּבָה הָאֱמוּנָה הַפְּשוּטָה כְּאִישׁ פְּתִי, וְאֲשֶׁרֵי הַעוֹשָׂה כֵּן."

הַסַּפּוֹר אָרַע עִם רַבִּי דּוֹד לִיקְס, מְגֹדְלֵי תַלְמִידֵי הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב, שֶׁהָיָה אֲבִירָאמוֹ שֶׁל רַבִּי יַצְחָק מִסְקוּרְיָא, כִּדְ שֶׁהָרַבִּי הָאֲזִין בְּהַקְשָׁבָה מִיחַדָּת לְסַפּוֹר הַנִּפְלָא אוֹדוֹת זְקֵנוּ. רַבִּי דּוֹד יָשָׁב בְּעִיר בָּאֵר שֶׁהִשְׁתִּיכָה אֲזַ לְמַחֲזוֹ פּוֹדוּלוֹה, וְכִיוֹם נִמְצְאוֹת בְּאוּקְרָאִינָה, וְיָשָׁב בָּהּ עַל־מִדּוֹן פְּדִין וּמוֹרֵה־צִדְקָה. בְּרַבְּנוֹת הָעִיר פֶּהֶן רַבִּי יַעֲקֹב שֶׁמְשׁוֹן מְשַׁפְּיטוּבְקָה, וְהָיוּ שְׁנֵי הַמְּלָכִים מְשֻׁמְשִׁים זֶה לְצַד זֶה בְּרַבְּנוֹת וְהוֹרָאָה. שְׁנַיִם אֲרָבוֹת הָיְתָה בָּאֵר בְּשִׁלְיִטָּה שֶׁל מְלָכוֹת פּוֹלוֹן, אוֹלָם בְּעַקְבוֹת אַבּוּד עֲצֵמָאוֹתָה שֶׁל פּוֹלוֹן וְחֻלְקַת שְׁטָהָה, הַשְּׁתַּלְטָה הָאִימְפֵּרְיָה הָרוּסִית עַל פְּרוּסְיָה וּבְתוֹכָהּ הָעִיר בָּאֵר. הָיָה זֶה בְּעֵרֶב יָמָיו שֶׁל רַבִּי דּוֹד לִיקְס, שֶׁנִּפְטַר בְּהַיּוֹתוֹ כִּבְּן מֵאָה שָׁנַיִם בְּשָׁנַת תַּקְנ"ט, וְהָיָה הַחֲלוּ לְהִגִּיעַ אֶל הָעִיר שְׁמוּעוֹת אִימָה, עַל צִחְצוּחַ חֲרָבוֹת בֵּין הַמְּדִינּוֹת וְהַצָּבָא הָרוּסִי הַמְּתַקְדֵם בְּמַהִירוֹת. הָיָה זֶה בְּעֵרֶב שַׁבְּת־קִדְשׁ, כְּאֲשֶׁר הַשְּׁמוּעָה נִפְלָה בְּבָאֵר עַל הַתְּנַפְלוֹת קְרוּבָה שֶׁל חֲזִלִּים רוּסִיִּים בְּעַצְמוֹה שֶׁל הַשְּׁבָת. אֶת הַפְּחָד אֲפָשֶׁר הָיָה לְמַשֵּׁשׁ בְּאוֹיֵר, וְכֵלֶם הָיוּ אֲחֻזֵי אִימָה מִהַפּוֹלְשִׁים הָרוּסִיִּים שֶׁנּוֹדְעוּ בְּאֲבִיבְרִיּוֹתֵם הַגְּדוֹלוֹה. רַבִּי יַעֲקֹב שֶׁל־הָעִיר, רַבִּי יַעֲקֹב שֶׁמְשׁוֹן, עִם בְּנֵי־יָתִיב וְתַלְמִידָיו הַקְּרוּבִים, הִחְלִיטוּ לְהַסְתַּתֵּר עַד יַעֲבֹר וְעַם בְּמִרְתָּף סְתָר בְּטָטֵן הָאֲדָמָה, וְשֵׁם שֶׁהוּא בְּמִשְׁךְ הַשְּׁבָת כִּלָּה מִבְּלִי לְהוֹצִיא אֶת אֶפְסֵי הַחוּצָה, כֵּן וְבִלְעָ לָהֶם. אֵד רַבִּי דּוֹד לִיקְס עָשָׂה בְּדִיוֹק אֶת הַהֶפֶךְ מִיִּדְדוֹ רַבִּי יַעֲקֹב שֶׁמְשׁוֹן. הוּא לֹא שָׁת לְבוֹ לְשְׁמוּעוֹת מְטִילוֹת הָאִימָה שֶׁהִתְרוֹצְצוּ בְּעִיר, לֹא בָּרַח וְלֹא הִסְתַּתֵּר, לֹא הִתְיָרָא וְלֹא חָת. הוּא הִמְשִׁיךְ אֶת סִדְרֵ יוֹמוֹ כְּרִגְלֵי, פֶּהֶן לְהַסְתֵּר לְכַבּוֹד שְׁבַת בְּמִקְוֵה טְהוּרָה, וְלֵאחֲרָי מִכֵּן פֶּהֶן לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי שְׁבַת הַמְּלָכָה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, כְּשַׁעֲמוֹ לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ מִמְּקַרְבָּיו שֶׁחָסוּ בְּצִלוֹ וְחָשׂוּ בְּטוֹחֵים בְּזָכוֹתוֹ. לִיל הַשְּׁבַת עֵבֶר בְּשָׁלוֹם, וְלֹאֲחֵרֵי גַם יוֹם הַשְּׁבַת הִתְנַחַל עַל מִי־מִנְחוֹת, אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצְאוֹת וְאֵין צוּחָה. הַתְּבָרָר, כִּי לְשִׁמְעוּהָ לֹא הָיְתָה אֲחִיזָה בְּמִצְיָאוֹת, וְנוֹצְרָה בְּמַחֲזוֹ הַקְּדוּחַ שֶׁל אֶחָד הַבוֹרְחִים מְהַעֲרִים הַסְּמוּכוֹת, שֶׁצָּרָף דְּבַר לְדְבָר, וּמִסְקַנְתוֹ הַמְּטַעִית הָיְתָה שֶׁמְסַלּוֹל הַצָּבָא הָרוּסִי עֵתִיד לְעַבֵּר בְּעִיר בָּאֵר, בְּעוֹד הֵם אֲגַפּוּ אֶת הָעִיר וְכֵלֶל לֹא נִכְנְסוּ אֵלֶיהָ. בִּינְתַיִם הַצְּטַנֵּף רַבִּי יַעֲקֹב שֶׁמְשׁוֹן וְחִבּוּרָתוֹ הַקְּטִנָּה בְּמִרְתָּף הַשְּׁחֹבֵי, כְּאֲשֶׁר בְּטוֹחֵים הֵם כִּי מַחוּץ תִּשְׁכַּל חָרֵב וּמַחְדָּרִים אִימָה, וְהֵם מְמַתְיָנִים עַד צֵאת הַשְּׁבַת פְּדִי שִׁיּוּכָלוֹ לְקַבֵּר עַל הַמְּתַרְחֵשׁ בַּחוּץ. בְּעֵרְבוֹ שֶׁל יוֹם הַשְּׁבַת, נִשְׁלַח אֶחָד הָאֲנָשִׁים הַחוּצָה, פְּדִי לְרְאוֹת הַקְּלוֹ הַמִּים מַעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְבִינְתַיִם הַזְּדָרְזוּ רַבִּי יַעֲקֹב שֶׁמְשׁוֹן עִם מְתֵי הַמַּעַט לְהַתְּפַלֵּל עֲרִבִית שֶׁל מוֹצְאֵי שְׁבַת וְלְהַבְדִּיל עַל־הַפּוֹס. עִם סִיּוֹם הַתְּפִלָּה, שָׁב הַשְּׁלִיחַ בְּאֲרֻשׁוֹת שְׁלוֹחַ, וּמִפְּי הַתְּבָרָר כִּי הִפֵּל הָיָה בְּגִדְד עוֹרָבָא פְּרַח, וְהַשְּׁבַת עֵרְבָה בְּכֵלֶל בְּשָׁלוֹם וְלֵלָא פָּנַע.

יָצָא רַבִּי יַעֲקֹב שֶׁמְשׁוֹן מִמְּקוֹם מַחְבֹּאוֹ, וְפִנָּה הַיֵּשֶׁר אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת. וְהָיָה הוּא מְגַלָּה לְתַדְהַמְתוֹ אֶת רַבִּי דּוֹד לִיקְס יוֹשֵׁב עַדוֹן עִם חֲסִידָיו בְּפַעְדָּה הַשְּׁלִישִׁית, הַנְּהָרָה נִסּוּכָה עַל־פְּנֵיהֶם, וְהֵם יוֹשְׁבִים וּמְזַמְרִים אֶת זְמִירוֹת הַשְּׁבַת בְּגִנְחוֹת וְלֵלָא כְּלִי־פַחַד. "הֵרַב מְשַׁפְּיטוּבְקָה!" פֶּהֶן אֵלָיו רַבִּי דּוֹד לִיקְס בְּבִת־שְׁחֹק, שֶׁכֵּן מְצוֹדְתוֹ שֶׁל רַבִּי יַעֲקֹב שֶׁמְשׁוֹן הָיְתָה פְּרוּסָה בְּעָרִים מְסַפֵּר, "הָרִי יוֹדְעִים אַתֶּם כִּבְעַל חֲקָמָה, וְאֵין נְבוֹן וְחָכֵם כְּמוֹךָ. רִגְלִיִּים אַתֶּם לְהִלָּךְ בְּחֻקְמוֹת וְחֻקִּירוֹת, וּמִשׁוֹם כֵּן הַחֲבַבְתֶּם אֶת עַצְמְכֶם בְּמִשְׁךְ הַשְּׁבַת פְּלָה בְּתוֹךְ מְרַתָּף טַחֹב וְעֵלוֹב. וְמָה הוֹעִלְתֶּם כִּבְּ? לֹא הָיָה עַמְכֶם סְפִירָתוֹרָה לְקִרְיָאוֹת הַתּוֹרָה בְּשְׁבַת, לֹא אֲכַלְתֶּם אֶת מַאֲכָלֵי הַשְּׁבַת הָעֲרָבִים, וְכֵן מְנוּחַת הַשְּׁבַת מְנַעְהָ מִכֶּם גְּבִלֵל חֲקְמְכֶם הִתְרָה." וְאֵלָּו אֲנִי, הַמְּשִׁיךְ רַבִּי דּוֹד, "אֲנִי אִישׁ פְּשוּט, פְּתִי הָאֱמִין לְכַל־דְּבָר, אוֹלָם יֵשׁ בִּי אֱמוּנָה פְּשוּטָה וְתַמְמָה, וּבְזָכוֹת אֱמוּנָה זוֹ הַשְּׁלִכְתִּי אֶת־עַצְמִי עַל אֲבִינוֹ שְׁבַשְׁמִים, וְהָיָה זְכִיתִי לְשַׁבְּת־קִדְשׁ שֶׁל מַעִין הָעוֹלָם הַבָּא. אֵין שָׁטָן וְאֵין פָּנַע רַע." אֶת הַסַּפּוֹר הָזֶה, אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב יוֹחֲנָן מְקַרְסֶנֶע לְרַבִּי יַצְחָק מִסְקוּרְיָא, "סַפֵּר מוֹרֵי וְרַבִּי רַבִּי שְׁמוּאֵל מִקְמִינְקָא, וְהוֹסִיף וְעִכְשׁוֹ תְּבִינּוּ מַדּוּעַ הַסְּמִיכוֹ חֲז"ל אֶת הַפְּסוּקַי "פְּתִי יֵאָמְרוּ לְכַל־דְּבָר" לְמִשֶּׁה רַבְּנֵי. מִפְּנֵי שְׁטוּב יוֹתֵר לְהִיֵּת כְּשׁוֹטָה וְכְאִישׁ פְּתִי, הָאֱמִין בְּאֱמוּנָה פְּשוּטָה, מְאֲשֶׁר לְלַכֵּת בְּחֻקִּירוֹת וְדַרְיִשׁוֹת, וְלְדַרְשׁ בְּמַפְלָא מְמָדָה..."

מאורות

רבי אברהם שמואל גנימין סופר מפרשבורג י"ב ליום ההולולא י"ט בטבת תרל"ב

בְּנוֹ שֶׁל הַחֲתָם סוֹפֵר, וּמְמַלָּא מְקוֹמוֹ בְּרַבְּנוֹת פְּרַשְׁבוֹרֵג בְּמִשְׁךְ ל"ג שָׁנִים כְּאֲבִיו וּבְנוּ, וְעַמַּד בְּרֵאוֹת וְשִׁיכְתוֹ הָרְמוּה. מִכְּנֵה הַיְתָב סוֹפֵר, עַל־שֵׁם חִבּוּרָיו בְּהַלְכָה עַל אֲרַבְּעַת חֻלְקֵי הַשְּׁלֶחָן עֲרוּךְ, עַל מִסְפַּחַתוֹ הַשֵּׁם, וְרֵשׁוֹת וּבְאוּרִים עַל הַתּוֹרָה. בְּהַיּוֹתוֹ כִּבְּן שֵׁשׁ חֻלָּה וְנָטָה לְמוֹת, וְאֲבִיו הִתְעַצֵּם בְּתַפְלֵתוֹ לְרַפּוּאָתוֹ, וְנוֹסֵף לוֹ הַשֵּׁם אֲבָרְהָם, וְהִתְפַּסָּא כִּי "עַל יוֹבֵל אֶחָד נְעִתְרַתִּי", וְאֲכַן חַי עוֹד חֲמִשִּׁים שָׁנָה מֵאֵז. כְּבָר בְּגִיל י"ד הָעֵלָה חִדוּשִׁים עַל־הַתְּבָב, וְקָבַל אֶת כְּלִי־תוֹרָתוֹ מֵאֲבִיו הַגְּדוֹל, וְהוּא שֶׁהִסְמִיכוֹ לְמַלְאֵךְ אֶת מְקוֹמוֹ אַחֲרָיו, עַל־אֵף הָיְתוֹ כֵּן כ"ד שָׁנִים בְּבֵלֶךְ, וּבְרָכוּ שְׁשָׁנֵי זְקֵנָיו וְיַסְכִּיחוּהוּ, רַבִּי עַקְיָבָא אֲבִיר מִמִּינוּ, וְרַבִּי שְׁמוּאֵל שְׁאִטוֹן כ"ץ הַמְּהַרְשֵׁשׁ מְשֻׁמְאָלוּ, וּמְלַאָךְ אֶחָד עַל־רֵאשׁוֹ, וְהוֹסִיף "וְאֵף אֲנִי אַבּוֹא אַחֲרָיְךָ וּמְלַאֲתִי אֶת־דְּבָרֶיךָ". עַמַּד בְּגִאוֹן עַל מִשְׁמֵר הַתּוֹרָה וְהִתְרָאָה בְּהַנְּבָרָה, וּבְשָׁנַת תַּרְכ"ח הַכְּרִיז עַל הַקְּמַת קַהְלוֹת עֲצֵמָאוֹת לְלֹא הַשְּׁפַעַת הַמְּשַׁפְּיִלִים הַמְּחַבְּלִים בְּכְרִמִּים, וְהַשְּׁתַּדֵּל לְקַבֵּל לְכַד הַפְּרָה מְשַׁלְתִּית. בְּמַלְחַמַת קִדְשׁ זוֹ הִצִּיל לְדוֹרוֹת אֶת מְסַרְת הַיְהוּדוֹת, וּבְזָכוֹת מְאֻבְקוֹ לֹא מָשָׁה הַתּוֹרָה מִפְּנֵי עַד־הַיּוֹם. כְּאֲשֶׁר שׁוּחַח פַּעַם עִם אֲבִיו בְּעֵנָן הָאֱמוּנָה, הַחֲדִיר לוֹ אֶת פְּתָגָם הַקְּדוּמוֹנִים: "הָעֵבֶר אֵין, וְהַעֲתִיד עַדוֹן, וְהָיְתָה כְּהָרֵף עֵין, וְאִם־כֵּן דְּאָהָה מְנוּן"? מֵרַב הַקְּשָׁדָתוֹ עַל לְשׁוֹנוֹ שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא דְּבַר שְׁלִילִי, לֹא הָיָה אוֹמֵר בְּנִסְחָ "מִי שֶׁבִּרְךְ לְרַפּוּאָה הוּא יִבְרַךְ אֶת־הַחוּלָה", אֵלָּא הוּא יִבְרַךְ אֶת פְּלוּנֵי בְּרַפְלוּנִית, שֶׁכֵּן עוֹמַד לְהַרְפֵּא וְאֵין לְהַזְכִּירוֹ בַּחוּלָה חֲלִילָה.

יוסיף דעת

הַדַּעַת הַרוּחַת הַיֵּאֵר כִּי הַפִּירְמִידוֹת שֶׁבְּמִצְרַיִם הוֹמּוּ בְּיַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּלְאָו לְעַבּוֹד בְּכּוֹרַת בְּחֻמוֹר וּבְלִבְנוֹם, אוֹלָם מְסַתֵּר כִּי הוּן בְּנֵי הַרְבֵּה לַבְּנֵי שַׁעֵם יִשְׂרָאֵל הִגִּיעַ לְאַרְץ מִצְרַיִם. עוֹד מְתַקַּפֵּת הַרוּחוֹס הַיּוּנָנִי, שֶׁנִּחְשַׁב לְכַאֲבֵי הַהִיסְטוֹרִיָה, הִנְחוּ כִּי עַבְדִּים בְּנוֹ אֶת הַפִּירְמִידוֹת, וּמִכָּאן הָיְתָה חֲדָר קְבֻרָה לְשִׁיחַ אוֹתוֹ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכִי קִעַב יוֹסֵף בְּרִימְתָּהוֹ בְּקִדְמוֹנוֹת הַיְהוּדִים, וּמֵאֵז הַשְּׁתַּחֲשֵׁה חֲדָר בְּתוֹרַעַה שֶׁל כוֹלְנוּ, וְהוּא מוֹנֵעַ בְּצִוְרֵי הַהַגְדָה שֶׁל־פִּסְחַם וְסוֹפֵרֵי הַלִּילִים, אוֹלָם אֵין לוֹ מְקוֹר בְּסַפְרֵי חו"ל. טַעַת דוּמָה הַשְּׁתַּרְשָׁה בְּעַקְבוֹת הַסַּפֵּר "יוֹסִיפוֹן", שֶׁהַתְּחַבֵּר מְתוּךְ תְּרַגּוּמֵי כְּתוּבֵי שֶׁל יוֹסֵף בְּרִימְתָּהוֹ, כֵּאִילוֹ עוֹרָא וּנְחַמְתָּה בְּנוֹ אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁנַיִן, הַגֵּם שֶׁבְּשִׁשְׁטוֹ שֶׁל מְקוֹר הַגִּיעוּ אֲרַבָּה לְאַחַר הַשְּׁהִיב כְּבָר עַמַּד עַל־תִּלְוֵהוּ, כְּמוֹכָא בְּסַפֵּר עוֹרָא וּבְדַבְרֵי חו"ל. כִּיוֹם טוֹעֵנִים גַּם, כִּי לֹא עַבְדִּים בְּנוֹ אֶת הַפִּירְמִידוֹת אֵלָּא פּוֹעֵלִים בְּשִׁכְר, כִּי כְּסוּמֹךְ לֵאמֹר הַפִּירְמִידוֹת נִמְצְאוּ אַחֲרֵי קְבוּרַת שְׁבַתָּה בְּבַחֵם נְקַבְרוּ הַבּוֹנִים, וְיִנְכַר עֵלִיחַ כִּי הֵם טוֹפְלוֹ כְּרֵאוֹ כְּאִשֵּׁר נִפְעַעו אוֹ רַגְלֵם נִשְׁבַּרְהוּ, דָּבַר שֶׁלֹּא הָיָה קוֹרֵה בְּעַבְדִּים בּוֹיּוּם. לְפִי הַעֲרִכָה, עַבְדוֹ בְּמִקּוֹם כְּשׁוֹלֵשִׁים אֶלְף פּוֹעֵלִים, וְהַעֲבֹדָה נִמְשַׁכָּה כְּשׁוֹנִים שְׁנָה. הַפִּירְמִידוֹת הֵן מְבִנֵי קְבוּרָה עַנְקִיִּים, כְּאִשֵּׁר הַגְּבוּחָה מִחוּ מְנִיעָה לִּל־145 מְטֵרִים וְרוּחַב צִלְעוֹתֶיהָ 230 מְטֵרִים. בְּתוֹךְ נְקַבְרוֹ הַפִּירְעוֹנִים הַקְּדוּמוֹנִים, וְהוּן הוֹמּוּ בְּצַד הַמְּעֵרֵבֵי שֶׁל הַגִּילּוֹם, שְׁבוּ נְרֵאוֹת הַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹקַעַת מְדֵי עֵרֵב, וְהַמְּצָרִים הָאֲמִים כִּי הוּא אֲרֵץ הַמַּתִּים. לְעוֹמַת זֹאת, אֶת בְּתֵי הַמְּגוּרִים שֶׁלֹּחַם, בְּנוֹ הַמְּצָרִיִּים בְּצַד הַמְּגוּרֵי הַשָּׁמַיִם, שֵׁם וְזוֹחַת הַשֶּׁמֶשׁ בְּבוּקָר וּמִסְמַלַת חַיִּים. הַפִּירְמִידוֹת הוֹמּוּ בְּאוֹתוֹ מְדוּרֵי מְפִלְאִים, כְּאִשֵּׁר לֹא אַתָּח מְצַלְעוֹתֶיהָ מוֹנֵת לְאַרְבַּע רְחוֹת הַשָּׁמַיִם. הָאֲבָנִים הַעַנְקִיּוֹת שֶׁהָיוּ עֲשׂוּיֹת מִסַּלַע גִּירִטִי וְעִלְיוֹן צִיצוֹ מֵאֵן גִּיר, שֶׁקְלוֹ בְּמִמוּצַע 2.5 טוֹן וְחוֹלְקֵן כִּי 15 טוֹן. הוּן נִחְצְבוּ בְּמַרְחַק גְּדוֹל, וְהוֹבְלוּ כְּנֹאָה בְּיַד סַפִּינּוֹת שֶׁשְׁטוּ בְּנַחַר הַגִּילּוֹם עַד לְאַחַר הַבְּנִיָּה. עַל הַשֶּׁאֵלָה כִּי־צַד הַצִּלְחוֹ הַלְּתִימִי אֶת הָאֲבָנִים הַעַנְקִיּוֹת זוֹ עַל זוֹ, אֵין תְּשׁוּבָה בְּרוּרָה, וְכְּאִשֵּׁר מְנַלִּים אֶת הַדְּרוֹת הַמְּפִלְאִי בְּהַנְחַת הָאֲבָנִים, עַד שְׁרוּחַ הַסַּדְמִים שֶׁנִּיבְנוּ אוֹיֵי עוֹלָה עַל סַנְטִימֵטֵר אַחַח, הַפְּלֵא גִדֵּל שְׁבַעֲתֵימֵי, הִגִּיעוּ לְיַד כִּי, שֶׁן חוֹקְרִים הַטוֹעֵנִים כִּי אֶת הַפִּירְמִידוֹת בְּנוֹ "חַיְוִרִים" מְעוֹלְמוֹת אַחֲרֵים... בְּנוֹ יִשְׂרָאֵל לְעוֹמַת זֹאת, בְּנוֹ אֶת פִּיתוֹם וְרַעֲמֵסִם מְתוּבֵן וְשֶׁ לֹא מֵאֲבָנִים, וּמְסַתֵּר בֵּם שְׁמוֹת מְגוּרִיִּים הֵיךְ מְרוּחַח כְּמֵאָה חֲמִשִּׁים ק"מ מְנוּחָה, אַתָּח הַפִּירְמִידוֹת. אוֹלָם שֶׁ הַדְּבָקִים בְּטַעֲנָה שְׁבַתֵי יִשְׂרָאֵל הֵם שְׁבַת

חתן דמים למוצות

שְׂרָשִׁיף שֶׁל עֵדֶת יְהוּדֵי תִימן בִּירוּשָׁלַיִם, נְטוּעִים בְּשֵׁנַת אֲעֵלָה בְּתָמ"ר, הִיא שְׁנַת תַּרְמ"ב, כְּפֶאֱשֶׁר הַשְּׂמוּעָה הִגִּיעָה לְחִימֵן הַרְחוֹקָה, עַל רְכִישַׁת קַרְקָעוֹת בְּאַרְצֵי-הַקֶּדֶשׁ בְּיַד הַנְּזִיבִי הַיְדוּעֵי הַבְּרוֹן רוֹטְשִׁילֵד, וְהַעֲמֻדָתָן לְרֵשׁוֹת יְהוּדֵי הַגּוֹלָה. הַשְּׂמוּעָה הַתְּבַדְּתָה לְבַסּוּף, אוֹלָם הִיא עוֹרֶרָה בְּקֶרֶב יְהוּדֵי תִימן הַתְּרַגְּשׁוֹת גְּדוֹלָה, וְרַבִּים מֵהֶם מְכָרוּ אֶת מַשְׁלֻטֵיהֶם וְרִכּוּשֵׁם וְעָלוּ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. שְׁנַיִם מִסְפָּר לְאַחַר אוֹתָהּ עָלְיָה רֵאשׁוּנָה, בְּקֶשׁ רַבִּי שְׁלוֹם הַלְוִי אֶלְשִׁיף, שֶׁאָז הָיָה אֶבְרָהָ צַעִיר לְיָמָיו, לְעֹלֹת אֶף הוּא אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וּבְשֵׁנַת תַּרְמ"ח יָצָא מֵהַעִיר צִנְעָא בְּדַרְכּוֹ לְאַרְצָא. בְּהִגִּיעוֹ לְעִיר הַנְּמַל חוּדִידָה שֶׁמְעַרֵב תִּימן עַל שְׂפַת יַם-סוּף, כְּפֶאֱשֶׁר הַמְּרַחֵק לְאַרְצָא מְדַת אֲבוֹתֵינוּ אִינוּ גְדוֹל, הַשִּׁיג אוֹתוֹ צוֹ שֶׁנִּשְׁלַח בְּיַד הַנְּצִיב הַתַּרְפִּי בְּתִימן, וְבוֹ הַכְּרוֹ עַל אֲסוּר עֲלִיתָ יְהוּדִים לְאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל. הַיְתָה זֶה אֲכַזְבָּה קֶשֶׁה לְעוֹלָה שְׂפָה הַשְׁתוֹקֵק לְחוֹן אֶת עַפְרַת הָאָרֶץ, וְכִלִּית בְּרָרָה שָׁבַע עַל עַקְבוֹתָיו. הַתְּבַרָר, כִּי בְּצִאתוֹ מִצִּנְעָא לְוִוְוָה רַבִּים, עַד שֶׁנוֹצַר הָרֶשֶׁם כִּי הַיְהוּדִים עוֹזְבִים בְּהַמּוֹנִיָּה אֶת תִּימן וְעוֹלִים לְאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל, וְלִכְן אֶסֶר הַפְּחָה אֶת הָעֲלִיָּה. רַבִּי שְׁלוֹם שָׁב לְצִנְעָא, וְעַם חֲזָרְתוֹ נָקַט בְּשֵׁתִי פְעֻלוֹת. הַרֵאשׁוּנָה הַיְתָה חֲבוּר תְּפִלָּה מִיְחַדָּת לְכּוֹחַ לְעֹלֹת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, תַּחֲנֵה מְרַגְּשָׁת וּמִשְׁתַּפְּכַת שֶׁהַשְּׂתַמְרָה עַד-יָמֵינוּ, וּמִפְּלִיאָה בְּעֶרְבָה הַנוֹשֶׁבֶת בֵּין בְּתַרְיָה לְאַרְצָא הַצִּבִּי; וְהַשְּׂנִיָּה הַיְתָה שֶׁגוּר מִכְתַּב תְּלוּנָה אֶל הַשְּׁלֻטוֹנוֹת בְּתַרְפִּיָּה, עַל הַאֲסוּר הַמוֹזָר שֶׁהִטִּיל הַפְּחָה לְכֹל קְבֵלַת רֵשׁוֹת. הַמְּכַתֵּב עָשָׂה אֶת שְׁלוֹ, וְהַפְּחָה נֶאֱלָץ לְבַטֵּל אֶת הַאֲסוּר שֶׁהַכְּרִיז. "הֵאֵם אִתָּה הוּא זֶה שֶׁהַתְּלוּנָה עָלֶי בְּקוֹשֻׁטָא"? שֶׁאֵלּוֹ הַפְּחָה אַחַר שֶׁהִזְמִינוּ לְאַרְמוֹנוֹ, וְהִטִּיל בּוֹ אֶת עֵינָיו הַנוֹקְבוֹת, אוֹלָם רַבִּי שְׁלוֹם כִּלֵּל לֹא נִתְרַע מִמּוֹנֵה, וְהַשִּׁיב בְּחִיּוּב. חֲמַתוֹ שֶׁל הַפְּחָה לְמַרְאָה עֲמִידָתוֹ הַאִיתָנָה שֶׁל הַיְהוּדִי, בְּעֶרְבָה בּוֹ עַד לְהַשְׁחִית, וְהוּא זָמַן מִיָּד אֶת חִלְיוֹ בְּיַד הַלְוִיָּדִי אֶת הַיְהוּדִי אֶל בֵּית-הָאֲסוּרִים. מִבְּעוֹד מוֹעֵד, הַדְּרִיף הַפְּחָה אֶת חִלְיוֹ לְשִׁכְנַע אֶת הַיְהוּדִי לְהַכְחִישׁ אֶת כְּתִיבַת הַמְּכַתֵּב, בְּיַד שִׁיּוּכַל לְהַתְּנַקֵּם בּוֹ, וְהִלְכּוּ נִסּוּ כְּלִי-הַדְּרִף לְשִׁכְנַע אֶת רַבִּי שְׁלוֹם לְעֵשׂוֹת כּוֹ, כְּשֶׁהֶם מְנַסִּים לְצוּד אוֹתוֹ בְּחֻלְקִלְקוֹת לְשׁוֹנָם. אוֹלָם בְּפַקְחוֹתוֹ הַבִּינִי רַבִּי שְׁלוֹם אֶת הַתְּכִנִּית הַחֲדוּשָׁה, וְהוּא עָמַד עַל-שְׁלוֹ כִּי אֲמַנָּם הוּא שֶׁכְּתַב אֶת-הַמְּכַתֵּב, וְאִין בְּכוֹנְתוֹ לְהַכְחִישׁ זֹאת. עִם הַגִּיעָם אֶל שְׁעָרֵי בֵּית-הַסֵּהֶר, הַתְּפִלָּא רַבִּי שְׁלוֹם לְרֵאוֹת פִּיצַד הַחֲזִילִים מִתִּירִים אֶת בְּכָלְיוֹ וּמִשְׁלָחִים אוֹתוֹ לְבֵיתוֹ אַחַר כְּבוֹד. הַתְּבַרָר, כִּי תְּכִנִּיתוֹ שֶׁל הַפְּחָה הַיְתָה לְפַתּוֹת אוֹתוֹ לְהַכְחִישׁ אֶת כְּתִיבַת הַמְּכַתֵּב, וְאִז הָיָה מְתַנַּקֵם בּוֹ וּמְכַלָּה בּוֹ אֶת-זַעְמוֹ. אֲלָא שֶׁהַתְּכִנִּית נִכְשְׁלָה, וְהַדְּרִף לְעֲלִיָּה אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִפְתַּחָה כְּפִי מְכַרְעִי.

לְאַחַר הִגִּיעוֹ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁנַת תַּרנ"א, הַתְּמַנָּה רַבִּי שְׁלוֹם, שֶׁנוֹדַע בְּגֵאוֹנוֹתוֹ בְּתוֹרָה וּבִידְעוּתוֹ הַמְּקִיפּוֹת, בְּרַבֵּם שֶׁל יְהוּדֵי תִימן בִּירוּשָׁלַיִם, וְעָמַד בְּרֵאשׁ הַקְּהֵלָה עַד פְּטִירָתוֹ בְּשֵׁנַת תַּש"ד. בְּחֻדְרָתוֹ הַרְבֵּה לְשִׁמּוֹר הַמְּסֻרַת הַיְהוּדִיָּה שֶׁל יְהוּדֵי תִימן, הַקְּפִיד רַבִּי שְׁלוֹם שְׁלֹא לְשׁוֹנֹת אֲפִלּוּ מְהֵגָה כְּלִשְׁהוֹ מִמְּנֵהֵי הָעֵדָה, וְנִשְׁלַח כֶּה אֶרֶץ הַמְּאֻרָע דְּלֵהֲלֹךְ. הָיָה זֶה כְּפֶאֱשֶׁר אֶחָד מִבְּנֵי הָעֵדָה הַתִּימָנִית בִּירוּשָׁלַיִם, הַחֲלִישׁ לִיסַד לְעַצְמוֹ בֵּית-הַכְּנֶסֶת מִשְׁלוֹ. הֵלָה הָיָה בְּעַל הַמְּאָה, וְכִינּוּן שֶׁכֶּף הָיָה גַם בְּעַל הַדְּעָה, וְהִרְשָׁה לְעַצְמוֹ לְקַבֵּעַ סְדָרִים מִשְׁלוֹ בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת שֶׁהָיָה. בְּתַחֲלָה לֹא עוֹרָר הַדְּבָר הַתְּנַדּוֹת וְהַעֲנָן עֲבַר בְּשִׁתְּקָה, אוֹלָם כְּפֶאֱשֶׁר הַרְחִיק לְכַת וּקְבַע סְדָרִים חֲדָשִׁים בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת, קִפְץ עָלָיו רְגוּם שֶׁל רַבִּי הַקְּהֵלָה בְּרֵאשׁוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁלוֹם. הָיָה זֶה אַחַר שֶׁקְּבַע מְנֵהָ חֲדָשׁ בְּסֻדְרָא קְבֵלַת שְׂבַת. כְּפֶאֱשֶׁר בְּמִקּוֹם לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלַּת עֲרִבִית בְּסֻמּוֹד לְסֻדְרָא קְבֵלַת שְׂבַת בְּנֵהוּג, שֶׁנָּה אֶת הַסְּדָרִים לְחֻלּוּטִין. יְחַד עִם מִתְּפַלְלֵי בֵּית-הַכְּנֶסֶת שְׁלוֹ, הָיָה יוֹצֵא מִדִּי יוֹם שְׁשִׁי לְאַחַר תְּפִלַּת מְנַחָה, לִזְמַר סֻדְרָא הַקְּבֵלַת שְׂבַת, בְּנִסְחָם שֶׁל יְהוּדֵי תִימן, לִיד בּוֹר הַמַּיִם שֶׁבְּשִׁכּוּנָה שְׁהִיָּה מִמְּקַם מוֹל בֵּיתוֹ, וְלֵאחַר מִכּוֹן הַחוּזִרִים אֶל בֵּית-הַכְּנֶסֶת לְסֻדְרָא לְמוֹד שֶׁל מִשְׁנָה וְקִרְיָאָת שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם. רַק לְאַחַר כְּשֶׁעָשָׂה מְאֹד שְׂקִיעַת הַחֲמָה, נִעְמְדוּ לְהַתְּפַלֵּל עֲרִבִית שֶׁל לֵיל שְׂבַת, וְלֵאחַר מִכּוֹן שְׂבַת הַבֵּיתָה. הַמְּנֵהָ, שֶׁלְּכַאֲוָרָה הָיָה נֶרְאָה כְּתִקּוֹן, הָיָה לְמַתְרִירוּחָם שֶׁל רַבִּי הַקְּהֵלָה, שֶׁרָאוּ בְּזֶה תְּקוּן הַמְּבִיא לִידֵי קַלְקוֹל. שֶׁכֵּן מִתְּפַלְלֵי בֵּית-הַכְּנֶסֶת הָיוּ מֵאַחֲרֵים לְצִאתָה, וְלֹא הָיוּ מְגִיעִים לְבֵיתָהֶם אֲלָא לְאַחַר שֶׁכָּבוּ גֵרוֹת הַשְּׂבַת, וּמְתוּדָה כֶּה הַתְּעוּרָה הַשְּׁלֹחָה בְּבֵיתָהֶם וְהָיָה שֶׁלְּחֶגֶם מְלֵא זְבָחֵי רִיב. בְּמִקּוֹם מְנוּחַת הַשְּׂבַת וְשִׁלְתָּהָ.

נִכְנְסוּ רַבִּי הַקְּהֵלָה עִם הָאִישׁ בְּדִין וּדְבָרִים, וְנִסּוּ לְשִׁכְנַע אוֹתוֹ בְּדַרְכֵי נַעַם לְבַטֵּל אֶת מְנֵהָ וְלְשׁוּב לְסֻדְרָא הַקְּדוּם. בּוֹ מִתְּפַלְלִים תְּפִלַּת עֲרִבִית סְמוּדָה לְקְבֵלַת שְׂבַת, אוֹלָם הֵלָה אֶטְס אֶת-אֲזוּנֵי מִשְׁמַע, "אֲחַת דְּבַרְתִּי וְלֹא אֲעֲנֶה, וְשִׁתִּים וְלֹא אוֹסִיף". אוּיֵא תְּרַה אֲפּוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁלוֹם, וְהוּא קָרָא אֶלְיוֹ כְּקוֹל: "יְהִי רְצוֹן, שִׁיְוִלֵד לָךְ בֶּן זָכָר בְּיוֹם שְׁשִׁי סְמוּדָה לְאַחַר שְׂקִיעַת הַחֲמָה, כְּפֶאֱשֶׁר לָכֵן דַּעְתָּה עֲדוּן הוּא יוֹם שְׁשִׁי וְלִפְנֵי דַעְתָּנוּ כְּבָר נִכְנְסָה הַשְּׂבַת, וְיִתְּבַלְבְּלוּ עֲלֶיךָ סְדָרֵי בְּרֵאשִׁית". לֹא עֲבָרָה תְּקוּפָה אֶרְבָּה, וְלִרְאֵשׁ בֵּית-הַכְּנֶסֶת נוֹלַד בֶּן זָכָר בְּחֻצֵי שְׂעָה לְאַחַר שְׂקִיעַת הַחֲמָה שֶׁל בְּיוֹם שְׁשִׁי. הַתְּרוּצֵץ הֵלָה לְחַפֵּשׁ מוֹהַל שְׁיָמוּל אֲתִבְנוּ בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי שְׁלֹא-חֲרִיף, אוֹלָם הַמוֹהַל הַיְחִידִי שֶׁהַתְּגוּרָר בְּשִׁכּוּנָה, הָיָה נְתוּן לְמִרוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁלוֹם הַלְוִי, וְלֹא הִסְפִּים בְּשׁוּם אֲפֵן לְמוֹל אוֹתוֹ בְּיוֹם שְׁשִׁי, שֶׁכֵּן לָפִי חֲשׁבוֹנוֹ עֲדוּן לֹא הִגִּיעַ הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְלָדָתוֹ. בְּעַל-כֵּרָחוּ נֶאֱלָץ הָאִישׁ לְמוֹל אֶת בְּנוֹ בְּיוֹם הַשְּׂבַת, שֶׁהוּא הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְלָדַת הַרֶדֶךְ הַנְּמוּל, כִּמְנַהֲגָם שֶׁל בְּנֵי הַקְּהֵלָה וְרַבֵּם בְּרֵאשֵׁם, וְכִלְכֵם רָאוּ בְּכֶה סְמוֹן מְרֵי-הַשְּׂמִים כִּי מְנֵהָ הֶבֶל בְּקֶשׁ לְהַנְהִיג בְּקֶרֶב בְּנֵי הָעֵדָה. הַמְּאֻרָע עָשָׂה רֶשֶׁם עוֹז עַל הָאִישׁ, וּמִיָּד לְאַחַר מִכּוֹן מֵהַר לְהַשִּׁיב בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת שְׁלוֹ אֶת הַמְּנֵהָ הַרְגִיל לְהַתְּפַלֵּל עֲרִבִית מִיָּד לְאַחַר קְבֵלַת שְׂבַת, אוֹלָם לֹא אֶרְכּוּ הַיָּמִים וְצַבוּר הַמִּתְּפַלְלִים הַפְּנָה לוֹ עַרְף. בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁבְּנָה נִסְגַר כְּלוֹ, וְהָיָה הָאִישׁ לְמִשְׁל וְלִשְׁנִינָה. ♦

פְּנִינֵי אוֹר הַחַיִּים

מְדַבְּרֵי הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

וְאַדְר לְחַצִּילוֹ וְלִהְיֵלְתוֹ וְגו' (ו. ה.) - טַעַם אוֹמְרוֹ וְאַדְר, כִּי לָפִי עַרְךָ גְּדֹלָה אֶל עֲלִינוֹ, אִינוּ מְכַוְּנִים לְעֵשׂוֹת כָּל הַנְּעִשָׂה שֶׁיִּבְטָאוּ דְבָרָיו לְאָדָם לְבַל כְּפַרְעֹה וְלִמְרוֹ אֶלְיוֹ דְּבָרִים מִשְׁמוֹ, וְזֶה גַם כְּשִׁנְיַע לְמִדְרַגַּת מֵאֵן עַד הִגִּיעוֹ לִזְמַן מ' ה', חֲסִי-יְשׁוּלָם. וְצֹא וְלִמַד מֵה שְׁדָרְשׁוּ בְּרַבּוֹת בְּתַרְיִית אִיכָה, בְּפַסּוֹק אִישׁ חָכָם וְשִׁפְט אֲתִיאִישׁ אִוִּיל, שִׁפְט לֹא אִמַר אֲלָא נִשְׁפַּט וְכו', וְיָצַן שֵׁם דְּבָרֵיהֶם. לָחֵ אִמַר ה' וְאַדְר, הַסְּפִים עַל מַעוֹט כְּבוֹדוֹ כְּפִיכּוֹל לְצַד הַעֲלָת יִשְׂרָאֵל כְּאֹמְרוֹ וְהַצִּילוֹ. וְכִנְטַת הַעֲזָלָה זֶה הוּא שִׁיְצִילוֹ מִעֲבָרָתוֹ מִהַשְּׁעִבָה, וְהוּא אוֹמְרוֹ מִיָּד מְצָרִים הַמְּשַׁעְבָּדִים בָּהֶם. וְאֹמְרוֹ וְלִהְיֵלְתוֹ מִרְהָאִין, פְּרוּשׁ כְּשִׁנְיַע זְמַן הַנְּאִלָּה מִפְּעַד ע"ב חֲדָשׁ אֲעֵלָה אוֹתוֹ מִרְהָאִין וְגו', לְבַל יִחַשְׁבֵּב שֵׁם עוֹד אֲפִילוּ בְּלֹא עֲנוּי. וְטַעַם שֶׁלֹּא הִעֲלָה אוֹתָם תַּכְף וּמִיָּד, הוּא לְצַד שְׁעָדוֹן לֹא הִגִּיעַ זְמַן הַנְּאִלָּה אֲשֶׁר קָבַע ה'. וְכִהָה נָחָה דַּעְתִּי בְּחֻקְהָ אַחַת, לָמַה הָאִרְצָא ה' "ב חֲדָשׁ בְּמַכּוֹת הַמְּצָרִים? וְד"ל, מֵהֶם אוֹמְרוֹ שֶׁהַמְּפָה הַיְתָה מִשְׁמַשֵּׁת שֶׁלְּשָׁה שְׂבִיעוּת וְהַתְּרַאָה שְׂבִיעוּת אַחַת, וּמֵהֶם אִמְרוּ לְחַפְּךָ. וְלָמָּה יֵאחַד ה' הַנְּאִלָּה? וְהָיָה לוֹ לְחִבָּא הַמְּכּוֹת ז' אַחַר ז' וְיִנְאֵלֵם מִיָּד, וְחַסְפִּיק הַתְּרַאָה בְּיָסוּם אֶחָד אוֹ בְּשַׁעַת אַחַת, כְּדוּן הַתְּרַאָת יִשְׂרָאֵל שֶׁאִין צְרִיף כֶּה זְמַן, וּמְכַלְשִׁכְנוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם שֶׁאִין צְרִיכִין הַתְּרַאָה? גַם לָמָּה לֹא חַסְפִּיק הַתְּרַאָה אַחַת עַל כָּל הַמְּכּוֹת? אֲלָא לְצַד שְׁעָדוֹן לֹא הִגִּיעַ זְמַן, הָיָה ה' מְלַבִּישׁ זְמַן הַהוּא לְחַשְׁבִּים מְרוּחוֹת בְּיַעֲבִיבֵי עוֹד שֶׁהִגִּיעַ זְמַן, וְהָאֵל מִיָּד כְּלֵא שׁוּם עַכְשָׁה, וְאֵם תֵּאמַר, "וְאֵם כְּכָה אִם הָיָה ה' וְצֹאֵל אוֹתָם קִדְם זְמַן וְהָיָה עוֹד לָמָּה ה' הוֹצִיאָם בְּזִמְנָא בְּתַרְיִיתָא בְּזִמְן שֶׁאֵם הָיָה מִתְּעַכְבִּים קִצַּת הָיוּ לְנְפִרִים, עַד שֶׁהַעֲרָף לְמוֹהַר וְלֹא וְכָלוּ לְהַתְּמַחְמַח, וְהָיָה לוֹ הוֹצִיאָם בְּזִמְן מְרָחָף? הַיָּד לָמָּה שֶׁקִּדְם לָנוּ, כִּי עַקַר הַעֲלוֹת הוּא לְבָרֵךְ הַיְצִיעוּת שֶׁנִּסְמְעוּ בְּחַמְשִׁים שְׁעָרֵי טַמְאָה, וְכִמּוֹ שְׂצִינֵי דְבָרֵי זֶה כְּפֹה פְּעֻמִּים, כְּוָה יָדַע עֵת בְּשִׁתֵּי הַשְּׁאֵלוֹת. כִּי אִם הָיָה מוֹצִיאָם קִדְם זְמַן, הָיוּ מְסֻדָּרִים בְּרוּר הַחֲלֵק הַהוּא, וְתוֹדַע שֶׁעַם ה' הַשִּׁנְיָו בְּבַחֲרִית כְּלָלוֹתָם הַכְּלוּל בְּמִשְׁה שְׁתִּיחָם בְּשֵׁם עֲמוֹ הַשְּׁנַת מ"ט שְׁעָרֵי בֵּיתָה, וְטַעַם שֶׁלֹּא הִשִּׁיב שְׁעַר הַחַמְשִׁים הוּא לְצַד שֶׁאִין הַמְּשֻׁבֵּ אֲלָא מִהַשְּׁתַּדְּלוֹת הַמְּשִׁיב, וְלְצַד שֶׁיִּשְׂרָאֵל לֹא נִכְנְסוּ בְּחַמְשִׁים שְׁעָרֵי טַמְאָה לְבָרֵךְ אוֹתוֹ לֹא הַשִּׁנְיָו בְּחִינַת הַקֶּדֶשׁ שֶׁכְּנָעוּ:

דְּבָרֵי הַיָּמִים

בְּשֵׁנַת תַּרְכ"ב, רָאָה אוֹר בִּירוּשָׁלַיִם קוֹנְטַרס קִטוֹן בְּשֵׁם "שִׁיר הַיִּיחוּד - אֲשֶׁר תִּיקְנוּ 'בְּנֵי מִשָּׁה' מַעֲבָר לְנַהַר סַמְבטִיוֹן, וּמִשֵּׁם הוּבָא לְאַרְצָא סַפְרָד עַל-יַדֵּי סוּחַר אַחַד". הַשִּׁיר מְחוּלַק לְשִׁבְעַת יָמֵי הַשְּׁבוּעָה "אֲתַמְצֵא מִרְאֵשׁוֹ וְעַד-יִסּוּף בְּרֵאשִׁית תִּיבּוֹת שֵׁם הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ וּמִשְׁרַתֵּנוּ הַקְּדוּשִׁים מַעֲיָן הַבְּרוּכּוֹת, וּבְסוּפוֹ תַמְצֵא רֵאשִׁי הַפְּסוּקִים אוֹתוֹת בְּנֵי מִשָּׁה אֲשֶׁר תִּיקְנוּ לְקִרּוֹת אַחַר קִרְיָאָת מַעֲמוֹד הַיּוֹם". שִׁיר הַיִּיחוּד נִדְפַס לְרֵאשׁוֹנָה בְּסִידוֹר הַתְּפִילָּה שֶׁנִּדְפַס בּוּיַנְיַצִּיאָה בְּשֵׁנַת ש"ו, אוֹלָם שֵׁם כְּתַב "שִׁיר הַיִּיחוּד שֶׁהוּבָא מִבְּנֵי מוֹשִׁיעִים שֶׁלֹּא הִיָּה בְּרֵאשׁוֹנִים". עַל "בְּנֵי מִשָּׁה" מִסְפַר הַנוֹסַע הַמִּסְתוּרִי אֲלַדֵּד הַדְּנִי, שְׁחִי בְּתוֹקֹת רַב צַמַח גֵּאוֹן, שֶׁהֵם דְּרִים מֵאַחֲרוֹי הַסַּמְבטִיוֹן, וְכִךְ גַם מוּבָא בְּתַרְגוּם יוֹנָתָן, אֶךְ בְּמַדְרֵשׁ חו"ל נִאמַר שֶׁל עֵשֶׂרֶת הַשְּׂבָטִים שֶׁנִּלּוּ מִצְּמָאִים מַעֲבָר לְנַהַר זֶה. לְדַבְּרֵי אֲלַדֵּד, הִגִּיעוֹ לְשֵׁם צֶאֱצֵאֵי מִשָּׁה רַבְנוֹ אַחַר חוּרְבַן בֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ הַרְאִשׁוֹן כְּשִׁירָדוֹ לְכַבֵּל, וְעַמְדוֹ הַכְּשָׁדִים וּבִקְשׁוֹ מֵהֶם "שִׁירוֹ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן". עַמְדוֹ בְּנֵי מִשָּׁה וְגַעוּ בְּכַבִּיָּה לְפָנֵי הַקְּבָ"ה וְכִיתּוֹת אֲצַבְעוֹתֵיהֶם בְּשִׁינֵיהֶם, "אִיךְ נִשְׁכַּח אֶת שִׁיר ה' עַל אֲדַמַת נֹכַר"? וְבֹא הַעֲנֵן וְנִשְׂאֵם עִם אֲהִלְיָהֶם וְצִאֵם וּבְקַרְם, וְהוֹלִיכֵם אֶל אֶרֶץ חוּוִילָה וְהוֹרִידֵם שֵׁם בְּלִילָה. "הֵם יוֹשְׁבִים לְבַדְם, וְאִינֶם רּוֹאִים שׁוּם בְּנֵי אָדָם וְלֹא בְנֵי אָדָם רּוֹאִים אוֹתָם, אֲלָא אַרְבַּעַת הַשְּׂבָטִים שִׁיּוֹשְׁבִים לְצַדָם, וְהֵם מַעֲבָר לְנַהַר כּוּשׁ וְנַהַר סַמְבטִיוֹן חוֹלַק בִּינֵיהֶם". בְּהַמְשַׁךְ מִסְפַר אֲלַדֵּד כִּי הֵם "שׁוֹכְנִים בְּכַתִּים וּמְגַדְלִים, וְאִין עֲמֵם דְּבַר טַמָּא, לֹא עוֹף טַמָּא וְלֹא חוּוִית טַמָּאוֹת אוֹ רַעוֹת, אִין לָהֶם זָבוּב וּפְרַעוֹשׁ, כִּינִים וְעַקְרָבִים, נַחְשִׁים וְכַלְבִּים, זוֹלַת צֶאֶן וּבֹקֵר, וְהֵם

משפח

סמל של כפיות טובה היה פרעה, אשר עליו נאמר "אשר לא ידע את יוסף", ואמר "הו"ל בשם שפך ביוסף כך כפר בבואו. שהרי יוסף אמר לו "את אשר האלקים עשה הגיד לפרעה", והוא אמר "לא ידעתי אתה", "ארורים הרשעים שהם כפויי טובה, שופרים במי שעשה עמם טובה".

רבי אהרן מבבלו השתוקק פעם לנסע אל ציונו של הרבי ר' אלימלך מליז'נסק. תרו הגבאים אחר אכסניה מואיקה בעיר, ומצאו שם משפחה מקומית ששמחה על ההזדמנות לארח את הצדיק בביתה. עם הגיע הרבי אל אותה דירה, הכניסוהו לחדרו שהוכן בעבורו, אולם הוא ספן לכוון התקרה וסרב ללון בחדר. השתוממו בני הבית אל מול עיניו הצופיות של הרבי, שעמד על-כף שפנותיהם לנות בעליה-הגג שמעל החדר, ולכן סרב לישון תחתיה. עמד שם בנו של המארח, ילד כבן עשר שנים, וכשראה את המבוכה שאחזה בהוריו ובגבאים, הציע לרבי בתמימות את חדרו. תחלה סרב הרבי, שכן לא רצה לטל מילד קטן את מקום משכבו בלילות הגאים, אולם הילד הפציר בו מאד, והרבי נעתר לבסוף ולן בחדרו שני לילות. חלפו ועברו שנים מאותו מארע, והילד גדל והיה לאיש. לאחר תקופה מנשואיו, עלה לארץ-הקדש, בה עברו עליו מספר שנים ועדיו לא נפקד בגנים. והנה הגיע רבי אהרן מבבלו ארצה, לאחר שצלל מעמק הבקא, והארבר נכנס אליו והזכיר את עצמו להפקד בזרע של-קיא. נטל הרבי את הפתקה שהגיש לו האיש, הציץ בה לרגע, ולאחר מכן נקש באצבעו על-השלחן ואמר: "שני לילות - שני ילדים". הגבאי ר' שלום פויגל עמד מן-הצד והביע את פליאתו בפני הרבי: "מה הפונה בשני לילות"? והרבי ספר לו על אותו בקור בליז'נסק ואמר: "איש זה נתן לי את חדרו ללינת שני לילות, וצריך אני להפיד לו טובה על-כף. יהיו לו אפוא בעזרת השם יתברך שני ילדים, כנגד אותם שני לילות". רבי יצחק שלמה אויגר גאב"ד "חוג חת"ם סופר" הגיע פעם לנחם אבליים בבני-ברק, ושני הבנים ישבו שם וספרו לו את הספור הנפלא. וסימו: "ואנו אותם שני הילדים, שנולדו מברכתו של אותו צדיק".

אחת הישיבות הנוודות בירושלים העתיקה, היתה ישיבת "תורת חיים" שהקים רבי יצחק וינוגרד בשנת תרנ"ו, ומבין פתליה יצאו רבים מגאוני ירושלים. מצבה החמרי של הישיבה ידע עליות ומונדות, והיתה תקופה בה נאלצו ראשי הישיבה להפחית את גבה התמיכה בתלמידי הישיבה, עד שזו התרוקנה מתלמידיה, שעברו למקומות תורה אחרים מחסר ברך. פעם הגיע לירושלים נגיד נודע מארצות הגולה, ששמע הישיבה הגיע לאוניו, והוא בקש לראות במו עיניו את מקום התורה בו הוגים בתורה בהתמדה. לבו של רבי יצחק וינוגרד התחמץ לשמע הצעתו של הלה לבקר בבית-המדרש, שכן ידע כי המקום עומד בשמנונו, אולם מחסר ברך ההלכה אל הנדיב ובלבו התפלל לטוב. והנה ארע הנס. עם עלותם במדרגות בית-המדרש, נשמע קול תורה נלהב, שבקע מאדס בודד שישב בירכתי ההיכל. היה זה רבי יוסף קדיש קרישצ'נסקי, אחד הפנינים שבירושלים שלי-מעלה, שישב ועסק בתורה מעטר בתפלין ומעטף בטלית, ולא מש מפסל בית-המדרש למרות עניו ומרודו. הנדיב הנפסע התישב לידו כדי לעמד על-טיבו ולהנות מזיוו, אולם רבי יוסף קדיש כלל לא חש בשוהים לידו, שכן שקוע היה בסגיה קשה וכל מעניניו היו נתונים בתורה. בא הנדיב ליד התרגשות ואמר לרבי יצחק: "אם כך נראים תלמידי ישיבתך, כדאי לשאת בעל אחרותה ולהחיותה במקדס". ואמנם, שמר הנדיב את-הבטחתו, והישיבה פתחה את שעריה כבראשונה. ומאז הפיר רבי יצחק וינוגרד טובה לרבי יוסף קדיש, ועד יומו האחרון לא שכח לו את-הדבר. ופעמים רבות אמר לו: "בזכות התמדתך ודבקותך, קמה ישיבת 'תורת חיים' לתחייה, ואלמלא שקידתך הרבה ועמידתך האינה להמשוך ללמד בישיבתי אף ללא קבלת שכר בעולם הזה, לא היתה תקומה לישיבה, שלמענה השקעתי את מיטב שנותי".

שנה אחת בערב סכות, שעות ספורות לפני כניסת החג, ירד גשם שוטף בירושלים, והסכך שבבית רבי משה אריה פרינד גאב"ד ירושלים, קרס ונפל מחמת הגשמים. אף אחד לא שהה עמו באותה עת, ומר-השמים הכניסו מחשבה בלבו של אחד המקרבים, שהחליט לפנות לביתו, כדי לדרש בשלמו. והנה נחרד לראותו עומד ברחוב אובד עצות, ומצפה לסיוע של עוברים ושבים להקמת סכנו הנופלת. הזעיק מייד האיש כמה עוברי-ארח, וכבחות משתפים עלה בידם להקים את הסכה על-תלה. בין אלו שהטו שכס לעזרה, היה רב אהרן מבני עדות המזרח, שהתגורר בקרבת מקום, ורבי משה אריה הודה לו ולשאר המסייעים, והפיר להם טובה. עברו כעשרים שנה מאותו מארע, במהלכן הספיקו כל המסייעים לשכח אותו כליל, והנה נודע לרבי משה אריה על פטירתו של אותו רב, ומיד הביע רצון להשתתף בלויתו כדי לחלק לו כבוד אחרון. הדבר היה לפלא בעיני בני-ביתו, ולא הבינו מה לו ולאיש זה, אך הוא הזכיר להם את המארע שארע לפני כעשרים שנה, ואמר: "חייב אני ללוותו בהפרת הטובה על עזרתו אז עמי".

לאחר פטירת רבי יעקב מוצפי, עמד רבי בן-ציון אבא-שאל והספידו מוררים, אולם לאחר מכן חש ברע וקבל שטף-דם שגרם לו שתוק חלקי. בני ישיבת התפללו רבות למענו, וכאשר החלים ממחלתו וחזר לישיבה, ערכו לו התלמידים קבלת-פנים. ולמרות חלשתו ודבורו שהיה קשה עליו, התאמץ להודות לתלמידיו מתוך הערכה רבה על שהתפללו בעבורו, ולהפיר להם טובה.

מטעים

ויבן ערי מסכנות לפרעה (א, טז)

חבת ויבן מטעים אולא גרישי, לרמו שפני ישראל יצאו ממצרים לפני זמן סוף גלותם, מפני שקשי השעבוד השלים את מנין הגלות, כפי שאמרו חז"ל במדרש שנקרא שהם מלושן פי תהום, שכל מה שבגנו נבלע מיד בפי תהום ולא התקיים. (עטרת צבי)

את-פתם ואת-רעמסס (טז)

נקוד המלה רעמסס הוא במשקל שעטנו, ומופיעה פעם יחידה בפתח, אך מגוריו ישראל היו ברעמסס בשוא במשקל תחפנס, וכן דעת אברענזא שהן שתי ערים נפרדות ויש להקפיד על-כף בקריאה כדי להבדיל בניהן. אולם מרש"י שכתב שלא היו ראויות מתחלה לכה ועשאו חזקים ונצורות לאוצר, משמע שהיו רעמסס שגרו בה ישראל והפשו הנקוד בניהן כמו ועלצו ועלצו. (מענה לשון)

ותאמרן המילדת אל-פרעה (א, טז)

חבת ותאמרן מטעמת בטעים שופר מהפה, לרמו על הפוך הטבע שהיה במצרים, שהיו יולדות שלא כדרך הטבע שהיה בכרם את, וכנאמר בירחיות הנה בטרם תבוא אלהן המילדות יולדו. (לכניסין אמר)

ותרא אתו כייטוב הוא (א, כ)

בטעמי מהפה פשטא מנח יקח קטו, ובה לרמו כאן, שמי שמהפה את הפשט הפשוט מאמתותו, הריהו מניה את עצמו במחוי דקטנות. (מודה ישראל)

מדגש

כשרעה משה את צאן יתרו, נראה אליו מלאך ה' "בלבנת-אש", ומפרש רש"י: "בלבנת אש, לבו של אש, כמו לב השמים, ואל תתמה על חמיו, שיש לנו ביצא בו 'מה אכלה לבנתך', דהינו לב האש ומרצה, ובנסמך לבנת-אש, ומכאן נוצרה המלה לבה במשמעות של עקר ומרוב, ואינה ניטריקון ל"ב"ח כפי השגור בטעות, כך מפרש גם אברענזא: "בלב האש, ורבי אדנים אמר (הוא דוגש ב'רלבנט) אלו היה בו, היה 'בלבנת' בחדיק תחת חלמ"ד כמו 'אליגנת אגוז', והנה שכח 'זכונת זרעיה תצמיח'. אך רב סעדיה גאון מפרש שלבת היא ציור של להבה, והה"א נשמטה ונבלעה בדגש החזק שבבית. כיום משתמשים במלה לבה לנוזל חלוחט הפודץ מלע הרנגעש, ובטעות הוגים אותה מלעיל. מקורה מהמלה לאנה שבאיטלקית בכ"ת רפויה, אך נכון לומר לבה במקמי ומלרע.

ממלה

בדרשא היה אדם אחד שהתנהג בשורה ורבנות, והטיל מורא על-סובביו. הוא היה קונא את כבוד עצמו, וכל מי שפגע בו בקצה צפרו, היה נוקם בו ומענישו בחמרה. פעם שהה אצלו אדם אחד, ומיון שהפיר בו כי אין טובו כבודו, לא שמר על כבודו כראוי. הלה נמלא עברה וזעם, ומללו כי לא יקח בזה ובכא וינקם בו ובעצמותיו. נבהל הלה לנפשו, ותנה את צפרו בפני רבו, רבי יחזקאל מקוזמיר. "אל ירד לכהך ואל תתירא מהאיש הלוז, וכדי-כריו הם חבל ידעות רוח. ועליו נדרש מה שנאמר למשה רבנו שלח ידך ואחו בזבוב ויהי למטה, שאין בו ממש..."

היצר הרע מבלבל את האדם: "נרפים אתם גרפים" - בטלן וחלש אתה, "עליבן אתם אמרים נלכה נזכה לכה" - המתן באשר המוח יהיה זה והלב טהור. אף באמת "תכבד העבדה עליה-אנשים" - יש ליקר ולכבד את העבודה בכל מצב, "ואלי-ישעו בדברי-שקר" של היצר, אלא "ועתה לכו עבדו" ... (רבי משה מקוברו)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שמות

"ותחיין את הילדים" (א, יז)

בתחילת המלחמה העולמית הראשונה שבין רוסיה לגרמניה, למד בשיבתו של החפץ חיים בחור מגרמניה, בשם אפרים לייבוביץ.

בלש מסויים שרצה להראות הצלחתו בריגול, התיידד עם תלמידי הישיבה, וכשנודע לו על אזרחותו הגרמנית של אותו בחור, מצא הזדמנות להכניס בכיסו תוכנית של מבצר קובנה.

באותו לילה הקיפו אנשי

צבא רוסיה את

אכסנייתו של

התלמיד ומצאו

בכיסו את

התוכנית...

מיד אסרו אותו,

וכל מנהלי

הישיבה והחפץ

חיים בראשם,

עמדו תחת חשד

של מעורבים

באותו עסק ריגול.

לתלמיד היה צפוי

עונש מוות.

החפץ חיים לא

התחשב בזה

שהתערבותו

לטובת הבחור

עלול לעורר

חשדות רציניים,

הוא התמסר בכל

נפשו להצילו.

הוא נסע בעצמו

לפטרבורג להשפיע על עורך דין ידוע שיקבל עליו לטפל

במשפט, כי שום עורך דין לא הסכים להתערב בעסק

מסוכן כזה.

כשהתקיים המשפט בשנת תרע"ז נגד הבחור, הופיעו

בבית המשפט, החפץ חיים וחתנו רבי צבי לוינסון זצ"ל,

וכן הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, והעידו שהם בטוחים

שהוא חף מפשע.

הנאשם נידון לבסוף לעשר שנות עבודת פרך. כששמע

הח"ח את פסק הדין, הודה להשי"ת שהצילו מעונש מות,

ובאשר לעשר שנות המאסר

צחק ואמר: "שוטים שכאלה!

וכי יודעים הם השלטונות

שיחזיקו מעמד אף עשרה

חודשים? וכי הם בטוחים אף בעשרה שבועות?"
ואמנם לאחר חודשיים, בכ"ב אדר תרע"ז, התחוללה
המהפכה ברוסיה ומיגרו את הקיסר מכסאו, והנאשם
שוחרר מכלאו.

"ותיראן המיילדות את האלוקים" (א, יז)

תלמידו של ה"חפץ חיים" שנתמנה כרב באחת מהעיירות
הקטנות בליטא, פנה לרבו וטען שהוא מעוניין לעזוב את
הרבנות, לטענתו

העול רב מדי והוא

אינו מצליח לתקן

את כל הטעון

תיקון, המכשלות

רבות והוא מפחד

שהקולר יהא תלוי

בצווארו.

החפץ חיים

בתגובה פתח

חומש, הראה לו

את הציווי של

פרעה למיילדות,

ואת העובדה

שהתורה מציינת

שהן נותרו

במשרתן ולא עשו

כדברי פרעה.

לכאורה, שאל

ה"חפץ חיים", מה

להן ולצרה זו?

יכלו להתפטר

ממשרתן, לחפש

להן פרנסה אחרת

"מודה אני לפניך"
בעל הצמח צדק ספר על יהודי אחד, חסיד של בעל התניא, שהיה
איש עסקים מכבד ועסוק.
בכל ימות השבוע היה עוסק בסחורה, נפגש עם אנשים, מתמקח,
מתוכח, חותם עסקאות וסוגר חוזים...
בסוף השבוע, היה מתישב עם דפי החשבון, מסכם לעצמו את
ההוצאות, ההכנסות, ההפסדים, העסקאות והרווחים שהיו
באותו שבוע - ולמטה, בשורת הסכום, היה כותב:
סך הכל: אין עוד מלבדו!
המסר הוא ברור וחד... בכל ערב, כאשר אִנְחָנו נְגָשִׁים לְמַעַמְד
"בִּידָה אִפְקִיד רוּחִי", אִמּוֹנָתְנוּ רַבָּה בְּמַלְךְ חַי וְקַיִם הַמְּחַזֵּר נְשָׁמוֹת
לְפָגְרִים מֵתִים, שִׁיחֲזִיר אֶת נְשָׁמָתְנוּ בְּחִמְלָה רַבָּה.
כָּל זֶה לְאַחַר יוֹם שֶׁהָיָה עָמוּס בְּרַצוֹנוֹת, בְּמַחְשְׁבוֹת, בְּחִשְׁבוֹנוֹת,
בְּהַעֲלָבוֹיּוֹת, בְּרוֹחִים, בְּצַמְצוּמִים, בְּכָל כֶּף הַרְבֵּה רְגִשׁוֹת וְעִשְׂיָה -
אֲבָל בְּסוּפוֹ שֶׁל יוֹם, בְּסֵךְ הַכֹּל, אֵין עוֹד מְלַבְּדוֹ! הַכֹּל זֶה - הוּא!
"וּבְשִׁכְבוֹ עַל מִשְׁכְּבוֹ יִדַע לְפָנָי מִי הוּא שׁוֹכֵב" (או"ח א, א)

(נקודות של אור - ספינקא)

והיו יוצאות ידי חובתן כלפי שמיא.

אלא שמכאן רואים שכאשר יהודי נושא באחריות כלשהי

כלפי הציבור, אין הוא יכול להיפטר ממנה כל עוד שאין

מי שיחליף אותו בצורה טובה יותר. שכן המיילדות

שחששו שאלו שתבאנה תחתיהן תיאלצנה לקיים את

הגזירה, החליטו למסור עצמן ואפילו למיתה, ובלבד שכל

עוד יכולות הן, לא יהיה מצב שתקוים גזירת פרעה...

"ותיראן המיילדות את האלוקים" (א, יז)

האלוקים" (א, יז)

בכל בוקר, כשפנה רבנו מרן

פוסק הדור הגאון רבי משה

פיינשטיין זצ"ל לביתו לאחר

תפלת שחרית, היה עוצר ליד

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש

רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שמות

בשנותיו האחרונות היגר לאמריקה, בה כיהן כראש ישיבת 'תורה ודעת' (ובה כנראה אירע המעשה שלפנינו). באחד הימים השתוללה סופת שלגים חזקה, בחורי הישיבה שמדי לילה הלכו ללון כל אחד במקום אחר, לא הגיעו בבוקר לשיעור לבד מארבעה תלמידים. רבי שלמה התיישב על מקומו הקבוע והחל במסירת השיעור לארבעת התלמידים ללא שום שינוי. בתום השיעור שאל אחד התלמידים את ראש הישיבה: "מדוע הרב מסר שיעור לארבעה בחורים בודדים? האם כדאי להתאמץ כל כך עבורנו?" השיב לו רבי שלמה: "מול עיניי לא ניצבים ארבעה תלמידים בלבד. אלא הם וכל הדורות שיצאו מהם. נו, אמור נא אתה - כדאי למסור שיעור במאמץ ועיון עבור אלפי יהודים?!"

(במחשבה תחילה)

"ותעל שוועתם אל האלוקים" (ב, כב)

במוצאי יום הכפורים היו בני החבורה הקדושה באים לפני רבם החוזה הקדוש מלובלין שעיניו צופיות בשמים ובארץ, והיה מגלה להם מה נגזר עליהם לשנה זו. הרבי רבי בונים

מפשיסחא זצ"ל עשה חיל במסחר העצום בדאנציג, ובבואו לפני המלך הודיעו החוזה הקדוש שנגזר עליו שיפסיד השנה כל ממונו. סבר, וקבל דין שמים באהבה. באותה שנה חלו בני ביתו, חסכוניותו הסתכמו באלף וחמש מאות רובלים, הון רב באותם ימים, ואת כולם כילה בהוצאות רפואתם. מחמת חובת ההשתדלות נסע לעסוק בפרנסתו. התאכסן בבית המלון בו היה רגיל לשהות.

ברוב שעות היום התבודד ועסק בתורה ובעבודת ה', ומפעם לפעם יצא למקום המסחר, אולי יזמן לו ה' איזו עסקה או תיווך, ולא הופתע כששב בידים ריקות, כמבוטח. ישב בחדרו ולמד, ובעל האכסניה נקש על דלתו. שאל במה יסעד צהרים, בתבשיל זה או אחר, והודיעו

פתח המספרה ומקדם פני בעליה בברכה: "שלום, מר הרברט, בוקר טוב!" "בוקר טוב לך, רבי", היה משיב הספר. זה כבר הפך לדבר שבשגרה, ועם זאת האיר את יומו. ניכר היה שהרב הקשיש מברך מכל הלב, מאחל כל טוב. הלקוחות היהודים נרעשים כל כך כשהוא עוצר ומברך. קמים ממקומם ביראת כבוד, אינם מפסיקים להתפעל ולהדגיש בפניו לאיזה כבוד זכה כשהרב הגדול בעולם, כהגדרתם, עוצר מדי יום ביומו לומר לו שלום! כל יום, חוץ משבת קדש. בשבת עובר הרב, עטוף בטליתו, על פני המספרה הפתוחה ומתעלם כליל מבעליה, העושה שבתו חל רחמנא ליצלן. למחרת השבת שוב עצר, וברך במאור פנים. מלוהו תמה: "מדוע טורח הוא לברכו לשלום בכל יום, מה עוד שהוא מחלל שבת!"

ענהו רבנו: "הקושיא האחת מתרצת בחברתה. המחאה לא תעזר. ברכת השלום, אולי כן... וכעבור זמן עבר רבנו בשבת על פני המספרה, והיא סגורה! שלט הודיע על סגירתה בשבתות ובחגי ישראל! למחרת השבת עצר כדרכו לברך

לשלום, והספר אמר: "רבי, המספרה סגורה בשבתות!" "תבורך בני, ראיתי גם ראיתי, השבת היא מקור הברכה!" "היודע הרבי מדוע? בגלל ברכת השלום שלו! בכל השבוע ברך, ובשבת... בשבת התעלם... ואני רוצה ברכה גם בשבת..." "תבורך, בני. השבת עצמה מברכת אותך. שיהיה לך יום טוב..."

(והאיש משה)

"ויפן כה וכה וירא כי אין איש" (ב, יב)

כי אין איש - שאין איש עתיד לצאת ממנו שיתגייר" (רש"י). מתלמידיו המובחרים של הגאון רבי ברוך בער מקמניץ היה הגאון רבי שלמה היימן.

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שמות

אסכים אם תשלם גם את דמי האכסניה".
הסכימה גם לכך, וה' שלח ברכה מרובה בעסקיו, תיווך
לה עסקאות בסכומי עתק ועשו הון רב, ובתוך זמן קצר
חזר לעושרו ואף מעבר לכך.
כשהגיע ללובלין, אך פתח את הדלת, אמר לו החוזה
הקדוש: "אמת שכך נגזר עליך, אבל על דמעות לא דברנו...
שוועה מעומק הלב, זעקה ודמעות, מעוררים רחמים
בדין!
(מקרבן לתורה)

"מי שם פה לאדם" (ד, יא)

האברך שראה את הילד מעתיק פרטים מלוח המודעות
לפנקסו, חיך בשעשוע.

תהה מעט מה מבקש הילד: האם הוא קונה או מוכר דירה? שמא הוא מחפש ביביסיטר? או אפשר שרצונו להשתתף בקורס כלשהו? הוא ניגש אליו ושאל בעדינות לפשר מעשיו. הילד הצביע על הפנקס וגמגם - לא ממבוכה, אלא כצורת דיבורו השגרתית: "אני

מעתיק שמות לתפילה שאני רואה בבתי מדרשות ובלוחות המודעות ושומר בכיסי".
האברך זקף גבה תוהה: "לשמור שמות לתפילה בכיס?!"
אם אינך מתפלל עליהם - מדוע לשמור? זוהי סגולה חדשה להצלחה", קרץ האברך לילד בחיבה, "לשמור שמות לתפילה בכיס?"
"לא", גמגם הילד. "אני מתקשה בדיבור כמו שאתה יכול לשמוע."

לפעמים הילדים שלא מכירים אותי מספיק מעליבים אותי על כך. שמעתי בשם גדולי ישראל שזו מעלה גדולה להיות מ'הנעלבים ואינם עולבים'. עוד שמעתי שזו סגולה גדולה להתפלל על הזקוקים

שחובו כבר הגיע לעשרים וחמשה רובלים. אינו דוחק בו חלילה לשלם. נאמן הוא. גם עשיר וגם ישר דרך, טוב לשמים ולבריות, ירבו כמותו.
בעל האכסניה יצא, והרבי רבי בונים פרץ בבכי נסער: "רבונו של עולם, זה - לא!"
אמר: "רבונו של עולם, כשהתבררתי שאאבד כל רכושי לא התמרמרת. אם זה רצונך, אקבלו באהבה. הכל שלך, אתה נתת ואתה לוקח, יהי שמך הגדול מברך.
כשבני ביתי חלו והוצאתי כל כספי לרפואתם, לא התמרמרת.

נותרתי חסר כל, וקבלתי דינך באהבה נסעתי לכאן, לקיים מצות ההשתדלות. לא עלתה בידי, לא התמרמרת.

אבל אם בעל האכסניה

הזכיר חובו, ואמר שהוא סומך עלי משום שאני ירא שמים - הרי אם לא אשלם יגרם על ידי חלול השם חלילה - רבונו של עולם, זה - לא!"

קרוב ה' לנשברי לב ואת דכאי רוח יושיע. הגיע שליח מטעם הגבירה תמר'ל והציע שיהיה סוכנה תמורת ששה רובלים בשבוע, משכורת מופלגת.

אמר לנפשו: הלא נגזר שאפסיד כל

רכושי, ומהיכן הצעה זו. אין זאת אלא שתפילתי התקבלה - אם כן, תפעל עד הסוף! השיב לשליח: "לך ואמור לה, שבנוסף דורש אני שותפות ברווחי העסקים שאתווק!"
שמעה וכעסה, ובצדק: גם משכורת הגונה וגם חלוקת הרווח!?

לא ענתה להצעה הנועזת. אבל הרבי רבי בונים לא היה מודאג. הוא ידע שתפלתו התקבלה, והגה בלב שקט בתורה.

בינתיים ראתה הגבירה שעסקיה אינם מתקדמים, והבינה שזקוקה היא למבינותו. כבשה גאוותה ושלחה להודיע על הסכמתה. אמר הרבי רבי בונים: "עתה עלה המחיר,

ממש לא. ההבדל ביניהם נעוץ בדבר אחד: מה אני מחפש כאן בעולם, צדק או חבור?
האדם המבגד, בדרך כלל, הוא שוחר צדק! הוא חיב לקבל מענה, לקבל את ההתנצלות הפנה והעצומה... כפי גדל הפגיעה! כי אם לא, אין כאן צדק! ועל הצדק, הוא לא מוכן לוותר...
לעמיתו, הילד הצעיר, בדרך כלל, למרות שיתכן וגם הוא רוצה את הצדק, הוא רוצה חבור לעולם, להורים, לחברים! ולכן, גם אם הוא יאלץ להעלים עין מהצדק, גם אם לא יפיקו אותו כמו שבאמת מגיע לו - זה שונה לו! כי על החבור, הוא לא מוכן לוותר...
את השאלה הזו בדיוק, אנו אמורים לשאל את עצמנו: מה אנחנו מצדיפים, צדק או חבור?

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שמות

מעצמו", וגם "וראך", וכמו כן "ושמח בלבו" שלא יהיה אחד בפה ואחד בלב... וא"כ, מובן למה זכה לחושן המשפט על לבו, כי על ידי שהיה תוכו כבדו, זכה גם לחושן המשפט ואורים ותומים שמגלים צפונות - מידה כנגד מידה!...

(פנינים)

"עתה תראה אשר אעשה" (ו, א)

בסיום מלחמת ששת הימים, יום הנצחון על צבאות מדינות ערב, נשא הגר"ע יוסף זצ"ל דברי חיזוק והודאה על הנסים הגדולים שנעשו לישראל, ובתוך דבריו סיפר ואמר (כפי שנמצא בכתב יד קדשו): חייל יהודי שבא מסיני לאחר המלחמה, ברך ברכת הגומל בדמעות שלישי.

כשנשאל על מה הוא מברך, סיפר ואמר: "בהיותנו בשדה

הקרב, פגע פגז מצרי

פגיעה ישירה בטנק

שלנו, והטנק החל

בוער באש.

ניסינו להמלט

ממנו החוצה, אך

הדלת של הטנק

התעקמה מעצמת

הפיצוץ ואי אפשר

היה לפתחה...

נותרנו לכודים

בטנק הבוער!

"בלית ברירה

קראנו, חברי ואני,

קריאת שמע

בדמעות ובקול

נשבר, וכבר

התכוננו לגרוע

מכל!

"והנה, להפתעתנו

פגז נוסף פגיעה

ישירה בדיוק בדלת הטנק, וכך נפער פתח בעבורנו!

מיד קפצנו מן הטנק הבוער דרך החור השמימי, ונפשנו

היתה לשלל".

בזה פרש מרן זצ"ל את מה שאומרים בהגדה של פסח:

"והקדוש ברוך הוא מצילנו - מידם" - מידם של הגויים,

שדוקא על ידי פעולותיהם להרע לנו - מזה תצמח

הישועה לישראל.

(אוצרותינו)

א אט שבת

לישועה דווקא בשעה שאדם נעלב ושותק. "בפעמים הראשונות", המשיך הילד לגמגם, "נעלבתי ובכיתי מאוד למה השם עשה אותי מגמגם. אולם מאז ששמעתי את הסגולה להתפלל בשעה הזו, מצאתי את תפקידי בעולם: אני אוסף שמות לתפילה בכל מקום שאני רואה, ובכל פעם שמעליבים אותי אני מוציא את הפנקס בשקט ומתפלל על כל מי שזקוק לישועה.

אני מקווה שאמלא את התפקיד שלי בשלמות", סיים בתום ילדותי טהור...

"הלא אהרון אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה יוצא לקראתך וראך ושמח

בלבו" (ד, יד)

במדרש מובא: על ידי

וראך ושמח בלבו,

זכה לחושן המשפט

על לבו.

נשאלת השאלה,

איזה שכר מידה

כנגד מידה יש כאן

בהבאת מתנה זו

של חושן המשפט

לאהרון?

שאלה זו שאל

הגה"ק בעל החתם

סופר זי"ע בעת

בואו לפרעשבורג

לראשונה כאשר

נבחר להיות שם

לרב המקום ויצאו

לקראתו חשובי

העיר ות"ח

בראשם. ותירץ:

הנה דרך העולם

הוא, בעת בואו של רב חדש לעיר, יוצאים לפניו כל בני

הקהילה ומכבדים אותו כראוי, אך כמו בכל מקום תמיד

ישנם את המתנגדים שהם מתחלקים לשלושה קבוצות

אנשים: האחת - שאין יוצאים לקראתו כלל בבואו,

ומגלים שנאתם בגלוי... השנייה - שיוצאים לקראתו, אך

מצניעים קנאתם ושנאתם, ועומדים הם בקצה המחנה,

ולא ידברו איתו ולא יראו פניו. ואילו השלישית - אנשי

מרמה המראים לפניו כאוהבים ומקבלים אותו בדברים

ובסבר פנים אבל אין תוכם כברים, ובקרבים ישנאוהו.

הבטיח הקב"ה למשה, שאצל אהרון לא יהיה אף אחד

משלושה דברים הללו,

אלא הוא יצא לקראתך

גליון 501
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה
בו את האותות (ד' י"ז)

זאת המטה הזה, ואף על פי ששידלו הקדוש ברוך הוא למשה והבטיחו כל הבטחות הללו, עדיין היה משה שומט עצמו מלקבל את השליחות הגדולה, והיה מעלה חששות על חששות, ויען משה ויאמר, 'זהו לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי' כי יאמרו 'לא נראה אליך ה'.' ויאמר אליו ה' מזה בידך ויאמר משה: 'אמר לו הקדוש ברוך הוא, אם לא היה בדעתך לילך, היה לך לומר בתחילה איני הולך, אלא אמרת 'הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרת להם אלוקי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם'. ומסרתי לך מסתורין שלי וגיליתי לך שמי המפורש, ועכשיו אתה מסרב לילך בשליחותי, בתחילה היה לך לומר 'שלח נא ביד תשלח' ולא עתה. לכן זאת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות.' אמר לו הקדוש ברוך הוא, 'משה אם אין אתה רוצה לעשות שליחותי, חייך, מקל זה עושה שליחותי, אלא אני רוצה לזכותך, וניסים הרבה אני נותן על ידך, המן, והבאר, ושבת, וענני כבוד, והתורה..'

(יק"ש קעא)

פרשת השבוע

זכה להכיר את אחד מתלמידי בעל "קצות החושן" זיע"א, התלמיד סיפר לאותו זקן את הסיפור הבא, כשלמדתי אצל מורי ורבי בעל "קצות החושן", בסוף הזמן לפני שנסעתי הביתה, נכנסתי אל הקודש פנימה להתברך בברכת פרידה מרבי "הקצות". כשנכנסתי ואמרתי לרבי שבאתי להיפרד, לא אמר לי מאומה, רק תפס את ידי בידו הקדושה והטהורה, והחל לומר בקול מתוק מלה במלה, "שמח בחור בילדותך ויטיב לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך".

וכאן הפסיק לרגע קט רבי "הקצות", ומיד החל לזעוק בקול זעקה, כשהוא מנענע בחוקה את ידי, ומושך ומטעים את המלה "ודע" וסיים כשפניו הטהורות בערו כלפידי אש קודש "כי על כל אלה יביאך האלקים במשפט". וסיים התלמיד את סיפורו לאיש הזקן הנ"ל: שנים על גבי שנים עברו מיום זה, והפחד מלעבור חלילה אפילו נדנדוד קל של עבירה חלילה, הוא אצלי נורא ואיום, כשבאזני מהדהד קול הקורא של הרבי "ודע".

וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן
יפרוץ (א' – י"ב)

מסופר על הרה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זיע"א, שפעם שאל אותו אחד מצירי בית הנבחרים הפולני, מה פשר המנהג של היהודים לאכול בליל הסדר ביצים קשות? השיב רבי מאיר לשואל הנכרי, מנהג זה בא לסמל תכונה אופיינית של עם ישראל מאז ועד היום הזה. הביצה שונה מכל מאכל אחר, בכך שככל שהיא מתבשלת יותר ברותחין היא מתקשה יותר, והוא הדין בבני ישראל ככל שהם נרדפים על צווארם על ידי אויביהם, וככל שהם טובלים תלאות וצרות למיניהן, כך הם מתחשלים יותר ויותר. תכונה זו היא עתיקת יומין, ומוזכרת בתורתנו הקדושה, בתיאור שיעבוד אבותינו במצרים, "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ".

ויהי כי יראו המילדות את

האלהים (א' – כ"א)

הרה"צ רבי זאב צ'צ'יק זיע"א, סיפר בשם יהודי זקן מופלג, שעוד

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:22 ת"א: 5:23 ר"ת: 5:55

פרשת שמות

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:06 ת"א: 4:20

מקום מתאים יותר לשפוך בו את הלב, ולספר דברים כהווייתם. בבכי נרגש גולל לפני הרבי את השתלשלות העסקה הכושלת, שקברה תחתיה את כל רכושו, רגשותיו של ר' זלמן גאו בו ובכיו התגבר מרגע לרגע. אם חפץ הקב"ה ליטול ממני את רכושי, לא אהרהר חלילה אחר מידותיו, אמר במר ליבו, ואולם תחילה עלי לסלק את חובותי ולמלא את התחייבויות שלקחתי על עצמי. צריך אני להשיב את הכסף לכל מי שהפקידו בידי את ממונם כדי שאסחר בו, אני צריך לעמוד בהתחייבויות השונות שנתחייבתי לכל גבאי הצדקה, צריך אני לכסות את הוצאות החתונה של היתומים והיתומות שהבטחתי לחתנם וכו'.

כל אותה שעה ישב הרבי כששני מרפקיו על השולחן, ראשו נתון בשתי כפות ידיו והקשיב לדבריו הנרגשים של ר' זלמן. כשסיים ר' זלמן לשפוך את ליבו נשתררה דממה בחדר. הרבי הישיר מבט חודר אל חסידו ופניו נעשו להבים, בקולו הרם והמתנגן אמר הרבי, "אינך חדל לחשוב ולומר מה אתה צריך? צריך אתה כך, וצריך אתה כך, אולם על שאלה אחת דומה כי כלל לא נתת את דעתך, בשביל מה צריך אותך?"

דברי הרבי פילחו את ליבו של ר' זלמן שנפל מתעלף על מקומו. החסידים ששהו באותו זמן בחדר החיצוני בהמתנה לתורם להיכנס פנימה, שמעו את רעש החבטה, ומיהרו להיכנס ולהוציא את החסיד מתוך החדר. לאחר מאמצים מרובים העירו את ר' זלמן מעלפונו.

לאחר שהתאושש מעלפונו השתנה ר' זלמן והיה לאדם חדש. הוא הסיר מעליו את דאגתו מאובדן רכושו, ודחק לצד כל מחשבה על ענייני הזה בכלל, הוא הבין כי במילותיו החריפות ביקש הרבי לנערו מן הרע הנעלם שבמעמקי נפשו, מאותה תחושת ישות וחשיבות עצמית, שמקומה לא יכירה בד' אמות של חסידות, על כן הוא החליט להישאר לתקופת מה בחצר הרבי.

בימים ובשבועות הבאים, השקיע את עצמו כליל בתורה ובעבודת השם.

על שאלה אחת דומה כי כלל לא נתת את דעתך,

בשביל מה צריך אותך?

בין החסידים הרבים שהיו מקושרים אל הרה"ק בעל התניא זע"א (יומא דהילולא כ"ד טבת), היה חסיד אחד בשם ר' זלמן סנדר'ס, יהודי זה נתקיים בו "תורה וגדולה במקום אחד", הוא היה יהודי למדן וחסיד ועובד ה' בכל לבו ונשמתו. יחד עם זאת היה בעל עסקים רבים מסועפים ומצליחים.

ר' זלמן עצמו התגורר בשקלוב, אך מצודתו פרוסה הייתה על פני ערים רבות, ועסקיו המגוונים התנהלו עם יהודים ועם לא יהודים גם יחד, סוחרים ובעלי אחוזות היו ידידיו, ודלתי בתי רוזנים היו פתוחים לפניו תדיר. איש נדיר ומיוחד היה ר' זלמן, שכן גם במידות טובות הצטיין, וחובתו לכל יהודי הייתה מן המפורסמות, על אף עושרו וגדולתו נוהג היה בקירוב הדעת גם עם דלת העם ועמי הארצות, ידו פשוטה הייתה לכל נזקק, ועניים רבים התדפקו דרך קבע על דלת ביתו.

שמו הופיע בראש רשימותיהם של כל גבאי הצדקה באזור, אלה ידעו כי כדאי הוא ר' זלמן לסמוך עליו בשעת דחק ועניותם. אם בכך לא די, הרי שיהודים רבים שלא הבינו במסחר, אף נהגו להפקיד בידיו כספים כדי שיסחר בהם, עסקאותיו של ר' זלמן, ידעו הכול מוצלחות הן, ומבורכות בסייעתא דשמיא מיוחדת. את הרווחים שהפיק מכספים אלה היה מעביר היישר לידי המפקידים, ללא כל תמורה או דמי תיווך.

גלגל חוזר בעולם, ויהי היום ור' זלמן הסתבך בעסקת ענק כושלת, כגודל העסקה והרווחים שהיו צפויים ממנה, כך גדולה וקשה הייתה המפלה, עמל של שנים ירד בבת אחת לטמיון, ר' זלמן העשיר הגדול ואיש החסד הנודע, הפך לפתע לאיש מן השורה. למותר לציין כי רבים מאוד השתתפו בצרתו של ר' זלמן, שכן למעשה הייתה זו גם צרתם.

בצר לו נסע ר' זלמן אל רבו הקדוש רבי שניאור זלמן בעל התניא זע"א, בהיכנסו לחדר הרבי, חש כי אין

משל ונמשל

נאמן הוא הקב"ה שלא יקפח שכרו של שום בריה מעשה ביהודי עני ואביון מטופל בילדים הרבה ומחוסר פרנסה, כל ימיו היה מתענה ומתלבט בלבטים קשים כדי להשתכר למחייתו ולמחיית אנשי ביתו, ומעולם לא עלה בידו להשיג אפילו כדי פרנסה בצמצום. פעם אחת היה מהלך ברחוב ונפשו מרה עליו מאוד, שכן יודע היה שאין בביתו אפילו מזון סעודה אחת, ואף ריווח כלשהו לא נראה לעין. והנה בלכתו כך בראש מורד, הבריק דבר מה לנגדו, משהפנה ראשו ראה איזה דבר מנצנץ, שבר זכוכית או חתיכת פח חדש, וכמעט שגמר בדעתו לעבור משם ולהמשיך בדרכו, אולם אף על פי כן חשב שמא כדאי לו לסור ולראות מהו הדבר הנוצץ, אולי מטבע הוא ואפשר יהיה לקנות בו לחם לפי הטף. גחן והרים את הדבר וראה שזו אבן מבריקה בשלל צבעים, אבן גדולה ומלוטשת שבשעה שמגלגלים אותה ביד היא מתנוצצת כל פעם בצבע אחר, התחיל הדבר להיות משונה ומוזר בעיניו, פנה והלך ונכנס לחנותו של צורף זהב, והראה לו את האבן, משבחן הצורף את האבן קפץ וקרא שאוצר כזה עין לא ראתה עדיין, וכי ראויה אבן כזאת לפאר את כתרו של הקיסר, מיד שלח הצורף והודיע לקיסר על האבן יקרת המציאות שנתגלגלה בהיסח הדעת לידי של העני הלז, הביאו את העני דנן עם האבן לפני הקיסר, והקיסר אינו פוסק מלהלל ומלשבח את האבן המופלאה, והוא מתפעל מיופיה הרב. לבסוף פונה הקיסר אל העני ושואל אותו כמה הוא רוצה בשכרה של האבן? אדוני המלך אומר העני בכעס, כלום יכול אני לדעת כמה לבקש בעדה? הרי לא ידעתי שיש בכלל ערך לאבן זו בשעה ששחיתי והגבהתי אותה, אף על פי כן נתן המלך לעני ממון הרבה ונכסים בעד האבן, אם כי לא ידע הלה כלל מה שוויה, ואף קרבו קרבה יתירה והושיבו בסוד שריו ויועציו.

והנמשל: תורתנו הקדושה לומדיה ומקימי מצוותיה, אינם צריכים כלל לחשב חשבון גודל ערכה ורום חשיבותה, ולפעמים אף חייבים להסיח דעתם לגמרי מכך, כי רב ערכה מפז ומפנינים יקרה, מצווים הם להרים את האבן הטובה, ללמוד בה ולקיים את הכתוב בה, בלא לחשוב כלל על השכר הצפוי להם בעבור זה, כי על כן נאמן הוא הקיסר הגדול מלך מלכי המלכים הקב"ה שלא יקפח שכרו של שום בריה וישלם לו לבעל המציאה שכר מושלם.

(בשם הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

כעבור זמן ניגש גבאי החצר אל ר' זלמן והודיע לו, כי בעוד שבועיים ימים נכונה לו 'יחידות' נוספת אצל הרבי, כך נהוג היה בליאזונה באותם הימים, להודיע מראש לחסיד על המועד שנקבע לו להיכנס אל הרבי, כדי שיהיה בידי ספק להתכונן לכך כראוי.

השבועיים הבאים עברו על ר' זלמן מתוך יגיעה עצומה, הוא נתן לגופו מעט מאוד מנוחה, וגם באכילה ובשתייה מיעט ככל יכולתו, הוא למד בלי הפוגה, התעמק במאמרי החסידות של הרבי, והתפלל בדבקות עצומה. בהגיע מועד ה'יחידות' שנקבע לו, נכנס ר' זלמן לחדר הרבי בראש מורכן, ומתוך תחושת התבטלות עמוקה. הרבי הביט בו בעיניים רכות ומלטפות, כעת, אמר לו הרבי, לאחר ששבת בתשובה שלמה על ה'ישות' שבך, סילקת ממך את גסות הרוח הנסתרת, ואת זחירות הדעת שהיו בך, שוב לביתך, וה' יברכך למען תצליח בכל אשר תפנה.

בדרכו לביתו, נזדמן ר' זלמן לתחנת רכבת מסוימת, ולפתע פגש בחבורה של בעלי אחוזות, שנהגו בעבר לסחור עמו, הללו שלא ידעו דבר על מצבו הכללי הקשה. הביעו לפניו את רצונם לחדש עמו את העסקים, ר' זלמן ראה בכך אות משמים והודמנות לזכות בברכת ה', שאותה הזכיר הרבי כשהיה אצלו. כעבור זמן מה, החל ר' זלמן להתאושש ממפלתו הכלכלית, אט אט השיב לעצמו את הונו, וההצלחה חזרה להאיר לו פנים כמקדם, כך גם יכול היה למלא אחר ההתחייבויות, שנטל על עצמו בעבר, בענייני צדקה. ואולם הפעם עשה זאת בלי 'ישות' וחשיבה עצמית, אלא מתוך הבנה, כי הוא אינו אלא צינור לשפע המושפע לו מלמעלה.

כל ימיו הוסיפה לעמוד מול עיניו של ר' זלמן שאלתו הנוקבת של הרבי, בשביל מה צריך אותך?!!!

צ'ין אדם לחברו

התחשבות בזולת

מסופר: פעם בא לבקר את הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א, יהודי ת"ח קשיש מכרו ומיודעו זה שנים רבות. ר' משה פתח בשיחה, אך תוך זמן קצר התברר לו שכן שיחו אינו מסוגל להמשיך בה. הפסיק ר' משה לדבר, וישב בשקט עם ידידו משכבר הימים. איש צעיר אשר נלוה אל האורח הקשיש, ראה הזדמנות לדבר עם ר' משה בלימוד תורה, והחל להציג לו שאלות הלכתיות. ר' משה התעלם מהשאלות שנשאל להם, והמשיך לשבת בדממה. הוא ראה בכך חוסר כבוד אם ישא ויתן בהלכה בנוכחות אורחו, אשר למרבה הצער כבר אינו יכול ליטול חלק בלימוד.

הצילו, מחלו לי

בשכונת שערי חסד בירושלים התגורר יהודי מתמיד עצום ושמו היה ר' יוסף שימשלביץ זצ"ל, ת"ח גדול היה, צדיק מופלג וירא חטא. והיה מקפיד מאד בענינים שבין אדם לחברו, ובמיוחד שלא להלביץ ח"ו פני אדם כלשהו. ומסופר: אברך צעיר שגמר שנות אכילתו על שולחן חותנו, והיה מחונן בקול ערב. וכדי להשיג הכנסה נוספת על דמי הישיבה שקיבל, התכוון לעבור לפני התיבה בימים נוראים. פעם אחת כיבד אותו הגבאי בתפלת מוסף בשבת, וכאשר אמר את הקדושה, האריך מעט בסלטוליו, ור' יוסף שגם הוא התפלל באותו מנין, היה חסר סבלנות, הזמן קצר, צריך לסיים חזרת הש"ץ, עליו עוד להספיק ללמוד הרבה, וכאן עומד לו חון ומאריך בחזונו. הגיע ר' יוסף בכתפו והשמיע אנחה, נו! כשהבין החון שר' יוסף אינו מרוצה, הזדרז ומיהר לסיים, וכך גמרו את התפלה וכולם יצאו והלכו לבתיהם. מקץ שעה קלה כאשר האברך החון כבר היה בביתו,

הוא מבחין לפתע שר' יוסף הולך עם שני מלווים שמחזיקים בידו, כי כבר היה זקן וקשתה עליו ההליכה, והנהו מתקרב לבית האברך, בקושי עולה במדרגות, כשהגיע, פתח את הדלת, אמר שבתא טבא, וממש מודעק, ר' איד, הצילו, מחלו לי. חשש ר' יוסף שמא ח"ו פגע בו שמא ח"ו עבר על המלביץ פני חברו ובא לבקש סליחה. כמה עלינו ללמוד מזה מוסר גדול לעצמנו.

לשמח לב איש ומשפחתו

מעשה וגביר אחד מחו"ל שתמן בכספו בבני הישוב שבירושלים, שלח אל הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א, סכום כסף שיעבירו ליהודי נצרך אחד. מיד עם התקבל הכסף, ירד רבי יוסף חיים בכבודו ובעצמו לביתו של האיש, כדי למסור לו את השטר, אך מאחר ורק בני הבית היו אותה שעה בבית, חזר על עקבותיו. לאחר שעה קלה הגיע האיש לביתו של רבי יוסף חיים, חרד כולו, וביקש לדעת על מה ומפני מה ביקר הרב בכבודו ובעצמו בביתו? כיון ששמע שהיה זה בגלל הכסף שהגיע עבורו, וגם ראה שרבי יוסף חיים התכוון לגשת אליו שנית, חש אי נעימות רבה והתחיל להצטדק, וכי לשם כך הטריח הרב את עצמו, הלוא יכול לעשות זאת ע"י שליח, ואם כבר היה בביתי מדוע לא השאיר את השטר בידי בני הבית, ולמה לו לטרוח שנית? ענה לו רבי יוסף חיים הלוא השולח כתב לי במפורש שאני אמסור את הכסף לידך, וכי איך אוכל לעשות זאת ע"י שליח או למסרו לידי בני הבית, הרי אהיה כמועל בשליחות, ומלבד זאת, אם הקב"ה אנה לידי מצוה גדולה כזו לשמח לב איש ומשפחתו בשעה שצר לו, אמסור זאת לשליח?

תילולא דצדיקא

שבת קודש כ"א טבת

הרה"ק רבי אריה לייב מוכיח מפולגנאה (קול אריה) ב"ר יחיאל מיכל (תק"ל)

הרה"ק רבי ישראל אברהם ב"ר משולם וזשא מאניפאלי (תקע"ד)

הרה"ק רבי ישראל דוב בער מוילעדניק ב"ר יוסף (שארית ישראל - תר"ו)

יום ראשון כ"ב טבת

הרה"ק רבי שלמה מסטרעליסק ב"ר אורי (תקפ"ז)

יום שלישי כ"ד טבת

רבי נפתלי ב"ר יצחק (סמיכת חכמים - תע"ד)

הרה"ק יוסף מיאמפאלי ב"ר יחיאל מיכל מולאטשוב (תקע"ב)

הרה"ק רבי שניאור זלמן ב"ר ברוך (בעל התניא והשו"ע - תקע"ג)

הרה"ק רבי שמואל ב"ר אברהם מסאכטשוב (שם משמואל - תרפ"ו)

הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב ב"ר שמעון נתן נטע (תשמ"ז)

יום רביעי כ"ה טבת

הרה"ק רבי משה צבי מסאוורין ב"ר שמעון שלמה (תר"ה)

יום חמישי כ"ו טבת

הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר גדליה מולאטשוב (אורח לחיים - תקע"ה)

הרה"ק רבי ישכר בער ב"ר אהרן אריה מפרעמישלאן (ת"ר)

יום שישי כ"ז טבת

הגאון רבי שמשון רפאל הירש ב"ר רפאל (תרמ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "באני אורח" ו"פרוסים יוסף הירש" על המצוות.

המפסיק ממשנתו (י"ג)

א) אם פוסק ממשנתו לשיחה בטילה, והוא בבית המדרש, עובר על מצות עשה ומקדשי תיראו. (חפץ חיים, פתיחה, עשין ז')

ב) בקריאת שנים מקרא ואחד תרגום טוב ויפה שלא להפסיק אפילו בין פרשה לפרשה. (משנה ברורה סימן רפ"ה ס"ק ו', ושער הציון, שם, ס"ק י"א)

ג) כשהגיע זמנו לקום מן הספר, מותר לו לקום אפילו שהוא באמצע הענין, דמעיקרא היה הלימוד עד הזמן שקבע לו ללמוד (כבוד התורה, עמוד ל"ה, סעיף ט"ו)

לע"נ

הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב ב"ר שמעון נתן נטע זיע"א
נלב"ע כ"ד טבת תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת רכב בכל הארץ ומכל החברות
052-7655-222

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת שמות - השפעה על התינוק

'וְתֹאמַר אָחִיתוֹ אֶל בֵּת פְּרַעֲהַ: 'הֵאֱלֹף וְקָרָאתִי לָךְ אִשָּׁה מִיִּנְקַת מִן הָעֵבְרִית וְתִינֶק לָךְ אֶת הַיָּלֵד?' (שמות ב, ז)

הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעמה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

הרי בטבע העולם, ילד בן שלושה חודשים בוודאי שלא מבחין במאומה, ובשמחה יסכים לינוק כל חלב שיתנו לו.

התשובה היא שאת שלושת החודשים הראשונים לחייו, משה רבינו עשה במחיצת ההורים הצדיקים עמרם ויוכבד בני לוי. שלושת החודשים האלו השפיעו עליו בצורה עמוקה!

הגמרא (בבא בתרא י"ז ע"א) מספרת לנו: "תנו רבנן ארבעה מתו בעטיו של נחש ואלו הן: בנימין בן יעקב ועמרם אבי משה וישי אבי דוד וכלאב בן דוד". יוכבד, אימו של משה, דאגה שהוא לא יראה שום דבר טמא או פסול במשך שלושת החודשים שבהם הוא היה נתון תחת פיקוחה.

הקדושה שהוא ספג באותם חודשים טבעה בו טבע רוחני מרומם שגרם לו לדחות באופן טבעי כל מאכל טמא.

מכאן אנחנו למדים, כי לשנות חייו הראשונות של הילד יש השפעה מכרעת באשר לעתידו אפילו לפרק זמן קצר כמו שלושה חודשים יש השפעה גדולה.

למה בת פרעה היתה זקוקה למינקת עבריה דווקא? וכי היו חסרות לה מינקות מצריות?

הגמרא אומרת (סוטה יב ע"ב): "מלמד שהחזירוהו למשה על כל המצריות כולן ולא ינק. אמר: 'פה שעתיד לדבר עם השכינה יינק דבר טמא!'".

הפלא ופלא. משה רבינו תינוק בן שלושה חודשים בלבד, מסרב לינוק ממינקת נכריה שחלבה נוצר ממאכלים טמאים שאכלה.

בתיה בת פרעה לא מתייאשת. היא מנסה מינקת אחת, ועוד מינקת, אולם משה רבינו התינוק לא מסכים לינוק.

בסוף אין לה ברירה אלא לדאוג למינקת עבריה שתיניק את הילד, ואומנם, כאשר מגיעה יוכבד אימו - משה רבינו מסכים לינוק ממנה בשמחה.

לא היתה כאן שאלה הלכתית כמובן. תינוק לא חייב במצוות, ולא עובר על שום איסור אם יינק חלב שכשרותו מוטלת בספק.

מלבד זאת, מדובר כאן במצב של פיקוח נפש. בנסיבות מעין אלו לכאורה אפשר להתיר אפילו מאכלות אסורות ממש.

השאלה היא כיצד משה, רבינו בן שלושה חודשים בלבד, יכול היה להתנזר מחלבן של המינקות המצריות? כיצד הוא ידע או הרגיש- כי החלב הזה הוא טמא ועלול להזיק לו בעתיד?

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

ש"ק	כניסת לכת	צאת לכת	בינוי ת"א
17:50	17:19	16:06	י"מ
17:45	17:15	16:23	ת"א
17:45	17:15	16:22	מיסב
17:49	17:19	16:27	ב"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה - שבת - פתיחת פקקים - חלק א'

האם מותר לפתוח בקבוק בשבת?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

מותר לפתוח פקקי הברגה ממתכת [מצוי בבקבוקי זכוכית], למרות שבזמן הפתיחה מתנתקת טבעת. לכתחילה, יש לפתוח לפני שבת. **מקורות:** הראש"ל בשו"ת יחוה דעת ח"ב (סימן מב) על דברי המגיד משנה שאם לא מתכוון לעשות כלי- אין איסור של עשיית כלי. עוד מבואר בדעת המקילים, שאין לדון כאן משום עשיית כלי, מכיוון שהיה לפקק 'שם כלי' לפני שהידקו אותו לבקבוק, מכיוון שכבר היה בו צורת פקק. אח"כ שהידקו אותו לא פקע ממנו בגין כך 'שם כלי', וא"כ גם עכשיו שהפריד את הטבעת בפתיחת הפקק לא נחשב כלי חדש. ואף באותם בתי חרושת, שלא עושים פקק קודם לכן - אלא הוא כעין טס מתכת מרודד, שכופפים אותו על צוואר הבקבוק וא"כ מעולם לא נעשה כלי. בשו"ת אור לציון ח"ב (עמוד רכב) כתב להתיר מכיוון שאם היינו עוצרים את המכונה רגע לפני שהוברג הפקק היינו רואים כאן פקק. אולם נאמר לי, שכיום במספר יקבים [כגון, כרמל מזרחי, כורמים] לא משתמשים בפלטה לייצור הפקק, אלא הפקקים מוכנים מראש.

לדעת בני אשכנז יש להחמיר. **הערה:** מכיוון שבעצם פתיחת הפקק נוצר כאן כלי, שמעולם לא היה כאן פקק, אלא טס מתכת שהונח על פי הבקבוק והמכונה על ידי ההטבעה יצרה כאן פקק. אך מעולם לא היה כאן פקק, שהוברג על הבקבוק. כן פסק הגרש"ז אורבך בשו"ת מנחת שלמה ח"א (סימן צא אות יב). אין לומר שכאן אין מכון לעשיית כלי, שהרי ודאי רצונו, שיהא ראוי הפקק לשימוש חוזר לפתיחת וסגירת הבקבוק. אפילו במקומות, שהפקק נעשה בצורתו לפני כן, מכל מקום, מסתבר מאוד שבהצרתו והידוקו על צוואר הבקבוק פקע ממנו שם הכלי שבו, שכן מעתה לא ראוי לפתיחה וסגירה. ע"ע בשו"ת באר משה ח"ג (סימן צ). שו"ת ציץ אליעזר ח"ד (סימן מה). שו"ת משנה הלכות ח"ז (סימן מג).

בשעת הצורך ינקב את הפקק באופן שלא יוכל לשמש יותר ככלי, ואז מותר לפתוח את הבקבוק. **מקורות:** שו"ת אז נדברו ח"ג (סימן מ). אין כאן איסור סותר מכיוון שהפקק אינו כלי חשוב ולכן דינו כמוסתיקי, שאין בו משום איסור סותר. כ"כ הגרש"ז אורבך הובא בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"ט הערה סא). כן דעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל הובא בספר אורחות שבת (פ"ב הערה ל). יש מחמירים לעשות נקב בגודל כזה שהמשיקה יוכל לצאת דרך שם.

מותר להסיר פקק כתר [מצוי בבקבוקי בירה] מן הבקבוק למרות שבשעת הפתיחה הפקק מתעקם. **מקורות:** חזון איש (או"ח סימן נא ס"ק יא), לפי שפקק זה דומה למגופה של חבית, ולא מצינו איסור סותר במגופה. עיקומו בשעת הפתיחה נחשב כשימוש בפקק ולא כסתירה, והוא עומד להתעקם בפתיחתו, וממילא בשעת הידוקו בטלה ממנו תורת כלי. בשו"ת מנחת שלמה (מהדו"ת סימן לב, וח"א סימן צא אות יב) כתב שגם לאחר הרחבת הפקק משמש הוא לכיסוי הבקבוק.

גם לדעת האוסרים פתיחת פקקי מתכת, מכל מקום מותר לכתחילה לפתוח פקק שעשוי מפלסטיק. יש מי שאוסר. **מקורות:** שו"ת מנחת שלמה ח"ב (סימן יא) מכיוון שהם כבר עשויים ככלי גמור לפני שהולבשו על הבקבוק. אולם הובא בספרי האחרונים דעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל להחמיר.

כמעט לכל הדעות מותר להסיר את הטבעת מעל הבקבוק לאחר ניתוקה. **מקורות:** בספר שלמי יהודה (פ"ו הכ"ב) הביא שכן דעת הגרי"ש אלישיב זצוק"ל. בספר מאור השבת (פכ"ג ה"ז) הביא את דעת הגרי"י פישר שאסר בזה. לעניין פתיחת פקקי פלסטיק, שנמצאים בקופסאות שתיה מקרטון, ראה קובץ היכלא (תשרי תשע"ח עמוד ריז).

מותר לפתוח בקבוק שמפניה על ידי שמפריד את חוט הברזל שסביב צוואר הבקבוק. **מקורות:** חזון עובדיה- שבת (ח"ה עמ' ע"ז).

תפילה וישועה

להלן סיפור המעובד מתוך 'שירת הלב'. יש בו כדי ללמדנו כי אסור לאדם להתיימשך ועל ידי שיתפלל לבורא עולם, יזכה לראות בעז"ה ישועה. מסופר שבאחד הימים רבי שמואל תפילנסקי (מרבני ישיבת 'עץ חיים') היה בדרו לעבר הישיבה ופגש את אחד מילדיו. הבן סיפר, כי הנהלת הישיבה פנו אליו ואמרו לו כי יש לו חוב ועליו להביא בראש חודש את 'שכר הלימוד' לחדר.

ר' שמואל שמע את הדברים. לא היה ברשותו סכום כזה באותה השעה, אולם הוא לא אמר לבנו דבר. ר' שמואל הסתובב רגע אחד לעבר לוח המודעות שעל קיר הרחוב ועמד שם. הצדיק עשה את עצמו כאילו הוא קורא את המודעות התלויות בו. לאחר מכן המשיך ללכת.

הוא הספיק לצעוד מספר צעדים. לפתע אחד ממכריו הופיע מולו והושיט לו סכום כסף כלשהו. אותו אדם ככל הנראה פרע חוב ישן שהיה לו. רבי שמואל נטל את הכסף, ניגש אל בנו בפנים קורנות והושיט לו את שכר הלימוד המבוקש. רק אז סיפר את סודו: "יודע אתה, כשעמדתי מול המודעות, התפללתי שהקב"ה יזמין לי את סכום הכסף שדרוש לי. ברוך ה' זכיתי שתפילתי תתקבל..."

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפקיחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – האדמו"ר הרב יוסף רבינוביץ מיאמפולה זצ"ל

האדמו"ר הרב יוסף רבינוביץ (יונגרלייב) מיאמפולה זצ"ל- נולד בשנת ה'תק"י (1750) בערך באוקראינה לאחר ברכתו של הבעש"ט הקדוש. נקרא על שם סבו הגדול הרה"ק רבי יוסף ספארודליר. מטל נעוריו נמשך לתורה ולחסידות. כבר בגיל צעיר ביותר חיפש אחר התקדשות והטהרות מדרגה אחר מדרגה. היה חסיד וקדוש, צדיק יסוד עולם. בן בכור מחמישה בנים קדושים, שהניח אביו הקדוש ושהאירו לכל העולם. זכה להיות אצל הבעל שם-טוב הקדוש שהעיד עליו כי "**מעולם לא טעם חטא מימיו!**". נודע כרבי יוסף לימא וכן כאיש האמת (כיוון שהיה דובר אמת בלבבו ובפיו). קדושה נראתה על פניו. גאון אדיר בנגלה ובנסתר.

רבים נסעו אליו כדי לשוחח עימו בלימוד. גם הלמדנים החריפים שהיו רחוקים מחסידות התפעלו מהיקף ידיעותיו ועומק שכלו. בשנת ה'תקמ"ו (1786) לאחר פטירת אביו החל לשמש כאדמו"ר. בכח תפילותיו הרקיע שחקים והרעיד ארץ ושמיים. חסידיו העידו כי כשהיה מתפלל היה מתלהב ביותר ובכה לפרקים והזיע מעל גדר אנושי. גבאי ביהמ"ד שמר את מפת השולחן של רבינו שהיתה ספוגה בדמעותיו. דבר פלא היה שבמשך שנים רבות לאחר הסתלקותו המפה נראתה עדיין ספוגה בדמעותיו. נפטר ב-כ"ד טבת ה'תקע"ב (1811). חי כ-61 שנים. ציונו ביאמפולה באוהל בו קבור אביו, המגיד הקדוש. שלושת בניו שימשו כאדמו"רים.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' יצחק מדראהביטש (היה לו גילוי אליהו בהיקף שלוש פעמים בכל שבוע). **אביו:** האדמו"ר ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב (תלמיד מובהק לבעל שם-טוב הקדוש). **אימו:** מרת מרים (בת ר' מאיר פופריש). **אשתו:** בת ר' מנחם מאהן מויטקוב. **מרבתינו:** אביו, האדמו"ר ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב, תלמיד של הבעל שם-טוב הקדוש. **ילדינו:** האדמו"ר ר' ישראל (האדמו"ר מטושהן, חתן של ר' אהרון מקיפין), האדמו"ר ר' חיים (האדמו"ר מסאטינוב, חתן דודו רבי דוד מטסטפין), האדמו"ר ר' יצחק (האדמו"ר מקאליס, חתן וממלא מקום של האדמו"ר ר' ברוך ממז'בוז'), מרת מרים, מרת יענטה. אחת מבנותיו נישאה לר' אליקים געציל, בן ר' ליבר הגדול ממרדיצ'ב. **מספריו:** **יברכת יוסף-** תולדותיו, אמרותיו ושיחותיו **יתורת המגיד מזלוטשוב-** מתורותיו.

פ עם אחת, כשהיה על שולחנו הקדוש עם מספר אנשים, הובא לפניו מכתב חתום. רבינו פתח את המכתב, קרא ולאחר מכן אמר למסובים: "הרה"ק ר' משה לייב (ארבליר) מסאסוב שלח לי מכתב זה להחזיק לי טובה, עבור שהתפללתי עליו והתרפא מחוליו והצלתי את נפשו ממוות.

אבל אני לא עשיתי כלום ומחזיק לי טובה בחינם. אספר לכם את סיפור המעשה: לפני זמן מה שלחו לי מביתו מכתב עם פדיון נפש כדי שאתפלל עליו שיתרפא מחוליו. הלכתי למקווה לטבול ועשיתי מה שעשיתי. עליתי לעולם העליון. פגשתי שם את אבי זצ"ל. אבי שאל אותי: "יוסלה, מה אתה עושה כאן?".

השבתי לו: "הרב ר' משה לייב מסאסוב חולה מאוד. באתי להתפלל ולהמליץ עליו שיחיה". אבי אמר לי: "בוא איתי". שנינו הלכנו להיכל הקודש מבית דין של מעלה.. אבי נכנס וקרב אליהם. אני נשארתי עומד בפנים אצל הפתח. הבית-דין של מעלה שאלו את אבי: "הרב מיכל, מה אתם צריכים, ומאיזו סיבה באתם לכאן?".

אבי השיב להם: "הנה בני יוסלה בא לכאן עבור הרב משה לייב מסאסוב שיתרפא מחוליו והלכתי עימו". בית-דין של מעלה אמרו לו: "ודאי היינו ממלאים את מבוקשו, אך מה נעשה כי אנחנו צריכים לו לכאן והוא נחוץ". אני שמעתי כל זה ואמרתי להם: "אבל הדור צריכים אותו עוד יותר מכם. לכן אני מבקש בעדו שיתרפא ויחיה".

בית-דין של מעלה ענו: "אנחנו סומכים על הרב מיכל, ומה שיאמר - כך יהיה". אבי אמר להם: "אם בני אומר שהדור זקוק לו ביותר- גם אנחנו מסכימים שיהיה לו רפואה שלימה". וכן היה שהתרפא והבריא. אך אני לא פעלתי כלום. (סיפורי צדיקים)

ו יפר הרה"ק מרן מוהר"ש מזוועהיל: בימי כהונתו של המגיד מזלוטשוב בעיר יאמפולה הוריד את אחד השוחטים ממשרתו. כשרבינו מילא את מקום אביו ביאמפולה הוא החזיר את אותו שוחט למשרתו. המגיד הופיע אצלו בחלום ושאל אותו על כך. רבינו ענה לו: "אני מוכן למלא כל מוצא פיך בלי כל טעם, פרט לפסילת יהודי" (אדמו"ר מזוועהיל)

ה האדמו"ר ר' ברוך ממז'בוז' ישב פעם אחת בסעודה. מחותנו הרה"ק ר' אברהם דוב מחמלניק ישב מצדו האחד ומהצד השני ישב רבינו. לאחר מספר דקות נכנס אחד לבית. להפתעת הכל רבינו חירף וגידף אותו וציווה לאנשיו שיוציאו אותו מחוץ לבית. ר' אברהם דב אמר לו: "מה יעשה עם הגמרא (ב"מ נט.) המלבין פני חבריו ברבים".

רבינו מיד החזיר את פניו אליו ואמר: "מפני מה אינו מסיים את המאמר: 'אין לו חלק לעולם הבא?' דע לך, כאשר העשיר נכנס, ראיתי ששורה עליו דינים. בזה שבזיתי אותו ביטלתי אותם מעליו". (בוצינא דנהורא)

ר ישראל אברהם (בן הרה"ק רבי זישא מהאניפולי) שאל פעם את רבינו: "זאת מניין לכם?" (כלומר כוח התפילה). רבינו ענה: "פעם נחלשתי מאוד ואבי הקדוש היה צריך לנסוע מביתו. קודם נסיעתו הזהיר אותנו מאוד שלא להשתדל כלום ברפואות. היגעת עד שערי מוות וראיתי שדנים אותי בשמיים על תפילותי.

אבי הקדוש הגיע לבית-דין של מעלה להמליץ עלי ואמר: "וכי מניין בא כוחכם בתפילה? משום שטבלתם בנהר דינור. הטבילו גם אותו בנהר דינור ותראו שיתפלל כראוי", ואכן הטבילוני ולכן אני יודע להתפלל.

כֹּחַהּ שֶׁל תְּפִלָּה

העומד מולו. הכל צף ועלה מתוך המחשב. הצילומים הקשים מלפני יותר מחצי שנה, כמו גם הצילומים העדכניים מלפני יומיים, וגם ערימה אינסופית של מסמכים ומרשמים, צילומים והפניות...

"אתה לא אותו אחד", הפרופסור לחש. "זה לא יתכן, זה פשוט לא יתכן. לפני שבעה חודשים היית גמור, חסר סיכוי. אתה משה?!" "זה פשוט לא יתכן!". "כן, זה אני", ר' משה אמר בחיוך רחב. "אני כאן כדי לומר לך תודה ולספר לך כיצד זה יתכן...". פרופסור גלבוע המופתע עבר הפעם לצד המקשיב, ור' משה עמד בצד המדבר: "אני חייב לך תודה ענקית. כשהייתי כאן לפני שבעה חודשים, אמרת לי שאין כל סיכוי. מי יודע אם הייתי ניצל לולי המילים הללו... כשאמרתי שאין סיכוי, הבנתי שנתורה רק דרך אחת."

"הגעתי לביתי. החל מאותו ערב, כל יום ויום ולפעמים כמה פעמים ביום, התפללתי לבורא עולם. אמרתי לו: 'אבא שבשמיים, אני יודע שאין לי סיכוי, אלא רק אם תשמע את תפילתי ותעניק לי חיים'."

"החלטתי ללכת לטיפולים, כדי לעשות את מה שאני יכול, למרות שהרפואה קבעה שאין לי שום סיכוי. בכל הזדמנות נשאתי את עיני שוב לשמיים. סיפרתי לבורא עולם על משפחתי המורחבת הזקוקה לאבא בריא, על ילדי, שמישהו צריך לחתן אותם. על החיים שלי שעוד צעירים מדי מכדי להיגדע בפתע פתאום."

"אמרתי לבורא עולם שאני יודע שאין סיכוי כי כל הרופאים משוכנעים בכך. 'רק אתה, רופא כל בשר, אתה הנותן חיים לכל חי, יכול להפוך את ההחלטה. הם בעצמם לא מאמינים בהקרנות. הם לא חושבים שיש טיפול שיכול להועיל ולו במשהו. רק אתה בורא עולם יכול להציל את המצב'."

"חלפו שבעה חודשים", ר' משה אמר בהתרגשות עצומה, "ואבא הגדול הוכיח, שכשפונים אליו וסומכים רק עליו – הוא יכול הכל. אתמול כשהתבשרתי כי המחלה מאחורי, חשבתי איך זכיתי לזה? הגעתי למסקנה שבזכותך!".

"בזכותי?!", הפרופסור הביט בו מופתע, "הרי אני הייתי נגד כל הטיפול וחשבתי שאין סיכוי?". "בדיוק", ר' משה ענה, "רק בגלל שאמרת שאין כל סיכוי, זכיתי להתפלל מהלב. מתוך הבנה, שרק בורא עולם יכול להציל אותי במצב שלי! נשאתי תחינה מעומק הלב, מתוך הפנמה שאף אחד ושום טיפול לא יכולים לזור לי- רק בורא עולם. עכשיו אתה מבין, למה מגיע לך תודה? כי יאשת אותי וגרמת לי להתפלל כפי שצריך, ואם אני פה – זו בדיוק הראיה!", ר' משה חתם את סיפורו ונפרד מהפרופסור בדידות...

עד כמה גדולה כוחה של תפילה - זאת לא ניתן לתאר ולשער. להלן סיפור מופלא, המעובד מדברי הרה"ג ר' אשר קובלסקי. יש בו כדי ללמדנו, כי תפילה הבוקעת מעומק הלב - יש בכוחה לשנות ולשַׁדד את הטבע. מעשה שהיה - כך היה:

ר' משה נקרא לו. מדובר ביהודי בגיל העמידה. שהתחיל זה עתה לחתן את ילדיו. הוא ניהל שגרת חיים רגילה המופרת מדי פעם רק בשמחות משפחתיות צוהלות... בלי שום הכנה, הוא נקרא בבהילות לחדרו של פרופ' גלבוע. "עשית לפני כחודשיים בדיקות מקיפות לגיל חמישים", הפרופ' אמר: "מעשה חכם. אלא שהתוצאות פחות טובות."

הפרופסור העלה על המחשב את הצילומים והצביע על גוש וגרורות שצמחו מסביבו. הפרופסור שתק, נתן לר' משה לעכל את המידע המחריד ולאחר מכן אמר: "יש לך לצערי את 'המחלה'. שלום ורפואה שלימה", חתם במבוכה...

ר' משה נותר לשבת. אחרי מספר דקות התאושש ושאל: "הרי יש טיפולים - יש הקרנות, יש מה לעשות. שמעתי על אנשים שחלו ויצאו מזה. למה אתה לא ממליץ על טיפול? למה אתה לא מפנה אותי לבית החולים?".

הפרופסור אמר: "כנראה אדוני לא הבין את המצב לאשורו. הטיפולים טובים לאנשים שהמחלה מקננת בהם אבל עדיין לא השתלטה לחלוטין. לצערי אתה במצב אחר. מצבך חסר סיכוי- המחלה התפשטה בכל הגוף והוא מלא בגרורות. אין מערכת שלא נפגעה. אין מה לעשות!".

לאחר הפצרות חוזרות ונשנות ובמאמצים עילאיים הפרופסור הסכים לתת לו הפניה לטיפולים. "קח, שיהיה, אבל תדע שאין כל סיכוי!", אמר שוב את המילים הנוראיות. חתם את המסמכים ושלח את ר' משה לדרוכו...

ר' משה חזר לביתו. הוא כבר לא היה אותו אדם. החיוך שכל כך מאפיין אותו נעלם. המילים של הרופא הדהדו בראשו שוב ושוב: "אין סיכוי. בכל רגע נתון אתה אמור לקרוס". הוא קרא לאשתו וסיפר לה את החדשות הקשות והמרעישות. לאחר מכן הוא התקשר לבית-החולים וקבע תור לטיפול. כך חלפו להם שבעה חודשים...

ערב אחד בלי לקבוע תור לאחר שבעה חודשים התייצב ר' משה עם חיוך רחב במרפאתו של פרופסור גלבוע. "אני צריך רק לומר תודה לפרופסור", אמר למזכירה. הוא הראה לה זר פרחים גדול שהביא לפרופסור...

המזכירה הכניסה את ר' משה לפני התור הבא. הוא הניח על שולחן הפרופסור את זר הפרחים הגדול ואמר בקול צלול: "באתי להגיד לך תודה, אדוני הפרופסור".

לפרופסור לקח כמה דקות להעלות את התיק הרפואי של

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יחיאל בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
סעידה בת תפוחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן רחל ז"ל
רחל רפאל בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
לטיף בן פרוחה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	שרה בת מורברי רחל ע"ה	דוד יצחק בן פרוחה ז"ל
אביבה לוי ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה	כל נשמות עם ישראל	

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל
אסתר בת מסעודה קדוש ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	דב בן יצחק ז"ל	מישא אסתר בת זרה ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	סליים בן פרוחה ז"ל	
	יעקב בן סלימה ז"ל	
	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	
	יהודה בן סעידה ז"ל	
	עפאת בת השמת ע"ה	

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "שמות"

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" [א, א].

בפרשת ויגש כבר מנה את בני ישראל, והזכירם בשמותיהם. אם כן, מדוע שבה התורה ואומרת: "ואלה שמות"? מפרש רש"י: "אף על פי שמנאן בחייהן בשמותם, חזר ומנאן במיתתן. להודיע חיבתן, שנמשלו לכוכבים שמוציא ומכניסן במספר ובשמותם, שנאמר: 'המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא'". במדרש מובא, שענין "ואלה שמות" בא לספר שבחם של ישראל, שנשאר במצרים באותם שמות שקראו להם אבותיהם, ולא שינו את שמותיהם לשמות הגויים, וזה לשון המדרש: "רבי הונא בשם בר קפרא אמר, בזכות ארבעה דברים נגאלו ישראל ממצרים: שלא שינו את שמם, ולא שינו את לשונם, ולא אמרו לשון הרע, ולא נמצא בהן אחד פרוץ בערוה. לא שינו את שמם, ראובן ושמעון נחתין, ראובן ושמעון סלקין (כפי שנקראו ראובן ושמעון בעת שירדו למצרים, כך – באותם שמות – נקראו כל הדורות שאחריהם), ולא היו קורין לראובן לוליאני, ולא ליוסף ליסטס, ולא לבנימין אלכסנדרין". בענין זה מסופר על הרב חיד"א זצ"ל, ששהה בליוורנו שבאיטליה מספר שנים. כשהגיע בשבת הראשונה לבית הכנסת שבליורנו, שמע שקוראים למתפללים לעלות לתורה בשמות של גויים, כמו סטפן, ג'ו וכדומה. לא היה בבית הכנסת אפילו יהודי אחד עם שם יהודי אמיתי. כך נשנה הדבר במשך כמה שבתות. יום אחד הזדמן הרב חיד"א לבית העלמין, וראה ששום סטפן וג'ו, ושאר בעלי שמות מעין אלו, לא נקברו שם... היו בבית העלמין של הקהילה רק מצבות של משה, יצחק, דוד וכדומה. שאל הרב את בני המקום לפרש הדבר, ואמרו לו: "בבית הקברות ג'ו הופך ליוסף... על המצבות מקפידים לציין דווקא את השם היהודי". אמר להם הרב, "עכשיו הבנתי את הפסוק בתהילים: 'קראו בשמותם עלי אדמות', את השמות היהודים האמיתיים שלהם קוראים רק עלי אדמות, בקבר..."

כפי שאנו רואים מדברי חז"ל, הנהגה זו אינה הנהגה נכונה, ואינה ראויה. התורה משבחת את ישראל, על שלא שינו שמותיהם במצרים, וזכות זו אף עמדה להם כדי להגאל (דורש ציון).

"ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו, הבה נתחכמה לו" [א, ט-י].

בגמרא מובאת שאלה: למה אמר פרעה: "הבה נתחכמה לו", הלא היה לו לומר: "הבה נתחכמה להם", דהינו לבני ישראל? מכאן למד רבי חמא בנו של רב חנינא, שכוונת פרעה היתה להתחכם למושיען של ישראל, כלומר הקב"ה, ולכן כתוב: "הבה נתחכמה לו", בלשון יחיד. לא רק פרעה ויועציו הרשעים חשבו כך, אלא כל הרשעים שהיו ושיהיו בעולם פועלים לפי קו המחשבה הזה, להלחם בהשי"ת. קין הרג את הבל והיה משוכנע שעשה את הדבר החכם ביותר – "עכשיו", אמר קין, "אני לבד, שולט יחידי בעולם". אבל הקב"ה הפר את מחשבתו וקבע לו: "נע ונד תהיה בארץ".

אחריו בא עשו ואמר: "קין היה טיפש, הרג את הבל על פני אביו, אדם הראשון. אני לא אעשה כך, אלא, "יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי" – אמתין למותו של אבי יצחק, ואז אהרוג את יעקב אחי, אבל הקב"ה הפר את עצתו. בא אחריו "ממלא מקומו" ברדיפה אחר יעקב, דודו לבן, שרצה גם הוא להרוג את יעקב ואת משפחתו, כמו שאנו אומרים בהגדה של פסח: "ולבן ביקש לעקור את הכל", וגם הוא, הקב"ה הפר את עצתו, וקלקל את מחשבתו. אחרי לבן בא פרעה ואמר: "לבן עשה שטות, הוא חיכה עד שהנכדים שלו, בני יעקב, גדלו, ואז ביקש לעקור אותם, אבל אני אתחכם להם, לא אתן להם לגדול אלא אעקור אותם מתחילה: 'כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו מיד כשנולד בו, אהרוג אותו'".

הרוקח כותב, שזו היתה המחשבה הראשונה של פרעה הרשע, לגזור מיד את הגזרה האיומה, להשליך ליאור כל בן שנולד לישראל. אולם יועציו מנעו זאת ממנו ואמרו לו: "אם כך תעשה, העולם ירעש נגדך, יאמרו עליך שאתה רוצח תינוקות, כל המדינות נתקנה איתנו את הקשרים הדיפלומטיים, יטילו עלינו סנקציות..."

לכן הציעו לו, להטיל על עם ישראל מיסים כבדים, וכך הם יכלו מאליהם. "על כך לא יבואו אומות העולם בטענות כלפינו", הסבירו היועצים לפרעה, "אם נסביר וננמק את הטלת המיסים בכל מיני סיסמאות המקובלות בעולם, שאנו חפצים להגביר את התוצר הלאומי, או להביא לשוויון חברתי, הם יראו את הטלת המיסים בעין יפה".

הם הציעו לפרעה לצאת למסע בין המדינות ולנאום בפני ועדות בינלאומיות שונות על "חזון" וה"צמיחה" של מדינתו באמצעות המיסים – אבל כל אלה לא הועילו לו. עם ישראל הלך והתרבה יותר ויותר.

כשראו פרעה ויועציו שהמיסים אינם עוצרים את התרבות בני ישראל, הטילו עליהם עבודה: "וימררו את חייהם בעבודה קשה, בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה", אך גם עצה זו לא הועילה, ובני ישראל הלכו והתרבו עוד ועוד.

משראה פרעה כך, הורה למיילדות: "אם בן הוא והמיתן אותו", אבל הן לא שמעו לקולו. וביום שבאו אצטגניני פרעה והודיעו לו כי "היום נולד מושיען של ישראל, ואין אנו יודעים אם ממצרים אם מישראל, ורואין אנו שסופו ללקות במים", פרעה לא לקח שום סיכונים, אלא, "גזר אותו היום אף על המצרים, שנאמר: 'כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו', ראה בחלום שמושיען של ישראל נולד, והוא יושם על המים. אבל הקב"ה הפר את עצתו של פרעה, ומשה רבנו גדל מתחת לאפו של פרעה, בתוככי ארמונו.

פרעה לא היה האחרון. אחריו בא המן הרשע, אמר: "כולם היו טיפשים, לבן חיכה שבני ישראל יגדלו ולא הצליח להרוג אותם, פרעה רצה להשאיר את הבנות, אני אהרוג את כולם בפעם אחת, 'מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד'".

וגם בפעם הזאת הפר הקב"ה את עצתו, הביא את אסתר לבית המלך, ויחד עם מרדכי היהודי הצילו את עם ישראל. ואחרי כולם יבוא גוג ומגוג, וגם הוא ירצה להלחם בה', כפי שאומר הכתוב: "למה רגשו גוים ולאומים יהגו ריק, יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על ה' ועל משיחו". מטרתם תהיה להלחם נגד הקב"ה ומשיח צדקנו. ואף הם יאמרו: "כל אלה שהיו לפנינו, כולם טיפשים היו, אנו נהיה חכמים יותר מכולם! אנו נלחם לא עם עמו של הקב"ה, אלא עם ה' בכבודו בעצמו". ואיך ילחמו בה', הרי הוא אש, כנאמר "כי ה' אלקיך אש אכלה הוא"?

אלא, הם יסיתו את עם ישראל לסטות מדרך התורה, ינסו לחבר אליהם גרים שהתגיירו בגיורים פיקטיביים, ידרבנו את ההמון לחילולי שבת בפרהסיא, ויפתו את העם לנהות אחרי כל מיני תאוות ותועבות שמטרתן להחליש את כוחו של עם ישראל ולבטלו מן העולם. אבל ראו איזה נס עשה לנו השי"ת. עם כל הניסיונות ולמרות כל הקשיים המרובים – נשארנו יהודים נאמנים לה' ולתורתו. ככל שיתקרר בואו של מלך המשיח, ככל שמתקרר בניינה של ירושלים, מנסה גוג ומגוג והעמים אשר עימו לכבוש את העולם כולו, ולהלחם בנו כדי למנוע את גאולתנו, אבל הקב"ה יפר עצתם ויקלקל מחשבתם, ואנו נזכה לגאולה השלמה, במהרה בימינו אמן (דורש ציון).

"וימרו את חייהם" [א, יד].

סבל רב סבלו ישראל בגלות מצרים. ומה חטאו בני ישראל, שנשתעבדו מכל האומות? במדרש מובאות מספר סיבות לקושי הנורא שבגלות מצרים: בני ישראל עבדו עבודה זרה, מלבד שבת לוי שלא חטא בחטא נורא זה. לכן, לפני צאתם ממצרים נצטוו: "משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח". כידוע, הצאן היה עבודה זרה במצרים, ונצטוו ישראל: "משכו" ידיכם מן העבודה זרה.

בקריעת ים סוף היה המקסרג עומד ואומר: "הללו עובדי עבודה זרה, והללו עובדי עבודה זרה". יש לבאר, שוודאי האמינו ישראל בקב"ה ולא התכוונו לעבוד עבודה זרה, אבל חשבו שהעבודה הזרה תקשר ביניהם ובין הקב"ה. ובוזה טעו טעות גדולה וקשה. הקב"ה אינו צריך מקשר, ואיסור חמור הוא "לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני".

עוון נוסף היה בידי בני ישראל במצרים: "ותימלא הארץ אותם – שנתמלאו בתי תיאטראות ובתי קרקסאות מהן". מסופר על רבי עקיבא איגר זצ"ל, שכשהחל לכהן כרב העיר פוזנא אמרו לו: "כבוד תורתו, יש פה מגפה – בהשפעת המשכילים, אנשים הולכים בליל שבת לתיאטרון! לא מדובר באנשים שפרקו עול לחלוטין. הם מתפללים ערבית, אחר כך גם עושים קידוש ואוכלים מעט מן החלה, ומיד ממהרים ללכת לראות הצגה בתיאטרון, ה' ישמור".

בשבת הראשונה לכהונתו של הרב בפוזנא, התאספו יהודי העיר לשמוע את דרשתו, ואף המשכילים הגיעו עימם. רבי עקיבא איגר דרש דרשה נפלאה בענייני הפרשה, ומשך את הלבבות לעבודת ה'. לאחר שסיים, הוסיף ואמר: "אני שמח בכם, אחי היקרים, ומקווה אני שתהיו שמחים בי. אך דבר אחד יש לי לומר, ואני מצטער על שכבר בדרשתי הראשונה עלי לומר זאת. אתם אנשים מאוד מנומסים ואדיבים, ואתם נזהרים בכבוד הזולת. וכיוון שכך, חבל מאוד שיוצא עליכם שם של גנבים...!!" – "גנבים?!" נהלו המשכילים. "אנחנו גנבים?!"

אמר להם רבי עקיבא איגר: "בגמרא בשבת מובא, ששני מלאכי השרת מלווים את האדם בצאתו מבית הכנסת לביתו, וכשבאים לבית ורואים נר דולק ושולחן ערוך ומיטה מוצעת, מיד אומר המלאך הטוב: 'יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך', ומלאך רע עונה אמן בעל כורחו.

כותב הגאון יעב"ץ, שהמלאכים נשארים עד מוצאי שבת. המלאכים נלווים אליכם בליל שבת, ואתם קונים כרטיסים והולכים לתיאטרון. כמה כרטיסים קונה כל אחד מכם? אחד. אתם צריכים לקנות שלושה, אחד לכם ושניים לשני המלאכים שאיתכם, נכון?".

כל העיר רעשה, ושום "גנב" לא הגיע לתיאטרון באתה שבת... (דורש ציון).

"וישלכוהו ארצה ויהי לנחש וינס משה מפניו" [ד, ג].

המעשה שלפנינו אירע ביהודי ישיש, שהוא ואשתו נשמרו מאוד מלצאת מביתם בימי סערת הקורונה, מחשש הידבקות. כאשר המקרר בביתם התרוקן לגמרי, האשה ביקשה מבעלה שילך לקניות. בלית ברירה, הישיש (שנמצא בקבוצת סיכון) הגיע לסופרמרקט, ובמהלך הקניות הבחין לפתע בטלפון נייד על הריצפה. "הזדמנה לידי מצות השבת אבידה", אמר לעצמו, "אעלה על זהותו של הבעלים על ידי חיפוש ברשימת השיחות האחרונות שבוצעו במכשיר...".

הוא 'דפדף' ברשימה, וראה את שמו של הרב פלוני, עמו שוחח בעל המכשיר לפני מספר שעות. חייג אליו ושאל: "האם כבוד הרב מכיר את בעל הטלפון?..."

ענה לה הרב: "בוודאי שאני מכירו, דע לך שנקלעה לידך מצווה גדולה! חשוב שתחזיר לו את הטלפון כמה שיותר מהר, מאחר שהוא שרוי בצער וסבל, לאחר שנדבק בנגיף הארור...".

הישיש קולט שהמכשיר הצמוד לחויו ולפיו, היה בשימוש חולה קורונה, והוא נכנס מיד להיסטריה. דמו קפא בעורקיו, והוא שמת לאלתר את הטלפון מידי. הטלפון נפל על הריצפה ונשבר.

התעוררה השאלה: האם הישיש צריך לשלם את דמי הטלפון?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: לכאורה היה מקום לחייב את הישיש מדין "אדם המזיק", שכן "אדם מועד לעולם", וחייב על נזקיו גם אם נעשו בשוגג או באונס. ואפילו אם קיים כאן חשש הדבקה - היה עליו להניח את המכשיר ולא לזרוקו, (ועוד: מה התועלת בהשלכת המכשיר - הרי גם אם היו עליו חיידקים - הוא כבר נדבק...).

אמנם, למעשה נראה שיש לפוטרו, וזאת על סמך המסופר בפרשתנו: כאשר הקב"ה התגלה אל משה רבינו במחזה הסנה, וציווה עליו להוציא את בני ישראל מארץ מצרים, כאות והוכחה לבני ישראל שמשה נשלח מאת הבורא לגאול אותם, הורה לו הקב"ה להשליך את מטהו ארצה. ואומר הפסוק: "וישלכוהו ארצה (את המטה), ויהי לנחש וינס מפניו משה" (שמות ד', ג'). ותמה רבינו הנצי"ב (בפירושו 'העמק דבר'): "הוא פלא מאדוננו משה, להיכן נס, ומאיזה מעמד הוא נס?! כלומר: הרי משה רבינו עמד לפני ה' יתברך, והיאך נס פתאום? והשיב הנצי"ב: מנוסת משה רבינו היתה שלא בישוב הדעת, הואיל ונבהל פתאום ממראה עיניו, וזהו טבע האדם, שבורח מיד מפני נחש מבהיל, ללא שום התבוננות.

ומדנו אם כן, שפעמים אדם מגיב באופן בלתי-נשלט כשהוא נתקף בנבהל פתאומית. וגם בענייננו, מכיון שמדובר בנגיף מסוכן, שפוגע באופן קטלני באנשים בקבוצת סיכון, אם כן טבעי הדבר שנתקף הישיש בחיל ורעדה מחמת הידיעה המבעיתה שהוא מחזיק, ממש סמוך לפיו, מכשיר של חולה קורונה. ולכן יש לפוטרו כדן המזיק באונס גמור (יעויין בחו"מ סי' שע"ח). לסיכום: יש לפטור את הישיש מתשלום דמי הטלפון (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ אברהם בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ענייט בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ בראל בן ניצה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: לימוד הפרשה

פרשת שמות

בס"ד | גיליון מס' 361

איזה סוד נשגב התגלה במחנה, נשכח, וחזר והתגלה?

ואלה שמו"ת בני ישראל... (א, א)

את הרמז, ועשויים לקצר את ימיו - רח"ל. מנגד, אין ספק שמידה טובה מרובה שבעתיים:

הלא כל כך הרבה מאמצים עושים אנשים כדי להאריך את ימיהם, לשפר את חייהם. קריאת שניים מקרא אחד תרגום היא ערובה בטוחה לכך שמקורה בדברי חז"ל, הבטחה מדהימה שקשה לעמוד בפניה. ולא רק שהיא מאריכה את ימי חיינו - היא גם ממלאה אותנו בתובנות מעומקה של תורה, ומסייעת לנו לקבל את ההחלטות הנבונות בחיים!

אחים יקרים, זה הזמן להצטרף ללגיטו של מלך מלכי המלכים, לאלה הקוראים מדי שבוע שניים מקרא אחד תרגום, וכמה כדאי להוסיף גם לימוד רש"י על אתר, אשר לפי דברי חלק מהפוסקים הוא חלק נכבד מהמצוה עצמה. זהו לימוד שמתאים לכל אדם, בכל גיל ובכל מעמד: לצעירים ולמבוגרים, לבחורים ולילדים, לרבנים חשובים ולבעלי בתים, לכולם.

כל כלל ישראל זכאי להתלמד סביב הלימוד הנשגב הזה, שסגולות כה רבות בצידו. עכשיו, בפתחו של חומש חדש, זה הזמן להצטרף לקוראי 'שניים מקרא אחד תרגום', ולזכות לאריכות ימים - עוד שנים ארוכות בהן נוסף ונקרא שניים מקרא אחד תרגום, לצד מענה נכון לכל שאלה בחיים ורוגע נפשי תמידי!

הסוד של 'רוח הקודש'!

אחד הביטויים המרטיטים אודות חשיבות לימוד פרשת השבוע עם פירושו רש"י, מובא בעדותו הנודעת של הרה"ק רבי יואל מסאטמאר ז"ע. בהיותו צעיר זכה לשהות בצלו של הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה ז"ע, אז שמע מפיו את ההוראה עליה הקפיד כל ימיו ואף הפיצה הלאה, והיא להקפיד מאוד מאוד ללמוד מדי יום חומש עם רש"י.

הרה"ק מנדבורנה הפליג מאוד בחשיבות לימוד זה, ואף הוסיף ואמר שהכיר יהודים מבוגרים שלעת זקנותם כמו השתכח מהם שיש הקדוש ברוך הוא בעולם רחמנא ליצלן, וכל זאת כי לא התמידו בלימוד חומש עם רש"י. לפיכך, שב הרה"ק מנדבורנה והזהיר את תלמידו הצעיר - לימים הרבי מסאטמאר, שיקפיד על לימוד חומש עם רש"י. ואכן, הרה"ק מסאטמאר הקפיד על לימוד זה ואף חזר על הוראה זו באוזני קהלו כל הימים.

אולם לעדות זו יש תוספת ידועה פחות, אותה נבקש לחשוף עתה, וזה דבר המעשה:

מחנה ברגן-בלזן, שנות השואה האיומה. מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה. בכל יום יוצאים היהודים לעבודות פרך ושבים מצונפים לדרגשם, באין איש יודע מה יילד יום. באותה עת שהה במחנה הרה"ק רבי יואל מסאטמאר ז"ע, ועמו שהו

במהלך החיים, ובפרט מול שאלות, התמודדויות ואתגרים העולים מעת לעת, חווים בני האדם קושי בקבלת החלטות, לבטים קשים, חיבוטי נפש לכאן או לכאן. זה בא לידי ביטוי בשאלות רוחניות - איך וכיצד להתעלות בתורה ובמצוות, זה עשוי להתבטא בשאלות בנושא חינוך הילדים, וזה קורה גם בנושאים רפואיים, שידוכים, פרנסה, קניית דירה, ועוד ועוד.

במקרים כאלה, ניצב לו האדם אל מול דילמה, שעשויה להיות הרת גורל עבורו, ואינו יודע כיצד להחליט. לפעמים, בהחלטה אחת הוא גוזר את דינו לשבט או לחסד, להצלחה או לכישלון, לשפע או לחוסר. כמה הגיוני שהוא מתקשה לקבל החלטה כזו, ובעוד שהזמן דוחק, חייבים לקבל החלטה... ו1.

אז מה עושים? האם יש מקום בו ניתן למצוא תשובות לכל השאלות, מענה נאות ונכון בכל תחומי החיים? האם יש דרך להתחבר לתוכנת מחשב כזו או אחרת, לאוצר ידיעות מקיף או לאנציקלופדיה מובחרת, שפשוט תעניק לנו תשובה לכל שאלה, בבחירת, בפשטות ובקלות?!

התשובה היא שכן. הסכיתו ושמעו את אשר גילה הרה"ק ה'בית אהרן' מקארלין ז"ע: התשובות לכל שאלות החיים שלנו -גנוזות בתורה הקדושה, ממנה תוצאות חיים. התורה עמוקה עמוקה מי ידלנה. בתורה יש תשובה נאותה לכל שאלה, מענה לכל התלבטות. אבל איך מהתורה מוציאים את התשובה הנכונה? איך מגלים אותה בין פסוקיה? - זה פשוט: בקריאת שניים מקרא אחד תרגום מדי שבוע!

כן! כשאתם קוראים שניים מקרא אחד תרגום מדי שבוע, כפי שתקנו חז"ל ונפסק בהלכה, הוא ממלא בכך את לבו באוצרות התורה באופן מעמיק, עד כדי שברגע התלבטות - הוא ימצא בעומק לבו את התשובה הנאותה, הנובעת מתוך התורה השוכנת בתוכו, אשר בלימודה הוא משקיע מדי שבוע. לפיכך, כל מה שכדאי לעשות כדי לפתח בתוך הלב את התוכנה הממוחשבת שנותנת מענה לכל ספק, הוא פשוט ללמוד מדי שבוע את הפרשה, שניים מקרא אחד תרגום!

בפרשת השבוע שלנו פותח בעל הטורים את ביאורו לספר 'שמות' בכך שהמילים ואל"ה שמו"ת בני ישראל ה'ינן ראשי תבות של הבטחה פלאית: ו'אדם אשר ל'ומד ה'סדר ש'נים מ'קרא ו'אחד ת'רגום ב'קול נ'עים י'שיר י'חיה ש'נים ר'בות א'רוכים ל'עולם'. בכך רומז הוא לדברי חז"ל המבטיחים כי קריאת שניים מקרא אחד תרגום הינה סגולה לאריכות ימים. כי אכן כן, חז"ל מבטיחים למשלים פרשיותיו עם הציבור שיאריכו לו ימיו ושנותיו, אריכות ימים מתוך בריאות!

כאן חשוב להוסיף את דברי הפלא יועץ בערך 'פרשיות', שמאיר נקודה שחשוב להתבונן בה: אדם שאינו קורא שניים מקרא אחד תרגום, בעצם מגלה דעתו שאינו זקוק לאריכות ימים, ולפיכך הדבר מסוכן עבורו - שכן בשמים מבינים

ההכנה הנכונה לשבת!

שעת תפילת שחרית, בוקרו של יום השבת. בבתי הכנסת עומדים יהודים יראי ה', מתפללים בדבקות ומתענגים על כל מילה. 'פסוקי דמרה' מורחב, 'נשמת' לוהט, שירת 'א-ל-אדון' מרוממת...

שאיפתו של כל יהודי, היא לחוש את אותו הטעם, את העונג הכמוס בתוכי התפילה. תפילת שחרית של שבת, כשטל טהור עוטף את העולם וטליתות צחורות מתנועעות בהתלהבות, היא רגע שכל אחד מאיתנו רוצה להצטרף אליו, להיות חלק ממנו. אבל לא תמיד זה קל - כי רבים מאיתנו מגיעים ליום השבת טרודים ולחוצים, לא תמיד המוח פנוי והלב כוסף באופן נאות. וכך, התענוג הרוחני העילאי עלול להיות מוחמץ חלילה...

הנה גילוי מדהים, מאוצרו של הרה"ק בעל ה'בת עין' ז"ע: לימוד שניים מקרא אחד תרגום בערב שבת קודש, הוא סגולה לכוננת הלב כהלכה בתפילת שחרית למחרת, כי האדם מתמלא ברגשות קודש המסייעים לו לכוון את מחשבתו!

מדהים! מסתבר שניתן לכוון את הלב מבעוד מועד, להסדיר את המחשבה מראש! פשוט וקל - במסגרת ההכנות לשבת ביום ששי - לעסוק בלימוד הפרשה שניים מקרא אחד תרגום. זה לא הכנת מזון לסעודת השבת, זה הכנת הלב לתפילת השבת. אשרי הזוכים במעלה יתירה זו!

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אריאל) ת.נ.צ.ב.ה.

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה טעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקח"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

כמה תלמידי חכמים נכבדים מנכדי בית נדבורנה, שהיו עדים למעשה הנשגב וסיפרו אותו שנים אחר כך.

היה זה באחד הימים, כשהרבי מסאטמאר שהה במחנה, וכנראה באותו יום התחוללה בו אימת מוות מוחשית כל כך, עד שהרבי חש שיש יותר מסיכוי סביר שיעוד באותו היום יסיים את חייו ויעלה השמימה על קידוש ה'. הרבי קרא לכמה מנכבדי המחנה - הנכדים לבית נדבורנה, וביקש לגלות להם סוד אותו הוא נוצר בלבו שנים ארוכות, וכה אמר להם:

'העולם יודע את אשר הזהיר אותי הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה זי"ע, בדבר גודל חשיבות לימוד פרשת השבוע עם פירוש רש"י, אולם יש לכך תוספת מסתורית...'

המקשיבים שמו אוזנם כאפרכסת. תוספת מסתורית? מה היא?! - והרבי המשיך: 'עד עתה לא רציתי לספר אותה, אולם לנוכח הסכנה כי לא אשרוד עוד בחיים, מחובתי להעביר את הדברים הלאה, על מנת שדיבור טוב של אותו צדיק נשגב לא יישכח וייעלם, ובעזרת השם לפחות אחד מאיתנו ישרוד ויעביר את הדברים לדור הבא...' - הקדים הרבי מסאטמאר, ואז לחש את הסוד הנשגב:

'בסיום דבריו אודות לימוד הפרשה עם פירוש רש"י, הוסיף הרבי מנדבורנה ואמר שאם לומדים חומש רש"י בקביעות - מגיעים לרוח הקודש!'

המקשיבים היו בהלם. הן אמת, כולם יודעים שהרבי מנדבורנה הזהיר את הרבי מסאטמאר אודות לימוד חומש רש"י, ומאז דבק הרבי בלימוד זה בכל כוחו. אבל רוח הקודש?! - המדרגה הנשאפת ביותר שבן אנוש יכול לגעת בה?! - עד כדי כך הדברים מגיעים?! - זה הן גילוי סוד כמוס מכבשונו של מעלה!

והרבי רק הנהן בפשטות, כמאשר את נכונות הדברים. כשהשומעים התעשתו, הגיב אחד מהם באומרו שבכך רמז הרבי מנדבורנה להבטחה שהרבי מסאטמאר יינצל מאימי המלחמה, שהרי העולם זקוק לבעלי רוח הקודש. הרבי מסאטמאר הגיב בחיוך ואמר שהדברים דברים של טעם, אולם לא יספ עוד לעסוק בנושא, רק ביקש מהם לנצור את הדבר בליבם...

כמה שנים חלפו, הרבי מסאטמאר ניצל מהתופת וזכה להקים חצר וממלכה מפוארת בארצות הברית, וגם מי שהקשיבו לו באותה עת זכו להינצל, ואחד מהם עבר לגור בטורונטו שבקנדה. בהזדמנות אחת, כשנקלעו כל בני הקבוצה לחדרו של הרבי, ביקש מהם הרבי לשכוח מהסוד אותו גילה, שכן גילה אותו רק על מנת שלא יישכח מתוך חשש לחייו, אולם הואיל ובחסידי השם הוא ניצל וזוכר את העניין - שוב אין עוד צורך שיזכרו את הסוד הנשגב!

ויהי לפלא, שמיד אחר כך נשכח הדבר מליבם לחלוטין, ונזכרו בור ק לאחר פטירת הרבי מסאטמאר! לאחר השיחה האמורה, לאורך שנים ארוכות כלל לא זכרו מכל העניין, הדבר נשכח מהם לגמרי. רק לאחר פטירת הרבי מסאטמאר נזכרו בסוד המופלא אותו גילה להם במחנה ברגן-בלזן, וכך הגיעו הדברים לאוזניו מפי המשפיע הנודע הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א, אשר שמע את הסיפור מפי הרה"ח רבי יחזקאל יואל סאמעט שליט"א, ששמע מאחד מבני המשפחה.

ועוד הוסיף אותו עד למעשה מופלא זה, כי פעם שמע את הרבנית מסאטמאר ע"ה אומרת לרבי כי יום כ"א בכסלו הוא יום גדול, שהרי הרבי ניצל בו. אולם הרבי כמו ביטל את דבריה והשיב: 'לא מפני זה, אלא בהיות ובאותו יום זכיתי להיבחן אצל הרה"ק מנדבורנה על חומש רש"י, באותו היום נתן לי את עצת לימוד הפרשה עם רש"י' - כלומר, הרבי תלה את נס הצלתו בכך שלמד חומש עם רש"י כהלכה מדי שבוע!

והדברים מדהימים: הנה כי כן, כאן נחשף גילוי מסעיר כי לימוד חומש עם פירוש רש"י, הוא כלי להשגת רוח הקודש של ממש! הדברים מתחברים לגילוי של 'הבית אהרן' האמור מעלה, כי לימוד 'שניים מקרא ואחד תרגום' הוא דרך לקבל תשובות מעומקה של תורה. כי כשאדם ממלא את עצמו בחומש, תרגום ורש"י מדי שבוע, הוא ממלא את עצמו בתורה הקדושה במלוא יפעתה, מזין את נפשו בכוחות ואוצרות אדירים כדי לדעת מה לעשות בחיים.

הכלי הזה זמין לכולנו, מחכה לכל אחד בארון הספרים הקרוב. פשוט ללמוד מדי שבוע את פרשת השבוע שניים מקרא ואחד תרגום, ולהוסיף פירוש רש"י. בכך נזכה לקיים הוראת חז"ל, לסגולה קדומה לאריכות ימים, וגם למלא את עצמנו בכוחות ובאוצרות תורה בלתי נדלים - לטוב לנו כל הימים!

הדבר הכי דחוף ברגעי חרדה!

היה זה בערב שבת קודש פרשת 'כי תבוא', שנת תשס"ג. סמוך לכניסת השבת פשטה השמועה והיכתה בחרדה ובדאגה את העולם היהודי כולו. הגאון רבי

יוסף שלום אלישיב זצ"ל הובהל לבית החולים, עורק דם ראשי בלבו התפוצץ, נשקפת לו סכנת חיים. בימים הבאים עקב כלל ישראל אחר מצבו של הרב והרעיש עולמות בתפילה ותחנונים למענו.

במשך כשלושה ימים היה הרב במצב קריטי, וביום שני בערב התייצב מצבו, ובשעת חצות לילה פקח את עיניו. היה בכך הרבה יותר מבשורה משמחת, כתחיית המתים של ממש. הנכד ששהה לצידו קרב אליו לשמוע מה יבקש הסבא לאחר שלושת ימי תרדמה, ואז שמע אותו אומר:

'טרם השלמתי 'שניים מקרא' של פרשת כי תבוא. יש כאן חומש?!'

מדהים. מה הדאיג את גאון ישראל בשעה קריטית לחייו? במה נזכר רגע לאחר שהתעורר מתרדמה בת שלושה ימים? מה הטריד את מנוחתו בעודו חלש כל כך, בקושי נושם בכוחות עצמו?! - השלמת הפרשה כהלכה! ואמנם, הרב היה אז עדיין בסכנת חיים מוחשית, הרופאים קצבו לו בין שעות לימים, אולם כל מה שהעסיק אותו היה להשלים את קריאת הפרשה כראוי!

אחים יקרים, הבה נלמד דוגמא ומופת מהסיפור הזה, נבין עד היכן הדברים מגיעים. רבים וטובים מקפידים על חוק לימוד הקבוע, בחברותות, בשיעורים, או בלימוד עצמי. כולם אהובים וברורים, אבל הרב אלישיב שידע היטב את כל זאת, שהיו לו חוקי לימוד ארוכים ועמוקים מאלה - למרות כל זאת, הדבר שהכי הטריד אותו על ערש דווי היה - - -

שניים מקרא ואחד תרגום. זה היה הכי חשוב בעיניו, להשלים את קריאת הפרשה! גם מי שעדיין לא מקפידים על כך, מהשבוע הזה מתחילים, כולנו יחד. תלמידי חכמים שתורתם אומנותם, בעלי בתים קובעי עתים, אברכים העוסקים בתורה בקביעות בכלל, בחורי ישיבות שקדנים ואף תינוקות של בית רבן. איש איש כפי דרגתו ומעלתו, השבוע כולם מצטרפים ללימוד 'שניים מקרא ואחד תרגום' ומוסיפים פירוש רש"י. זו חובה, זו מצוה, זו סגולה יקרה ועתיקת יומין, שכוחה רב ונשגב!

המבחן האמיתי!

אל הרה"ק ה'פחד יצחק' מביאין זי"ע נכנס יהודי, ובפיו שאלה משמחת. יש לו בת כלילת מעלות, ועתה מציעים לו לשדכה עם בחור מופלג, אשר מדברים בשבחו מעלות נפלאות. יש רק בעיה אחת - הוא חושש ליראת שמים של החתן המוצע. הן אמת שכולם אומרים שהוא ירא שמים, אבל יראת שמים היא דבר הנחבא בעומק הלב פנימה, ולפיכך הוא מבקש מהרבי שיטה לפיצוח החידה האם הבחור הלז הוא ירא שמים.

הרבי השיב לו מיד: 'עצתי לך, שתברר האם הבחור לומד 'שניים מקרא ואחד תרגום' עם פירוש רש"י מדי שבוע. אם הוא לומד - זה סימן ליראת שמים המפעמת בו, ואם לאו - תבין לבד מה מצבו האמיתי בעומק הלב פנימה...'

ולא גילה הרבי אם קריאת שניים מקרא ואחד תרגום היא סימן לכך שהבחור ירא שמים, או שהיא היא המשפיעה יראת שמים על הלומד, ושוא שתי הסיבות נכונות. כשאדם לומד שניים מקרא ואחד תרגום מדי שבוע, הוא גם מעיד על עצמו שהוא ירא שמים ומקיים את דבר ההלכה, וגם מרוויח שהדבר משפיע עליו יראת שמים טהורה!

באופן דומה, בספה"ק 'אור לשמים' נחשף, כי קריאת שניים מקרא ואחד תרגום מדי שבוע וקציצת ציפורני הידיים קודם חצות היום של ערב שבת קודש, הן סגולה להינצל מעבירות חמורות. כי קריאת הפרשה מדי שבוע מחדירה יראת שמים בעומק הלב, מחוללת בתוך תוכנו את הגדולה שבשאיפות - לזכות להתחבר באמת לבורא, להתמלא באוצרותיו!

אחים יקרים, כל שבוע מהווה הזדמנות, אבל ביתר שאת בשבוע הזה, כשהדברים רמוזים בפסוק הראשון שבפרשה ובחומש שלפנינו. הבה נקבל על עצמנו ללמוד מדי שבוע את פרשת השבוע שניים מקרא ואחד תרגום, נוסיף פירוש רש"י, נמלא את עצמנו באוצרות הטוב של פרשת השבוע. כך נזכה שבורא עולם יאריך את ימינו בטוב ובנעימים ויעניק לנו שפע ברכה מאוצרו הטוב!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל
זאסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

595

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים,
על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את
העלון שעלותו כ-1,000 ש"ח בשבוע ומופץ
10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם.
ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג,
לרפ"ש או לזווג הגון.
ניתן לפנות בטל: 050-4120-812

סיפור לשבת קודש

שבע שנים מול שבע שנים

את המעשה הבא סיפר הרה"ג ר' ח.י. פרוש שליט"א, מהוצאת הספרים המפורסמת 'זכרון אהרן'. הרב פרוש הינו מומחה בפיענוח כתבי יד עתיקים, הזוכה להגיש יין ישן בקנקן חדש. דברי תורה שהיו גנוזים ועלומים בתוך כתבי יד, רואים אור בזכות יגיעתו הגדולה, וכך יכול כל אחד לעיין בדבריהם של גדולי ישראל, צדיקים קדושי עליון מדורות עברו.

זהו מעשה מפעים שאירע עם הוצאתם לאור של כתבי הרה"ק רבי אברהם שאג-צוונברג, מתלמידיו המובהרים של מרן החתם סופר ורבו המובהק של רבן של ירושלים הרב יוסף חיים זוננפלד, ז"ע.

וכך הוא מספר: באחד הימים אני מקבל שיחת טלפון מיהודי חשוב באמריקה. הוא מבקש ממני שאבדוק אילו כתבי יד השאיר הרא"ש (רבי אברהם שאג) זצ"ל, ולאחר שאמצא אותם, שאוציא אותם לאור. 'וכמובן תספר לי כמה עולה עבודה כזאת, לאתר כתבי יד, לפענח אותם, לערוך ולהדפיס אותם. אני מוכן לשלם על כל הפרויקט'.

הנחישות של היהודי הדהימה אותי! שאלתי אותו מה הביא אותו להרים פרויקט בסדר גודל עצום כזה, והוא סיפר לי.

יש לו שתי נכדות, הבת הראשונה והשניה של בנו החשוב. שתיהן חולות במחלה נדירה. הסבא, שהוא עשיר ובעל חסד גדול, השקיע כספים רבים כדי לרפא את הנכדות, או לפחות להקל עליהן, וברוך השם, החיים נכנסו לשגרה כלשהי. גם האבא השקיע הרבה כספים וכוחות, וברוך השם אחרי הבנות נולד בן בריא לגמרי, וכן כל הילדים אחריו נולדו בריאים ושלמים.

הבן גדל ונעשה בחור חמד, עובד השם, נושא חן וחסד בעיני אלוקים ואדם, והגיע לגיל שידוכים. אמנם בחור שכל אב היה חומד לבתו, וגם אמצעים כלכליים ישנם, אבל סיפורן של שתי האחיות הגדולות היווה עבורו חומה בלתי עבירה. אנשים פחדו. מי יודע אם המחלה אינה עוברת בתורשה?

היה הבחור עולה ומתעלה בישיבה, ועיני הוריו הולכות וכלות. כזה עלם נפלא, וכזו בעיה קשה. הרי אם הכל היה בסדר, הוא כבר מזמן היה 'נחטף'. רק הבעיה הבריאותית של האחיות, היא שמעיבה על מסכת שידוכיו.

הסבא שהשקיע כל כך ברפואתן של הבנות, כאב את כאבו של הנכד. מי שאינו מכיר לא יכול להעלות על הדעת כאב של הורים, שרוצים לראות באושרם של בניהם, וזה בושש לבוא.

הוא החליט להיכנס בעובי הקורה ולעזור לבנו לשדך את נכדו. הוא הבין כי אם יצליחו לברר את הגורם התורשתי למחלה של הנכדות, יוכלו לדעת בברור האם הדבר עלול להפריע בעתיד או לא.

במקביל, פנה הסבא לאחד מגדולי צדיקי דורנו ז"ע, ושח לפניו את מסכת היסורים שעברה על בנו, את ההתמודדות עם המחלה של הבנות, את השמחה עם הולדת הילדים הבריאים, ואת מפח הנפש עתה, עם הגיעם לגיל שידוכים. הצדיק שמע הכל, ותשובתו היתה, "קח לך סגוה. תעשה משהו לטובת נשמתו של רבי אברהם שאג זצ"ל, תלמיד החתם סופר ז"ע".

הסבא, בספרו את סיפורו אומר, כי מה שיוצא מפיו של הצדיק הרי זו בחינה של 'שכינה מדברת מתוך גרונו'. הוא לא שאל שאלות, לא ביקש לחזור שוב על השאלה אלא התשובה שקיבל היא היא התשובה שאיתה הוא הולך הלאה. לעשות דבר לטובת נשמתו של רבי אברהם שאג.

כך הוא הגיע אלי, מספר הרב פרוש, ואני נכנסתי לתוך הפרויקט, כשהסבא והאבא עומדים על גבי ושואלים כל הזמן איך מתקדמים. הוא מימן את התהליך כולו, סך של כמאה וחמישים אלף דולר!

כדי לקבל מושג מה מגדלותו הנוראה של רבי אברהם שאג, אספר לכם עובדה. כאשר היה בחור, היה לומד שעות על גבי שעות בעומק העיון, עד כלות כוחותיו. פעם בעת הלימוד התנמנם ונרדם על גבי הגמרא. הבחור שישב לצדו של רא"ש רצה להעיר, שהרי אין זה מכבוד הגמרא שישנים עליה, אמר לו רבו, החתם סופר, כי יזהר שלא להעיר את רא"ש, כי הלכה מפורשת היא שאפשר להניח ספר תורה על גבי ספר תורה אחר, "ורבי אברהם שאג, הרי הוא ספר תורה חי!"

אותו צדיק השאיר כתבי יד רבים שהתחיל לכותבם לפני 180 שנה, אך אלו לא הודפסו. בסיעתא דשמיא מיוחדת איתרתי את כתבי היד שהיו מפוזרים בכל העולם. במהלך תקופת העבודה הארוכה, ביקש ממני הסבא כמה פעמים שאעלה לקברו של הרא"ש בהר הזיתים, אניח את הכתבים על המצבה, ואתפלל על המשפחה כולה ועל הצלחתה.

בערב ר"ח ניסן, יום ההילולא של הרא"ש, עליתי להר הזיתים עם מנין. התפללנו בציונו הקדוש, הנחתי על המצבה את כתבי היד יחד עם הדפים המוכנים לדפוס ואמרתי, "הרי שלך לפניך. הנה דברי התורה שכל כך עמלנו עליהם, אנא תמליצו טוב על פלוני שלקח על עצמו את עול הכספים הרבים שהוקדשו לכך". התפללתי לישועת המשפחה בכללות ולישועת הבחור שימצא את זיווגו במהרה.

גיל חיים בן רוזה לשלום בית ובריאות איתנה

כרכים, וחידושי רבי אברהם שאג על הש"ס ותשובות - 3 כרכים, בצירוף תולדותיו וקורותיו המופלאים בהרחבה.

במשך אותן השנים המשיך הסבא ללוות את העסקן הרפואי, ולהתעניין בהתקדמות המחקרים סביב המחלה של נכדו. אוניברסיטאות שונות ברחבי העולם נכנסו לעומק המחקר בשיטות בית החולים בירושלים, הדסה עין כרם, ובס"ד הצליחו לבדוד את הגן האחראי למחלה, כאשר המסקנה היא שכאשר אדם נושא גן זה באופן שאינו פעיל, הוא בריא לחלוטין ולא נשקפת לו או לצאצאיו שום סכנה. יתכן מצב שבו הגן עלול להשפיע, אך דבר זה ניתן למנוע באופן פשוט על ידי בדיקת דם שנעשית במכון 'דור ישרים'. מאז הגילוי, נמנע סבל זה מהרבה אנשים!

ברגע שהעסקן הרפואי קיבל את המסקנה, הוא אץ לספר לאבא על תוצאות המחקר, ואף פרסם ברבים כי הילדים הבריאים במשפחה יכולים לקבל שידוך רגיל. ואכן, זמן קצר לאחר מכן מצא הבחור שידוך מצוין למזל טוב.

העסקן הראה לאבא ספר עב כרס שמפרט את המחקרים שנערכו ואת הגילוי הרפואי המרגש. "היה ויכוח רציני", סיפר העסקן הרפואי, "למי לייחס את הגילוי של הגן. בסופו של דבר הוחלט כי הראשון שלו מגיע הקרדיט הוא --- פרופסור אברהם שאג!". האבא נדלק. הוא מסתובב כבר שנים עם השם הזה! עוקב בקביעות אחר התקדמות הפרויקט של הוצאת כתבי הרא"ש, והנה, מכל הפרופסורים בעולם, דווקא אברהם שאג נשלח להביא את ישועתו.

כאן הוא פנה אלי וביקש ממני לברר מיהו אותו פרופסור. לא היה קשה לברר. התקשרתי אליו ושאלתי אותו, "האם אתה פרופסור למחלות גנטיות? האם אתה קשור לגאון הצדיק הקדוש ר' אברהם שאג, תלמיד החתם סופר?" הפרופסור ענה מיד, "כן, ודאי, אני מצאצאיו וקרובי על שמו. בדרך כלל אנשים לא שואלים אותי על היחס שלי. למה אתה שואל את כל זה?"

סיפרתי לו. אמרתי לו שהמחקר שהוא עמד בראשו הציל משפחה שלמה בישראל, וכל זה בזכות הפרויקט האדיר שנעשה לטובת נשמת הרא"ש. הפרופסור התרגש מאד. כששמע זאת הוא בכה. אמנם נראה שהוא זה שעובד ועושה, אבל כל הסיימא דשמיא שהיתה לו, וכל התקדמות המחקר היתה בזכות הצדיק, הרא"ש. עין בעין זכינו לראות איך ההתקדמות בהוצאת הכתבים שלקחה שבע שנים, היתה זו שפעלה והשפיעה על התקדמות המחקר, שאף הוא ארך שבע שנים.

בהמשך גם נודע לי שר' אביגדור שמסר לי את מאה וחמישים הדפים הינו אביו של הפרופסור אברהם הי"ד! כמה גדול כוחם של צדיקים למעלה!

(מתוך שיעור בשער הבטחון מר' דוד קלצקין שליט"א) (ויוצא עמו בששון)

[במהלך העבודה קרתה תקלה נוראה, חלק גדול מהחומר הערוך, נמחק. האבא היה אז בארץ ישראל, הגיע לקברו של הרא"ש, ובמשך זמן רב עמד והתפלל על הכל. הוא הבטיח שהוא לוקח על עצמו לשלם ולהחזיר את כל החומר שנעלם, ושה' יעזור לו בשידוכי בנו. אכן, תפילתו נתקבלה.]

סיפור מעניין קרה במהלך העבודה. נודע לי כי לר' אברהם זצ"ל יש נכד ישיש ושמו ר' אביגדור שאג, והוא גר בשכונת זכרון משה. הלכתי לבקרו וסיפרתי לו על הוצאתם לאור של ספרי סבו זצ"ל. הוא היה מבוגר מאד, חלוש וחסר כוח. הוא התרגש מאד לשמוע על פעולותינו בהוצאת הספרים. בקושי רב הרים את אצבעו והורה לי: "תטפס למעלה".

טיפסתי, ומצאתי קופסא מלאה. הורדתי אותה, ומה מצאתי בפנים? מאה וחמישים דפים, כולם כתבי יד של הרא"ש! "את הדפים האלה קיבלתי בירחיה מאבי", סיפר ר' אביגדור, "חמישה דורות שהכתבים האלו עוברים במשפחה. אבי ציווה עלי להביאם לדפוס, אבל אני לא קיימתי את הצוואה. איני רגוע, וחוששני שלא אוכל להגיע למנוחה נכונה בעולם האמת כל עוד הדפים אצלי. קח לך את כל הכתבים במתנה, והוצא אותם לאור!". גם דפים אלו הודפסו בספרי הרא"ש. ר' אביגדור ז"ל נפטר לבית עולמו שלושה ימים לאחר מכן - - -

יומיים לפני שעמדנו להוציא לדפוס את כתבי היד של הדרשות, התקשר אלי ידיד ממוצא לארץ, שעוסק גם כן בתחום זה, וסיפר לי שנזדמן לארגז מלא כתבים מהרה"ק רבי דניאל פרוסטיץ זצ"ל, שהיה מרבני פרשבורג במשך חמישים שנה, וחברו של הרה"ק הרא"ש. ביניהם מצא דפים מכתב יד שונה מהשאר. אולי אני מכיר כתב זה?

ביקשתי ממנו שישלח לי דוגמא בפקס, והנה אני מגלה שזה כתב ידו של הרא"ש! אכן, כל החומר שהשגנו עד עתה היה רק משנת תקצ"ב, בעוד שהרא"ש שימש ברבנות כבר בשנת תקפ"ז. אמנם חיידושי תורה שכתב בזמן זה היו בידינו, אך את הדרשות שכתב בתקופה זו לא מצאנו, והנה, איזו השגחה מופלאה! יומיים לפני הוצאת הכרכים לדפוס אני מקבל את כל החומר של השנים החסרות!

מיד עצרתי את ההדפסה בבית הדפוס, כינסתי שוב את הצוות לעבודה על החומר החדש, וברוך השם זכינו להוציא שני כרכים מושלמים ובהם שלוש מאות דרשות מכל תקופת הרבנות של הרא"ש.

בסייעתא דשמיא הוצאנו לאור שני ספרים, דרשות הרא"ש - 2

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, רחל בת זולחיה
לעילוי נשמת:
מרדכי בן רבקה, ר' מרדכי בן מסעודה, נתנאל לוי בן מרים, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד זרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְמִיטִי בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פיניה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נבקש להמשיך להתפלל לרפואת אימנו: שרה בת כוכבה המכונה ככב
נא להתפלל לזוגת הגון:
איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, רבקה בת נורית מרגלית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, אוריאל חיים בן שולמית מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, נועה בת רשל, רבקה בת רחל

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה - 21:00 - 22:30
טל: 036766049
שידוכי "חסדי דוד" בימים א', ג', ד' בשעה 21:00 - 20:00
058-3297225
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il
מוהל מוסקר לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקר לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך מוהל מוסקר לשם שמים 0527646963.

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כא טבת תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 4:06 תל-אביב: 4:20 חיפה: 4:09 מוצאי שבת: ירושלים: 5:22 תל-אביב: 5:23 חיפה: 5:21 ר"ת: 5:58

פרשת שמות

נושא בעול עם חברו

להרגיש ולהשתתף בצערו של חברו או בשמחתו ולשאת בעול עמו!

נלמד מהפסוק: "ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם" (פרק ב-יא)

ו**כתב רש"י**: נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם. הנה כי כן, משה רבינו לא הסתפק בעצם הידיעה על סבלותם של בני ישראל וההשתתפות מרחוק בצערם אלא "נתן עיניו ולבו". כלומר: יצא מארמונו המפואר והשליט של פרעה, כדי לראות בעיניו ולחוש בגופו את סבלות אחיו המעונים, ולסייע להם בפועל כאילו היה אחד מהם.

מובא (בספר לקט רשימות) מהמשגיח דלייקווד – הגה"צ רבי נתן מאיר וואכטפויגל זצ"ל שאמר: שני גדולי עולם, משה רבינו ודוד המלך בדקו אותם בדבר קטן. שניהם התעניינו בכבשה אחת שיצאה מהצאן וכך זכו.

ומה הגדלות בזה? אלא, בטבעו של עולם, מאורע גדול וחשוב מעורר התעניינות אצל כולם, ומי מתעניין בפרט שולי כמו כבשה שיצאה מן העדר? על כן, מי ששם לבו גם לכך, סימן הוא שיש לו כח הדרישה לזולתו, ומי שיש לו כח זה, יכול להיות מנהיג! משה רבינו "יצא אל אחיו". הוא התעניין מה קורה אצל הזולת לטוב או למוטב, ומתוך כך נשא בעול והשתתף בצערם של ישראל, לכן זכה.

הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א הביא את דברי המדרש, ממנו לומדים עד כמה חשו גדולי התנאים בצערו של הזולת וכך אומר המדרש:

מעשה ברבי עקיבא, שהשכימו תלמידיו לשנות בבית המדרש, והיה שם הספד. אמרו שמה חסיד מת וראו את רבי עקיבא סופרו. הלכו לבתיהם ולבשו שחורים וישבו לפני רבי עקיבא... אמר להם: מה ראיתם להחליף בגדיכם? אמרו לו: באנו וראינו אותך חלוץ ומותניך קשורים ומספיד. אמר להם: הייתי דורש בפרשת נגעים, וזכרתי לגיחזי שהיה ראוי להיות נביא כאלישע, ובדבר קל נטל שלו. עליו נאמר (קהלת ט-יח) "וחוטא אחד יאבד טובה הרבה".

רואים מדברי המדרש, עד היכן הגיע ההרגש של התנאים בצרתו ובצערו של הזולת, שאף גיחזי מת זה כבר כמה דורות קודם לכן, בכל זאת הצטער רבי עקיבא בשבילו. עד כדי שבכה באופן שהיו בטוחים התלמידים שנפטר כעת מישוהו ורבי עקיבא מספידו, כפי שמצוי כאשר מתו מוטל לפניו.

סבלותיהם – סבלותיו...

המוני בית ישראל, מכל החוגים והעדות, באו לפני כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג – רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל עם צרותיהם. כל מיני חולי וכל מיני מידות, דאגות ועוגמת נפש מכל הסוגים. נפשם בשאלתם, שימתיק הדינים מעל ראשם, וימשיך להם השפעות טובות של חסד ורחמים. האמינו בכוחו של הצדיק לפעול ישועות. הרגישו בפועל כי הוא משותף בצערם, וסבלותיהם סיבלותיו.

הלא כך היה אומר זקינו מהרצ"א מדינאו זצ"ל בחיבורו "אגרא דפרקא" (אות קיד): "מה טוב ויפה לאדם לספר צערו לצדיק, כי אפשר - אפילו לא יתפלל בעדו - כאשר רק יצטער הצדיק בצערו, יסיר השי"ת צערו בכדי שלא יצטער הצדיק"...

לפיד האש

כאבי הזולת – כאבו...

מספר מקורבו של הצדיק רבי ישראל אבוחצירא-הבבא סאלי זצ"ל: כאשר יהודי נכנס פעם לביתו של הבבא סאלי כדי לתנות בפניו את צערו ולזכות בברכתו ובעידודו, נשתהה שם שעה ארוכה, ומבעד לדלת יכלו היושבים בחדר הסמוך לשמוע כיצד מספר הוא באריכות את יסוריו ומכאוביו. לאחר שברכו הצדיק ועודדו, יצא הלה שמח ופניו מאירות כשהוא מאמין כי אמנם יושע בקרוב.

נכנס מיד משמשו, כדי למסור עיניו של המבקש להכנס אחריו. משנכנס, ראה את הבבא סאלי כשראשו בין כפות ידיו והוא גועה בבכיה ועיניו זוגלות דמעות. כשהבחין בכניסתו הגביה ראשו ואמר לו: "לעיתים כה כואב אני את כאב הזולת עד שאני מתפלל שיחתכו שני ידי ויהיו כפרה למען ירפא יהודי מיסוריו.

הלמות עמלים ח"ב

לבכות בשביל הזולת...

סיפר הגאון רבי חיים מאיר שטיינברג שליט"א: כשנפטר פעם אברך בבני ברק, טרח הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל לבוא ולנחם את בני משפחתו. כששאלהו למה הטריח עצמו כל כך, השיב את הדברים הבאים:

"**ראיתי** דבר מופלא באברך הזה שנפטר, שמאוד ריגש אותי: פעם בא הלה לירושלים כדי לבקש שיכניסו לישיבה את בנו של אחד מחבריו. מסיבות שונות נענו צוות ההנהלה בסרוב. הוא ביקש והתחנן שיקבלוהו. וכשגם אני סירבתי, פרץ האברך בבכי. אברך כזה מרומם שמשתתף בצערו של הזולת עד כדי בכיה, צריך לטרוח ולנחם את בני משפחתו.

עפ"י בכל נפשך

עלון "איטש לרעהו" פרשת שמות הוקדש לעילוי נשמת
הרה"ג רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל
רבה הראשי של מונטריאול – קנדה

נלב"ע כז טבת
ת. נ. צ. ב. ה.

עלון "איטש לרעהו" פרשת שמות הוקדש לעילוי נשמת
רבי מרדכי יששכר דוב בער
אברמז'יק זצ"ל

נלב"ע כז טבת
ת. נ. צ. ב. ה.

מעלה לאדם המוסר עצמו להצלת הזולת ולמען עשיית חסד עמו ! נלמד מהפסוק: "ותיראן המילדות את האלוקים ולא עשו כאשר דיבר אליהן מלך מצרים ותחיין את הילדים" (פרק א-יז)

ואמרו חז"ל (סוטה יא): "לא דיין שלא המיתו אותם אלא אף סייעו להחיותם. היו מספקות להם מים ומזון". ומובא במדרש: "וכי מאחר שלא עשו כאשר דיבר אליהן אין אנו יודעים שקיימו את הילדים, למה הוצרך הכתוב לומר ותחיין את הילדים: יש קילוס בתוך קילוס, לא דיין שלא קיימו את דבריו אלא עוד הוסיפו לעשות עמהם טובות. יש מהן שהיו עניות, והולכות המילדות ומגבות מים ומזון מבתיהן של עשירות ובאות ונותנות לעניות, והן מחיות את בניהן. הוא שכתב "ותחיין את הילדים". (מד"ר- שמות א-טו)

מנין שאבו המילדות את כוחן המופלא לעמוד בתוקף ובגבורה, כנגד גזירתו של פרעה? נראה כי למדו זאת מזקינן אברהם אבינו ע"ה, מתוך שהתבוננו במעשיו ובסוד כוחו לעמוד בעוז ובגאון בכל הנסיונות.

וכך נראה מפורש בדברי חז"ל במדרש (מד"ר שמות א-טו): "ותראן המילדות" - קשטו עצמן למעשה זקינן, זה אברהם, כמו שהקב"ה מעיד עליו "כי עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה" (בראשית כב). אמרו, אברהם אבינו ע"ה פתח לו פונדק והיה זן את העוברים ואת השבים בני אדם ערלים, ואנו לא דיינו שאין לנו להאכילן אלא להרוג אותן, אנו נחיה אותן. עכ"ד המדרש.

ואברהם אבינו עצמו למד לעשות חסד עם הבריות מהנהגותיו של נח בתיבה, כך אמרו חז"ל במדרש תנחומא על הפסוק "צא מן התיבה" - זהו שאמר הכתוב "הוציאה ממסגר נפשי... כל אותן י"ב חודש לא טעם טעם שינה לא נח ולא בניו, שהיו זקוקין לזון את הבהמה, החיה והעופות... פעם שהה נח לזון את הארץ, הכהו הארץ ויצא צולע שנאמר "וישאר אך נח". ועליו נאמר (משל יא) "הן צדיק בארץ ישולם".

תמה הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל (בספרו **לב אליהו**): הרי כל ענין כניסת בעלי החיים לתיבה, היה בדרך נס ופלא שלא כדרך הטבע, כידוע. וא"כ, מדוע היה על נח ובניו להצטער כל כך בתיבה ע"י האכלת כל הבהמה והחיה, העוף והרמש, עד שלא נתנו שינה לעיניהם, ומדוע לא התקיימו אף הם בדרך נס?

אלא מבאר רבי אליהו טעמו של דבר, לפי שנזדמן לפני נח בתיבה מצוה רבה של "והלכת בדרכיו", מה הקב"ה זן כל בריותיו מקרני ראמים עד ביצי כינים, כך נח בא לידו לזון את הבריות של הקב"ה י"ב חודש, ולכן נצטער צער רב לקיים מצוה גדולה זו בשלימות הראייה. לא נתן שינה לעיניו הוא ובניו כל אותן ימים, והיה ירא ונפחד כל העת, שמא לא יצא ידי חובה כראוי לו.

מהנהגה זו, כאמור, למד אברהם אבינו לעשות חסד עם הבריות, כמובא במדרש (תהלים לז) על הפסוק "לדוד אל תתחר במרעים אל תקנא בעושה עוולה" - זהו שאמר הכתוב (משלי כג) "אל יקנא לבך בחטאים". ובמה תקנא? "ביראת ה' כל היום". קנא בנר שאינו נבער לעולם, ואיזהו? - "כי נר מצוה ותורה אור", אלמלא שקינא אברהם וכו'.

ואימתי קינא? כששאל אברהם את מלכי צדק (שהוא שם בן נח), כיצד יצאו מן התיבה? (כלומר, באיזו זכות), אמר לו: בצדקה שהיינו עושים! ושאלו: על מי הייתם עושים צדקה, הרי לא היו שם עניים? אמר לו: על הבהמה, החיה והעוף. אותה שעה אמר אברהם: מה אלו אילולא שעשו צדקה עם הבהמה חיה ועוף, לא היו יוצאים מן התיבה, אני אם אעשה [צדקה] עם בני אדם שהם בדמות וצלם של המלאכים, על אחת כמה וכמה שאנצל מן הפגעים. מיד "ויטע אשל". אכילה, שתיה לוויה.

הנה כי כן, למדנו מדברי חז"ל, שכל עיקר יציאתם של נח ובניו מן התיבה, היה תלוי במה שזנו ופרנסו את הבריות שם. ואלמלא צדקה זו, היו נשארים בתיבה כל ימי חייהם, ולא היו רואים אור עולם כלל. וממילא נלמד אף זאת: אם בשביל בעלי חיים נצטער נח ובניו צער רב כל כך לזונם ולכלכלם, ק"ו לאדם שנברא בצלם אלוקים עד כמה יש להצטער ולטרוח כדי למלא חסרונו.

למען הצלת הזולת...

הגאון רבי דוב מייזליש זצ"ל, רבה של ווארשה, היה שתדלן גדול אצל המלכות. הוא היה משתדל בשביל כל אדם מישראל שהיה נזקק לעזרת הממשל, הכל ידעו כי רבי דוד לא משיב פני הפונים אליו ריקם.

פעמים הרבה היה גורם לעצמו צרות בשל כך. לא פעם אירע שאנשים שאינם בני ברית הלשינו עליו בפני המלכות, אך הוא המשיך בשלו, והוסיף ללכת אצל הרשויות ולהשתדל בפניהם לתקן כל עוול שמצא שנעשה בעיר.

נימק רבי דוד את הנהגתו זו: דבר זה למדתי ממשה רבינו. הוא סיכן עצמו בשביל אחד מאחיו, להציל אותו ממכה. הלשינו עליו, והיה מוכרח לברוח ממצרים, והנה בא למדין וראה שעושים עוול לבנות יתרו, מיד מסר נפשו להצילן מיד עושקיהן

עיטו"ת

מסירות נפש להצלת הזולת...

בשנה הראשונה לכהונת **המהרש"ם** זצ"ל כרב בפוטוק, אירע שיהודי המקום הסתכסכו עם הגוים בענין חכירת מס הבשר. בגודל קצפם אמרו הגוים לפרוע פרעות ביהודים, הם החלו לזרוק אבנים לתוך חלונות בתיהם וחיפשו את השוחט וראשי הקהילה כדי להורגם רח"ל.

היהודים הסתגרו בבתיהם, הגיפו את התריסים ופחדו פחד מות. פתאום נשמע כי הגוים הצליחו לתפוס את השוחט והחלו להכות בו מכות רצח.

כאשר שמע המהרש"ם את הדבר, לבש את מעילו, לקח את מטוה ויצא מהבית כדי להציל את השוחט... אשתו הרבנית מיררה בבכי שיחוס עליו ועל ילדיו הקטנים. אך הוא השיב לה: מי יודע אם דמי סמוק יותר מדמו של השוחט, צריכים להציל אותו ממות.

כאשר הגיע המהרש"ם לככר העיר, אירע נס ופלא. לפתע נפל פחדו של המהרש"ם על הגוים, והתקיים בו הכתוב: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" (דברים כח-ז). ביקשו ממנו מחילה, שיחררו את השוחט, והבטיחו שיחזירו את מס הבשר ליהודים.

הלמות עמלים - ח"ב

"איך אוכל לעזוב..."

סיפר הרב שלמה לורינץ ז"ל: "פעם הבחנתי שרבינו **הגרא"מ שך** זצ"ל מתאמץ מעל לכוחותיו ונחלש עד מאוד. שאלתי אותו להרגשתו, והשיב לי שהוא נמצא במצב של כלות הכוחות.

"ידעתי שהרב שך לא יאבה לנסוע לנופש בפנסיון או במלון. על כן הצעתי לו לשהות בביתי במשך מספר ימים. כדי שיהיה מנותק מן הציבור וטרדותיו, ויוכל לנוח שם עד שישוב לכוחותיו.

אמר לי הרב שך: "אסור לי להיות מנותק מהציבור. אסור שמישהו יזדקק לי ולא ימצא אותי בביתי. אתה רוצה שאהיה במקום נסתר, שאף אחד לא יידע על מקום המצאותי. אך אני צריך להיות בביתי, כדי שאוכל לעזור למי שנזדקק לכך. למרות חולשתי.

הפטיר הרב לורינץ: ידוע שכל גדולי ישראל נהגו לנסוע לנופש. אך הרב שך סבר שתפקידו לענות ולסייע לציבור בכל עת ובכל שעה. וכמו שהתבטא בפני: אולי מאחורי הדלת עומד אדם עם לב שבור, אך אוכל לעזוב אותו..."

מתוך מאמר

מצוה להוכיח את הזולת [בדרכי נועם] על כל עוול ולתקן כל דבר הנעשה שלא כהוגן!

נלמד מהפסוק: "והנה שני אנשים עברים ניצים ויאמר לרשע למה תכה רעך" (פרק ב-יג)

לומדים אנו מכאן - כותב החתם סופר - מדתו של משה רבינו שלא יכל להביט ולראות עוול ולכן הוכיח את הרשע ואמר לו "למה תכה רעך". ולא רק עוול הנעשה בישראל לא יכל לסבול, אלא אף את בנות יתרו הציל מיד הרועים שגירשום.

וכן מצינו אצל יעקב אבינו שכאשר נפגש עם הרועים בחרן נכנס עמם בדברים ושאלם: "הן עוד היום גדול לא עת האסוף המקנה?"... מה הניע את יעקב להוכיחם?

וביאר הגאון רבי שרגא גרוסברד זצ"ל (בספרו דעת שרגא) כי שני מניעים היו לו ליעקב בשיחה זו: (א) הצדיק מואס בכל עוול גם אם הוא אצל אנשים זרים, כנאמר (במשלי כט-כו) "תועבת צדיקים איש עול". ולא כשאר בני אדם אשר שונאים רק את העוול הנגרם להם אישית. אבל את העוול שאחרים עושים לאחרים, ומכל שכן את העוול שהוא עצמו עושה לאחרים, עוול זה אינו נכנס בתחום "שנאת העוול".

לא כן הצדיקים. הם שונאים כל עוול ומתעבים כל מעשה רשע הנעשה תחת השמש, בין אם הוא קשור אליהם ובין אם הוא קשור לאחרים. לכן הוכיחם יעקב אבינו.

(ב) רצון הצדיק להיות גומל חסד תמיד, בכל מקום ובכל זמן. ולא כרוב האנשים שבמרכז חייהם עומד רק ה"אני" הפרטי והאינטרס המצומצם של עצמו. אך הצדיקים דואגים לכל הנברא בצלם לעוורו ולסעדו. הוא הדבר שחיפש יעקב אבינו היאך לעזור לזולת, ולכן התעניין אצל הרועים מדוע אינם משקים את הצאן. עכ"ד רבי שרגא.

בדרך זו נבין גם את הנהגתו של משה רבינו עם שני הניצים. גם כאן היו שני המניעים: (א) משה מואס בעוול ולא יכול לסבול אותו, לכן הוכיח את הרשע. (ב) משה ביקש בנוסף לזה, לגמול חסד עם הזולת ולהציל עשוק מיד עושקו.

כיצד יש לקיים מצות תוכחה שתהיה באופן הנכון והמועיל ביותר. הדרכה מאלפת בענין זה, כתב חתנו של החפץ חיים הגאון רבי אהרן הכהן זצ"ל בשם חמיו הח"ח, ואלו דבריו:

"כשאדם רוצה להוכיח את חברו על איזה דבר שעשה שלא כהוגן - הן במילי דשמיא והן במילי דעלמא - הוא צריך להוכיח בלשון רכה ובדברי נועם, ויזהר מאד שלא להביא את חברו לידי "נצחנות", מפני שאם יוציא אותו על ידי תוכחתו, מגדרו, ויכריחו להתעקש, אזי ח"ו אין שכינה חשובה כנגדו, וכיון שבא לכלל ניצוח, אזי רצונו משחדו לעבור על כל זדון בשאט נפש, ולא לשוב מפני שום דבר, הן מה ששייך למדת הדרך ארץ והן מה שנוגע לחברו בנפשו.

"והנה בזמן האחרון הולכת ונעשית מצות התוכחה לענין הדרוש שימת לב וחריצות יותר ויותר. שכן מלפנים היתה עפ"י רוב התוכחה נשמעת רק על חטאים קלים, והמוכיח היה נוהג להעיר את חברו בידידות על מה ששגג, ודבריו היו נכנסים בלבו. אבל לא כן בזמננו. אשר המוכיח ומקבל התוכחה הם שני סוגי אנשים שונים, והדברים שעליהם צריכים להוכיח המה גופי עווונות ח"ו, ויש בהם כדי להוציא את המוכיח מגדרו שידבר בדברים קשים, ואז ח"ו יכולה תוכחה הזו להביא רק הפסד, ולגרום שחברו יחטא עוד יותר".

"וכל בר-דעת, אינו יכול בימינו להשתמט ממצוה זו בטענה שהיא שייכת רק לרב ולראשי העדה, מפני שהיום כולם רואים בחוש שרב יוכל להשפיע רק באופן כללי, אבל עיקר התוכחה כבר נכנסה לרשות הרבים. וכל יהודי החרד לדבר ה', יכול להשיג השפעה רבה בין קרוביו וידידיו, הן על הנהגתם בכלל והן בתיקון הפרט". עכ"ד.

"איני יכול למחוק התוכחות שבתורה..."

סיפר רא"י טייטלבוים זצ"ל: זכורני מהכנסייה הגדולה הראשונה, בשעה שהתאספו החפץ חיים בביתו של רבי עקיבא שרייבר ז"ל, התאסף שם ציבור גדול לבקש ברכה מהחפץ חיים. בין הבאים לקבל ברכתו, הגיע אדם עם בנו שלמד במוסד שהחינוך בו קלוקל ונאסר על ידי גדולי ישראל, וביקש ברכה. אמר לו החפץ חיים:

"איני מבין למה אתה דורש ממני ברכה, אם אתה מוסר בנך לשיבה קדושה אינך צריך לברכתו. כי כבר נתברכת ע"י ששים רבוא יהודים שאמרו "ברוך אשר יקים דברי התורה הזאת". אין דבר גדול מזה מלינת בנו לשיבה. ואם תחשוב לשלוח את בנך למוסד טמא, וכי יכול אני לתת ברכות? איני יכול למחוק התוכחות שבתורה".

כמובן האיש רעד כולו. הוא הוציא את בנו מאותו מוסד. ולא נותר לנוכחים אלא לתמוה מנין ידע זאת הח"ח.

קול יעקב

תוכחה חוזרת...

הסבא מסלבודקה - הגה"צ רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, קרא פעם לאחד הבחורים והשמיע באוזניו דברי מוסר ותוכחה. כעבור שבוע קרא שוב לבחור זה, ושוב חזר ואמר לו בדיוק את אותם דברי תוכחה שאמר לו בשבוע שעבר.

תמה הבחור: והלא אותם דברים כבר אמר לי הרב לפני שבוע?! השיב לו: "וכי כאשר תהיה בתחנת הרכבת בלונדון, תעמוד שם על הפסים והרכבת תתקרב והקטר ישמיע צפירה כדי שתזוז מן המקום, כלום תאמר גם אז, למה הוא צופר, הרי כבר שמעתי אתמול את קול הצפירה?!"

שאל אביך ויגדך

משניות של שבת...

כשהלך פעם המהר"ם מלובלין זצ"ל בשבת, מבית הכנסת לביתו, שם לבו כי יהודי מאנשי העיר פתח את חנותו בשבת. התלמיד שהתלווה אליו, ניסה להניא את רבו מלהכנס ולהוכיח את בעל החנות, שכן היה ידוע כבריון אלים שעלול לפגוע בכל מי שינסה להתערב במעשיו.

ואולם המהר"ם נכנס בכל זאת לחנות ולא אמר מילה, אלא פשוט התיישב והחל ללמוד בקול ובעל פה את משניות מסכת שבת...

לא עברה שעה קלה והמונים צבאו על יד החנות לראות את המראה המוזר שנגלה לעיניהם: רב העיר מצא לו מקום "מתאים" ללמוד משניות שבת... כמובן בעל החנות נאלץ בבושת פנים, לסגור את חנותו על אתר.

אור המאיר

ודי לחכימא...

אירע מקרה בישיבה קטנה: נודע על אחד הבחורים שהוא גונב כסף מבחורים, חבריו לשיבה... המשגיח הרוחני ניגש לראש הישיבה הגאון רבי אי"ל שטיינמן זצ"ל וביקש ממנו לטפל בענין.

באחד הימים, ליווה הבחור החשוד את הרב שטיינמן ברחוב, לכיוון ביתו, לאחר שמסר את שיעורו, כדי לשאול שאלה בסוגיה.

כשהם נותרו לבדם ללא מלווים נוספים, פנה אליו הרב שטיינמן ואמר: "שמעתי שיש לך הרבה כסף... אני מעונין להוציא כעת ספר 'אילת השחר', אולי אתה יכול לסייע לי"... הוא לא המתין לתשובה... אך מיום זה נפסקו הגניבות לחלוטין.

חכימא דיהודאי

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

למה נקרא היהודי – יהודי? / הרב נפתלי וינברג

חורין. מיליארדי אנשים בעולם חולמים לחיות "בלי מעסיק על הראש".

אנשים אלה אינם 'עבדים' כי אם בסך-הכל 'עובדים'. למרות זאת הדבר מפריע להם, שמישהו אומר להם כל היום מה לעשות. אז אם זו התחושה של 'עובד', מה התחושה של 'עבד'? הרי זה מצב קשה מנשוא!...

אמנם, כאשר אנחנו מדברים על "עבודת השם" או על "עבד השם" אז חס-וחלילה שנשווה זאת לעבודה או עבודת רגילה. כאן מדובר בסוג מחויבות שונה לחלוטין מכל מה שאנו מכירים בעולם הזה. כאן מדובר במחויבות שכל-כולה אך טוב וחסד:

גם כאשר הקב"ה דורש מאיתנו עבודת - במחשבה דיבור ומעשה;

גם כאשר הקב"ה דורש מאיתנו שנתמודד - עם מצבים לא קלים;

גם כאשר הקב"ה דורש מאיתנו שנעמוד - בניסיונות קשים; תמיד אבל תמיד לא מדובר בעבודת, אלא בזכות וחסד שאין למעלה ממנו. הקב"ה הוא הרי מקור הרחמים, האהבה והחמלה בעולם, ואין שום מציאות שהוא יעמיד אותנו בסיטואציה רעה חלילה.

עלינו להאמין, ואנחנו מאמינים בלב שלם, שחייב אדם לברך על הרעה - כלומר על מה שבעינינו נראה רע - כשם שהוא מברך על הטובה. כי אנחנו יודעים בוודאות שהכל הכל לטובה, ובכל רגע נתון: 'כל דעביד רחמנא לטב עביד'!!!

רק **הוא** יודע את העבר, את ההווה ואת העתיד ומה הטוב המקסימלי עבורנו. אם הייתה לנו אפשרות להיות שם בעולם-העליון ולהציץ כלפי מטה לעולם-הזה, היינו מסתכלים על עצמינו ואומרים בפה מלא: בוודאי! ברור שכך צריך להיות!... לרגע לא היינו חושבים שהמצב שלנו צריך להיראות אחרת.

* * *

את התובנה היסודית הזו אי אפשר להשאיר "באוויר", אנחנו חייבים להחדיר את זה לרמ"ח איברינו ולשם"ה גידנו. כלומר, לעבוד את השם בשמחה. כדי לסייע להבנה זו רואים שבפסוק "עבדו את י-ה-ו-ה בשמחה", השם נכתב בשם של 'רחמים' - כל עבודתנו הוא להשם שמרחם ואוהב אותנו.

אבל איך מגיעים לזה?

שימו לב: הפסוק "עבדו את השם בשמחה" ממוקם בתהילים בפרק ק' "מזמור לתודה" לאמור: הדרך להגיע לשמחה בעבודת השם היא על ידי שאנו מתרגלים להודות על כל מה שיש לנו!

אנחנו קמים בבוקר עם "מודה אני", אבל צריך להמשיך עם זה כל היום! עצם השם שלנו "יהודי", זה על-שם ההודאה שאנו מודים להשם.

זה השם שלנו - כי זו המהות שלנו!

ובעצם אנחנו הרי אומרים 'על הניסים' בכל יום ויום:

ב'מודים' "....ועל ניסוך שבכל יום עימנו, ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת, ערב ובוקר וצהריים...." ו'בזמור שיר חנוכת' מתהילים השם אלוקי לעולם אודך!

המאמר הבא אינו עוסק ב"נקודה" מסוימת, לא מלקט "ווארטים" יפים - אלא מתמקד ביסוד היסודות של ההווה היהודית שלנו.

מי שהעניין זר לו, כדאי שיתבונן שהפעם לא מדובר בחיסרון צדדי. אלא כזה שבלעדיו כל התורה שאנו לומדים וכל המצוות שאנו מקיימים טעונים שיפור והשלמה.

* * *

חג החנוכה מאחורינו, אבל אין כמו חג זה כדי להבהיר את היסוד. ניקח עמנו את הדברים למשך השנה כולה.

נפתח בשאלה. את תפילת 'על הניסים' קבעו לומר באמצע הברכה השנייה של ברכת-המזון. אך מה עושה מי ששכח? מְשָׁלִים את זה ב'הרחמן' לפי הנוסח הבא ***"הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה...*** בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול כו'".

שימו לב; כאשר התפילה נאמרת במקום לא מקדימים בבקשת 'הרחמן הוא יעשה לנו ניסים', אלא רק מתארים את הניסים שהתרחשו. נשאלת השאלה: מדוע לא היה עדיף לקבוע את 'על הניסים' מראש בנוסח בקשה? אנחנו הרי כל-כך זקוקים לניסים כמו שעשה לאבותינו! למה לא לבקש עוד?

התבוננות קטנה במהות ימי חנוכה מוכיחה שהשאלה כלל לא מתחילה. חז"ל קבעו ימים אלו 'כדי להודות ולהלל לשמך הגדול'. זהו הציר המרכזי עליו סובב כל החג. ממילא פשוט שהמטרה המרכזית פה איננה לבקש עוד ניסים - כי אם להודות על הניסים שכבר היו. להודות ולהלל!

בהדלקת נרות חנוכה מברכים שתי ברכות: א) 'להדליק נר חנוכה' ב) 'שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה'. הברכה השנייה הינה חידוש שלא מצאנו במצוות כמו אכילת מצה, בנטילת לולב. שם מברכים רק על גוף המצווה ותו לא. ואילו כאן נתייחדה ברכה מיוחדת אודות הניסים.

הוא אשר אמרנו. הציר המרכזי של חנוכה זה ההודאה, ולכן לא די בכך שְׁבָרַכְתָּ את הברכה הראשונה אשר מתייחסת ל"חפצא" של המצוה, כעת עליך לייחד ברכה מיוחדת מצד ה"גברא" שמבקש להביע את רגשות התודה שלו לאבא שבשמים!

* * *

מכיוון שחנוכה בכל זאת מאחורינו, לא נאריך עוד הרבה רק נציין נקודה אחרונה: האור של חנוכה גובר מיום ליום, נר ראשון, שני כו' עד שאנו מגיעים לנר השמיני שזה המקסימום. המספר 'שמונה' מסמל בתורת הקבלה את "מעל הטבע", ולשם מגיעים רק מכח ה"הודאה" של ימי החנוכה. לכן קבעו חז"ל את חנוכה כימי הלל והודאה, ולא ימי שמחה כמו חגים אחרים.

* * *

נושא ה"הודאה" איננו צדדי, ולא קשור רק לחנוכה. הוא עומד במרכז עצם קיומנו כיהודים. כל היחס בינינו לקדוש ברוך הוא, כל הקשר בורא-נברא, הכל הכל מושתת על ענין זה.

אנחנו אומרים, וגם שרים, 'עבדו את השם בשמחה'. מה משמעות עבודת השם בשמחה?

אף אחד לא רוצה להיות עבד - כולנו רוצים להיות בני

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

תכלין לשלחן שבת

פְּרֻשֶׁת: שְׁמוֹת

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. הלימוד בשבת פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

זמני השבת - כגב העלון

העלון לעלוי נשמת:
בכור חי בן בטי, אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, תמרה בת יעקב - **תנצב"ה**.
ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת: בת שבע בת ליאורה, משה בן מנדל, נפתלי בן דבורה, סביטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה, **בתוך שאר חולי עמו ישראל**

נקודה בפְּרֻשָׁה:

השפעת הסביבה

חדש?

ועל כך השיבו הקדוש ברוך הוא: אתה צודק, אבל דע לך שבתוך תוכם הם מאמינים בני מאמינים, וכל התדרדרותם נובעת מסבות חיצוניות ומהשפעת המצרים. אם ננתק אותם לזמן קצר מהקשר עם המצרים (בתקופת עשר הפכות), תקף תראה איך הם שבים לשרשם ולקדשם.

כהוכחה לכך, נתן ה' בידו שלוש אותות, שהמכנה המשותף שלהם הוא שהצרה נבעה כתוצאה מהוצאת הדבר מן המסגרת ומן השמוש הרגיל שלו.

באות הראשון שאלו ה' "מה זה בידך?", ענה "מטה". משה השליך את המטה שהיה בידו ארצה, והוא הפך לנחש. מה גרם לו זאת? שיצא חוץ למקומו והשליך ארצה. באות השני אמר לו ה' שיניח ידו בחיקו - שם מקום היד, וכשהוציאה - הפכה היד למצרעת כשלה. כשהשיבה לחיקו, שבה ככראשונה. ובאות השלישי אמר לו שיקח מי: מן האור, וכששפכם ליבשה הפכו לדם. בכל אלה - הראה לו ה' שהמקום גורם, והיוצא משרשו משתנה לרעה.

כך - מסים האביר יעקב - בני ישראל נצלו מגלות מצרים, על ידי נתוקם מהסביבה השלילית וחבורם מחדש לדתתם הרוחנית. וכך בדיקת ה' לעתיד לבוא - כשאנו נתנתק מהסביבה הרעה, מייד תגיע גאלתנו הנצחית!

לדברי הרמב"ם (דעות ו, א) לח הסביבה וההכרה שהאדם נמצא בה, הוא גורם מכריע המשפיע על חיו. לפיכך, על האדם להשתדל בכל יכלתו להמצא בסביבה טובה. וזו לשונו הזב: "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדתותיו ובמעשיו אחר רעיו ומכרייו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו. לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד, כדי שילמד מפעשיהם ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמד מפעשיהם...

"והן לא יאמינו לי" (ד, א) "מי רוצה את השטר הזה?", נפגף המורה בשטר של מאתים שקל מול תלמידיו. כצפוי, כל האצבעות הורמו מעלה, וכלם צעקו: "אני!" "אני!" מי לא אוהב קסף...?

לאחר מכן קמט המורה את השטר באצבעותיו, עד שהשטר נראה היה כסמרטוט מרוט, ושוב שאל את תלמידיו: "מי רוצה את השטר המקמט הזה?" שוב הורמו כל האצבעות הפתה גבוה גבוה, וכלם צעקו: "אני!" "אני!"

לקח המורה את השטר, זרק אותו לרצפה, רמס אותו בנעליו, ולכלף אותו בעפר. כעת פנה שוב המורה לתלמידיו: "האם גם עכשו אתם מעונינים בשטר הזה?" "בואי", "בטח", ענו התלמידים פה אחד.

הרים המורה את קולו, והעביר את הסטר לתלמידיו: "אתם רואים! שטר קסף נשאר יקר גם כשהוא מקמט, מטנף ומלכלף. מרימים אותו מהרצפה, מנקים אותו ומפשטים את קמטיו, וחוזר הוא לערכו הקודם.

כך היא גם נשמת היהודי! יקרה היא כמרגלית! גם אם יהודי נפל לתהומות ונשמתו התלכלכה בטמאת העוונות, עדין ערקה רם ונשא, ואין כאן אלא טמאה חיצונית... יקום מהעפר, ישוב בתשובה, ישטף את נשמתו במי הדמעות, הטמאה החיצונית תוסר, ותתגלה נשמה זכה וטהורה..."

כשמבקש הקדוש ברוך הוא מנשה לגאול את ישראל, משה עמד וטען "והן לא יאמינו לי". מה בעצם טענתו?

הגאון המקובל רבי יעקב אבוחצירא זצ"ל בספרו "פתוחי חותם" מסביר, שמנשה רבנו טען בפני הקדוש ברוך הוא: איך אתה מצוה אותי להדיע לעם ישראל שהגיע זמן גאולתם, הרי הם שקועים במי"ט שערי טמאה של מצרים, כיצד נתן לצפות שהם יאמינו שהגיע הקץ לשעבוד הנורא ולהתחלת עין רוחני

פנו לביתו, ומצאוהו יושב ולומד קאלי לא ארע דבר.
 "כבוד הרב", התפלוא, "הרי אמורה להיות שיחה?" השיב
 להם רבי יצחקאל: "ידעתי בני ידעתי, אך לצערי הצרכתי להיות
 היום בתל אביב, וזה גרם לי רפיון מסים עד שאיני בפדרגה של
 הדברים אותם רציתי לומר".

לתלמידים ששמעו זאת, היה זה פרק כמוסר יותר מכל שיחה
 אחרת - עד כמה צריך להזהר מהשפעת הסביבה.

עוד מספר עליו, שאחרי מלחמת העולם השנייה התגורר
 באמריקה, וקשה היה עליו לסבל את אורח החיים המערבי
 שהיה שם. והמשיך זאת לאדם שרואה שכור נהנה מהיין,
 שעדיין אין זה משפיע עליו לשתות. אולם אם נכנס לבית המזיגה,
 ורים היין מזה באפ, זה כן משפיע. לכן הדרו לעלות לארץ
 ישראל שאורה מחכים. (אוצרותינו)

וכן אם היה במדינה שמנהגותיה רעים ואין אנשיה הולכים בדרך
 ישראל, ילך למקום שאנשיו צדיקים ונהגים בדרך טובה. ואם היו
 כל המדינות שהיו יודעם ושומע שמועתן נוהגים בדרך לא טובה
 כמו זמננו, או שאינו יכול ללכת למדינה שמנהגותיה טובים מפני
 הגיסות או מפני החלי, ישב לבדו יחידי כענין שנאמר 'ישב בדרך
 יודם' (איכה ג-כח). ואם היו רעים וחסאים שאין מניחים אותו
 לישב במדינה אלא אם כן נתערב עמהן ונהג במנהגם הרע, יצא
 למקורות ולמדינות, ואל ינהיג עצמו בדרך חסאים".

מספר על הגאון רבי יצחקאל לוינשטיין זצ"ל, שהצריך יום אחד
 לשהות בעיר תל אביב. באותו ערב אמר היה למסר שיחה
 מוסרית בפני קבוצת תלמידים מצומצמת. התלמידים המתנינו,
 אך המשגיח בושש מלהגיע. הם החלו לדאג, אולי חלילה הרב
 אינו חש בטוב.

ספור לשבת:

כסף השירה

ברחוב, שנראה כבית ספר.
 'מעניין איך נראית כיתת לימודים בבני ברק', הוא אמר לעצמו,
 ובלי הרבה היסוסים דפק על אחת הדלתות, הכניס ראשו ושאל
 במבטאו המודגש: "אפשר להיכנס, בבקשה?" ראשיהם של כל
 הילדים הופנו מיידית לעבר האורח המוזר, והרביה - מופתע
 מביקור בלתי צפוי זה - חייך ואמר: "בשמחה". הביאו לו כיסא
 קטן שלא ממש הלם את מידותיו, והוא התיישב בסוף הכיתה.

הרבי, שהיה באמצע השיעור, לא ידע מיהו האורח המצוחצח
 ומה עליו לעשות בנסיבות המשוונות הללו. הוא פנה אל הילדים
 ואמר להם: "ילדים יקרים! בואו נשיר שיר לכבוד האורח המיוחד
 שבא אלינו!" הרבי והתלמידים החלו לשיר את הניגון "שלום
 עליכם", הנשמע בכל בתי ישראל בלילות שבת.

הרבי - כך נראה - אהב לשיר, והוא עצם את עיניו ושר יחד
 עם ילדי הכיתה בדביקות ובהתלהבות. לאחר שסיימו לשיר פקח
 הרבי את עיניו כדי להביט באורח, אך לתדהמתו האורח נעלם
 מהכיתה. הרבי חשש שמא לא נהג כראוי בהחליטו לשיר פתאום
 זמר של שבת בעיצומו של השיעור.

הוא פתח את דלת הכיתה ויצא לחפש את האורח הבלתי
 קרוא. למרבה המבוכה, הוא מצא את האורח עומד בפנית
 הפרוזדור ובוכה בדמעות שלישי.
 "מה קרה? האם פגענו בך באופן כל שהוא, שלא בכוונה?"
 איש העסקים ניסה לעצור את שטף הבכי. "קשה לי להסביר את
 פשר ההרגשה שלי, אבל גרמתם לי התרגשות גדולה בשירה
 שלכם, במראה הילדים הזכים והטהורים האלה. איפה עוד
 תמצא כיום טוהר כזה?!" הוא ניגב דמעות אחרונות והוסיף
 בהדגשה: "סיפרו לי שבני ברק היא מקום של אנשים מוזרים

איש עסקים אמיד הגיע מחו"ל לביקור בארץ.

ידידיו בארץ ישראל קיבלו את פניו בכבוד גדול והמליצו לו על
 המלונות היוקרתיים ביותר בארץ ועל נופים יפים שכדאי לו
 לחזות בהם. עם זאת, הם הדגישו באוזניו שוב ושוב שייזהר לא
 להיקלע לעיר החרדית בני ברק, כי גרים בה אנשים מסוכנים
 ומשוונים.

"כאשר יראו אדם כמוך, יעשו הכול כדי להוציא ממך כספים
 לצורך מטרותיהם". אותו אדם לא היה מעלה על דעתו כלל
 להגיע לבני ברק, אולם מאחר ששמע עד כמה גרועים ומשוונים
 האנשים שם, התמלא סקרנות וביקש לראות את הדברים כמו
 עיניו.

ביומו האחרון בארץ יצא לרחוב ועצר מונית. "קח אותי
 בבקשה לעיר בני ברק", הוא הורה לנהג. "לאיזה רחוב בבני
 ברק?" - "לא משנה איזה רחוב", ענה איש העסקים, "אני לא מכיר
 שום רחוב בעיר ההיא, רק רוצה לראות מה קורה שם...". נהג
 המונית התפלל על הבקשה המוזרה, אבל אין לו שום בעיה
 לנסוע גם בלי יעד כל עוד הוא מקבל את כספו.

בורא העולם הוביל את הנהג לרחוב חבוקוק, אף שלא הייתה
 שום סיבה נראית לעין להגיע לרחוב ההוא דווקא, שאינו רחוב
 ראשי כלל. המונית עצרה סמוך לאחד מתלמודי התורה של
 חסידות ידועה.

איש העסקים שילם לנהג, הודה לו ויצא לחקור את העיר
 המוזרה שתושביה משוונים. הוא הביט לכל עבר וראה אנשים עם
 זקנים ופאות, חובשים כובעים ולובשים חליפות. חלק מהחליפות
 היו באמת קצת משוונות לדעתו.

הוא לא היה ביישן גדול, והוא החליט להיכנס לאחד המבנים

אנשי תלמוד התורה עמדו נדהמים. רק ימים ספורים לפני כן נערכה אסיפת חרום, מאחר שהמצב הכלכלי של תלמוד התורה הורע בעקבות הגזירות הכלכליות. המצוקה הייתה קשה, ולא היה כל פתח תקווה נראה לעין... לבורא העולם לא סרות דרכים כיצד לפרנס את האדם, ורבים שלוחים למקום. כל אשר נותר הוא רק לבטוח בה' ולהאמין שהוא הזן והוא המפרנס היחיד. הבוטח, פרנסתו מזמנת לו ללא טרחה. (הינני בידיך)

שמנסים לסחוט כסף, אבל שכחו על הטוהר והקדושה שיש כאן. דע לך שביקרתי בהרבה מקומות בעולם, ורבים ביקשו את תרומתי וניסו להרשים אותי במוסדות שלהם, אל טהרה ויופי כמו שיש פה מעולם לא ראיתי". הוא הוציא מכיסו פנקס צ'קים ורשם תרומה של שמונה עשר אלף דולר לפקודת תלמוד התורה, באומרו: "זו רק ההתחלה, עוד אחזור לבקר כאן ובעוד מקומות בעיר המיוחדת הזו".

שֹׁנֵה הַלְכוֹת:

הַלְכוֹת שְׁמִיטָה

מתוך החוברת
"מצוות הארץ בהלכה ובאגדה"
לרב חזן שלום נקי שליט"א

קצירה

נאמר בתורה: "את ספיו קצירך לא תקצור", והיינו שאסור לקצור או לקטוף את הפירות כדרך שרגיל בכל השנה, שקוצר את כל השדה ומעמיד ערימה גדולה. אולם מותר לקצור או לקטוף אף בכלי מיוחד לכך, כמות שרגיל להביאה לביתו. ואם עבר וקצר באיסור, אין הפרי נאסר באכילה. (שכ, שכב)

חרישה

אסור לחרוש או לחפור לצורך הקרקע במכונה או שלא במכונה. (שכד, שבז) גם לחרוש לצורך הזריעה של השנה השמינית, אסור. ואם עבר וחרש, קנסוהו חכמים שלא יזרע בשדה תיכף במוצאי השביעית. (שלב)

בניית גדר

אסור לחפור בקרקע כדי לבנות גדר בין שדה לשדה חברו, אף שמטרתו כדי שלא יכנסו בהמות או בני אדם שיזיקו את הפירות. והטעם לזה, מחשש שמא יחזור בו, ובמקום להקים גדר, יטע נטיעה בחפירה זו. אולם מותר לבנות גדר ללא חפירה בקרקע. (רס)

פירות שחנטו [שהגיעו לשליש גידולם] בשנה השישית, אין בהם קדושת שביעית, ומותר לקטפם כרגיל בשנת השמיטה. אך פירות שחנטו בשביעית, אף אם קוטף אותם בשמינית, יש בהם קדושת שביעית, ויקטפם באופן האמור לעיל. (שכב)

לוח זמנים לשְׁמִיטָה

ברכישה בחנות או בשוק - אין לקנות פירות בין התאריכים המסומנים בטבלה, או מוצרים המכילים פירות מתאריכים אלו - בלא הכשר מיוחד לשמיטה. **בקטיף עצמי (מהגינה וכדו') -** בתאריכים שבלוח "קדושת שביעית" - הגידולים שנקטפים הרי הם הפקר ופטורים מתרומות ומעשרות ויש לנהוג בהם קדושת שביעית. ירקות שנקטפו בתאריכים שבלוח מסומן "איסור ספיחין" - אסורים באכילה לעולם (לנוהגים כהרמב"ם). **ביעור -** בזמן הביעור יש להוציא את הפירות הקדושים בקדושת שביעית מן הבית ולהפקירם בפני שלושה אנשים, ולאחר מכן יכול להחזיר פירות אלו לביתו.

שם:	ברכישה בחנות או בשוק:	בקטיף עצמי (מהגינה וכדו'):	ביעור:
גזר	מתחילת השמיטה עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה. איסור ספיחין - מבצח שנשתל או נבט לאחר תחילת השמיטה, עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה	אין ביעור
גמבה	מתחילת השמיטה עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה. איסור ספיחין - בצמח שנשתל או נבט לאחר תחילת השמיטה, עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה	אין ביעור
גריסים	מתחילת חודש אייר (תחילת מאי) בשמיטה עד אמצע חודש אייר (תחילת מאי) בשנה שלאחר השמיטה (הרוב מיובא מחו"ל)	איסור ספיחין - בצמח שנשתל או נבט לאחר תחילת השמיטה, עד תחילת חודש כסלו (סוף נובמבר) בשנה שלאחר השמיטה	תחילת חודש כסלו (סוף נובמבר) שלאחר השמיטה
גרגר הנחלים	מתחילת השמיטה עד סופה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה עד סופה. אין איסור ספיחין	אין ביעור
גרנולה	מיובא מחו"ל - אין צורך בהכשר לשמיטה		אין ביעור

אמצע חודש כסלו (תחילת דצמבר) שלאחר השמיטה	קדושת שביעית וספיחין - מתחילת חודש תמוז (תחילת יולי) בשמיטה עד אמצע חודש תמוז (תחילת יולי) בשנה שלאחר השמיטה.	מתחילת חודש תמוז (תחילת יולי) בשמיטה עד אמצע חודש תמוז (תחילת יולי) בשנה שלאחר השמיטה	גרעיני אבטיח
אין ביעור	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה. איסור ספיחין - בצמח שנשתל או נבט לאחר תחילת השמיטה, עד תחילת חודש אב (סוף יולי) בשנה שלאחר השמיטה	מיובא מחו"ל - אין צורך בהכשר לשמיטה	גרעיני דלעת
אמצע חודש כסלו (תחילת דצמבר) שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה. איסור ספיחין - בצמח שנשתל או נבט לאחר תחילת השמיטה, עד תחילת חודש אלול (אמצע אוגוסט) שלאחר השמיטה	מאמצע חודש אב (אמצע אוגוסט) בשמיטה עד תחילת חודש אלול (אמצע אוגוסט) בשנה שלאחר השמיטה	גרעיני חמניות
תחילת חודש אב (תחילת אוגוסט) בשמיטה	קדושת שביעית - מאמצע חודש ניסן (אמצע אפריל) עד תחילת חודש אב (תחילת אוגוסט) בשמיטה. אין איסור ספיחין	מאמצע חודש ניסן (אמצע אפריל) בשמיטה עד אמצע חודש סיון (תחילת יוני) שלאחר השמיטה	זובדבן
סוף חודש אלול (אמצע ספטמבר) שבסוף השמיטה	קדושת שביעית וספיחין - מתחילת חודש אב (תחילת אוגוסט) בשמיטה עד סוף השמיטה	מתחילת חודש אב (תחילת אוגוסט) בשמיטה עד תחילת חודש אלול (אמצע אוגוסט) בשנה שלאחר השמיטה	זחן
אמצע חודש תשרי (תחילת אוקטובר) בשנה שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה. איסור ספיחין - בצמח שנשתל או נבט לאחר תחילת השמיטה, עד אמצע חודש סיון (תחילת יוני) בשנה שלאחר השמיטה	מתחילת השמיטה עד אמצע חודש סיון (תחילת יוני) בשנה שלאחר השמיטה	דלורית

מאת: "כשרות".

בדיחות:

הדולר ירד כל כך עד שהרבי שלי התחיל לחלק כוס חד-פעמי במקום דולר...

"להיכנס לבית עם נעליים בזמן שמישהו שוטף את הבית - זה כמו להכנס עם דגל ישראל לעזה..."

הנהג: "אולי תפסיק כבר להוריד לי את הביטחון בנהיגה?"
הנוסע: "הפעם, לא אמרתי כלום!"
הנהג: "לא אמרת כלום, רק נכנסת עם קסדה לאוטו..."

אישה ניגשת בהיסוס למנתח, רגע אחרי שסיים ניתוח מסוכן לבעלה.

"דוקטור" שאלה בבכי, "אני רוצה שתגיד לי את האמת, ורק את האמת: בעלי יהיה מסוגל עוד לשטוף כלים?"

שני בחורים דפקו בדלת של אחד העשירים בשכונת יוקרה, ובקשו תרומה עבור אנשים מסכנים מובטלים.
העשיר השיב להם בעצבים: "מובטלים? שילכו לעבוד".
למחרת שוב דפקו בדלת, ובקשו תרומה בשביל אנשים מובטלים.
שוב התעצבן בעל הבית: "שילכו לעבוד" וטרק את הדלת.
כך זה נמשך יום אחר יום. עד שיום אחד כשהם דפקו אמר להם בעל הבית: "אתם יודעים מה אני מוכן לתרום, רק תגידו את האמת; כמה אתם מרווחים? כמה בעלי העמותה נותנים לכם? אם תענו לי באמת אני תורם".

הססו כמה שניות, ומייד אחד הבחורים השיב: "תשמע, אני מקבל 49% מכספי התרומות, אתה יודע על הטירחה..."
והשותף השני אמר "אתה מבין יש לנו בית לפרנס. גם אני מקבל 49% העשיר נדהם.

"ומה עם המובטלים המסכנים?" שאל העשיר.
ענה הבחור: "אה הם? שילכו לעבוד!"

חידות:

מתוך הספרים: "פיצוחים" ו"אתגרים".

חידת מחשבה:

בתחרות שחמט השתתפו 30 שחקנים. כל שחקן שיחק פעם אחת עם כל אחד מהיתר, וכל המשחקים נגמרו בניצחון של אחד מהצדדים - דבר שהקנה למנצח נקודה.
בתום הטורניר התברר דבר מפתיע: כל השחקנים צברו מספר זהה של נקודות!
בשומעם זאת תבעו מספר שחקנים לערוך ספירה חוזרת של הנקודות.
מדוע?

חידת חשבון:

על מאזני שקילה מונחות שתי כוסות; האחת מזכוכית והשנייה מקלקר. כוס הקלקר מלאה במים, וכוס הזכוכית ריקה. במצב זה, שתי הכפות מאוזנות ומשקל כל אשר עליהן הא 400 גרם.
אם נעביר את תכולת כוס הקלקר לכוס הזכוכית - נצטרך להוסיף בכוס של הקלקר 300 גרם של חומר כלשהו כדי לאזן את הכפות.
על פי נתונים אלו, כמה שוקלת כל כוס? וכמה שוקלים המים?

חידת "מי אני":

יש לי ארבע רגליים, אך אין לי ידיים.
יש לי גב, אך אין לי בטן.
מי אני?

פתרונות לחידות מהעלון הקודם:**פתרון לחידת המחשבה:**

הנמלה היתה על הצב...

פתרון לחידת חשבון:

גם כן שלוש שעות.

זמן הנסיעה נשאר אותו דבר ואינו משתנה לכמות האוטובוסים.

פתרון לחידת "מי אני":

הד.

יציאה:	כניסה:	י-ם:	זמני השבת:
17:22	16:06	ת-א:	
17:23	16:20	ב-ש:	
17:25	16:24	חיפה:	
17:21	16:09		

לתגובות להנצחות ולקבלת העלון במייל:
elisha5765@gmail.com

פרשת שמות

"וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי" (ב, א).

מפרש רש"י: "פרוש היה ממנה מפני גזירת פרעה והחזירה ועשה בה ליקוחין שניים".

מונא בגמרא בסוטה (יב): "וילך איש מבית לוי - להיכן הלך? אמר רב יהודה בר זבינא: שהלך בעצת בתו. תנא עמרם גדול הדור היה, כיון שגזר פרעה הרשע 'כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו' אמר לשואו אנו עמלין, עמד וגירש את אשתו...".

והנה, **רבינו האבן עזרא** בפירושו על הפסוק מבאר את משמעות המלה "וילך": "בערים רבות היו ישראל יושבים כי רבים היו, וכולם יקראו ארץ רעמסס, אולי בעיר אחרת היתה זאת (יוכבד)".

תמה עליו הרמב"ן: "ומה צורך שיזכיר הכתוב זה?" היינו, לשם מה היתה התורה צריכה לספר שלוי הלך מעיר אחת לעיר אחרת כדי לשאת את אשתו?

בספר "שמי ושם אבות" מונא לבאר הענין:

נאמר בגמרא (כתובות כז): "המגרש את אשתו לא תנשא בשכונתו". וכן פסק השו"ע (אבן העזר סי' קיט ס"ז): "מי שגירש אשתו מן הנישואין לא תדור עמו בחצר". והנה הרמב"ם בהלכות מלכים (פי"ה ה"א) אומר: "ובמצרים נצטוו עמרם במצוות יתירות", וביארו המפרשים (ענין שו"ת 'חיים שאל' לגאון עוזניו החיד"א, ח"א ס' צה) שהכונה למצוות קידושין וגיטין.

מענתה יתבאר היטב, כי התורה ביקשה לרמוז בדבריה שעמרם גירש את אשתו בגט, וממילא עברה יוכבד להתגורר במקום אחר, וכאשר ביקש עמרם לשוב ולקחתה לו לאשה, היה צריך ללכת אל מקומה כדי לשאתה. זהו שאמר הכתוב: "וילך... ויקח", נמצא כי דברי האבן עזרא בפירושו אכן משלימים את דברי חז"ל במסכת סוטה שעמרם גירש את אשתו ולאחר מכן שב ונשאה.

וַיְבֹאוּ הָרְעִים וַיְגִרְשׁוּם וַיִּקֶּם מֹשֶׁה וַיּוֹשַׁעַן וַיִּשְׁקֶן אֶת צֹאֲנָם" (ב, יז).

הרמב"ם (פרק ב' מהלכות סנהדרין הלכה ז) למד מפסוק זה, שאחת מתכונותיו של הדיין היא: שיהיה לו לב אמיץ להציל עשוק מיד עושקו, כענין שנאמר "ויקם משה ויושיען".

מכאן אנו מבינים בפשטות, שהרועים עשו שלא כדין כאשר גירשו את בנות יתרו, ועל כן מיהר משה להציל עשוקות אלו מיד עושקהן. אולם **הגאון רבי פנחס הורוויץ מפפד"מ, בעל ה'הפלאה',** הקשה (בספרו 'פנים יפות', בפרשתנו): הלא הדין הוא (ביצה לט): שהממלא מן הבור ונותן לחברו, הרי הוא כמגביה מציאה לחברו שלא קנה חברו, והפסוק מעיד "להשקות צאן אביהן", ואם כן היו כמגביה מציאה לחברו, ולא עשו הרועים עושק כמה שגירשום, ומדוע חש משה לעזרתן, וכיצד זה הרמב"ם עוד לומד מכאן את תכונת הדיין הנדרשת 'להציל עשוק מיד עושקו?' אדרבה, הרועים הם שנעשקו, לכאורה!

ואמנם, ה'פנים יפות' מיישב, שמכאן ראייה לשיטת רש"י (בבא מציעא י.) שזהו דוקא כאשר חברו לא עשאו שליח, אם עם עשאו שליח - זכה עבורו. ואף שקיימאילן (קידושין מא:) 'אין שליחות לנכרי', מכל מקום כיון שנידוהו משום שפירש מעבודה

זרה, היה דינו כגר וזכה מדין שליח, ולכן נחלץ משה לעזרתן מפני הרועים. יישוב נוסף בדרך חידוד, כתב הגה"צ רבי ישעיה שיינברגר, בספרו 'ציאת מצרים' (ג-ה התשל"ו, ח"ב עמ' מ):

במדורש (שמות רבה, פ"ב שמות פרשה א) **נאמר:** 'דלה דלה - דליה אחת דלה והשקה את כל הצאן שהיו שם, שנתברכו המים על ידו, הדא הוא דכתיב "וישק את הצאן" - צאננו לא נאמר, אלא הצאן, שאף צאן הרועים השקה'.

ולכאורה יש להתפלל: מדוע זה טרח משה להשקות גם את צאן הרועים, ועוד לאחר שגירשו את בנות יתרו? מה גם שנהגו להרשיע להן בכל יום ויום, כפי שאנו למדים ממה שאמר להן אביהם: "מדוע מיהרתן בא היום?" - הרי שבכל יום התעכבו עקב הצקות הרועים. ועוד יותר אמרו במדרש, שהרועים רצו להורגן, והשליכום לתוך המים. במה זכו, איפוא, שמנהיגן לעתיד של ישראל יעמוד וישקה את צאנם? אך יש לומר, שעשה כן כדי שלא תקשה עליו קושיית ה'פנים יפות', והיינו שמאחר ובזכותו התברכו המים עד שבדליה אחת השקה את כל הצאן, הרי לא שייך כאן דין 'תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים', שהרי לא נחסך בהשקאה זו מהרועים כלום!

ועל כן טרח להשקות גם את צאן הרועים - כדי להסיר מעליו לזות שפתיים, כאילו בהשקותו את צאן יתרו הוא 'תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים', שהרי ראו הכל כי אף את צאן האחרים השקה בעצמו...

(ושלל לא יחסר)

ודברי פי חכם חן!

"וַיְנַהֵג אֶת הַצֹּאן אַחֵר הַמִּדְבָּר וַיָּבֵא אֶל הַר הָאֱלֹקִים חֲרֵבָה" (ג, א).

תירגם אונקלוס (וכן בתרגום יונתן בן עוזיאל): "וַיְדַבֵּר יְת עֲנָא לְבָתַר שְׁפָר רַעֲיָא לְמִדְבָּרָא" [וינהג את הצאן למקום מרעה טוב, למדבר].

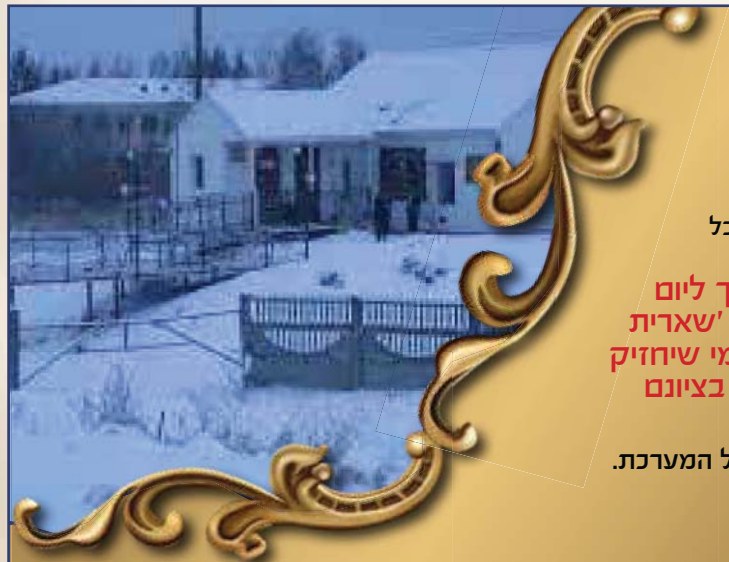
וצריך להבין מהיכן למד אונקלוס שמשה הנהיג את הצאן למקום 'מרעה טוב' בעוד דבר זה אינו כתוב בפסוק?

והנה, מבואר בגמרא בבבא מציעא (לז): "פשע בה [בבהמה] ויצאת לאגם ומתה כדרכה, אביי משמיה דרבא אמר חייב, רבא משמיה דרבה אמר פטור". וטעם הסוברים שחייב הוא "דאמרינן הבלא דאגמא קטלה". ועל כך מקשה הגמ': "מיתבי ה'עלה לראשי צוקין ונפלה אין זה אונס וחייב, הא מתה כדרכה - הרי זה אונס ופטור, ואמאי, לימא ליה אוריא דהר [צינת ההר] קטלה, אי נמי אובצנא דהר קטלה [טורח עליית הבהמה]?" ומפרקת הגמ': "הכא במאי עסקינן שהעלה למרעה שמן וטוב" [דדרך הרועים להעלות שם בהמות לרעות, רש"י] ולכן אם מתה כדרכה פטור.

והנה אמרו חז"ל, שהר חורב נקרא כך מפני שהוא מלא צוקים וסלעים חדים כחרב, וא"כ יש לתמוה על משה רבינו שהיה "רעיא מהימנא" כיצד רעה את צאן יתרו במקום גרוע כל כך, הרי היה לו לחשוש שמא הבהמות יפגעו מצינת ההר או מטורח העליה?

אכן משום כן תירגם אונקלוס שמשה רעה את הצאן ב"שפר רעיא" - מקום מרעה טוב, והרי "העלה למרעה שמן וטוב" פטור...

(מהרי"ל דיסקין)

הזדמנות נדירה לזכות בישועה יוצאת דופן!

בתקופה האחרונה הצטברו חובות של אלפי ש"ח לדפוס, ובקופת העלון אין כל מימון לכך. מחמת זאת, אנו נאלצים לקצץ בהפצה ברחבי הארץ והעולם לרבים המבקשים את העלון. ע"מ שנוכל להמשיך בהוצאת העלון לאור העולם, אנו זקוקים בדחיפות לעזרתכם!

כל התורם 100 ש"ח להפצת 1000 עלונים, יוזכר שמו בסמוך ליום ההילולא של רבי ישראל דב בער מואלודניק זיע"א מח"ס 'שארית ישראל', המכונה 'בעל הידית' שחל בשבת זו, שהבטיח שמי שיחזיק בידית קברו יזכה לישועה ותפילותיו לא תשובנה ריקם, וכן בציונם של הצדיקים הבעל שם טוב ורבי נחמן מברסלב זיע"א.

לתרומות ולמסירת שמות (עד ליום א' בחצות הלילה), ניתן לפנות לטל' /מייל המערכת. ניתן לתרום גם בהעברה בנקאית: בנק פאג"י, מ.ח. 28169, סניף 174.

בברכת "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו".

שמי אברהם, ואני עוסק בבוררות. אנשים שיש להם סכסוך ביניהם מגיעים אלי, מקבלים קנין, וחותרים שיקבלו את ההכרעה של הבורר. בכך אנשים חוסכים דיונים ארוכים בבית הדין, ומצליחים להגיע להסכמה מבלי להגיע לדין תורה. כמובן, כל תהליך הבוררות הינו לפי דיני התורה הקדושה, וברוך השם זכיתי לסייע ליהודים רבים ליישב את הסכסוך ביניהם.

במשרד שלי מופיעים יהודים מכל שכבות הציבור, גם כאלו שעדיין אינם שומרי תורה ומצוות. בסייעתא דשמיא קניתי נאמנות גם בקרב אנשים כאלו. הם השתכנעו שאם רוצים צדק אמיתי ודין של אמת, כדאי להם לדון על פי דיני התורה. המעשה שאני רוצה לספר לכם עוסק בשני בעלי דין כבדים, שני עשירים בסדר גודל, שכל אחד מהם טען בעלות על שורה של בניינים. הטענות שלהם סבבו סביב רווח או הפסד של כעשרה מליון דולר (!). לאור גורליות הפסק הם החליטו לבוא אלי, כדי שאכריע ביניהם.

החומר הכיל המוני מסמכים, ראיות, חוזים, אסמכתאות, ואני הוצרתי לקרוא את כל החומר, בלי לדלג על שום פרט, ואחר כך לערוך את הפסק בכובד ראש, ולהוציא לאור דין אמת. חישבתי פחות או יותר כמה ימי עבודה אצטרך להקדיש לכך, ובסופו של דבר הודעתי ללקוחות שעד סוף החודש, שיחול ביום שיש, יהיה הפסק מוכן.

קבעתי תאריך כזה, שאוכל לעמוד בו, כיוון שהיה לי חשוב מאוד לעמוד בדיבורי. הרבה מהמוניטין שיצא לי, בסייעתא דשמיא, קשור לזה שאני מתאמץ לשמור את מוצא פי, ולעמוד בזמנים. עבדתי קשה. קראתי את כל האותיות הקטנות, הסעיפים והכוכביות, למדתי את החומר היטב ואחר כך ניגשתי לעומק העניין ההלכתי. אכן, בסופה של עבודה מייגעת ערכת את הפסק, שדרש גם הוא ניסוח שקול ומחושב, ובאותו יום שיש, כפי התאריך שנקבתי, ניגשתי אל המדפסת במשרד, ונתתי לה פקודה, "הדפס", עוד רגע קט, והפסק יצא לאור.

אפס. המדפסת אינה מגיבה. אני בודק את המכונה, והכל נראה תקין. אולי יש משהו שתקוע בפנים? אני מרים את החלק העליון של המדפסת, אבל אז נחות עיני על השעון. עכשיו חצות היום. בדיוק.

יום שיש, ערב שבת בחצות, ואני עומד במשרד וצריך להקדיש רק עוד כמה דקות כדי לשכנע את המכונה לעבוד. מצד שני, יש לי קבלה שאני עומד בה כבר כמה שנים, מאז שלמדתי את דברי הגמרא במסכת פסחים (דף ג:) 'העושה מלאכה בערבי שבתות וימים טובים מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה לעולם', עיינתי בדברי הפוסקים בשולחן ערוך, החלטתי החלטה נחושה - בערב שבת ויו"ט, מחצות ואילך, אני סוגר את המשרד ופונה להכנות לקראת שבת קודש. ברוך השם, מאז שקיבלתי זאת על עצמי, אני עומד בזה שבוע אחרי שבוע. גם השבוע?

בתוכי מתגוששות שתי דעות. העורך דין של הלקוח שלי, שמחכה לפסק, והנאמנות שהשגתי ביורש על ידי העמידה בזמנים. הרי העבודה הזאת משולמת כהונן, ואני צריך להוכיח שהתשלום שווה את העבודה, ומצד שני יש לי כבר קביעות, להפסיק בחצות.

משהו בתוכי חק בי התעסק עם המדפסת רק עוד כמה דקות, הן בלי להדפיס את הפסק ולחתום על כל עמוד אין ערך לכל העבודה. אבל הקב"ה ריחם עלי, ולמוחי נכנסה מחשבה טהורה. חשבתי, הן העורך דין לא נמצא איתי כאן בחדר ועומד עלי שאגיש לו את הפסק הערוך, אבל הקב"ה נמצא גם נמצא! הוא כאן, רואה הכל. יודע את השעה ואת ההחלטה, רואה אותי ומתבונן בי, מעמיד בניסיון ומבקש ממני לעמוד בו, כמו קורא אלי "אברהם! אברהם!" ואני מה אומר? "הנני".

באותו רגע מופלא הפניתי עורף אל המשרד, ונעלתי את הדלת, כשאני מניח מאחוריה את כל ענייני העבודה. יהיה מה שיהיה, אחרי חצות לא עובדים.

אחרי כשעה התקשר אלי העורך דין לשאול מה

עם הפסק. התוצלתי שאכן סיימתי את מלאכת הכתיבה, אבל המדפסת קרטעה. ביום ראשון בע"ה הוא יקבל את כל החומר. סבר וקיבל.

שבת קודש פרשה את כנפיה, ואני זכיתי לחוש הפעם כי הקרבותי קרבו להשם. בהרגשה זכה וטהורה קיבלתי את פני שבת המלכה.

ביום ראשון העורך דין מתקשר אלי, ואני אומר לו, "כן כן, כבר כבר ניגש להדפיס את זה", אבל העורך דין עונה לי בחזרה, "רגע רגע, אל תמהר להדפיס. אני בדרך ללוויה של הלקוח שלי, העשיר שאתה פסקת בדיון שלו. הוא נפטר בשבת מדום לב, ובקשר לירשים זה סיפור חדש".

הייתי המום. דום לב! כמה ארעי הוא אדם. מתעקש על עשר מליון דולר, ואינו יודע אם יוכל להנות מהם. העשיר הזה שנפטר היה בצד המפסיד! הוא היה אמור לדעת על ההפסד כבר ביום שיש. אתם יודעים מה זה אומר? אם הפסק היה מתפרסם אז, מה היו אומרים? העשיר המפורסם מת בגלל האכזריות של הבורר. הוא ראה שהוא הפסיד עשר מליון דולר, ומרוב הלם וצער נדם ליבו. הלקוח ז"ל היה אדם מפורסם מאוד, ואין ספק שהתקשורת היתה עושה 'מטעמים' מהסיפור הזה. עוד היו מזמנים אותי למשפט על גרימת מותו של אחד מעשירי תבל. הייתי עלול לאבד את הנאמנות שלי, ולסגור את המשרד אחת ולתמיד.

אבל הקב"ה ריחם עלי, ואיש לא חושב שיש לי קשר בין הפסק למותו של העשיר. המדפסת לא עבדה, ואני זכיתי לעמוד בניסיון באותו רגע גורלי של חצות היום בערב שבת.

למדתי פרק חשוב בחיים: קל ונעים לקבל קבלות טובות, אבל כשיש סיוע מן השמים חוזכים גם לעמוד בהן עד הסוף, רואים את ההצלחות שהן מביאות. ברוך השם שזכיתי לראות את הברכה.

(ב'ך בטחנ'ו שמות - מאת ר' צבי נקר)

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

12 שכבות של בגדים בעלייה למטוס

באחד מימי הקיץ הלוהטים של חודש תמוז בשנת תשע"ה, בשדה תעופה סמוך לעיר לונדון, עלה צעיר לטיסה כשהוא לבוש בשש חולצות, ארבעה סוודרים, שני ג'קטים, חמש מכנסיים מסוגים שונים, וגם שני כובעים. בקושי רב הוא הצליח ללכת את דרכו אל המטוס, וכבר לפני שהתיישב על מקומו הוא ביקש להוריד מעליו חלק משכבות הבגדים, אך צוות המטוס ביקש ממנו להמתין עד לאחר ההמראה.

מתברר שהצעיר העדיף ללבוש את כל שכבות הבגדים מאשר לשלם קרוב לחמישים לירות שטרלינג עבור הכנסת מזוודת חפציו לבטן המטוס, מחיר שהיה נראה לו כמופרז יחסית. כיון שכן הודיע הצעיר כי הוא מוותר על המזוודה עצמה והוא ילבש את כל תכולת המזוודה עליו.

ההתחכמות הזו לא עלתה יפה. גם לאחר שהצעיר הסיר מעליו את כמויות הבגדים, עדיין טמפרטורת חום גופו הייתה גבוהה מאוד. הוא החל להזיע ולסבול מכאבי ראש קשים ומבחילות עזות, עד שבסופו של דבר התמוטט ונזקק לקבל טיפול רפואי על ידי פראמדיק שהיה אחד מנוסעי הטיסה. צוות המטוס חיבר אותו לבלון חמצן כדי לסייע לו בנשימתו, וכשהטיסה נחתה מיהרו להעבירו לטיפול רפואי. אם בתחילה חששו שהצעיר לקה בלב, הרי שהבדיקה גילתה שהוא סבל מהתייבשות גרידא, וכי כמה כוסות מים היו יכולות למנוע את ההסתבכות, כך שהצעיר נשאר איתן בדעתו שהצעד בו נקט היה נכון ומשתלם.

*

אם נאמר שכבר ביציאת מצרים היו בני ישראל משתמשים ב'פנטו' שכזה, בכדי לנצל את מצרים ולרוקנה כמצולה שאין בה דגים, הרי שבזה יתיישב דקדוק לשון מעניין בדברי הפסוק (שמות כג) "וְשָׂאֵלָה אִשָּׁה מִשְׁכַּבְתָּהּ וּמִגֶּרֶת בֵּיתָה כְּלִי כֶסֶף וְכְלִי זָהָב וְשִׁמְלַת יְשִׁמְתָּהּ עַל בְּנִיכָם וְעַל בְּנוֹתָם וְנִצַּלְתֶּם אֶת מִצְרַיִם, מִפְּנֵי מַה. וְאָמַר 'וְשִׁמְתָם' עַל בְּנִיכֶם וְעַל בְּנוֹתֵיכֶם, וְלֹא 'וְהִלְבַּשְׁתֶּם' אֶת בְּנִיכֶם וְאֶת בְּנוֹתֵיכֶם."

מאוצרותיו של הרב ישראל דנדרוביץ שלי"ט א"מ ח"ס 'הנחמדים מזהב', ערך

ויתירה מזאת: מדוע היו צריכים להשתמש בבגדים ובכובעים ולא היו יכולים להניח את ביצת הבגדים על חמורים כפי שנהגו ביתר הביזה?

בכדי להבין זאת נקדים חידוש מפתיע מבית מדרשו של הגאון רבי יוסף ראזין זצ"ל - הרואצ'ובי, אשר בהגותו על שולי החומש שלו, אשר לימים נדפסו בספר 'צפנת פענח על התורה', העלה דקדוק נוסף ומהותי: מלשון הפסוק נראה שהשמלות היו מיועדים אך ורק לבנים ולבנות ולא להורים עצמם, והרי זה טעון ביאור: מדוע אכן היתה זכות זו של קבלת הבגדים שמורה רק לילדים ולא להורים. על שאלה זו יצא הרואצ'ובי בחידוש מיוחד: בספרי (פרשת ראה) מבואר שהרכוש גדול שבני ישראל יצאו ממצרים ניתן להם בתורת 'הענקיה', כי בדומה לחיוב שיש על האדון להעניק מרכושו לעבדו כשהוא משתחרר, כך היו המצריים מחוייבים להעניק לבני ישראל כשיצאו מתחת ידם. אלא שהבעיה היא, שהרי בהלכות הענקה מבואר שישנם דברים שאינם ניתנים בתורת הענקה, ושמלות הם מהדברים שלכולי עלמא אין שייך בהם הענקה (קידושין ז).

ואם בכל זאת בני ישראל קיבלו כאן את השמלות, על כרחנו עלינו לומר שהסיבה לכך היא בשל היותם הבגדים של בניהם ובנותיהם, וזאת בדומה למה שההלכה קובעת לגבי חלוקת ירושה, באיחם שמת אביהם והתפרנסו מנסכיו שנפלו להם בירושה, ואחר כך באו לחלוק ביניהם את הנכסים, עליהם המוע את מה שנטל כל אחד מהירושה לצורך פרנסתו, ומנכים לו זאת מחלקו המגיע לו בירושה. והדין הוא, ששמן גם את הבגדים שהם לבושים בהם, כיון שהם נלקחו או נקנו מכספי הירושה. אולם אין שמין את הבגדים שהלבישו האחים לבניהם ובנותיהם, וכל אחד זכה במה שלקח עבורם. ולכן גם כאן זכו בני ישראל בשמלות אלו שהיו על בניהם ובנותיהם, דוקא, למרות שאין שייך בזה הענקה.

מעתה אפשר לומר שבני ישראל שידעו שההיתר לקחת את השמלות הוא דווקא עבור בניהם ובנותיהם, הוסיפו ושמנו עליהם בגדים כהנה וכהנה עוד יותר ממה שהיו צריכים כמלבושים גרידא, בכדי שאכן יוכלו לרוקן את מצרים לחלוטין גם מאותם שמלות שאין שייך בהם הענקה.

לעילוי נשמת
דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן תנה יונה, שושנה פורן בת טאוס, חנה יונה בת רומיה, פרביץ נמכי בת עוסניגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל

לזיווג הגון
שרה בת אליה, רבקה בת דבורה אסתר בת חווה

לרפואת אימרת שריה בן עדיה, ראובן בן שרה, נסים בן חורם, מוניה בת פרביץ נמכי, אביעד מאיר יהודה בן עדיה, בתושת"י

העלון מוקדש להצלחת בוד"ו ישי בן אילה, רחמים בן מוניה, עידן וליך בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה,

אַלְדָּנוֹת

לְעֵלְמָנוּ עֵבֶת

פְּרֶשֶׁת עֵאוֹת

כ"ג, א' ע"ו ק"ט"ז

שְׁחֲרִית נִמְשְׁכָה אֶצְלוֹ לַפְעָמִים מִסְפַּר שָׁעוֹת, וְקִרְיַאת שְׁמַע בַּשָּׁעַת תְּפִלַּת מַעְרִיב בְּיוֹם רִגְלֵי הַיְתָה עֲשׂוּיָה לְהַמְשִׁיךְ עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ דְּקוֹת. גַּם עַל פִּי סְדְרֵי הַתְּפִלָּה הַרְגִּילִים שְׁלוֹ דְקִדְקָה תַּמִּיד בְּכָל מְלָה שֶׁבַתְּפִלָּה, אֲךָ בְּמִצַּב הַמִּיחָד שֶׁהָיָה שְׂרוּי בּוֹ הַצָּרָךְ לְדְקִדְקָה יוֹתֵר. שֵׁם, בְּבֵית הַכְּלָא, לֹא הָיָה כָּל עֲנִין שִׁיתַּפֵּס אֶת זְמָנוֹ אוֹ יִדְרֹשׁ אֶת תְּשׁוּמַת לְבוֹ. הוּא הֵחֵל לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלַּת שְׁחֲרִית, וְכָל מְלָה נֶאֱמָרָה בְּרִגְשׁ מַעֲמָק הַלֵּב, כָּל מִשְׁפָּט נִהְיָה בְּצִרוּף הַפְּסָקוֹת לְמַחְשָׁבָה מַעֲמִיקָה.

הַרְבֵּי הִגִּיעַ לְתְּפִלַּת 'בְּרוּךְ שְׂאֵמֶר'. תְּפִלָּה זוֹ מְכִילָה רִצְף שֶׁל שְׁבָחִים שְׂאֵנוּ מְבָרְכִים אֶת ה', בְּהִבְטִים שׁוֹנִים זֶה מִזֶּה. הַרְבֵּי הִתְרַכַּז בְּכָל מִשְׁפָּט בְּדֶרֶךְ שְׁמַעוּלָם לֹא נִהַג לִפְנֵי כֵּן: 'בְּרוּךְ שְׂאֵמֶר וְהָיָה הָעוֹלָם, בְּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, בְּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם'. כִּשְׁהִגִּיעַ לַחֲלֵק הָאֲחֵרוֹן, צָצָה בְּמַחוֹ שְׂאֵלָה: מַדּוּעַ יִזְכְּרוּ כָּאֵן מַלְיָם אֵלֶּה, הֲרֵי הֵן נִרְאוֹת יוֹצְאוֹת דָּפֵן בְּתוֹךְ תְּפִלָּה זוֹ. בְּדֶרֶךְ כָּלֵל, מִשְׁמַעוֹת הַמְּלָה 'גּוֹזֵר' הִיא הַנְּהִיגָה קַפְדָּנִית וְלֹא רְצוּיָה לְבִנְי אָדָם. יִתְרָה מְזוּ, אֲנִי אוֹמְרִים שֶׁהוּא לֹא רַק גּוֹזֵר גְּזֵרוֹת, אֲלֵא גַם מְקַיֵּם אוֹתָן. וְלִכְאוּרָה, הֲרֵי כָּל הַמִּשְׁפָּטִים הָאֲחֵרִים שֶׁל תְּפִלָּה זוֹ מְתַאֲרִים אֶת מַדַּת הַרְחֵמִים שֶׁל הַנְּהִיגָה ה': 'בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ', 'בְּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירְאָיו, בְּרוּךְ חַי לְעַד וְקַיֵּם לְנֶצַח', וְכֵן הֲלָאָה. כִּיצַד מְתַאֲיָמוֹת לְכָאֵן הַמַּלְיָם 'גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם'?

הַפֶּךְ הַרְבֵּי בְּדַעְתּוֹ וְהִרְרָה: הֲרֵי הַשְּׂאֵלָה עַל אוֹדוֹת הַמַּלְיָם הִלְלוּ כָּל כֶּף בְּרוּרָה, כִּיצַד אֶפּוֹא הוּא לֹא חֲשַׁב עַל כֶּף קֶדֶם לְכוֹ? הֲלֹא בְּמִשְׁךְ שְׁנַיִם עַל גְּבֵי שְׁנַיִם הוּא אוֹמֵר אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְכִיצַד אֵף פַּעַם לֹא עָלְתָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ הַשְּׂאֵלָה שֶׁהַמַּלְיָם 'גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם' נִרְאוֹת שֶׁלֹּא בְּמַקּוֹמָן. מַדּוּעַ לֹא חֲשַׁב עַל כֶּף קֶדֶם לְכוֹ? נִפְשׁוּ הַיְתָה עֲגוּמָה עֲלֵיו, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חֲשַׁב שֶׁכִּנְרָאָה עַד הַיּוֹם לֹא הִתְּפַלֵּל

בְּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם

הַרְה"ק רַבֵּי אֶלְיעִזֵּר זוֹסְיָא פּוֹרְטוּגַל מְסַקוּלֶען זִיע"א, הָיָה מְפָרֵס בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל הַעֲצוּמָה שְׁלוֹ. לְאַחַר מַלְחַמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה, הַרְבֵּי וְהַרְבֵּנִית אִמְצוּ בְּאִפְן אִישִׁי קָרוֹב לְאַרְבַּע מֵאוֹת יְלָדִים, וְדָאָגוּ לְצָרְכֵיהֶם הַפִּיזִיִּים וְהַרוּחָנִיִּים. הָאֲרִגּוֹן שְׁלוֹ 'חֶסֶד לְאַבְרָהָם' פִּעַל לְטוֹבַת אֲלָפִים אֲשֶׁר הָיוּ זְקוּקִים לְעֲזָרָה בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן, וְהָיָה דְגָמָא וּמוֹפֵת לְאַרְגוּנִים נוֹסְפִים שֶׁעֲסָקוּ בְּאוֹתוֹ הַתְּחוּם.

ר' קִלְמוֹן דְּרִיבֵן מְבִרוּקְלִין שְׁמַע מִפִּי שֶׁל הַרְבֵּי אֶת הַסְּפּוֹר הַבָּא: כְּאַבְרָךְ צַעִיר בְּרוּמְנִיָּה, הַשְּׁפִיעַ הַרְבֵּי עַל צַעִירִים וּמְבַגְרִים לְהַתְּקַרֵּב לְאַמּוֹנָה בַּה', הוּא שְׁכַנַּע אֲנָשִׁים צַעִירִים שֶׁלֹּא יִצְטָרְפוּ לְצָבָא הַרוּמְנִי, מֵאַחַר שֶׁהַעוֹשִׂים זֹאת מְרַחֲקִים אֶת עַצְמָם בְּאִפְן מַחְלֵט מְדַרְכֵי הַיְהוּדוֹת בְּלֹא שְׂיוּכְלוּ לְשׁוֹב. בְּמַקּוֹם זֶה, הוּא עוֹדֵד אוֹתָם לְהַצְטָרֵף לִישִׁיבָה אֲשֶׁר שֵׁם יִלְמְדוּ תוֹרָה, וְאֲשֶׁר צַעַד זֶה יִשְׁאִירֵם נְאֻמָּנִים לְמַסְרַת אַבוֹתֵיהֶם וּלְמִוְרָשָׁתָהּ.

יוֹם אֶחָד הַלְשִׁין אֶחָד לְשִׁלְטוֹנוֹת רוּמְנִיָּה עַל הַרְבֵּי שֶׁהוּא מְדַרְיָךְ צַעִירִים הַיֵּאֵר לְהַמְנַע מְלִשְׁרַת בְּצַבָּא. הַשִּׁלְטוֹנוֹת בְּדָקוּ אֶת הַדְּבָר וּמִצְאוּ שְׂאֵכֵן הַטַּעֲנָה צוֹדְקָת. הֵם תְּפָסוּ בְּזַעַם אֶת הַרְבֵּי וְכִלְאוּ אוֹתוֹ בְּצִינּוּק לְבִדּוֹ בְּתֵא מְלַכְלָךְ וְחֲשׂוּיָה, וְלִקְחוּ מִמֶּנּוּ אֶת הַכֶּפֶה וְאֶת מִשְׁקָפָיו. הַרְבֵּי הָיָה אָדָם חָלֵשׁ וְחוּלְנִי, וּבִרְאוֹתוֹ אֶת מִצְבוֹ בְּתֵא הַקָּר וְהַלַּח, אֲשֶׁר הַמְּקוֹם הַיְחִיד שֶׁיִּכּוֹל לְשַׁבֵּת אוֹ לְנוּחַ בּוֹ הָיָה הָאֲדָמָה הַקְּרִירָה וְהַמַּעֲפָשֶׁת, דְּמָה שְׁסוּפּוֹ קָרָב.

הַרְבֵּי רָצָה לְהַתְּפַלֵּל, אֲךָ רֹאשׁוֹ לֹא הָיָה מְכֻסָּה, לְכֵן הוּא מִשְׁךְ אֶת הַחֲלִיפָה שֶׁלְבַשׁ מֵעַל לְרֹאשׁוֹ וְהֵחֵל לְפִזֵּם בְּקוֹל אֶת הַתְּפִלוֹת בְּעַל פֶּה. תְּפִלַּת

גם בעת גזרה נותן כח להולכים בדרכיו (ילקוט לקח טוב - פרקי אמונה ונחמה' עמוד רמ).

אין הקב"ה נותן נסיון שאין יכול לעמוד בו

כתב הרה"ק ה'שפתי צדיק' זיע"א (אחרי אות ט): שְׁמַעְתִּי מִזְקְנֵי הַקְּדוֹשׁ [הַחַדוּשֵׁי הַרִי"ם] ז"ל, עַל מֵאֵמֶר חֲזו"ל 'אִין עֵבֵד עֲבָרִי נוֹהֵג אֶלָּא בְּזִמְן שֶׁהַיּוֹבֵל נוֹהֵג, אָמַר, דְּזָהוּ לַמּוֹד גְּדוּל שְׁאִין מֵאֲפִילִים לְאָדָם מִיִּשְׂרָאֵל רַק מֵה שְׂבָכְחוּ לְעֵבֵר לְשׁוֹב לְעֵבֹדְתוֹ בְּקִדְשׁ, וְלִכְךָ אִף שֶׁהָיָה דִין תּוֹרָה שְׁיִמְכַר אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל לְעֵבֵד, וְהָיָה בְּאֵמֶת גְּרוּעַ בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְהָרְאִי שֶׁהִתַּר בְּשִׁפְחָה, מֵה שֶׁהָיָה אֲסוּר לְשֹׂאֵר יִשְׂרָאֵל, וּמִכָּל מְקוֹם הָיָה מוֹכֵן לוֹ גְּאֻלַּת יוֹבֵל, וְעַל יְדֵי זֶה לֹא נִשְׁתַּקַּע בְּעֵבֹדְתוֹ אִף בְּעַת הָאֶפְסֵל, וְכִשְׁחָדַל דִּין יוֹבֵל חָדַל כָּל דִּין מְכִירַת הָעֵבֵד, כֵּן כָּל מֵה שֶׁנִּתְמַעַט כַּחֲנוּ בְּעֵבֹדַת הַקְּדוֹשׁ בַּל יִפֹּל לְבַנו עַל יְדֵי זֶה אִיךָ נוֹכַח לְגִשְׁתַּת בְּמַעַט מְזַעֵר כַּחוֹת, כִּי יִהְיֶה לֵב אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּרוּר שְׂכָל מֵאֲפִיל שְׁלוֹ יִכּוֹל לְעֵבֵר וּלְתַקֵּן. עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת א יב): 'וְכֹאֲשֶׁר יַעֲנֶה אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ', מִפְּרֹשׁ רַבְּנוּ הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ, שֶׁבְּהִתְאַמֶּה לְעַנּוּי הַמְצָרִיִּים בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה הַקְּב"ה מְסִיעַ בְּיָדָם וְנוֹתֵן בָּהֶם כַּחוֹת מִיְחָדִים שְׁיִוָּכְלוּ לְסַבֵּל אֶת הָעַנּוּי: וְכִפִּי פֶשֶׁט הַפְּתוּב יִרְצֶה כִּי כִשְׁהִיוּ הַמְצָרִים מְרַבִּים לְעַנּוֹת הָיָה ה' מְרַבֵּה אֶת יִשְׂרָאֵל כְּדֵי שִׁיְהִיוּ נִעְזָרִים עַל הָעֵבֹדָה וְהָיָה נוֹתֵן בָּהֶם כֹּחַ, וְהוּא אָמַר כֵּן יִרְבֶּה לְשַׁעוֹר אֲשֶׁר יִסְפִּיקוּ הָעוֹבְדִים בְּעֵבֹדָה וְגַם ה' נוֹתֵן בָּהֶם כֹּחַ לְשַׁעוֹר אֲשֶׁר יִתְמַעַט מִכַּחֲסָם מֵהָעַנּוּי. (מתוך הספר ספיר ויהלם להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

שו"ת קטר

בפְּנֵי הַנְּכֹנֶה שֶׁל הַמְּלִים בְּתַפְלוֹת שֶׁהַתְּפִלָּה מֵדֵי יוֹם. הַרְבֵּי הַחֲלִיט שֶׁהוּא אֵינוֹ מִמְּשִׁיךְ הַלְּאָה עַד שְׁיִפְעֻנַח מְדוּעַ הַמְּלִים הִלְלוּ מְזַכְרוֹת כָּאֵן. הוּא חֹזֵר עַל הַמְּלִים שׁוֹב וְשׁוֹב, כְּשֶׁהוּא מְנַסֶּה לְהַעֲלוֹת תְּשׁוּבָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ. לְאַחַר זְמַן מִמְּשָׁה, עָלָה הַדְּבָר בִּידוֹ. הוּא הָיָה מְלֵא הַתְּרַגְּשׁוֹת וְשִׁמְחָה, מִפְּנֵי שֶׁכָּעַת הוּא הַרְגִישׁ שֶׁהוּא מִבֵּין מְדוּעַ 'גּוֹזֵר וּמְקִיִּם' אֲכֵן מֵתָאִים לְתַפְלָה זוֹ.

הַמְּלָה 'מְקִיִּם', חֲשַׁב הַרְבֵּי, יֵשׁ לָהּ שְׁנֵי מוֹבְנִים: בְּנוֹסֵף לְפִירוּשׁ 'מוֹצִיא לְפַעַל', פְּרוּשָׁה הוּא גַם כֵּן: 'נוֹתֵן כֹּחַ לְסַבֵּל, לְהַתְּגַבֵּר וּלְהַחְזִיק מֵעַמְד'. זוֹהִי הַפְּנֵי כָּאֵן: לְפַעַמִּים ה' צָרִיךְ לְגַזֵּר דְּבַר מֵה עַל בְּנֵי אָדָם. הוּא חִיב לְהַעֲנִישׁ, עַל כָּל סִבָּה שֶׁה' מוֹצֵא לְנִכּוֹן. אִךְ בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן, ה' נוֹתֵן אֶת הַכֹּחַ וְהִיכָלֵת לְסַבֵּל וּלְהַתְּגַבֵּר, עַל מְנַת שֶׁהָאָדָם יוֹכֵל לְעַמֵּד בְּגִזְרָה. זוֹהִי הַפְּנֵי בְּמִלִּים 'גּוֹזֵר וּמְקִיִּם'.

הַרְבֵּי הֵבִין שֶׁהוּא עֲצוּמוֹ, בְּאוֹתוֹ זְמַן, נִמְצָא ב'גִּזְרָה'. אִךְ מֵאוֹתוֹ רָגַע וְאֵילָךְ הוּא הִסְתַּכַּל עַל מְצַבּוֹ בְּחִיּוּבִיּוֹת מִפְּנֵי שֶׁיָּדַע שֶׁה' גַם 'מְקִיִּם' אוֹתוֹ כְּדֵי שְׁיִוָּכַל לְעַמֵּד בְּגִזְרָה. הוּא כָּבֵד לֹא הָיָה בְּמַצָּב שֶׁל 'אוֹשׁ'. הוּא הַחֵל לְהֵאֱמִין שֶׁזֶהוּ רַק עֲנִין שֶׁל זְמַן עַד שֶׁיִּנְצַל. וְאֲכֵן, לְאַחַר יָמִים מְסַפֵּר, בְּהַתְּעַרְבוּתָם שֶׁל אֲנָשִׁים מִבְּחוּץ, שֶׁחָרַר הַרְבֵּי מִיְדֵי הַשְּׁלִטוֹנוֹת הַרוֹמָנִים.

מֵדֵי שָׁנָה, בְּיוֹם הַשָּׁנָה לְשַׁחְרוּרוֹ מִבֵּית הַכְּלָא הָיָה הַרְבֵּי מְכַנְּס אֶת חֲסִידָיו וְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמוֹ, מְסַפֵּר לָהֶם מִקְרָה זֶה, וּמְסַבֵּיר אֶת הַפְּרוּשׁ הַחֲדָשׁ וְהַמְּעוֹדָד שֶׁמְצָא בְּמִלִּים 'גּוֹזֵר וּמְקִיִּם'. בְּכֵךְ הָיָה הַרְבֵּי מְעוֹדָד אֶת כָּל הַנְּאֻסִּים שֶׁלְעוֹלָם אֵין לְהַשְׁבֵּר בְּמַצָּבִים קָשִׁים, מִפְּנֵי שֶׁהִשִּׁי"ת

חידון אֵלֶּךָ? נות - נושא פרסים איזה מלך מזכרת בפרשתנו הקשורה לחרף?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת לך לך:

ש. איזה פריט לבוש מופיע בפרשתנו, אך לא בשום מקום אחר בתורה?

ת. אברהם אומר למלך סדום שהוא לא ייקח אפילו "שרוך נעל" משלל המלחמה (בראשית יד, ג).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת לך לך: ה' צבי בוק מבני ברק.

פנינו ביה"לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח"י יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

כי זה כל האדם

בפרשת שמות מספרת התורה הקדושה על פרעה הרשע, שהיה מתאכזר לעם ישראל ובפרט לילדי ישראל. היה לוקח מאה וחמישים ילדים מידי יום, שוחטם ורוחץ בדמם ביום ובלילה. האכזריות שלו הרקיעה שחקים, עד שקרא למיילדות העבריות שפרה ופועה, והזהירן "אם בן הוא וְהַמָּתָן אֹתוֹ" (שמות א, טז), ובכך ציווה להרוג כל בן הנולד בעם ישראל.

מתוך רחמנותם על ילדי ישראל, התחכמו המיילדות בערמה, וכלל לא עלה על דעתם לעשות מעשה אכזרי זה, וכאשר פרעה הרשע רואה שהילודה בעם ישראל מתרבה, הוא קורא שוב למיילדות ושואל "מִדּוּעַ עֲשִׂיתֶן הַדָּבָר הַזֶּה", והן ענו שהנשים בעם ישראל יולדות עוד בטרם המיילדת מגיעה, וממילא הדבר לא בידם. למעשה, האמיצות של והמסירות של המיילדות כגד פרעה היו ממש בגדר מסירות נפש, שהרי יכל פרעה להתנכל למיילדות וליסרן על כך, ובכל זאת הן עשו את תפקידן נאמנה, עזרו לכל יולדת ללדת את הולד בשלום, וכך ב"ה עם ישראל הלך וגדל.

אם נתבונן, כאשר התורה הקדושה מתארת את שבחן של המיילדות, אומרת התורה בפס' אחד, "וַתִּירְאֵנָה הַמִּיֻלְדֹת אֶת הָאֱלֹקִים, וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵן מִלֶּךְ מִצְרָיִם, וַתַּחֲיֶינָה אֶת הַיְלָדִים", דהינו שהשבח של המיילדות הוא יראת השמים שבהם, ולכן לא עשו את הפשע שזמם פרעה.

לכאורה הדבר מפליא, הרי המיילדות חירפו נפשם במסירות כדי להציל את ילדי ישראל, ואמרו רבותינו (סנהדרין לו.) "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא", למה אם כן התורה לא שיבחה אותם על מסירות הנפש שלהן, שנראה שזו הכותרת שצריכה להיות בראש ובראשונה, ואילו התורה התעלמה מכך והזכירה רק דבר אחד, "וַתִּירְאֵנָה הַמִּיֻלְדֹת אֶת הָאֱלֹקִים" - יראת שמים. ננסה ללמוד מכאן יסוד גדול לכל עבודת ה'.

כדי להבין את היסוד, נביא מעשה מהרב אלקריף מסיפור המובא בספר "טיב הפרשה", על יהודי מיוחד במינו, בן תורה השייך למשפחה מיוחסת, אציל ובעל מידות טובות, כליל המעלות. כל מי שהיה רואהו היה אומר "ירבו כמותו בישראל". והנה ביום מן הימים, הוא הגיע לידי נסיון קשה מאוד, ולצערו לא עמד בו ונכשל בעבירה חמורה של "גילוי עריות". השמועה עשתה לה כנפיים והדבר התפרסם, ומאותו רגע כולם הסתכלו עליו בבוז, שמו אותו ללגע וקלס, על כך שירד ממקום כה חשוב בו היה לבריא עמיקתא, ועשה מעשים אשר לא ייעשו ונפל לפי תהום.

הדבר עורר תמיהה אצל כל בני הקהילה והעיר, אבל היה אדם אחד, שהיה בקשר איתו ואפילו למד איתו בעבר, שלא היתה לו מנוחה מאותו רגע בו שמע על הנפילה של חברו. הוא הלך לאדמו"ר מלעלוב, ושאלו אותו כיצד יתכן שאדם מיוחד שכזה, ברגע אחד נופל ומפסיד בעצם את כל עולמו.

ענה לו האדמו"ר: ראה, כשבשמיים מביאים נסיון לאדם, לוקחים ממנו את הכל, את הייחוס והמעלות, את הדרגות ואת כל מה שמיוחד בו, ומשאירים לו דבר אחד בלבד, והוא יראת השמים שלו. אם יש לו יראת שמים

אמיתית, הוא יעמוד בנסיון ויעבור אותו בהצלחה מבלי להיכשל, אבל אם אין לו באמת יראת שמיים, הוא לא יצליח לעמוד ויכשל, וכנראה שלאותו אדם לא היה מספיק יראת שמים, לכן הוא נכשל.

כך אפשר לבאר מה נתן כח למיילדות לעמוד כנגד פרעה הרשע, שהיה מתאכזר לכל מי שדם יהודי בקרבו, הן עמדו בפניו בזכות דבר אחד, יראת השמיים שלהן. מי שיש בו יראת שמיים יכול להתמודד עם כל הרשעות והאכזריות, וזה בעצם הדבר היחיד והאמיתי שנתן כח למיילדות, לעמוד כחומה בצורה מול פרעה ולהציל את ילדי ישראל, ולכן בכך שיבחה אותן התורה. מכאן אנו למדים יסוד חשוב מאוד לכל עבודת ה' וקיום התורה הקדושה, אם יש יראת שמים אפשר להגיע למעלות גדולות ונשגבות.

הגמרא אומרת (ברכות ו:) "כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין, שנאמר: סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא... כי זה כל האדם", המתבונן בפסוק ודאי שואל, מה הפשט 'כי זה כל האדם', האם יראת שמיים זה כל האדם? הרי לאדם יש עשרות מעלות נוספות, מידות טובות ואצילות, להיכן הכל הלך? האם נשארה רק היראה? אלא אומר לנו דוד המלך: כן! מי שיש לו יראת שמיים זה כל האדם, מכאן הוא גייע לכל המעלות כולם, אך מי שח"ו אין בו יראת שמיים, כנראה שאין בו כלום והוא עתיד להפסיד את הכל.

ישנו רעיון מבהיל ביותר בגמרא (שבת לא.), המביאה כמה מימרות על יראת שמיים, באחת מהן אומר רבא, "בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו, נשאת ונתת באמונה? קבעת עתים לתורה? עסקת בפריה ורביה? צפית לישועה? פלפלת בחכמה?...". שאלות שכל אדם ישאל ביום הדין. ממשיכה הגמרא ואומרת, "אי יראת ה' היא אוצרו - אין, אי לא - לא", כלומר למרות שיש בו את כל המעלות האלו, האם יש לו גם יראת שמיים? "משל לאדם שאמר לשלוחו העלה לי

כור חיטים, הלך והעלה לו. שאל אותו: האם עירבת לי בהן קב חומטון (האם המלחת את החיטים שישמרו), אמר לו: לאו, אמר לו: מוטב שלא העלית". רואים מפה, אדם יכול לעבוד במשך כל ימי חייו בתורה ובמצוות, להביא בנים תלמידי חכמים, לצפות לישועה ולפלפל בחכמה, לדעת את כל התורה כולה, יש בו הכל אבל חסר לו רק פרט אחד - יראת שמיים, אומרים לו בבית דין של מעלה, "אי לא - לא", לא עשית דבר, אם אין יראת שמים זה לא שווה דבר. רחמנא ליצלן, מזעזע ומחריד כל לב.

זו בעצם העבודה של כל אחד ואחת בכל זמן, ובפרט בימים בהם עם ישראל עובר טלטלות לא פשוטות, הדבר היחיד הוא לפחד ולירא מהקב"ה, ולדעת שמה שעובר עלינו הם רק איתותים משמיים, שהקב"ה בעצם מדבר איתנו, ואם נפחד ממנו ותהיה לנו יראה מהקב"ה, ונפנים שהוא אבינו שאוהב אותנו ורוצה בטובתנו, אזי בוודאי הקב"ה ירחם עלינו ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

**אדם שיש בו הכל
אבל חסר לו רק פרט
אחד - יראת שמיים,
אומרים לו בבית דין
של מעלה, "אי לא -
לא", לא עשית דבר,
אם אין יראת שמים
זה לא שווה דבר**

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:06	17:18	17:50

לע"נ
יצחק שם טוב בן
שרה ז"ל

לע"נ
אברהם בן
עזיזא ז"ל

לע"נ
שאלו חי
בן מרים ז"ל

עוד טיפה של מים

כל זאת כדי ללמדנו על המעלה העצומה של לב יהודי המתמלא באהבה על בני ישראל, ומרגיש את אחיו וחבריו זקוקים לעזרה, ועושה כל שביכולתו לעזור להם במסירות, והשכר הצפוי לו על כך, ובודאי לב שכזה ראוי הוא לגדולה לה זכה האדמו"ר מנדבורנה. כי כשהלב רוצה להתמסר לזולת, כל מאמץ הוא בר ביצוע, כל הקרבה היא ברת יכולת. בכל יהודי, טמון אותו כח ייחודי ונפלא, של רצון כנה ואמיני לסייע לזולת, להתמסר למענו, לפעול כדי להיטיב איתו. עלינו רק לחדד את אותו כח ואת אותו רצון, ולדעת ולהאמין שכשאנחנו מסייעים לזולתנו - אנחנו זוכים בזכויות כבירות של כל מה שהזולת יצליח לפעול ולעשות מכם מה שסייענו לו, כך שזו עיסקה משתלמת וכדאית במיוחד!

היהלום שבכתרו של עם ישראל, הוא ללא ספק מידת החסד הטבועה בנו. מידת החסד טומנת בחובה את רגש האיכפתיות העמוק החבוי בכל יהודי לזולתו, את הרצון להיטיב עמו, את ההתמסרות למענו בכל מצב ובכל תנאי. בכל פינה ובכל קרן רחוב, נוכל לראות אנשים העוסקים בהתמסרות למען זולתם, תוך השקעת שעות רבות, הון רב ומאמץ משמעותי, למען המטרה - להיטיב לזולת. בדרך כלל זה לא קל, זה בא על חשבון שעות הפנאי הבודדות, דורש מאיתנו לעיתים את ניצול כוחותינו האחרונים, ולפעמים הקרבה של ממש. ובכל זאת, מידת החסד והעשיה למען הזולת

היא זה בעיצומה של השואה הנוראה, כשכוחות הנאצים כבשו באכזריות נתח אחר נתח ממדינות אירופה, ובכל מקום אליו הגיעו זממו להכרית שם ושארית מישאל. כוחות הלגיונרים הרומנים שיתפו עימם פעולה, ובאחד הימים הגיע גם תורה של העיירה הקטנה 'סערט' שברומניה להירמס תחת מגפיהם, כשפרצו לעיירה בשאגות אימה, והכריזו על גירוש מידי של כל יהודי העיירה אל הבלתי נודע...

לא ניתנה ליהודים אפילו שעה קלה לארוז ולהתארגן, בקושי הספיקו - מי שהספיקו - לצרוו לעצמם צרוו קטן, ומיד יצאו כל יהודי העיירה יחד עם כל היהודים שהתגוררו במחוז בוקובינא שברומניה, 22,000 איש במספר, בשיירה ארוכה שצעדה ברגל מאות קילומטרים. הדרך לא היתה קלה ונמשכה שעות ארוכות, יום ועוד יום... לא מעט יהודים איבדו את כוחותיהם במסע המפרך הזה, חלקם פשוט קרסו ארצה ונתרו כגופות עזובות בשולי הדרך, ה' יקום דמם. הדרך הלכה ונמשכה, הקלגסים כלל לא העלו בדעתם לספק רכבת לקבוצת היהודים הזו, המידלדלת והולכת בלי שהוצרכו 'לבזוב' עליהם ולו יריה אחת.

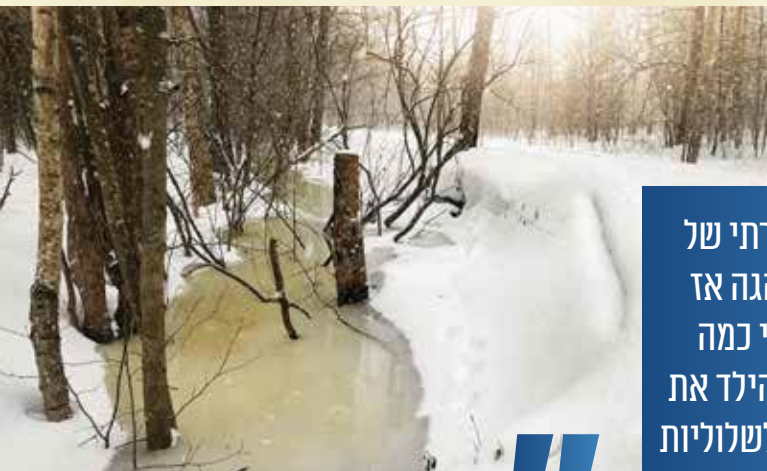
הם הצועדים בצעדה האינסופית הזו, נמנה ילד קטן ורך בשנים, כבן 11 בלבד, שלימים היה למורי ורבי, כ"ק האדמו"ר מנדבורנה ז"ע. הילד צעד בשתיקה יחד עם בני משפחתו, מנסה להדביק את קצב הילוכם של המבוגרים, ולשרוד את הדרך הארוכה עד ההגעה ליעד הלא ידוע בינתיים. אלא, שתוך כדי ההליכה והלחץ להספיק לצועד בקצב של כולם, הבחין הילד הצעיר בעוד משהו שתפס את תשומת לבו, והוא לא מצא מנוח לנפשו...

הילד הולך ומביט ימינה ושמאלה, ולכל אורך השיירה הוא רואה יהודים שכשלו במירוץ, נכנעו ונתרו בצד הדרך. חלקם חלושים מאוד, אחרים תשושים למדי, והיו גם כאלה שכבר היו גוססים או נוחם עדן. אלא שאלו מביניהם שעוד יכלו להוציא הגה מפיהם, שכבו בצד הדרך וזעקו בלחש: 'וואסער, וואסער - מים, מים... כמובן, איש לא יכול היה להשית אוזנו לזעקתם. כל היהודים היו טרודים במירוץ, נאבקים על חייהם שלהם, ואיך יצליחו להסב את מבטם או להושיט עזרה לאותם יהודים אומללים. מה עוד, שלא היו עימם בקבוקי שתייה או כוסות, כך שבכל מקרה לא ניתן היה לסייע. אך למרות זאת, הילד הקטן לא יכול היה לראות את אונחת אחיו, וזעקתם פצעה את לבו...

מוחו היצירתי של ילד בן 11 הגה אז רעיון: מדי כמה דקות, עצר הילד את הילוכו, ירד לשלוליות המים שנקוו בצידי הדרכים, וטבל בהן את חוטי הציצית המשתלשלים ממנו. כשהחוטים ספגו מים בכמות המקסימלית האפשרית, שב הילד והתכופף לפיותיהם של היהודים הנאנקים, וסחט את החוטים אל תוך פיהם, כך שכמה טיפות הצליחו להשתחל אל הפה, ולהחיות נפשות... הקלגסים הלגיונרים האכזרים הוסיפו לרדוף את השיירה, כל הקבוצה התקדמה בקצב אחיד, ורק ילד אחד, אמיץ וענק לב, עיניו ולבו נתונים למשהו אחר: לעוד 'תחנה' בה יוכל לעצור ולהספיג את הציצית במים בשולי הדרך, לעוד יהודי נאנק שאולי יוכל להעניק לו כמה טיפות של חיים...

סיפור מופלא זה, המסופר בספר תולדותיו 'אביהם של ישראל', מעמיד לנגד עינינו דוגמא חיה, כיצד נראית מסירות לזולת, עד היכן היא מגעת. הנה כי כן, ילד קטן, בן 11 בלבד, ובכל זאת בעיצומה של צעדת מוות אכזרית, כשמימינו ומשמאלו נופלים יהודים שדודים אל מותם האכזרי - כל מעייניו נתונים להעניק להם עוד כמה רגעי חיים, להפיח בהם תקווה שאולי יגיעו אל היעד.

זהו לב שכבר מקטנותו היה אוהב ישראל אמיתי. רבותינו במדרש (ילקוט שמעוני רמז, קעב) עמדו על דברי הקב"ה למשה רבינו, היודע אתה מדוע זכה אהרן להיות הכהן, ובין בגדי הכהונה יהיה החושן על ליבו? וכך הם דברי המדרש: הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח, לא בפיו אלא בליבו, בליבו יותר מבפיו. אמר רבי שמעון בן יוחאי, הלב ששמח בגדולת אחיו, ילבש אורים ותמים, שנאמר 'ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התמים, והיו על לב אהרן', כיון שאמר לו הקדוש ברוך הוא כך, קיבל עליו לילך. ויותר מזה אמרו חז"ל (ילקוט שמעוני נ"ך תר"ד): אילו היה יודע אהרן שהכתוב מכתובו 'וראך ושמח בליבו', בתופים ובמחולות היה יוצא.

מוחו היצירתי של ילד בן 11 הגה אז רעיון: מדי כמה דקות, עצר הילד את הילוכו, ירד לשלוליות המים שנקוו בצידי הדרכים, וטבל בהן את חוטי הציצית המשתלשלים ממנו

כה טבועה ונוכחת בחיינו, עד שכבר התרגלנו למחזות המרגשים של התמסרות למען הזולת, חסד אמיתי וטהור. יש בחסד כח חזק ועוצמתי, שמושך את כולנו, מפעיל אותנו, גורם לנו להזדעק לנוכח צרתו של הזולת ולהקריב הכל כדי לסייע לו. אבל מהו הסוד העצום הטמון בהקרבה של יהודי למען זולתו? חושף הרה"ק בעל ה'ישמח משה' ז"ע, רעיון מדהים מפרשת השבוע. התורה מספרת על המיילדות שהתמסרו למען התינוקות הזעירים של עם ישראל, והסתכנו בהפרת גזירת פרעה כדי להציל את הילדים הקטנים. את שחרן מכריזה התורה במילים 'וייטב אלוקים למיילדות', ובעל ה'ישמח משה' מבאר כי הכוונה היא כי בשכר זאת הן הפכו לטובות יותר, לנעלות יותר, וזהו שאמר 'וייטב' למיילדות, שכן זכו לפתע בהררי זכויות העתיד של כל אותם ילדים למענם התמסרו!

מדהים גלגות עד היכן כוחה של התמסרות אחת לזולת. במעשה אחד שיש בו הקרבה ומאמץ למען משהו אחר, זוכים במניית יסוד בו, שמבטיחות תשואה שלא תאומן: הזכויות העתידיות של אותו יהודי שנעזר בנו. כל זה קרוב אלינו מאוד, בכל הקרבה למען הזולת, בכל מעשה חסד אצילי הדורש מאמץ - מיד זוכים אנו באלפי זכויות הנצברות לנו אוטומטית! הבה נחדד בליבנו את ערך החסד וההתמסרות למען זולתנו, הבה נחשוב כיצד נוכל להקדיש יותר זמן, מאמץ ומחשבה, כדי להקל על הזולת, כדי לגרום לו תחושה טובה יותר. ככל שנרבה להתמסר ולפעול חסד אמיתי ומזוקק למען זולתנו - כך נזכה ליותר ויותר זכויות כבירות ונפלאות, לעוד ועוד יהלומים יקרי ערך שיעניקו לנו במתנה!

(הרב אשר קובלסקי)

לע"נ רחל כהן בת שושנה ע"ה	לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל	לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל	לע"נ אסתר בת חנה ז"ל	לע"נ הרבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה
---------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	----------------------------	--

דיאטה מהרגלי העולם

הרמב"ם באיגרתו לבנו רבי אברהם (אגרות הרמב"ם עמ' לט, בעריכה קלה) כתב דברים מעין אלו, 'ויש לך בני לדעת כי פרעה מלך מצרים הוא יצר הרע באמת, ובני ישראל הם השכל האנושי אשר בכל אדם, ושם משכן כל רצונותיו והלך מחשבתו, ומשה רבינו ע"ה הוא השכל האלוקי, היינו נשמת בני ישראל, וארץ מצרים הוא הגוף, ומקום הלב הוא ארץ גושן'.

בדבריו מרמז לנו הרמב"ם, שכמו שבימים מקדם שיעבד פרעה מלך מצרים את בני ישראל שישבו בארצו, כך בכל שאר הדורות בא היצר למלוך על שכלם ורצונם כל אחד מעם ישראל, והנה כמו שפרעה שלט ושיעבד את בני ישראל, ואילו על משה רבינו לא היה לו שום כוח ושלטיטה, כך הנשמה הקדושה שבקרב כל איש מישראל אינה נגממת, ולעולם איננה תחת ידי החיצונים, ובזכותה ועל ידה ייצא האדם לגאולתו, כמו שמשה הוציא את בני ישראל ממצרים.

כדי להבין כיצד יכול כל אדם לצאת מהמצרים שלו לדרך חדשה, נביא משל לאחד שהיה ידוע ב'עבודת האכילה'... ובכל זמן שנזדמן דבר מאכל לידו לא נח ולא שקט, והיה אוכל רבות מכל הבא לידו... יום אחד הוא היסב עם חברו ב'סעודת מצווה', וחבירו הבחין שהוא איננו כתמול שלשום, מהמנה הראשונה אכל מקצת שבמקצת, והתפלא חבירו מה אירע לו ומדוע שינה ממנהגו לקיים מצות אכילה בהידור רב, תמיהתו גברה בעת שהביאו את הבשר ושוב לא אכל אלא רק 'נגיעה בעלמא', ולבסוף כשהביאו את קינוח בו הוא כבר לא נגע בו במאומה. מרוב דאגה, חברו לא התאפק ושאל, מה יום מיומיי, האם אינך חש בטוב חלילה... השיב הלה תשובה קצרה וממצה, "אני בדיאטה", ולזה לא היה צריך להוסיף שום ביאור.

כך הוא האדם במלחמתו עם יצרו, במצרים הפרטית שלו, צריך הוא להחליט בתקיפות 'אני בדיאטה', למעט בהרגלי ותאוות העולם הזה, ועל ידי זה יקנה את הכח לשלוט בעצמו ושוב לא ירוץ אחר כל תאוה, ובכך תתחזק נשמתו, והימים הללו ימי השובבי"ם, מסוגלים להציל את השכל והלב מידי היצר הרע, כי הקריאה בתורה בפרשיות יציאת מצרים מעוררת את הזמן ל'יציאת מצרים פרטית', לצאת ממצרי היצר ומיצרי הגוף, המונעים אותו מלעשות רצון קונו (עפ"י באר הפרשה).

הסועדים שנמלטו על נפשם

"וַיִּשְׁלַיְכֵהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ וַיִּנָּס מִשֵּׁה מִפְּנֵי" (שמות ד, ג)

שאלה: הסיפור שלפנינו התרחש באחת ממסעדות היוקרה בארצנו, בתקופה בה התרבו בארצנו פיגועי טרור קשים. המסעדה היתה מלאה באנשים שישבו וסעדו, עד שלפתע נכנס צעיר בעל חזות ערבית. ראובן, אחד מהנוכחים, הבחין בו והיה בטוח שמדובר במחבל שעומד לבצע פיגוע, קם וצרח בבהלה: "מחבל! לברוח, יש כאן מחבל!".

מהומה אדירה פרצה במסעדה. אנשים רצו לכל עבר ומיהרו להמלט מהמקום, שולחנות התהפכו, כלים התעופפו לכל עבר, והמסעדה ניזוקה והתרוקנה לחלוטין בתוך שניות. שני מאבטחים ממרכז הקניות הסמוך שעטו פנימה עם אקדחים שלופים, וברחמי שמים, ניצל הצעיר שנכנס למסעדה, לאחר שהודיע בזעקה כי הוא יהודי, תוך כדי ששולף את תעודת הזהות שלו.

עכשיו נותרו במסעדה רק בעל המסעדה וראובן, שהבריה בצעקותיו את כל הנוכחים. בעל המסעדה פונה אל ראובן ותובע: "המסעדה היתה מלאה באנשים, וכולם ברחו מבלי לשלם לשמע השאגות השוא שלך! גרמת לי נזק של כמה אלפי שקלים, ועליך לשלם לי את ההפסדים"... ראובן טען לעומתו כי הבהלה שלו היתה בלתי נשלטת, ולכן לא ניתן לחייבו בתשלום ההפסדים. עם מי הדין?

תשובה: בפרשתנו מסופר שהקב"ה התגלה אל משה רבינו במחזה הסנה, וציווה עליו להוציא את בני ישראל מארץ מצרים. כאות והוכחה לבני ישראל שמשה נשלח מאת הבורא לגאול אותם, הורה הקב"ה למשה להשליך את מטוהו ארצה, ואומר הפסוק: "וַיִּשְׁלַיְכֵהוּ אֶרְצָה, וַיְהִי לְנַחֵשׁ, וַיִּנָּס מִשֵּׁה מִפְּנֵי" (שמות ד, ג).

תמה רבינו הנצי"ב (בפירושו "העמק דבר"): הרי משה רבינו עמד לפני ה' יתברך ובודאי יודע שהכל ממנו יתברך, להיכן נס פתאום? השיב הנצי"ב: מנסת משה רבינו היתה שלא בישוב הדעת, הואיל ונבהל פתאום ממראה עיניו, וזהו טבע האדם, שבורח מיד מפני נחש מבהיל ללא שום התבוננות.

למדנו אם כן, שלפעמים אדם מגיב באופן בלתי נשלט כשהוא נתקף בבהלה פתאומית, ולאור זאת, נראה שגם בשאלתנו יש לפטור את ראובן מתשלום הפסדיו של בעל המסעדה (ואפילו נראה שיהיה פטור בדיני שמים), שכן הוא היה בטוח שהגיע מחבל מסוכן לבצע פיגוע, ונתקף בפחד פתאום ורצה רק להועיל לאחרים, וממילא אי אפשר לחייבו על כך.

סיכום: ראובן פטור מלשלם לבעל המסעדה על הפסדיו.

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

הנלמד ממה שפרעה לא ידע

מפרשת השבוע יכול כל יהודי ללמוד על הנהגת ה' בעולם, על החריצות וההשתדלות הנכונה מול גזירת ה'. רואים אנו כיצד פרעה נלחם בגזירה, וציווה להשליך את הזכרים לַיָּאֹר מכיוון שחלם שיוולד ילד שיושיע את ישראל. לכן ציווה: "כֹּל הַבֶּן הַיְלֹד הַיָּאֶרֶה תִּשְׁלִיכֵהוּ" (שמות א, כב), אבל למעשה, בזכות השלכת התינוקות לַיָּאֹר, בתיה בת פרעה מצאה את משה רבינו וגידלה אותו בבית פרעה, למרות גזירתו, ונמצא שהוא בעצמו גידל את מושיעם של ישראל.

נפלא הוא ביאורו של ה'כלי יקר' עה"פ: "וַיִּקֶם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף" (שמות א, ח) - נראה לפי שלשון קימה שייך במי שקם על רעהו להרע לו.. כך מלך עריץ זה ע"י התחבולות אשר חשב לעשות לישראל נגד רצון ה' יתברך, אע"פ שראה כי ה' עמהם, מכל מקום רצה להתחכם לו יתברך. ואמר אשר לא ידע את יוסף, כי לא ידע מה שקרה ליוסף, כי גם אחיו היו משתדלים בכל עוז להאבידו ולבטל

"ותשובה ותפילה וצדקה, מעבירין את רוע הגזירה, הגזירה אכן נגזרה, אבל בכח שינוי המעשים להעביר את הרוע שבגזירה ולמתק את הדינים"

חלומותיו, ולא הועילו להם כל מעשיהם, כי רצון ה' יתברך היה עם יוסף לגדלו, ודבר אלקינו יקום לעולם, כך פרעה אמר "פן ירבה", נגד רצון ה' שאמר "כן ירבה".

מדברים נפלאים אלו אנו למדים, שרצון ה' יקום לעולם, וששום השתדלות שבעולם לא תעזור לו, ואם פרעה היה יודע זאת, לא היה נלחם נגד גזירתו של הקב"ה. כך כותב הרמב"ן, להסביר שסיבות רבות היו ליוסף לחזור לאביו ולא ללכת לחפש את אחיו במרעה, אבל זימן לו הקב"ה מלאך שהוליקו לדותן שם היו אחיו, וכך כותב הרב (פרשת וישב): "הגזירה אמת! והחריצות שקר!". לומר לנו, שאדם היודע שהקב"ה גזר עליו משהו, אבל זה לא מתאים לו, ומנסה לשנות את זה בכל דרך, לא יצליח לשנות את הגזירה בדרכי הטבע, וגם אם כן - רצון ה' יקום ממקום אחר.

אז מה עושים, אומרים רבותינו (ירושלמי תענית ב, א): אמר רבי אלעזר, שלושה דברים מבטלין את הגזירה הקשה ואלו הן: תפילה וצדקה ותשובה. ועוד אמרו "ותשובה ותפילה וצדקה, מעבירין את רוע הגזירה", הגזירה אכן נגזרה, אבל בכח שינוי המעשים למתק את הרוע שבגזירה, שהרי לאחר התשובה זהו אדם אחר, שעל מצבו הנוכחי לא נגזרה הגזירה.

הרב אליהו אליעזר דסלר זצ"ל

ביום כ"ד טבת חל יום הפטירה של הרב דסלר זצ"ל, שהיה אחד מגדולי המוסר ההולכים בדרכו של "הסבא מקלם". התקופה בה למד אצל הרב ברוידא (חתנו של הסבא מקלם), הותירה בו חותם ומאז החשיב את עצמו כבן טיפוחיה של ישיבת קלם. לאחר פטירתו זכה הרב שכתביו יצאו לאור בסדרת הספרים "מכתב מאליהו", אותו ערכו תלמידיו ממכתבים שיחות וכתבי הרב. סדרת הספרים עוסקת בענייני מוסר אמונה והשקפה, והינה נכס צאן ברזל בעולם הישיבות, "המשקפים את הרעיונות החברתיים של ישיבת המוסר הליטאית".

תפילה בתא הטלפון

הרב דסלר עמל רבות באיסוף כספים למען הכולל שהקים בגייטסהד, הכולל הראשון באנגליה של הימים ההם. פעמים רבות התמודד עם גרעון גדול והיה צריך להשלימו בתוך ימים ספורים, אולם תמיד נמצא סכום הכסף הדרוש והתשלום לאברכים לא התאחר. פעם, כאשר הגיעה עת חלוקת המלגות היתה קופת הכולל ריקה. התרוצץ הרב דסלר כדי להשיג תרומות אך מאומה לא עלה בידו. לפתע נזכר ביהודי מסוים, שהיה סיכוי שבאמצעותו יצמיח ה' ישועה. הוא ניגש לתא טלפון ציבורי והתקשר לאותו יהודי, אבל התאכזב נוראות כאשר אשתו של האיש אמרה שבעלה אינו בבית, ולא יודעת היכן הוא ומתי ישוב.

הרב נותר אובד עצות בתא הטלפון, ולפתע פרץ בבכי לא אופייני. היה זה בכי שניקו אליו את כל הכאב והאכזבה על חוסר האפשרות לשלם לאברכים בזמן. כמובן שלא הסתפק בבכי, והעביר את רגשות הכאב לתפילה מקירות ליבו. עמד הרב בתפילה וביקש מאיתו יתברך שישלח לו ישועה כדי שמקום התורה המיוחד הזה בגייטסהד לא יתמוטט. בתפילתו הזכיר שהוא עושה את הדברים למען כבודו יתברך, ואין לו בכך כל נגיעה עצמית.

והנה, אך הוא מוחה דמעותיו ויוצא מתא הטלפון, ולפתע הבחין הרב באותו יהודי שזה עתה התקשר לביתו, עומד ממש מולו! אותו יהודי שמע על מצוקתו של הכולל והמצב הקשה, ומיידית תרם בו במקום את מלוא הסכום הנדרש.

התיקונים הקלים בדירה

אחד מן העובדים בישיבת פוניב' עשה תיקונים קלים בדירתו של הרב דסלר זצ"ל, במסגרת העבודת בישיבה בזמן שהרב שימש שם כמשגיח. כשסיים הלה את עבודתו, הרב הפליג בהכרת הטוב אליו, וביקש מהעובד שיקוב שכרו בעד מלאכתו. לא הועילו הסברי בעל המלאכה שהדבר נכלל במסגרת עבודתו בישיבה, ולא צריך תשלום נוסף משום שלא עשה שום 'טובה' לרב. אך הרב לא הרפה, והפציר בו לקבל ספר יקר ערך הנמצא ברשותו בתוספת הקדשה, אות להכרת הטוב שלו.

הנס המופלא של הקרח // דניאל בלס

כמו כל החומרים בטבע, כשהמים מתחילים להתקרר המולקולות נצמדות יותר זו לזו וכך נפחם קטן. הכל נראה צפוי עד שהטמפרטורה יורדת ל-4 מעלות צלזיוס בדיוק, אז מתרחשת לפתע תופעה מדהימה: נפח המים מתחיל לגדול ולהתרחב במקום להתכווץ! בנקודת הקיפאון של אפס מעלות הופכים המים לקרח מוצק, והנפח שלהם עלה בתוספת של 10% אוויר. מסיבה זו בקבוק זכוכית מלא מים יכול להתפוצץ כשהוא קופא. תופעה חריגה זו מכונה בשם "האנומליה של המים".

כיצד זה מתרחש? כאשר הטמפרטורה יורדת, מולקולות המים נבנות כטבעות בצורת משושה תלת-מימדי, ונקשרות זו לזו. המשושה הוא למעשה הצורה היציבה ביותר בכימיה, ובו-בעת עשירה בחלקים ריקים. כל גביש כזה שומר על חללים בתוכו -

הנותנים לקרח את נפחו ובתוכו אוויר כלוא. גם אם לתופעה זו לא היתה כל משמעות, היא עדיין מדהימה בשל מורכבותה, אך למעשה יש לתופעה זו משמעויות רבות:

משום שצפיפותו של הקרח קטנה מזו של המים, הקרח צף על גביהם, והקרחונים האדירים שבקטבים צפים בים. קרחונים אשר מתנוססים לגובה 300 מטרים, ושוקלים טונות רבות, צפים במים בקלילות, כאשר רוב הקרחון שקוע תחת פני הים, אך למרות גודלם העצום אינם שוקעים לקרקעית.

בעונות הקרות, פני הים, הנהרות והאגמים השונים הופכים לקרח, ויוצרים שכבת מגן המסוככת מפני הקור ליצורים הימיים החיים תחתם. הקרח צף על פני המים במקום לשקוע לתוכו, ולמעשה אם היה כבד יותר, היו שכבות הקרח שוקעות לתוך הים בזו אחר זו, עד לקרקעית, ואז המים שעלו היו קופאים גם הם ושוקעים, עד שכל הימות והנהרות והאגמים היו קופאים מקרקעיתם ועד ראשם - ומקפאים למוות את כל הדגה והחיים בתוכם. מלבד השואה הימית, כמויות הקרח האדירות הללו היו נמסות במהרה בימות הקיץ החמים, וגורמים לתנודות מסוכנות בגובה פני הים. אלמלא נס מופלא זה, היה משתנה העולם לבלי היכר.

זאת ועוד, הצמחייה שעל פני הארץ היתה נהרסת כליל. אם הקרח היה מתכווץ, הוא היה מקפיא את העצים ומונע מהם קבלת חמצן - וחונק אותם למוות, והופך חצי מעולמנו לשממה מדברית! אך למעשה, השלג הינו חומר בידוד מעולה, המכסה את העצים והצמחייה ושומר עליהם מהקור עד בוא האביב, ובו בעת מספק להם חמצן.

בכך, במקום להשמידם, הקרח מגן על היצורים החיים ועל הצמחים שמתחתיו, אבל לא רק עליהם, אלא גם על המים שתחתיו - טמפרטורת המים מתחת לקרח תהיה תמיד מעל לאפס, ולכן ישראל נזולמים וזמינים לבני האדם והחיות הגרים בארצות הקרות.

בשורה משמחת לציבור שוחרי התורה

נפתח כולל ערב לבעלי בתים
לימוד טור ושולחן ערוך על הסדר, עם עיקרי הדינים בבית יוסף
ייתכן גם לימוד בחברותות
בימי שני וחמישי בין 19:30-20:45
בביה"כ "בית לוי" בקומת הכולל. כולם מוזמנים

בשורה משמחת
לציבור שוחרי התורה

הפתיחות
ופרטים
לרוב

מידי שבת קודש מתקיים לימוד מיוחד לילדים
בביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48
14:00 - לימוד משניות בע"פ
19:00 - במוצאי שבת קודש, לימוד אבות ובנים

מספר המקומות לא מוגבל וכל הקודם זוכה

בסימן
שולחן ערוך

אולם האירועים המחודש
של בית הכנסת "בית לוי"

בית לוי
אולם אירועים

רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום
שכונת מדורגי בית וגן ירושלים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות:
054-4222931 // 054-3551383 // 02-6540906

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -
02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)
לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:
ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM
לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת
וואטסאפ שקט, נא לשלוח בקשה במייל

פרסום

נאה דורש

פנינים מתוך הספרים החדשים "דורש טוב" ו"נאה דורש"
על ספר בראשית

אף על עמו גור

וַיְצוּ פְרַעֲהַ לְכָל עַמּוֹ לְאֹמֵר כָּל הַבְּנֵי הַיְלֹוד הַיִּאֲרֵה תִשְׁלִיכֵהוּ וְכָל הַבֵּת תַּחֲיִין (א, כב)
על מי חלה גזרת פרעה, האם רק על ילדי בני ישראל או על כלל ילדי מצרים?

אומרים חז"ל (סוטה יב ע"א): "וַיְצוּ פְרַעֲהַ לְכָל עַמּוֹ" - אף על עמו גור. דהיינו גזרת "כל הבן הילוד היארה תשליכהו", היתה על כלל הילדים במצרים, ובכללם ילדי המצרים.

למה עשה כן? אומר המדרש (שמות רבה א, יח): "שְׁהִיוּ אֲסֵרֻלוּגִין אֹמְרִים לוֹ: גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל נִתְעַבְרָה מִמֶּנּוּ אִמּוֹ, וְאִין אֲנִי יוֹדְעִין אִם יִשְׂרָאֵל הוּא אוּ מִצְרַיִם הוּא. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כִּנְס פְרַעֲהַ כָּל הַמִּצְרַיִם, וְאָמַר לָהֶם: הַשְׁאִילוּ לִי אֶת בְּנֵיכֶם תִּשְׁעָה חֳדָשִׁים שְׂאֲשַׁלִּיכֶם לְיָאוֹר, דְּכַתִּיב: 'כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיִּאֲרֵה תִשְׁלִיכֵהוּ', 'כָּל הַבֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל' אִין כְּתִיב כָּאִין, אֲלָא כָּל הַבֵּן, בֵּין יְהוּדִי בֵּין מִצְרַיִם."

אמנם בתרגום אונקלוס משמע שהגזרה היתה רק על ילדי היהודים, שכן הוא מפרש את הפסוק: "כל הבן הילוד" - "כל ברא דיתיליד ליהודאי", דהיינו, כל בן שיולד ליהודים.

ואיך תתישב גרסת התרגום מול גרסת הגמרא? לגופו של דבר, גרסת הגמרא קשה. היעלה על הדעת שפרעה יגזר על ילדי בני עמו להשליכם ליאור, הרי המצרים לא יאפשרו לו לעשות זאת, ואם יעז לגזר עליהם - ימרדו בו!

המהר"ל דיסקין זצ"ל מישב את שתי הגרסאות ומבאר כי "וַיְצוּ פְרַעֲהַ לְכָל עַמּוֹ", אין הכוונה שהגזרה כללה גם את ילדי המצרים, כי בודאי המצרים יתנגדו לכה, וימרדו במלך. אלא כוונת הפסוק לומר שפרעה צוה את בצוע הגזרה "לכל עמו", דהיינו, שלא רק שוטרי מצרים יהיו ממנים על השלכת ילדי היהודים ליאור, אלא כל אזרח מצרי קבל הרשאה מאת המלך, שאם יודע לו על יהודיה שיולד בן - ישליכהו ליאור.

אולם המצרים נצלו את ההרשאה הזו כדי להפרע משונאייהם. כשהיה המצרי שומע כי לשונאו המצרי נולד בן, היה נוטלו ממנו ומשליכו ליאור. וכשהלינו עליו מדוע עשה כן, הרי הגזרה היתה רק על ילדי היהודים, היה המצרי משיב: 'מצטער, חשבתי שהוא יהודי'...

כך מתקיימים דברי הגמרא ודברי התרגום בכפיפה אחת. אמנם הגזרה הרשמית היתה רק על ילדי היהודים, כמובא בתרגום, אך בפועל השלכו ליאור גם ילדים שנוצרו בקרב המצרים, כדברי הגמרא. כל זאת מכח הצווי שצוה פרעה "לכל עמו", דהיינו, שנתן את ההרשאה לכל בני עמו לבצע את גזרת "כל ברא דיתיליד ליהודאי".

(רבי ברוך רוזנבלום שליט"א)

הרזיו של משה לא הזכירו בשמותם

וַיִּלְךָ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי וַתְּהֵרָה אֵשֶׁת וַתֵּלֶד בֶּן (א - ב, כ)

נשאלת השאלה: מדוע כל הדמיות הנזכרות בפסוקים כן, נזכרות בסתר? מדוע לא כותבת התורה בפירוש את שמותיהן? ובפרט שהפרשה שלנו נקראת פרשת "שמות". היה מתאים לכתב: 'וַיִּלְךָ עֲמָרָם וַיִּקַּח אֶת יוֹכָבֵד וַתְּהֵרָה אֵשֶׁת וַתֵּלֶד אֶת מֹשֶׁה'!

יש מפרשים, שהרי יוכבד כבר היתה נשואה בעבר לעמרם,

הקב"ה דאג גם לפרנסת כל הילדים

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצֻמוּ כַּמָּאֵד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם (א, כ)

שואל רבי יעקב אבוחצירא בספרו "פתוחי חותם": מדוע לא די לכתב: "וירבו ויעצמו ותמלא הארץ אתם", בלי "במאד מאד". מלים אלו נראות לכאורה כמיותרות.

ומבאר: עם ישראל מתחיל עכשיו את הגלות, את השעבוד הקשה. פרעה קורא למילדות להרג את הבנים. שוחטים להם את הילדים ומתרחצים בדמם. זה הזמן להוליד ילדים? זמן מלחמה אינו זמן להוליד ילדים, בפרט כשנולדים ששה בכרס אחת! איך יסתדרו עם כל כך הרבה ילדים? מאיפה תהיה פרנסה לפרנס את כלם?

אומרת התורה: "במאד מאד" - מלשון: "בכל מאדך" שדרשו על זה חז"ל: "בכל ממונך". הוי אומר: אל תדאג, הם יקבלו את הפרנסה שלהם! אתם לא תצטרכו לפרנס אותם. איך הם קבלו אותה? חז"ל אומרים שפשוטו הילדים באו המצרים לתפס אותם, והם נבלעו בתוך האדמה, ינקו דבש מסלע אחד ושמן מסלע שני. ובי"ה יצאו בריאים ושלמים.

מי שחי עם אמונה - אינו דואג. לא רק שבני ישראל: "וירבו ויעצמו ותמלא הארץ אתם" בכמות, אלא גם "במאד מאד", באיכות, וה' דאג לפרנסת כלם, מבלי שהם יצטרכו לדאג ולהתאמץ לכה.

בתחלתה של מלחמת העולם השנייה התגורר הרב מברסק זצ"ל בורשא, ויעצו לו למהר לעזוב את פולין, בטרם ישתלטו עליה הגרמנים, ולעבר לויילנא - מרחק שלשה ימי נסיעה - שהיתה כמו מדינה עצמאית בהסכם החלוקה בין רוסיה לגרמניה.

הוא נסע בכרכרה גדולה מלאה אנשים. כשהגיע זמן התפלה בקש לעצור את הכרכרה ולרדת להתפלל. היו כמה אנשים שהחלו לרסן: "זוהי שעת סכנה, צריך למהר ולברח בטרם יגיעו הגרמנים. אין עכשיו זמן לתפלה ארכה".

אמר להם הרב מברסק: "בכל מקרה אנחנו במצב של סכנה. גם אם נספיק להתקדם עוד מאתיים מטר - נהיה עדין באותו מצב של סכנה. ומשכך, התפקיד שלי לעשות את מצוות ה' בלי תרוצים. מצות ה' כעת היא להתפלל, לכן עלינו לעצור ולהתפלל. אדרבה, זה מה שיעזר לנו להנצל מהסכנה, וכבר אמרו חז"ל (דברים רבה ה, ה) 'כל השומע לי - אינו מפסיד'". והם נעמדו והתפללו.

בסיום התפלה המשיכו בנסיעה לכוון איזושהי עירה שאליה התכוונו להגיע. בהגיעם לעירה מצאו אותה ריקה מאדם. הם הסתובבו בכל העירה ולא מצאו נפש חיה. לפתע הבחינו ביהודי אחד שהסתתר בין השיחים, וכששמע אותם מדברים ביידיש יצא אליהם וספר: "הגרמנים הגיעו לכאן לפני זמן לא רב, אספו את כל היהודים והעבירו אותם לגטו בעיר אחרת".

התברר מעל לכל ספק שהרב מברסק, שעכב את הכרכרה לתפלה, הציל את כל הכרכרה מידם של הגרמנים ימ"ש, וזאת בזמן שהיו מהם שרשנו וכעסו על כך שהוא מעכב אותם...

שומה על אדם לחיות עם האמונה, שהוא לבדו לא יכול לעשות כלום! רק הקב"ה יכול לעזר לו ולהושיעו, ולשם כך עליו להתפלל.

(רבי גואל אלמרוי שליט"א)

ומאז וחמשים בבקר לרחה בדמם, אולי יהיה עסק זה לרפואה...
היתה זו אנכיות מחלשת, בלי שום יחס והגיון. אם על כף המאזנים
האחת משלת איוז עננה קלושה, ספק ספקא של חשש קל הנוגע
אליו, ועל כף המאזנים השנייה עניו של עם שלם, טבוע ילדים וזעקת
שבר של אמותיהם, שחיטת תינוקות והקזת דמם - האנכיות תכרע
את הכף!

ואם כן תמוה, איך בבית כזה נמצאה אחת כבתיה, ששמה נפשה בכפה,
עברה על מצות אביה והצילה את משה וגדלתו! ומה רב שכרה של בת
פרעה, שאמרו בזהר הקדוש (ח"ג קס"ו, ב), שיש בגן העדן היכל מיוחד לבת
פרעה, וכמה רבבות ואלפי נשים צדקניות עמה, ואין לשער הענג הזה,
ושלש פעמים ביום בא משה רבנו להודות לה!

היתכן? והרי "משרש נחש יצא צפע" (ישעיה יד, כט), ומכלב רע לא יולד
גור טוב (ויקרא כ"ד, יט, ו). ואיך יצאה מבית כזה צדקת כבתיה?
והתשובה: היא ראתה תבה במים ובה מטל תינוק, ובסמוך לתבה עומד
ילד בן שלש, ובוכה! למה הוא בוכה? כי אחיו הקטן מטל בה וחייו
בסכנה!

כשראתה זאת, לא היתה יכולה להשאיר שות נפש. "ותחמל עליו",
התעוררו רחמיה. "ותאמר מילדי העברים זה" - הרחמנות והבכי של
אחרן מלמדים על השתיכותו לעם ישראל. הלא במצרים נאמר (שמות י,
כ): "לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו" - מדת הרחמנות
לא היתה קנימת בהם. הרחמנות - מסימני האמה הישראלית (בימות עט
א"ע).

וכשראתה זאת, מיד החליטה להתגיר! לעם כזה, שבו האח מרחם
וחומל על אחיו, מבקשת היא להסתפח!

יום אחד עצרה כרפיה מהדרת לפני ביתו של הגאון הנודע ה"ברוך
שעם", רבה של לייפניק. הגבירה המפרסמת מרת תמר הגיעה מורשה
ובקשה לשוחח עם הרב. הרבנית קבלה את פניה, היא הודיעה שהרב
ספון בחדרו ולומד את שעוריו, אין להפריעו אלא בענין פסוקי נפש.
"אמנם עניני נפשות הם", אמרה הגבירה, "אבל לא פסוקי נפש,
חלילה". וגלתה את מסרת בואה: "ספרו לי שבתו המשלמת של הרב
דלייפניק הגיעה לכרקה, ולי יש בן כליל המעלות. ענבי הגפן בענבי
הגפן. מבקשת אני שבני יכנס לבית גדול זה ויגיד לתפארת בצלו של
הרב, ואני אכלכל את האוג על חשבוננו, עד שייעלה על כס הרבנות".
והוסיפה: "אם הרב יתן את הסכמתו, אביא את בני לבחינה".

הרבנית הודיעה לה שלכבוד הוא לה, אבל זה ענינו של הרב. בעוד שערה
קלה יסתיים סדר הלמוד ואז תוכל לשוחח עמו.
הרב סים ופתח את דלתו להפסקה קצרה בין סדר למוד למשנהו.
הביאה הרבנית כוס חמין, וספרה לו שהגיעה אורחת חשובה.
גב' תמר נכנסה להציג את הצעתה, ולאחר מכן שבה הרבנית למטבח.
מהמטבח נשמעו קולות צחוק של הרבנית ושל המשרתת. הרב שמע את
קולות הצחוק שעלו מן המטבח, ספח בידו על השלחן וקרא: "שקט!
איך אפשר לצחק! יוסיל חולה!"

מיד השתררה דממה. נחרדה תמר: "לא ידעתי, יש כאן חולה בביתנו?"
"לא", השיב הרב, "החולה אינו כאן, הוא מתגורר בביתו".
"בן משפחה?" בררה תמר.
"לא", השיב הרב, "הבן של העיר".

תמהה: "לא בן משפחה, ולא כאן בבית, ולא אדם חשוב, ומדוע אסור
לצחק בקול?!" אך היא הניחה לעניו ושבה לעסוק בעסק: "נו, ומה
דעת הרב להצעה שהצעתי?"
אמר הרב: "שמענו עליך רבות וטובות. ידך פשוטה לצדקה, ואת
תומכת ביד נדיבה בלומדי תורה. אבל לצערי לא נוכל להיות מחתנים."
"מדוע?" תמהה. "איזה פסול מצא בי?"

"מי שאינו מבין שאם יש בעיר יהודי שמתגרס אי אפשר לצחק, אין
לנו עסק עמו..."

לנו עסק עמו...
"רבי אהרן טויסיג שליט"א

אלא שעמרם גרשה משום ששבר ש"לשוא אנו עמלים" - אין
תועלת בהמשך הנשואין מאחר ובין כה וכה זורקים את הילדים
ליאור. כשראו כלם שעמרם גרש את אשתו - עמדו כלם וגרשו
את נשותיהם. היתה להם אמונת חכמים גדולה: מה שעמרם, גדול
הדור, עושה - גם הם עושים.

בתו, מרים, שהיתה אז ילדה קטנה, אמרה לאביה: "גורתך קשה משל
פרעה. פרעה גור רק על הזכרים ואתה גורת גם על הנקבות".
השיב לה עמרם: "אני כבר קנימתי מצות פריה ורביה. יש לי בן ובת.
והלכה כבית הלל שדי בזה כדי לקיים את המצוה".

ואולי הלכה כבית שמאי, שאלה מרים, וכדי לקיים את המצוה יש צריך
בשני בנים ושתי בנות?
גם אם נאמר כן, השיב לה אביה, 'לא יעזר מה שאחזיר את אמא,
מאחר ואת הבנים זורקים ליאור, והיו לנו רק בנות, ולא אקים את
המצוה גם לפי בית שמאי'.
'אמה, אבא, כבר קנימתי את המצוה, הוסיפה מרים ושאלה, 'אבל יש
כאלו מעם ישראל שראו אותך ועשו כמותך, וגרשו את נשותיהם על אף
שעדין לא קימו את המצוה, ואין להם בן ובת. זאת ועוד: גורתו של
פרעה - ספק מתקיימת ספק אינה מתקיימת. פרעה גור, למשל, שאין
עבד מולך. ולמרות הגורה הוא המליך את יוסף, העבד, למלך על כל
מצרים. הוי אמר שבכל רגע נתון הוא יכול לשנות את הגורה. יתרה
מכך: יש חק במצרים שכאשר נתן את המלך מת - גורתיו מתבטלות, ויתכן
שפרעה ימות ותתבטל הגורה'.

עמרם, גדול הדור, ראש הסנהדרין, קבל את דבריה של בתו הקטנה.
הוא לא עשה שום חשבון! כששמע דבר נכון, אמת - הלך אחריו עד
הסוף והחזיר את אשתו. עמדו כלם והחזירו את נשותיהם.
מעשה נוכח להבין מדוע לא זכרים שמות: בפסוק שלנו מדובר על
הנשואין השניים, בהם עמרם החזיר את יוכבד. הוא לא רצה שהפקחים
המצריים ידעו מתי החתנה, איפה החתנה, מי החתן והכלה, כדי שלא
יעשו חשבונות מתי עתיד להולד להם ילד. עשו חתנה נסתרת, בלי
הזמנות, בלי שמות...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

זה ממש מזכיר את החתנות שעברנו בתקופת הקורונה. עשו אותם
במרתפים מתחת לאדמה. היו פקחים שהסתובבו בחוץ ואם הבחינו
בהתקהלות הם פרקו את החתנה. כל החתנות נעשו בסתר. היו חתנות
שהתקיימו בשעה שתיים וחצי בלילה, או לחלוטין בשתיים וחצי בצהריים,
בזמנים שהפקחים לא מסתובבים...

"ותחמל עליו" - בזכות בכיו של אהרן

ותפתח ותראהו את הילד והנה נער ככה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה
(כ.ד.)

%דדקדקו חכמים בלשון הפסוק - פתח ב'ילד' וסיים ב'נער'.
והנראה: "הוא ילד וקולו נער". ותמהה הגמרא: "עשיתו למשה רבנו בעל
מוס! אלא - "מלמד שעשתה לו אמו חפת נעורים בתבה. אמרה: שמא
לא אנוכה לחפתו" (סוטה כ"ב).

"ו'בעל הטורים' פרש: "והנראה את הילד" - זה משה, "והנה נער בכה"
- זה אהרן, שהניחתי אמו אצל התבה. "נער בכה" - בגימטריא "זה
אהרן הכהן".

בספר "כרם הצבי" הביא פרוש מרעיש: פרעה הרשע היה סמל האנכיות
והאטימות. הוא לא היה מפלצת של רע, לא ענה והרג לשם שעשוע,
אבל אם רק חשד איזשהו חשד קלוש וקל, פן ואולי ירבו ויעצמו
וישתררו, נקל היה בעיניו להפוך אמה שלמה לעם של עבדים.

אם הודיעהו אצטגנינו שעתיד להולד מושיען של ישראל וילקה במים
- והרי ידע מנסיגו שהם "צופין ואינם יודעים מה צופין, מהגים ואינם
יודעים מה מהגים" (סוטה ס"ג) - מיד צוה "כל הבן הילוד היארה
תשליכהו" (א, כב), ואף על עמו גזר!

וכשנצטרע, לא נרתע מלשחט מאה וחמשים תינוקות בערב

(רבי אהרן טויסיג שליט"א)

המעטפה שונמרה לשומרי אמונים

מדבורים למעשה - מאותו הרגע ואילך החלו ה'אמונים' להשמע בביתנו ברמה, תוך שהן ממלאות את חלל ביתנו בעוד ועוד מלאכי זכיות זפים וטהורים.

לאחר שחלפו כמה וכמה שעות מבלי שהיתה התפתחות משמעותית, כבר השלמנו בלבנו כי ככל הנראה המעטפה לא תמצא לעולם. המעטפה היתה ללא כל סימני זהוי, ומשום כך לא היו סכויים רבים למוצאה. התנחמנו בעבדה שלכל הפחות כבר יצא מכף דבר טוב, ובזכות האבדה הצטרף גם ביתנו לרבות בתי ישראל המתחזקים כל העת בעגית אמן.

בפעל, ה'אמן' לא אכזבה גם הפעם...

היה זה ביום חמשי יומים לאחר מכן. השעה היתה חמש וחצי אחר הצהריים. השעה הקבועה שמוישי רגיל ללמד עם האברך בחברותא. מוישי לא היה מוכן ללכת, דמעות זלגו מעיניו.

"מוישי יקירי", הרגעתי אותו, "סע לשלום, הפסך ילך לכפרות' וה' ידאג לנו הלאה, אתה תלמד תורה, וה' יעזור..."

במחשבה שניה הוספתי והמלצתי למוישי לשאל את נהג האוטובוס האם הוא ראה את המעטפה. מוישי היה יוצא מדי יום בשעה קבועה, כך שהסתבר שגם ביום זה יסע באוטובוס שנסע בו לפני יומים.

'מי יודע', קויתי, 'אולי הנהג מצא את המעטפה, והוא מחפש את בעליה'.

מוישי יצא מהבית ברגלים כושלות אולם בלב מעודד, הישר אל תחנת האוטובוס שבו הוא רגיל לנסע שלוש פעמים בשבוע ללמד עם החברותא. האוטובוס הגיע. מוישי אזר אקץ ושאל את הנהג: "אולי ראית כאן במקרה מעטפה, בשעה הזאת, ביום שלישי?"

"כן!", השיב הנהג למוישי המפתע, "ראיתי כאן בסיום הקו מעטפה, אולי של חתנה...!? שמתי אותה בפח הסמוך". הנהג המשיך לנסע, ומוישי נגש לפח.

לא יאמן! המעטפה שכנה שם, שלמה ונקיה, ללא לכלוך ואפלו ללא ריח. ארבעים ושמונה שעות היתה המעטפה מנחת בפח האשפה, ודבר לא ארע לה. היא נותרה שלמה וסגורה על כל תכולתה - פרוטה לא חסרה.

המעטפה העברה מיד לאברך המסור, ומוישי חזר בערב שמח ומאשר ועיניו מאירות. ברוח ה' האבדה נמצאה, וה'אמן' הקדושה ממשיכה להשמע בביתנו פעמים רבות בכל יום עד עצם היום הזה.

הניח את המעטפה על המושב הסמוך לו, ופתאום הבחין בחברו היושב שני ספסלים מאחוריו. ברגע של פאור דעת הוא החליט ללכת לשבת ליד החבר, וכשהאוטובוס עצר בתחנה, הוא ירד. מותיר מאחוריו את המעטפה המיתמת.

אלף שקלים הם סכום בלתי מבטל בעבור משפחת אברכים פמונו. חסכנו אותו כמעט מפינו מתוך ידיעה שאנו עושים את הדבר הטוב ביותר עבור בננו שאזקן מאד לקדום בלמודיו. האברך החברותא צפה בכליון עינים לתשלום הקדשי. פעת המעטפה אבדה, ואנה אני באה.

לבי נחמץ בקרבי. כמה חששתי שזה יקרה. כמה הזהרתי את מוישי שישמור על המעטפה מכל משמר, והנה, אשר יגרתי בא לי. הפסך נעלם.

זמן רב למחשבות לא היה לי, התחלתי אפוא לעשות מעשה. התקשרתי מיד לחברת דן, ולאחר שהמתנתי דקות ארוכות על הקו, הפניתי למחלקת האבדות. גם אז המתנתי עוד כמה דקות למענה. וכשענו לי לבסוף, אמרו לי שאינם יודעים דבר על המעטפה האבודה.

בלית ברירה התקשר בעלי לחברותא של בני, התנצל עמקות על כך שנאלץ הפעם לאחר במעט את התשלום והסביר כי המעטפה אבדה בדרך אלו. באצילות נפש אפניתי הסכים האברך מיד לדחות את התשלום ואף אחל לנו מעמק לבו כי נמצא את האבדה בקרוב.

"פסך שיוצא מלומד תורה ומגיע ללומד תורה לצורך למוד תורה, בודאי ימצא וישוב אליכם בקרוב", אמר לו האברך בבטחון. אותו המושפט הזה דוקא חיב יותר...

לכל ארץ השיחה עמד מוישי מהצד, הרגיש אי נעימות עם מה שקרה והבין שעליו לעשות מעשה. הוא כנס מיד את אחיו ואחיותיו לאספת חזק' בזעיר אנפין והתיעץ עמם במה כדאי להתחזק כדי שהאבדה היקרה תמצא.

היה זה באותה התקופה שבה נערך החזק הגדול של 'בני אמונים' בתלמודי התורה ובבתי הספר, כך שלא היה זה פלא כאשר כל הילדים בחרו פה אחד ב'אמן' כמצוה שאזייתיה העצומות בודאי תסיענה למציאת האבדה.

הספור שלפנינו נשלח אלינו מידי בעלת המעשה, אם בישראל, שזכתה לראות נכונה בהשגחה פרטית נפלאה ומיחדת בזכות התחזקותם של בני ביתה בעגית אמן.

היה זה ביום שלישי, באחד מימי חדש אלול. כהרגלו מדי ראשון, שלישי וחמשי חזר הביתה מוישי, בננו היקר בן השתיים עשרה, לאחר למוד מתק ומחיה של הגמרא הקדושה עם החברותא, אברך תלמיד חכם שלומד אתו יחד.

בכל פעם שב מוישי מהלמוד הקבוע כשחיוף מרצה ומלא ספוק על פניו, אולם

המעטפה שכנה שם, שלמה ונקיה, ללא לכלוך ואפלו ללא ריח. ארבעים ושמונה שעות היתה המעטפה מנחת בפח האשפה, ודבר לא ארע לה. היא נותרה שלמה וסגורה על כל תכולתה - פרוטה לא חסרה.

הפעם היו פניו נפולות ועיניו כבויחות. נסיתי להחענין מפיו לפשר מצב רוחו הירוד, אולם הוא חמק ממני לחדרו וסגר את הדלת אחרי. הבנתי מיד שמשוהו התרחש, חברתי את הפרטים שעלו בראשי, ונראה היה לי שהבנתי את שקרה...

נגשתי במהירות אל חדרו ושאלתי בעדינות, תוך שאני מנסה להסתיר את חרדתי: "מוישי חמוד, האם מסרת את המעטפה לחברותא?"

במקום תשובה החל מוישי לבכות.

חששותי התאמתו. המעטפה, שבה כאלף שקלים שיעדו לתשלום לחברותא, אבדה. בקשי הצלחתי לשמע את הסברו המפרט כיצד ארע הדבר; בעודו יושב באוטובוס בדרכו אל החברותא, הוא

ברכת אמת ואמונה

מהות הברכה

ידועים הם דברי המשנה (שם יב ב) הנאמרת מדי שנה בסדר הגדה של פסח: "מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר רבי אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות. עד שדרשה בן זומא, שנאמר (דברים טז ג): 'למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך', 'ימי חייך' - הימים, 'כל ימי חייך' - הלילות". כלומר, המלים 'כל ימי' נדרשות במשמעות של כל שעות היממה לרבות הלילה (שנות אליהו ברכות א ה).

נחלקו הראשונים בבאר הוראתה של משנה זו: לדעת רש"י (שם ד"ה מזכירין), הוראת המשנה "מזכירין יציאת מצרים בלילות", מתייחסת לחובת אמירת פרישת 'ויאמר' גם בלילה, אף על פי שהיא עוסקת בעקר במצוות יציאת שאינה נהגת בלילה. זאת לפי שמזכרת בה יציאת מצרים. אולם הר"ד (פסקי הרי"ט שם) חולק על רש"י וסובר שהוראת המשנה אינה מתייחסת לפרישת 'ויאמר', כי אם לברכת אמת ואמונה שבה מזכרת יציאת מצרים. וחכמים תקנו לאומרה בערב מחמת החובה להזכיר את יציאת מצרים גם בלילות.

מקור הברכה

תקנו חכמים שהקורא קריאת שמע של ערבית צריך לברך שתי ברכות לאחריה (ברכות יא א). הברכה הראשונה שלאחר קריאת שמע של ערבית היא ברכת 'אמת ואמונה'.

חכמים הסמיכו את יסודה של ברכה זו ושל ברכת 'אמת ויציב', הנאמרת לאחר קריאת שמע של שחרית, על פי הפסוק (תהלים צב ג): "להגיד בבקר חסדך ואמרו נתך בלילות". משום כך בברכת 'אמת ויציב' הנאמרת בבקר אנו מזכירים רק את חסדי הבורא עם אבותינו בעת יציאת מצרים, ואלו בברכת 'אמת ואמונה' הנאמרת בלילה, אנו מוסיפים ומזכירים את אמונתנו שישים הקדוש ברוך הוא את הבטחתו ויצילנו מאותם העומדים עלינו בכל דור ודור (ברכות יב א; רש"י שם ד"ה שנאמר).

אמירת הפסוקים בקול

נהגו בני אשכנז להפסיק בברכה זו לפני אמירת הפסוקים 'מי כמוך' ו'ה' ימלך לעולם ועד' ולאומרים יחד עם החזן. טעם הדבר הוא לפי שנהגו בימי קדם ששליח הצבור היה מתפלל בעל פה ומוציא את כל הצבור ידי חובה. וכיון שההלכה האומרת כי "דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם בעל פה" (גיטין ס ב), מתייחסת למי שבא להוציא את הצבור ידי חובתם, היו הצבור אומרים פסוקים אלו יחד עם שליח הצבור. ואף שכיום אין הש"ץ מוציא את הצבור, נותרה התקנה במקומה (טור או"ח מט בשם הרא"ש; מגן אברהם שם א).

אולם הגר"א פרש שהצבור אומר פסוקים אלו יחד עם החזן, משום שפסוקים אלו הם פסוקי גאולה, כפי שנוהגים במגילת אסתר, שאת פסוקי הגאולה אומר כל הצבור יחד (הגהות הגר"א או"ח תרצ"ז).

מבנה הברכה

ברכת 'אמת ואמונה' אינה פותחת ב'ברוך' לפי שהיא סמוכה לברכות קריאת שמע, ואין קריאת שמע נחשבת כהפסק ביניהן (טור או"ח רלו).

ברכה זו מכנה 'ברכה ארכה', לפי שאמרו בירושלמי (ברכות א ו) שצריך להאריך בה בהזכרת פרטים רבים: יציאת מצרים, מפת בכורות, קריעת ים סוף ומלכות ה' (רש"י ומאירי שם; ראה משנה ברוך'ה סו ג).

בהמשך הברכה אנו אומרים: "משה ובני ישראל ענו שירה בשמחה רבה, ואמרו כלם (שמות טו יא): 'מי כמכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא'..."

מדוע מזכירים אנו דוקא פסוק זה מכלל פסוקי שירת הים? בסדור 'צלותא דאברהם' מפרט: בעוד שלגבי כל פסוקי השירה אמרו חכמים (סוטה כז ב) שרק משה רבנו אמרם, וישראל ענו אחריו רק מקצת מן השירה, פסוק זה יוצא דפן בכך שאמרו אותו משה וישראל יחד, ולפיכך רק לגבינו נתן לומר "ואמרו כלם".

בגנת אמן

אמת שיש לשבח את הקדוש ברוך הוא על שגאלנו ממצרים, הכה את בכוריהם וקרע לנו את הים.

אחת שאלתי

שאלה בהלכות ברכות ואמן

הן ברכת 'אמת ואמונה' והן ברכת 'אמת ויציב' מסתיימות בפסוק שהוא מעין החתימה, ואולם כל אחת מהן מסתיימת בפסוק שונה; ברכת 'אמת ויציב' מסתיימת בפסוק (ישעיה מז ד): "גאלנו ה' צב-אבות שמו קדוש ישראל", ואלו ברכת 'אמת ואמונה' מסתיימת בפסוק (ירמיה לא י'): "כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו", מדוע?

השאלה והתשובה מעלון פרישת ויגש:

השאלה: היכן מצינו אזכור לברכת 'מעריב ערבים' בספר תהלים?

התשובה: את הפסוק (תהלים סה ט): "מוציא בקר וערב תרנין", פרש רש"י (שם): יציאת החמה והלבנה מדי יום, מרנינה את לב הבריות וגורמת להם להודות ולהלל באמירת ברכת 'וצר המאורות' בבקר, וברכת 'מעריב ערבים' בערב.

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו

תשובות נתן לשלח לפקס
שמוספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

בין הפותרים נכונה
יגרל ש"ס' עז והדר
מתמידים. ההגדרה
תתקיים מדי שבוע ביום
חמשי שלאחר הופעת
העלון. התשובה ושם
הזוכה יפרסמו א"ה
בעלון פרישת וארא.

הזוכה בהגרלה שהתקיימה בין שולחי התשובות לשאלה
שהופיעה בעלון פרישת ויגש הוא: הבה"ח בנימין ויס מאשדוד

מאוצרות אמונים

אוצרות על שֵׁכר עֲנִית אִמּוֹן

אריכות ימים בטובה

בגמרא (ברכות מז א) מבאר שחיי האדם תלויים בעניית אמונה להלכה, הן לטוב והן למוטב חלילה, שכתב אמרו: "העונה אמונה ותומה [מבלי לדעת מהי הברכה] - יהיו בניו יתומים, חטופה [שלא בגזירה המדיקה] - יתחטפו ימיו, קטופה [שמבליע אחת מאותיותיה] - יתקטפו ימיו". ולעמת זאת למקפיד על עניית אמונה פדת וכהלכה הבטיחו שיאריכי ימים בטובה - "וכל המאריך באמונה מאריכין לו ימיו ושנותיו". ובירושלמי (ברכות ח ח) הוסיפו: "מאריכין לו ימיו ושנותיו בטובה".

משמעות 'המאריך באמונה' הינו שעונה אמונה במתינות כראוי, כשעור אמירת התבות 'א-ל מלך נאמן' (ראה תוספות שבת קט א ד"ה א"ר), ובלבד שלא יענה אמונה ארצה מדי באפון המקלל את הגיטה כראוי ('אור זרוע' הל' סעדה קצג; תוספות ברכות שם ד"ה כל).

בעלי התוספות הביאו סמך לכך שהמאריך באמונה - מאריך ימים מן הכתוב (בראשית כד א): "ואברהם זקן בא בימים". "זקן בא בימים" סופי תבות 'אמונה' (תוספות השלם' שם).

אגרת אמונים

מכתב מקורא נאמן

לכבוד מערכת 'וכל מאמינים',

בראשית דברי אפתח בתודה על העלון הנפלא והמשקע המלא בתוכן איכותי ומנסח להפליא, לרבות מראהו החיצוני המשובב את העין ומושך את הלב. ומעל כל זאת, לבי מלא בברכות והודאות לבורא העולם על עצם הפעילות הנפלאה שחזקה אותי ועוד רבים אחרים בענייני תפלה ועניית אמונה, כפי שאציין להלן:

אני אברך המתגורר בעיר בני ברק. בחסדי ה' זכיתי לחתן כמה מילדי. שדוכו של אחד מילדי התעכב ללא סבה הנראית לעין, וכבר הגענו למצב שהתעכב גם הבן הבא אחריו. חפשי אחר זכות שתעורר רחמי שמים. התייעצתי עם ידיד תלמיד חכם, ובעקבות מאמר נפלא שהופיע בעלונכם על חשיבות ההקדמה לתפלה החלטתי להתחזק בענין זה. ידיתי אמר לי שאם אפעל שיהודים יקדימו את תפלתם, מדה כנגד מדה יקדימו משמים את מועד שדוכם של ילדי בשעה טובה ומצלחת.

בבית הפנסת שאני מתפלל נהוג היה שעד 'שתבח' מתפלל כל אחד לעצמו, ושליח הצבור נגיש רק החל מ'שתבח'. מוכן שיהודים יראים ושלמים מגיעים מקדם לאמירת ברכות השחר וקרבות בנחת, בכונה וגם בחברותא. למרות זאת, אני חייב לציין בכאב גדול שהמציאות שבה הש"ץ נגיש רק מ'שתבח' יצרה אצל חלק מהצבור מצב של רפיון בענין ההגעה לתפלה באמונה. משום שכתב מצטיר כביכול רק מ'שתבח' מתחיל חלק הארי של התפלה.

בעקבות קבלתי פעלתי לשנוי הענין, וחפץ ה' בידי הצליח. החזן נגיש לפני העמוד בכל בקור כבר לברכות השחר, ובלוח זמני התפלות נוספה שורה: זמן אמירת ברכות השחר: 6:50.

ברוך ה', תוף שבועות ספורים ארסתי את ילדי. שדוף שכבר עלה שנתים קדם ונדחה, שוב ועלה והפעם גם נסגר - 'כי בא מועד'. לא זו אף זו אלא שבאותו שבוע בארח פלא, אף הבן הבא אחריו השתדף עם בת גילו, בשעה טובה ומצלחת.

י.ז.כ. - בני ברק.

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

בעל ה'סמיכת חכמים' כ"ד בטבת תע"ט

ציור רבי נפתלי כ"ץ בעל ה'סמיכת חכמים'

רבי נפתלי כ"ץ נולד בשנת ה"א ת"כ בעיר אוסטרצה שבאוקראינה לאביו רבי יצחק הכהן.

הוא כהן כרב בערים אוסטרצה ופוזן, ובשנת תס"ד עבר לכהן כאב"ד בעיר פרוקפורט דמיין שבגרמניה. לצד גדלותו בתורת הנגלה, היה רבנו גדול מאד בתורת הנסתר ובחכמת הקבלה. הוא חבר ספרים רבים, ביניהם: 'ברכת ה', 'סמיכת חכמים' ו'קדשה וברכה'.

בשנת ה"א תע"ח לאחר חג השבועות החליט רבנו לעלות לארץ ישראל ולהתישב בעיר צפת, שבה התקבל לכהן פאר כ'נשיא ארץ ישראל'. במהלך דרכו עבר בעיר קושטא [איסטנבול] שבה חלה את חליו האחרון ובה נטמן.

בענותנותו הרבה צוה רבנו בצואתו לחקק על מצבתו את הנסח הבא: פה נטמן הרב מוהר"ר נפתלי הכהן בן הרב הגדול המפליג בדורו מוהר"ר יצחק הכהן, משלשלת היחוס כמה גאוני ארץ ראשי משפחתו מכל הדצדיו, ויחוס הכהנה עד אהרן הכהן לא-ל עליון.

גדול במעלה ויותר בשוכר

אמרו חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך". לכאורה די היה שיאמרו "גדול העונה אמן מן המברך", ומדוע הוסיפו 'יותר'? אלא ששני דברים בקשו חכמים ללמדנו במאמר זה: א. "גדול העונה אמן" - דרגתו של העונה אמן היא גדולה וגבוהה משל המברך. ב. "יותר מן המברך" - אף שכרו של העונה גדול יותר משכר המברך (קדשה וברכה' שם).

מעלת העונה אמן

"כל המקפיד על עניית אמן נקרא קדוש" (צואת רבנו נפתלי כ"ץ' אות כא).

מאה ברכות בשבת

בספרו 'בית רחל' מובא זמר שחבר רבנו לסעדת שחרית של שבת, ובו הוא מביא את החובה להקפיד לברך מאה ברכות אף בשבת:

"מאה ברכות חייב להשלים במקדים ופרות, ישראל מה שואל מעמך? מאה לקרות!"

יהודי יקר! חברך עומד לברך? הזדרז לענות אמן אחר ברכתו. זריזים מקדימים למצוות...

לתגובות הערות: שלח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:21

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:22

ר"ת: 17:55

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 532 24.12.2021 - כ' טבת תשפ"ב

וְהוֹשִׁיעַנו יְיָ מִכָּל צָרָה וְיִבְרָאנוּ בָנוּ

פְּרִשְׁת - שְׁבוּת

חינוך ילדים - הרב שמשון אליעזר פוקס (עלון 'אהלה של תורה')

מורים מתייצבת לשמור על אחיה משה, כאשר הוא מונח בתיבה על שפת היאור, וכך נאמר 'וְתִתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחֹק לְדַעָה מַה יַעֲשֶׂה לוֹ' (ב,ד), רמוז גדול בחינוך הילדים נרמז בפסוק זה:

'וְתִתְצַב' - בחינוך הילדים יש להתייצב בקומה זקופה ולא בכפיפות.

אַחֲתוֹ" - החינוך צריך להיעשות בחביבות ובאהבה כמו אחות אוהבת.

'לְדַעָה מַה יַעֲשֶׂה לוֹ' - תמיד יש לדאוג לחינוך כבר מרחוק מה יעשה לו בעתיד.

מורים מנחילה לעם ישראל את הדאגה והשמירה על הבנים גם כאשר יוכבד אימה לא יכולה יותר לשמור על הבן הנולד בגלל גזירת פרעה, מורים מתייצבת לדעה מה יעשה לו, ללמדנו שאין להתיימש משום ילד, אלא יש לעמוד להתייצב מרחוק, ולדאוג לילד.

וכתב בפירוש בכור שור, שיוכבד אימה של מורים העמידתה שם וציוותה לראות מה יעשה לו, ומשום כך נאמר 'וְתִתְצַב' שהציבוה אחרים, וע"פ זה יש ללמוד ששליחות זו להתייצב לשמור על חינוך הילדים היא גם על מחנכיו ומוריו של הילד. חובת שמירת חינוך הילדים צריכה להיות בראש כל מעיינינו.

ובעניין זה מספרים על אישה אחת אשר בעלה היה מעניק לה תכשיטים, והייתה מותרת בהם לפני שכנתה, אשתו של הרה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל, יום אחד שאלה השכנה את הרבנית האם אין לך תכשיטים? ענתה לה הרבנית: אני מוכנה להראות לך את התכשיטים שלי, אבל לא עכשיו, אלא בעוד חצי שעה, כעבור חצי שעה באה השכנה לרבנית ושאלה היכן התכשיטים שסיפרת לי עליהם, לפתע נשמיעה נקישה על הדלת והילדים חזרו מתלמוד תורה, הצביעה הרבנית על ילדיה ואמרה, אלו התכשיטים שלי, לך יש תכשיטים תלויים ועומדים על הגוף, אך לי יש נשמות מהלכות.

משה בתיבה – הרב אפרים שרבני שליט"א – 'מחנה אפרים'

התורה הקדושה מספרת על בתיבה בת פרעה שירדה לרחוק ביאור על פי הוראת הרופאים, וזאת משום מחלת עור שפרחה בגופה. שם היא מוצאת תיבה שבתוכה מונח תינוק בוכה בן שלושה חודשים, היא מבחינה שהוא מהול ומסיקה מכך שהוא מילדי העברים. רחמיה נכמרים עליו והיא מאמצת לה אותו לבן.

ביום מן הימים, מספרת התורה: "וַיַּגְדֵּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם" – משה יוצא מארמון המלוכה ורואה את אחיו ישראל סובלים בעבודת פרך שהוטלה עליהם. היה משה בוכה ואומר: "חבל לי עליכם, מי יתן מותי עליכם, והיה נותן כתפיו ומסייע לכל אחד ואחד מהם". וכך גם היה לאחר חטא העגל, כשאמר לו הקב"ה: "הֲרַף מִמֶּנִּי וְאַשְׁמִידֵם וְאַמְחָה אֶת שְׁמֵם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם וְאַעֲשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי עֲצוּם וְרַב מִמֶּנּוּ". מיד אמר משה: "יאבד משה ואלף כמותו ואל יאבד אחד מישראל" – אם יקרה להם משהו תקבור אותי יחד איתם.

וכותב הסבא מקלם, שרק בזכות מדה זו של רוחב-לב שהייתה בו במשה, נבחר הוא להחזיק בשרביט המנהיגות של עם ישראל. וזהו הטעם שהאבות הקדושים בחרו להיות 'רועי-צאן', כדי להתרגל לשאת אף בעול של בעלי חיים, לדעת לכאוב אפילו כאב של כבשים ועיזים. חז"ל קוראים למעלה הנפלאה הזו: 'נושא בעול עם חבירו' - כשיש מישהו שכבד לו על הכתפיים, עובר משהו לא קל, טרדה, מועקה, טלטלה, שנדע להושיט לו כתף ולשאת יחד איתו את משקל הכובד, לתת לו להרגיש שהוא לא מרים לבד.

וחשוב לי באמת לומר, שאדם עם מועקה או צרה, אף אם אין לך פתרון בשבילה, עצם השמיעה וההתייחסות היא הפתרון. אנשים יכולים לקבל כוח 'לסחוב' עוד שבוע, רק בגלל שמישהו כרה אוזן והיה קשוב להם, או בגלל כמה מילות עידוד, "שלומי, בעזרת ה', אחת שתיים אתה תחת החופה", "אל תדאג, אני תמיד כאן בשבילך", "עוד מעט זה יעבור, הכל עובר" – משפטים כאלו יכולים לנפוח בו רוח חיים. ישנם אנשים שלצערנו בוחרים להתעלם, או לעשות עצמם כלא רואים, ומהם סלד דוד המלך ואמר שאין להם צורת אדם: "בַּעֲמַל אֲנוֹשׁ אֵינָמוּ וְעַם אֲדָם לֹא יִנְגְעוּ". וכמו שמסביר התרגום: "עם בני נשא צדיקי דסבלין יסורי לא מתכתשין" – כשהם רואים אנשים עם קשיים הם מתעלמים, וממשיכים להתעסק בעצמם.

רבינו ישעיה הלוי הורביץ, בעל השל"ה הקדוש, כותב, שהשבט היחידי שלא סבל במצרים הוא שבט לוי, הם קיבלו פריבילגיות שלא קיבלו שאר שבטים עוד מזמן חיותו של יעקב. וכשנולדו לו ללוי שלושה ילדים, הוא בחר לקרוא להם בשם גרשון קהת ומררי. ולמה דווקא שמות אלו? על שם הצער והגלות של האחים שלו, גרשון, כי גרים הם בארץ לא להם, קהת, על שם ששיניהם קהות (ביטוי של סבל), ומררי, על שם 'וימררו את חייהם'. הוא עשה זאת כדי להרגיש קצת חלק, לחוש ואפילו במעט את ההרגשה של האחרים.

סיפרו שללווייתו של ר' חיים שמואלביץ זצ"ל, הגיע אדם עיוור בשתי עיניו שלא הכירוהו הסובבים. כששאלו אותו איך הוא קשור לרב, סיפר: "לפני שנים פגש אותי ר' חיים, התעניין במצבי ושאל בשלומי. וכשבישרתי לו שהרופאים רואים את מצבי כחסר סיכוי, הוא עמד ובכה איתי במשך עשרים דקות בלי להפסיק!".

כך סיפרו על רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שכמה שנים לאחר מלחמת העולם באירופה ולאחר השואה הארורה, הגיע אצלו נכדו לירושלים לבקש ברכה קודם חתונתו שהתקיימה בארה"ב. רבי איסר זלמן כמובן בירך אותו עם כל הלב, ליווה אותו ביציאה מן הבית מרחק שתי מדרגות, נעצר, הסתובב וחזר לביתו. תלמיד של הרב שהיה שם באותה שעה שאל את רבו: "רבי, מדוע ירד הרב רק שתי מדרגות?". אמר לו רבי איסר זלמן: "שאר המדרגות שלא ירדתי, זה בגלל הרבבות שנפטרו בשואה ולא זכו להתחתן". זה הרי היה אחרי המלחמה, אחרי החורבן הנורא, אמנם ה'עזר שהנכד שלו ניצל וב"ה הוא בדרך לחתונתו, אבל איפה כל האלפים שלא זכו להתחתן... הוא לא שכח אותם.

הסביר הרב, שבמסכת מגילה (כח) מובא, שהיו אמוראים שזכו לאריכות ימים גדולה, וכאשר התלמידים שאלו אותם במה האריכו ימים, כל אחד אמר את סברתו הקדושה באיזו זכות הוא האריך ימים. אך כאשר שאלו תלמידי רבי זירא את רבם: "במה הארכת ימים?". אחת מהסיבות שהוא אמר זה: "ולא ששתי בתקלת חברי".

מפרשים בעלי המוסר 'לא ששתי', לא שמחתי בשמחה הפרטית שלי בזמן תקלת חברי. הקב"ה זיכה אותי בשמחה פרטית ולא יכולתי לשמוח בה בשלמות. מדוע? כי עכשיו זה זמן של תקלת חברי, כי אצל חברי לא כל כך שמח, שם עדיין מחכים לימים נעימים ושמחים. יתכן שזה אצל השכן בדלת ממולנו, ויתכן שבקומה מעל, ויתכן שבקומה מתחת, ויתכן שאצל החברה שיושבת כאן לידי, אצלם לא כל כך שמח, ממילא גם בשמחה שלי שהקב"ה זימן לי, צריכה להיות הגבלה, 'לרדת רק שתי מדרגות'.

ובזמננו, לצערנו הרב ובעונותינו הרבים, אנחנו כל היום במצב של תקלת חברנו, שה' ישמור, כל כך הרבה צרות אם זה בבריאות אם זה בפרנסה וכל אחד יודע שבהרבה בתים לא מפזמים ולא מזמרים, יש כאלה צרות וכאלה צרות. יכול מאוד להיות שזה הייעוד שלנו בעולם הזה, להיות כתף תומכת לאיזה אדם בצרה או למשפחה שלא מוצאת את עצמה, לבחור רווק שעדיין לא הגיע לנחלתו, או סתם יהודי שמושיט יד לעזרה. אדם שזוכה ואינו חי לעצמו אלא חושב גם על אחרים, ניצל מכל גזירות קשות ורעות מדה כנגד מידה, וכמו שמצינו שרבי חנינא בן דוסא שאכל בצל שיש בו ארס והלך למות ואמרו בשמים, מכיוון שמתפלל על כאבם של אחרים אין זה בדין שיכאב כאב וכך זכה להינצל. ה' יזכנו לשאת בעול חברנו כל ימינו, אכי"ר, שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.

וַיֹּאמֶר אֵלָיו ה' מַה זֶה בְּיָדְךָ וַיֹּאמֶר מָטָה, וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיִּשְׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ וַיִּנָּס מֹשֶׁה מִפְּנֵי (ד, ב-ג)

בספר 'ירד יעקב' לרבי יעקב פיתוסי זצ"ל מובא ביאור נפלא: המילים 'מה זה' כתובות בפסוק כמילה אחת 'מזה' ולפי זה ה'מ' בגימטרייה 40 ו'זה' בגימטרייה 12. הקב"ה אומר למשה 'מה בידך' כלומר 40 שנה יהיו 12 שבטים בידך ומשה עונה 'וַיֹּאמֶר מָטָה' הוא מבקש 'מ' 40 שנה וגם את ה'טה' 14 שנים של כיבוש וחלוקת הארץ. על זה אומר לו הקב"ה 'הַשְּׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה' דהיינו את הבקשה האחרונה תשליך ארצה כי לא תתקיים בידך. 'וַיִּשְׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ' המילה 'לְנַחֵשׁ' עם ג' האותיות עולה בגימטרייה יהושע (391) ואז 'וַיִּנָּס מֹשֶׁה מִפְּנֵי' כי הבין שיהושע יכניסם לארץ ולא הוא. ומוסיף הרב פיתוסי עוד סיום מבריק: בפרשת 'חוקת' יכול היה משה לשנות את רוע הגזירה אם היה מדבר אל הסלע ולא היה מכה אותו. רמז נפלא לדבר: שם נאמר וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר קַח אֶת הַמָּטָה וְהַקְהֵל לְכַאֲוֶרֶה לְמִילֵה 'לֵאמֹר' אין כאן שייכות והיא מיותרת, אלא הקב"ה רמז לו: אם אתה תאמר אל הסלע ולא תכה אז 'קַח אֶת הַמָּטָה' דהיינו גם את 'מ' - 40 שנה במדבר וגם את ה'טה' 14 שנות כיבוש וחלוקת הארץ. אבל כאשר משה היכה נגזר עליו שיהושע יכניס ולא הוא. (מתוך העלון 'מתוק מדבש')

ותאמר לה בת פרעה היליכי את הילד הזה והינקהו לי ואני אתן את שכרך ותקח האשה הילד ותניקהו (ב,ט)

אומרת בת פרעה לאחות משה שאם היא תניקהו אז היא תקבל שכר. בענין השכר מובא על פסוק זה בספר "ברכי נפשי" מעשה שמשגיח מפורסם מאחת הישיבות סיפר: נהוג היה באותה ישיבה שכאשר מתקרב סוף הזמן או חוזרים על המסכת הנלמדת וביום האחרון יש בחינה על כולה. אחד הבחורים המעולים ביקש מחברו שימצא לו חברותא עם מוח מהיר כך שיוכל לסיים את המסכת, והחברותא תיווך בינו לבחור פלוני. אך שהגיעו ללמוד ראה העילוי שחברו לא בקצב שציפה בכלל... ומתי שחבריו החלו בחזרה שניה על המסכת הם הגיעו רק לשליש של המסכת. מכיון שהוא היה גם בן מדות, אז חשב לעצמו שכנראה הקב"ה רוצה שיעמוד בנסיון יותר מאשר לסיים את המסכת. וחשב על רעיון מה התועלת שתצא לו מהענין. ממשיך לספר המשגיח שהבחור אז היה בתקופת שידוכין, אם כך זו כביכול הכנה למקרה דומה שיכול להיות עם אשתו, כך חשב הבחור שאם לא יתגבר עתה בנסיון "קטן" בשבועים של חזרות, אז המצב יהיה חמור יותר בתוך ביתו. אחרי מסקנא זו היה לו יותר קל להתמודד עם החברותא והמשיך להקשיב לו בסבלנות ולא היה לו אכפת שחבריו מסיימים המסכת וחוזרים עליה שנית. הוא יודע שממלא את תפקידו מהשמים, וידע שלמרות מצבו אין לו פטור מלגמור המסכת אלא בבין הזמנים למד ולמד וסיימה לא פעם אחת אלא פעמיים וחצי! הנסיון לא עבר בלא גמול, אלא מיד אחר כך הבחור התארס ואז הבין את פשר הנסיון. לבד רמת הבנתו הגבוהה היה לו גם אופי מסודר מאד והכול הלך אצלו בצורה מסודרת. אך מיד גילה אחרי החתונה שאשתו היתה הפוכה ממנו לחלוטין. אך עקב ניסיונו לא העיר לה כלום רק ניסה להחזיר הסדר כל פעם לקדמותו. ולאחר תקופה קצרה עלה בידו להפוך את אשתו למסודרת, שהרי שמירת הסדר בבית נועדה לעבוד את ה' מתוך תבונה ודעת. ולסיכום אמר אותו בחור/אברך למשגיח: "שאם ה' לא היה מעמידני בנסיון הקודם עם החברותא בישיבה, אין לי ספק שלא הייתי מצליח לעמוד בנסיון היותר קשה שהיה מזומן לי עם אשתי". וכן למעשה כל נסיון גדול מתחיל קודם בנסיון קטן יותר על מנת להעניק לנו כוחות וכלים להתגבר עליהם. כל הבעיה שלא מודעים לכך שהענין הוא רק נסיון, כמו שהבחור אמר שברגע שידע שהבחור האיטי הוא הניסיון שלו עכשיו היה לו הרבה יותר קל להתמודד בנסיון. ובזכותו זכה ל-שני דברים, גם גמר את המסכת וגם בנה את ביתו על אדני השלום והשלום. וכאן ראוי להוסיף שהמלה "ניסיון" היא מלשון נס - התנסות, גובה, שעל ידי שאדם מתגבר על הניסיון הוא מתרומם מחיל אל חיל ממדרגה למדרגה בעבודת השם יתברך. ('ברכי נפשי')

זכות דברי התורה בעלון יעמוד:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה,
שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן
יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת
עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל,
בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל,
מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה
ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן
רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה
רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה
ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת
ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר
בן אסתר ז"ל.

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 662 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת בניסה: 777.

עלון מס' 550 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף זצ"ל ט"ז עבת תשפ"ב

שמות - תוכן ענייני הפרשה

999 ה'תשפ"ב

- א. ירדת יעקב ובניו - 70 נפשות למצרים, בני ישראל במצרים ומיתת דור זה.
- ב. גזירות פרעה על שעבוד עם ישראל בעבודת פרך.
- ג. גזירת פרעה להמית כל זכר, והמייילדות החיו את הזכרים למרות הסכנה וקבלו שכר.
- ד. לידת משה, הצפנתו בבית, מרים עם משה ביאור, בתיה בת פרעה רוחצת ביאור ולוקחת עמה את משה לבית פרעה.
- ה. משה גדל ויוצא להיטיב עם בני"י, ומונע הכאת יהודי ע"י רעהו, ומציל יהודי ממכה המצרי והורגו. הדבר נודע לפרעה ודן את משה למיתה. משה בורח למדין ומגיע ליתרו, ונושא את ציפורה בת יתרו לאשה.
- ו. משה רועה את צאן יתרו, מראה ה' בסנה, וה' ממנה את משה לשליח לגאול את ישראל.
- ז. משה חוזר למצרים עם צפורה אשתו, יחד עם בניו.
- ח. מלאך מבקש להמית את משה, עד שצפורה מלה את אליעזר.
- ט. פגישת אהרן ומשה לאחר עשרות שנים שלא נפגשו.
- י. משה מספר לזקני בני ישראל על בשורת הגאולה, ומראה להם את האותות, "וַיֵּאֱמַן הָעָם".
- יא. משה ואהרן באו ואמרו לפרעה לשלוח את ישראל לעבוד את ה'. ופרעה מכביד את השעבוד יותר ויותר.
- יב. משה התפלל על כך לה', וה' אומר לו שהדבר לטובה, ולצורך הגאולה.

בשעה טובה ומוצלחת, השבת מתחילים את חומש שמות. הידוע בכינויו - חומש הגלות והגאולה (רמב"ן).

בפרשה מתודעים לגדול הנביאים למשה רבינו ע"ה. ה'זוהר' הקדוש מכנה את משה 'רעיא מהימנא', ויש בזה שני פירושים: פירוש אחד, שהוא רועה נאמן; ופירוש שני, שהוא רועה האמונה. כלומר, הוא מחדיר בעם ישראל את האמונה בה', שהיא תהיה אמונה פנימית וחזקה.

משה רבינו ע"ה הנחיל לעם ישראל את עניין התפילה ("ואתחנן", "ואתנפל" ועוד), והנה בפרשתנו מובא עניין התפילה (ג, כג): "וַיִּזְעַקוּ וַתַּעַל שְׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹקִים", ובפסוק הבא (כד) כתוב: "וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים אֶת נַאֲקָתָם".

אומר ה'אור החיים' הקדוש: עוד ירצה על דרך אומרו (תהלים קיח, ה) "מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְמִרְחַב יְהוָה" - כי אחת מהתפלות המתקבלות היא תפילה שמתוך צרה, וכן הוא אומר (יונה ב') קראתי. מצרה, והוא אומר ותעל שועתם וגו' מן העבודה פירוש לצד שהיתה מצרת העבודה, וכפי זה שו"ע זהו היא תפילה וצעקת כאב הצרה הנה היא רמוזה באומרו מן העבודה ויזעקו, ובזה ידויק על נכון טעם ששינה הכתוב לשונו שהתחיל לומר ויזעקו ותעל שועתם וגו', שהיה לו לומר ותעל זעקתם וגו', אלא נתכוין לומר שהם זעקו מהצרה וגם שו"עו לה' כאומרו ותעל שועתם. עכ"ל.

ב'אוצר מדרשים' מובא: "בְּנֵי, בכל תפילתך שים עצמך עני ואביון לפני בוראך, כי כמה הם מקטרגים עליך... ודוד המלך ע"ה אמר (תהלים פו, א): 'הִטָּה ה' אֶזְנִיךָ עֲנֵנִי פִי עֲנֵי וְאָבִיוֹן אָנִי'. למרות שדוד הוא מלך ישראל, הוא מעיד על עצמו 'עֲנֵי וְאָבִיוֹן אָנִי', כך הוא מרגיש לפני מלך מלכי המלכים.

כתוב בגמרא (במסכת ברכות כט:): "רבי אליעזר אומר: העושה תפילתו קבע וכו'. מאי קבע? אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי אושעיא: כל שתפילתו דומה עליו כמשוי; ורבנן אמרי: כל מי שאינו אומרה בלשון תחנונים; רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו: כל שאינו יכול לחדש בה דבר".

כתב המאירי שם: "כל שאין יכול לחדש בה דבר, כלומר שממהר תפילתו כפי רגילות לשונו עד שאם צריך לחדש בה דבר אינו יכול".

כותב המהר"ל (בספרו "דרך חיים" על מסכת אבות): "מדברי הכל נלמוד שצריך שתהיה תפילתו של אדם תחנונים, דהיינו כמו אדם שמבקש דיבור מאת אחר דרך חנינה. ואם מתפלל דרך קבע וחוב, אין זה עבודה גמורה. כי העבודה, כאשר האדם צריך אל ה' יתברך ונתלה בו יתברך לגמרי, ודבר זה כאשר יחשוב כי כל אשר עושה לו ה' יתברך עושה דרך חנינה ורחמים עליו. ואם דעתו כאשר מתפלל לפניו כי ראוי שיעשה ה' יתברך בקשתו, הנה אין האדם נתלה בו לגמרי... עיקר התחנונים, שמשפיל עצמו לפני ה' יתברך ומתפלל לפניו כמו עבד לפני אדוניו, ודבר זה אינו שייך במחשבה בלבד רק במעשה שהיא התפילה עצמה, דהיינו הדיבור שישפיל עצמו לפניו, כי אין דומה מי שמשפיל עצמו במחשבה או משפיל עצמו במעשה, ולפיכך אמר שצריך שתהיה התפילה בלשון תחנונים דווקא, ועיקר התפילה הוא הדיבור... וממשיך המהר"ל: "ואומר אני, כי הנהוגים להתפלל מתוך הסיודור היא תפילת קבע יותר, ואינו דומה למי שמתפלל בעל פה, כי דומה לתחנונים ביותר, אך מפני שבלא זה אין אנו מכוונים בתפילה כל כך, ואם מתפלל על פה לא יכוון כלל, יותר עדיף שיהיה לו הסיודור".

ידע כל אדם שבכוח ובצורת התפילה יכול הוא לשנות עולמות. וישמע החכם ויוסף לקח.

שבת שלום

"וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה... (ב, י)

מכאן אתה למד שכר גומלי חסדים. אף על פי שהרבה שמות היו למשה, לא נקבע לו שם בכל התורה אלא כמו שקראתו בתיה בת פרעה. ואף הקב"ה לא קראהו בשם אחר.

מה היה שמו הראשון של משה, שנתנו לו אמו ואביו וקרוביו, קודם שקראתו בת פרעה 'משה'? אמרו חכמים: עשרה שמות נקראו למשה: ירד, חבר, יקותיאל, אביגדור, אבי סוכו, אבי זנוח, טוביה, שמעיה, לוי ומשה הרי עשרה.

'טוביה' - ע"ש 'ותרא אותו כי טוב הוא'. 'ירד' - שהוריד שכינה מלמעלה; ומרים קראה לו כך. 'חבר' - אביו קראו כך שבעבורו חזר ונתחבר עם אשתו. 'יקותיאל' - שעשה את הבנים מקווים לאביהם שבשמים; ואמו קראה לו כך.

'אביגדור' - הרבה גודרים קמו להם לישראל וזה היה אביהם של כולם; וקחת זקנו קראו כך. 'אבי-סוכו' - אמו כשהניקתו חמלה עליו וקראתו כך כי יצפנהו האלוקים בסוכו מריב המצריים. 'אבי זנוח' - אהרן אחיו קראו כך, כי זנח אביו את אמו והשיבה בעבור זה. 'שמעיה' - ששמע ה' תפילתו; וישראל קראוהו כך דבימיו שמע אלוקים נאקתם.

'בן נתנאל' - בן שניתנה לו תורה מיד ליד.

"וַיִּרְא בְּסִבְלָתָם... (ב, יא)

כתב המדרש (ש"ר א, כח): ראה משה שאין להם מנוחה, הלך ואמר לפרעה: מי שיש לו עבד, אם אינו נח יום אחד בשבוע - הוא מת. ואילו עבדיך אם אין אתה מניח להם יום אחד בשבוע הם מתים. א"ל: לך ועשה כמו שאמרת. הלך משה ותיקן את יום השבת לנוח. וכתב בפירוש מתנות כהונה (שם) שעל כן תיקנו לומר "ישמח משה במתנת חלקו" - ששמחה היה שמח על שבחר הקב"ה שינוחו ישראל ביום השבת.

”וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל” (א, א) – כִּינוּי שֶׁל

חֹמֵשׁ שְׁמוֹת

הרמב"ן (בפתיחה לחומש שמות), מכנה את ספר זה "ספר הגאולה", הגם שענייני יציאת מצרים הם רק עד סוף פרשת בשלח, ביאר הרמב"ן, כי זולת גאולת הגוף, היתה גאולה נוספת על הרוחניות של כלל ישראל, והגאולה הרוחנית היא עד סוף חומש שמות, בהקמת המשכן.

וביאור העניין נראה, עפ"י דברי ה'בית הלוי' (ש"ת, חלק הדרוש סי' ו'), שהיו שני שיעבודים לבני ישראל במצרים: א. שעבוד הגוף, כנאמר (להלן פסוקים יג-יד) "וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ", והובא במדרש גודל השעבוד ורשעותם של פרעה והמצרים. והיה גם שעבוד רוחני, שהגיעו ישראל עד למ"ט שערי טומאה, וכמבואר במדרש שבזמן קריעת ים סוף אמר מלאך של מצרים לפני הקב"ה, הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה. ולפי זה מבוארים דברי הרמב"ן, שהיתה גאולת הגוף שנשלמה בקריעת ים סוף, ואילו הגאולה הרוחנית נגמרה בזמן הקמת המשכן והשראת השכינה. ושפיר קוראים לכל חומש שמות חומש הגאולה, שכולו מדבר בגאולת ישראל. חלקו הראשון בגאולת הגוף. וחלקו השני, בגאולה הרוחנית של כלל ישראל.

ועל פי זה מבואר מה שאמר יתרו (להלן יח, ט), "ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה", "מיד מצרים" ששעבודם שעבוד הגוף. "ומיד פרעה" ששיעבודם ברוחם.

וכן מבואר מה שאנו אומרים בתפילת שחרית "ממצרים גאלתנו" היא גאולתנו ומבית עבדים פדיתנו", "ממצרים גאלתנו" היא גאולתנו הגשמית, "ומבית עבדים פדיתנו" היא גאולתנו הרוחנית, שפדיון הולך על חלות-דבר, כמו פדיה מהקדש, מעשרות. וכן מדויק בהגדה של פסח, "ונודה לך שיר חדש על גאולתנו (הגשמית), ופדות נפשינו (הרוחנית)".

ונראה להוסיף עפי זה מה שאומרים בתפילת ערבית, "ונאמר כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו". שיש להבין, מפני מה אומרים "מיד חזק ממנו" רק לגבי הגאולה, ולא אומרים כן לגבי הפדיה. ולפי מה שנתבאר לעיל מיושב, שאמנם גברו המצרים על ישראל מחמת חוזקם, אך היה זה רק לגבי השעבוד הגשמי, אולם לא גברו על רוחם, שלא שינו ישראל שמם לבושם ולשונם, והגאולה מהשעבוד הגשמי היתה חזקה ממנו, ואילו הפדיון לא היה חזק מהם, כי ישראל היו חזקים מהמצרים.

מאיך הבה"ג (בעל ה'לכות ג'דולות) מכנה את חומש שמות "הספר השני". והנה לכל חומש וחומש יש שם, חומש בראשית 'ספר היצירה', חומש ויקרא 'תורת כהנים', לחומש במדבר 'חומש הפקודים', וחומש דברים 'משנה תורה'.

וא"כ צריך ביאור, מדוע לא נקרא חומש שמות בשם בפני עצמו, אלא רק הספר השני שהוא מספר ולא שם, ומשמע שהוא נטפל לחומש הראשון ואינו ספר בפני עצמו.

וכתב ה**נצי"ב** ('העמק דבר' בהקדמה לחומש שמות) שבאמת חומש שמות הוא ספר היצירה חלק ב' שחומש בראשית הוא חלק א' ליצירה, וחומש שמות חלק ב' ליצירה. כי בריאת העולם נעשתה בב' שלבים: הראשון יצירת העולם והאדם והאבות, כמבואר ברמב"ן שהיו האבות חלק מהיצירה. והשלב השני של יצירת העולם היה יצירת עם ישראל, שנהיו לעם סגולה, שלמענם נברא העולם, ובני ישראל נהיו לעם ביציאת מצרים וקבלת התורה, עד הקמת המשכן והשראת השכינה. ומבואר לפי זה מה שהקשו המפרשים, מדוע נאמר "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" ב'ו' החיבור, ולמבואר מיושב, שחומש שמות הוא ספר היצירה חלק ב', ובראשית ושמות הם ענין אחד של יצירת העולם וישראל, ורק נחלקו לב' ספרים, וחומש שמות הוא המשך לחומש בראשית, וע"כ חיברו הכתוב לספר בראשית ב'ו' החיבור. [דביר קדשן]

”וַיִּזְעַקוּ וַתַּעַל שְׁׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹקִים” (ב, כג)

כתוב במדרש (שמות רבה ב' א') אמר רבי יוחנן: עשרה לשונות נקראת תפילה ואלו הן: שוועה. צעקה. נאקה. רנה. פגיעה. ביצור. קריאה. ניפול. ופילול. ותחנונים.

שוועה, צעקה, שנאמר (שמות ב, כג): "וַיִּזְעַקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבָדָה וַיִּזְעַקוּ..."

נאקה, דכתיב (שמות ב, כד): "וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים אֶת נַאֲקָתָם". רנה ופגיעה, דכתיב (ירמיה ז, טז): "אֵל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה וְאֵל תִּשָּׂא בְּעַד־ם וַתִּפְלֶה וְאֵל תִּפְגַּע בִּי".

ביצור וקריאה, דכתיב (תהלים יח, ז): "בְּצַר לִי אֶקְרָא ה'". ניפול, דכתיב (דברים ט, יח): "וְאֶתְנַפֵּל לִפְנֵי ה'".

פילול, דכתיב (תהלים קו, ל): "וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיִּפְלֵל". ותחנונים, דכתיב (דברים ג, כג): "וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה'".

ומכולן לא נתפלל משה, אלא בלשון תחנונים. המשנה באבות אומרת (ב, יג): "רבי שמעון אומר, הוי זהיר בקריאת שמע ובתפלה. וכשאתה מתפלל, אל תעש תפלתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא, שנאמר (ויאל ב): 'כי חנון ורחום הוא ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה'. ואל תהי רשע בפני עצמך".

פירש רבי עובדיה מברטנורא: וכן בתפלה, להתפלל כל תפלה ותפלה בעונותיה: "קבע" - כפאדם שיש עליו חובה דבר קבוע ואומר אימתי אפרק מעלי חוב זה. אי נמי, קבע, כפאדם שקבוע לו לקרא פרק אחד פרשה אחת, שאומר אותה בקריאה בעלמא, ואינו אומרה בלשון תחנונים כפאדם שמתבקש רחמים.

וביאר הרמב"ם (שם): שעניין קבע הוא שתכבד עליו התפלה ויחשבה כמו שצוה לעסוק עסק אחד וינפש ממנו.

ואמר רבנו יונה על המשנה באבות שם: "וכשאתה מתפלל, אל תעש תפלתך קבע אלא תחנונים לפני המקום ברוך הוא - שיאמר התפילה כעני המתחנן ושואל דבר שהוא צריך. כי תחנונים ידבר רש, ולא כאדם השואל ואינו צריך בו, שאינו מתחנן בלב נמוך ולא בשברון הנפש, וכל איש צריך לבקש על עצמו, כי אדם אין בארץ אשר לא יחטא, גם לא תהיה אליו התפילה כמשוי ולא יעשנה כמי שפרע חובו... כי כל אדם צריך רחמים, ואם משחקת לו השעה כי השם יתברך מאריך אפו ומחול עליו, לא על צדקותיו הוא מרחם עליו, וצריך להתחנן לו פן ינחם ה' על אשר נחם על הרעה, כי שמה יגרום החטא ולא כל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא".

אמר רב סעדיה גאון: בשביל שבָּעָה דְבָרִים אֵין תִּפְלֹתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת וְאֵין עֲתִירָתוֹ מִתְקַבֵּלַת אַחַת אִם כָּבֵר נִזְרָה גְזָרָה עָלָיו וְנִחְתָּמָה. וְרָאִיָּה לְדָבָר מִמַּשָּׂה רַבִּינוּ כִּיֹּן שֶׁנִּגְזַר עָלָיו שְׁלֵא יִכְנַס לְאַרְץ אֶף עַל פִּי שֶׁהִתְחַנֵּן לֹא נִעְתָר פְּלוּל שְׁלוֹ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ג) "וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעַת הַהִיא" וְכַךְ נִעְנָה לוֹ "רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף דָּבָר אֵלַי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה".

וְהַשְּׁנִיַּת הַמִּתְפַּלֵּל בְּלֹא כֹונֵת הַלֵּב אֵין תִּפְלֹתוֹ נִשְׁמַעַת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים עח): "וַיִּפְתְּוּהוּ בְּפִיהֶם וּלְבָבָם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ". וְהַשְּׁלִישִׁיַּת הַשְּׁוֹנָא אֶת הַתּוֹרָה וְאֵינוֹ מְקַשֵּׁיב לְדָבָרֵי תּוֹרָה אֵין תִּפְלֹתוֹ נִשְׁמַעַת וְכֵן כָּתוּב (משלי כח): "מִסִּיר אֲזָנוֹ מִשְׁמוֹעַ תּוֹרָה גַם תִּפְלֹתוֹ תּוֹעֵבָה". וְהַרְבִּיעִיַּת מִי שֶׁאֵינוֹ מְקַשֵּׁיב לְדָבָרֵי הָעִנִּי וְאוֹטִם אֲזָנוֹ מִזְעָקָתוֹ (שם כא): שֶׁנֶּאֱמַר "אוֹטִם אֲזָנוֹ מִזְעָקַת דָּל גַּם הוּא יִקְרָא וְלֹא יַעֲנֶה". וְהַחֲמִישִׁיַּת שְׁעוֹשֵׂק וְגוֹזֵל וְאוֹכֵל אֶת הָאֶסוּר לוֹ אֵין תִּפְלֹתוֹ נִשְׁמַעַת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מיכה א): "וְאֲשֶׁר אָכְלוּ שְׂאֵר עַמִּי וְגו' אִזּוֹ יִזְעַקוּ אֶל ה' וְלֹא יַעֲנֶה אוֹתָם". וְהַשְּׁשִׁיַּת הַמִּתְפַּלֵּל בְּלֹא נְקִיּוֹת וְטְהָרָה אֵין תִּפְלֹתוֹ נִשְׁמַעַת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה א): "גַּם כִּי תִרְבּוּ תִפְלֵה אֵינֶנִּי שׁוֹמֵעַ וְיִדְכֶם דְּמִים מְלֹאוֹ". וְהַשְּׁבִיעִיַּת אֲשֶׁר גָּבְרוּ עֲוֹנוֹתָיו עֲצָמוֹ מְשׁוּבוֹתָיו. וְהוּא מִתְפַּלֵּל בְּלִי עֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה אֵין תִּפְלֹתוֹ נִשְׁמַעַת כְּדָכָתִיב (זכריה ז): "וְהִי כַּאֲשֶׁר קָרָא וְלֹא שָׁמְעוּ".

"וְגַם הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ וְרֵאָךְ וְשִׁמַּח בְּלָבוֹ" (ד, יד) – לעשות את רצון ה' בכל מצב

קושיה אחת נשאלה בפני שני גדולי ישראל. כל אחד מהם תירץ את הקושיה באופן אחר, וכל אחד מהם הגדיר בתירוצו את עצמו ואת דרכו בחיים בעבודת ה'!

משה רבינו נשלח לגאול את כלל ישראל ולהוציאם ממצרים, אהרן אחיו היה גדול ממנו בשלוש שנים, והוא לא נבחר לגאול את ישראל ממצרים. משה רבינו מבקש מהקב"ה "שְׁלַח נָא בְיַד תְּשַׁלַּח" (שמות ד, יג), והקב"ה מְבַשְּׂרוֹ: "הֲלֹא אֶהְרֹן אֶחִיד הַלְוִי יִדְעָתִי כִּי דָבָר יִדְבָר הוּא וְגַם הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ וְרֵאָךְ וְשִׁמַּח בְּלָבוֹ" (שמות ד, יד), אמרו חז"ל (מדרש ילקוט שמעוני רמז קמ"א): "אילו היה אהרן יודע שהקב"ה כותב עליו "וְגַם הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ וְרֵאָךְ וְשִׁמַּח בְּלָבוֹ" - בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו".

תמה הגרא"מ שך זצ"ל: מה יתן לאהרן הכהן ומה יוסיף לו, שהתורה מעידה עליו "וְרֵאָךְ וְשִׁמַּח בְּלָבוֹ", וכי לא הכיר עצמו דיו? וכי לא עשה מעשיו בתכלית השלמות? מדוע לא יצא מלכתחילה בתופים ובמחולות? "האם אהרן הכהן חשד בעצמו"? הרעים הגרא"מ שך בקולו וזעזע את לבבות שומעיו. "אהרן הכהן לא יצא בתופים ובמחולות, משום שהיה תדיר בודק את מעשיו אם שלמים הם. כשיצא לקראת משה רבינו, אף שלא הייתה שום קנאה בליבו, בכל זאת חשד בעצמו שמא יש בו סרך קנאה, לכן לא יצא בתופים ובמחולות לקראתו, שכל מעשה שאדם עושה צריך להיות אמיתי. וכיון שלא היה בטוח שאין בו סרך קנאה, לא יכל לעשות מעשה שאינו תואם את פנימיותו. משום כך, רק אם היה יודע שהקב"ה כותב עליו 'וְרֵאָךְ וְשִׁמַּח בְּלָבוֹ' - שהוא נקי בתכלית הנקיין מסרך קנאה, היה יוצא לקראתו בתופים ובמחולות". כל בן אדם צריך לחשוך לבדוק עצמו אם מעשיו אמיתיים, תבע הרב שך מעצמו ומשומעיו.

מי שזכה להכיר את הגרא"מ שך, ידע כי לא הגדיר כאן אלא את עצמו. בדברים אלו קיפל את תמצית אישיותו ודרכו בחיים ובעבודת ה'! הגרא"מ שך היה בודק מעשיו יומם ולילה וראה אם הם נובעים ממקור האמת, כדי שכל מעשה שלו יהיה אמיתי לחלוטין. כשהציגו את מאמר חז"ל הזה בפני רבנו (הגרי"ש אלישיב זצ"ל) ואת השאלה שנשאלת מאליה, הגיב מיד בפשטות: "ברור שאהרן הכהן הכיר עצמו היטב וידע שאין בלבו שום סרך של קנאה, ברור גם שהוא מצידו היה יוצא לקראת משה רבינו בתופים ובמחולות, אלא שחששו של אהרן נבע ממקור אחר לגמרי. ידע אהרן הכהן את גדלות משה רבינו, הכיר היטב את מדרגת עצמו וידע בדיוק באיזו דרגה הוא עומד. הוא ידע אף מהי דרגתו שלו לעומת דרגת משה רבינו אחיו, אלא שלא ידע אהרן הכהן מה אומרת ה'תורה' בעניין זה. ידע אהרן שיש 'הלכה', שלאח הגדול מאחיו בשנים יש עדיפות כלפי אחיו הצעיר, גם אם הצעיר גדול ממנו במדרגות. אלא שהוא לא יכול היה לצאת לקראתו בתופים ובמחולות - הנהגה של הכנעה כלפי אחיו הצעיר, בעוד שיתכן כי על פי 'דין' אין לנהוג כך". "אולם לאחר שהקב"ה בעצמו כותב בתורה 'וְרֵאָךְ וְשִׁמַּח בְּלָבוֹ', כלומר התורה פוסקת את דין זה, אין שום עדיפות של אח גדול כלפי אח קטן, ולכן היה יוצא לקראתו בתופים ובמחולות".

מי שזכה להסתופף בצילו של הגרי"ש זצ"ל, לעקוב אחר אורחות חייו ולעמוד על תכונות נפשו ועל דרכו בעבודת ה'

- רואה בדבריו אלו את תמצית הנהגתו ואת דרכו בחיים. ישרות! גלאט קייט! מנוחת הנפש בשיאה!
כל מעשה שנעשה ע"י האדם צריך להיעשות עפ"י "דין" ועל פי "הלכה" ולפי רצון ה' שנכתב בתורה! מעבר לרצון ה' הנדרש ממנו באותו רגע, אין שום דבר אחר. אין הדעת צריכה להיות טרודה בשום עניין בעולם, משום שכל דבר מוכרע ונעשה על פי רצון השם שבאותו רגע, וברגע שאחרי יש רצון ה' חדש וחיובים חדשים שאותם יש לבצע.

מכאן נבעה מנוחת הנפש וישרותו הבלתי נתפסת. לא היו לו שום קפידות ורצונות, לא היה לו נגיעות אישיות בשום מעשה, כי לא היה לו פנאי לכך, ברגע זה היה רצון ה' שיעשה כך, וזה מה שעשה. ברגע הבא יש רצון ה' אחר, וזה מה שצריך לעשות. כל מי שמצליח לחיות עפ"י כלל זה, חזקה עליו שיעבור בבטחה את "נווה התלאות" המלא והגדוש בעניינים קשים ובניסיונות. אם יבדוק בכל רגע מה מוטל לעשות באותו רגע, לא ימצא ממילא זמן לדוש בעניינים שאינם קשורים לרצון ה' בזה הרגע. כך יקנה לעצמו מנוחת הנפש, שהיא יסוד ההתמדה! [עפ"י דרשו]

"וַתֵּרֶד בַּת פְּרָעָה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר" (ב, ה)

כתב ב'ספר הישר' (שמות כ"ד): "וירדו כל מצרים לרחוץ על היאור - מחום השרב שבעור בשרם. ותרד גם בתיה בת פרעה לרחוץ על היאור מחום השרב, ונערותיה הולכות על יד היאור, וכל נשי מצרים כהנה. ותישא בתיה בת פרעה את עיניה אל היאור ותרא תיבה על המים, וְתִשְׁלַח אֶת אֶמְתָּהּ וְתִקְחֶהָ" הרבה נשים היו עם בתיה, אבל היא היחידה שנשאה עיניה, נערותיה לא ראו ולכן לא עשו כלום.

היא שנשאה עיניה ראתה ילד בן ג' חודשים בתיבה שט על המים - זה דבר כואב ומרגש יחד, והבינה שהיא צריכה לעשות משהו עם התינוק הזה. אולם התיבה הייתה מאוד רחוקה מהישג ידה, בכל אופן היא התאמצה, ושלחה את אמתה! ואז עשה הקב"ה נס ונתארכה אמתה, וכך היא הגיעה לתיבה ומשתה אותה.

משה שנמשה מהתיבה, גדל בבית פרעה כנסיך מצרים, ונפגש עם אחיו שהיו בצרה גדולה ובעבודה קשה שהעבידו אותם המצרים. ואז - "וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו, וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם; וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרַיִם מִכָּה אִישׁ עֲבָרֵי מֵאָחִיו. וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה, וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ, וַיִּךְ אֶת הַמִּצְרַיִם וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחֹל" (ב, יא-יב) ראיית משה ובתיה, היא לא ראייה כפשוטה, אלא ראייה שהביאה להתבוננות בכאב הגדול שהם רואים, ורצון עז לשנות המציאות.

ובמדרש רבה (א, לב) מובא: היה בוכה ואומר, חבל לי עליכם מי יתן מותי עליכם, שאין לך מלאכה קשה ממלאכת הטיט, והיה נותן כתפיו ומסייע לכל אחד. ובפרק כ"ז שם מובא: רבי אלעזר (בנו של רבי יוסי הגלילי) אומר ראה משוי גדול על קטן, וקטן על גדול, ומשוי איש על אשה, ואשה על איש, ומשוי זקן על בחור, ובחור על זקן. והיה מניח דרגון שלו (מניח את חשיבותו) והולך ומיישב להם סבלותיהם (נטל רשות מפרעה לתת על כל אחד משא לפי כוחו), ועושה כאילו מסייע לפרעה, שאמר לו: עתידין פועלים אלו למות כשטוענים אותם בשווה.

אמר הקב"ה: אתה הנחת עסקיך והלכת לראות בצערך של ישראל, ונהגת בהן מנהג אחים, אני מניח העליונים והתחתונים, ואדבר עמך. וזהו מה שנאמר "וַיֵּרָא ה' כִּי סָר לְרְאוֹת" - ראה סר משה מעסקיו לראות את סבלותם.

לפועל. ובזכות מסירות הנפש שלה להצלת 4 הבנות, זכתה בתה לארבעה ילדים.

כעין זה שילם הקב"ה למלדות העבריות - פועה (יוכבד) ושפרה (מרים) ועל כך אומרת התורה (א, כא): "וַיְהִי כִּי יָרְאוּ הַמַּלְלֹת אֶת הָאֱלֹקִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים".

וברש"י: בתי כהונה ולויה ומלכות שקרויין בתיים, ויבן את בית ה' ואת בית המלך, כהונה ולויה מיוכבד, ומלכות ממרים, כדאיתא במסכת סוטה (יא:). ע"כ.

כשמוסרים נפש לכל אדם מישראל אין הדבר נעלם מהקדוש ברוך הוא - אבינו שבשמים, ולבטח מעשה זה של מסירות נפש אינו נמחק, ובהגיע הזמן הקב"ה פורע את ה"חוב".

וגם במקרה שלנו למדנו, שהקב"ה יחיד שליט בעולמו, וגם כאשר הרופאים קובעים ואומרים את אשר נראה להם, אם הקב"ה רוצה - הכל יכול להשתנות. והרי הקב"ה הוא אבא כל יכול. [ע"פ גיליון "קול ברמה" ע"פ הספר "אמונה שלמה"]

"וַיְהִי לָהּ לְבָן... (ב, ז)

היתה בת פרעה מנשקת ומחבבת אותו כאילו הוא בנה ולא היתה מוציאתו מפלטין של מלך. ולפי שהיה יפה, הכל מתאוים לראותו. מי שהיה רואה, לא היה מעביר עצמו מעליו. והיה פרעה מנשקו ומחבקו, והוא נוטל כתרו של פרעה ומשימו על ראשו כמו שעתיד לעשות לו כשיהיה גדול, וכן בת פרעה מגדלת מי שעתיד ליפרע מאביה.

ואף מלך המשיח שעתיד ליפרע מאדום, יושב עמהם במדינה, שנאמר (ישעיה כז, ז): "כִּי עִיר בְּצוֹרָה (זו רומי), שָׁם יִרְעָה עֵינָל (זה משיח בן יוסף שנמשל לשור) וְשָׁם יִרְבֶּץ". והיו שם יושבין חרטומי מצרים ואמרו: מתייראין אנו מזה, שנוטל כְּתָרְךָ ונותנו על ראשו, שלא יהיה זה אותו שאנו אומרים, עתיד ליטול מלכות ממך!

בברכת התורה

ברינה דון

"לְאֶדָם מַעֲרֵכִי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן ינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוחה בת שמשון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחת: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה תמר ועל בני פאולה
זיווג הגון: זרבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר: נעמה בת אסתר: יצחק בן חיה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר סיים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט אורטל בת עליזה: ויקטוריה בת שרה: זולטי בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חות: מרים קות בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: רות בת לינה: מורית בת רחל

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מוזל

"וַתַּחֲיֶינָא אֶת הַיְלָדִים" (א, יח) - רביעיה כנגד

רביעיה - סיפור מרגש

מסופר על אשה שלא נפקדה במשך שנים רבות בזרע של קיימא, עד שהרופאים התייאשו ממצבה, וקבעו שהיא לא תוכל כבר ללדת.

אבל, בני הזוג לא התייאשו, והמשיכו להתפלל ולהתחנן לפני בוראם. והנה יום אחד הם מתבשרים בבשורה הטובה מכל שהאשה מעוברת, כנגד כל הסיכויים המדעיים.

ההריון ב"ה התקדם היטב, ובהגיע זמנה ללדת, והנה בבטנה ארבעה עוברים, מה שקוראים אצלנו 'רביעיה'.

לאחר הלידה, התקשו מאוד בני הזוג בכלכלת ביתם. הבעל היה אברך בן תורה, ובמלגה הקטנה שהוא מקבל בכולל בוודאי שאי אפשר היה להחזיק מעתה את הבית, על צרכיו המרובים. למזלם הטוב, ובסיעתא דשמיא, התגלה הדבר לאשה צדיקה שהתברכה בהון רב, והיא הסכימה להגיע אל ביתם של ההורים ולשמוע מה הם צריכים.

האשה העשירה מתדפקת על דלת ביתם של בני הזוג, וכשהיא נכנסת למסדרון ורואה את התמונה התלויה שם - היא נופלת ארצה מתעלפת. מעוררים אותה, והיא שוב מתעלפת... מסתבר שהתמונה שתלויה במסדרון היא של אמה של היולדת. לאחר ששבה רוחה של האשה העשירה, שאלו אותה מדוע התרגשה כל כך מתמונה זו, והיא השיבה שמזה עשרות שנים היא מחפשת אחר האשה הזו, ולא מצאה אותה, ועכשיו משראתה שוב את פניה, אבדה את עשתונותיה. האשה סיפרה לבני הזוג על אירוע נורא הוד

שהתרחש בהיותה בשואה בימי החנוכה.

4 בנות, ואני בתוכן, החלטנו להדליק נר חנוכה על אפם ועל חמתם של הגרמנים. התגברנו על כל הבעיות, השגנו פתילות מבגדים שקרענו, השגנו שמן מחתיכות מרגרינה שחסכנו מפינו, וגם כלי ליצירת החנוכה. התאספנו במחסן צדדי והדלקנו את הנרות, לפתע הגיח קצין אס. אס. ותפס אותנו על-חם. הוא אסר את ארבעתנו, והודיע שמחר בבוקר יוציאו אותנו להריגה בתליה, בפני כל יושבי המחנה, למען יראו ויראו'.

האשה שתמונתה תלויה כאן במסדרון, נמנתה גם היא על בנות המחנה, ושלטה באופן פלאי בשבע שפות. ומשראו הגרמנים את כישוריה, החליטו להעסיק אותה בתרגום טקסטים שהיו חשובים להם. כששמעה האשה שהגרמנים מתכוננים להוציא להורג את 4 חברותיה, הודיעה לגרמנים ש'אם אתם הורגים את הבנות, אני אשלח יד בנפשי'...!

הגרמנים, שידעו את 'שוויה' של אשה זו, והיו זקוקים לשירותי התרגום שלה, חזרו בהם מהתוכנית השטנית, ושחררו את 4 הבנות. מאז ועד היום, סיפרה האשה העשירה שבאה לסייע לבני הזוג, אני מחפשת את האשה הזו שהצילה אותנו מהמוות, ולא מצאתיה. והנה עכשיו ראיתי את תמונתה בפעם הראשונה ולכן התרגשתי כל כך. עכשיו התבררה כבר כל התמונה. אמה של היולדת שהצילה את 4 הבנות על ידי האיום ששיגרה כלפי הנאצים, זכתה עתה ובגלל מסירות הנפש שלה ילדה הבת שלה את הרביעיה. היא מסרה את נפשה, שהרי בגלל האיום שלה, שהוא עצמו היה יכול להיחשב כהתקוממות, הגרמנים היו יכולים להוציא גם אותה להורג, ולכן נחשב הדבר שמסרה את נפשה, למרות שמן הסתם לא היתה מוציאה את האיום

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

שנה שביעית

גליון מס' 314

פרשת שמות

ה'תשפ"ב

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיון - לפתח
כולל אברכים לתורה - אחו"צ
רחוב מורשי"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
ניגונים
כתות התורה
מכירה לשיבת ציון כולל הספידות
ה"ה"ק 38 אגודת

בית שטפנשט - נבנתים
בקרוב תצטרף שטפנשט
ה"ה"ק 38 אגודת
כולל אברכים * בית נבנת * מורשי"ל
* מרכז תרגומים לנגנים

המסכת אורחיים ואש"ל בימינו
לקבוצות ויחידים - בהדגמה מראש
מרחם קבר האדמו"ר הראשון שטפנשט
בית אליווהב 2 ע"ש פאקורר אישי - חומנה

מופעל קמחא דסכחא
וקמחא דשכחא
עוד וסיוע למשפחות ברוכות בימי
החיים והמיתות השנה.

אור מותנתו
שיעורי תורה ברחוב הארץ, נסח חיוב
ועירי יודות לעם שבמדינת ישראל
נרדף המשפטים ומכיר הרבים

הספירה התורתית ומוזיאון
המנוחות יהדות חומנה
וזכר הנדונים שטפנשט.

מכון תורני
"תורת אמת - שטפנשט"
הוצאת כתבי רבותינו הקדושים
לבוש שטפנשט - ירושלים והבמה חומנה.

מופעל האנגליקופדיה
המכונה וימינו

מספרי המנוח ניתן להשיג
במשרדי המנוחות:
אנגליקופדיה מכלול המנוחות בית רוזין ב"ח

אגודת אמת - שטפנשט
ישעיהו קרית - רוזין
מנוחות מלכים - נסח
ע"ל ובה:
ח"ב עניני ביות מילה
ח"ג עניני נישואין ונפוח סאנין.
ח"ד עניני - נרדף ולימוד
ח"ה עניני - נגנו שטפנשט עתיקים
ח"ו עניני - נרדף ולימוד

יז"ל על ידי מבין
"תורת אמת שטפנשט"
הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע
בדוא"ר: 6160303@gmail.com

טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

רשפי קודש רוזין - בהוצאת מכונתנו

רש"י, "מכאן אנו למדה שהרגו בשם המפורש". ושאל אותו הרב
מאפסא: בפרשת וישלח (בראשית לב, ט) כתוב 'ויאמר אם יבוא
עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה',
למה אמר יעקב כך, הלא אפשר היה להרגו בשם המפורש.
והשיב הילד: הן במה הרג משה את המצרי - בשם המפורש,
ואצל האבות כתיב (פרשת ורא - שמות ה, א) 'ושמתי ה' לא נודעתי
להם', שלא ידעו שם המפורש, וקלטו הרב המפורש בהתפעלות.

רשפי קודש רוזין - בהוצאת מכונתנו

בכל מקום ומצב יכול להתקרב אל השי"ת

ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר
אתה עומד עליו אדמת קודש הוא (ג, ט). דרש הרה"ק רבי יוסף
מיאמפולי "אל תקרב הלם" שלא תאמר אם היה לי כך וכך
או אם הייתי במקום פלוני אלמוני בוודאי היה מועיל לי וטוב
לעבודת ה' יתברך אבל כעת שאין לי מה שאני רוצה או שאני
במקום אחר משאיפת, קשה מאוד עבודת ה', אל תאמר כן,
רק "של נעליך מעל רגליך", היינו הסר השטותים מהרגילות
שלך, [כלומר הסר ממך הדברים שהרגילות בהם ושאתה נעיל בהם] ואז תראה
אשר המקום שאתה עומד עליו אדמת קודש הוא, שמאותו

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר הפרוה שרים

לקוט מתורת רבותינו הקדושים זיע"א בפרשת השבוע

אור שבעת הימים

ותרא אתו כי טוב הוא (ב. ב.) כתב ברש"י ז"ל "כשנולד
נתמלא הבית כולו אורה". לכאורה היכן רמוז ענין
אורה בדברי הכתוב. ונראה כי דרשו רז"ל (ב"ר יב, ו) על
הפסוק בפרשת בראשית "וירא אלקים את האור כי
טוב ויבדל אלקים" וגו', שגנו הקב"ה את האור ההוא
לצדיקים לעתיד לבא, כי אין העולם כדאי ליהנות
מאור הזה, אך משה היה תיקון הבריאה, והוא היה
כדאי להשתמש באור הזה, לכן נתמלא הבית כולו
באור זה בשעה שנולד. ושפיר ילפינן לה מהאי קרא,
כי מלת טוב רומז לאור הזה כדברי רז"ל הנ"ל בפסוק
"וירא אלקים את האור כי טוב", ומהאי טעמא שנתנה
תורה ע"י משה, דכיון שהוא בבחינת טוב, וגם התורה
בבחינה זו כאמרו ז"ל (אבות ה, א) אין טוב אלא תורה,
לכן נתן את התורה לישראל.

(ורע קודש - הרה"ק מרופש"ז זיע"א)

השתדלות עד קצה הגבול היכולת

ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור וגו' ותשלח את
אמתה ותקחה. (ב. ה.) ברש"י מפרש שרבותינו דרשו
שהושיטה את ידה ונשתרבה אמות הרבה. לכאורה
צריכין להבין דבשלמא מה שהשי"ת עשה לה נס
להציל את משה, אמנם מה היתה כונתה של בת
פרעה שהושיטה את ידה, הלא היה מרחק רב ממנה
עד להתיבה, והרי היא לא ידעה שיעשה לה נס, ומה
היה כונתה בהושיטה את ידה אל התיבה? ואמר
בזה שהיא רצתה לעשות עכ"פ מה שבידה לעשות,
ולכן לפחות הושיטה את ידה, והשי"ת ראה שהיא
משתדלת לעשות עכ"פ כל מה שביכולתה לעשות, לכן
עזר לה השי"ת ונעשה לה נס ונשתרבה ידה עד
להתיבה, ומהו יש ללמוד על כל דבר, שהאדם צריך
לעשות עכ"פ כל מה שביכולתו לעשות, והשי"ת כבר
יעזור לו שיוכל לגמור ולעשות כל מה שהוא צריך
לעשות.

(הרה"ק המהר"ד מבלעזא זיע"א)

מנין למדרש: "כי טוב הוא" שנוולד מהול.

ותרא אותו כי טוב הוא (ב. ב.) איתא במדרש (שמות רבה
א, ב.) "תני רבי מאיר טוב שמו וכו', אחרים אמרין
שנוולד כשהוא מהול, ורבנן אמרי בשעה שנולד משה
נתמלא כל הבית כולו אורה". ושאל הגה"ק רבי
נמע צבי וויס ה"פאפער דיין" מירושלים, וכי מנין
ל'אחרים' שנוולד מהול ותייך כי לכאורה היה יכול
הכתוב לכתוב "ותרא כי טוב הוא" ומדוע כתב "ותרא
אותו כי טוב הוא" אלא שהתיבה 'אותו' מרמזת מלשון
'אות' וסימן, שראתה בת פרעה "אותו" היינו את האות
שלו, "כי טוב הוא" היינו שנוולד מהול.

מידת הרחמים

ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה ותחמול
עליו ותאמר מילדי העברים זה. (ב. ו.) ויש לבאר מנא
ידעה בת פרעה שהוא מילדי העברים, משום שכל
מי שמרחם על הבריות פועל בזה שאחרים ירחמו
גם עליו, וכמו שאמרו חז"ל (שבת קכא) כל מי שמרחם
על הבריות מרחמין עליו מן השמים, והיינו כנ"ל דמי
שהוא רחמן הוא ג"כ מכניס רחמים באחרים שהם

הכל מכוחו של אותו זקן

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב
איש וביתו באו (א. א.) כתב הרה"ק רבי שלמה
מרודמסק זי"ע דהנה חז"ל אמרו בגמ' במס' תענית
(ה.) יעקב אבינו לא מת וכו', מה זרעו בחיים אף הוא
בחיים, דכונתם היא שהכח של יעקב הוא תמיד בכל
דור ודור אצל בני ישראל, שבכח של יעקב מחזיקים
עצמם בני ישראל ביחד תמיד, וזהו מה זרעו בחיים
אף הוא בחיים, כי רק בכוחו של יעקב יכולים בני
ישראל להחזיק את עצמם כראוי, וזהו כונת הפסוק
"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" דבני
ישראל שבאו והחזיקו עצמם במצרים, "את יעקב" זה
היה הכל מכוחו של יעקב.

(תפארת שלמה)

"הפך לבם לשנוא עמו".

ויקוצו מפני בני ישראל (א. יב.) הרה"ק בעל ה"שפת
אמת" מבאר מה הוא הענין שהמצריים החלו לקוץ
מבני ישראל, ולפתע חשו המצרים בקרבם שנאה עזה
כלפיהם, אף על פי שה לא היה כל-כך מרצונם, שעד
עתה דברו בפה-רך, אלא שהיה זה רצון ההשגחה
העליונה. וזאת, כדי לכוד את בני ישראל מן המצרים
לבל יתבוללו בתוכם. וכך גם אומר דוד המלך נעים-
זמירות-ישראל בתהלים: "הפך לבם לשנוא עמו".

קושי השעבוד גרם להקדמת גאולתם

הרה"ק מאפסא זי"ע שאל דהנה בפסוק (א. יד.) וימררו
את חייהם, טעמי המקרא הם 'קדמא ואולא', ולכאורה
היה יותר ראוי שיהיו הטעמים בפסוק זה 'דרגא תביר'
הרומזין לשברון הלב, ולא 'קדמא ואולא', אלא הענין
הוא, כי בני ישראל היו צריכים לישב במצרים ארבע
מאות שנה, ומחמת קושי השעבוד הוקדמה גאולתם
בק"צ שנים, ולזה רמז בפסוק וימררו את חייהם עם
לקושי השעבוד, ובזכות זה 'קדמא ואולא' - הקדימו
קדמא במצרים ולצאת מן הגלות ק"צ שנים לפני
זמנם, ואכן קדמא ואולא בנימ' ק"צ, כמספר השנים
שהוקדמה גאולתם ממצרים.

שמו קא גרים

"ויאמר מלך מצרים למילדות העבריות אשר שם
האחת שפרה ושם השנית פועה (א. טו) מדוע שינה
פרעה את שמותיהן של יוכבד ומרים לשפרה ופועה,
שהם שמות מצריים? יודע היה פרעה כי כל זמן
שהמילדות יהיו נקראות בשמותיהן העבריים: "יוכבד"
ו"מרים", לא יוכל לבוא אליהן בהצעה אכזרית כזו,
להמית את ילדי ישראל. לפיכך ציווה אליהן תחילה
לשנות את שמותיהן ל"שפרה" ו"פועה". סבור היה,
כי לכשיהיו נקראות בשמות מצריים ישפיע הדבר על
כל הלך-רוחן וישנה את מהותן ואופיין, עד אשר יהיו
מסוגלות לרצוח את ילדי ישראל. ורק אז נתן להם
את הצו השני "אם בן הוא והמיתן אותו". כל עצמו
של האדם הוא השם. טמיעת השם משפיע מאד על
טמיעה פנימית של הרוח והאופי.

(הרה"ק מרימינוב זצ"ל)

יומין דנשמתא

מקום תוכל לעבוד את ה' יתברך. כמאמר הבעש"ט זי"ע "ובקשתם משם את ה' אלוך ומצאת" (דברים ה, כט). היינו משם דייקא, במקום שהוא שם ובאיו מדרגה שהוא עומד שם, אף שאינו במקום גבוה, אף על פי כן, משם תמצא את ה' אלוך ותוכל להתדבק בו יתברך

(ארץ החיים - מערכת רבי יוסף מיאמפולי - יומא דהילולא כ"ד טבת)

בכל צרתם לו צר

כי ידעתי את מכאוביו (א, ב) כ"ק האדמו"ר רבי מרדכי שלמה מבאיאן אמר פעם הדנה כתוב "וסיף דעת יוסיף מכאוב" (קהלת א, יח), והלא אצל הש"ת אין דעת כדעתו ית', ובודאי הוא בבחי' יוסיף דעת, לפיכך אמר כי ידעתי את מכאוביו - יוסיף דעת יוסיף מכאוב, והכונה בזה שהש"ת יודע בצערם וכאבם של כלל ישראל, ובצער של כל אחד ואחד מישראל באשר הוא שם, כל צער שהוא הן ברוחניות והן בגשמיות, וזה עצמו שבן ישראל יודע שהש"ת עמו בכאבו וצערו, כמאמ"כ (תהילים צא, טו) עמו אנכי בצרה, בצרתם לו צר (ישעיה סג, ט) - הרי זה לו לחיזוק ועידוד שאינו בודד בצרתו, כי ה' עמו.

ככל שאדם לבו נשבר ומרגיש בשפלות כן יכול יותר להתעלות

וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ היא (ג, ב) העיקר בעבודת ה' שיהיה אדם לבו נשבר בקרבו, שירגיש בליבו נמוך מכל הכרואים, כי כל מה שאדם יותר נמוך, יותר יכול להעלות, כי הניצוה"ק כשהם במצבם הרע אזי הם נמוכים מאוד, ולכן צריך האדם להיות נמוך כדי שיוכל להעלותם משם, וזהו "וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו", ו'ארד', כשהאדם הוא נמוך בניני עצמו אזי "להצילו מיד מצרים", יכול להוציא הניצוה"ק מכותות הרוע, "ולהעלותו", להעלות אותם אל השורש.

(הרה"ק הפחד יצחק מבאיאן זי"ע)

לעומת המצריים הרי בני ישראל צדיקים גמורים

ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו (ג, ז) הרה"ק החוזה מלובלין פירש, דכוונת הכתוב שה' אמר למשה הדגם שמצד מעשיהם של בני ישראל אינם ראויים לגאולה, אבל "ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו", כלומר, בגלל שאני מדמה ומשוה מעשיהם אל מעשה שכניהם המצריים הנוגשים אותם, ולעומתם הם צדיקים גמורים, כיתרון האור מן החושך.

(הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע)

טובה כפולה ומכופלת

ויאמר ה' ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו וכו' ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וכו' (ט, י, יא) הרה"ק מבארדיטשוב מבאר את הפסוקים וכך כותב: הנה לבאה כי כשהאדם מבקש איזה טובה מהבורא יתברך, אזי לא יהיה עיקר כוונתו מחמת דבר הנוגע לצעמותו, רק עיקר כוונתו יהיה כדי שעל ידי זה יעבוד את הבורא ית"ש בטוב לב, והנה ישראל במצרים היו בקטנות השכל, וצעקת היתה מחמת דבר הנוגע להם לעצמותם דהיינו מחמת קושי השעבוד, ולא צעקו שיושיע להם מצרתם בכדי שעל ידי זה יעבדו את הבורא ברוך הוא ויקראו עם ה', וזאת בגלל שבמצרים היו בצמצום המוחין וקטנות השכל, והנה הקדוש ברוך הוא עשה להם שני טובות, אחד מה שהושיע להם בצרתם מיד מצרים, ועוד עשה להם טובה גדולה שקיבל צעקתם כאלו צעקו בשבילה, כלומר כאלו צעקו שיושיע להם מצרתם למען כבוד שמי ית', שעל ידי זה יקראו עם ה'. וזהו רמז בפסוק "ראה ראיתי את עני עמי" רמז 'ראיתי את עני עמי', אשר רוצים להיות עמי, והוה רמז בפסוק "ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי" כלומר כאלו עיקר צעקתם אלי בשבילי, אשר רוצים וצועקים שאושיע להם בשביל לעבוד אותי, ורמז בפסוק שלפניו "ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו" מה שצעקו בשביל עצמם מפני נוגשיו, מפני שהיו במצרים בשיעבוד והיה להם קטנות המוחין, ולכן גם צעקתם היתה רק על ענין שעבודם.

(קדושת לוי)

כ' טבת - הרה"ק רבי שלמה'ניו מסאדיגורה

לישב יחדיו בשבת אחים ולסעוד סעודת מרעים, אך משהסבו יחדיו התברר כי הממונה לא הכין צרכי הסעודה. חשש רבי שלמה'ניו פן תתפרד החבילה ולא ישבו שבת אחים, על כן אמר שיבקש מאחד מן האברכים הנאמנים אליו שיכין צרכי הסעודה, ובנתיים ימשיכו זקני החסידים לשבת יחדיו מושב חסידים, והלך רבי שלמה'ניו בעצמו והכין צרכי הסעודה, והביא הכל מההויף אל החסידים היושבים יחדיו, כשראו החסידים כי הוא עצמו טרח בסעודתם, באו בטרונאי לפניו למה עשה כזאת, שהרי הוא חלש ואין ראוי שיטרח כולי האי, ועוד שאין ברצונם להשתמש בבנו של הרבי. וטענו לפניו, הרי אמרת שתבקש מאברך שיכין הסעודה. ענה להם רבי שלמה'ניו, אמת שבקשתי מאברך - כי אספתי לי כחות נעורים כאברך והכנתי צרכי הסעודה, בחי' תתחדש כנשר נעורייכי (תהילים קג, ה).

כ"ה טבת - הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן

לתאר את ההרגשה שיש כעת לשר, שנכון הוא לכבוש את פניו בקרקע מרוב בושה שמתבייש לפני המלך, שהוא הולך עם המלך ואת הכבוד עושים לו - להשר, והנמשל מובן מאליה.

(בית ישראל)

תוכחת מוסר שאמר הרה"ק מסאווראן למי שנכשל ע"י תאות האכילה

אחד מתלמידיו של הרה"ק מסאווראן היה ידוע כתי"ח רוב, אבל היה לקוי קצת בענין תאות האכילה, פעם נסעה אשתו מביתו לתקופה מסוימת והכינה במרתף חביות של שומן חלב לעשות מזה חמאה, והוא לא ידע מה זה וחשב לתמוה שהחביות מלאות שומן של בשר בהמה, ובהיותו חז" לא נכחה בבית והוא הגיש לעצמו את ארוחותיו וכאשר היה אוכל מרק בשרי חשב בעצמו למה לא אוסיף כמה כפיות של שומן לתוך המרק שישתבח בכך ויהיה קצת טעים יותר, ובטח שאשתי לא תרגיש בחסרון השומן כשתחזור, ואכן כך עשה.

במשך הימים נתמעט החבית עד שכשחזרה אשתו הבחינה בחסרון הניכר, ומיד פנתה אל בעלה בשאלתה מי אכל את החמאה שהכנת, והוא כשמעו זאת חיל ורעדה אחזתו בשמעו שהיה זה חמאה ולא שומן בשר, ונכשל הרבה פעמים באכילת בשר בחלב כשהכניס החמאה לתוך המרק הבשרי שלו, ולא ידע מנות ומרגוע לנפשו מרוב צערו וחרטתו על שנכשל בבשר בחלב.

וברוב צערו נסע לרבו הק' להשיח את אשר על ליבו, בהגיעו אל רבו פרץ תיכף בבכי עז וסיפר לו איך שנכשל כ"כ הרבה פעמים בבשר בחלב

ענה לו רבינו הק' ואמר: הנה על זה שנכשלת בבשר בחלב הנני רואה שאתה כ"כ מתחרט באמת ובלב שלם וגודל הצער שיש לך ודאי יהיה לך לכפרה, וע"ז אין אני דואג, אולם זאת לא אוכל להבין, כשאתה אוכל מרק בשרי למה חסר לך להוסיף עוד קצת שומן, וכי לא מספיק לך המרק שאתה אוכל, וכי כל כך צריך להיות להוט אחר כל תאוה העולה בלב, על זאת אני דואג, כי לא ראיתי שתתחרט מספיק ע"ז, וגם ע"ז צריך להתחרט ולתקן.

הרה"ק רבי שלמה'ניו מסאדיגורה זי"ע, היה מבני הגדולים של האדמוה"ו מסאדיגורה זי"ע, רבי שלמה'ניו נולד בקארלין, בשנים שהרה"ק האדמוה"ו מסאדיגורה עדיין היה סמוך על שולחן חותנו הרה"ק ה"בית אהרן" זי"ע בקארלין, ונקרא שמו שלמה ע"ש הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע, הילד שלמה בשהותו כמה שנים בקארלין, סיגל לעצמו דרך עבודה של אש קודש גלויה כמו בקארלין, והיתה עבודתו של בק' באתגליא, עד כדי כך שהיה מתפלל בקול רם ובזעקה כדרך קארלין. רבי שלמה'ניו היה חלוש בטבעו, ואמו הרבנית ע"ה חששה פן יזיק לבריאותו בהתאמצו בעבודתו, ע"כ באה לפני בעלה אדמוה"ו זי"ע ואמרה לו אולי צריכים לבקש מבנו רבי שלמה'ניו שיעצור בעצמו שלא להתפלל בקול רם כ"כ, שלא יזיק לבריאותו, נענה זקני מסאדיגורה, מנין לך מה קשה לו יותר, אולי ההתאפקות קשה עליו יותר מהזעקה? מסופר עליו כי פעם אחת התכנסו החסידים

יומא דהילולא דהרה"ק מסאווראן זי"ע, תלמיד מובהק להרה"ק הרבי רבי ברוך'ל ממעזיב'וד זי"ע והרה"ק מאפטא זי"ע. מסופר עליו, כי פ"א בשבתו עם אנשי שלומו נענה ואמר, זה חמשים שנים שאני יכול לתת דין וחשבון על כל רגע ורגע. הרה"ק בלבו אחד מן החסידים הנוכחים שם, וכי איך יתכן כזאת. הכיר בו הרה"ק מסאווראן שהוא אדם תמה ומתפלא על דבריו, ופנה אליו ושאלו, התזכור חתונתך - כנראה היה אותו חסיד זקן בא בימים - ענה הלה, בודאי זוכר אני חתונתי לכל פרטיה - זכורני מי היה מסדר הקידושין, ומי היו הכלי-זמה והמשתתפים בחתונה, והמכובדים, וכל פרט ופרט שהיה בשמחתם ולילותי; שהרי היא חתונתי שלי ובודאי הכל שמור בזכרוני, נענה הרה"ק מסאווראן ואמר לו, תדע שאצלי כל רגע ורגע בחיים הרי הוא כחתונה חדשה.

מואס ב"כבוד"

פעם סיפרו לפני רבינו הרה"ק מרוזין זי"ע מה שאירע להרה"ק מסאווראן זי"ע, שפעם נסע לאיזה עיר עפ"י בקשת אנשי אותו העיר, ועשו לו כבוד גדול בכאוב לשם, שלחו לפניו מרכבה, רתומה סוסים דוהרים, והמון העיר - אנשים גנים וטף - יצאו לקבל פניו, הרה"ק מסאווראן זי"ע כשישב על המרכבה ורצה למאס בהכבוד המדומה התחיל לחשוב, הלא יש להתבונן מה עושה כאן כל הרושם העז וזה יוצר כל הכבוד? הלא כל זה בא מהמרכבה הגדולה הרתומה לסוסים דוהרים, והרי סוס הוא דבר טמא ומאוס ובעת שפושטין נבלתה היא מסרחת מאוד וכו' וכו' וחשב כ"כ בגנאי ומאיסות הסוס עד שהתעורר בו הקאה והתחיל להקיא.

נענה רבינו זי"ע - אחרי שמעו סיפור הדברים - ואמר כמתפלא ומתמיה, הלוא יש דרך אחרת לזה, לקבל את כל הכבוד ובכל זאת לא יתפעל ממנו מאומה, וישא משלו ויאמר: פ"א היה שר גדול חשוב ונכבד מאוד וכל אנשי עירו היו מכבדים אותו בכבוד גדול והיו כורעים ומשתחוים לפניו בעת שהיה מטייל בחוצות קריה, פ"א בא המלך לבקרו ויצא המלך לטייל עם השר ברחובות העיר, אנשי העיר בראותם שהשר מטייל - והם לא הכירו את המלך כלל - שוב הראו אותות של כבוד ואהבה לפני השר כדרכם, כמובן שאפשר

סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים
מתוך מפעל "סגולות מלכים" (כ"ה) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא
כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו
מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב שלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות בכי

והנה נער בוכה (שמות ב, ו)

בכי הילד מנקה מוחו מהליחה

ומן התימה בענין בכייתו, כי הילד יש לו תועלת בה, כפי מה שאמרו חכמי הרופאים, כי במוחי הילדים ליחה, כשהיא נשאר על ענינה מחדשת עליהם חידושים רעים, והבכי מתוך הליחה היא ממוחיהם וייצלו מרעת מאורעיה.

(חובות הלבבות שער הבחינה פ"ה)

כל מה שתינוק בוכה יהיה חכם יותר

לכן בוכים בראש השנה, לברר המוחין בבכיה. ובוה תלויים המלאכים והנשמות כולם, והראיה שכל מה שתינוק בוכה יהיה חכם יותר.

(אמרי פנחס ראש השנה אות תע)

כל המתאבל על ירושלים וזכה ורואה בשמחתה (כבא בתרא ס, ב) כי תינוק שבוכה סימן שיהיה חכם, כי הדמעות הם פסולת המוח, וכשהוא בוכה הרבה סימן שנתברר המוח ושאינו בוכה סימן שהוא שוטה שלא נתברר המוח, ושאר בעלי חיים אינם בוכים, כי מי שיש לו דעת בהעלם הוא בוכה ועיי"כ נתברר וכן בתשעה באב, כי יש בו בהעלם אור גדול של משיח שגולד בו (איכ"ר א, נא), ומי שבוכה נתברר הפסולת ואח"כ הוא התגלות משיח.

(אמרי פנחס תשעה באב אות שצו)

קטנים שבוכין מומשיכין עניות או חיות

גם אמר קטנים שבוכין מומשיכין עניות אל אביהן. [במדרש פנחס החדש כתוב 'ממשיכין חיות' במקום 'ממשיכין עניות'].

(גאולת ישראל אות ז, מדברי הר"פ מקארין)

על ידי שמושדלים שהתינוק לא יבכה יזכו לפרנסה טובה

רבינו [הדברי שלום מסטראפקוב] הקפיד מאוד שלא יניחו תינוק בוכה, ואמר שהדבר אינו מסוגל לפרנסה, ועל ידי שמושדלים שהתינוק לא יבכה יזכו לפרנסה טובה.

(דברי שלום, סטראפקוב)

סגולה לתינוק הבוכה ללא הפוגה

תינוק בריא הבוכה בלי הפוגה, סגולה ללחוש באזנו את הפסוק כי עם בציון ישב בירושלים בכו לא תבכה חנון יחנך לקול זעקן כשמעתו ענך (ישעיה ל, יט) ויש לעשות כן בשעה שאינו בוכה.

(רפאל המלאך, אות ע)

השתקת בכי תינוק ע"י ניגון

כתבו הספרים, שמה שהתינוק אוהב הניגון ומשקישין אותו בכך מבכייתו, מפני שנפשו מורגלת בקול נגינה דלעילא, ומרגשת עוד הניגון טרם נתלכלך בחטאיה ואח"כ נשכח ממנו.

(שומר אמונים, דף שפ"א)

לימוד מתינוק הבוכה ושמוח ברגע אחר

אמר הרבי מלובלין החסיד הוא מי שהוא בבחי' ילד, מה דרכו של תינוק בוכה ושמוח ברגע אחר, כך צריך להיות אדם החסיד בוכה בזכרו חטאיו וגודל שפלותו מה שפגם בשמות הקדושים ב"ה וב"ש, וברגע לשמוח בזכרו את אדוניו שהוא נוצר לעבדו ולשרת ככל אשר צוה בתהו"ק, כי אחת מהמדות האלה לבדה היא רע מאד, כי העצבות לבד קשה מאד שאפשר ליפול ביאוש ח"ו, והשמחה לבדה קשה מאד מפני שיכול להיות בלא

יראה ח"ו. ורק ע"י שניהם יחד לזכור לראיה ואהבה.

יראה ח"ו. ורק ע"י שניהם יחד לזכור לראיה ואהבה.

(עשר אורות, מערכת 1 אות מה)

ועיין בספר זכירה (תפלת הדרך מ, ב) שכתב שלא יפרדו זה מזה מתוך הבכיה כי הוא סכנה, עיין שם. וכתב בספר הנ"ל (לקוטי מהר"ח שם), על כרחך צריך לומר גבי דוד ויהונתן דבכו שניהם כמבואר בהפטורת מחר חודש (שמואל א, כ, מא) היה קודם הפרדם.

(סגולת ישראל מערכת ד אות סד יו"ל ע"י הרה"צ רבי שבתי פרייזלער אבד"ק אורשיווע)

סגולה לגרום לתינוק לבכות בלידתו

אם תינוק נולד והוא מנענע ידיו וגופו, אבל אינו בוכה וצועק כדרך התינוקות, שמעתי סגולה מפי מגיד אמת, שיקראו אותו בשם שעתידין לקרותו ותכף בוכה וצועק כדרך התינוקות, בדוק ומנוסה.

(טהרת המים מערכת ס' אות נה)

ע"י בכי על חורבן בית המקדש וזכה לאריכות ימים ובניו לא ימותו בחייו

במעלות לתיקון חצות וכו' מ"ש בתיקונים תיקון י"ג (כו, ב) ש"ש (ירמיה לא, ח) בבכי יבואו פירושו בזכות הבוכים על חורבן הבית וגלות השכינה יתקבצו הגליות. ה' שהוא תיקון לעון קרי כמ"ש בס' יסוד יוסף שע"כ דוד היה נזהר בעמידת חצות לילה לתקן חטא אדם הראשון שפגם באות ברית קודש, ועל שחטא זה בא ע"י הרהור שהוא בא על ידי הראיה, אי"כ צריך לתקן העינים ע"י הבכיה ואנינה על חורבן הבית וכו'. ה' מ"ש בס' קטורת מזבח שהמקונו על חורבן הבית מכפרים עונותיו וזכה לאריכות ימים ובניו לא ימותו בחייו שנאמר (ישעי נב, י) יראה זרע יאריך ימים.

(דרך חכמה נתיב כא אות ח)

תפילה בעת בכי התינוק בבית מילה

יכוין כל אדם על צרותיו בעת בכי הנימול מיסורי המילה, שקול זה עולה בלי מנוע מכל קליפה שיכלל גם תפלתו.

(עולות אפרים סימן תס"ו)

סגולה, שיכוין כל אדם בעת בכי הילד הנימול מיסורי המילה, שיכלל בזה גם תפלתו, כי קול זה של הילד הנימול עולה בלי שום פגע מכל קליפה, ועל זה נאמר (תהלים ט, ט) 'כי שמע ה' קול בכי', כלומר בכי הילד הנימול 'שמע ה' תחינתי ה' תפלתי יקח', והוא עצה נפלאה.

ויצא לנו מזה, דמי שהוא על הבית מילה והילד בוכה בשעת המילה, וגם מי שהוא בסעודת ברית מילה ועל פי הרוב שומע אז בכי הילד הנימול, יש להתפלל בשעת הבכיה בלחש בלשון הקודש על כל מה שחסר לו מכל הענינים. וטוב לומר אז תפלה זו, יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שנהיה אני ובני ביתי בריאים וחזקים, בפרנסה ובהצלחה ובשלום ובכל טוב, לעבדך באמת וביראה ובאהבה ובשמחה, ויכלל תפלתי עם בכיית הילד, ויקיים בי הפסוק (תהלים ג, י) 'שמע ה' תחינתי ה' תפלתי יקח', וימלא השם יתברך כל משאלות לבי לטובה אמן ואמן.

(כתר תורה זר וזה פרשת לך דא אות א-ג)

בכיה סגולתה למשוך כח הזכירה

ידוע דהבכיה סגולתה למתק הדינין לדחות כח השכחה, ולמשוך כח הזכירה, ולזה אמרו ראה מעשה ונזכר הלכה, ואיזה מעשה ראה שעל ידו נזכר הלכה

(בן יהוידע סנהדרין פב, א)

סגולות הבכיה

א. מי שאינו יכול לבכות, יסתכל על הרקיע, כי הוא גרם בכיה למים.

(ספר המדות ערך בכיה ח"ב אות א)

ב. הבכיה מבטל הרהורי זנות.

(ספר המדות ערך בכיה ח"ב אות ב)

ג. סגולה לחולי הצואר, שיבכה על חורבן הבית המקדש.

(ספר המדות ערך בכיה ח"ב אות ג)

הלילה מסוגל לבכיה

שכל הבוכה בלילה וכו'. פי' שהלילה הוא חורבן ויללה, כי לכן נקרא לילה על שם היללה הפך היום שהוא כולה אור והאור הוא שמחה כדכתיב (אסתר ח') ליהודים היתה אורה ששון ושמחה, ולכן כוכבים ומזלות שהם משמשים לאדם בלילה שהלילה בעצמה הוא יליל, משמשין אליו ג"כ במה שהוא בוכה וזה נקרא שבוכין עמו. אבל החמה אין משמשת לאדם במה שהוא בוכה, אחר שהחמה ממנה האור ביום. וז"ש ג"כ שכל הבוכה בלילה השומע קולו בוכה עמו, וכל זה מפני שהלילה בעבור שבו ההערר האור שהוא שמחה עד שהלילה הוא מסוגל לבכיה, וכאשר שומע מי שבוכה הוא בוכה עמו, שהלילה מסוגל לבכיה ולא כן היום שהיום בשביל האור יש בו שמחה ואין מוכן לבכיה.

(חודשי אגדות למהר"ל מסכת סנהדרין)

בכי ביום כיפור על פטירת בני אהרן

ראוי להשתדל לקנות פתיחת ארון הקודש של הוצאת ס"ת לקריאת הפרשה ביום הכיפורים, כי פתיחת ארון הקודש מרומז לסוד גדול בעולמות העליונים. וישתדל לקנות עליה לס"ת ביום הקודש והגורא. ובעת שיתחיל לקרות אחרי מות שני בני אהרן יכניס צער גדול בלבו על מיתתם של הצדיקים הגדולים האלו בכדי שיבוא לידי בכי ולהורדת דמעות, כי היא סגולה נפלאה לכפרת העוונות, כמבואר בזוה"ק (אחרי דף נו ע"ב) וז"ל, בכל זמנא דצדיקא מסתלקי מעלמא דינא אסתלק מעלמא ועל דא פרשתא דבני אהרן ביומא דכפורי קרינן למהוי כפרה לחוביהון דישאל, אמר קוב"ה אתעסקו במיתתהון דצדיקא אליו ויתחשב לכו כאילו אתון מקרבין קרבנא בהאי יומא לכפרא עלייכו, דתנינא כל זמנא דישאל יהון בגלותא ולא יקרבו קרבנין בהאי יומא ואינן תריין שעריין לא יכלון לקרבא יחא להון דוכרנא דתריין בני אהרן ויתכפר עלייהו עכ"ל. עוד שם (דף נו ע"ב) וז"ל, ועל דא ביומא דא קורין אחרי מות כו' דישמעון עמא ויצטערון על אובריהון דצדיקא ויכפר להון חוביהון, וכל דמצער על אובריהון דצדיקא או אחית דמעין עלייהו קוב"ה מכריז עליה ואומר וסר עונך וחטאתך תכופה, ולא עוד אלא דלא ימותון בניו ביומו, ועליה כתיב יראה זרע יאריך ימים עכ"ל.

(יסוד ושורש העבדה)

עוד על מעלת תפילה בדמעות ובבכי שאינה חוזרת ורקם כתבנו בסגולות מלכים גליון 212 פרשת ויגש

לקבלת הגליון 'באר בשדה' הי"ל בס"ד מדי שבת בשבתו אפשר ליצור קשר במייל: 6160303@gmail.com

באר בשדה - שטפנשט

עומק הבאר

עיונים בפרשת השבוע
מהרה"ג יהודה שלפוברסקי שליט"א
מרבני לומדי בית מדרשינו ב"ב

ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא (ג, ה)

דשל נעליך היה אפשר דאם הוא כן נכנס עם מנעליה, הוא קיים מצות ראייה, אלא שעבר על איסור דמורא מקדש, אך מקרא דמי בקש ילפי דבכה"ג אין קיום מצוה כלל. עוד תירוץ כ' העורל"ג והרש"ש (ביבמות ק"ב): ליישב דעת רש"י דבעזרה עצמה ילפי ממי ביקש וגו', והוסיפו חז"ל מעלה שגם בהר הבית אסור ומסמו זה על מה דכתיב של נעליך וגו' ע"ש בדבריהם.

ח מדוע כתיב 'נעליך' לשון רבים ומדוע כתיב 'מעל רגלך'

הקשו הראשון מדוע כאן כתיב של נעליך לשון רבים ואילו ביהושע כתיב של נעלך לשון יחיד, ותירצו בכמה אופנים: א) בדעת זקנים תירץ שכאן קדמה השכינה למשה ואילו שם קדם יהושע וקנה מקומו [היינו דלכן שם חליצת המנעל לא היה מעיקר הדין] ובחבצלת השרון עה"ת כאן תירץ לפי"ז קו' הכלי יקר מדוע כאן כתיב 'אדמת קודש', ואילו ביהושע כתיב רק 'קודש', משום זה לא היה אדמת קודש בחפצא, כיון דיהושע קנה מקומו ודו"ק, וע"ש עוד. ב) בפי רבינו חיים פלטיאל תירץ דמשה היה רועה והיו לו מנעלים רחבים כמו לרועים, אך יהושע היה מתנהג כמשפט שר, ואמרי' (קידושין ע'). כיון שנתמנה אדם פרנס על הציבור אסור לו לעשות מלאכה, והיו לו מנעלים צרים, ולא היו נחשבים השניים רק אהה, להכי כתיב 'נעלך' לשון יחיד. ג) בפענח רזא תירץ שכיון שהיה משה הולך באגם ובמקום קוצים לכן היו לו שני מנעלים בכל רגל זה על גבי זה, ובמושב זקנים גם תירץ כעין זה, אך הקשה דלפי"ז מדוע ביחזקאל (כ"ה י"ג) כתיב נעליך לשון רבים. ד) בהדר זקנים תירץ דיהושע כבר הכניס רגל אחת ועי"ז אמר לו לחלוץ מנעלו. ומינה נשמע דאם ירצה להכניס גם את רגלו השניה ג"כ יצטרך לחלוץ מנעלו, אבל משה עדיין לא נכנס כלל למקום הקודש. וע"פ הרמז יש עוד ביאורים מדוע כאן נאמר נעליך לשון רבים משא"כ ביהושע: 'בשכל טוב' כ' שבא לרמוז על מה שמשא לא זכה לב' דברים, לא ליכנס לארץ ולא לבנים עומדים על מדרגתו, וזהו של נעליך לשון רבים, רמז לו שיהיה משולל מב' דברים. אבל יהושע כן זכה ליכנס לארץ, רק לא זכה לבנים עומדים על מדרגתו, לכן נאמר 'נעלך' לשון יחיד. ובזוה"ח (תצא) כ' דהקב"ה צוהוה בזה לפרוש מאשתו מכל וכל, לכן נאמר נעליך, אבל ביהושע כתיב 'נעלך' שיפרוש מאשתו רק לעיתים מזומנות, ועי' באברבנאל שהאריך בזה, ועי' ברבינו בחיי ובמלבי"ם מה שביארו החילוק ע"ד הרמז.

כ' בדעת זקנים וכן כתבו שאר בעלי התוס' עה"ת שמה שאמר הקב"ה למשה של נעליך 'מעל רגליך' זה משום שלא רק מנעל של רגל קרוי מנעל אלא גם הכפפה שעל היד קרויה מנעל. וזה הנעל שנתן בועז לגואל (רות ד, ח), וכ"כ בתרגום עה"פ ברות 'שלף איש נעלו', ויש מי שביאר בזה גם משנה במתני' 'לא יכנס אדם להר הבית במנעל שעל גבי רגליו', אכן יש אחרו' (מעשי למלך, והר המוריה) שתירצו משנה דמתני' באופן אחר, ואולי לישנא דקרא לחוד ולישנא דמתני' לחוד.

ויה"ר שנוכה בקרוב להשראת השכינה בתוכנו והתגלות כבוד שמים בעולם.

מלולך, ועי"ל דלצורך כבוד הר הבית שרי. ובידיעות שלמה (על הרמב"ם שם) ג"כ כ' דלצורך מצוה שרי ע"ש.

ובס' יוסף אומץ (סי' ט"ו) דחה באופן אחר ראיית השבו"י דשאני המטה של משה שהיה קודש שהוא מי' דברים שנבראו בין השמשות והיה חקוק עליו שם המפורש ושמות האבות והאמהות וי"ב שבטים ועשרת המכות, כמבואר כ"ז בתרגום יונתן (הלך י"ד, כ"א), ולכן כ' שלא להכנס במקל של חשיבות וכ"כ בעולת תמיד (א"ח קב"א, ח).

ג האם דינא דילפי' משל נעליך הוא דרשה גמורה מדאורייתא

במתני' בברכות (ג"ד) תנן ולא יכנס להר הבית במקלו ובמנעלו ובפונדתו וכו' ורקיקה מק"י, ובגמ' (ס"ב) ורקיקה מק"י ממנעל, ומה מנעל שאין בו דרך ביוון אמרה תורה של נעליך מעל רגליך, רקיקה שהיא דרך ביוון לא כ"ש ע"כ. ומבואר דילפינן מקרא דשל נעליך דאסור להיות בהר הבית עם מנעלים, וכ"ה בשמו"ר (פאן סופ"ב) כל מקום שהשכינה נגלית אסור בנעילת הסנדל וכן ביהושע (שם) של נעליך, וכן הכהנים לא שמשו במקדש אלא יחפים ע"כ, והובא ברמב"ן כאן, [ועי' ברבינו בחיי (דברים ח, ד) שהלויים נושאי הארון הלכו יחפים, ועי' בבמד"ר פ"ה ובמשנת ר' אליעזר]. ובגמ' בחגיגה ד'. איתא דמי שאינו יכול לעלות ברגליו פטור מעליה לרגל וכו' דכתיב כי תבואו לראות פני מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי, והגמ' אומרת דה"ה מפנקי, ופרש"י מפנקי, שאינם הולכים בלא מנעל דאין אדם נכנס להר הבית במנעלו דכתי' מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי, [ולשון רמז חצרי משמע שהולך במנעלים, וכו']. ובתוס' שם הקשו דהא בגמ' בברכות ילפי' לה משל נעליך מעל רגליך, ולא מקרא דמי בקש זאת מידכם רמוס חצרי, ותי' התוס' דהדרשה העיקרית זה משל נעליך, והכא ניח"ל לאתויי קרא דכתיב ביה לשון ראייה, דכתיב כי תבואו לראות פני ע"כ. וכ' בס' מי באר' עה"ת (להגרח"מ יעקובוון ג"כ) דמקו' התוס' מוכח דהדין דגלמוד משל נעליך הוא דרשה גמורה מדאורייתא ולא אסמכתא בעלמא, דאל"כ לא הוה שייך לגלמוד מזה פטור מעליה לרגל שהוא מדאורייתא, אכן בפי' משנה אחרונה (עמ"ס כלימ' א, ח) כ' שזה אסמכתא בעלמא, ולהכי לא תני לה במתני' שם שהר הבית יותר חמור בזה שאין נכנסין שם במקלו ובמנעלו וכו', ולפי"ז ל"ק קו' התוס'. וכן בערוך לנר (ביבמות ק"ב) רש"י ד"ה בלא) כ' ששל נעליך הוא אסמכתא. והטעם לומר שזה רק אסמכתא בעלמא ולא לימוד גמור, י"ל בכמה אופנים, או משום דלא ילפינן מקודם מת"ל, או משום דכאן היה טעם אחר למה הקב"ה אמר למשה של נעליך, כגון משום אבילות על שמת אביו, כמש"כ בס' דרוש שמואל לנכד הסמ"ע זצ"ל עפ"י המדרש כאן עה"פ אנכי הקל אליך אביך, שכאן רמז לו שמת אביו. ועי"ל עפ"י היערות דבש (א, י"א) שהטעם שצריך לחלוץ מנעלים במקום קודש הוא משום שמשגיגים חכמה ורוה"ק על האדמת קודש ללא חציצה, אך הוסיף שם דלאו כל אדם זוכה לזה אלא רק מי ששכלו טהור וזך וכו'.

ובמשנת חיים (בפרשתינו, להגרח"מ שטיינברג שליט"א) כ' ליישב קו' תוס', דאם משום דינא דשל נעליך, הרי זה מצות עשה דמורא מקדש, וכמבואר ברמב"ם (בית הבחירה פ"ז) וא"כ י"ל דבבוא עשה דראיית פנים בעזרה ויחנה איסור עשה דמורא מקדש, והיה מותר לבא במנעלו לקיום מצות ראייה, [א] ע"כ במקום שאינו יכול ליכנס אם לא במנעל יהיה מותר לו, משום העדלת], ועי"ז הביאו קרא דמי בקש וגו', דהאי קרא מיייר להדיא בענין ראיית פנים, דחזינון דלא אמרו' בזה דעשה דוחה את האיסור עשה. עוד כ' ליישב דאי משום קרא

א) מה' הראשונים האם משה אכן השלי את נעליו

כ' הרמב"ן וז"ל: אע"פ שהיה רחוק מן הסנה [ששם היה השכינה] הזהירו בזה, כי נתקדש כל ההר ברדת השכינה אל ראש ההר, כאשר בשעת מתן תורה וכו', והסנה היה בראש ההר, והנה כולו קדוש ואסור בנעילת הסנדל וכו' ע"כ. ומבואר בדבריו דנצטווה משה ב' ציונים, א' שלא להתקרב למקום שבו השכינה נמצאת, [וברמב"ן קודם לכן כ' שבהר סיני הגיע משה למעלתו הגדולה בבנואה ששם כן נאמר ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים (הלך כ', כ"א) וכו' ע"כ]. ב' עוד נצטווה משה שלא יעמוד במנעליו במקום שבו הוא נמצא, [וכן מפורש בספורנו: של נעליך, אפי' במקום שאהה בו עתה עכ"ל], ועי' באוהח"ק שהק' מדוע לא אמר הקב"ה למשה מלכתחיל שלא יקרב בנעלו אשר ברגלו אל אדמת קודש, [ויש להוסיף ביאור שהרי אפי' בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידו, כ"ש צדיקים עצמן], ובתי' השני תירץ שהמקום נתקדש באמת רק לאחר שהקב"ה א"ל של נעליך וגו', ועכ"פ לפי"ז צ"ל דמשה רבינו אכן קיים ציווי ה' להשיל נעליו. אכן יש פי' בראשונים [בעלי התוס' עה"ת] דהקב"ה לא אמר למשה של נעליך וגו', על המקום שבו הוא היה נמצא, אלא הקב"ה א"ל שלא יתקרב הלם אפי"ז הוא ישל נעליו מעל רגליו. אבל באמת משה לא נתקרב ולכן באמת הוא לא של נעליו, ובוזה תירצו הראשונים מדוע לא כתיב שמשא עשה כמו שאמר לו הקב"ה, דהנה ביהושע (ה, ט"ו) כתיב שנצטווה יהושע: של נעליך מעל רגליך וגו', וכתיב יועש יהושע כן, ואילו כאן לא כתיב כן, ותירצו כנ"ל. [ובלבקח טוב תירץ על קו' זה, המדכתיב יוסתר משה פניו כי ירא' וגו' ודענו שעשה כן, ולכן לא הוצרך לכתוב].

ולפי דבריהם מה שנאמר כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא כ' ההדר זקנים לבעלי התוס' דהכונה מקום אשר אתה סמוך לו, ואולי יש לומר עוד ע"פ מש"כ המושב זקנים בביאור מה שנאמר לשון של נעליך ולא אמר לו חלוץ או שלוף, אלא משום דדרך חולץ נעליו להניחם אצלו, ולזה אמר לו כאן 'של' כלומר השלך אותם למרחוק, כ' אדמת קודש הוא' ואין דרך כבוד להניח מנעליו עליו ע"כ. וא"כ י"ל דאף שבמקום שכבר עמד בו זה לא היה כ"כ קודש שמחייב חליצת המנעל, מ"מ זה קצת קודש שזהו דרך כבוד להניח מנעליו שם. ולזה אמר לו שאם ירצה להתקרב שישליך נעליו למרחוק.

ב) האיד היה מותר למשה ליכנס שם במקלו

במושב זקנים מבעלי התוס' עה"ת (הלך ד, ב) עה"פ ויאמר אליו ה' מזה בידך ויאמר מטה, הקשה האיד נשא משה מטה והא אמרינן לא ילך אדם להר הבית במקלו שבירו, [והנה לדעת הרמב"ן שנצטווה על המקום שבו הוא עומד ודאי קשה, אך י"ל דגם לפ"ד הראשונים שנצטווה רק שלא להתקרב עם המנעלים, מ"מ יש להעיר מדוע לא נאמר לו גם שלא להתקרב עם המטה], ותי' וז"ל: וי"ל דהנס עתיד להיות מן המטה לכן לקח משה המטה ע"כ. והיינו דאח"כ היה נס עם המטה במה שהשליכו מידו ארצה וכו', לכן לא אמר לו הקב"ה שלא להחזיק את זה. והנה בשבות יעקב (ג, א) כ' לחדש דהא דאסור ליכנס להר הבית עם מקלו הוא רק במקל של הולכי דרכים שהוא מלולך מן הדרכים, אבל מקל של חשיבות שרי, וראייתו ממה שנאמר למשה של נעליך מעל רגליך וגו' ומ"מ היה המטה בידו וכנ"ל, אכן לדברי המושב זקנים ליכא ראייה, דשאני הכא דהותר לו משום צורך הנס, והנה ברמב"ם (בית הבחירה ח, י) כ' דאיש הר הבית הוראה א' מן השומרים שהוא ישן חובטו במקלו, ולדברי השבו"י א"ש דאי"ז מקל

מצבות הספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקלה שטפנשט

יריעה מיוחדת: זיכרונות מימי האדמו"ר הזקן הרה"ק רבי חנוך העניך מקוידנויב בעיר בוטושאן והשידוך שקם בארץ ישראל: נ"ח שנה לפטירתו של הרב בנש"ק רבי נפתלי מנחם וולדמן ז"ל, מגזע חוטר קוידנויב והגה"צ רבי משולם זלמן יוסף מטופורוב, חתנו של מורנו הרב יוסף כהן זצ"ל, מקים ומייסד בית המדרש 'זכרון יעקב'- שטפנשט ביפו, יבדלח"ט גיסו, הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א, יו"ד וועד חסידי שטפנשט בזיכרונות מרתקים מימי בוטושאן שברומניה ועל הידידות עם חצר הקודש קוידנויב-בוטושאן. זיכרונות מרתקים מביהמ"ד "זכרון יעקב"- שטפנשט בבוקרשט וביפו, בו התפלל רבי מנחם וולדמן זצ"ל. על בית הוריו של רבי מנחם וולדמן: עדות האדמו"ר מנאראל זצ"ל בשבח גיסו הגאון המופלא רבי יעקב צבי וולדמן זצ"ל וזכרונות ערגה של רבי נפתלי כהן מ"השבת אויפרוף" של גיסו רבי מנחם וולדמן אצל אדמו"ר הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע. זיכרונות מבני המשפחה שיחיו על מסירות נפשו של רבי מנחם וולדמן בימי הזעם ודלתו הפתוחה לצרכי נזקקים ועל מסירות נפש של נשים צדקניות עבור ביהמ"ד "זכרון יעקב" ביפו ובבוקרשט. זכרונות מופלאים מחסידים ואנשי מעשה...

המצבה בבית העלמין זכרון מאיר בני"ב

הרב רבי נפתלי מנחם וולדמן ז"ל

נכד אדמו"רי קוידנויב-בוטושאן
וחתנו של הרב יוסף כהן זצ"ל מגדולי חסידי שטפנשט
נלב"ע י"ד טבת תשכ"ד ומנו"כ בבית החיים שומרי-שבת - זכרון מאיר בני ברק

עם עלייתו של רבי יוסף כהן זצ"ל ארצה בשנת תש"י, הוא קבע את משכנו בעיר יפו שהייתה אז עיר מלאה חכמים, רבנים ואדמו"רים. רבי יוסף כאמור, החזיר עטרה ליושנה כשהקים בחצר ביתו מחדש את בית הכנסת "זכרון יעקב" שהיווה המשך טבעי לבית הכנסת בבוקרשט, וגם במשעוליו הילכו חסידים ואנשי מעשה - ביניהם בלטה דמותו של

מאותם ימים שהיו ואינם נותרו בעיקר זיכרונות ישנים ומרגשים מיהודים של פעם, דמויות הוד ובעלי צורה שגדשו את בית הכנסת שהיווה תל-תלפיות עוד בבוקרשט ובו התקיימו בשנות הזעם סעודות הילולא דצדיקיא לזכר רבותינו הקדושים משטפנשט ושם מצאו מחסה ומסתור ילדי ישראל קדושים בפקודת כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען זי"ע.

ברחוב קדם 53 עיה"ק יפו, שכן לתפארה בין השנים תשי"ב-תשכ"ד בית המדרש, בית גדול לאלוקים "זכרון יעקב", בו שפכו שיח יוצאי רומניה, חסידי רבנו הקדוש משטפנשט זי"ע, בראשו עמד מייסדו, מגדולי חסידי שטפנשט, מורנו הרב יוסף כהן זצ"ל, אביו של הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א.

חתנו של רבי יוסף כהן וגיטו של יבדלח"ט רבי נפתלי כהן שליט"א, הרב בנש"ק, פאר היחס, רבי נפתלי מנחם וולדמן ז"ל, נין נכד לאדמו"ר שושלת קוידינובי-טופורוב, ואחינו של כ"ק האדמו"ר רבי העניך מקוידינובי-בוטושאן ז"ע.

בי"ד טבת השתא, מלאו נ"ח שנים לפטירתו של רבי מנחם וולדמן כשנספה ל"ע בתאונת דרכים טראגית בעיר תל אביב. עם פטירתו של רבי מנחם זצ"ל עזב רבי יוסף כהן את יפו ועבר להתגורר בבני ברק - כדי לגור ליד בתו האלמנה ונכדיו, ובכך הגיע לסימו פיק היסטורי בחייה של יהדות רומניה של מעלה. ברת הכנסת "זכרון יעקב" שפעל ברמה מאז תרצ"ד בבוקרשט, (שנה לאחר הסתלקותו של רבינו הקדוש משטפנשט שבוקותו של רבי יוסף בו הייתה בלתי ניתנת לתיאור), והמשיך לפעול במשך כל ימי הזעם - בימי השואה, ולאחריו כאן ביפו, ארץ ישראל - פסק מהלהקיים וממנו נותרו רק זיכרונות קודש שרישומיהם נחקקו בספר דברי הימים להידות רומניה של מעלה.

קוראי "באר בשדה" כבר זכו לקרוא את המאמרים המרתקים מזיכרונותיו של רבי נפתלי כהן שליט"א, כפי שהתפרסמו לאחרונה ונשזרו לאורך גליונות באר בשדה לאורך השנים, השבוע שוב זכינו להתכנס כדי לשוחח על דמותו המופלאה של גיסו בנש"ק רבי נפתלי מנחם וולדמן זצ"ל, מגזע השושלת המפוארת לבית קוידינובי-טופורוב, שנלקח כחתן בבית אביו רבי יוסף כהן ועל ההיכרות העתיקה עם בית חצר הקודש קוידינובי, עוד מימי בוטושאן שברומניה. לצידו של רבי נפתלי כהן, שוחחנו גם עם צאצאיו שיחיו של רבי מנחם וולדמן זצ"ל שגם הם נכדיו של רבי יוסף כהן [המתעדים להוציא ספר לזכרו והסתייענו בזיכרונותיהם].

היכרות עם ה"מחותן" - הרבי הזקן מקוידינובי בעיר בוטושאן

רבי יוסף כהן התגורר כאמור, בימי חורפו בבוטושאן - משם הכירו הוא ובנו יבל"א רבי נפתלי שליט"א ליליד בוטושאן, לראשונה את כ"ק האדמו"ר הזקן רבי חנוך העניך דוב זילברפרב מקוידינובי זצוק"ל שוגיע מגליציה הרחוקה והשתקע ברומניה וקבע את משכנו, חצר הקודש קוידינובי בבוטושאן.

"כבר שם", שב רבי נפתלי כהן לימים ההם, "נוצרה ידידות ואחוה של ממש בין אבי רבי יוסף לבית קוידינובי, ולימים זכינו שכאן בארץ ישראל השתדכנו. אחותי ע"ה נישאה לרבי מנחם ז"ל שהיה בן-אחותו של הרבי מקוידינובי, והיות וגיטו רבי מנחם נותר יתום - אביו זצ"ל נספה בשואה - היה זה דורו הרבי מקוידינובי שהפך למחותנו והוביל אותו אל החופה כאבא ממש. הוא מאוד העריך וחיבב את מחותנו, אבי ז"ל והידידות שהחלה עוד ברומניה רק הלכה והעמיקה, ועד כדי כך הייתה אהבתו וחבתו כלפי אבי ז"ל, שכשאבי ז"ל נלב"ע, חששו לבשר לרבי רבי חנוך העניך את הבשורה המרה פן יזיק הדבר לבריאותו".

רבי נפתלי מנחם וולדמן, כפי שמצינים בני המשפחה, מגזע אראלים ותרשישים היה לבית קוידינובי, בן חביב לאביו הגאון הגדול רבי יעקב צבי (הירש) וולדמן הי"ד - שהיה דיין ומו"ץ בעיר טופורוב שבגליציה ובק"ק אוגנוואר - ולאמו הרבנית שיינצא מנחה הי"ד, בת הגה"צ רבי משולם זלמן יוסף זילברפרב הי"ד, חתן האדמו"ר הרה"ק רבי אהרן מקוידינובי זצלה"ה זיע"א שמימיה היה להרה"ק חנוך העניך מאלעסק בעל "לב שמח", והרה"ק ר' מרדכי מלעכוביץ, בן נין לרבי לוי יצחק מברדיטשוב, מצאצאי רבי פנחס מקוריץ. הרבנית שיינצא מנחה - הייתה כאמור אחות הרבי הקודם מקוידינובי - רבי חנוך העניך דב זילברפרב - ואחותה של הרבנית מנחם אראל - מרת רבקה פעריל שפיא ע"ה, אשת חבר לגה"צ מנאראל, הרב חיים מאיר יחיאל שפיא זצ"ל.

"די קליינע ספר תורה"

באר בשדה - שטפנשט

אביו של רבי יעקב צבי היה הגאון המפורסם רבי משה זוריאל וולדמן זצלה"ה ראב"ד דק"ק בארשא בגליל מרמורוש, אנשי עירו כינהו "די קליינע ספר תורה", (כינוי זה ניתן לו על היותו מפורסם כבקי עצום בכל מקצועות התורה והיותו נמוך קומה), פקיע שמה בכל הסביבה כגאון מופלג ובעל הוראה מובהק והיה חביב ונערץ על גדולי דורו אשר כתבו עליו דברי שבח מופלגים. עוד סופר כי במשך כל ימות השבוע לא היה ישן על מיטה אלא בשבת. במשך כל היום לא היה טועם מאומה, ורק לקראת ערב היה אוכל מעט. כתביו הרבים נשרפו בשריפה שפרצה בשנת תר"ץ ולא נותר מהם מאומה. נפטר בשיבה טובה בי' ניסן תרצ"ה, ונטמן בבארשא.

אימו של רבי יעקב צבי הייתה הרבנית הצדקנית מרת חיה בת הגאון רבי נפתלי מנחם כהן גלאנץ בן הגאון רבי צבי הירש כהן, חדב"ן הגה"ק רבי אריה ליב ליפשיץ זיע"א בעל הארי" דבי עלאה שהיה חתנה דבי נשיאה מרן הגה"ק רבי משה טייטלבוים זיע"א בעל הישמח משה.

בהקדמה לספר "צפירת תפארה" להגה"ק רבי יעקב צבי וולדמן שהדפיסו מחדש נכדיו שיחי, מסופר

מצבתו לצד מצבת גיסו הרה"ק מקוידינובי זצ"ל

בשם גיסו של רבי יעקב צבי, הגה"צ רבי חיים יחיאל מאיר שפיא מנאראל זצוק"ל (שהיה גם הוא חתנו של הרב משולם זלמן טופורוב ודודו של רבי מנחם וולדמן) כי פעם שהתה רעייתו של רבי יעקב צבי וולדמן, הרבנית שינצא מנחה, אימו של רבי מנחם וולדמן בקטנותה בבית זקנה האדמו"ר רבי אהרן מקוידינובי זיע"א והילדים הסיעוה בעגלה ונפלה מן העגלה ונפצעה ברגלה והרופא קבע כי הילדה תהא חיוורת כל חייה (ואכן כך הייתה).

אמה הרבנית מטופורוב ע"ה נכנסה לאביה האדמו"ר ותינתה את מר ליבה על גורל הילדה שתישאר בעלת מום, וכדי להפסי דעתה אמר לה שאין לה מה לדאוג כי היא תזכה להינשא לתלמיד חכם מופלג, וברכתו נתקיימה במלואה כשלימים נישאה לגאון הגדול רבי יעקב צבי וולדמן, אביו של רבי מנחם.

בהיות רבי יעקב צבי אביו של רבי מנחם, צאצא לגדולי ומצויקי ארץ גאונים וצדיקים נתמזגו בו גאונות מחד ומידות תרומיות מאידך. הוא היה איש אמת ולא חת מפני איש ובהיות האמת נר לרגליו לא נמנע מלאמרה, אך בעדינות נפשו ותבונת שכלו השכיל להביע דעתו בטעם ובחן גם כאשר לא ערבו הדברים לאוזן שומעם ואף נכון היה לספוג עלבונות וביזיונות להבליג ולא להשיב מלחמה שערה. להעביר על מידותיו, להיות מן הנעלבים ולא מן העולבים. תכונות נפש אלה ושאר מידותיו התרומיות גרמו לו להתחבב מאוד על בני עירו ורבים צבאו על פתח בית מדרשו להתחמם מאורו לשמוע אל הרינה ואל התפילה וליהנות ממנו עצה ותושייה, ולהיושע מברכותיו ועצותיו המחכימות.

עדות האדמו"ר מנאראל זצ"ל בשבח גיסו רבי יעקב צבי וולדמן

הוא עצמו לא החזיק טיבותא לנפשיה לא הסתגר בדי אמותיו אלא היה יוצא מידי פעם מפתח ביתו

ומסבב בעיירות וכפרים לחזק ולעודד את אחינו בני ישראל ולקרנם לאביהם שבשמים, ובהיותו אהוב וחביב נחמד ונעים דבריו עשו רושם בלב שומעם. את דרשותיו העלה על הכתב וסיפר בנו יבל"א הגאון רבי שלמה וולדמן שליט"א (מגני-תקוה - בבני ברק), אחיו הצעיר של רבי מנחם, שבבית אביהם הגדול רבי יעקב צבי, היה תכריך גדול של כתבים מדרשותיו שדרש לרבים הן בהיותו מחוץ לביתו והן אשר נאמרו בעיתותיו שבת ומועד בפני באי בית מדרשו, כתביו אלה עם שאר כתביו בהלכה אבדו בימי הזעם לדאבון לב.

הבחינה אצל הגאון מהר"ש ענגיל זצ"ל

רבי יעקב צבי וולדמן הוסמך להוראה על ידי הגאון האדיר מהר"ש ענגיל זצלה"ה אב"ד ארדומישלא. רבי שלמה וולדמן שליט"א מספר כי אביו תיאר לפני בני ביתו כיצד התקיימה הבחינה אצל הגר"ש. תיכף אחר תפילת ערבית וטעימה כל שהיא התיישב על מקומו והזמין אליו את רבי יעקב צבי והחל לנסותו בשאלות במשך כל הלילה והיום שלמחרת ולאחר מכן עיטרו בעטרת הוראה אשר נכתבו בה שבחים מופלגים על גדולתו בתורה ובעת מוסרו לידו את כתב הסמיכה אמר לו הרב כי עיקר מה שהוסכם אצלו להסמיכו בנזר הוראה אינה משום הפלגת ידיעותיו ובקיאותו וחריפותו אלא בעיקר משום שלכל תשובה שהשיב הביא על אתר ציין מראה מקום מדויק מהיכן שאב את תשובתו ומעלה זו חשובה בעיניו עד מאוד כדי להחשיבו כבר סמכא בהוראת ההלכה.

גיסו האדמו"ר מנאראל זצ"ל, הוסיף לספר בשבח גיסו רבי יעקב צבי וולדמן - ששמעו יצא לתהילה בפרט בידענותו המופלגת בחלק חושן משפט וכדיין מומחה נקרא לא אחת להיות בורר בדיני תורה מסובכים והצליח בנועם מידותיו ואור האמת שהיה נר לרגליו להיות עושה משפט וצדקה והאמת והשלום אהבו. יבל"א בנו רבי שלמה וולדמן שליט"א מוסיף לספר בערגה על שקדנותו המופלאה של אביו בהיותו ספון שעות על גבי שעות רכון על חלק חושן משפט מהשוחרח ערוך, כשלא יצדו נערים ספרים רבים מאיזר הספרים הגדול שהיה ברשותו. לימודו היה בשקיקה בקול ערב ונעים ומפעם לפעם מעלה את חידושיו על הכתב.

אבי אימו של רבי מנחם וולדמן, ה"ה הגה"צ רבי משולם זלמן יוסף זילברפרב הי"ד, חתן הרה"ק רבי אהרן מקוידינובי זצ"ל, ידוע גם הוא היה בלמדנותו הגדולה. בהיותו כבן כ"ו שנים בלבד עם הסתלקות חותנו, כבר קיבלהו אנשי טופורוב לכהן כרבם לאחר שנסמך להוראה על ידי גאוני הדור דאז: "החשק שלמה" מוילנא, ה"בית יצחק" מלבוב, רבינו חיים הלוי מבריסק והמהרש"ם מברעזן. ידוע שהיתה לו חשיבות אצל כל גדולי הדור וחביבות יתרה אצל מרן ה"חפץ חיים".

מסירות נפש בימי זעם

חתנו, הרב מנאראל, העיד עליו ששהה בביתו במשך שבעה חודשים ולא ראהו פונה לישון במיטתו אפילו פעם אחת. היה לומד ולומד, ואם חטפתו שינה היה מתנמנם קמעא תוך כדי לימוד, ומיד מתעורר ומתגבר כארי וממשיך לשקוד בתורה.

על רבי משולם זלמן יוסף זילברפרב שהיה גם מגדולי חסידו בעלזא בגליציה מסופר, כי היה רגיל להיות בעלזא בכל שנה בשבת שלאחר חג הפסח, שנקראת "שבת גלעץ מצות" והיה עובר לפני התיבה בעש"ק בתפילת מנחה. בעומדו לפני התיבה בתפילת שמונה עשרה, הרגיש שהרה"ק מהר"א מבעלזא סיים כבר תפילתו, לא היסס הרבה והתחיל מיד בחזרת הש"ץ אע"פ שבעצמו לא גמר עדיין את התפילה. אחר התפילה ניגשו אליו מקורביו ושאלוהו: "למה לא גמרת תפילת שמונה-עשרה בלחש?" ענה להם: "איאתא בגמרא (ברכות לז) ואפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק. ואמרו בגמרא (שם דף ל"ב) לא שנו אלא אנש, אבל עקרב פוסק. ובאבות (פרק ב) איתא: הווי זהיר בגחלתן שלא תיכווה שנשיכתן נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת

עקרב ולכן היה מותר לי להפסיק באמצע התפילה". כספיירו דבריו להרה"ק מבעלזא שיבא את דבריו מאוד ובעת שנפרד ממנו אמר לו שדבריו נכונים. בימי הזעם, בימי מלחמת העולם השנייה, שיכל רבי מנחם וולדמן את כל בני משפחתו: אביו הגאון רבי יעקב צבי ורעייתו הרבנית שיינצא מנוחה הי"ד נלקחו להשמדה בחג השבועות ונעקדו על קידוש השם לצד חיבוריו וכתביו הרבים שאבדו לבלי שוב ומהם נותר רק תכריך כתבים בודד "צפירת תפארה" אותו הציל הבן הצעיר, הגאון רבי שלמה וולדמן שליט"א שאף הוציאו לאור השואה לאור עולם.

רבי מנחם וולדמן שתה כאמור את כוס התרעלה עד תומה: הוא עבר את כור הצרות והייסורים במחנות ההשמדה באושוויץ, כשמתוך עשרת אחיו ואחיותיו, רובם נספו על קידוש השם. אך גם בשנות הזעם הקפיד על קלה כבחמורה במסירות נפש ממש, ואף ניצל את קשריו עם מפקד המחנה עמו התיידד כדי לעזור ליהודים נוספים.

וכפי שתיאר בהספדו בן דודו הרה"ג רבי מיכאל ארליך זצ"ל, חתן האדמו"ר הזקן מקוידנוביץ בהספד שנשא עליו לאחר פטירתו: "רבי מנחם לא שכה לרגע קט גם במחנות ההשמדה את יצורו ובהגיע ימי החנוכה ואין שמן להדליק לקיים פרסומי דניסא, היה לוקח את המנה הימנית של המרגרינה שהיה מקבל והוציא חוטים מבגדים בלואים והתקין לו במסתרים פתילה זו כדי להדליק נר חנוכה כי היה בטוח שגם מתוך חשכת הגלות יבקע האור של גאולה וישועה".

זכרונות ערגה של רבי נפתלי כהן מ"השבת אויפריף" של גיסו רבי מנחם וולדמן אצל אדמו"ר הרה"ק מהר"א מבעלזא

רבי מנחם שרד לפליטה עם אחיו ואחותו כשרידים בודדים למשפחה מפוארת ומיוחסת שהושמדה בימי הזעם ועם נישואיו וכניסתו לביתו של חמיו הגדול, מורנו הרב רבי יוסף כהן זצ"ל, מגדולי חסידי שטפנשט נפתחה תקופה חדשה בחייו.

גיסו רבי נפתלי כהן שליט"א מעלה זכרונות של ערגה מתקופת הנישואין: "ה'אויפריף" (שבת העלייה- לתורה) של גיסי רבי מנחם וולדמן נערכה בתל-אביב בשבת פרשת רות בש"ב בבית מדרשו של דודו כ"ק האדמו"ר הזקן רבי חנוך העניך דוב מקוידנוביץ זצ"ל. לסעודה שלישית הלכו החתן, אבי רבי יוסף כהן זצ"ל ובני המשפחה לטיש של הרה"ק מהר"א מבעלזא ז"ע". ככלל, רבי מנחם, כמו אחיו הצעיר, רבי שלמה יבל"א נהגו מדי פעם לשבות בצל הרה"ק מהר"א מבעלזא ז"ע אשר חיבבם והוקירם עד למאוד בהיותם בני-קדושים ונכדים להרב מטופורוב.

אגב, מעניין לעניין באותו עניין - האח, הגר"ש וולדמן שליט"א, אף מוסיף ומספר בהתרגשות רבה כי עת הגיעו כפליט, אוד מוצל מאש לארה"ק כשנכנס לכ"ק מרן האדמו"ר מבעלזא זיע"א ובהציגו עצמו בפניו הצהיב לו פנים באומרו: "הרי אתה בנו של רבי יעקב הירש וולדמן", והעמידו מאחוריו בעת עריכת שולחנו הטהור.

ממשיך רבי נפתלי כהן ומספר: "באותו מעמד של סעודה שלישית פרשת בא, כשניגש החתן, גיסי רבי מנחם וולדמן להתברך מהרבי הק' מבעלזא, הוא הופתע לשמוע כי מרן שואל אותו אם הוא זוכר את אביו הגאון רבי יעקב צבי וולדמן הי"ד, והשיב לו הן, ואז שאלו מרן מבעלזא על זקנו, אבי-אימו הגה"ק רבי משולם זלמן מטופורוב, (שעוד נסע אליו לבעלזא להרה"ק מהר"א, חסיד) אם זוכר גם אותו והשיב בשלילה - הוא לא זכה להכיר את הסבא בשל גילו הצעיר".

"מינייה וביה נענה הרה"ק מבעלזא ואמר בל"ק: "הרי השבת בפרשת השבוע, בוא, קראנו, ויאמר משה..."

בנערינו ובזקננו נלך בבנינו ובנותינו כי חג ה' לנו". ודייק הרה"ק: "למה מזכיר קודם נערים ואח"כ זקנים, בתחילה היה צריך לכתוב זקנים? אלא הכתוב בא ללמדנו שהצעירים צריכים להתבונן על הזקנים, וינגע דור מוזן קוקען אויף דיפרידהידגער דור. מוקנים אתבונן: הצעירים צריכים להסתכל על הדורות בדרך שהם הלכו בה - גיין אזוי וי דיפרידהידגער דורות געגנגען" - לצעוד בדרך שזקנינו הלכו בה. (עיין אמרי קודש ומהר"א כעין זה). "ווארט זה", מציין רבי נפתלי, "שמעתי מבנו לאוי"ט, אחייני רבי צבי וולדמן נ"י, ששמעו מבן-דודו שנכב שם בשעת מעשה, באותו מעמד: אדמו"ר מנאראל שליט"א".

לתו פתוחה לצרכי נזקקים

לאחר נישואיו של רבי מנחם לרעייתו מרת הניה בת' ע"ה בתו של רבי יוסף כהן, בנו את ביתם בקריית שמואל שבחיפה. שם גם תקע יתד אחיו הצעיר הגר"ש וולדמן שליט"א. רבי מנחם, כפי שמספרים בני משפחתו, היה מלא שמחה; עליונות ושמחה היו מנת חלקו בחיים, הוא הצטיין במידתו של אברהם

תמונה המחזקת הרבי מקוידנוביץ-בוטושאן מימין, החתן רבי מנחם וולדמן באמצע, וחתינו רבי יוסף כהן משמאל במעמד הקבלת פנים לפני החופה

במרכז הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א ביום נישואיו עם גיסו בנש"ק רבי מנחם וולדמן ז"ל. מצד שמאל נראה אביו רבי יוסף כהן ז"ל, מימין בקצה, נואח הדוד, מגדולי חסידיו שטפנשט ביאסי, רבי לייבל גולדשטיין שהרבי משטפנשט האכנסו בביתו ברויטע בריק ביאסי.

אבינו כשלמרות שעבר את כור הצרות והייסורים ורוב משפחתו נספתה בשואה, נשאר דבק באמונתו היוקדת, ולא מש החינוך מעל פניו. הוא היווה ארון קשבת לנשברי לב, ודלתו הייתה פתוחה לצרכי נזקקים להם סייע בעת צרתם. נוח לשמים ונוח לבריות היה; אוהב לכל, רץ למצווה, ירא שמים אוהב תורה ואוהב ישראל.

בשנת תשכ"ב העתיקו רבי מנחם ולדמן ובני משפחתו את מקום מגוריהם לבני ברק כדי להיות סמוכים יותר למגורי חותנו, רבי יוסף כהן זצ"ל ביפו ובכך למעשה הסתיימה פרק שליחותו של רבי מנחם בקריית שמואל. עם מעברו, דבק עוד יותר בדודו-רב, כ"ק רבי חנוך העניך מקוידנוביץ-בוטושאן ז"ע שהתגורר באותם ימים בתל אביב, וכן שהה רבות במחיצת חותנו רבי יוסף כהן ובבית מדרשו ביפו "זכרון יעקב".

גם כאן בבני ברק היה אוהב וחיבב על כל רואיו. באותם ימים נוסדה ישיבת "אוצר התלמוד" ברמת גן בראשותם של הרב משה בן ציון אושפיזא, רבה של רמת גן ובן-דודו הרב מיכאל ארליך זצ"ל. רבי מנחם קיבל אף הוא משרה בישיבה ועד מהרה התחבב על כל בחורי הישיבה והפך לאיש סודם כשהטה אוזן קשבת לבעיותיהם הרוחניות והגשמיות כאחד. כאשר אירע פעם אחד מתלמידי הישיבה שגר בצפון לא הספיק להגיע לביתו לפני כניסת השבת, דאג לו רבי מנחם, הביאו לביתו בערב שבת וסיפק את כל צרכיו.

האסון ומסע ההלוויה

ואז אירע האסון. היה זה ביום שני י"ד בטבת תשכ"ה. "בהיותו בעל חסד גדול", מספרים בני המשפחה, "התנדב באותו יום לסייע בקניות לשמחה שעתידיה הייתה לחול באותו שבוע - סעודת בר המצווה של אחיינו, בנו של אחיו הגר"ש שליט"א. כשהגיע רבי מנחם לרחוב העלייה בתל אביב, הגיחה מאחוריו במהירות משאית דלק שנהגה רצה להספיק לעבור באור הצהוב לפני שהרמוזר יתחלף לאדום, הנהג פגע בו בעוצמה, המשאית עלתה עליו, והוא השיב את נשמתו לכוראה.

בינתיים, בבית משפחת גיסו רבי יואל זילברפרב ז"ל, בן כ"ק האדמו"ר מקוידנוביץ בוטושאן זצ"ל, ששהה באותם ימים בביתם המתין לכואו. רבי מנחם התעתד להגיע לשם לביקור מיוחד באותו הערב. אבל לפתע צלצל הטלפון, מעבר לקו נשמעה בשורת איוב: קתה תאונה. מבקשים שיבואו מיד לזוהת. בני המשפחה היו סהרוריים! הרגשתם היתה שזוה לא יכול להיות... ערב בר מצווה! מה פתאום?! כיצד הופרה השגרה הרגילה!?

הבשורה המרה על התאונה הטראגית התפשטה כשדה קוצים והותירה את בני משפחתו כמו מכריו ואוהדיה המומים וכואבים. פטירתו של רבי מנחם בגיל צעיר, בנסיבות טראגיות כל כך, היכתה גלים. בני המשפחה הקרובים והרחוקים התקשו "לעכל" את האסון הפתאומי.

אבל עד למסע ההלוויה שאמור היה להתחיל, ידעו בני המשפחה קשיים וחששות. באותה תקופה עדיין לא נחקק החוק האוסר ניתוחי מתים. הפתולוגים לא ויתרו על שום גופה. כל מת שיכלו להניח עליו את ידם, עבר תחת סכין הניתוחים, וגופו חולל בפראות. יהודים רבים פחדו באותה תקופה להתפנות לבית החולים, מחשש שאחרי פטירתם יחללו את גופם. מכיוון ש'ר' מנחם נפטר בתאונת דרכים, הוא פונה לבית החולים, שם נקבע מותו.

בקרב בני המשפחה גבר החשש שיחללו את גופו הטהור לפיכך מיד לאחר שגודע האסון, מיהר הרב מיכאל ארליך זצ"ל שהיה ראש ישיבת 'אוצר התלמוד', ביחד עם המוקבל הגאון רבי ניסים פרץ זצ"ל - ראש מוסדות 'בית ק-ל', שהיה אז בחור צעיר ולמד בישיבה. הם הגיעו לבית החולים ושמרו על הנפטר לכל ניתוחו. בינתיים הזוהר אחיו רבי שלמה וולדמן שליט"א את מפקד המשטרה שרצתה לנתחו, שאם יגעו בגופה הוא יביא באוטובוסים את כל הבחורים של ישיבת פוניבז'. ואכן איום זה פעל את פעולתו. המפקד פחד ולא נגעו בו לרעה.

מסע ההלוויה ההמוני יצא בראשות דודו, כ"ק האדמו"ר הזקן מקוידנוביץ בוטושאן, אחרי צעדת המומים וכואבים, בני משפחתו, מכריו ואוהדיה, ותלמידי ישיבת 'אוצר התלמוד' שנהגו ממנו עצה ותושיה. קונן עליו מרות בשם המשפחה, בן-דודו הרב מיכאל ארליך זצ"ל שקרא עליו את הפסוק: "על אלה אני בוכייה עיני עיני יורדה מים כי רחק ממני 'מנחם' משיב נפשי. הדמעות יורדות כפלגי מים, גדול הכאב וקשה המהלומה למשפחתו, עם פטירתו של בן דודי היקה רבי נפתלי מנחם וולדמן. שכיחצק אבינו לעקידה נלקח, בהשאירו אחרי אלמנה צעירה ושלושה ילדים הזועקים ונאנחים אוי לנו היכן אבינו - "אין לנו מנחם".

בסיום ההספדים ומסע ההלוויה קורע הלב נטמן רבי נפתלי מנחם בסמוך לקברו של מרן החזון-איש, בבית החיים "שומרי שבת" בבני ברק. לימים גם הוצב ליד קברו אוהל אדמו"רי בית קוידנוב, שם נטמנו דודו, כ"ק האדמו"ר הזקן רבי חנוך העניך דוב מקוידנוב-בוטושאן זצ"ל, ובנו כ"ק האדמו"ר רבי אהרן זילברפרב שנסתלק בשנת תשנ"ו.

החלום המופלא

סיפור מפליא העובר בין בני המשפחה, אירע לאחר פטירתו של רבי מנחם בו באה לידי ביטוי זהירותו המופלגת בימי חייו בענייני ממונות כאשר משמיה ניתנה לו הרשות להתגלות בחלום בכדי להשיב חוב שלא הספיק להשיב.

וכך היה מעשה: מספר ימים לאחר פטירתו, התגלה רבי מנחם בחלום לחמיו רבי יוסף כהן. בחלומו ראה רבי יוסף כהן את חתנו עומד בשערי גן עדן. שאל אותו: "מדוע אינך נכנס לתוך גן עדן?" ענה לו חתנו: "נדר נדבה אשר שמתי בפיו". רבי יוסף הקיץ משנתו נפעם ונרגש בהבינו כי יש נדר שנדר חתנו שעדיין לא שולם.

בבוקר, כשניעור משנתו, החל רבי יוסף כהן מיד לברר באיזה בית כנסת התפלל חתנו המנוח בשבת האחרונה. הוא עבר מבית כנסת אחד למשנהו עד שמצא את בית הכנסת בו התפלל. שם התברר שאכן נדר רבי מנחם סכום לצדקה לאחר עלותו לתורה, אך לא הספיק לשלם את נדרו כי כבר בראשית השבוע נטרפה השעה ונפטרה החוב שולם, ושוב לא הופיע חתנו רבי מנחם עוד בשנתו.

חוסר אראלים ותרשישים: מפעלי רבי יוסף כהן, חותנו של רבי מנחם וולדמן, בבוקרשט

רבי מנחם וולדמן הותיר אחריו את רעייתו מרת הניה בתיה וולדמן ע"ה, בתו של מורנו הרב רבי יוסף כהן מגדולי חסידי שטפנשט, ומייסד בית המדרש "זכרון יעקב" ליוצאי רומניה בפיא, ואחותו של יבל"א הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א. המשפחה מיוחסת מגזע אראלים ותרשישים הייתה מרת הניה בתיה וולדמן ע"ה שנקראה על שם זקנתה הרבנית הצדקת הניה בתיה, אשת-חבר להגה"ח המפורסם רבי נפתלי מלמה, שנולדה בעיר וואסלוי לאביה רבי יוסף כהן זצ"ל שמוצא משפחתם היה ממעוזבו' שבאוקראינה.

סדר היחוס היה כך: הגה"ח ר' נפתלי גולדברג-מלמד [דיסקל] המפורסם, אבי המשפחה, גלה מאוקראינה לרומניה וחסה בצל הרבי הראשון משטפנשט, הרה"ק רבי מנחם נחום זי"ע, רעייתו הרבנית הניה בתיה ע"ה התייחסה לצדיקי בית מעוזבו', להרה"ק רבי ברוך ממעוזבו ולבית ז'נקוב וזלוטשוב, ונדועה בחשיבותה בחצר הרבי הק' משטפנשט. בנה היה הגה"ח רבי פיביש גולדברג ז"ל, הגבאי הראשי בחצר הרבי משטפנשט. זקנה של הרבנית הניה בתיה היה הרה"ק ר' שלמה ז'נקובער שלמד עם נכדיו של הרבי ר' ברוך ממעוזבו' בהוי"ו ואח"כ נלקח לחתן נכדתו כשהרבי ר' ברוך היה השדכן, ונולד להם בן בשם רבי פיביש ממעוזבו' שחתנו היה ר' נפתלי גולדברג-מלמד הנ"ל.

מהיושבים ראשונה במלכות ומקורבים ביותר אל הרבי משטפנשט, היה נכדו של רבי נפתלי מלמה, אביה של הניה בתיה, רבי יוסף כהן זצ"ל שהיה גם חתנו של הגאון המופלא רבי אלטר דוד בעער ויינטרויב זצוק"ל רבה של וואסלוי וגם הוא נחשב לאחד מגדולי חסידי שטפנשט. לבית גדול מיוחס זה

ואפוף אמונת צדיקים נולדה הבת הניה בתיה ע"ה.

מסירות נפש של נשים צדקניות עבור ביהמ"ד "זכרון יעקב"

מאוחר יותר בהיותה כבת שש, עקר רבי יוסף כהן מוואסלוי ועבר יחד עם בנו יבל"א רבי נפתלי ובתו הניה בתיה ע"ה לעיר הבריה, בוקרשט. באותם ימים בוקרשט, יש לומר, לא הייתה כימים ימימה: היהודים

תמונה המקום בו שכן בעבר בית הכנסת "זכרון יעקב" שטפנשט ביפו בו התגורר רבי יוסף כהן ברחוב קדם 53 ביפו

שלט הנצחה לבית הכנסת "זכרון יעקב שטפנשט" ברחוב קדם ביפו שפעל בין השנים תשי"ב-תשכ"ד

מורנו הרב רבי יוסף כהן (מימין) עם מחותנו כ"ק מרן אדמו"ר רבי חנוך העניך מקוידנוב זצ"ל

החרדים לדבר ה' היו מעטים ונעלו עצמם בביתם הוא מבצרם הרוחני - שם ניסו להתנתק מאווירת הרחוב הקלוקלת שהפילה חללים רבים. אביה רבי יוסף כהן דאג לבתו הניה בתיה ושמר עליה מכל משמר מפני רוח הרחוב הקלוקל ונטל אותה עימו לבתי הצדיקים שהיו פוזרים בבוקרשט באותם ימים. שם ספגה מלוא חופניים רוחניות ויראת שמיים שחפפו עליה כל מסכת חייה.

כבר בבוקרשט, לקח אותה אביה רבי יוסף לבית מי

שעתיד להיות מחוננם בעתיד האדמו"ר מקוידנוב, שם, כשהיא מוגנת מפני רוח הרחוב, הכירה את ביתו הרבנית ציפורה ארליך ע"ה שלימים, כשהגיעה לארץ ישראל, אף הציעה לה את מי שיהפוך לבעלה, בן-דודה, רבי מנחם וולדמן.

כאמור, באותם ימים גם הוקם בית מדרשו המפורסם של רבי יוסף, "זכרון יעקב". בית מדרש זה הפך לתל תלפיות בימי המלחמה כשרבים מגדולי האדמו"רים והרבנים שנקלעו אל רומניה באותם ימים מצאו בו את מקום תפילתם. ביניהם מרן גאב"ד ירושלים, ה'מנחת יצחק' זצ"ל שברח מגרוסוורדיין בשנות המלחמה לבוקרשט והרה"ק הזקן מסקולען זי"ע שגם התחבא בביתו של ר' יוסף תקופת מה מאימת השלטונות הקומוניסטיים ועוד משפחות חסידיות נודעות ורבים מבני בוקרשט יראים ושלמים. (בבית

כנסת זה התקיימו בימי המלחמה, בעשור שלאחר פטירת הרה"ק משטפנשט ההתכנסויות של חסידי שטפנשט בבוקרשט).

מספר אחיה רבי נפתלי כהן שליט"א: "אבי ואימי ע"ה העמידו את ביתם למען מטרה קדושה זו. את הרהיטים לבית הכנסת החדש בנה אבי בעשר אצבעותיו, כשהוא מגלף עצים ומכין מהם ספסלים. ייזכרו לטובה אימי ואחותי הניה ע"ה שעסקו במסירות נפש בתחזוקה וניקיון ביהמ"ד בעבודה רבה".

מרת הניה בתיה וולדמן עלתה יחד עם אביה ר' יוסף לא"י בשנת תשי"ב בתחילה התגוררו בחיפה ולאחר מכן עברו ליפו, שם פתח אביה ר' יוסף את בית מדרשו מחדש: "זכרון יעקב". "אבי", מספר ר' נפתלי, "הגיע עם האוניה לחיפה והתגוררו בשער העלייה במערב חיפה. רק בשנת תשי"ב הם עברו ליפו לאחר שנודע להם מבני משפחה קרובה שכבר גרה בארץ שביפו יש דירות מרווחות שנגטשו על ידי ערבים וכל אחד יכול לתפוס לעצמו מקום". כך למעשה כונן ר' יוסף ברחוב לביהמ"ד בבוקרשט.

כפה פרשה לעני

בשנת תשי"ג הקימה מרת הניה בתיה את ביתה עם בעלה ר' מנחם וולדמן ז"ל ולאחר שהתאלמנה ממנו גידלה את ביתה לתפארת במסירות עצומה ובאהבה אין קץ כשהיא רואה מצאצאיה דורות ישרים ומבורכים ההולכים בדרך התורה. בד בבד כפי שראתה בבית אביה רבי יוסף כהן ואימה ע"ה, ביתה היה פתוח לאורחים כשכפה פרשה לעני וידיה שילחה לאביון ומצודת גמילות חסדים שלה פרושה הייתה ללא גבולות.

בשנת תשמ"ו לאחר כ"ב שנות אלמנות, היא נישאה לבעלה השני, הרב מרדכי יצחק רייזמן זצ"ל שנלב"ע בשנת תשס"ח. בי' תמוז תשע"ו, 8 שנים לאחר פטירת בעלה השני, נפטרה מרת הניה בתיה וולדמן-רייזמן ע"ה בשם טוב ובשיבה טובה. הותירה אחריה את אחיה יבל"א הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א. ילדיה: חתנה הרה"ג רבי יוסף ריבלין שליט"א, הרה"ג רבי יונתן ספרא שליט"א, מנהל מח' החינוך בעיריית בני-ברק ובנה הרה"ג רבי יעקב צבי וולדמן שליט"א.

מקורות: מכון "תורת אמת", שטפנשט, זיכרונות הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א שנשמעו ונכתבו מפני נכדו הרה"י"ץ הגרי"י כהן שליט"א, זיכרונות מתוך ספר "צפירת תפארה", להגה"צ רבי יעקב צבי וולדמן זצ"ל. זיכרונות אחיו הגה"ש וולדמן שליט"א, זיכרונות צאצאי רבי מנחם וולדמן המתעדים להוציא א"ח ספר ליכור, ונחגו בנו בטוב עין והעניקו לנו באדיבותם מזיכרונותיהם. תשי"ח להב.

תשובה מאהבה – בשבתות שובבי"ם

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

פוחת שערים

לכבוד שמחה במשפחה התארחנו אשתי ואני בבית מלון לשבת, את תפילת ליל שבת קבענו להתפלל בבית כנסת הגדול סמוך למלון שם ייגש חזן ידוע שם לפני עמוד התפילה.

ביציאתנו מהמלון לבית הכנסת עיכב אותנו הפקיד וביקש שניקח את המפתח של שבת עבור החדר שלנו, מדובר במפתח רגיל לדלת שכן במשך השבוע הדלתות נפתחות על ידי כרטיס חכם. בקשתי לאסוף את המפתח יותר מאוחר בערב אחרי הסעודה אבל הוא התעקש שניקח את המפתח עכשיו בדרכינו לתפילה. לקחנו את המפתח והמשכנו לתפילה. משהגענו לבית הכנסת ראינו אנשים רבים מגיעים עם פתקים מודפסים של התו הירוק ושני שומרים יושבים בכניסה ולא מאפשרים כניסה כי אם למי שמציג את התו הירוק. אנשים רבים נאלצו לסוב על עקבותיהם מכיוון שלא הביאו עימם תו ירוק מודפס ולא חשבו על הדפסה מראש עבור בית כנסת. פניתי לשומרים ואמרתי שאנו מתארחים במלון ולא חשבנו להדפיס. כששמעו שאני במלון ביקשו לראות את המפתח של החדר כהוכחה שאני אכן מתארח במלון משום שהם סומכים על המלון שלא מקבל אורחים ללא תו ירוק. על אתר הראיתי לו את המפתח של החדר שעוד היה בידי והוא אישר לנו את הכניסה לבית הכנסת הגדול.

בעל המעשה:ג.ה.

שמאל דוחה וימין מקרבת

אני בחור מתחזק ובשנה האחרונה התקרבת מאוד לדת בפרט עם האבלות על אבי מווי שנפטר והקפדתי מאוד להתפלל מנחה וערבית במניין כדי להגיד קדיש לעילוי נשמתו.

יום אחד הייתי בדרך לאזור הבית ונתקעתי בפקק ענק שגרם לי להפסיד את תפילת מנחה. הצטערתי מאוד מהעניין והרגשתי כאילו הקב"ה אינו חפץ בתפילות שלי. שאלתי את הקב"ה בלב: "למה עשית לי כזה דבר להפסיד מנחה? אני כל כך השתדלתי, הרי אם היית רוצה את התפילות שלי אזי היית משרחר את הפקק!!!"

לא חלף מאית השנייה מהמחשבה הזו והטלפון ניער אותי מהמחשבות, מאחורי הקו היה הרב יוסי ששאל שמא אני באזור ויכול להיות עשירי למניין שלהם שמתקיים במעלה הרחוב... בדרך כלל הם מתפללים מוקדם ובדיוק היום הם נתקעו בלי עשירי למניין. סטתי כחץ מקשת להתפלל בציבור ולהגיד קדיש.

פתאום מדחוי חשתי אהוב וקבלתי תשובה שה' אוהב אותי ומרצה מהתפילות שלי...

בעל המעשה:א.ה.

הפעונים לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית
זופמן לשלוח אל ר' שפתה ספואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

דבר תורה מימיהו!"
יצא הרב הק' מן הקודש פנימה אל אולם בית הכנסת הגדול, כדי לראות מקרוב את המחזה המופלא. והנה מה מאוד הופתע לראות בפאתי בית המדרש יושב לו צנוף בפיתו חייל יהודי עטור במדי הצבא האוסטרי, ומתנדנד בלהב אש על הגמרא שלפניו, אינו מבחין בכל הנעשה סביבותיו, וכל מעיניו בתוככי הגמרא הגדולה הפתוחה לפניו. כדרך שדרשו בה "גמרא" מלשון 'גומרי' - גחלים, שנהא הגמרא כגחלת בוערת באש קודש. יגיש אליו הרבי ובירכו לשלום בחיבותו, ושאלו על דבר מלוגו ומוזנו, שמא אין לו כאן מקום אכסניה, ואולי ירצה להיכנס לביתו ויכבדנו במאלל ומשקה לכבוד שבתא מלכתא, ואף הציע לו מקום ללון.

החייל נענה במאור פנים, הודה לצדיק על הזמנתו, אבל הוסיף שאין לו צורך כעת לא באכילה ולא בשינה. וסיפר שלאחר שגויס לצבא שיבצוהו במחנה הממוקם סמוך לוויען, ובהיות שעשיתי כל המוטל עלי כאחד מן החיילים המצטיינים בפלוגה נשאתי חן בעיני המפקד, וביקשתי ממנו שבהיותי איש יהודי המחויב במשמרת השבת אבקשה נא להניח לי מן המלאכה בשבת, ולאשר לי להיכנס העירה בליל שבת לעסוק בתורה, ואכן בחסדי שמים נענה המפקד לבקשתי. ובהיות שכל השבוע איני מספיק ללמוד הרבה, צריך אני בליל שבת להשלים את חוק לימודי כאן בבית המדרש!

הרבי הקדוש התפעל עד מאוד מתורת השבת של חייל צעיר זה, עד שהתבטא ואמר: מי יודע אם בשביל חיילים כאלו מתעבק המשיח... כאשר תלמדו המופלא עושה נחת רוח גדול למעלה, ובכל שבת ושבת בעת לימודו נעשה שמחה גדולה בפמליא של מעלה! והרי אחר הגאולה לא תהא נחת רוח שכזו למעלה, כאשר כבר לא יוכלו הגויים עוד לגזור גזירת גיוס על בחורי ישראל, ולא ייראה עוד כמראה הגדול הזה!

ועליו ועל שכינצא בו אמרו בנא דבי אליהו (רבא פ"א): "אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל, בני, לא כך כתבתי לכם בתורתנו (יהושע א, ח) 'לא ימוש ספר התורה הזה מפניך, אף על פי שאתם עושים מלאכה כל ששה ימים יום השבת יעשה כולו תורה. מיכן אמרו, לעולם ישכים אדם וישנה בשבת, וילך לבית הכנסת ולבית המדרש, יקרא בתורה וישנה בנביאים, ואחר כך ילך לביתו ויאכל וישתה, לקיים מה שנאמר (קהלת ט, ז) 'לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך', לפי שאין לו מנוחה להקב"ה אלא עם עושי תורה בלבד".

[שיחות קודש בהתמדת התורה בש"ק]

• § • § •

בישיבתו הגדולה של כ"ק אדמו"ר הגה"ק רבי יקותיאל יהודה טייטלבוים בעל "ייטב לב" צווק"ל, שבעיר "סיגעט" הגדולה לאלקים, שקדו על תלמודם מאות בחורי חמד יואים ושלמים, מטובי בניה של היהדות החרדית שבאונגארין של מעלה בימים ההם.

ברוב צדקותו דאג לבו הרחום של הצדיק גם לקומץ בחורים נחשלים, שמשום מה נפלטו מספסלי הלימודים, כל אחד מסיבה אחרת, וירדו מעט מדרך התורה והידיעה (נושאים). והעמיד עבורם בחמה ויגיעה רבה ישיבה מיוחדת עם מסגרת נפרדת שהותאמה במיוחד עבור בחורים כושלים אלו. [עיין ספר 'טיב הקהילה - תשע"ד' (פרשת משפטים) מעשה נפלא באחד מאלו השבאבינקים ותעלוליו בחוצות העיר סיגעט].

והיה הרבי טורח בהרבה דרכים ואופנים להחזירם בתשובה, ולקרב את לבם לאביהם שבשמים. - היה זה אחד מן העבודות קשות שבמקדש השעמים הצדיק על עצמו, מלבד כל טרחותיו ויגיעותיו בהנהגת הקהילה ולימודי הישיבה הקדושה.

באחת מנסיעותיו לשבות בצל הקודש אצל הר"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב צווק"ל, הזכיר לפניו את אותם בחורים לברכה ולישועה בגוף ובנפש, והוסיף שמתייגע עמם קשות להחזירם למוטב, ולא תמיד רואה ברכה בעמלו... וביקש להשיב את ליבם בתשובה שלמה.

כשקרא הידידיטשובער את הקוויטעל בעניינם, ביקש מהייטב לב שבפעם הבאה כשיגיע 'נסיעה' לשבת לזידיטשוב יביא עימו יחידו את אותה קבוצת בחורים שסיטופפו אף הם בצילו בשבת קודש, וביקש אם יוכל לסדר שבתפילת שחרית של שבת קודש יעמיד את הבחורים הללו סמוך ונראה אליו! - סתם ולא פירש...

הרב הק' מטיגעט, את פקודת רבו שמרה רוחו, ותיכף החל לארגן 'שבת נסיעה' מיוחדת עבור אותם בחורים נושרים, ובהזדמנות הראשונה שנקרה לפניו נסע עמהם וזידיטשובה. בהגיעם אל הצדיק קבלם במאור פנים, ובמשך כל השבת קירבם בסבר פנים יפות. - הסיגעטער רב זכר היטב את פקודתו של

ואלה שמות בני ישראל מצרימה את יעקב איש וביתו באו (א)

בספה"ק אמרי נועם פרשא דין, כתב ברמז פרשתנו הפותחת את שערי ימי שובבי"ם ת"ת הבאים לקראתנו לשלום. ועל פי מ"ש שיעקר התיקון והסגולה היא בשבתות השובבי"ם, שבהם קורין בתורה פרשיות שובבי"ם שמוך נקבעו לדורות לתיקון וכפרה. - והעלה בדרך מופלא בנוטריקון פסוק זה את כל מספרי גימטריית השמות הקדושים שכתבו המקובלים בכונות ימי השובבי"ם, עיין שם שהארץ ברוי ח"ן.

וכתב ברמז סופי התיבות: את' יעקב' איש' - עולה "שבת", ואילו סופי התיבות: מצרימה' את' יעקב' איש' ובתי' - עולה "תשובה". דהיינו 'שבת תשובה', ללמדנו עיקר כוח תשובת ימי השובבי"ם דן הוא בשבת קודש.

על דרך שכתבו "שבת" - ראשי תיבות ש'בת ב'ו ת'שוב, שמהותה תשובה עילאה שיסודה הוא ב'עשה טוב' ובתשובה מאהבה בשמחה וחדוות לב, ולא בתשובה תתאה שהיא ב'סוד מרע' ותשובה מיראה, שמתערב בה העצבות.

תשובה מאהבה יש בה תיקון בשורש, ואינה רק כהרטה ועזיבת החטא מחמת ייסורי העונשים הקשים רח"ל, כשמתמרמר לבו בקרבו על שפשע ומרד במלך העולם בעזות פנים ומצה. - אלא נוקבת היא לברר ולזכך יסוד שורש החטא, לעקור ולהפוך את גורמי העביירה ואת הסיבות המכשילות ומפתות לעביירה הקשה של העוון המר.

כגון, אם התאוה בוערת בחשק אהבה אסורה, בבחינת 'חסד' שמצד הטומאה, הרי בתשובה מאהבה מהפכים בשמחה וברצון את שורש האהבה לחשוק לטוב. ובמקום להתענג בתענוג נפש הבהמית ורפש תאוות מאוסות ובוזיות, יתעלה להתענג על ה', במתיקות תורה ותפילה, ובמתיקות השבת נועם הנשמות ועדן הנפשיות. וימלא את מוחו לבבו ונפשו באש של תורה וחמימות של שבת קודש, עד שיתמסמסו ויתמוגגו עצם הסיבות הגורמים שהרחיקו אותו משורש נשמתו ונחלתו. וממילא כשיתרגל באהבת התורה ואהבת השבת כבר ימצא הרחק הרחק מן הכיעור והדוממה לו, שאינו מתאים כי אם לגויים משוקצים ומזוהמים, ובתשובה מאהבה העלה את נפשו ונשמתו מדרת שחת, ותיקן את העביירה בשורשה, להפוך דזונת לזוכית! (וימא פו:).

והולם איתא במדרש תנחומא (בראשית ג): "כבוד שבת עדיף מאלף תעניות" ע"כ, והלא קיבלנו מגורי האר"י צווקלה"ה ש'לתיקון שובבי"ם צריך להתענות פ"ד תעניות, וכנגד חמש מיני עבירות שבתא הידוע עולה שצריך להתענות מנין ת"כ [420] תעניות, כנגד כל פעם שחטא ופגם בברית קודש! - והרי כאן חידש לנו המדרש שכבוד שבת עדיף מאלף תעניות!

והיינו כמבואר שכבוד השבת שורש בתשובה עילאה שבשבתא קדישא, תשובה מאהבה, תשובה שיש בה תיקון לעצם יסוד החטא, והפיכת הסיבות הגורמים המפתים להפיל את האדם לבאר שחת, להשתנות עצם הרצון והכיסופים לטובה ולברכה, 'קה אכסוף נועם שבת', לקרב את הנפש לאהבתך וליראתך.

שבת קודש נפשות ישראל בצל כנפיך יחסינו, ירווינו מדשן ביתך!

• § • § •

באחת ממסעותיו של מרן ראש גולת אריאל הר"ק מהר"ד מבעל צווק"ל אל עיר הביירה ווינה רבתי, הנהיג שם את שבתותיו בקרב קהל עם ועדה, אשר אתכנסו ובאו להסתופף בצל הקודש.

בליל שבת קודש ערך הצדיק את שולחן קדשו ברוב עם הדרת מלך, הטיט נמשך עד שעות הקטנות של הלילה, בהשפעת שפע קודש בחיילו ורחימו, וגדול היה המעמד לה' ולתורתו, כדרך הצדיקים לקדש שמו יתברך בקרב ישראל.

עם תום הטיט התפזרו הקהל איש איש לביתו ולאכסנייתו לפוש כדן "שינה ב'שבת תענוג", במספר השעות המועט שנשארו לפניהם עד תפילת שחרית של שבת בבית הכנסת הגדול של ווינה.

הרבי הק' נכנס אף הוא לזירותו הצמודה לבית המדרש, וכדרך הצדיקים לא נתן תנומה לעפעפי רגו התישב לעסוק בתורתו במתיקות וחרדת קודש. על דרך שאמרו "שומר שבת", והרי המופקד על השמירה אינו נרדם בשמירה...

מבחוץ הכל שקט, שלוה של שבת ירדה על פני היקום, והצדיק מתהלך בחדרו בדקות עילאה בהשם ובתורתו ובשבתא קדישא. - והנה לפתע מגיעה לאוזני מחלונת בית המדרש הסמוכים לחדרו נגינה ערבה של לימוד גמרא' בקול נעים גילת רותן. קול הלימוד שבאישון ליל השבת לא פסק לרגע, נראה היה שהלומד דבק כל כולו בתורתו בשקידה נפלאה בחיות והתלהבות, ובהשתוקקות וצימאון עז. על דרך שאמרו במדרש (ב"ר זצ, ג): "מה דגים הללו גדלין במים, כיון שירודת טיפה אחת מלמעלה מקבלין אותה בצמאון כמי שלא טעמו טעם מים מימיהון, כך הן ישראל גדלין במים בתורה, כיון שהן שומעין דבר חדש מן התורה הן מקבלין אותו בצמאון כמי שלא טעמו

הרבי בדבר תפילת שחרית של שבת, ואכן דאג להעיר את תלמידיו... האהובים בצפרא דשבתא עם שחר, וראה שאף אחד לא יחסר בעת התפילה. ונדבר עם הגבאים האחראים לסדר עבורם ספסלים מיוחדים, סמוך ונראה למקומו של הרבי הקדוש בתפילה.

והנה בהגיע הרבי ר' אייזיקל לברכת יצד של שבת בפומון "הכל ידוך", הסתובב לפתע אל אותם בחורים, החלו לומר בקול חוצב להבות אש את האידיטישטבע נוסח: "הכל ידוך, והכל ישבחוך, והכל יאמרו אין קדוש כה!". ותוך שהיה מזמר בקול נעים ורגן את התיבות הללו, בהדגשה מיוחדת על תיבת 'הכל!' הביט בעיני קדשו היקדות אל אותם בחורים, והעביר כן את מבטו בקודש מאחד לשני כמה פעמים.

ולפלא גדול היה, שתיכף אחר אותה השבת חזרו משם כל אותה קבוצה כבעלי תשובה גמורים, וסיפרו שכשזימר לפנייהם הצדיק אותו זמר נהפך לבבם בקרבם, וחשו כיסופים עצומים של 'תשובה מאהבה', ונהפכו כבריה חדשה.

בתוך תקופה קצרה עברה כל אותה קבוצה אל הישיבה הגדולה המפורסמת של הרב הקדוש בסניגט, ונעשו בעלי מדרגה היושבים ראשונה סמוך ונראה אצל הייטב לב, ורובם ככולם יצאו רבנים חשובים מורי הוראה בישראל.

ולמדנו מטיב זה המעשה סגולה 'תשובה מאהבה' של שבת קודש, וכוח הצדיקים להצית אותה ולהאירה לכל ישראל להשיבם בתשובה שלמה. ותו למדנו אגב אורחין סגולת תפילת "הכל ידוך" שבשבת, שכשנאמרת בכוחה שלמה וראויה, ניתן לזכות בה לתשובה שלמה.

[פרסיון: קובץ 30785]

• § • § •

כ"ק מרנא ורבנא הרה"ק רבי זוב בער המגיד הגדול ממעורטש צוק"ל, שלח כידוע את גדולי תלמידיו להרבה מקומות, כדי לקרב את לבבות ישראל בכל מקומות פזורים אל השם יתברך ולתורתו הקדושה. והיה מתאים לכל תלמיד לפי עניינו את המקום שילך להפיץ בו תורה וקדושה, והורה להם את דרכם בקודש.

לכמה מן התלמידים גדולי התורה ציווה להוציא את ספריהם וחיבורם בנגלה, כדוגמת הרה"ק בעל התניא צוק"ל שהורה לו לפרוץ את 'שולחן ערוך הרב', וכן להרה"ק הרבי ר' פנחס רבה של פרנקפורט צוק"ל, ואחיו של הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג צוק"ל, ציווה לחבר הספר 'הפלאה' על מסכת כתובות וספר 'המקנה' על מסכת קידושין, ולהפיצם בישראל.

את תלמידו הגה"ק רבי לוי יצחק צוק"ל שלח לשמש ברבנות העיר הגדולה ברדיטשוב, שמה שימש כנאמן אב בית דין, ולמד תורה לרבים והוליד את לבבם לעבודתו יתברך. ואילו את תלמידו הגדול הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטבסק צוק"ל בעל 'פרי הארץ' שלח אל מדינת 'ייטין', שהיתה מחוץ ענק עם אלפי יהודים, ואכן רבי מענדל פעל בה רבות וצדקות, ורבים ושלמים התקדשו על ידו לתורה ועבודה.

באות מנסיעותיו מעוררטישה לקבל פני רבו הגדול, שאלו המגיד על מעשיו שם ברייטען. ענה ר' מענדל בחכמתו: הנה כאשר הגעתי שם לרייטען, מצאתי יהודים 'מיט צוריסענע קאפטענענס און גאנצע הרעצען'... [עם קפוטוט קרועות ולבבות שלמים], רצה לומר, שבמחוז במלוש החיצוני היו נראים כעובדי ה' המהלכים קרועי בגדים, אבל מבפנים בפנימיותם היה ליבם שלם, ולא חדרה עבודתם פנימה כדי לשבר את הלב... לפיכך הפכתי שם היצרות, כדי שיהיו "גאנצע קאפטענענס מיט צובראכענע הרעצען"!... כלומר, שמבחוץ לא יתגאו ביראתם, וייראו כמהלכים בבגדים שלמים, אבל מבפנים יתהלכו בלבבות נשברים, בעוונה ובשפלות פנימית, ובעבודת ה' בפנימיות הלב!

ונאים הדברים למי שאמרם, כאשר ידוע דרכו בקודש הנשגבה של הרה"ק מוויטבסק צוק"ל, שכלפי חוץ היה נוהג בשררה ומתנהג במלכות, ומבפנים לבבו נכנע ונשבר לרטיטים, כמו שהיה חותם תדיר: 'השפל באמת!'

בהזדמנות אחת שלח הרבי ר' בער שניים מתלמידיו, שהיו רבנים חשובים, לאחת העיירות, כדי להשיב שם לב ישראל בתשובה לאביהם שבשמים, לרוממם ולקרבם לתורה ועבודת השם יתברך. התלמידים הנאמנים יצאו לדרכם, ובבואם אל המקום ניסו מתחילה לדבר אל ליבם, להוכיחם ולעוררם אל תכלית החיים ולקרבם ליראת שמים. אך עד מהרה ראו והבינו שאין דבריהם עושים רושם מספיק, מחמת שיהיה אותה עיירה היו עמי הארץ והדיוטות הרחוקים מן התורה, ולא היה להם 'כלים' ראויים לקבל דברי מוסר והתעוררות. התלמידים הגדולים הללו לא אמרו נואש, והחליטו שאינם זזים משם עד שיקיימו כראוי את השליחות שפקד עליהם רבם, המגיד הקדוש. התיישבו להם אפוא בני תרי צנתרי דדהבא בבית המדרש המקומי, והחלו לעסוק בעצמם בלהב אש קודש בתורה ובתפילה ועבודת השם יתברך כדרכם בקודש. אט אט החלו התושבים המקומיים להתקרב לצדיקים הקדושים האלו, ללמוד מקורב ולהתבונן כיצד צריכה להיראות תפילתו של איש ישראל, ומה היא איכות 'גיעת התורה' בנאמנות, כיצד מקפידים על קלה כבחמורה בשמירת התורה והמצוה. מה היא שבת קודש, ומהי שגב מעלתה, וכל כיצודא בזה. - ותנונו אל ליבם לעשות 'תשובה מאהבה'!

שני התלמידים לא מיהרו לעזוב את המקום, בראותם שככל שנוקפים הימים כן מתחילים אנשי העיר להבין ולקלוט עד היכן מגיעים הדברים. היהודים הפשוטים התחברו והתדבקו בשני הצדיקים האורחים הדגולים שהתיישבו לזמן מה בעירם. והם אף הם השיבו להם מנה אחת אפיים, לימדו אותם דרכי תורה ויראה, ורוממו את מדרגתם להתעלות ורחינת נפלאה.

והתקיים בהם בחברותא זו, מה שאמרו בגמרא שלהי יומא (פז): "תניא, 'אהבת את ה' אלקיך' (דברים ו, ה), שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, והוא משאו ומתנו בנחת עם הבריות. מה הבריות אומרות עליך, אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה. אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוגי שלמדו תורה ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר (ישעיה גט, ג) 'יאמרו לי עבדי אתה, ישראל אשר בן אתפארו' ע"כ. במשך כשנה יישבו שני התלמידים באותה עיירה במילוי שליחות רבם, ורק לאחר שנה שלמה כראותם שהעלו אותם על דרך המלך שבו מעוררטישה אל רבם הגדול.

בהגיעם לפני המלך שאל אותם הרבי ובידר את כל קורותיהם באותה עיירה, ומדוע נותרו שם זמן רב כל כך?

סיפור התלמידים לפניו דברים כהווייתם, שכשניסו מתחילה לדבר אל ליבם מצאו שאין הם מבינים כראוי את אשר לפנייהם, ויש לפתוח מיסילות של אהבה ללבבם. ולכן הוכרחו להתהלך עמהם בדרך אחר, וכענין שאמר הכתוב (דברים ח, כ): "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך, ויראו ממך". מבואר שבשביל 'עמי הארץ' לא יעילו דברי מוסר ותוכחה, רק צריכים לראות הישרות בעיניהם. ומתוך שיקיים בהם "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך", אז ממילא ישפע עליהם יראת שמים טהורה, "ויראו ממך", וישונו בתשובה שלימה לפני קונם! [פרסיון: קובץ 58993]

• § • § •

מידת אהבת ישראל של קדוש ישראל מרן החזון איש צוק"ל היתה במידה גדושה מאוד, דלתו היתה פתוחה תמיד לכל דכפין, והיה דרכו

- לעילוי נשמת -
הרה"ח רבי שמואל שמוחה זצ"ל
מ הרה"צ ר' ישראל והנפול זצ"ל
ואש הכולל ומתחבבי המשפיעים בקהלת
נלב"ע כ"א שבת הש"פ תשנ"ב.

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

לקרב לב ישראל בתשובה מאהבה. בחכמת אלקים שבקרבנו היה מוצא תמיד בלשונו הזהב מילה של עידוד וקידוב לחזק לבב איש ישראל, גם כשנצרך להעיר בדברי מוסר וביקורת היה אומר זאת מתוך אהבה גלויה, ובחיוך מאיר פנים, שהיו הדברים ערבים ומתוקים לאוזן. פעמים רבות היה מתבל את דבריו באמרה שנונה, או אפילו בדברי בדיחותא ובדרך צחצח, כדי להמתיק את הדברים. והיה רגיל לומר, שמילה טובה ליהודי נצרכת לפעמים לנפשו יותר מלחם וחלב!

פעם נכנס אל ביתו של החזון איש תייר יהודי שהגיע מארץ רחוקה, כשראש חבוש בכובע קש כדרכם של תיירים... כנראה בדרך טיולו הנעים ברחובות בני ברק י"ג, הגיעה השמועה לאוזניו שיתו של הצדיק פתוח בפני כל יהודי, וכל הרוצה יבוא ויכנס לבקשת עצה וברכה. ומיהר להיכנס גם כן להשתלב בתוך הארוך, כדי לזכות לחזות בזיו פניו של אותו צדיק ולהתברך מפיו.

בהיכנסו בקודש פנימה ועמד בפני הצדיק, הפריעו מלבושיו המודרניים למן, וביקש לעוררו על כך, הוא פתח עמו אפוא דברי חידה משובשים: הנה עתה - אמר החזון איש בחיוך רחב - התעוררה לי 'חקירה' בסוגיא דשן בפרק קמא דבבא קמא. ידוע שבהמה האוכלת כדרכה הרי זו תולדה דשן ומשלם נזק שלם, אבל באם אכלה שלא כדרכה הרי זה משונה, ואין משלם אלא חצי נזוק.

והשואל יש לזון, כיצד ישלם המזיק אם אכלה בהמתו את 'כובע קש' זה שלראשך, מצד אחד 'קש' הוא קש... והוא מאכלה של הבהמה תמיד... אך מצד שני הרי זה שלא כדרכה, שכן אין דרך בני תורה ללכת עם כובע שכזה, ואינה רגילה לראות אנשים המלוכשים בכובע קש... ואם כן אין זה כדרכה, שמשונה היא אכילת כובע קש מראשו של בן אדם... ויש לזון בזה.

הלה הבין היטב את משמעות החקירה לגביו... ועל אתר הצהיר שחילוף בעזרת השם את כובעו תיכף, וזכה לקבל ברכה טובה מפני הצדיק.

[סיב הוכחות, מן החזון איש זצוק"ל]

• § • § •

הרה"ק הרבי ר' אהרלה צוק"ל בעל 'שומר אמונים' היה אומר בשיתות התעוררות שנשא בענין התשובה, בימי השובב"ים המקודשים: ישנם כאלו 'חסידיים שטוים' שמתעוררים לתשובה בימי השובב"ים וחושבים אל נכון תכלית החיים, סוף כל סוף מה יהיה? הרי צריך לעשות תשובה! וכו'. ומתוך שמתחילים להתעורר ולהרהר בתיקון המעשים, כיצד לשנות את דרכי הנהגתם לטובה, חשים שזה מביא 'מרה שחורה' לנפשם, וגורם להם להרגשה לא טובה של עצבות... ולכן יגשים למיגית כוסית י"ח לחזק את ליבם... ואדהכי והכי התמוגגה והתנדפה לה כל ההתעוררות, והצליח מעשה שטן להשיבם אל הבליהם...

לפיכך יש להחזיר רגשי אהבה ושמחה בהתעוררות התשובה, שתהיה קרובה לתשובה מאהבה! ולא להיפטר ממנה ברגשי חרטה בעלמא בלבד, אלא שתהיה התשובה למעשה ממש. וכן להתרגל בכל פעם שמהרהרים בתשובה, אם הוא בתפילת המנחה שבימי חמישי או בערבי שבתות של ימי השובב"ים, ובתהלים שלפנות בוקר בערב שבת, או בסדרי חמש שעות רצופות, וכל שאר הפעולות שעושים לכבוד ימי השובב"ים, או בסעודה שלישית של שבתות הללו, או בשאר עידי התשובה, לחשוב באהבה וברצון ובהיגיון מעשי הנוהג ויורד לפרטי החיים המעשיים, היכן ובמה צריך תיקון, מה מתאים עבורו ומה אין שייך לו. ולחשב הדרכים בפועל כיצד משנה את מעשיו לטובה, ולא להשאיר עצמו להיסחף רק ברגשי קודש או בשיירי התעוררות בלבד. על דרך שפירש הרמב"ן ז"ל בפסוקי שיר השירים (ב-ג, ג-ה, ח-ז) "השבעתי אתכם נוות ירושלם בצבאות או באילות השדה, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתתחפץ", 'תחפץ' מלשון תחץ וכלי. אם תעירו ותעוררו את האהבה, תעשו לה מיד תחץ וכלי, שיישאר ממנה רושם קיים בידיכם, ואם לא יקבל קבלה למעשה בעקבות אותה אהבה, תתמוגג ההתעוררות ולא ישאר ממנה כלום.

שוכן בניו שובב"ים

[כלליות קובץ 573]

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט

האחים היקרים העוסדים תמיד ליסין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים • יוסף בן טילה רחא לרפ"ש • שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים

יר"ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ ההדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

עדין היה יכול להיות המשך לכלל ישראל, ע"י שבת ישראל תחתן עם גר, אך ייחוס של כהונה ולויה ומלכות הוא דוקא מן האב, וזה לא יכול להתקיים אלמלא קיימו את הזכרים, ולכך זכו לבתי כהונה ולויה.

האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את הילד (בז), מן העברית – שהחזירתו על מצריות הרבה לינק ולא ינק, לפי שהיה עתיד לדבר עם השכינה (רש"י)

מדברי רש"י אלו למד רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, בספרו "אמת ליעקב", לימוד גדול בענין חינוך הילדים.

כתב הרמ"א (יו"ד סי' פ"א ס"ו): "חלב מצרית כחלב ישראל, ומ"מ, לא יניקו תינוק מן המצרית, אם אפשר בישראלית, דחלב עובדת כוכבים מטמטם את הלב, ומוליד לו טבע רע". עכ"ל. ובבאור הגר"א הביא בשם הרשב"א, שמקור הדבר הוא ממשא רבנו שסרב לינק מן המצריות, משום שהיה עתיד לדבר עם השכינה. ולכאורה תמוה: הרי כאן מפורש הטעם שלא ינק, משום שעתידי לדבר עם השכינה, ואם כן – איך אפשר ללמד מכאן הלכה למעשה לגבי כל אחד ואחד? וכי כל אחד עתיד לדבר עם השכינה?! אלא מבואר מזה לימוד גדול בחינוך הבנים: לכל ילד קטן יש סיכוי לגדול ולהגיע אף לדרגה של דיבור עם השכינה! על כן, כל צורת חנוכה של הילד צריכה להעשות במדרגה כזו, שתתאים למי ש"עתידי לדבר עם השכינה".

כך גם נאמר: "אל תגעו במשיחי" (תהילים קה, טו), ואמרו חז"ל (שבת קי"ט): "אלו תינוקות של בית רבן". יש להזהר ביותר בחינוכם של הילדים, שיהא בקדושה ובטהרה, כיון שכל ילד וילד – יש לו אפשרות לגדול עד מאד, ולהגיע לדרגת 'משיחי' ושל דבור עם השכינה הקדושה. (לאור הנר)

ויזעקו ותעל שועתם (ב, כג)

כחה של תפלה שהיא בוקעת רקיעים ועולה מעלה, מעלה, גם כאשר אין המתפלל ראוי לכך, ועצם הבכיה היא המזכה אותו במה שהוא רוצה. בספר "ומושה היה רועה" מסופר, שאחד מן הכללים שהיו שגורים על פיו של רבי משה פארדו, כאשר נתקל בקשיים כלשהם, או שסופר לו אודות בעיות שונות, היה אומר: "מי שבוכה – זוכה!", כשכונתו, שאדם הבוכה לאביו שבשמים, זוכה שיענו לו שלא על פי גדר הטבע, ומוסיף דוגמאות ממקרים שארעו לו לאחרונה.

פעם אחת סיפר כי זה לא מכבר נכנסה לחדרו כלה חסרת אמצעים וביקשה את עזרת קופת עזר הנשואין על מנת לרכוש מתנות לחתנה. בדיוק באותה שעה היתה הקופה ריקה, ובלית ברירה השיב את פניה ריקם ויעץ לה לגשת אליו שוב למחרת היום. למשמע התשובה התמלא עיניה של הכלה בדמעות, ורבי משה, שהזעזע לראות זאת, אמר לה מיד: "שבי נא, בתני, הבה נאמר ביחד פרק תהלים". הוא הושיט לה ספר תהלים, פתח את שלו, ויחד החלו לומר בחום פסוק אחר פסוק. עוד סימו את המזמור, וכבר צלצל הטלפון. "הרב פארדו?", מעבר לקו נשמע קול בלתי מוכר. "ברשותי סכום כסף פלוני עבור הכנסת כלה, להיכן אוכל להעבירו?", הרב המשתומם שמע מפיו את גובה הסכום, שהתאים בדיוק לבקשת הכלה! "רואה את בתי", אמר לכלה הנדהמת, "עלינו להתפלל לה' כמו תינוק, כשהוא רוצה דבר מה, הוא בוכה ובוכה, עד שהוא משיג זאת!". (שם)

ואלה שמות (א, א)

"אף על פי שמנאן בחייהן חזר ומנאן במיתתן להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותיהם שנאמר "המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא" (רש"י) נמשלו ישראל לכוכבים דווקא, הטעים הגאון רבי שמחה וסרמן זצ"ל ראש ישיבת אור אלחנן: בפסוק שמביא רש"י מצינו שעם ישראל נמשל לצבא: "המוציא במספר צבאם", בצבא ישנם שני סוגי חיילים, ישנם ראשי הצבא, האלופים והמפקדים, לכל אחד מהם ישנו שם ותפקיד מוגדר, היות והוא חשוב בפני עצמו בהיותו אחראי על דבר מסויים. אך רוב רובו של הצבא מורכב מחיילים פשוטים, להם אין חשיבות וערך מיוחדים בפני עצמם, רק עצם קיבוצם כגודדי צבא יש בו חשיבות שאין ערוך לה. אמנם לחיילים אלו אין שם מוגדר רק מספר סידורי.

על עם ישראל נאמר (בראשית טו) "ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם, ויאמר לו כה יהיה זרעך", עם ישראל הוא צבא גדול ועצום של גדודים גדודים. יכול היה יהודי לחשוב שאין לו חשיבות בפני עצמו, לכן מעיד הפסוק "המוציא במספר צבאם", למרות שכלל ישראל הם רק "מספר" בתוך צבא גדול, בכל אופן "לכולם בשם יקרא" לכל אחד ואחד מישראל יש את יחודיותו ותפקידו הפרטי, אשר מצדיק לקרוא לכל חייל "פשוט" בישראל "שם" כמו לאלופים הגדולים. אדם ניגש בגישה כזו לעצמו, ומתייחס כך לזולתו, בפרט אבא לבניו ורב לתלמידיו, תהיה כל גישתו שונה ומרוממת ותצמיח פרי הילולים. (שמחת אליעזר, הובא בלתי ערוך)

שם. צריך להבין, למה נמשלו ישראל לכוכבים, הלא לכוכבים אין אור עצמי וכל כוחם הוא מהשמש, לכאורה, מתאים היה להשוותם לשמש שמאירה את העולם מעצמה? ביאר הגאון רבי משה שפירא זצ"ל בשם הגאון רבי לייב באקשט זצ"ל ראש ישיבת עטרת מרדכי: כל מה שברא הקב"ה בעולמו נברא מראש לתכליתו. השמש מאירה ביום ומחממת את העולם ומבשילה את הפירות. זו מטרתה ולתכלית זו נבראה. כך גם הלבנה, מאירה את הלילה ומועילה לגידולם של אחרים. שונים הם הכוכבים שלא נבראו בתחילת הבריאה לתכלית זו וכל תפקידם בצבא השמים היה רק מחמת שהקב"ה מיעט את הלבנה ונתן לה את הכוכבים כדי להתפיס את דעתה. אם כן כל תכליתם ומציאותם היא אך ורק כדי לפייס את הלבנה. לזה נתכוון המדרש שכלל ישראל נמשלו לכוכבים, שכשם שהכוכבים כל מציאותם ומהותם לפייס את זולתם, כך יצירת כל האדם היא לפייס את דעתו של הזולת, להיות לו לעזר בבחינה כזו שכל כולו מסור לו לגמרי.

יסוד זה היה משריש הגאון רבי חיים מוואלאזין זצ"ל כפי שכותב בנו הגאון רבי איצ'לה בהקדמה לספרו של אביו "נפש החיים" ו"כה היה דברו אלי תמיד, שזה כל האדם לא לעצמו נברא, רק להועיל לאחרני, ככל אשר ימצא בכחו לעשות". מוסיף שם רבי איצ'לה: "היה רגיל להוכיח אותי, על שראה שאיני משתתף בצערא דאחרניא שכן בלאו הכי למה לו חיים?". (לתי ערוך)

ויעש להם בתים (א, כא)

בתי כהונה ובתי לויה ומלכות (רש"י). מבארים בשם ר"א מישקובסקי שהיה כאן מידה כנגד מידה, כלומר מכיון שהגזרה היתה רק על הזכרים,

האדם הנכון במקום הנכון!

יתרד בת פרעה לרחץ על הַיָּאָר וְנִעְרְתִּיהָ הַלְכַת עַל יַד הַיָּאָר וַיִּרְא אֶת הַתְּבָה בַּתּוֹךְ הַסּוּף וַיִּתְּשֶׁלַח אֶת אִמְתּוֹ וַיִּתְּקֶהָ (ב', ה')

לכאורה יש להבין: מדוע מכנה הפסוק את בתיה בת פרעה בתארה 'בת פרעה', ואינו מזכיר את שמה – בתיה?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: מעשה ביהודי, אשר הופנה לבית החולים עקב זיהום ברגלו, זיהום אשר המשחות המקובלות לא העלו לו ארוכה. בהגיעו אל חדר המיון – נבדק על ידי רופא, אשר העיף מבט חטוף בפצע המזוהם, ופסק כהרף עין: "מדובר בזיהום חריף, אשר יש לטפל בו באמצעות ניתוח! אתה תאושפז כעת למספר ימים, במהלכם תנותח!" הבהיר הרופא, ומיהר לגשת ולמלא את הטפסים המתאימים.

אולם אז, לפתע, נשמע קול במערכת הכריזה. מדובר היה במקרה חירום, לרגלו הוזעקו אל חדר הטרואומה רופאים בכירים מכל רחבי בית החולים. עד מהרה, ניכרה תנועה ערה של אחיות ורופאים שהגיעו במרוצה אל חדר הטרואומה, ומבין בתרי שיחותיהם התברר למיודענו כי מדובר במקרה קשה של כוויות נרחבות ובדרגה החמורה ביותר, אשר סיכנו את חייו של בחור צעיר. לרגע, חלף הרהור ממורמר במחשבתו של מיודענו. "כעת, יעסקו הכל במקרה החירום, ואילו אני – אשכח מלב...". אולם אפילו הוא עצמו לא שיער, כי ישועתו תצמח דוקא מתוך אותו מקרה חירום פתאומי! שכן לאחר שסיימו הרופאים הבכירים לטפל במקרה החירום ולהציל את חייו של הבחור, הם הגיעו אל המיון וניצלו את ההזדמנות בכדי לסקור את המקרים שהזדמנו למקום באותה שעה. גם אל מיטתו של מיודענו הגיע אחד הרופאים הבכירים, אשר הביט בפצע, ומיהר לרשום מרשם למשחה מסויימת, תוך שהוא מפטיר בנעימות: "אל דאגה... לאחר מספר ימים כבר תחוש בהטבה!". "משחה? זה הכל? ומה עם הניתוח?" בירר מיודענו בפליאה, ואילו הרופא הגיב בבהלה: "ניתוח? על איזה ניתוח אתה מדבר? איך ניתן בכלל לחשוב על ניתוח במצב שכזה? הלא ניתוח של רגל במצב של זיהום כה חריף – עלול לגרום לזיהום בכל הגוף, ולהעמיד את חיך בסכנה!" הסביר, ורק אז הבין מיודענו כיצד מקרה החירום המפתיע הציל למעשה את חייו! ואנו על פי דרכנו למדנו, שכאשר מבקשים משמים להציל את מאן דהו, מזמנים למקום את מי שניתן לגלגל את ההצלה על ידו, גם אם לעינינו נראה שכביכול 'הזדמן' למקום במקרה...

ומכאן, תשובה לשאלתנו: שכן אילו היה הפסוק מבקש ללמדנו מי היא זו שעל ידה ניצל משה רבינו – הוא אכן היה נוקב בשמה של בתיה ולא מסתפק בהזכרת תארה כ'בת פרעה'. אולם פסוק זה, מבקש דוקא להתמקד בנפלאות ההשגחה העליונה, ולהדגיש כי אל היאור נשלחה באותה שעה בתו של פרעה – אשר בידה היה להציל את משה, ועל ידה מיועדת היתה להתגלגל ישועתו!

ואכן, פלא מיוחד היה בכך, פלא הראוי להדגשה מיוחדת, כפי שהיה אומר האלשיך הקדוש. שהרי לבת פרעה, אשר גדלה בארמונו של פרעה, בוודאי היו מרחצאות בשפע בארמון, ולא היה לה כל צורך לרדת לרחוץ ביאור דוקא... הסיבה היחידה בגינה התגלגלו הדברים כך שירדה בת פרעה לרחוץ ביאור – הינה בשל רצונה של ההשגחה העליונה לגלגל את הצלתו של משה על ידה, ולפיכך הודגשו הדברים!

(מתוך "ללמדך - שמות" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

בהלת הקורונה

שאלה: המעשה שלפנינו ארע ביהודי ישיש, שהוא ואשתו נשמרו מאד מלצאת מביתם בימי סערת הקורונה, עקב היותם בקבוצת סיכון. באחד הימים התרוקן המקרר בביתם, והאשה בקשה מבעלה לערוך קניות. בלית ברירה הלך הישיש לסופרמרקט. בהמלך הקניות הבחין לפתע בטלפון נייד על הרצפה. הזדמנה לידי מצות השבת אבידה, אמר לעצמו, אחפש ברשימת השיחות האחרונות שבוצעו במכשיר ואגלה מי הוא בעל המכשיר. הוא 'דפדף' ברשימה וראה את שמו רב פלוני שעמו שוחח בעל המכשיר לפני מספר שעות חייג אליו ושאל: "האם כבוד הרב מכיר את בעל הטלפון?...?" ענה לו הרב: "ודאי שאני מכירו! דע לך שנקלעה לידך מצוה גדולה, האיש נדבק בנגיף הארור ושרוי בצער, בסבל ובדידות, כדאי שתחזיר לו את המכשיר מהר ככל האפשר..." הישיש קלט שהמכשיר הצמוד ללחיו ולפיו היה בשמושו של חולה קורונה, ונבהל עד כמקי נשמתו. דמו קפא בעורקיו, והוא שמת לאלתר את הטלפון מידיו. הטלפון נפל על הרצפה ונשבר. התעוררה השאלה: האם הישיש צריך לשלם את דמי הטלפון? **תשובה:** בספר אחת שאלתי מביא מהגר"י זילברשטיין שליט"א: לכאורה היה מקום לחייב את הישיש מדין "אדם המזיק", שכן "אדם מועד לעולם", וחייב על נזקיו גם אם נעשו בשוגג או באונס. ואפיו אם קיים כאן חשש הדבקה – היה עליו להניח את המכשיר ולא לזרקו (ועוד: מה התועלת בהשלכת המכשיר – הרי גם אם היו עליו נגיפים – הוא כבר נדבק...). אמנם, למעשה נראה שיש לפטור, וזאת על סמך המסופר בפרשתנו: כאשר הקב"ה התגלה אל משה רבנו במחזה הסנה, וצוה עליו להוציא את בני ישראל מארץ מצרים, כאות והוכחה לבני ישראל שמשה נשלח נאת הבורא לגאול אותם, הורה לו הקב"ה להשליך את מטהו ארצה. ואומר הפסוק: "וישלכהו (את המטה) ארצה, ויהי לנחש, וינס משה מפניו" (שמות ד, 2). ותמה רבנו הנצי"ב (בפרוש 'העמק דבר'): "הוא פלא מאדוננו משה, להיכן נס, ומאיזה מעמד הוא נס! כלומר: הרי משה רבנו עמד לפני ה' יתברך, והיאך נס פתאום? והשיב הנצי"ב: מנוסת משה רבנו היתה שלא בישוב הדעת, הואיל ונבהל פתאום ממראה עיניו, וזהו טבע האדם, שבורח מיד מפני נחש מבהיל, ללא שום התבוננות. למדנו אם כן, שפעמים אדם מגיב באופן בלתי נשלט כשהוא נתקף בבהלה פתאומית. וגם בעניננו, מכיון שמדובר בנגיף מסוכן, שפוגע באופן קטלני באנשים בקבוצת סיכון, אם כן טבעי הדבר שנתקף הישיש בחיל ורעדה מחמת הידיעה המבעיתה שהוא מחזיק, ממש סמוך לפיו, מכשיר של חולה קורונה. ולכן יש לפטור כדין המזיק באונס גמור (יעוין בהו"מ סי' שע"ח). **לסכום:** יש לפטור את הישיש מתשלום דמי הטלפון.

חידה שבועית

זורק'ס את החוץ fe, ומשפ'ס את הפנ'ס. אחרי זה אכפ'ס את החוץ, וזורק'ס את הפנ'ס. מי אני?

תשובה על חידה פר"ש: לא ירדו גשמים ושרר יבש (רש"י מתנז). תשובה לחידה: רעש.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות ישראלון – הרב מיכאל אלפר הרב ישראל אלפר להולדת הבן הנכד הנין משפחת ברוכי לנשואי הבן
משפחות קצב להולדת הבן משפחת יפרח להולדת הבת משפחות יהודה אנסבכר – פרידמן לאירוסים הבת הנכדה משפחות זיזעק – בא גד (ניי הדין) להולדת הבת הנכדה הנינה
משפחות הרב קלופפר להולדת הבן הנכד משפחות מאיר - חמד - אורשלימי להולדת הבן הנכד הנין
גני הדר - משפחות סלושץ להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות ה"ה אלפר להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות לויכטר – הרב פלדמן לנשואי הבן הנכד

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר השבתורי

שבת אורה

שמות

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בור' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה. מוסר והנהגות

רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל סיפר על אלמנה צדקנית שכנתו של המהרי"ל דיסקין זצ"ל. שחלתה בשיתוק, וסבלה יסורים קשים. רתוקה היתה למיטתה והזקקה לטיפול מיוחד. המהרי"ל שילם מכספו לאשה שתבוא בכל יום לרחוץ אותה, והורה להסדיר תורנות של נערות להאכילה, בהתקרב החג בא המהרי"ל לברכה בברכת חג, ולהרנין את ליבה, והנה אשה מיוסרת זו מבקשת מהמהרי"ל שיברכה באריכות ימים, תמחה הנוכחים על בקשתה, הרי כל גופה מיוסר ביסורים, ואף לברך ולהתפלל אינה יכולה, מחמת ניקיון הגוף, וכי איזה טעם יש בחיים אלו? הבחינה האלמנה בתמיהתם, והסבירה: פעם ביום באה אחות ורוחצת אותי, ומיד מצליחה אני לחשוף כמה דקות לברכות, ודברי קודש בנקיות, וכדאי לי לחיות ולסבול את יסורי הרבים, כדי לזכות לברכות ותפילות הללו אשר אין ערוך למתן שכרם. (שלמי שמחה)

"ומדי דברי זכור אזכור מה ששמעתי קצת בני אדם טועים מדרך השכל בענין לימוד תורתנו הקדושה ואמרו כי הלומד ומחדש חידושים ושמה ומתענג בלימודו אין זה לימוד התורה כל כך לשמה, כמו אם היה לומד בפשיטות, שאין לו מהלימוד שום תענוג והוא רק לשם מצוה. אבל הלומד ומתענג בלימודו, הרי מתערב בלימודו גם הנאת עצמו. ובאמת יזו טעות מפורסמת. ואדרבא, כי זה הוא עיקר מצות לימוד התורה להיות שש ושמה ומתענג בלימודו ואז דברי תורה נבלעין בדמו. ומאחר שנהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה. ובוודאי הקדוש מובא, דבין יצר הטוב ובין יצר הרע אינן מתנגדין אלא מתוך שמחה. יצר הטוב מתגדל מתוך שמחה של תורה. יצה"ר וכו'. וכיון שיצר הטוב מתגדל מזה, בודאי זה הוא עיקר המצוה." (אגלי טל בהקדמה)

יחס מיוחד גילה רבי נתן צבי פינקל זצ"ל [הסבא מסלבודקא] - לעניים המחזרים על הפתחים, ובפרט לבעלי מומים ונחותי דרגה, שהם נדכאים ומרי נפש, והיה מקדם את פניהם בשמחה, עוזר להם ומעודד אותם ומלווה אותם בדרך. סח רבי אברהם נח פאליי זצ"ל - מגדולי תלמידיו, פעם בעת היפרדו ממנו עם צאתו לביתו, שאל אותו רבי נתן צבי: "מה תעשה אם מיד בהיכנסך לביתך, תוך שמחתך להפגש עם בני משפחתך, יופיע לפניך עני עצוב, צנום, לא נקי, ומדיף ממנו ריח לא נעים, ויפנה אליך לעזרה? הרי בודאי תתרעם שדוקא בשעה זו הוא בא להפריע לך, ולרוב נדיבותך תעניק לו משהו כדי להפטר ממנו. אולם לא כך דורשת ההלכה, הלא כתוב "ועניים מרודים תביא בית", וכן אמרו (אבות פ"א מ"ה) "ויהיו עניים בני ביתך", ואף בשעה זו שאתה שמח בבני משפחתך, עליך לראות גם את העניים המרודים והעלובים האלה כבני ביתך ולקדם פניהם בשמחה, ולא עוד אלא שדוקא אליהם עליך להיפנות יותר ולטפל בהם בכל האהבה והידידות, כי עם בני משפחתך אתה עתיד להיראות בכל שנה שאתה חוזר לביתך, אבל אותם האביונים מי יודע אם תהיה לך הזדמנות להפגש בהם עוד פעם בחיידך. יחס כזה לבני אדם, יהיה מי שיהיה, דרש מעצמו ודרש מאחרים. (תנועת המוסר)

אוידה זו של הסברת פנים וקבלת כל אדם בשמחה היתה שרויה בקלם גם במשך כל ימות השנה, סיפר רבי משה רוזנשטיין זצ"ל, המנהל הרוחני של ישיבת "לומז'ה": "כשהגעתי בביקורי הראשון בעת בחרותי לישיבת קלם, מיד כשנכנסתי למסדרון הבית, יצא לקראתי צעיר אחד, הושיט לי יד בהארת פנים ובבת צחוק ושאל לשלומי ואימתי הגעתי לכאן? אם יש לי מקום ללינה ולאכילה וכדומה. מתוך הפגישה הידידותית הזו הייתי בטוח שצעיר זה הוא ידיד ותיק שלי, אלא שפניו השתנו ואיני מכירו. אך לאחר רגע בא צעיר נוסף ושוב חייד לקראתי כאל חבר נעורים, קבלני בשמחה רבה והתעניין בי, באכסניה שלי וכדו הצטערתי שזכרתי וטביעת עיני כה לקויים, עד שאיני מכיר את ידידי מלפני שנים. אך לאחר שתופעה זו חזרה ונשתנה פעמים רבות, וכמעט כל תלמידי הישיבה קידמו אותי באותה צורה מאירת פנים הבגתי שכך מנהג המקום..." (תנועת המוסר)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

הבה נתקכמה לו: אמרו חז"ל (סנהדרין ק"א): "שלשה היו באותה עצה (שנוד פרעה כל הבן הילוד להשליך לאור) בלעם איוב ויתרו, בלעם שיעץ נהרג, איוב ששתק נידון ביסורים, ויתרו שברח וזה שמבני בניו ישבו בלשכת הגזית". הקשה הרב מבריסק (רבי יצחק זאב סולוביצקי) זצ"ל, הרי כל מידותיו של הקב"ה הן מידה כנגד מידה, בלעם שיעץ להרוג את בני ישראל מובן למה נהרג, יתרו שברח על אף הכבוד שהיה לו במצרים כי היה מיועצי פרעה, וזה שבניו ישבו בכבוד בלשכת הגזית וידונו את עם ישראל. אולם איוב הרי מה ששתק, היה כי חשב שלא יועיל כלום אם ינסה להוכיח אותם, לכן קשה מדוע נענש ביסורים? אלא תירץ הרב מבריסק שהביא הקב"ה יסורים על איוב כדי שיעצק על יסוריו, ואולם לכאורה לשם מה יש לו לעצוק על יסוריו, וכי יש בכך כדי להועיל, וכי צעקותיו ירפאו את יסוריו? אלא זהו הכלל כשכואב צועקים, למרות שאין בכך כדי להועיל מאומה, וזוהי התביעה ממנו מדוע לא צעק כששמע על גזירת הבנים, על כרחך שלא נגעה זאת ללבו ולא כאב לו ולכן נענש כך.

ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה וברשי כתב ונשתרבה ידה אמות הרבה. והנה אף על פי שידעה בת פרעה מרת ידה, שמן הנמנע לפשטה יותר מכפי מרתה, ושבשום אופן לא תשיג בידה את התבה ששטה בתוך היאור, מכל מקום לא נמנעה משלוח את ידה להצילו. וסוף דבר היה, כי נשתרבה ידה והצילתו. ולמדנו בא, לכל יתעצל האדם מלהציל את מי שזקוק להצלה, ואפילו אם לפי ראות עיני האדם לא יעלה בידו בדרך הטבע להצילו, מכל מקום בל ינח ידו ובל יעמוד מנגד, אלא יתעסק בהצלה עד מקום שיודו מנעת. ומשם ואילך תעשה מלאכת ההצלה מאליה בדרך נס. (חפץ חיים על התורה)

ותאמר אחתו אל בת פרעה האלף וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את הילד: מלמד שהחזירוהו למשה על כל המצרות כולן ולא ינק אמר פה שעתיד לדבר עם השכינה יינק דבר טמא והיינו דכתיב (ישעיה כח"ט) את מי יורה דעה וגו' למי יורה דעה ולמי יבין שמועה לגמולי מחלב ולעתיקי משדים (פוסה יב). רגילים אנו לחשוב שענין העונש על אכילת איסור הוא רק בדרך סגולית מפני שחטא בזה. רבי יהודה לייב חסמון זצ"ל מגלה ב"אור יהל" (ח"ג) כי טעות בדינו. האמת היא שכשם שכאשר אדם אוכל דברים מקולקלים הוא נעשה חולה מכה הטבע הגשמי ומתיסר ביסורים, כך ישנו טבע רוחני באדם הגורם לכך שהחטאים יזיקו לחוטא. וכמו שאחז"ל (יומא לט) על הפסוק "ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם" - אל תקרי ונטמתם אלא ונטמתם, שעבירה מטממת לבו של אדם. ופרש"י: "אוטמת וסותמת לבו מכל חכמה". לפי זה יוצא שגם תינוק אשר בודאי אינו עובר שום איסור באכילת דברים טמאים, אפילו הכי הוא ניוזק מהם. הואיל והדבר הטמא מתערב בדמו ובנפשו וככל שהוא גדל גם הדבר הטמא מתגדל בו ומתחזק ולכן, פה שעתיד לדבר עם השכינה, לא יינק דבר טמא. וכן מבואר להלכה (יו"ד סי' פא) שלא יקחו מינקת נכרית לתינוק, אם אפשר בישראלית, מפני שחלב שלה מטמם הלב ומוליד לו טבע רע. (ילקוט לקח טוב)

ויאמר משה אל ה' בי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנִי גַם מִתְמַלֵּא גַם מִשְׁלֹשׁ גַּם מֵאֵן דְּבָרָךְ אֵל עֲבָדְךָ כִּי כָבֵד פֶּה וְכָבֵד לְשׁוֹן אֲנִי: ויש להבין מדוע לא ריפא ה' יתברך את משה לאחר מכן, בכדי שיוכל לדבר בלשון צחות ללא שום נמנום, מאחר שהוא שליח ה', היפלא מה לעשות כן? התשובה לכך היא שאילו היה הקדוש ברוך הוא מרפא את משה והיה מדבר בצחות לשון, היה בכך פתחון פה למלעזיים לומר שבגלל שמשה היה נואם מעולה לכן הצליח להשפיע על העם ולסחוף אותם אחריו ולהוציאם ממצרים ונתנה על ידו התורה. משום כך נשאר משה רבינו ע"ה כמות שהוא כבד פה וכבד לשון, למען ידעו הכל כי השפעתו היא אך ורק מהשכינה שמדברת מתוך גרונו, ולא בכוחות עצמו (דרשות הר"ן).

סיפור מההפטרה

פי בְּלַעְנֵי שְׁפָה וּבְלִשׁוֹן אַחֲרֵת יְדַבֵּר אֶל הָעָם הַזֶּה: סִיפֵר רַבִּי נֶתַן גִּישְׁטַטְנֵר וְצִ"ל: מַעֲשֵׂה בַעֲנֵי בֶן טוֹבִים שֶׁהוֹצֵרְךָ מֵעוֹת לְהִכְנֶסֶת כְּלָה, וְהֵלֵךְ לְבֵית עֲשִׂיר מוֹפְלֵג וַיִּמְצֵא אֶת הָעֲשִׂיר יוֹשֵׁב בַּחֲדָרוֹ וְלוֹמֵד גַּמְרָא, וַיַּעֲמֹד הַעֲנִי אֶצֶל הַפֶּתַח כְּמֵה רַגְעִים וְהָעֲשִׂיר לֹא פָנָה אֵלָיו, וְהִרְהִיב הַעֲנִי עוֹז בַּנְּפִשׁוֹ וַיִּגִּשׁ אֶל הָעֲשִׂיר וְהוֹשִׁיט לוֹ מִכְּתָבֵי הַמִּלְצָה מְגוֹדְלִים עַל גּוֹדֵל צִרְכִּיו, וְהָעֲשִׂיר הִתְרַגַּז עָלָיו עַל שִׁמְפְּרִיעוֹ בְּלִימּוּדוֹ, וְעָנָה הַעֲנִי, 'מַחֹל נָא כְבוֹדוֹ אֲבָל בְּעוֹמְדֵי בִּפְתָחוֹ, וְשִׁמְעֵתִי אֶת לִימּוּדוֹ, רֵאִיתִי שֶׁכְּבוֹדוֹ טֵעָה בַּפֶּשֶׁט בַּגְּמְרָא, וַיֹּאמֶר הָעֲשִׂיר הֵיכֵן טַעֲמִיתָ? וְעָנָה הַעֲנִי: טָרַם שֶׁאֵינִי אֶת הַטְּעוֹת יִרְשָׁה לִי לְסַפֵּר לָךְ: מַעֲשֵׂה שֶׁהָיָה, בַּמְּגִיד מְפֹרָסִים שֶׁנִּסְעָה מֵעִיר לְעִיר לְדְרוֹשׁ, וּפְעַם בָּא לְעִיר אַחַת וְהִתְאַכְסֵן בְּבֵית מַלְמֵד עֲנִי, וְכֹאשֶׁר רָאָה הַמַּלְמֵד הַעֲנִי כִּי־צִדַּח הָעָם נוֹתְנִים מִמּוֹן רַב, לְהַמְגִיד, חָשַׁב בַּנְּפִשׁוֹ לְמָה לִי לְהִיטֵת מַלְמֵד שֶׁמִּתְפָּרֵס בְּצַעַר וְדוּחֶק, מוֹטֵב שֶׁאֵינִי גַם אֲנִי מְגִיד, וַיִּתְּנֵהוּ לִי מִמּוֹן הַרְבֵּה, וְשָׁאַל לְהַמְגִיד הָאוֹרַח אִם הוּא מוֹכֵן לְלַמְדוֹ כִּי־צִדַּח לְהִיטֵת מְגִיד, וְעָנָה לוֹ הַמְּגִיד, רֵאשִׁית דְּבַר הַנֶּךְ צִרְיָן לְעִשׂוֹת לָךְ מַלְבִּישׁ עֲלִינוֹן שֶׁל מֹשֶׁה, כְּדֵי שֶׁתִּירָאָה כֹּאִישׁ מְכּוּבֵד, וְאֵלְמֵד אוֹתְךָ כְּמֵה דְרִשׁוֹת, וְאֵז תּוֹכֵל לְנִסּוֹעַ לְעִיּוּדוֹת וְלְהִיטֵת מְגִיד, וְהִנֵּה הַמַּלְמֵד הָיָה עֲנִי מְאֹד, וְהִשְׁכִּיחַ אֶת כְּלָיו, כְּדֵי שִׁיּוֹכֵל לְקַנּוֹת לְעַצְמוֹ בְּגַד עֲלִינוֹן שֶׁל מֹשֶׁה, וְהִתְחִיל לְנִסּוֹעַ לְעִיר הָרֵאשׁוֹנָה, וְהִנֵּה נִכְנַס אֶל הַרֵב וְסִיפֵר שֶׁהוּא מְגִיד, וְכִי הוּא רוֹצֵה לְדְרוֹשׁ, וַיְכַבְּדוּהוּ לְדְרוֹשׁ, וַיְהִי כֹּאשֶׁר עָלָה הַמְּגִיד עַל הַבֵּימָה וּפֶשֶׁט הַבְּגָד הָעֲלִינוֹן שֶׁל מֹשֶׁה, הִתְחִיל כָּל הָעָם לְצַחֵק עָלָיו, כִּי מִתְחַת בְּגַד הַמֹּשֶׁה לְבַשׁ בְּגַד קְרוֹעַ וּבְלִי, טֵלָא עַל גְּבִי טֵלָא, וְכֹאשֶׁר רָאָה הַמְּגִיד הַחֲדוֹשׁ, שֶׁכָּל הָעָם צֹחֵק עָלָיו, יָרַד בְּבוֹשֶׁת פָּנִים, וְהוּא לֹא הִבִּין לְמָה צֹחֵקוֹ עָלָיו, וְנִסְעָה לְעִיר אַחֲרָת, בַּחֲשׁוֹנוֹ "מִשְׁנֵה מְקוֹם מִשְׁנֵה מוֹל" וַיִּקְבְּלוּהוּ בְּסִבְרָת פָּנִים יְפוֹת, אוֹלָם גַּם כֹּאשֶׁר עָלָה עַל הַבֵּימָה לְדְרוֹשׁ וַיִּסַּר אֶת מַעֲלֵוֹ הָעֲלִינוֹן שֶׁל מֹשֶׁה שׁוֹב הִתְחִילוֹ כָּל הָעָם לְצַחֵק עָלָיו, וְהוּא יָרַד בְּבוֹשֶׁת פָּנִים וְלֹא יָדַע מָה לַעֲשׂוֹת, וְהֵלֵךְ אֶל הַמְּגִיד הָרֵאשׁוֹן, לְשֹׂאֵל כִּדָּת מָה לַעֲשׂוֹת, וַיְהִי כֹּאשֶׁר סִיפֵר לוֹ מָה שֶׁקְרוּהוּ, שֶׁכֹּאשֶׁר הוּא מְסִיד אֶת הַבְּגָד הָעֲלִינוֹן שֶׁל מֹשֶׁה, מִיָּד צֹחֵקִים עָלָיו, וְהוּא אֵינּוּ יוֹדֵעַ לְמָה צֹחֵקִים, וְשָׁאַל הַמְּגִיד מָה שֶׁהוּא לּוֹבֵשׁ תַּחַת הַבְּגָד הַמִּשִׁי הָעֲלִינוֹן, וְהִשִּׁיב הַמַּלְמֵד שֶׁהוּא לּוֹבֵשׁ אֶת בְּגָדֵי הַיִּשְׁנָנִים, וְעָנָה הַמְּגִיד: כִּי כֹּאשֶׁר לּוֹבֵשִׁים בְּגַד עֲלִינוֹן שֶׁל מֹשֶׁה, אֵז מִן הָרֵאשִׁי שֶׁגַם הַבְּגָד שֶׁלְמִטָּה, אָף אִם אֵינּוּ שֶׁל מֹשֶׁה, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים, צִרְיָן שִׁיחָה שְׁלֵם וּמְכּוּבֵד, אֲבָל אִם הַבְּגָד הִתְחַתוֹן קְרוֹעַ לְגַמְרִי, לִכֵּן אֵין פֶּלֶא אִם הַכָּל צֹחֵקִים עָלָיו, כִּי מִבְּחוֹן אֵתָּה נִרְאָה כֹּאִישׁ מְכּוּבֵד עִם בְּגַד מִשִׁי, וּבְבִגְדֵי הַתְּחַתוֹן אֵתָּה נִרְאָה כְּעִנִּי וְאֲבִיּוֹן, וְכֹאשֶׁר אִמְרַתִּי לָךְ שֶׁהַבְּגָד הָעֲלִינוֹן יִהְיֶה שֶׁל מֹשֶׁה הִיָּה לָךְ לְהִבִּין שֶׁגַם הַבְּגָד הִתְחַתוֹן צִרְיָן לְהִיטֵת עִבְרָת שְׁלֵם וְלֹא קְרוֹעַ, וְכֹאשֶׁר גַּמְרָא הַעֲנִי אֶת הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה אִמַּר לְהָעֲשִׂיר, מַעֲתָה תִּבֵּן שֶׁאֵתָּה טֵעָה בַּפֶּשֶׁט הַמִּשְׁנָה בְּמִסְכַּת פֶּאֶה, שֶׁאִמְרוּ "אֵלּוֹ דְּבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁיעוֹר וְכוּ' וְגַמְלִיּוֹת חֲסִדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה, וְאֵלּוֹ דְּבָרִים שֶׁאִדָּם אוֹכֵל פִּירוֹתָיָהּ בְּעוֹלָם הוּא וְהַקָּרִין קִיָּמַת לְעוֹלָם הַבָּא וְאֵלּוֹ הֵם כְּבוֹד אֲב וְאִם וְגַמְלִיּוֹת חֲסִדִים וְכוּ' וְהִכְנַסְתָּ כְּלָה וְכוּ', הֵינִי שֶׁאִם לּוֹמְדֵים תּוֹרָה אֵז פְּטוּרִים מִכָּל הַמַּצְוֹת שֶׁל גְּמִילוֹת חֲסִדִים וְהִכְנַסְתָּ כְּלָה וְכוּ', אֲבָל בְּאִמַּת זֶה טְעוֹת, כִּי כּוֹנֵת הַמִּשְׁנָה שֶׁמְלַבֵּד קִיּוֹם כָּל הַמַּצְוֹת שֶׁל גְּמִילוֹת חֲסִדִים, וְהִכְנַסְתָּ כְּלָה צִרְיָן שִׁילְמוּד תּוֹרָה, וְאֵז תַּלְמוּד תּוֹרָה הוּא כְּמוֹ בְּגַד עֲלִינוֹן שֶׁל מֹשֶׁה, אֲבָל אִם רַק לּוֹמֵד תּוֹרָה, וְאֵינּוּ עוֹסֵק בְּגְמִילוֹת חֲסִדִים וְצַדִּיקָה, הִרִי זֶה כְּאוֹתוֹ מַלְמֵד עֲנִי שֶׁלֵּבֵשׁ בְּגַד עֲלִינוֹן שֶׁל מֹשֶׁה, וּמִתְחַתוֹ הוּא קְרוֹעַ וּבְלִי, שֶׁחֵלֵק צֹחֵקִים עָלָיו, וְאֵז לֹא זֶה בְּלִבְדֵי שֶׁאֵינּוּ מְקַבֵּל שֶׁכֵּר שֶׁל תַּלְמוּד תּוֹרָה, אֲלֵא אֲדַרְבֵּה בּוֹשׁ יְבוֹשׁ עַל שֶׁהוּא לּוֹמֵד וְאֵינּוּ מְבִיא לִידֵי מַעֲשֵׂה.

(משל תמסל)

ועל הכל...

"פרפראות"

אשה צדקנית, שבעלה רגיל היה לנסוע למסחר, לעיירות רחוקות, נפל חשוד בלבה, שבעלה פסק מלהתפלל בכל יום, פעם כשיצא בעלה לעיר אחרת, בענין מסחר, מה עשתה אשתו שעה שארזה לו מזוודותיו, שמה את גרבי הנקיות בתוך התיק של טלית ותפילין, כשהחזיר בעלה ממסעו, התלונן ששכחה לשים גרבים נקיות במזוודה, וכי לא היו לך גרביים? השיבה לו אשתו: אילו התפללת היה בודאי הקב"ה ממציא לך גם גרבים נקיות. (אוצר פתגמים ושיחות)

"ענין של טעם"

נמצא דבר נפלא בשם אחד מקדושי השואה (הגר"ח סמקט) שמצא ששמות "ארבעה טורים" שחיבר רבי יעקב "בעל הטורים", מכוונים לגימטריא של סך הכל הסימנים שבארבעה חלקים, וכך הוא החשבון: "אורח חיים" עולה במנין מאתיים שמונים ושלוש. "יורה דעה" עולה במנין שלוש מאות. "אבן העזר" עולה במנין שבע מאות ושמונים ושבע. "חושן משפט" עולה במנין, שבע מאות ושמונים ושבע. סך הכל עולה במנין אלף שבע מאות וחמש. ואם ניקח סך הכל מספר הסימנים בכל הטורים עולה גם כן כמנין זה. שהרי ב"אורח חיים" יש שש מאות ותשעים ושבעה סימנים. וב"יורה דעה" יש ארבעה מאות ושלושה סימנים. וב"אבן העזר" יש ארבע מאות עשרים ושבעה סימנים. וב"חושן משפט" יש גם כן ארבע מאות עשרים ושבעה סימנים. עולים למספר אלף שבע מאות וחמש, כמספר העולה משמות "אורח חיים", "יורה דעה", "חושן משפט" ו"אבן העזר". (אוצר הידיעות)

"מפי כתבם"

בעת שזוכה האדם להשיג חידושי תורה הקרובים לדרך האמת, מרגיש בנפשו מתיקות ונעימות גדולה עד מאד, עד שאין לדמותה כלל וכלל לכל מיני הנאות והצלחות של עולם הזה, משום שאז מתלהב בלבבו אש אהבת השם ותורתו שמים רבים לא יוכלו לכבותו, עד שעל ידי כך אותה שמחה משכחת ממנו כל ענייניו, דאגותיו וצרותיו הגם שרבים המה. ורוד יוכיח, הגם שרבו צרותיו מאד, והיו זמנים בהם נרדף עד למות, ואמר: "לולי תורתך שעשועי או אבדתי בענייני". מעתה ראה והבין עד היכן מגיע כוח שמחת לימוד עיון התורה; ועל זה אמר הרמב"ם, וזה לשונו: "מי שלא טעם טעם התרת הספקות, לא טעם טעם שמחה מימיו, כי אז הוא מאשר בעיני עצמו יותר מכל אדם בעולם ששעתו עומדת לו - במקנה וקנין, בכבוד ושררה. וכשרואה אז אנשים מלאים מעושר והצלחות עולם הזה וכל תענוגיו ומעודניו, וביתו ריק מכל אלה, אומר בליבו: 'בוה לך, לעגה לך בנות ציון' - 'בני ציון המצוינים בהלכה', ועל זה תניא באבות (פ"ו מ"ד): 'ש'לחך גדול משלחנם וכתרך גדול מכתרם', ולא רק שאומר כן משום שאמונתו חזקה בשכר לומדי תורה בעולם הבא, אלא שגם עתה מרגיש בנפשו נעימותה ומתיקותה. (רבי הלל מקולומיא זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שני ילדים, אחד נולד ראשון ואחד אחרון, זה שנולד אחרון הבר מצוה שלו, תהיה לפני זה שנולד אחריו ?

תשובה: אם שניהם נולדו בשנה מעוברת, אחד נולד באדר א', כגון כ"ט ימים לחודש, והשני נולד בתאריך י"ט באדר ב', ושנת הבר מצוה שלהם, חל בשנה פשוטה (שישי בה רק אדר אחד) יוצא שזה שנולד אחרון ב"ט אדר ב', יום הבר מצוה שלו יהיה, לפני זה שנולד אחריו בכ"ט אדר ב'. (ספר החידות)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

המידות הן רכוש האדם. (ר' ישראל סלנט)

היסורים והבושה, ממעטים את העונש. (רבי אליהו דסלר)

העינים מושכים את הלב לבקש היתרים, על מה שנראה להם יפה ונחמד. (מסילת ישרים)

ילדי החסד

ילדי ישראל עוסקים במצות חסד של אמת
לעלוי נשמות שלא זכו להניח אחריהם ילדים

גליון מספר 45
פרשת שמות תשפ"ב

דבריהם הם זכרונם

דבר תורה מגדולי ישראל שלא זכו לילדים,
ולומדי תורתם הרי הם כבניהם

שפל רוח נקרא תמים, ואפשר לומר שזהו הפשט ו'אלה ש'מות בני ישראל ראשי תבות ו'אל ישעו ב'דברי שקר (שמות ה, ט) היינו גאונה שהוא שקר, שגורם להיות בעל מום רק לדבוק במדת ענוה שהוא אמת, וזהו גם פן ו'אלה ש'מות בני ישראל נוטריקון ו'בטחו ב'ד יודעי ש'מה, יודעי שם עם הכולל בגימטריא אמת, שיתדבקו במדת האמת.

[דמשק אליעזר]

יעקב אבינו זכה לקדשת בית המקדש שלא במקומו

את יעקב איש וביתו באו (א, א).

ידוע שכ"ק מרו מהרי"ד מב'עלזא אמר שיעקב אבינו זכה לקדשת בית המקדש שלא במקומו, והוא עשה הקנה לדורות שכל מקום שיבנו בית הכנסת ובית המדרש יחול שם קדשת בית המקדש, כדאי'תא ב'זהר הק' ברעיא מהימנא (ח"ב נט, ב), וזהו הפרוש כאן, איש וביתו דהיינו יעקב שקראו בית, דאמר אין זה כי אם בית אלהים (פח, יז), ובזה שהביאו למצרים עשה הקנה לכל הגליות שיהיו להם לבני ישראל בתי מקדש מעט.

[מהר"א מב'עלזא]

בני ישראל לוקחים לגלות זכות אבות

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב (א, א).

וצריה להבין למה מתחיל ב'ישראל ומסים ב'יעקב, ואפשר לומר שבני ישראל ב'רדתם לגלות לקחו עמהם את הפח של יעקב דהיינו זכות אבות, וזהו בני ישראל הבאים מצרימה, היוצאים לגלות, לוקחים אתם את יעקב, את הזכות של יעקב אבינו דהיינו את הזכות אבות שיגן עליהם בכל שנות הגלות.

[בית ישראל]

מדת האמת הוא תקון ימי השובבי"ם

ואלה שמות בני ישראל (א, א).

הנה ידוע שגאונה נקרא שקר וענוה אמת, ועל פן יעקב שהוא עקב שהוא ענוה, פתיב תתן אמת ליעקב (מיכה ז, ט), ועל פן ב'ימים אלו שהם התקלת ימי השובבי"ם הבאים לתקן מדת צדיק יסוד עולם ושהוא נקרא תמים צריכים להתגבר ביותר במדת ענוה, והאי מאן ד'יהיר בעל מום הוא (מגלה ט, א), ואינו יכול להיות תמים רק מי שהוא עניו, ועין ברש"י שמפרש על תמים ב'דרכיו, עניו ושפל רוח (עבודה זרה ו, א) דהיינו מי שהוא

זכות הרבים תלוי בקר!

רבבות שעות תורה במסגרת לימוד ה'דף היומי' יזקפו לזכותך!
הורד אינך פוסט א'אינך אינך ה'דף היומי ו'אלה רבית הכנסת לק:

DAF.TFILOT.ORG

רב אחא - שר הבירה ספור היסטורי בהמשכים

[ארכיון המחנה החרדי]

פרק כ"ד

פדיון שבויים

שאין לי כל סכוי להאבק נגד אנשי בליעל פה רבים, לכן העדפתי להכנע.

"עד עתה, מרחפת לנגד עיני דמותו של אותו ערבי מרושע אשר הביט בהנאה כיצד כובלים אותנו וצחק באומרו: נו, האם גם עכשו אתה סבור שתקבל את הכסף שאני חייב לך בחזרה? לא עניתי לו מאומה, לא רציתי אפילו להביט בפניו של אותו רשע כדי שלא לתת לו הנאה ממצבי המשפל."

"כך ישבנו כבולים עד שבחוף נעצרה עגלה רתומה לסוסים. דחסו את כלנו בעגלה זו והובלו אותנו למרתף חשוך."

"ראש כופית אנשי הבליעל הסביר לנו, כי הוא ואנשיו סוחרים עבדים המתפרנסים ממכירת עבדים ברחבי העולם. אתם, הצביע לעברנו - הנכם שבויים בידינו וברצוננו למכר אתכם לעבדים במדינה רחוקה. מחר אנחנו יוצאים לדרך ונעבור דרך המדבר הגדול, אך כדי שלא תנזקו מן השמש העלול לפגוע במראה שלכם (כי עליכם למצוא חן בעיני הקונים שלנו) וכדי שתהיו צמודים ושמורים היטב, נשא עמנו אהל מיוחד אשר אוי ואבוי למי שיעז להוציא ממנו אפילו את אצבעו הקטנה... הזהרו והשמרו!"

"בתחלה, השתעשענו בתקוה שאולי הוא מהתל בנו ומעוניין רק להפחיד אותנו, אך לצערנו דבריו התבררו כנכונים ואמתים."

"למחרת הוכנסנו לתוך אהל גדול וכמה ויצאנו למסע בעל כורחנו. ומאז ועד עתה, זה כמה

אברהם התקרב ליוסף והאזין לספורו בלחישת פדי שלא לעורר את השומרים.

"בתוך האהל ישנה קבוצה של שניים-עשר יהודים אשר אני משמש כמנהיגם. אנחנו היינו סוחרים בכפרנו, אחד הכפרים הסמוכים לעיר פומבדוּתא אשר בבבל. כל ימינו השתדלנו לנהוג ביושר ואמנם ה' הצליח את דרכנו וההצלחה האירה לנו פנים."

"יום-יום היינו מסימים את עבודתנו לפני השקיעה ואז היינו מתכנסים בבית המדרש היחיד של הכפר, מתפללים מנחה וערבית, ואחר-כך הייתי מוסר שעור קבוע בתורה לכל שאר חברי הסוחרים."

"הלקוחות שהיו באים לקנות בחנויותינו היו ערבים רבים מתושבי הסביבה. אחדים מהם היו שונאי ישראל משבעים, אשר קנאו בהצלחתנו ורצו להציק לנו. תמיד חפשו הללו תואנות ועלילות כדי למרר את חינו."

"אחד מהם, ערבי אשר נודע ברשעתו ורע לבו, היה חייב לי סכום כסף רב והתקשה להחזיר את חובו. עינו היתה צרה בעושרי והוא החליט להפטר מחובו בדרך מרושעת ביותר."

"היה זה כאשר היינו בעצומה של תפלת שמונה-עשרה של ערבית, לפתע הוקף בית המדרש באנשי בליעל מצוידים בחרבות וכדונים, עשרות מהם התנפלו עלינו, כבלו את ידינו באזיקים והודיעו לנו כי נפלנו בשבי בידיהם, למרות שאני נחשב מעודי לאדם גבור, הבנתי

שליחי 'שומע תפילה' יעיתרו עבורכם בכותל המערבי

40 יום רצופים

להעברת שמות חייגו כעת: 0722-81-85-82

אלפים
כרך
1181!

שבועות שאנו מצויים בדרך.

"האם אתם מקבלים מזון די הצורך?" - התענין

אברהם.

"הייתי אומר כי יותר מדי מציעים לנו שובינו, הם מעוניינים לשמר על בריאותנו ולדאוג שנהיה חזקים כדי שנמצא חן בעיני הלקוחות שלהם המעוניינים בעבדים מוצלים אולם אנו מושתדלים שלא לגעת במאכלי הטריפה שהם מגישים לנו, כדי להטעות אותם אנו טומנים באדמה את הבשר הטרף שהם רוצים שנאכל, די לנו בפרות, ירקות ולחם יבש" - הסביר יוסף.

"ואיך מתחסים אליכם השומרים?" - שאל אברהם.

"הו, הם נוהגים בנו יותר גרוע מבהמות, מקללים ומענישים אותנו בלי סוף, אמנם הם נוהרים שלא לפצוע אותנו כדי שלא נהפך לבעלי מום וירד ערכנו. אך דע לך שמי שלא מרגיש על בשרו מהי נפילה בשבי - אינו יכול לתאר זאת!" - אמר יוסף.

"ומנין לך שלא הרגשתי זאת על בשרי?" - שאל אברהם את יוסף.

"מה? האם רצונך לומר לי כי גם אתה נפלת בשבי?" - שאל יוסף בתמהון.

"כן בהחלט!" - ענה אברהם.

"וכיצד שוחררת? האם ברחת מהאדון שקנה אותך?" - שאל יוסף.

"לא! הקדוש ברוך הוא עזר ושלח לי את עזרתו על-ידי רב אחא ידידי הנאמן" - ענה אברהם.

"רב אחא? אותו אמוך מבבל?" - שאל יוסף בפליאה, "הרי הוא נעלם ואין יודעים מה עלה בגורלו!"

"דע לך כי רב אחא חי בריא ושלם, אלא שאין הוא יודע כיצד לחזור לבבל. עוד אספר לך רבות עליו, אך לא עכשו הוא הזמן לך, כרגע בא ונחשוב כיצד להציל אותך ואת כל שאר השבויים היהודים המצויים כאן באהל."

"עלינו לנהוג בזהירות מרבית!" - לחש יוסף, "עכשו אסור לנו לעשות מאומה, כי עוד מעט יאיר השחר ואנשי הכנופיה יתעוררו אם רצונכם לעשות משהו - רצוי לחכות ללילה הבא."

"ובכן", החליט אברהם, "אני אודרז לצאת מכאן לפני שאתפס על-ידי השומרים, אלך להתעץ עם רב אחא כיצד לתכנן את המבצע. אך לפני כן אבקש ממך להודיע לכל השבויים היהודים להתכונן לקראת השחרור ולבקש שלא יבהלו ולא יעוררו שום רעש."

"תוכל לסמוך עליו!" - אמר יוסף - "שלום ולהתראות!"

אברהם יצא בלאט מהאהל, הציץ כה וכה וראה כי השומרים עדין ישנים. הוא התקדם לאטו עד שהגיע אל רב אחא שהמתין לו מאחורי הסלעים.

"כבר דאגתי לך!" - אמר רב אחא בתרעומת קלה - "סברתי שאולי נתפסת והפכת שוב לשבוי!"

"עיניך הלא רואות, ב"ה שבת בריא ושלם. שמע נא, רב אחא, עלינו לתכנן פעולה מזידית כדי לשחרר את השבויים."

אברהם ספר לרב אחא את ספורו של יוסף ולאחר מכן שאל:

"אולי נביא לכאן את האריה שיטרוף את השומרים?"

"לא! חלילה! האריה אינו מבדיל בין ערבי ליהודי והוא מסגל לטרוף גם את השבויים!" - פסק רב אחא - "עלינו למצוא דרך לשחרר את השבויים ולהביאם למקום מבטחים."

רב אחא ואברהם סקמו ביניהם שאכן כדאי לחכות ללילה הבא. רב אחא הריק את אברהם מה עליו לעשות ואברהם הקשיב היטב והנהן בראשו לאות הסכמה.

השחר עלה, ראשי הכנופיה התעוררו והעירו בפראות את שאר השומרים ואת השבויים. לאחר ארוחת בקר חפוזת הרים ראש הכנופיה את חרבו ורמו לכלם, כי ממשיכים במסע. מיד נגשו כל אנשי הכנופיה איש איש לתפקידו. השומרים שמתפקידם היה להחזיק את האהל תפסו את מקומם סביב האהל והחלו מתקדמים אחר ראש הכנופיה.

כך צעדו להם במשך היום באטיות כשמדי פעם הם עוצרים למנוחה קצרה כדי לאכול ולהחליף כח. רב אחא ואברהם התקדמו אף הם בחשאי בעקבות השירה כשהם משתדלים להסתתר תמיד מאחורי הסלעים שבדרך.

עם שקיעת החמה שוב נעצרה השירה לחניית לילה.

רב אחא ואברהם צפו בקוצר רוח שכל אנשי הכנופיה ירדמו ורק אז שלח רב אחא את אברהם לטול את חרבו של אחד השומרים אשר שכח לקשור אותה לחגורתו והניחה לצדו.

השנים נכנסו בלאט אל האהל ולחשו אל השבויים היהודים להתכונן. בעזרת חרבותיהם חתכו את השלשלאות שבהן נכבלי ידהים של השבויים ובקשו מהם לזחול החוצה. אט-אט בזה אחר זה מבלי לעורר כל רעש. כאשר יצאו כלם לא היה להם זמן לחגוג את שמחת שחרורם.

"עלינו למהר" - אמר רב אחא לכל הקבוצה שמנתה שנים-עשר איש - "להגיע לבירה עוד לפני עלות השחר, כדי להרויח זמן עד שהם יגלו שנעלמתם."

השבויים צעדו במהירות לעבר הבירה.

המשך בשבוע הבא בעזהשי"ת

לזכרון עולם בהיכל ה'

מתאחדים לכתיבת ספר תורה שכל כולו חסד של אמת!

0722-81-85-82 קחו חלק בספר התורה ובחרו פסוק מיוחד לזכותכם ולזכות בני ביתכם, חייגו כעת:

לְעֻלּוֹי נְשָׁמָתָם

שְׁמוֹת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא זָכוּ לִילָדִים
שֶׁהִיאֲרָצִיט שְׁלָהֶם חַל בְּשָׁבוּעַ זֶה

כ"ד טבת - ה'ב' נחמן חיים ב"ר יצחק ברקוביץ
כ"ה טבת - ר' יעקב ב"ר משה קורן
כ"ה טבת - ר' אליהו אלעזר ב"ר ישכר דוב טל
כ"ה טבת - ר' דוד ב"ר יצחק
כ"ה טבת - ר' יוסף ב"ר יהודה שושן
כ"ה טבת - ר' אהרן יושע ב"ר יקותיאל זלמן פינסקר
כ"ה טבת - ר' בנימין אריה ב"ר שלמה זאב
כ"ה טבת - ר' יהודה ב"ר ימין אלקריף
כ"ה טבת - מרת ח' ב"ר מנדל הכהן
כ"ה טבת - מרת תהילה ב"ר חיים
כ"ה טבת - ה'ב' יואל ב"ר יקותיאל יהודה יחיאל טייטלבוים
כ"ו טבת - הג"ר אברהם חיים בהג"ר גדלי' "אורח לחיים" מולאטשוב
כ"ו טבת - ר' יונה ב"ר פנחס גלויבר
כ"ו טבת - ר' חיים ב"ר מאיר אלישע לנדא
כ"ו טבת - ר' חיים ב"ר שמואל
כ"ו טבת - ר' מנחם מנדל דוב ב"ר אלחנן אהרן
כ"ו טבת - מרת מסעודה שמואל ב"ר אסתר טמורת
כ"ו טבת - מרת מינדא גיסא ב"ר שמואל צבי
כ"ו טבת - אורה ב"ר אלעזר
כ"ו טבת - מרת גולדא ב"ר שמואל אהרן
כ"ו טבת - אורה ב"ר אלעזר
כ"ז טבת - הג"ר מנשה יצחק מאיר ב"ר אשר ישעי' "זידיטשוב" אייכנשטיין
כ"ז טבת - מרת שרה ברכה ב"ר חיים
כ"ז טבת - ה'ב' משה ב"ר שמואל רבי סעדיאן
כ"ז טבת - ה'ב' רחל ב"ר יצחק בראך

כ"א טבת - רבי ישראל דוב בער בהג"ר יוסף "שארית ישראל - ווילעדניק"
כ"א טבת - ר' אפרי"ם ב"ר קרל אורלב
כ"א טבת - ר' שמעון דוד בן יהונתן בנימין
כ"א טבת - יוסף שלמה ב"ר מנחם
כ"א טבת - שלמה ב"ר ליאור
כ"א טבת - רבקה ב"ר דן יואל
כ"א טבת - יוסף שלמה ב"ר מנחם
כ"א טבת - רבקה ב"ר דן יואל
כ"א טבת - שלמה ב"ר ליאור
כ"ב טבת - ר' יוסף ב"ר ראובן זאב איצקוביץ
כ"ב טבת - ר' מאיר יוסף בן שלמה
כ"ב טבת - שמואל שמעלקא יקותיאל ב"ר משה יהודה לייב
כ"ב טבת - ר' יעקב ב"ר משה דוד
כ"ב טבת - מרת עטיל ב"ר יחיאל שרגא בלוי
כ"ב טבת - ה'ב' יחיאל שרגא ב"ר נח אברהם
כ"ב טבת - שמואל יקותיאל שמעלקא ב"ר משה יהודה לייב
כ"ג טבת - ר' אפרים ב"ר יצחק אייזיק וויינברגר
כ"ג טבת - ר' חיים צבי בהג"ר משה ארי' לב
כ"ג טבת - ר' משה נתן נטע בן מנחם מנדל
כ"ג טבת - מרת טשרנא שרה ב"ר דוד
כ"ג טבת - מרת רויזא ב"ר אהרן מנחם עלנבויגן
כ"ג טבת - מרת חנה ב"ר נח ורעיה
כ"ד טבת - הג"ר צבי הירש בהג"ר אליהו
כ"ד טבת - ר' זאב וילי ב"ר משה קאפיל
כ"ד טבת - מרת מרים בת ממן

קו ההגָרלות - ילְדֵי הַחֶסֶד

ילְדֵים יְקָרִים בּוֹאוּ לְקַיֵּם מִצְוַת חֶסֶד שֶׁל אֲמוֹת, וְאוּלַי גַּם תִּזְכּוּ בְּהִגְרָלָה שְׁתִּתְקַיֵּם בְּסוּף הַחֶדָּשׁ!!!

קו ילְדֵי הַחֶסֶד

077-204-9772

נָתַן לְהִרְשֵׁם לַהֲגָרְלָה אַךְ וְרַק עַד יוֹם ד' בֶּ-12:00 בְּלִילָה

אֶפְשָׁר לַהֲכַנֵּס מִיּוֹדֵי שָׁבוּעַ 3 פְּעָמִים בְּהִגְרָלָה
הַחֶדָּשִׁית (פְּעַם אַחַת עַל כָּל מְשִׁימָה) וּבְכֹסֶר
הַכֹּל עַד 12 פְּעָמִים בְּחֶדָּשׁ.

אֲזַ קְדִימָה חִיגוּ עִשְׂלוּ לְקו ילְדֵי הַחֶסֶד
וְהִשְׁתַּתְּפוּ בְּהִגְרָלָה הַגְּדוּלָה!

ילְדֵים יְקָרִים שִׁמּוּ לִבְ: הַהֲגָרָלָה נֶעְרַכֶּת לְפִי
מִסְפָּרֵי הַטֵּלְפּוֹן מִהֶם הַתְּקַשְׁרֶתֶם, לִכֵּן חֲשׂוֹב
מְאוֹד שֶׁתִּתְקַשְּׁרוּ בְּכָל פְּעַם מְאוֹתוֹ מִסְפָּר.

שְׁלֹשֶׁת הַמְשִׁימוֹת הַשָּׁבוּעִיּוֹת הַמִּזְכּוֹת אֲתֶכֶם
בְּהִשְׁתַּתְּפוֹת בְּהִגְרָלָה:

- 1 << לומדים 2 משניות לעלוי הנשמות המופיעות בעלון זה.
- 2 << אומרים בסעודת השבת דבר תורה המופיע בעלון זה
- 3 << מדליקים נר לעלוי הנשמות המופיעות בעלון זה (באשור ההורים בלבד!)

לתרומות והנצחות חייגו - 0722-81-85-82

מאמר התחזקות

אוצר של הלכה וריזוק בעבודת שמירת העיניים

שנה ב' | גליון י"ג | לשה"ק | שובבי"ם ת"ת (א) תשפ"ב

נכתב ע"פ ספר
שמירת עינים כהלכה

הועמד לצאת לאור ע"י
הוצאת טהור עינים

למען הספר

על מה התפלל ר' וועלוול באמצע השינה?

אחת מדמויות ההוד בירושלים של מעלה, היתה של הרה"צ ר' וועלוול חשין זצ"ל. נודע בשערים היה בעבודת הקודש שלו בסילודין, ובמידת הפרישות שהיה אוהז בה. שמירת עיניו המופלגת עשתה לה שם בבית ישראל.

רבים זוכרים כיצד היה ר' וועלוול פוסע ברחוב כשלעניו משקפי שמש. היה זה חלק מהנוף, ואף אחד לא קלט מה מסתתר מאחרי הופעה זו. כבר התרגלו שברחוב, עיניו שחורות. גם בנו, הרה"ג ר' צבי חשין שליט"א, חשב לתומו, שאביו חושש לבריאות עיניו ולכן עונד משקפי שמש כדי להגן עליהם מקרני השמש. זאת עד לפעם אחת, כשהוא התלווה אל אביו בדרכו לעת ערב.

עוד כשהיו סמוך לבית, נזכר ר' וועלוול שהמשקפיים, שבלעדיהם אינו מסוגל ללכת ברחוב, נשארו בבית. ביקש איפוא מבנו שימחול ויסור לביתו להביאם. תמה ר' צבי, הלמאי זקוק כעת אביו למשקפיים השחורים, בשעה שהשמש כבר שוקעת עוד רגע קט, וכבר תש כוחה מלהזיק.

עודו אוהז את המשקפיים, ובבת אחת נתחווור לו הכל... מקרוב הבחין רבי צבי, שמדובר במשקפיים רגילות לכל דבר, שמאן דהו פשוט צבע את הצד הפנימי שלהם בצבע שחור. פעולה שנועדה כנראה להגן, אך לא מפני החמה אלא מפני הנשר - המראות הטמאות שמזיקות ברוחניות, הרבה יותר מאשר הקרניים מזיקות את העיניים בגשמיות...

סיפור פלא נוסף סיפר הבן על אביו הגדול, המגלה אף הוא טפח מעבודת שמירת העיניים המופלגת שלו. פעם בעת שנתו, הבחין כיצד מרחשות שפתיו של אביו. כשניסה לעמוד על טיב הדברים, גדלה פליאתו לאין ערוך; הוא שמע כיצד אביו ממלמל שוב ושוב תיבות אלו: "העבר עיני מראות שואו!" ותפעם רוחו. כה מושרש היה אצל אביו ענין התפילה על שמירת העינים עד שגם בעת שינה המשיכו שפתותיו להתפלל על ענין זה!!

שאו מרום עיניכם עמי' כה, עין הנחל עמי' קפג, בשם בנו הר"צ שליט"א

ב

על זאת יתפלל כל חסיד תפילה, העצה הראשונה בשמירת העיניים

אף נאמר בשם הרה"ק מראפשיץ ז"ע (מובא ברביד הזהב ליקוטים ד"ה בפסח)¹, על המימרא הידוע 'פתחו לי פתח כחודו של מחט - ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם', שכוונת ה'פתחו של מחט' היא תפילה. ולאחר פתיחת פתח זה מבטיח לנו הקב"ה, "ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם!"

תפילה כחה יפה להציל מדברים שאינם ברשות האדם

אחד הדברים הקשים בשמירת העיניים, הם המראות המזדמנות לפני האדם בפתע פתאום בלי שיספיק להתכונן אליהן - וכבר מוצא האדם עצמו בעיצומה של מלחמה. מלחמות פתע כאלו הן מהקשות ביותר, כי האדם נכנס אליהן ללא הכנה, ואין לו גם זמן להתיישב וללמוד את המצב הנוצר, נדרשת הכרעה על חודו של רגע. במצבים כאלו זקוקים להרבה סיוע דשמיא, ואת זאת אפשר לקבל על ידי תפילה.

ובפרט כשכבר התרגל לאורח חיים קבוע של גדרים וסייגים, והאדם חש שכבר התרחק כברת דרך מהיצר ומשיכותיו. במצבים כאלה יש ליצר ענין מיוחד להכשיל את האדם בראיות פתאומיות, שכן ראייה כזו, אחרי תקופה של התגברויות קבועות, עלולה לעורר בו נסיון גדול מאוד. וכפי שכותב הגאון רבי חיים וולוז'ינער זצ"ל (ארחות חיים, כתר ראש, אות קלה) "כל מה שיגדור את עצמו ויפרוש מראיה, אחר כך אם יראה ויביט יבער בו היצר כאש. אלא (לכן העצה היא ש)כשדעתו לילך בשוק, יתפלל ויבקש רחמים לבל יכשל ח"ו בשום דגוד חטא והרהור עבירה ר"ל".

ואכן, מה יותר מתבקש מלהפציר ברבש"ע, עילת כל העילות, שישמרהו מכל מיני התרחשויות פתאומיות שאינו רוצה בהן. רק רבון העולמים יכול לסדר את עולמו כך, שעיניו לא תפגענה במקומות שאינן לרוחו לעולם. ואם באמת יתפלל אליו, גדול כח תפילה כזו לפנות לו את הדרך תמיד מכל מיני מרעין בישיין, לסלק לו כל המכשולות, ולזכות אותו בסיוע דשמיא בכל מקום שהולך.

תפילה על שמירת העיניים מגיעה רחוק

בספרים הקדושים מבואר שתפילה על רוחניות גדול כחה עד למאוד, והיא נשמעת בשמים יותר מתפילות אחרות. כי הרי האדם מתפלל על צרכי שמים, שיוכל לקיים את רצונו יתברך כראוי, ותפילות על מילוי רצון ה' הן הראשונות להתקבל בשמים.²

וכך מביא הרה"ק רבי שלמה דוד יהושע מסלאנים זצ"ל (זכרון קדוש, וישראל ד"ה הצילנו) שאם מתפלל אדם שלא יחטא ולא יכשל, לא בודקים בציציותיו האם ראוי הוא שיתקבלו תפילותיו, אלא תפילות אלו עולות לרצון מיד - "איש ישראל צריך להתפלל להש"ת שינצל מידי עשו, שלא יהא רשע. שאם מתפלל על השגות ומדריגות שוקלים למעלה אם כדאי הוא לכך, ואם זה באמת, אבל אם הוא מבקש שלא יהא רשע עוזרים לו מיד".

גם מצינו מהרה"ק רבי מרדכי מלעכאוויטש ז"ע (תורה אבות' אבות פ"ה ד"ה עשרה) דבר פלא, שאברהם אבינו עבר בהצלחה את עשרה הניסיונות, רק בזכות התפילה! ובכך מפרש הוא את כוונת המשנה (אבות פ"ה מ"ג) "עשרה ניסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד ככולם" אין עמידה אלא לשון תפילה (ברכות ה) "ער האט אויף איטליכעס זאך גא-ט געבעטן - על כל דבר הקדים תפילה לה".

וז"ל בעל התניא ז"ע (ליקוטי אמרים פל"ח): "אם נופלים לו הרהורי תאוות ושאר מחשבות זרות וכו' אל ישית לב אליהן, אלא יסיח דעתו מהן כרגע וכו', ויעשה עצמו כלא יודע ולא שומע ההרהורים שנפלו לו ויסירים מדעתו. ואם יקשה לו להסירם מדעתו מפני שטורדים דעתו מאד בחזקה, אזי ישפיל נפשו לה' ויתחנן לו יתברך במחשבתו לרחם עליו ברחמי המרובים כרחם אב על בנים הנמשכים ממוחו, וככה ירחם ה' על נפשו הנמשכת מאתו יתברך להצילה ממים הזדונים ולמענו יעשה כי חלק ה' ממש עמו".

אוצר הלכות | על מי אסור להסתכל | עמ' ג'
והאר עינינו | שערים לשמירת הראייה | עמ' ג'

וכך כותב הדרך פקודיך (ל"ח לה): "צריך האדם להתפלל שהשי"ת ישמרהו מראיית העין, כמו שהתפלל דוד המלך 'העבר עיני מראות שוא'. כי ראות העין אינו ברשות האדם, כי פתע פתאום יכול לבא לנגד עיניו איזה דבר ערוה. ומי שמקדש את עצמו ומתפלל אל ה' שישמרהו לעד, נאמן הוא בעל מלאכתו שישלם לנו שכר פעולתו, והוא ימסור בידו את האיברים שאינם ברשותו של אדם שיהיו ברשותו, לבל יראו רק הדבר המותר לנו לראות על פי התורה". התפילה היא איפוא הכלי הזיין החזק ביותר שיש לנו, להיות ניצל מכל מיני התרחשויות לא צפויות ולא רצויות.

ואכן, רבים מעידים ומספרים ממה שבעיניהם זכו לראות, שסייעתא דשמיא מיוחדת ליוותה אותם על כל צעד ושעל לאחר שהתפללו על שמירת העיניים. כעין עמוד ענן הקיף אותם, להנחותם את הדרך הנכונה

והרצויה, ומנע מהם להיתקל בדברים שעלולים לפגום בקדושת עיניהם ומחשבתם.

בד בבד עם השתדלות נכונה

לאחר כל האמור חשוב להדגיש, שבאותו זמן שאנו מתפללים על כך, אסור לנו להתרשל כהוא זה בעבודה עצמה של שמירת העיניים. התפילה לא יכולה לבוא על חשבון שום השתדלות ותחבולות מלחמה, אלא רק בנוסף אליהן.

כך מדויק גם בלשונו של הדרך פקודיך שהובא לעיל "ומי שמקדש את עצמו ומתפלל אל ה' שישמרהו..." היינו שקודם כל צריך לקדש את עצמו ולא לומר 'שלום עלי נפשי'; אשליך את חלקי כלפי שמים ואתפלל להינצל, ואז חפשי אני מכל עבודה נוספת בעינין. אלא צריך לקדש את

עצמו ולהתגדר בכל מה שצריך, או אז ביחד עם התפילה, בטוח הוא שיינצל מכל פגע רע ותקלה.

ומה ראוי לעיין בלשונו של הפלא יועץ (ע"ד עמל) שמבאר דבר זה בהרחבה, הפלא ופלא: "והן אמת שיצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו, ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אינו יכול לו, וצריך להקדים תפלה לצרה... וכמו שכתבתי במקומו. אבל בתפלה לחוד לא סגי, שאם יתפלל אדם כל היום שיצילוה ה' מיצר הרע ושיעזרהו על דבר כבוד שמו והוא לא יתחזק על יצרו, הרי זו תפלת שוא..."

וכשם שלא יעלה על הדעת לא לעשות את ההשתדלות הנכונה בעיניים גשמיים, על אף שגם שם זקוק לתפילה על כל פינה שפונה, גם ברוחניות אי אפשר להסתמך רק על התפילה, בלי להשתדל בפועל ממש להתרחק מן החטא - "הא למה זה דומה, לאיש שהוא כלוא בבית וידיו אסורות ואינו מפקח על שום עסק, ומבקש רחמים כל היום שיצוה השם אתו את הברכה. שבודאי אין תפלתו עושה פירות, ואין הקדוש ברוך הוא עושה נס דרך ארובות בשמים להריק לו ברכה, שהרי כתיב (דברים י"ד ט"ז) למען יברכך ה' אלהיך בכל מעשה ידך אשר תעשה. וצריך עסק מעט במלאכה או בסחורה, ורחמן למבעי שתהא מלאכתו מתברכת וברכת ה' היא תעשיר (משלי י"ב), כן הדבר הזה".

עוד חשיבות יתירה נודעת לתפילה על רוחניות יותר מאשר על גשמיות, מסיים הפלא יועץ, כי בענין הפרנסה תתכן מציאות של נס שלא כדרך העולם "ימצא מטמון, או ישרה ברכה בכיסו ובנכסיו, ויש שמלאכתו נעשית על ידי אחרים והוא יושב ובטל ממלאכה. אבל לענין יצר הרע, אין מידו מציג לגמרי, אלא צריך שיתגבר וגם תחנונים ידבר, וברב הימים ימצא עזר משד" ואת רוח הטמאה יעביר".

מובא בשם הרה"ק רבי יהושע מבעלזא ז"ע (לקט אמרי קודש, פרשת בהעלותך) על אודות מה שאמר הרה"ק מסטרעליסק ז"ע על עצמו, שזכה להגיע לכל מדרגותיו על ידי התפילה, כי על הכל התפלל. ולכאורה, הרי תכלית האדם הוא להתאמץ ולעמוד נגד יצרו בעבודה ובגדרים ובסייגים, ומדוע התפלל?

אלא שאמנם על תפילה לבד אי אפשר להסתמך, וצריך האדם לעשות את הנדרש ממנו בהרחקות הראויות וכו'. אבל לאחר מכן זקוק הוא עדיין לתפילה, שהיא כמו ה'אזכרה' אצל הקרבנות (הלכ"ה) שעל אף שהקרבת כולו קודש, עדיין זקוק הוא לאזכרה ורק כך עולה הוא לרצון. כך גם בעבודת ה', לאחר שמקדש עצמו ומתאמץ בכוחותיו נגד היצר, אי אפשר לו לסמוך אלא על התפילה, שמעלה את כל העבודה למעלה, ורק עליה אפשר להשליך יתרו. דהיינו צריך לעשות את כל מה שצריך, ואז לסמוך רק על התפילה.

המשך במאמר הבא

נסחזאות התפילה על שמירת עינים

נוסח תפילה זה היה שגור בפי 'אחד התלמידים' לאחר שסיים את תפילתו, כפי שמובא ב'דקדוקי סופרים' (אות ט'). תפילות אלו נהגו רבותינו מקדמת דנא להוסיף אחרי סיום הנוסח הקבוע בתפילה (עי' ברכות ז, ב), כשהם מבקשים מהקב"ה שימלא את משאלות לבם בכמה ענינים הנחוצים להם בפרטות. בקשתו הראשונה של אותו תלמיד היתה איפוא: 'עצום עיני מראות ברע!'

אֶלְכֵּי, עֵצֶם עֵינֵי מְרָאוֹת בְּרָע, וְאֶזְנֵי מִלְשֻׁמַּע דְּבָרִים בְּטָלִים, וְלִפֵּי מִלְהַרְהַר בְּדָבָר רָע, וְכַלְיוֹתַי מִלְחָשָׁב עֲבִירָה, וְהַדְרָה רְגָלִי אֶל מִצּוֹתַי וְאֶל צְדָקוֹתַי, וְיִפְנֵנו רַחֲמֶיךָ עָלַי לְהִיּוֹת מִן הַנּוֹתָרִים וְהַנְּשָׁאָרִים לְחַיִּים בְּיָוֶשְׁלָיִם.

הגה"ק רבי חיים מוואלאזין צוק"ל (כתר ראש אות ע"ג)

רְבוּזוֹ שֶׁל עוֹלָם, הִנְנִי הוֹלֵךְ בְּגֵיא צִלְמוֹת וּמְקוֹם מְסַבֵּן, הוֹשִׁיעֵנִי מִיֵּצֵר הָרָע וּמִחֻטָּאִים וּמַעֲוֹנוֹת, וּבִפְרֵט מִהַסְתַּבְּלוֹת בְּעֵרִיּוֹת.

הגה"ק בעל שומר אמונים צוק"ל (טהרת הקודש)

וּרְבִיזוֹ לְקַדְּשׁ אֶת עֵינֵי שְׁלֵא אֶסְתַּבֵּל וְלֹא אֶרְאֶה בְּמִקְוֹמוֹת הָאֲסוּרִים, וּבְשׁוּם מְקוֹם שֶׁהוּא נִגְדַּר רְצוֹנוֹ יִתְבַּרַךְ, וְלֹא יֵאָרֵעַ וְלֹא יִזְדַּמֵּן לִי שׁוּם רְאִיּוֹת וְהַסְתַּבְּלוֹת רָע, שְׁלֵא יִגְרַמוּ לִי אֵיזָה הַזֶּקֶן לְנִשְׁמַרְתִּי הַקְּדוּשָׁה הַלֵּילָה.

הרה"ק מתולדות אהרן זצ"ל [מובא בספר חותמו של כהן גדול (ח"ד אות ק) דתפילה זו מורגלא בפומיה לומר כי כאשר אדם עובר ברחוב ורואה שיצרו מתגבר עליו לישא עיניו ולהסתכל, יפרש את שיחתו לפני בוראו, ויאמר:]

רְבוּזוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְאֵה, הִנֵּה אֲנִי הוֹלֵךְ עֹבֵר בְּרַחוּב וְאֲנִי נִמְצָא בְּמִקְוֹם שְׂאִין אִישׁ מִבֵּיר אוֹתִי. יִכּוֹל אֲנִי לְהִבִּיט בְּאוֹת נַפְשִׁי, אֲךָ מִפְּנֵי שְׂאֵתָה אוֹסֵר עָלַי וּרְצוֹנָה שְׂאֵמְנֵעַ אֶת עֵצְמִי, לְכֵן אֲנִי מוֹנֵעַ אֶת עֵצְמִי מִזָּה, אֲנִי מִשְׁפִּיל עֵינֵי לְאָרְצִי, וְאֲנִי מֵרִים אוֹתִי לְדָבָר עֲבִירָה, וְכֹנְנֵתִי רַק לְמַעַן שְׂמֶךָ הַגְּדוֹל, וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנָה, וְלְהִבִּיא נְרוֹת רוּחַ אֱלֹהֶיךָ.

א. עי' ספר חסידים סי' קלא, ושם סי' שסב; חיים לראש דף כה, א: מונע לכל חי סי' ג אות יד; שפת אמת ליקוטים פ' ואתחנן; לקט אמרי קודש פ' כי תבוא ערוגת הבושם עה"ת בהקדמה; מכתב מאלהו ח"ג עמ' רעז בשם הגאון רבי ישראל סאלאנטער זצ"ל; ארץ צבי, להגאון מקאזיגלאוו, עה"ת השמטות עמ' רמו.

ב. רבינו זהב: "אמרו חז"ל שהקב"ה אומר לישראל, 'פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם'. ושמעתי מפה קדוש אדומ"ו הרה"ק מראפשיטץ ז"ע, דהפתח כחודו של מחט היינו התפלה, שצריך כל אדם להפתלל בכל יום השיבנו אבינו לתורתך וכו' והחזירנו בתשובה וכו', וזהו הפתח כחודו של מחט".

מקדשי תיראו

פרשיות שמות - וארא • תשפ"ב | עלון מס' 23

שויתי ה' לנגדי....

הלכות והנהגות בהכ"נ

בנין ותיקון בית הכנסת

כתב בכד הקמח (לרבינו בחיי, ערך בהכ"נ) ז"ל, כל הבונה כותל אחד בבית הכנסת, או שום בנין, אפילו דבר מועט, ואפילו קבע שם מסמר אחד לצורכו ולתיקונו, הרי זה זכות גדול. שהרי ענין בית הכנסת מצוה כללית, ותחתיה מצוות פרטיות רבות מאד, ובכל עבודה מהם אחת ואחת לשם יתברך.

ובאור זרוע (אלפא ביתא אות כ"א) כתב ז"ל, וצריך כל אדם לעסוק בבנין בית המדרש ובבנין בית הכנסת, כדאמר בירושלמי (עין נדרים פ"ג ה"ח), עשיו לעתיד לבוא מתעטף בטלית, והולך ויושב בבהכ"נ בין הצדיקים, והקב"ה גוררו משם, ויאמר לו איזה בנין בניית בו ואיזה מסמר תקעת בו.

ישיבה בבית הכנסת

מבואר בשו"ע (סי' קנ"א סוף ס"א) דיש מצוה בעצם הישיבה בבית הכנסת, שנאמר 'אשרי יושבי ביתך'. ועיין בב"ח (שם) שכתב ז"ל, ורצונו לומר שמה שמתעכב שם הוא מצוה, אע"פ שאינו יושב אלא עומד, ד'אשרי יושבי ביתך' אין פירושו אלא עכבה, כמו 'ותשבו בקדש', ומה שכתב שהישיבה בה מצוה לישנא דקרא נקט, ואינו לשון ישיבה ממש.

ובאגרת התשובה לרבינו יונה (אות ו') כתב ז"ל, וההולך בוקר וערב לבית הכנסת בעולם הזה, זוכה לעשות כן בבית המקדש, שנאמר 'אשרי יושבי ביתך עוד יהלוק סלה'. והאזהרה לילך לבית הכנסת אוהב להקב"ה, שנאמר 'מה יידודות משכנותיך ה' צבאות'.

ובתלמידי רבינו יונה בברכות (דף ג' ע"ב מדפי הרי"ף) כתבו ז"ל, היוצא מבית הכנסת אל יפסיע פסיעה גסה, הטעם מפני שנראה כמי שיוצא מן הטורח אל המנוחה, והוא היפך, שבית הכנסת הוא בית התפילה היא המנוחה **ויש לו לשמוח בישיבתו בה**. וכן אמרו ז"ל (מגילה דף י' ע"א), 'כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה', מנוחה זה שילה, נחלה זה ירושלים. הנה שהמקומות שהיו מקריבין בהם הקרבנות ומתפללין בהם נקראים מנוחה ונחלה.

לימוד בבית הכנסת

איתא בשו"ע יו"ד (סי' רמ"ו סעיף כ"ב), ברית כרותה שכל הלומד בבית הכנסת לא במהרה הוא משכח. ומקור הדברים הוא מירושלמי ברכות (פ"ה ה"א). ופירש בספר יפה מראה שם ז"ל, שמסגולת המקום לקיים הלימוד שבו, או מפני שהשכינה שם ועוזרת לעוסקים בתורה שם.

ובגמ' מגילה (דף כ"ט ע"א) איתא, אמר אביי מריש הואי גריסנא בביתא ומצלינא בבי כנישתא, כיון דשמעית להא דקאמר דוד 'ה' אהבתי מעון ביתך' הואי גריסנא בבי כנישתא. (משכנותיך ישראל)

יראת הרוממות

פנינים נפלאים בחומרת קדושת בהכ"נ

משגיח מן החלונות

על הפסוק (שיר השירים ב, ט) "הנה זה עומד אחר כותלנו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים" דורש הזוהר הקדוש (בחוקותי קד) שהכוונה היא לקב"ה הנמצא עמנו בבתי הכנסיות: "הנה זה עומד אחר כותלנו" - בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, 'משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים' - לאיסתכלא ולאשגחא עלייהו [להיסתכל ולהשגיח עלינו]. מדוע השראת השכינה בבתי הכנסת היא רק באופן נסתר של "אחר כותלנו", ולא בצורה גלויה יותר?

מבאר הרמ"ק דבר נפלא: "אחר כותלנו" הכוונה שאור השכינה נמצא בחלל בית הכנסת. אילו ניתנה לנו רשות לראות זאת, היינו רואים שחלל בית הכנסת מלא מאור נוצץ הניתן מהשכינה הקדושה על ראשי עם קדוש ומתעטרת על ראשם, להשלים עצמה בתיקונים. המהר"ם פאפריש בספרו "אור הישר" (עמוד העבודה, ט) מביא, שעל האדם להכין את עצמו לפני כניסתו לבית הכנסת להסיר את הטיירוות ולהכניס בליבו מורא ה' יתברך, אשר קדושתו שורה בבית הכנסת. לו נשים זאת אל לבנו, כל התנהגותנו בבית הכנסת תשתנה לחלוטין.

לא תחללו את שם קודשי

אם היה בדיבור תאוה והנאה גשמית, היה ניתן ללמד על המדבר בבית הכנסת זכות שיצרו גבר עליו והוא נכשל, אך כששני דברים אלה לא קיימים, נחשב המדבר כמורד וכפורק עליו עול מלכות שמים. ואכן אבי השל"ה כותב בספרו "יש נוחלין" (אזהרת התפלה אות יב) דבר נורא: "והרי הוא ברצונו מושך עליו כוח היצר הרע לאדון עליו, ושומע לקול יצרו המחטיאו בדבר ללא הנאת הגוף!"

על כן המשוחח בדברי חולין בבית הכנסת, ובפרט כשהוא עושה זאת במכשיר הסלולארי, עובר על איסור "לא תחללו את שם קודשי" החמור יותר משלוש העברות החמורות עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים, שעליהן מצווה האדם למסר את עצמו להריגה, שכן על פי הרמב"ם חילול ה' אינו רק באופן שבו אדם עבר עבירה בפומבי, אלא שכאשר אדם עובר עבירה בשאט נפש ולא חש זעזוע מהמעשה, בזה גופא הוא עובר על חלול ה'.

עוד גורם המדבר בבית הכנסת שהעבירה נהיית קלה בעיני אחרים, ואף הם מתחילים לדבר בבית הכנסת, ואם כן יוצא שעוון כפול בידו: גם עצם העבירה, וגם חלול השם שנגרם בעטייה.

ובנוסף יגדל עונו מאד אם הוא אדם חשוב, שכן הצבור מתבונן במעשיו ולומד מהם לטוב או למוטב, וכפי שכותב ה"חפץ חיים" זצ"ל בספרו "שמירת הלשון" (פתיחה לאוין, ו'): "ובפרט אם הוא איש חשוב שהכל מסתכלין על מעשיו שבוודאי מתחלל השם על ידי זה, ועל אחת כמה וכמה אם היה העבירה הזאת ברבים בודאי שהחטא גדול עד מאד, שנקרא מחלל שם שמים ברבים". <<<<<<

ועוון חלול השם הוא חמור ביותר, עד שלא תשובה ולא יום הכפורים מועילים לכפר על כך, אלא כולן תולין והמיתה היא שממרקת, שנאמר (ישעיהו כב, יד) "ונגלה באזני ה' צבקות אם יכופר העון הזה לכם עד תמתון".

אם אב אני - איה כבודי

המקובל האלוקי בעל ה"חמדת ימים" מביא בספרו (ח"ג פ"ד) את דברי התוכחה של האלשיך הקדוש, המתמרמר כנגד המדברים בבית הכנסת ביום הכפורים, והדברים מתאימים גם לימי השנה:

"אוי לאוזנים שכך שומעות, אוי לעינים שכך רואות, [באים] אל תוך מקדש ה' ועבדין קלנא בשכינתא [ומבזים את השכינה], והשכינה מה הלשון אומרת (מלאכי א, ו) 'ואם אב אני איה כבודי, ואם אדונים אני איה מוראי, 'אי זה בית אשר תבנו לי ואי זה מקום מנוחתי' (ישעיהו סו, א), 'מי בקש זאת מידכם רמס חצרי' (ישעיהו א, יב)".

והתוכחה היא על כך שלא די לאותם אנשים שמכעיסים את הקב"ה בדבורים אסורים, אלא שהם אף מוסיפים חטא על פשע בעשותם זאת בבית הכנסת: "המעט מכם אשר הכעסתם אותי והוגעתם ה' בדבריכם, והוספתם פשע על חטאתכם, ותבואו ותטמאו את מקדשי ברוב דברים והתולים ושחוק וקלות ראש".

והתנהגות זו היא זלזול בכבוד המלך: "המעט מכם אשר הקלתם וזלזלתם בכבודי בשאר הימים בתוך תפלתכם בשיחה בטלה וענייתם אמן קטופה וחטופה ויתומה כמי שכפאם שד, לחזור לסורכם למקום שפסקתם בדבורכם".

בעל ה"תפארת ישראל" מדמה זאת לאדם עז פנים שמרהיב עז בנפשו ואומר למלך בחוצפה: "אדוני המלך, אי אפשי לדבר עמך, רק אדבר חפציו!"

ומוסיף ה"רוקח": "ודומה למדבר עם המלך והופך פניו

ממנו!"

וכך כותב אבי השל"ה בספרו "יש נוחלין": "המדבר בשעת התפילה הרי הוא מזלזל בכבודו יתברך ויתעלה בפרהסיא".

דבור אחד מחריב כל הבנין

ידידי היקר! הגעתך לבית הכנסת מדי יום כרוכה בהשקעת מאמצים מרובים: בבוקר - המלחמה עם היצר הרע, שמייעץ לך לישון עוד קצת, וכן מנחה וערבית, בחום הגדול של הקיץ ובליילות החורף המקפיאים, אתה מתגבר על היצר ומכתת רגליך לבית הכנסת.

לא חבל על כל המאמצים הכבירים שאתה משקיע, אם לבסוף בדבור קטן של חולין אתה מחריב הכל?!

למה הדבר דומה? אדם בונה בנין לתפארת, פאר והדר זועקים מכל פינה, והנה בעת גזירת הסרט לחנוכת הבנין, לוקח הבעלים "קוגנו" גדול, ולעיני האורחים המשתאים מתחיל להרוס את הבנין.

ומשל נוסף: אדם אחד קופחה פרנסתו, עד שהגיע לפת לחם. בחסדי ה' סידרה עבורו פגישה עם מנהל חברה גדולה. זו פגישה גורלית עבורו, כי אם יקבלו אותו לעבודה, תוך זמן קצר יעמוד על רגליו ויפרנס את משפחתו בכבוד.

מנהל החברה מתרשם ממנו מאד. בסיום הפגישה הודיע לו מנהל החברה שתוך מספר ימים הוא יתקשר אליו כדי לסכם את התנאים הסופיים, לשביעות רצונם של שני הצדדים.

אחר שלחצו ידים ועמדו להיפרד כל אחד לדרכו, פנה האיש לעבר מנהל החברה ואמר לו: "סליחה אדוני המנכ"ל, אני יכול לבקש עוד דבר קטן?" המנכ"ל היתקרב אליו לשמוע את דבריו, ואז שלח האיש את ידו הארוכה וסטר בפניו של המנהל בעוצמה רבה. דבורי חולין בבתי כנסיות ובתי מדרשות הריהם כאותה סטירה כלפי מי שנותן לך בכל רגע ורגע חיים ונשמה!

(הס בהיכל קודשו)

ועל נפלאותיך
סיפורי ישועות בזכות שמירת קדושת בהכ"נ

סגירת מעגל ע"י סטנדר ורמקול

בשנה האחרונה, תשפ"א, הגעתי לדבר בפני תלמידי ת"ת באחת הערים. המנהל פנה אלי בשאלה, "התכירני?"

עניתי לו, "אני מכיר את הסטנדר והרמקול, אותם אני מזהה היטב." סיפר לי המנהל, "לפני כחמש עשרה שנה חלה אבי, ומצבו היה קשה מאוד. הרופא המטפל טען בוודאות ובשחצנות - כאילו הוא קוצב שנתיו של אדם - שלא נותרו לאבי אלא רק שבועיים של חיים, ה' ישמור. כאשר שמעתי את הבשורה הנוראה יוצאת מפיו של הרופא, נחרדתי מאד, ומיד ניגשתי לארגן דרשה של הרב וגם השתתפתי בהוצאות הדרשה. הרב הגיע לדרוש, ועכשיו יכול אני לספר לך את סיומה של פרשה זו. ברוך ה', מאז ועד עתה חי אבי בטוב ובנעימים, בריא לחלוטין. לא אבי סגר את עיניו לאחר שבועיים, אלא אותו חורף גורלות כביכול, שניתנה בידו הרשות לרפא ולא לגזור, הוא זה שסגר את עיניו לאחר שבועיים..."

הוסיף המנהל ואמר, "מצויים אנו בתקופה הזויה, כאשר מנהלי ת"ת עומדים בפני גזירת סגירת הת"ת מידי יום ביומו. כדי להינצל מידיהם הטמאות של המתנכלים לנו, אני מקפיד לעורר את התלמידים ולשמור עליהם שלא ישוחחו כלל במשך כל זמן התפילה. מסביבי ישנם תלמודי תורה רבים, שנאלצו להיסגר עקב הלשנות ותפיסות. אנחנו הת"ת היחיד באזור שלא טעם את נחת זרועם. וברוך ה', בת"ת שלנו תינוקות של בית רבן המשיכו ללמוד תורת חיים ללא הפסקה, בסייעתא דשמיא גדולה.

הכניס לשונו ל"כלא" - וניצל מהכלא

בעיר מונסי דר אחד מאנשי שלומנו, שהסתבך קשות עם החוק, והיה נתון במצב משפטי סבוכ מאוד, עד כי היה חשש כבד שישמוהו מאחורי סורג ובריח למשך שנים רבות. בצר לו, פנה האיש אל רבו ושפך את ליבו לפניו, מה יהיה עליו ועל משפחתו?

ענהו הרב, "יש בידי מפתח מופלא, שיכול להועיל לך שלא תצטרך לעבור מדירתך אל תא הכלא הצר, שרוצים להכין עבורך. המפתח הזה הוא שתקבל על עצמך להשתיק את המתפללים שמשוחחים בשעת התפילה, אבל שים לב - עליך לעשות זאת ממקום הרגיל, בלי לשנות אפילו ספסל בביהכ"ס, דווקא מן השולחן שלידו התפללת עד עתה, בין חבריך ומכרייך." כאשר שמע זאת האיש, הוא נרתע ושאל את הרב, "מדוע אני חייב לעשות זאת דווקא ממקומי? הרי יחשבוני לאחד שירד מדעתו, ויטיחו בי, 'מה זה, שינית כיוון באמצע החיים? היית מגדולי הדברנים, ועכשיו אתה משתיק אחרים?!"

הרב לא הרפה, והסביר לו כי דווקא בזכות ההקפדה על נושא חשוב זה, ב"תיבול" של ביזיונות יזכה להיחלץ ממצבו המסובך. עוד הזכיר לו הרב את דברי הרמב"ם, שהתשובה המעולה ביותר היא באותו ניסיון ובאותו מקום, כדי שיתקן האדם את החטא במקום שהיה מקלקל, ולכן יש מעלה יתרה בתיקון שיעשה האיש דווקא במקומו הקבוע. כאשר אדם מדבר בבית הכנסת הוא כביכול מבזה את השכינה ר"ל, וכן מעכב את תפילותיהם של האחרים שלא יעלו, וע"י כך מונע מהם ישועות ברוחניות ובגשמיות, וחוסם את הברכה מלרדת. אם כן, התיקון הוא שייכבד ויקדש את השכינה במקומו, בין אותם מתפללים.

האברך שמע וקיבל, ועל אף הקושי העצום שבדבר לא הפיל דבר מכל אשר הורה לו הרב, ובעת התפילה היה מרמז לחבריו לשתוק. כאשר נשאל, "מה זה? הנהגה חדשה - צדקות חדשה?", השיב ברמיזת שפתיים "מ... מ..." צחקו חבריו, "וכי בהמה אתה, שהינך מדבר בלשון מה... מה...?" אך הוא קיבל את הביזיונות בשתיקה.

ואכן, ה' היה בעזרו, ובאופן פלאי זוכה במשפט, ולא הוצרך להעתיק את מקום מגוריו מביתו לתא הכלא, אפילו לא ליום אחד. (כבוד בית ה')

"היית מגדולי הדברנים ועכשיו אתה משתיק אחרים?!"

מהתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן הרבי הקדוש השם משמואל מסוכטשוב זצוק"ל, הרה"ק רבי שמואל בן מרן הרבי הקדוש שו התורה רבי אברהם בעל האבני נזר מסוכטשוב זצוק"ל, נלב"ע ביום כ"ד טבת תרפ"ו.

הספר הקדוש 'שם משמואל' לא ירד מעל שולחנו של אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי זצ"ל, ופעמיים בשבוע היה אבי מורי מוסר שיעור בספר קדוש זה.

בעיר בענדין היתה חבורה של חסידים סוכטשוב מתלמידי האבני נזר זצוק"ל, ביניהם היה אחד בשם רבי יעקב גוטמן ז"ל. פעם קרה מקרה רע לא עלינו וכמה מבני החבורה נפטרו לעולמם בתוך תקופה קצרה. ר' יעקב שפחד מאוד שמא הוא הבא בתור, החליט לבוא אל הרבי השם משמואל זצוק"ל להזכיר את עצמו.

הוא נכנס אל הקדוש פנימה וסיפר לרבי את כל מה שאירע. הרבי הקשיב לו ופתח בסיפור:

"פעם בא אלי נפטר אחד לבקש תיקון, ושמת לי לב שהוא רועד מפחד. שאלתי אותו למה הוא כל כך רועד, והוא השיב: וכי הרבי אינו רואה את מלאכי החבלה העומדים מוכנים להכות אותי? כשמעתי את זה ניגשתי אליו וחיבקתי אותו בשתי ידי, ככה" – והשם משמואל ניגש לר' יעקב וחיבק אותו בשתי ידיו – "זאמרת לי, אל תדאג, כל זמן שאתה נמצא אצלי אין לך ממה לפחד".

כשיצא ר' יעקב מחדרו של הרבי, פנה לבנו שהלך איתו ואמר לו: "מדברי הרבי הבנתי שאכן גם אני הייתי בתור חמנא ליצלן, וכעת ברוך השם ניצלתי ובטוח אני שלא יארע לי רע!".

הגאון המפורסם רבי יצחק הכהן פייגנבוים ראב"ד ווארשא זצ"ל דיבר פעם מענין כיבוד אב, ובתוך דבריו הוא סיפר שהרבי הקדוש השם משמואל זצוק"ל נסע פעם ביחד עם אביו הקדוש מרן האבני נזר זצוק"ל אל הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגאסטנין זצוק"ל. כשנכנסו אל הקדוש פנימה, כיבד הרבי את שניהם לשבת. את מרן האבני נזר זצוק"ל הוא הושיב בצד ימינו ליד השלחן, ואת בנו השם משמואל זצוק"ל בצד שמאלו מול אביו הקדוש. לקח השם משמואל את כסאו והזיז אותו הלאה שלא ישב מול אביו. נענה הרבי הקדוש מגאסטנין ואמר לרבי השם משמואל: "כנראה אתה מפרש שמה שאמרתי לך (קדושתן דף ל"ח ע"ב) 'אל ישב במקומו' שהכוונה היא לא רק שאסור לשבת במקומו ממש, אלא הכוונה היא שאסור לשבת בכלל באותה דרגה... וכשיספר זאת הגאון רבי יצחק פייגנבוים זצ"ל היה מפליא את הפירוש הזה, והיה אומר שזה פירוש אמיתי!"

איך החזיר מרן הרבי מטאלנא זצוק"ל בחור לישיבה

הרבי הקשיב לכל דבריו בלי לומר לו טיפת מוסר, כנראה הבין שלא זה הזמן להוסיף מלח על הפצעים, ורק שאל אותו היכן גר המשגיח של הישיבה, והבחור הראה לו על מקום מגוריו של המשגיח שהיה לא רחוק משם.

"בוא נלך אליו הביתה ונראה אם אפשר לעשות משהו!", קבע הרבי. הבחור ניסה להסביר לרבי כי בשעה כזאת מאוחרת המשגיח בדאי כבר ישן ואי אפשר לדבר איתו, אך הרבי לא התייחס לדבריו, הוא לקח אותו והתחיל ללכת לביתו של המשגיח. הרבי הישיש עם 90 שנותיו, עלה במדרגות ביחד עם הבחור עד הקומה השלישית, שם גר המשגיח, והרבי דופק בדלת, כשהבחור מסתתר מאחוריו מרוב פחד ואי נעימות. כמובן שבשעה מאוחרת כזאת אף אחד לא עונה, אבל הרבי אינו מרפה, הוא דופק שוב ושוב, עד ששמעו צעדים נגרים.

"מי שם?", שאל המשגיח בבהלה. "יוחנן טווערסקי, הטולנער רבי!", ענה הרבי.

המשגיח לא היה חסיד כלל, אולם הוא ידע מי זה הטולנער רבי, והיה לו דרך ארץ לרבי הישיש המורם מעם. "במחילה מכבודו, ימתין נא רגע עד שאלבש משהו ואפתח", אמר.

לאחר דקה הוא פתח את הדלת והכניס את הרבי לביתו. "מה הביא את הרבי לביתי באמצע הלילה?", שאל.

"סליחה", פתח הרבי, "לא התכוונתי להעיר את כבודו מהשניה, פשוט לא חשבתי לרגע שכבודו ישן כעת, הייתי בטוח שאמצא את כבודו יושב ומצטער על הטרדנה שאירעה לו היום, שהיה חייב ללכת בחור מהישיבה באמצע הזמן. הייתי בטוח שכבודו יושב עם תהילים פתוח, ובוכה בדמעות שלישי, בתפלה להקב"ה שהבחור יהיה לו היכן לישון הלילה ושימצא לו ישיבה טובה שייכנסו אותו. הרי אם היה מדובר בבנו של כבודו בדאי לא היה כבודו יושן בשעה כזו, אלא יושב וחושב איזו ישיבה תרצה להכניס באמצע הזמן בחור שזרקו אותו, ומה אפשר לעשות שהוא אכן יתקבל שם ויצליח, ולכן לא היה לי כל ספק שכך עושה כבודו בשעה כזו..."

המשגיח הבין מיד את דברי הרבי שנאמרו בחכמה, וענה שהבחור יכול לחזור כעת לישיבה, ומחר הוא ישב איתו יחד לחשוב מה לעשות. כמובן שלמחרת הסתדר הענין, הבחור התנצל והביע חרטה ונכונות להשתנות, והמשגיח הסכים להשאיר אותו בישיבה, כשהרבי מטאלנא נמצא בקשר איתם לוודא שהכל מסודר...

מטרתו של העונש

השבוע נלמד בדף היומי (מגילה דף י"ג ע"ב) את דברי הגמרא: "דאמר ריש לקיש, אין הקדוש ברוך הוא מכה את ישראל אלא אם כן בורא להם רפואה תחילה, שנאמר כָּרְפָאֵי לְיִשְׂרָאֵל וְנִגְלָה עֵינָו אֲפָרַיִם".

אומר על כך מרן הרבי הקדוש השם משמואל מסוכטשוב זצוק"ל [שהשבוע יחול יום היארצייט. ראה בארוכה במדור יומא דהילולא קדישא], בספרו הקדוש "שם משמואל" [בפרשתנן], שישנם שני סוגי עונשים, יש עונש הניתן מתוך כעס בתור

מה גורם רבי שאינו מסביר פנים לתלמידו

למדנו בדף היומי (מסכת תענית דף ח'): "רבא אמר אם ראית תלמידו שלימדו קשה עליו כבדול – בשביל רבו שאינו מסביר פנים".

כשלמדתי את זה בשיעור, התאפקתי שלא לפרוץ בבכי סוער. מה שאני עברתי בגיל הילדות מהמלמדים בחיידר. בפירוש לא כולם היו כך, אבל חלק לא מבוטל מהם, לא ידעו כלום חוץ מלהרביץ עם מקל, לעשות 'משכנתא' [ב"ה שהדור הצעיר לא יודע מה זה...], ולהטיל אימה יתרה על הנפשות הרוכות של התלמידים, ואני לא רוצה להמשיך מה עוד הם עשו...

רק כשהמשכתי הלאה באותו דף ראיתי שמוא בגמרא: "אמר רבי יהושע בן לוי, כל השמח ביסורים שבאין עליו מביא ישועה לעולם". ואז אמרתי בלבי: שוין, שיהיה כפרת עוונות, נשתדל להמשיך להיות בשמחה.

הודו לשם כי טוב כי לעולם חסדו, שהיום הרעבעס בחיידר כבר לא מרביצים במקלות ולא עושים 'משכנתאות'.

נסיים בדבר טוב. בגמרא הנ"ל (בסוף דף ז' ותחילת דף ח') איתא: "ריש לקיש אמר, אם ראית תלמידו שלימדו קשה עליו כבדול – בשביל משנתו שאינה סדורה עליו". אומר רש"י: "בשביל משנתו שאינה סדורה לו ואינו זוכר מה כתיב בה, ולפיכך אינו יודע לפרק".

אחד האנשים המיוחדים שהכרתי לפני רבות בשנים במנטסטטר הוא הגאון הצדיק רבי ישראל פרידמן שליט"א הרב של קלויז טשורטקוב שם. בספרו 'שבט מישראל' הוא מביא את הגמרא הנ"ל ומספר בהקשר לזה סיפור מדהים.

פעם נכנס מרן הרבי הקדוש האביר יעקב מסדיגורה זצוק"ל לבית מדרשו, והבחין שאחד מהשולחנות אינו עומד במקומו. ניגש הרבי בכבודו ובעצמו והזיז את השלחן חזרה למקומו, כשהוא אומר: "איך האב אליין געהערט פון דער טשורטקבער פעטער, אז סדר איז א סגולה פאר זכרון" – אני בעצמי שמעתי מדורי הרבי מטשורטקוב, שסדר הוא סגולה לזכרון]...

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"ז כסלו, תענית דף ט')

מה אמור לעשות משגיח שזרק תלמיד מהישיבה

כד הוינא טליא זכיתי הרבה להסתופף בצילו של כ"ק הרבי מטאלנא זצוק"ל. נספר סיפור מרטיט ומרגש שסיפר הרבי מטאלנא שליט"א על זקינו הגדול זצוק"ל, שהיה מפורסם בלבו הרגיש והרוחם לכל יהודי.

פעם עבר הרבי זצוק"ל ברחובות בית וגן בשעה מאוחרת בלילה, וראה בחור ישיבה שמסתובב ברחוב הלך ושוב באפס מעשה. ניגש הרבי אל הבחור ושאל אותו למעשיו, האם הוא צריך עזרה כל שהיא. הבחור ניסה להתחמק, אך הרבי לא ויתר לו, עד שלבסוף סיפר הבחור שזרקו אותו מהישיבה, והוא לא יודע מה לעשות. אין לו לאן ללכת, ואין לו תחבורה בשעה כזו לנסוע הביתה, וגם מאוד מאוד כואב לו על הצער העצום שאבא שלו יצטער.

מיני מתיקה

הגמרא מביאה בכתובות (דף ק"ג ע"ב) את צוואתו של רבי לרבן גמליאל "זרוק מרה בתלמידים". הפשוט הפשוט הוא כמו שרש"י הקדוש אומר: "זרוק מרה - אימה, שתהא איתך עליהם". שהתלמידים יהיה להם פחד מהרבי. [בדרך אגב, אמר על כך מרן פוסק הדור רבינו רבי שלמה זלמן אוירבאך זצוק"ל לאחד מתלמידיו שגדל ונהיה מלמד לצעירים, שאת הגמרא "זרוק מרה בתלמידים" אפשר לצאת ידי חובה פעם בחודשיים, כדי שהתלמידים ידעו שהרבי שלהם ידע גם לכושר אם צריך. אבל ביום-יום ההנהגה הכללית עם התלמידים צריכה להיות כזו: מלא רחמים. באהבה, בחביבה, למשוך את התלמידים, להעניק להם תשומת לב והארת פנים]. אך בדרש האיר ל בורא עולם בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, "מרה" היא מלשון מרירות, לשון 'מור'. התפקיד של רבי, ראש ישיבה, ראש כולל, מגיד שיעור, חונן פרטי, לזרוק את המרירות של התלמידים. כמה קשיים חווים התלמידים, למשל, בגיל ההתבגרות. כמה קשיים לימודיים, רגשיים, חברתיים וכדומה, הם עוברים. תפקידו של המחנך, האדם הכי קרוב לתלמידים ביום-יום, לזרוק את המרירות של התלמיד, ולהכניס בו שמחת חיים, תשוקה לבורא עולם, בבחינת "ואני קרבת אלקים לי טוב". ואז יקבל התלמיד כוחות גוף וכוחות נפש להתמודד עם כל הקשיים והנסיונות מסביב. שמחה לכאלה מלמדים, ולכאלה מגידי שיעורים וראשי ישיבות, שיודעים למשוך את התלמיד לרבונו של עולם מתוך אהבה, "ואני קרבת אלקים לי טוב". וזכה שלא תמוש התורה מפניו ומפי זרעו ומפי זרע זרענו עד עולם אמן.

נקמה על מה שהאדם עשה, ויש עונש הניתן מתוך חמלה ורחמים שמטרתו היא למרק את האדם ולזכור ולעזור לו לעלות חזרה על דרך המלך. אחד ההבדלים שבהם מתבטא הדבר הוא, שאם העונש הוא מתוך נקמה אין המעניש דואג לרפא את הנענש ממכתו, אבל אם העונש הוא מתוך רחמים ומתוך דאגה לעתידו של הנענש, דאי שהמעניש ידאג לרפואתו בכל מה שאפשר. העונשים שהקב"ה נותן לעם ישראל בגלות הם כמובן רק מתוך רחמים למטרת זיכרון כדי שיהיו ישראל ראויים למעלה הגדולה שהם עתידים לקבל. ואם כך כשנותנים עונש כזה ברור שקודם יש להכין את הרפואה ורק אחר כך ניתן לתת את העונש. עד כאן דברי מרן השם משמואל.

נקמה חס וחלילה, או בתור עזרה וסיוע בשביל הבחור או הילד שיעלה חזרה על דרך המלך, וכמובן נדאג לרפד לו אותו עם הרבה חום ואהבה, עד שהוא ירגיש בעצמו את הרחמים שבעונש.

כשאנו ההורים, המחנכים, המגידי שיעור, המלמדים, ניקח לתשומת לב את דבריו המעוררים של הרבי הקדוש זצוק"ל, נוכל להבחין היטב האם כוונתנו בעונש היא בתור

מאוצרות הפרשה מקולמוסם של הקוראים

עליו לרכבת, ואמא שלי מסתכלת בחבילות, מה יש לה שם, והנה היא רואה את הטלית ותפילין של אבא. ואז היא אומרת לי: "פישל, קח את זה, ורוץ תביא את זה לאבא. הוא שכח את זה". הסתכלנו החוצה מהחלון וראינו חיילים גרמנים ימח שמם מסתובבים עם כלבים, ומי שניסה לעבור מרכבת אחת לשניה, היה מקבל מכות עם אלות באכזריות כזו, עד שהיו יכולים גם להרוג אותו. ראיתי את זה בעיני מהחלון, וכאן אומרת לי אמא לצאת ולרוץ לאבא. אבל תאמינו לי, לא העזתי לומר משהו לאמא. לקחתי את הטלית ותפילין, ורצתי החוצה לרכבת שבצד מיין. הגעתי לרכבת, והתחלתי לחפש את אבא, אני עובר מקרון לקרון וקורא 'אבא, אבא', עד שלבסוף ראיתי את אבא שלי, נכנסתי לקרון שלו ונתתי לו את החבילה, ובאותו רגע נטרקו הדלתות והרכבת יצאה בצפירה מהתחנה. אני רוצה לרוץ חזרה לאמא, דופק על הדלתות, אך כמובן שאין מה לעשות. נשארתי עם אבא - - -

בתום המסע המפריך, הגענו למחנה העבודה וירדנו מהרכבת. אנשים אמרו לי שעלי לומר שאני בן 17-16. הייתי די גבוה וזה לא היה מאוד מופרך. ואכן שם העמידו אותנו בטור, וחקקו לנו את המספרים החכולים. "לדים, מה אני אגיד לכם", אמר הסבא כשעיניו מלאות דמעות, "אמא שלי הי", כל האחים והאחיות שלי הי", עלו כולם באש השימימה יחד עם כל מיליוני הקדושים, אף אחד מהם לא חזר. אני נשארתי לבד יחיד מכל המשפחה. למה? כי אמא אמרה לי קח את הטלית ותפילין לאבא, ולא אמרת לה כלום, אף על פי שראיתי בעיני את הגרמנים ימח שמם מרביצים שם באנשים. בזכות המצוה הגדולה כיבד אב ואם הסבא שלכם חי".

"לדים", סיים את סיפורו הנורא, "תזכרו תמיד לכבד את אבא ואמא כמו יוסף הצדיק. גם הוא לא שאל כלום ולא אמר לאביו: אבא, אבל האחים שונאים אותו! אבא אמר ללכת, הוא הלך. ובזכות המצוה הזאת הוא נהיה מלך... הבה נזכור היטב את המסר של הסיפור הזה. "כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך!". בכבוד ובהערכה, ישראל דב סלמון, רב בית החולים תל השומר לשעבר

לכבוד ידידי ורעי הגאון הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א המפיץ את אור התורה בין רבבות לומדי התורה, בפרשת וישב נאמר "ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך". יעקב אבינו שולח את יוסף אל אחיו, ויוסף אינו שואל שאלות, אף שהוא ידע שהאחים שונאים אותו, ויכול לקרות לו משהו, הוא הלך בשמחה לעשות את רצון אביו ולא שאל שאלות. רציני להביא כאן סיפור מרטיט בעיני הוזה. הכרתי סבא אחד שהגיע פעם לבית בנו, והנה הוא מבחין שהאמא מבקשת מהילדים שיורידו את הזבל. אך משה'לה אומר: אמא, אני עסוק, עינק'לה יכול ללכת. אומר עינק'לה: שתלך רוח'לה... וכך כל אחד מהם הסביר בטוב טעם למה הוא אינו צריך ללכת... אסף הסבא את הנכדים, הועיב אותם סביבו, הרים את שרולו ידו והראה להם את המספר החכול על היד. "ילדים מתוקים, אתם יודעים מה המספר הזה?". "בדואי סבא", ענו כולם, "זה הנאצים ימח שמם עשו לך". "בעת הקשיבו היטב ואני אספר לכם מתי עשו לי את זה". ואז הוא התחיל לספר:

הייתי ילד קטן. הוציאו אותנו מהגטו, ושם עמד נאצי אחד, שהראה באצבעו 'מינה' 'שמאלה'. המבוגרים הלכו מינה, שם העלו אותם לרכבת אחת. והנשים והילדים הקטנים הלכו שמאלה, ושם הם עלו לרכבת אחרת שנסעה לכיון אושוויץ. את אמא שלי עם תשעת הילדים שלה שלחו לצד שמאל, ואבא נשלח מינה לבד מכל משפחתו.

והנה נער בוכה וגו' ותאמר מילדי העברים זה (ב, ו).
בספר הקדוש ישרש יעקב מפרש, כי משה רבינו לא היה לו מה לבכות שם, כי מה לו אם הוא אצל אמו או הוא בתיבה על המים, והבכיה היתה רק על סבלם של עם ישראל שהם משועבדים תחת יד פרעה. זה הכוונה ותאמר מילדי העברים זה, כלומר בת פרעה הרגישה שבכיה זו אינה אלא בגלל ילדי העברים.

נקודה למחשבה:

הרבי הקדוש מקוצק זצוק"ל היה אומר כי בפרשיות אלו שבהן מסופר על גלות מצרים ועל הגאולה, צריך כל אחד להתייגע כמו שמתייגעים על תוספות קשה. כי עיקר הגלות היא מה שאדם נמצא בגלות אצל המדות שלו והוא מושועבד אליהן ואינו יכול לצאת מהן, ובפרשיות אלו יכול כל אחד למצוא לעצמו עצה ופתרון איך לצאת ממצרים הפרטי שלו.

כל המתיקות הזאת פרוכה בה!

בהוראת מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א אנו עומדים לערוך את גליונות "מתיקות" שכבשו בסערה את הלבבות ולהוציאם לאור בספר מהודר, למען יעמדו ימים רבים

זאת ההזדמנות שלכם להנציח לזיכרון עולם את יקיריכם האהובים ולהיות שותפים ביצירה תורנית שכולם מצפים לה ואשר תעלה על שולחן מלכי רבנן בכל היכלי התורה בעולם היהודי

*בתמונה: הגר"ח קנייבסקי מעיין בדוגמית מתוך הספר החדש שיצא בקרוב בע"ה

ההדפסה בקרוב - נא צרו קשר בהקדם!

בטל: 0661-847-054 או בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

מספורי המגיד

"מתוך ההפיכה" (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק

פרק צ"ב "חיים שלום במצב אנושי"

סקירה קצרה:

חיים שלום מגלה כי אליהו ברכין מחפש אחריו כדי להסגיר לרשויות הצבא, בשל היותו פטרוט גדול של הצבא (כנכה צה"ל) הוא נמלט על נפשו מהטיש של תולדות אהרן, החשש שלו מתחזק לאחר שהתברר שאלו אלעזר שטיינבאק מגלה לו כי אחד בא להציע לו שידוך, ומשיח לפי תומו כי מסר את כל הפרטים שלו לאותו מתעבין אלמוני, חיים שלום מבין שאלו יודע שהוא נמצא במיר, הוא נמלט מהישיבה בתחפושת של עני מרוד.

מאז הוא מסתעב בכל מיני בתי כנסיות כדי לקיים את נפשו, בתחילה הוא ישן בבתי כנסיות אך הוא מגורש משם, לבסוף הוא מוצא לעצמו נחלה מחסן מזחנ בפאתי מאה שערים, באותו רגע הוא לא יודע שהוא נכנס למלסדת מות, המחסן הזה שייך ליונטי פרגר שזואו בפנש, אם יונטי לא היה חוזר ליחשלים היה המקום הנ"ל יכול לשמש לו כמחסה זמני, אלא שיונטי לא התאקלם בתל אביב ולא מוצא לעצמו שידוך לפיכך הוא מחליט לחזור ליחשלים בתחפושת חרדית ולחפש את מזלו שם.

מוצע לו שידוך חיפאי, בחורה מתבגרת ממשפחה עניה, השדק סבר שבמצב הנתון ישמחו לקבל הצעה עשירה מאד, אלא שלשידוך הנ"ל לא מתאים בחור עם תלבושת חסידית, השדק הוא ר' בורך עקשטיין שדק מחפלים שידיו רב לו בתחום, הוא מציע לו להתלבש בסגנון יותר איורפאי, יונטי שמוק לכל כיוון מחליט להתאים לעצמו את התלבושת הנ"ל במחסן הישן ששימשה לו בעבר כמקום לתחפושות בעת שרקד בכל המחנות של אז, הוא פונה אל המחסן ומגלה שמנהל חדש הושם על הדלת למניעת פולשים, דבר זה מצית בו חמה עזה, ישנם אדם שפגש למחסן שבבעלותו, הוא מחליט שבאחד הימים הוא יעשה סדר בעניין.

האם חיים שלום יצליח להיצל מטרפיו של יונטי הרשע? את זה נגלה בפרק הזה.

יונטי חש שעולמו חרב עליו, הוא לא הצליח במלאכת ההונאה בכי הוא זה, מי שתוהה על קנקן חש שהוא ריק מכל, הכסף לא יענה את הכל, לא במחנה שלו ולא במחנה אליו עבר, הוא עשה את שטות חייו שפרק עול בפרהסיה וברח למחנה החוטאים, בקך כרת את העין החסון עליו היה יושב, אם היה נותר במחנה, היה אביו עושה כל מאמץ שימצא איזו משפחה ירושלמית טובה שתסכים להשתדך עמו, כבר היו הרבה בחורים שלא היו סחורה למהדרין, תכשיטים כמוהו, הלימוד לא היה הצד החזק שלהם, לבסוף כולם מצאו שידוך, כי המשפחה מחפה על הרבה חסרונות ותמיד יודעים לקשט את הבחור שלא יראה ערטילאי לחלוטין.

(הייתי פעם בשבע ברכות של בחור אומלל שבקושי ידע "בחייכון וביומייכון" והנה להפתעתי הרבה "קמו בונה ויהללוה" חבריו משבחים אותנו כארי במסתרים, אחד המספידים ידע לספר על החתן דגן שנוד שינה מעיניו ועשה לילות כימים וסיים כמעט את כל הש"ס [חוץ ממסכתות ענ"י ואביון] עם כל המפרשים. כלומר, בקי נפלא הוא בשוטנשטיין ומתיבתא עד לובלין בשפה ברורה, בעיקר בחלק העליון, הוא תיאר זאת בכזו טבעיות, עד שאף אני השתכנעתי שקרה עמו נס שנולד מחדש, אולי אף הוא כגאון מהר"ם שיק ז"ע שהעיד על עצמו שהיה הבחור הכי חלש בכל ישיבות הונגריה, אבל עלה ונתעלה כאחד מטובי תלמידי החת"ס ז"ע, כידוע שהגאון הנ"ל סיים מ"ב את הש"ס בעיון וכתב תשובות בכל שטחי התורה, אולי קך אירע בחתן דגן? רק אחרי שהחתן קם להודות למספידים, חזיתי שאותו "יענקל נאר" נשאר כקדמותו)

אבל יונטי שרף את כל הגשרים עם משפחתו, אצלם היה מת לחלוטין, הוא ניסה כמה פעמים ליצור קשר עם אחיותיו סבור היה שהן לא תחרמנה אותו כאביו, אבל הוא לא קיבל כל מענה, אחת מאחיותיו טויבא גיטל שהייתה בעלת לשון חדה כתער אמרה לו במילים חדות "פון אונזערע זייט ביסטו א'טויטער שוין פופציג יאהר- מבחינתנו אתה כבר מת חמישים שנה"

"וואס האב איך געטאן אזוי שלעכטס וואס מ'פירט זיך צו מיר אזוי הארט? מה עשיתי כל כך רע שאתם מתייחסים אלי כך?"

"מיט א'טויטען שפארט מעהן זיך נישט, עם נפטר לא מתווכחים, השיבה לו האחות בחזות ומיהרה לנעול בעדו את דלת ביתה.

אחות אחרת אמרה לו: "דו וייסט אז צוליעב דיר האט נישט טאטע קיין קדיש" נאכען אונדערט און צוואנציג, ביסט געווארן א'משומד אונז האבען געצין אויפ דיר שבעה, אזוי ויא אויפ א'נפטר-אתה יודע שבגללך אין לאבא קדיש אחריו אחרי המאה ועשרים, אתה משומד וישבנו עלך שבעה כעל מות".

יונטי היה בהלם מוחלט מהתגובות החרופות של אחיותיו, הוא לא שיער שמשפחה יכולה לנדות אחד מבני המשפחה עד כדי להחשיבו כמת שנשכח זה חמישים שנה, האם קך נוהגים בכן משפחה אפילו אם עזב את הדת? האם יצחק ריחק את עשו? הוא דאג לו לפרנסה בשפע ולא הכריז עליו שמבחינתו הוא מת גמור.

טריקת הדלת הזו הגבירה שנאתו למחנהו הישן, הוא ארזו שהם רעים במידותיהם ולא יכולים להבין שיש חלושי אופי שלא מסוגלים לשמור על מצוות הדת. ישנה אמרה ידועה באידיש "בלוט איז נישט קיין וואסער" (דם זה לא מים) משמעותו שתמיד משפחה עוזרת אפילו במצבים הכי קשים, אבל כאן הייתה הרוחקה מוחלטת שגרמה לו להדק את הקשר עם המחנה החילוני, אלא שלבסוף גילה ששם "בלוט איז וואסער" דם נחשב כמים, אדם לאדם זאב, כל אחד חושב רק על עצמו, הם רוצים רק את כספך אבל אוחק הם מתעבים מכל הלב! דבר זה הביאו שוב לבלבול, איפה יהיה כעת מקומו? לבסוף הימר על חזרה למחנה כדי למצוא שידוך.

אך עתה לאחר המכה האחרונה, כשראה שגם משפחה דלפונית כשפילמן אינה רוצה להשתדך עמו תפס את גודל צרתו, אין לו קרוב וגואל, כאילו אכן מתה כל משפחתו או נספתה בשואה [כפי שסיפר] הוא לא יכול לדפוק על דלת בית הוריו ולומר שחזר בתשובה שלימה ויבקש ברחמים שיחזירו לו יחס. לאחר כל מה שעבר, קשה להאמין שיאמינו לו שחזר בתשובה ומבקש את קרבתם, הם יאמרו שעושה הכל רק למראית העין, אחרי כל מה שעשה הם יאחזו אותו כמשומד גמור ה' ירחם ואין להם שייכות עם אדם כזה לעד.

מספורי המגיד

אם ק' סוברת משפחתו, מה יאמרו אחרים? מי ירצה לקחת בחור שירד לשאול תחנית, רק אם יעשה תשובה שתהדהד ברבים, רק אז אולי יוכל לקחת איזו משפחה שמתקשה מאד בשידוכים. עתה הבין שבדילוגים שלו הפסיד את כל המחנות, הוא לא ימצא את עצמו בשום מקום, אבד עליו הכלת, מי יתן מותו מחייו.

הוא הסתובב בביתו שעות ארוכות פצוע אנוש, בשל אהבתו העזה לממונו לא היה מסוגל לשבר כלים בחמתו, אבל הוא חייב לפרוק את זעמו על מישהו, אם לא, תיטרף עליו דעתו. אבל הוא לא יכול להתנפל על עוברי אורח שלווים ותמימים שלא עשו לו כל רע.

לפתע נזכר בפלישה שנגעשתה במרתף הסתרים העלוב שלו, עליו לראות מי זה שהעז להשתלט על המקום, הוא לא יצא נקי מתחת ידיו, הוא יראה לו מה זה לרשת אותו בחייו. עתה חש מעט רוגע, יש לו כעת תעסוקה שתבריא ממנו את המחשבות הדיכאוניות שמנסות להשתלט עליו ולכלות אותו לחלוטין.

חרש באמצע הלילה יצא יונטי לכיון המחסן. לרוע מזלו השתנה מזג האוויר מאד, ירושלים שעד לתקופה האחרונה הייתה כמעט קיצית שינתה פניה, רוח מקפאית דם נשבה ברחוב, השמים היו מכוסים בעבים כבדים, נראה כי בכל רגע עומדים לרדת מטחי גשמים עזים שישטפו כל דבר שבדרכם. יונטי הידק את בגדיו לגופו, כדי שהרוחות לא תצננה אותו, איש לא נראה ברחובות, הן בשל השעה המאוחרת ובעיקר בשל מזג האוויר הקשה, אבל את יונטי זה לא עצר, הוא התקרב למטרה.

כשהגיע למחסן ראה שהמנעול הוסר מעל הדלת, אות הוא שנפש חיה נמצאת במקום. הוא ניסה לפתוח את הדלת אבל הדלת הייתה נעולה מבפנים, הלה נעל את עצמו מבפנים, כנראה שהתקין לעצמו מנעול, הדלת לא הייתה חסונה, אם היה מתעקש יכול היה אולי לפרוץ את הדלת, אבל היא לא הייתה נכנעת בקלות, דבר אחד ברור שאת השוכן במחסן היא הייתה מעירה, אין לו כל מושג מי מסתתר במקום, עני חלוש ונכה רוח, או אולי אדם קשה יום ובעל כוחות שיכול לפגוע בו פיזית.

יונטי נואש, עיניו הצטעפו בדמעות רותחות, לפתע חש כמה עולמו עלוב, הוא נגע בכף הזהב ורווה הרבה מתענוגות העולם, אבל הכל הבל הבלים, הוא נותר אדם בודד ועלוב אף אחד לא רוצה אותו, יש לו את הרצון הבסיסי שיש לכל אדם, להקים משפחה ולהותיר המשך אחריו, לא להיות כעץ ערער במדבר, מי יודע אולי אותו אדם שמסתתר במחסן, פחות עלוב נפש ממנו, אמנם אין לו בית רחב ידיים, עליו להסתפק במחסן במשיכה, אבל יתכן שיש לו משפחה, אם כך הוא עשיר, הוא לא בודד לחלוטין בעולם, לעומתו הוא העשיר ימות ערירי ורד"ל, מה יועילו לו נכסיו הרבים שיעברו אל אדם שלא טרח ועמל בהם... ואולי בשל חוסר יורש יקברו בבנק.

(אנקדוטה מדהימה שנודעה לי מכלי ראשון, ממחישה את העניין. יהודי בשם בן שלמה קיבל יום אחד הודעה מוזרה במייל מעו"ד בעל שם מוזר מאחת המדינות גוטו- אויפ אלע גוטע אידען-מדינה נדחה בקצה אפריקה, מסתמא לא יודעים אזוהתיה דבר, הוא שאל את בן שלמה, האם הוא מוכן להמציא לו את פרטיו המלאים, שכן במדינתו ישנו אדם עשיר ביותר ממוצא יהודי עם שם דומה, הוא היה אחד מגדולי המהנדסים שהתעשר עושר רב בשל שלל עסקאות ותעסוקות שהיו לו במקום, לפני יותר מעשר שנים נספה הלה בתאונה עם אשתו ובתו היחידה, ה' ירחם, אותו עו"ד הוא האפוטורפוס על נכסיו, הוא מנהל חיפושים בכל העולם כדי למצוא יורשים אבל מאמציו עלו בתוהו. והנה מישהו המציא לו את הכתובת מייל של אותו בן שלמה, יתכן שהוא היורש היחיד שנותר בעולם, הוא מבקש שישלח לו בדחיפות את הפרטים שלו ואת פרטי חשבון הבנק שלו כדי שיוכל להעביר לרשותו 45 מיליון דולר לחשבונו, אם עד 21 יום לא יעביר את הפרטים תלך כל היחווה לאבדון, הכספים יולאמו על ידי המדינה, הוא ניסה לדבר על לבו של האיש, כדאי לך, ישאר ברשותך לכל הפחות 50% תהיה עשיר בן לילה.

אותו אדם לא התפתה, כל הסיפור נראה לו מוזר וכי משפחת בן שלמה כה קטנה?! הוא יכול להמציא לאותו עו"ד לכל הפחות עשרה שמות, למה נראה לו שהוא היחיד? אך יתכן שאין קרוב או גואל עד ליעקב אבינו חוץ ממנו, הוא לא מאמין בעסקים שמורחים עוקץ חריף' כבר היו דברים לעולמים (יש לזה שם-העוקץ הניגרי) אנשים התפתו והפסידו כספים רבים, הוא דחה את דבריו מכל וכל, אבל נותר עם סיפור עסיסי ביזו.

לי שימש הסיפור כמשל מדהים, גם אם נאמר שהכל הבל ורעות רוח של איזה אדם שמתח אותו או אותי, אבל זה נתן לי נקודת מחשבה, שיכול אדם לעמול ולעשות כסף במשך כל החיים וברגע אחד הכל איננו, הכסף שוכב בבנק למעצבה כבר שנים טובות ואין איש נהנה בעולם מכל הכסף הזה.

"מה יתרון לאדם בכל עמלו שעמל תחת השמש" ממחיש את כל הכתוב בקהלת על כל אלו שטורחים בלי סוף להרבות נכסים ולא נהנים ממנו בכי הוא זה, על מה אנשים רצים כמטורפים להרבות נכסים שיתכן שכמעט ולא יתנו ממנו).

יונטי שב לביתו כעוס מאד, הציקה לו המחשבה שכל מה שהוא עושה לא הולך לו, התסכול גבר בו, לפתע נעשה חשוב לו מאד מי שם עינו על החורבה שאינה אפילו עשירית הפרומיל מכספו הרב. לאחר מחשבות רבות החליט שיניח לו מארב, הייתה גומחה בקרבת החורבה בה יכול הוא להסתתר ולעקוב אחרי השוכן המסתורי. ברגע שמזג האוויר ישתפר יבצע את המעקב, אבל לאחר מחשבה חשובה שיעשה הכל לברר את זהות הפולש, גם אם יהיה מזג אוויר קשה הוא חייב לדעת מי הוא האיש שהעז לחזור לתחומו ולכלות בו את חמתו.

ומה קורה עם חיים שלום באותם ימים?

החיים הקשים שעבר חיים שלום בשבועות הקשים של רדיפה אין סופית לא היטיבו עמו, בימים האחרונים החל לחוש חולשה נוראה בגופו, כמה שבועות שארוחה משביעה אינה מגיעה לגופו, בשל הפחדים הרבים שהיו לו מהעוקבים, לא היה מסוגל לאסוף כסף במידה מספקת, הוא היה מגיע לבית הכנסת ככפאו שד, עושה סיבוב קצר ומקבץ פרוטות עלובות, אח"כ היה נמלט לנפשו שמא המחפשים בעקבותיו, הוא פחד לפוק על דלתות הבתים לבקש אוכל, שמא תהיה משפחה שתכיר אותו ותסגיר אותו לידי אויביו, הוא חשש מכל עלה נדף, כל אדם שני הצטייר בעיניו כרוזף או משות'פ. מחשבה הציקה לו כל העת, כמה זמן יכול הוא לנהל מסגרת חיים עלובה כזו

מספורי המגיד

שגרועה משל קבצן אמיתי? היש טעם להסתובב בצורה כזו עוד כמה חודשים עד שיתייאשו העוקבים, הוא עלול לחלות קשות עקב מחסור באבות מזון נחוצים לקיום בריאות תקינה.

שוב ושוב התרוצצו בקרבו מחשבות אובדניות, אולי חלילה יעשה מעשה נואש, בלאו הכי אין לו כל סיכוי בחיים, הוא עשה שרשרת שגיאות ולא רואה את קצה האור במנהרה החשוכה. אבל לאחר מיכן היה מתגבר על תחושת החידלון, אני יהודי ועלי לזכור שהנשמה ניתנה לי כפיקדון, אני רק השומר שלה ולא הבעלים, אין לי זכות לפגוע בפיקדון, האחראי הבלעדי הוא הבורא והיוצר, ברגע שיגיע עיתי הוא יקח את הנשמה והלוואי שלא במצב שאיבדה את כל תפקידה לחלוטין.

ככל שגבר הקור בירושלים הרגיש כמה הוא חסר הגנה, הכפור חדר באכזריות לדירות שהייתה שקועה חצי באדמה, החלון היחיד שהיה בה לא ניתן לאטימה, השמשה הייתה שבורה ודרכה חדרו קור וגשמים, הוא ניסה לאטום את החלון בעזרת סמרטוט קשיח, אבל זה הביאו למחנק, לא הייתה לו ברירה אלא להניח מגבת קלה שלא היוותה הגנה בעד הקור והגשם, צינת החורף באחרונה הייתה קשה מאד, כל יום שקם ומצא עצמו על הרגליים תמה, היתכן? מהיכן אני מתקיים? הרי מצבי גרוע ביותר, מהו סוד הקיום שלי, האם אני חי מעל הטבע? לא אחת שמע על קבצנים שחיפשו מחסה בפתחי חדי מזדוגות שנמצאו מתים בשל הקור והרעב.

תנאי הקיום שלו שאפו לאפס, לא היו לו בגדים חמים לחמם את גופו בלילות הקפואים, שמיכה ראויה לא הייתה בנמצא, הוא התכסה בכמה בלאי בגדים שעטפו את גופו והניסו במעט את הקור, מלבד הצינה החזקה שהתגברה בחורף הקשה, הטחב והרטיבות במחסן חברו להציק לו מאד.

לילה אחד חזר למחסן, לאחר שלמד בשארית כוחותיו באיזה בית כנסת, הוא היה רעב וצמא, כמעט שלא טעם דבר באותו יום, הרוח הייתה מצמיחה, הוא חש את הקור חודר אל עצמותיו ומסר אותם, לפתע ניתן גשם עז ששטף את גופו שלא היה מכוסה דיו ללא רחם, באמצע הלילה החל להשמיע שיעולים חנוקים ביותר, כל שיעול קרע את חזהו כאילו סכין חדה נגעצת בריאותו ומנקבת אותו, הכאבים תקפו אותו בגלים, הוא נרדם אחרי שעות של מלחמה על מעט אור לנשימה.

כשקם בבקר כמעט ולא יכול היה לזוז ממקומו, גופו הצטמרר כאלו קדחת אחזתו, תחושתו הייתה כשל חולה אנוש שנוטה למות בכל רגע, גלי חום וקור עברו בו לסירוגין, למרות הקור העז ששרר במחסן לא חש בו כמעט, לא היה לו ספק שהוא חולה מאד בשל התנאים הקשים בהם נמצא לאחרונה, הוא חייב רופא באופן דחוף שיטפל בו, בדיקה מהירה בכיסו גילתה כמה פרוטות, ספק רב אם יש בהן כדי רופא ותרופות, אבל אולי הוא ירחם עליו ויתן לו את היחס הנאות חצי חינם.

הוא יצא מארמונו המפואר תשוש ורועד בכל גופו, בקושי מזדה על רגליו, לפתע יד איתנה נחה על כתפו.

"אהה...", אתה הפולש החמוד שבחר להתגורר במעונו המכובד, בגלל הערדי מהעיר תקופה ארוכה, ישר כוח על שמירת המעון שלא יתפורר, על כך אומר לך שוב ושוב, ישר כוח על השמירה המעולה, אבל למרות הכל, אצלי לא מתגוררים בחינם, אינני משרד הסעד, יש לשלם שכירות כמנהג ישראל כשרים שאינם נהנים מגזל.

חיים שלום נחוד, זהו כעת מגיע סופו, בקושי הוא מחזיק את עצמו על הרגליים ועתה מגיע בעל החורבה ומנסה לגרש אותו מהמקום היחיד שמצא, או יגבה ממנו כעת שכירות על כל הימים בהם ישב ב'רביית דריבית'.

"האם נוכל לדבר אחרי כך? עתה אני צריך ללכת לחופא בשל מחלה קשה שפוקדת אותי עקב הצינה, יתכן שאצטוך להחליף מלון לביקור חולים או שערי צדק ולא אצטוך בכלל לדירתי".

"לא...אתה לא תתחמק ממני, אני רוצה ממך כעת טבין ותקילין על המגורים שלך בדירתי היקרה, לא אהיה רשע ואבקש ממך תשלום רק מתחילת השנה, בהנחה שגרת בה מעבר לך".

"טייערער איד, יהודי יקר, רחם על עני מסכן שאין לו פרוטה על הנשמה ועתה גם חולה מאד, כתוצאה מהקור והצינה, אני חולק עליך בהגדרה של דירתי, מקום זה אינו דירה אלא מחסן תת קרקעי שאינו בנוי למגורים רק לשמאטעס סמרטוטים, מחוסר מעות לא בררתי, אבל בימים סגרירים אלו שימש עבורי מלכודת מוות, הלך איני בגדד זה נהנה' אלא זה לא נהנה זה לא חסר' שהרי ביתך נטוש והתקיים בו בהידור רב הפסוק ו'שאינה יוכת שער' ומבואר בגמ' שבית עזוב מתפורר, ממילא מי שנמצא בו עושה רק טוב לבעליו, כאשר הוא שומר לו על כך,

"את הקול של מי אני שומע? נזעק לפתע יונטי, עכשיו אני מזהה אותך לפי הקול שלך, שלום עליכם חיים שלום פינקלשטיין העילוי הירושלמי לשעבר וגאון התכנון של צה"ל, לא יאומן כי יסופר כי ממרומי תפקידך כממלא מקום סגן הרמטכ"ל הגעת לקבץ נדבות בירושלים, אוי לעיניים שקד ראות, עד לכאן הגעת?"

רעדה אחזה את חיים שלום שזיהה עתה את שונאו יונטי, ברגע הראשון לא זיהה אותו בשל לבושו כחסידיא ופרישא וגם קולו נעשה צרוד מאד בשל עישון כבד, אבל כשהשמיע קול צהלה סדיסטי זיהה אותו, גם אם היה מנסה להתחבא, הוא היה בקיא בסגנונות ולפי"ז ידע לזהות קולות וצלילים, גם אחרי שנים רבות שלא שמעם.

קול הצהלה הפראי הסגיר את יונטי הסדיסט, הזיהוי הבהיר לחיים שלום במהירות האור את כל התלבושות הרבות שמצא במחסן, הוא התפלל על עצמו שעד עתה לא קלט שנכנס לטריטוריה של יונטי, אם היה יודע לא היה נכנס למקום, את אשר יגור אירע לו, מן הפח הגיע אל הפחת, יונטי הוא שונאו המוצהר, הוא לא חדל מלקלקל את השידוך שלו, עד שלא ראה שהשידוך נעזב לא הרפה לרגע, עתה למה שלא ישלים את תפקיד התליין עד גמירא?

יונטי ראה את הפחד של חיים שלום בעיניים, זה נתן לו סיפוק עז, לכל הפחות הוא חזק על חיים שלום העילוי הגדול שכל ירושלים רעשה בזמנו לשמעו, גדולות ונצורות דובר בו שהוא יהיה "גאון העולם" עתה הוא מסור לידיים שלו, היצרים השפלים שלו הרגישו הנאה סדיסטית מהסיטואציה האומללה שנקרתה לידו.

העלון טעון גניזה
עלון מס' 602
שבת פר' שמות
שנת תשפ"ב

העלון מוקדש לעילוי נשמת
 יוסף בן רבקה ז"ל
 רבקה בת אולגה זימבול ז"ל
 שלמה בן ויקטוריה ז"ל
 שרה בת מלכה ז"ל

לרפואה שלמה
 אולגה זימבול בת אמילי

ע"ש הצדיק המלוב"ן רבי ינון חורי זצוק"ל, זיע"א
יוצא לאור ע"י ארגון "חסדינו" 03-6182992

זמני שבת פרשת שמות

ירושלים	פלג המנחה	הדלקת נרות	צאת שבת	רבינו תם
3.35	4.06	5.21	6.00	ירושלים
3.37	4.22	5.23	5.56	תל אביב
3.34	4.09	5.20	5.43	חיפה
3.38	4.24	5.24	5.58	באר שבע

הפטרה: "דברי ירמיהו"

ההלכה השבועית

הלכות שבת - מבשל

א. תבשיל מרק שנצטנן בשבת, ועדיין הוא חם קצת, שלדעת מרן יש בישול אחר בישול בלח, ואסור לחממו עד שתהא יד סולדת בו, יש אומרים שאסור לספרדי לומר לאשכנזי שיחמם לו אותו, אע"פ שהאשכנזים נוהגים כהרמ"א להתיר בזה, ויש מתירים. והמיקל בזה כשיש צורך בדבר יש לו על מה שיסמוך, כיון שהאשכנזים יוצאים ביד רמ"א וסומכים בזה על היתר הרמ"א.

ב. המבשל בשבת בחמי טבריה פטור, (שבת מ סוף עמוד ב), שאין חיוב בישול מן התורה אלא כשמבשל באש, או בתולדת האש, כגון מים שהוחמו באש, והגיעו ליד סולדת בו, המבשל בהם ביצה חייב. ואסור מדברי סופרים לבשל בתולדת חמה, שגזרו על הבישול בתולדת חמה משום תולדת האור (שבת לט.). כגון מים שהוחמו מאד בשמש, אסור מדרבנן לבשל בהם ביצה וכיוצא בהם, אבל בחמה עצמה כגון ליתן ביצה בחמה, או לתת מים בחמה כדי שיוחמו מותר.

חזון עובדיה

הלכות שמיטה
עבודת הקרקע בשביעית

אסור להשקות שדה של ירקות או תבואה [האסורים משום ספיחין], בשביעית, אולם ירקות וזרעים שאינם אסורים משום ספיחין, כגון שתחילת גידולם היה בשישית, מותר להשקותם בשביעית, כל שמצוי הדבר שיפסדו אם לא ישקום. וכן מותר להשקות ורדים ושושנים שאין בהם איסור ספיחים. ומותר להשקות כל שדה האילן, כשהאילנות סמוכים זה לזה בשיעור עשרה אילנות לבית סאה, ושיעור בית סאה חמישים אמה על חמישים אמה, כעשרים וחמש מטר על עשרים וחמש מטר. וכן מותר להשקות אילנות יחידים בין לצורך האילנות שלא יתייבשו בין לצורך הפירות. (כת"י)

חזון עובדיה

מטעמים לשולחן

ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם (ב, יא)

וירא בסבלותם-נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם (רש"י)

ספר בראשית נקרא "ספר הישר", על שם האבות הקדושים שהם ישרים, וקורותיהם מסופרים בספר זה. ספר שמות בתחילתו עוסק בתאור קורות חייו של משה רבנו, אדון הנביאים, איש האלקים. והנה, הפעולה הראשונה של משה רבנו, עליה מספרת לנו התורה הקדושה, היא: "ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם". לפני כן לא מצאנו שום מעשה שמשה רבנו עשה לבד, מצד עצמו. ומה הכונה "וירא בסבלתם"? רש"י גילה לנו את הסוד הנפלא: "נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם". הוא עוד לא עשה שום מעשה בפועל, רק נתן את עיניו לראות, ואת ליבו להרגיש בצערם הנורא של ישראל הנאנקים תחת עול השיעבוד. מיד אחרי "וירא בסבלתם", אחרי שנתן עיניו ולבו מיצר עליהם, "וירא איש מצרי? כי לולי ה' וירא בסבלתם", ש"נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם", יתכן וכלל לא היה רואה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו. הוא אמנם היה עובר שם, אך לא היה "רואה" שהאיש המצרי מכה איש עברי מאחיו. היה אומר: "הוא לא ממש מכה אותי, רק דחף אותי מעט, לא צריך לעשות 'עסק' מכל דבר...". מתי רואים איש מצרי מכה איש עברי מאחיו, מתי רואים שהשני סובל? רק אחרי הקדמת ה"וירא בסבלתם". כשנותנים את העין ואת הלב להיות מיצר על הזולת, לשאת בעול עם חברו, להרגיש אותו, להצטער בצערו, אז "וירא", אז מתחילים לראות שהמצב אצל החבר לא כל כך פשוט, שלפלוני יש בעיה ואלמוני סובל. כשרוצים להרגיש את השני, מתחילים לראות שהוא זקוק לעזרה ונושאים עמו בעול. זו הפעולה הראשונה של משה רבנו, עליה מספרת לנו התורה הקדושה. "חז"ל מגלים לנו מהו השכר שזוכה לו משה רבנו עבור "וירא בסבלתם". אחרי כן, כשנגלה הקב"ה למשה רבנו בסנה, כתוב: "וירא ה' כי סר לראות ויקרא אליו אלקים מתוך הסנה" (ג, ד) שם הקב"ה נגלה אליו ובשר לו כי הוא יהיה הגואל הראשון של עם ישראל. והנה בפשטות מבינים: "וירא ה' כי סר לראות", כשראה הקב"ה שמשה רבנו סר לראות את הסנה, מדוע הוא בוטר ואיננו אוכל, אז הוא קרא לו ונגלה אליו. אבל חז"ל (שמות רבה א, כז) פרשו את הפסוק אחרת: "וירא ה' כי סר לראות", ראה הקב"ה במשה שסר מעסקיו לראות בסבלתם, לפיכך 'ויקרא אליו אלקים מתוך הסנה'. וקודם לכן, שם במדרש, מתואר מהו "וירא בסבלתם": "שהיה רואה בסבלותם ובוכה ואומר: 'חבל לי עליכם, מי יתן מותי עליכם', שאין לך מלאכה קשה ממלאכת הטיט, והיה נותן כתפיו ומסיע לכל אחד ואחד מהם. אמר הקדוש ברוך הוא: 'אתה הנחת עסקיך והלכת לראות בצערן של ישראל, ונהגת בהן מנהג אחים, אני מניח את העליונים ואת התחתונים ואדבר עמך". כך גדל משה רבנו, כך הוא צמח להיות מנהיג עם ישראל, מכה ה"וירא בסבלתם". בהספד שנשא **הרב שך זצ"ל** ב"כולל חזון איש" על האדמו"ר **רבי יואל מסאטמר זצ"ל**, הזכיר בקצרה את המעשה הבא: בשעת לילה התדפק על ביתו יהודי לבוש בלויים, ומבט עגום שפוך על פניו. "רבי", קרא היהודי ופרץ בבכי קורע לב. "כן ר' ייד", נסה הרבי להרגיעו ולנחמו מעט, "במה אוכל לעזור לך?" "רבי, השתנק קולו של היהודי, "עני מרוד אני. אין בביתי לחם לאכול ובגד ללבוש. חובות גדולים מטפולים רפואיים ותרופות שלא נגמרות משתרגים על צוארי, נושים מאימים על שלות חיי. זאת בלי להחשיב את דמי השכירות הגבוהים ויוקר המחיה, ואת בתי הבכורה המגיעה לגיל שדוכים..." מבטו האוהב והמאיר של הרבי הועם מצער ומכאב לשמע ספורו הנורא של היהודי שמולו, ואנחה מרה התפרצה מגרונו. "רבי", המשיך היהודי בספורו המר והעצוב, "לפני שנים מספר נפצעתי, ומחוסר כסף לשלם לרופאים לא קבלה הרגל את הטיפול שהייתה זקוקה לו. הפצע הזההם ולבסוף היו צריכים לכתות את רגלי". "על כל שונאי ישראל..." מלמל הרבי ודמעה עלתה בעיניו. "ובכך לא תמו צרותי", הוסיף העני וספר, "אחר כך חלתה גם אשתי ונפטרה, משאירה אותי עם יתומים קטנים ואומללים שצריכים אמה שתטפל בהם. הרי רק אבא אף פעם זה לא מספיק..." עוד דמעה נשרה מעיניו של רבי יואל ונספגה בזקנו. "רבי", סיים היהודי, "אם לא תעזרו לי, אני וילדי לא נוכל להמשיך להחזיק מעמד!". רבי יואל שלח את ידו, פתח את המגרה שתחת שולחנו והוציא סכום כסף גדול, כמאה נתן לא פעם ולא פעמיים לעניי עמו, והעניקו ליהודי האומלל שמולו. היהודי, שאור חדש עלה בעיניו, שפע ברכות ויצא מן הבית. שניות מספר אחרי שנעלם העני, נכנס הגבאי של הרבי לחדר. "רבי", אמר הגבאי וקולו נסער, "היהודי שיצא עכשיו ספר לרבי שרגלו כרותה, ואני בעיני ראיתי שהולך הוא ככל האדם ושתי רגליו בריאות לחלוטין". הרבי קם ממקומו והתרגשותו נכרה היטב על פניו. "ברוך ה'!" אמר לגבאי, שמחה אמיתית שמחתי, כשאמרת שאותו יהודי אינו חגר, חלילה. ברוך ה', שנכח תמיד לשמוע בשורות טובות!..." הגבאי יצא שנית ושוב חזר ופניו נסערות. "רבי", קרא, "לא רק שרגליו בריאות, ...

המשך בעמ' האחרון ומתוק האור

"מֵרֵן הַחֲזוֹן אִישׁ הַבְּטִיחַ שֶׁהַתְּפִילָה לֹא חוֹזֶרֶת רִיקָם, הַמְּשִׁיכֵי לַהַתְּפַלֵּל". אֵלּוּ הָיוּ מִיְלּוּתָיו הָאֲחֵרוֹנוֹת שֶׁל הַזֶּקֶן, וּמִשְׁסִימָן נֶטֶל כּוֹס מַיִם, בְּרֵךְ 'שֶׁהַכֵּל', שֶׁתֵּה מַעַט וְאַחַר עֲצָם אֶת עֵינָיו לִנְצַח. אֶת חֲגִיגַת הַבַּר מִצּוּה לִבְנוֹ, כַּחֲדוּשִׁים לְאַחַר פְּטִירַת אֲבִיו, חֲגַג פְּנַחֵס בְּאוֹלָם מִפּוֹאֵר בִּהְתַּאֵם לְמַעֲמָדוֹ. בְּשִׂיאוֹ שֶׁל הַמַּעֲמָד הָעֵנִיק לִבְנוֹ אֶת הַתְּפִילָּין, שְׂאוֹתָן אֵרַז בְּשִׁקִּית חֲדָשָׁה וּמְהוֹדֶרֶת. הַנֶּעֱרָה הָיָה נִרְגָּשׁ בִּיּוֹתֵר מִהַמְתַּנֶּה הַמִּיּוֹחֶדֶת, וְהוּא בִּיקֵשׁ מֵאֲבָיו לְהַנִּיחֵם בְּיָמֵים הַקְּרוּבִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. הַבִּקְשָׁה הַטְּרִידָה מַעַט אֶת אֲבִיו, אֲשֶׁר לִרְגַע לֹא זָנַח אֶת חֲלוּמוֹ לְרֹאוֹת אֶת בְּנוֹ עֵתִיר הַכְּשֵׁרוֹנוֹת מִמְּשִׁיךְ בְּדַרְכּוֹ, וְאֵכֵן, תּוֹךְ זְמַן קָצֵר הוֹבֵר לוֹ כִּי חֲשָׁשׁוֹ לֹא הָיָה לְשׂוֹא. בְּבֵית הַכְּנֶסֶת נִקְשְׁרָה נַפְשׁוֹ שֶׁל הַבֵּן בְּנֶפֶשׁ אֶחָד הַמִּתְּפַלְלִים, אֲבָרֵךְ כַּמְדְּרָשׁוֹ, וְהוּא בִּיקֵשׁ מִמֶּנּוּ לְהַדְרִיכּוֹ בְּהַנַּחַת הַתְּפִילָּין. לְאַחַר שִׁיחָה קְצָרָה שֶׁעֲרַכּוֹ הַשְּׁנַיִים הוֹפְתָע הָאֲבִירֵךְ לְרֹאוֹת נֶעֱר נִבּוֹן בְּמִיּוֹחֵד, שֶׁהוּא כְּבוֹר וְעַם הָאָרֶץ בְּכֹל הַנוֹגַע לְתוֹרַת יִשְׂרָאֵל, מְנַהֵגָה וְהַלִּיכּוּתָהּ. מִיד הַחֵל לְלַמְדּוֹ עַל קְצָה הַמְּזֻלָּג מוֹשְׁגִים יְהוּדִים בְּסִיסִיִּים, וְהַדְּבָרִים מִשְׁכּוֹ אֶת לֵב הַנֶּעֱר בְּעִבּוֹתוֹת. זְמַן מֵהָ לְאַחַר מִכֵּן יֵצְאוּ הוֹרָיו שֶׁל הַנֶּעֱר לְנוֹפֵשׁ לְכַמָּה יָמִים בְּחוּ"ל, וְהַצִּיעוֹ לוֹ לְהַצְטַרֵף אֲלֵיהֶם. מֵה רַבָּה הִיְתָה הַפְּתַעֲתֵם כַּאֲשֶׁר הַנֶּעֱר וְיֵתֵר עַל מְקוּמוֹ לְאַחוֹתוֹ, בְּתוֹאנָה כִּי הוּא מִבְּקֵשׁ לְהַשְׁקִיעַ אֶת הַיָּמִים בְּלִימּוּדִיו, לְקִרְאָת מִבְּחִנֵי הַבְּגָרוֹת. הַהוֹרִים נִסְעוּ בְּלַעֲדִיו, וְלִרְגַע זֶה הַמְתִּין הַנֶּעֱר. הוּא הַתְּקַשֵּׁר לְאַבְרָךְ שֶׁעָמַד הָיָה בְּקֶשֶׁר וּבִיקֵשׁ לְהַתְּאַרַח בְּבֵיתוֹ לְשִׁבְת הַקְּרוּבָה. הָאֲבִירֵךְ נִעְנָה בְּשִׂמְחָה, וְכֵן זָכָה הַנֶּעֱר לְחַוּוֹת לְרֹאשׁוֹנָה בְּחִיּוֹ שִׁבְת כְּהַלְכָתָה. הוּא לֹא חָדַל מִלְּהַתְּלַהֵב מִהִמְרָאוֹת הַמִּיּוֹחֶדִים שְׂאֲלֵיהֶם נַחֲשֵׁף, הַחֵל מִמַּעֲמָד הַדְּלֵקַת הַנְּרוֹת, הַמְּשַׁךְ בְּתְּפִילּוֹת הַמְּרַגְשׁוֹת, בְּסַעוּדוֹת הָעִשְׂרִית בְּתוֹכָן רֹחַנִי וְגִשְׁמִי וּבְדַבְרֵי הַתּוֹרָה הַנְּעִימִים. אֹר הַשִּׁבְת שֶׁהוֹעֵבֵר כְּפִתִּיל דְּקִיק מִבֵּית סְבָא, דֶּרֶךְ הָאֵב שֶׁנֶּטֶשׁ אֶת הַדֶּרֶךְ, שֶׁב וְהוֹבֵעֵר בְּלֵב הַנֶּנְכַד וְהָיָה לְאַשׁ בּוֹעֶרֶת שֶׁהָאִירָה אֶת כָּל הַפִּינּוֹת הָאֲפִלוֹת בְּלִיבּוֹ. לֹא חֲלַף זְמַן רַב, עַד שֶׁהַנֶּעֱר הַצִּעִיר נִיגֵשׁ לְאַבְיוֹ וְגִילָה לוֹ כִּי הוּא הַחֲלִיט לְהַתְּקַרֵב לְתוֹרָה וּלְמַצְוּוֹת. קִשָּׁה לְתַאֵר אֶת הַהֵלֶם שֶׁאֲחַז בְּאֲבִיו. בְּתַחֲלִילָה נִיסָה לְהַנִּיאוֹ וְתִיאַר לוֹ בְּצַבְעִים וְרוֹדִים אֶת הָעֵתִיד הַצְּפוּי לוֹ בְּעוֹלָם הַמְּשַׁפֵּט, וּמֵאִידֵךְ צַבַע בְּשַׁחֲרוֹר אֶת הָעֵתִיד הַצְּפוּי לוֹ כְּחֶרֶדִי מִן הַמִּנִּין, אֲלֵא שֶׁהַבֵּן, כְּפִי שֶׁנִּרְאָה, יִרֵשׁ מִמֶּנּוּ אֶת עִקְשׁוֹנוֹתוֹ, וְלֹאֲבִיו לֹא נּוֹתֵר אֲלֵא לְהִיכְנַע. הַנֶּעֱר עֵבֵר לְלַמּוֹד בִּישִׁיבָה קְדוּשָׁה, תּוֹךְ שֶׁהוּא מְשַׁקִּיעַ אֶת מִיטֵב כְּשֵׁרוֹנוֹתָיו בְּתוֹרָה, עוֹשֶׂה חֵיל וְגַדְל לְאַחַד מִבְּחִירֵי הַיִּשִּׁיבָה. שְׁנַיִם מִסְפָּר לְאַחַר מִכֵּן נִשָּׂא לֵבֵת לְמַשְׁפַּחָה מִיּוֹחֶסֶת וְהַקִּים בֵּית נְאֻמָּן בִּישְׂרָאֵל. כַּעַת הָיָה זֶה תּוֹרוֹ שֶׁל אֲבִיו לְהַתְּאַרַח בְּבֵית בְּנוֹ, יַחַד עִם רַעֲיִיתוֹ וּבֵיתוֹ הַמִּתְּבַגֶּרֶת. שְׁנַיִם רַבּוֹת עֵבֵרוּ מֵאֵז זָכָה בְּפַעַם הָאֲחֵרוֹנָה לְחַוּוֹת שִׁבְת יְהוּדִית אֲמִיתִית, וְהִמְרָאוֹת צִרְבוּ אֶת זְכֵרוֹנוֹתָיו הַיִּשְׁנַיִם מִשְׁנוֹת יְלֻדוֹתָיו בְּבֵית הַיְהוּדִי שְׁבוּ גַדְל, הַפִּיחוּ בּוֹ רוּחַ חַיִּים וְעוֹרֶרְוֵהוּ לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלִימָה. כַּמָּה הַצֵּר פְּנַחֵס עַל כֵּךְ שְׂאֻמוֹ הַיִּשִּׁישָׁה הַסְּתַלְקָה זֶה מִכְּבֵר לְבֵית עוֹלְמָה וְלֹא זָכָתָה לְרֹאוֹת בְּהַתְּגַשְׁמוֹת תְּפִילּוֹתָהּ. הוּא לֹא יִכּוֹל הָיָה לְשַׁכּוֹחַ אֶת שַׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל אֲבִיו, עַת פִּנָּה לְאַמּוֹ וְאָמַר לָהּ אֶת מִיְלּוּתָיו הָאֲחֵרוֹנוֹת: "מֵרֵן הַחֲזוֹן אִישׁ הַבְּטִיחַ שֶׁהַתְּפִילָה לֹא חוֹזֶרֶת רִיקָם, הַמְּשִׁיכֵי לַהַתְּפַלֵּל". עַת צָאֵת הַשִּׁבְת בִּיקֵשׁ מִבְּנוֹ לְהַתְּלוּוֹת אֲלָיו לְקַבֵּר הוֹרָיו בְּהַר הַמְּנוּחוֹת. שֵׁם, כַּשֶּׁדַּמְעוֹת זוֹלְגוֹת מֵעֵינָיו אָמַר בְּקוֹל בּוֹטַח וְצִלוּל: "אֲבָא וְאֲמָא הַיְקָרִים, אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶת סְלִיחַתְכֶם עַל הַצֵּעֵר הָעֲצוּם שֶׁגִּרְמַתִּי לְכֶם עַד סוֹף יָמֵיכֶם. אֹלָם דַּעוּ לְכֶם שֶׁהַתְּפִילּוֹת הַרְּבוּת שֶׁשִּׁפְכַתֶּם הִבִּיאוּ אוֹתִי, לְכֹל הַפְּחוֹת בְּשֵׁאֲרִית יָמֵי, לְשׁוֹב אֶל אֹר הַתּוֹרָה שֶׁהַנְּחַלְתֶּם לִי בִּילְדוּתִי, וְלִהְיוֹת אֲב לְבֵן וְסֵב לְנִכְדִים הַהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה".

באדיבות המחבר - הרב צבי נקר הי"ו

פְּנַחֵס גַּדְל כְּנֶעֱר בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁלְאַחַר מִלְחַמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנַיָה, בֵּין בְּתִיָה שֶׁל שְׁכּוֹנַת בְּתִי אֲוֹנְגְרִין הָעֵתִיקָה. הוּא הָיָה בֵּן יַחִיד לְהוֹרִים מִתְּבַגְרִים, אֲנִשֵּׁי מַעְלָה, מְשִׁרִידֵי יְהוּדוֹת הוֹנְגְרִיָה הַמְּפּוֹאֶרֶת. הוֹרָיו הַמְּסוּרִים עֲשׂוּ אֶת כָּל הַמַּאֲמָצִים כְּדִי לְגַדְל אֶת בְּנֵם יַחִידִים לְתוֹרָה וְלִירְאָת שָׁמַיִם. אֲבִיו שֶׁהָיָה תְּלַמִּיד חֶכֶם, הַשְׁקִיעַ שְׁעוֹת בְּלִימּוּד מְשׁוֹתֵף עִמּוֹ, בְּעוֹד אֲמוֹ הַצְּדֻקָּת שֶׁפָּכָה בְּעִבּוּרוֹ דַּמְעוֹת כְּמִים בְּתְּפִילּוֹתָהּ, בְּכֹל עַת מִצּוֹא, וּבְפֶרֶט בְּעֵרֵב שִׁבְת בְּשַׁעַת הַדְּלֵקַת הַנְּרוֹת. פְּנַחֵס הָיָה צִעִיר לְיָמִים כַּאֲשֶׁר בְּדַרְכּוֹ לְבֵית הַמְּדַרֵשׁ פָּזְלוּ עֵינָיו לְעֵבֵר חֲבָרָיו שֶׁנִּסְחַפּוּ אַחַר רוּחַ הַחֲלוצִיּוֹת שֶׁנִּשְׁבָּה בְּאוֹתָם יָמִים וּסְחַפָּה אַחֲרֵיהֶם רַבִּים וְטוֹבִים לְעֵבֵר פִּי פַחַת. כֵּךְ, הַנֶּעֱר הַמוֹכְשֵׁר שַׁעֲתִידוֹ הַתּוֹרָנִי הָיָה פְּרוּשׁ לְפִנּוּי, נִמְשַׁךְ אַחַר חֲבָרָיו הַפּוֹחִזִים. הוּא בִּילָה לִילּוֹת וַיָּמִים כְּשׁוֹתֵף בְּפַעוּלוֹת נּוֹעִזוֹת בְּאַרְגוּנִים הַנּוֹדְעִים שֶׁלְחַמוּ בְּעֵרֵבִים וּבְשׁוֹתְפֵיהֶם הַבְּרִיטִים. הוֹרָיו הַבְּחִינִי בְּאִיחּוֹר בְּשִׁנּוּי הָעוֹבֵר עַל בְּנֵם מַחְמַד עֵינֵיהֶם. הֵם נִיסּוּ לְעַשׂוֹת הַכֹּל כְּדִי לְהַשִּׁיב לְדֶרֶךְ הַיִּשְׂרָאֵל, אֹלָם הָיָה זֶה מְאוּחֵר מִיָּדֵי פְּנַחֵס כְּבֵר עֵבֵר כְּבֵרֶת דֶּרֶךְ בְּדַרְכּוֹ הַחֲדָשָׁה, וְלֹא אֲרַכּוֹ הַיָּמִים עַד שֶׁהִגִּיעַ לְבֵית הוֹרָיו כְּשֶׁבְּפִיו הַהוֹדְעָה הַמְּטַלְטֵלֶת וְהַקְּשָׁה בִּיּוֹתֵר שִׁיכּוּלִים הָיוּ לְשִׁמּוֹעַ. הוּא הַחֲלִיט לְעַזּוֹב אֶת הַבֵּית וּלְעֵבֵר לְאַחַד מִקִּיבּוּצֵי הַשְּׁרוּן. הַהוֹרִים הַהַמוּמִים נִיסּוּ לְדַבֵּר עַל לִיבּוֹ, הֵם הַתְּחַנְּנוּ אֲלָיו בְּדַמְעוֹת לְבַל יִכְזִיב אֶת תְּקוּוֹתֵיהֶם וַיּוֹבִיל אֶת עֵתִידוֹ לְאַבְדוֹן, אֹלָם הַנֶּעֱר בִּיכַר לְהַתְּעַלֵּם מִזְעַקְתָם וּלְבִרוּחַ אֶל הַבֵּלְתִּי נּוֹדַע. הַשְּׁהוֹת בְּקִיבּוּץ הַסְּבָה לְפְנַחֵס קִשִּׁים רַבִּים, וְהוּא לֹא חָדַל מִלְּהִיזְכֵר בְּבֵית הַחֵם שֶׁנֶּטֶשׁ מְאוּחֵר. בְּפֶרֶט בְּלִילּוֹת שִׁבְת, עַת נִזְכַּר בְּזִמְרִירוֹתָיו שֶׁל אֲבִיו וּמִטַּעְמִיהָ שֶׁל אֲמוֹ, הָיוּ עֵינָיו מוֹצְפוֹת דַּמְעוֹת. בְּאוֹתוֹ הָעַת הוּא הָיָה פּוֹרֵשׁ לְחֶדְרוֹ, שִׁקּוֹעַ בְּהַרְהוּרִים. עוֹבְדָה זֶה גִּרְמָה לוֹ לְהַתְּרַחֵק מִחֲבָרָיו, וְכֵן לְהִימַנַע מִחֲלִיל שִׁבְת. לֹא אֲרַכּוֹ הַיָּמִים עַד שֶׁנֶּטֶשׁ פְּנַחֵס אֶת הַקִּיבּוּץ וְעֵבֵר לְהַתְּגוֹרֵר בְּאַחַת הָעָרִים הַסְּמוּכוֹת, תּוֹךְ שֶׁהוּא מְמִיר אֶת עַמְל הַכְּפִיִים בְּלִימּוּדִים אִיטַלְטְלִיִּים. בִּינְתֵימֵם, בִּירוּשָׁלַיִם, הַלְלוּ לְמַרְוֹת הַקֶּשֶׁר הַרּוֹפֵף שֶׁהָיָה לְהוֹרָיו עִמּוֹ, לֹא חָדְלוּ הַלֵּל לְרַגַע מִמַּאֲמָצֵיהֶם הַלְּהִשִּׁיב לְכוֹר מַחְצַבְתּוֹ. אֲמוֹ אֵף נּוֹעֲצָה בְּמֵרֵן הַחֲזוֹן אִישׁ זְצ"ל, אֲשֶׁר לְאַחַר שְׁבִרְכָה בְּחוּם הַהוֹרָה לֵהּ שֶׁלֹא לְחַדּוֹל לְרַגַע מִלְּהַתְּפַלֵּל עֲלָיו, שֶׁכֵּן מִקּוֹבֵלֵנוּ שֶׁתְּפִילּוֹת וּדַמְעוֹת אֵינֵן שְׁבוֹת רִיקָם. זְמַן מֵהָ לְאַחַר מִכֵּן נִפְטַר הַחֲזוֹן אִישׁ, וְהָאֵם שֶׁרֹאֲתָהּ בְּדַבְרָיו כְּצוּאָה בְּעִבּוּרָה, הַחֲלִיטָה לְהוֹסִיף בְּתְּפִילּוֹתָהּ. בְּרַבּוֹת הַשְּׁנַיִם, לְאַחַר מִלְחַמַת שִׁשַׁת הַיָּמִים, הַחֲלָה לְפַקּוֹד דֶּרֶךְ קְבַע אֶת הַכּוֹתֵל הַמְּעֵרְבִי וְאֶת קְבַר רַחֵל אֲמֵנוּ, כְּשֶׁבְּלִיבָה הַתְּקוּוֹה שִׁיקוּים בְּהַפְּסוֹק: "מִנְעִי קוֹלְךְ מִבְּכִי וְעֵינַיִךְ מִדַּמְעָה, כִּי יֵשׁ שֶׁכֵּר לְפַעוּלְתְּךָ וְשִׁבּוּ בְּנִים לְגִבּוֹלָם". בִּינְתֵימֵם גַּדְל הַבֵּן וְהָיָה לְעוֹרֵךְ דִּין מַצְלִיחַ, בַּעַל מְשֻׁרָה גְּדוֹל וְרַב מוֹנִיטִין. בְּלֵהֵט הַתְּקַדְמוֹתוֹ כַּמַּעַט וּשְׁכַח מִהוֹרָיו הַזְּקֵנִים, הוּא הָעֵלִים אֲזַנּוֹ כַּמַּעַט לְחֲלוּטִין מְפִנּוֹת מְגוּוֹנוֹת שֶׁלֹא חָדְלוּ לְהִגִּיעַ אֲלָיו מִכִּיוּנוֹם. בְּאוֹתָן שְׁנַיִם נִישָׂא פְּנַחֵס, וְאֵף נּוֹלַד לוֹ שְׁנֵי יְלִדִים. פְּנַחֵס חִיבֵב בְּמִיּוֹחֵד אֶת הַקֶּטֶן מִבְּנֵיהֶם שֶׁכְּבֵר מִיְנִקוֹת נִיתֵן הָיָה לְהַבְּחִין בְּהִיוֹתוֹ מַחוּנָן. פְּנַחֵס תֵּלָה בּוֹ תְּקוּוֹת שִׁיחָה מִמְּשִׁיכּוֹ בְּנִיהוּל מְשֻׁרָה הַמְּפּוֹאֶר, וְלִשֵּׁם כֵּךְ הַחֵל מְלַמְּדוֹ כְּבֵר מְגִיל צִעִיר אֶת עֵינָיו הַמְּשַׁפֵּט הַמְּסוּעָפִים. בְּאַחַד הַיָּמִים צִלְצַל לְפַתַע הַטֵּלְפוֹן בְּמִשְׁרָדוֹ שֶׁל פְּנַחֵס. עַל הַקוֹ הִיְתָה אֲמוֹ הַזְּקֵנָה, הָיָה סִיפְרָה לוֹ בְּדַמְעוֹת כִּי אֲבִיו חוּלָה מְאוֹד וּמִבְּקֵשׁ לְרֹאוֹתוֹ טֶרֶם פְּטִירָתוֹ. פְּנַחֵס הַתְּלַבֵּט הָאֵם לְהִיעֵנּוֹת לְהַצַּעַה לְאַחַר נֶטֶק שֶׁל שְׁנַיִם, וּלְבַסּוֹף נַעֲתֵר. לְמַחֲלַקַת טִיפּוֹל נִמְרָץ בְּבֵית חוּלִים שְׁבִירוּשָׁלַיִם הִגִּיעַ פְּנַחֵס עִם בְּנוֹ וּבְתוֹ, שְׂאוֹתָם זָכָה הַסֵּב לְרֹאוֹת עַתָּה לְרֹאשׁוֹנָה בְּחִיּוֹ. הַהַתְּרַגְשׁוֹת הִיְתָה בְּשִׂיחָה, הַסֵּב אַחַז בִּידִיו הַגְּרוּמוֹת בִּידָיו שֶׁל בְּנוֹ וְנִכְדּוֹ, כְּבִיכּוֹל מְעוֹלָם לֹא הַתְּנַתֵּק מֵהֶם. בְּשֵׁאֲרִית כּוֹחוֹתָיו בְּרֵךְ הַסֵּב אֶת נִכְדּוֹ, וְאַחַר שֶׁלֵּף מֵאַחוֹרֵי מִיטָתוֹ שִׁקִּיק קְטִיפָה יֵשׁן וְמַהוּוֹ, הוֹשִׁיט אוֹתוֹ לְנִכְדּוֹ וְאָמַר לוֹ: "תְּפִילָּין אֵלּוּ יִקְרוּת מִפֵּז, הֵן נִכְתְּבוּ עַל יְדֵי הַסּוֹפֵר הַנּוֹדַע, מְצַדִּיקֵי יְרוּשָׁלַיִם, רַבִּי נִתְנַאֵל תְּפִילְטְנִסְקִי. אֲנִי מִבְּקֵשׁ לְהַעֲנִיק לְךָ אוֹתָן לְאַחַר פְּטִירָתִי, וּבְתַנְאֵי שֶׁתְּבִטִיחַ לְהַנִּיחֵן מִיּוֹם בְּרַ הַמִּצּוּה". הָאֵב וְהַבֵּן שֶׁהַתְּקִשׁוּ לְעַמּוּד מוֹל דַּמְעוֹת הַסֵּב הַבְּטִיחוּ לְמַלֵּא אֶת הַבְּקִשָּׁה, וְאֵז פִּנָּה הַיִּשִּׁישׁ לְזוּגָתוֹ הַמְּסוּרָה וְאָמַר לָהּ:

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 307

פנינים לפרשת שמות

**לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת,
 לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il
 או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת**

**כשהגעתי, הרב מיד שאל אותי "מי אתה?", אמרתי לו "אני טיגר". לא
 לקח לו זמן רב להבין מי אני: "טיגר מהמכתבים???", הוא שאל מיד,
 וכשהשבתי בחיוב הוא חיך אלי ואמר לי "שב!!!"**

הרה"ג רבי אורי טיגר, מספר על השיחות והקשר עם
 מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א

אליעזר (לייזר) רוט

"והזריתי אתכם את אשר תעשון" (שמות ד', ט"ו)

היה זה לפני כעשרים שנה. הרה"ג רבי אורי טיגר, אברך צעיר לימים
 באותם ימים, שנה או שנתיים אחרי נישואיו, הגיע לביתו של מרן שר
 התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, ובידיו כמה מספריו של מרן
 שליט"א.

כשהגיע, קיבלו הרב במאור פנים ובחביבות יוצאת דופן, הכניסו לביתו
 וישב עמו שעה ארוכה, כשהוא בודק אחת לאחת את ההערות וההגהות
 שעשה הרב טיגר על חיבוריו של מרן.

והנה מודיע מרן לרב טיגר, שעל אף שהשיחה עדיין לא הסתיימה ושלא
 כל העניינים לובנו כראוי... הוא נאלץ לעצור עכשיו, כי הגיעה השעה
 הקבועה שבה הוא לומד 'ירושלמי' עם חתנו, הלא הוא הגאון רבי זליג
 ברוורמן שליט"א, ראש ישיבת 'דרך אמונה'.

הרב טיגר כמובן מיהר לקום ממקומו ולפני שיצא אמר למרן שליט"א
 שמאחר ויש לו כמה סידורים לעשות בבני ברק, הוא יישאר באזור, ואם
 מרן מעוניין בכך, לאחר שיסיים את הלימוד עם הרב ברוורמן, הוא יכול
 להתקשר אליו, והוא, הרב טיגר ישמח לשוב ולהשלים את החסר...

חיך מרן ובתנועת יד שמבטאת חוסר אונים, אמר לרב טיגר: "טלפון???
 אני לא יודע איך משתמשים בזה...".
 "באותו רגע נפל לי האסימון", מספר הרב טיגר, "התחדדה אצלי
 ההבנה של מה שידעתי עוד קודם לכן ועכשיו ביתר שאת: רבינו הגר"ח
 קנייבסקי הוא לא רק 'מתמיד עצום', הוא לא רק 'מקדיש כל שבריר

"אחרי המכתב השלישי והרביעי אמרתי לעצמי שזה כבר לא עסק להמשיך ככה בהתכתבות מרחוק.... אני חייב לנסוע לבני ברק ולראות את הרב בכבודו ובעצמו..."

"ביררתי מתי שעות קבלת הקהל ונסעתי לבני ברק, הגעתי לבית מרן שליט"א, והיה שם תור של אנשים, בלי עין הרע... חיכיתי כחצי שעה בתור וכשהגעתי הרב מיד שאל אותי "מי אתה?", אמרתי לו "אני טיגר". לא לקח לו זמן רב להבין מי אני: "טיגר מהמכתבים???", הוא שאל מיד, וכשהשבתי בחיוב הוא חיך אלי ואמר לי "שב!!!".

"התיישבתי, ומאז לא הפסקתי. הרב היה מאוד מקרב אותי, מתייחס אלי בחביבות מופלגת, הקשיב לכל הערה שלי. בהתחלה הוא היה בודק אותי בכל דבר, אני הייתי מגיע מוכן עם צילומים, אם היתה איזו טעות ב'מראה מקום', צילמתי את העמוד עם השגיאה, ולאחר מכן הייתי בא למרן ומראה לו טעויות דפוס, שהציון של הדף בספרו אינו מתאים. הוא היה פותח את הספר שלו ואת הספר שממנו הובא הציטוט ובודק כדי לוודא שאכן נפלה שגיאה, ורק לאחר שנוכח לראות שאכן היתה פה טעות הוא קיבל את התיקון שלי... בהמשך הוא כבר התחיל יותר 'לסמוך' עלי ופחות היה בודק אחרי..."

"אם בתחילה הייתי מגיע בכל פעם עם חמישה או עשרה תיקונים, כשראיתי שמרן שליט"א סומך עלי שאני אגיה את ספריו הייתי משקיע יותר ומתאמץ יותר ומספר תיקונים הלך וגדל, עד שמרן התחיל לתת לי את הספרים שלו לפני שהדפיס אותם כדי שאעבור ואעשה את התיקונים שלי מלכתחילה, אבל כמובן שזה לא אומר שלא היו תיקונים גם אחרי ההדפסה..."

"חוץ מהתיקונים, יש גם את נושא ההערות שמתייחס לתוכן עצמו ולא רק לשגיאות הקלדה או טעויות דפוס. היו מקרים שמצאתי שמרן שליט"א מבאר במקום אחד כך, ובמקום אחר מבאר באופן שונה והייתי מעיר על זה, ליישב את הסתירה או לבדוק איזה מבין שני הפירושים הוא הפירוש שהרב אכן ממשיך לסבור כמותו, ומאיזה מהם הוא חזר בו וכדו'."

נגד התחזיות הרפואיות

"הגיעו הדברים עד כדי כך, שכשהיה מרן שליט"א מאושפז אחרי אירוע מוחי בו לקה ל"ע, הוא היה ב'מעניי הישועה', והיה משותק בחצי גוף רח"ל. הרופאים היו מאוד פסימיים באשר לסיכויי השיקום. הם אמרו למרן שליט"א שגם אם יצליחו לשקם את הנזקים והוא יוכל ללכת על רגליו ולהניע את ידו, הם לא מאמינים שיש סיכוי שהוא יוכל לשוב ולכתוב, כי הנזק לאצבעות היה מאוד חמור."

"כולנו יודעים איך זה הסתיים", מספר הרב טיגר, "מרן שליט"א הוא אדם עם הרבה מאוד עקשנות לדברים הנכונים. הוא החליט שהוא אינו שומע בקול הרופאים בעניין הזה, והיה מתאמץ מאוד מאוד להחזיר לעצמו את יכולת התנועה עד שהשתקם באופן יוצא דופן ואף היה שב לכתוב כמאז ומקדם."

"בכל אופן, בתקופה בה הוא היה מאושפז, נכסוף נכספתי לבקר אותו וגם אם לא לדבר איתו, לפחות לאחל לו רפואה שלמה. נסעתי מירושלים לבני ברק, נכנסתי ל'מעניי הישועה' וחיפשתי איפה מאושפז הרב קנייבסקי. כשהגעתי לחדרו, עמד שם אחד מבני המשפחה וגירש

של רגע ללימוד התורה', אלא שהוא בכלל לא חי אתנו באותו הדור, לא מעניין אותו בכלל מה קורה מסביבו. הוא יכול לעבור כמה וכמה פעמים ביום ליד מכשיר הטלפון, אנשים מסביבו מדברים בטלפונים יומם ולילה, והוא מעולם לא התעניין איך זה עובד, ואיך משתמשים בזה...". בימינו זה נשמע מופרך לטעון שאחד מבאי ביתו של מרן שליט"א לא ידע על כך, כל ילד יודע כיום שרבינו הגר"ח קנייבסקי פרוש ומנותק מהעולם הזה באופן מוחלט, אבל אז הליכותיו של מרן הגר"ח לא היו מפורסמות כמו היום, ועל אף ששמעו כבר יצא בכל העולם כאחד מגדולי הדור, רוב הנהגותיו היו טמירות ונעלמות מעיני הציבור.

פנינו אל הרב אורי טיגר, ממקורביו הגדולים של מרן שליט"א ומהאנשים שזכו להפגנת חביבות יוצאת דופן מצדו, בבקשה שיספר לנו על האופן המיוחד והיוצא דופן שבו הוא מתקבל בבית מרן הגר"ח בכל הזדמנות, ועל סוד החביבות העצומה שמפגין מרן כלפיו בכל פגישה שכזאת. באחרונה התפרסמו כמה וכמה תיעודים מרתקים מהשיחות הללו של מרן שליט"א עם הרב טיגר, בהן יש גם סיפורים מאוד מעניינים שמספר מרן על דודו החזון איש, על אביו הסטייפלער הקדוש וגם מעט על עצמו ועל קורותיו בשנים קודמות.

האחיין של החזון איש...

"הייתי אז אברך צעיר לימים, היתה זו שנת השמיטה לפני 21 שנה, ולמדתי בכולל 'זרעים'. אחד הספרים שלמדנו כמובן היה ספרו של מרן שליט"א 'דרך אמונה', ספר שהפך עם הדפסתו לספר יסוד בכל הקשור ללימוד של הלכות שביעית בפרט וכל הנושא של 'זרעים' בכלל."

"שמעו של מרן שליט"א כבר יצא אז ברחבי העולם. ידעתי שיש בבני ברק יהודי שכל כולו קודש לה', המתמיד הכי גדול בדור, משהו שלא רואים בשום מקום אחר, אדם גדול מאוד שלא פסיק פומיה מגירסא יומם ולילה, ושמו הגאון רבי חיים קנייבסקי, בנו של הסטייפלער, אחיינו של החזון איש...."

"אפילו היו לי בבית כמה מספריו של מרן שליט"א, וכאמור למדנו בכולל את ה'דרך אמונה', אבל מעולם לא זכיתי לראות את מרן הגר"ח. 'תוך כדי הלימוד ב'דרך אמונה', התעוררו לי כמה הערות והיו לי גם כמה תיקונים שחשבתי שצריך אולי לתקן בספר בגלל טעויות דפוס וכדו' או מראי מקומות לא מדויקים, אבל צחקתי על עצמי, אמרתי 'מה שאתה יודע, הגר"ח קנייבסקי בוודאי גם יודע... מה אתה עושה מעצמך צחוק ושולח לו הערות???'."

"אבל בסופו של דבר לא הצלחתי להתאפק, כתבתי כמה הערות על דף, ושלחתי למרן שליט"א, בצירוף הפרטים שלי והכתובת שלי, למקרה שהוא יחליט להתייחס להערות שלי..."

"בהמשך למדתי לדעת שהוא הקפיד מאוד להגיב לכל מי ששלח לו מכתב, אבל אז לא חשבתי שאזכה לתשובה. עבר זמן מה, וקיבלתי תשובה..."

"במכתב החוזר כתב לי הגר"ח: 'נהניתי מאוד מהערותיך, והוסיף שאם יש לי עוד הערות, שאשלח גם אותן...'."

"כשקיבלתי כזאת תשובה חמה, החלטתי לשלוח עוד מכתב אחד, ושוב הגיעה תשובה שבה מרן כתב לי שהוא מאוד נהנה מההערות ושאשלח עוד..."

אותי... הסברתי שאני מקורב לרב, זה לא עזר לי כלום. שמרו עליו מכל משמר, ולא נתנו לאף אחד להתקרב אל מפתן דלתו...

"אחרי כמה ימים שוב נסעתי לבני ברק, ניסיתי להשתחל פנימה, אבל השמירה היתה 'שמירה מעולה', שוב גורשתי, ואחר ימים חזר הדבר על עצמו בשלישית.

"באחת הפעמים הגעתי בזהירות, וראיתי שהדלת פנויה. אין שם אף שומר... הרבנית ע"ה ישבה שם בצד ושוחחה עם כמה נשים, הבנתי ששמו אותה לשמור, אבל היא היתה לה קבלת קהל משלה, ולרגע אחד היא הסיחה את דעתה מהשמירה המוקפדת...

"בשקט בשקט השתחלתי אל חדרו של מרן שליט"א ובאותו רגע קפצה הרבנית ממקומה ומיהרה לדרוש ממני שאצא החוצה כי אסור להפריע לרב, הוא צריך לנוח והרופאים לא מסכימים שיטריחו אותו. מרן שליט"א כבר ראה אותי, הוא אמר לרבנית שתניח לי: "זה בסדר", אמר לה, "הוא חבר שלי..."

"כמוכן שגם אני עצמי חסתי על הרב, לא רציתי להפריע לו חלילה וחס, הייתי שם זמן קצר מאוד, רק אמרתי לו כמה מילים, איחלתי רפואה שלמה ומיהרתי להיפרד לשלום ולצאת.

"באותו ביקור קצרצר ראיתי דבר מופלא. מרן שליט"א היה שקוע בלימוד רמב"ם הלכות טומאת צרעת... היה זה חלק מה'חובות' המפורסמים שלו, חלק מסדר הלימוד שלו שבמסגרתו הוא לומד את התורה כולה מדי שנה בשנה. זה היה כשהוא שכב על מיטת חוליו, אחרי אירוע מוחי קשה, עם חצי גוף משותק, וכשהוא 'נח' כביכול במצוות הרופאים... מה נאמר ומה נדבר..."

סודו של שעון היד

אחת השאלות ששואלים את הרב טיגר פעמים רבות היא מה הסוד שמסתתר מאחורי ההקפדה של מרן שליט"א שלא יענדו שעון על פרק היד. בהקשר זה הוא מספר לנו:

"לפני שנים כתבתי ספר בשם 'דרך איש', שבו אני מביא מעין כללים של מרן החזון איש זיע"א, בלימוד בפסיקה ועוד.

"באתי לבני ברק, והראיתי למרן שליט"א את הספר, לשמוע את דעתו ואת הערותיו לפני שאשלח את הספר להדפסה. מרן ממש יצא מגדרו, הוא עבר איתי כמעט מילה במילה ואות באות, הוא התעניין בצורה יוצאת דופן בחיבור הזה, ובמהדורה שניה אף טרח וכתב בכתב ידו הערות לספר.

"הזמן נהיה דחוק, סדר היום של מרן שליט"א לא מאפשר לו לשקוע בדברים לא מתוכננים ולכן נאלצתי לקום ולהיפרד. חזרתי הביתה, ואחרי כשלוש או ארבע שעות התקשר אלי אחד מנכדי מרן שליט"א כשבפיו טענה: "בגללך הרב לא ישן היום בצהריים..."

"דרכו של מרן לקום בשעות הקטנות של הלילה ולפצוח בסדר יום עמוס בלימוד בלתי פוסק...", מסביר הרב טיגר, "ולכן בצהריים הוא שוכב לנוח מעט, כחצי שעה אולי. באותו יום, כך סיפר לי הנכד, הרב דילג על שעת השינה, הוא הלך לישון, אבל במקום לישון הוא התיישב על המיטה ועלעל בספר, קרא כל מילה, עד שעבר זמן השינה שלו והוא היה חייב להמשיך בסדרי היום האחרים, שעליהם אי אפשר לוותר..."

"אציין שפעם אחת נכנסתי לחדרו של מרן, והופתעתי לראות שיש מישהו שישן במיטה. לרגע עברה בי מחשבה של כעס, מי הוא זה ואיזהו שישן בחדר של הגר"ח קנייבסקי... בהמשך התברר לי שזה היה אחד מבני המשפחה. מרן הרגיש בכך שאני לא מסתכל על זה בעין טובה והוא אמר לי: "דע לך שלישון זאת לא בושה. מי שלמד הרבה והתעייף, עליו לשכב לישון, זאת לא בושה לישון!!!"

"בכל אופן, הסיפור הזה עם שנת הצהרים עליה דילג מרן שליט"א למרות שהוא מלכתחילה הולך לישון רק כי אין ברירה וכי הגוף חייב מעט מנוחה, גרם לי לראות במו עיני עד כמה היחס של מרן שליט"א לדודו החזון איש הוא עצום ומופלא.

"אצל מרן שליט"א, זכרו של דודו ורבו המובהק מרן החזון איש זצ"ל, יקר לאין ערוך. הוא מדבר הרבה על החזון איש, ולמעשה הוא גם כתב את 'קונטרס הזכרונות' על הנהגות החזון איש, ומעשה שהיה כך היה.

"מרן הגר"ח שליט"א התגורר קודם נישואיו בדירה אחת יחד עם אביו, מרן הסטייפלער הקדוש ומרן החזון איש. רעייתו של מרן החזון איש הרבנית ע"ה היתה חולנית, ומאחר ושניהם לא יכלו להתגורר בגפם משום שנצרכו לעזרה, עברו בשנים האחרונות מרן הסטייפלער הקדוש ורעייתו להתגורר יחד עם מרן החזון איש ורעייתו כדי לטפל בהם.

"כך גרו שלושה גאוני עולם בבית אחד: החזון איש זצ"ל, הסטייפלער זצ"ל ויבלחט"א מרן הגר"ח שליט"א.

"אחרי שנסתלק החזון איש לבית עולמו, ביקש מרן הסטייפלער מבנו מרן שליט"א שיעלה על גבי הכתב את הנהגות של החזון איש שראו באותה תקופה בה התגוררו יחד, וגם קודם לכן, כדי שיהיה לדורות הבאים ספר עם הנהגות החזון איש, חוץ מהספרים שהוא עצמו כתב בחיי חיותו.

"מרן שליט"א אמר לאביו שהוא חושש מאוד שמא חס ושלום תצא שגגה מתחת ידו והוא יכתוב דבר לא נכון כי הוא לא כתב את הדברים סמוך לראייתם, וכעת כבר עבר זמן והוא אינו זוכר אותם בצורה המדויקת שאירעו..."

"למעשה, קיים מרן שליט"א את רצון אביו זצ"ל, והעלה על הכתב את 'קונטרס הזכרונות'.

"ומכאן התשובה לשאלה על השעון. בקונטרס הזה כותב מרן בין היתר שמרן החזון איש היה חושש בשעון יד לגברים שיש בזה משום 'לא ילבש'.

"היו בשנים האחרונות כל מיני הסברים למה מרן שליט"א החל להעיר לאנשים הבאים אליו בעניין הזה של השעון על היד ובעניינים דומים אחרים, וחשבו שאולי זאת חומרה חדשה שלו וכדו', אבל האמת שזה דבר ישן מאוד שהוא ראה אצל החזון איש זצ"ל.

"באופן כללי, באי ביתו של מרן שליט"א יודעים שבשנים המאוחרות יותר הוא התחיל להעיר יותר בעניינים שבקדושה והיבדלות מטומאת העמים וכדו'. שרוולים קצרים, חולצות של ילדים עם ציורים של חיות טמאות, חולצות עם כיתוב בלע"ז, הכיפוף של שולי הכובע שלא יהיה כלפי מטה וגם העניין של ענידת שעון על היד.

אי"ה נביא בשבוע הבא את חלקה השני של השיחה המרתקת עם הרב טיגר שליט"א;

"ולכן אצלנו בעלון אין הטפות. אנחנו מספרים את הסיפור, הקוראים מספיק חכמים ואינטליגנטים כדי להבין לבד את המסר, וכדי לבחור בעצמם איזה מסר הם רוצים לקחת מהסיפור הזה"

מתוך דברי עורך 'לקראת שבת' הרב משה הרמן,
בראיון שהעניק ובו סיפר מעט על 'מאחורי הקלעים' של הפקת העלון

ויתחיל להסביר לך שאתה צריך להתחזק ב'בין אדם' לחברו, כי כשעלית לאוטובוס לא שמת לב שאתה בעצם עוקף יהודי מבוגר... זה ישנה אצלך משהו? סביר להניח שלא! אבל אם תשמע סיפור על אחד מגדולי ישראל, שפעם חיכה בתור ולא עלה לאוטובוס עד שהיהודי המבוגר שהמתין שם עלה לפניו, זה יחזק אותך הרבה יותר. כי כוחו של סיפור חזק יותר מכל הטפה ומכל 'חיזוק' בעולם.

"ולכן אצלנו בעלון אין הטפות! אנחנו מספרים את הסיפור, הקוראים מספיק חכמים ואינטליגנטים כדי להבין לבד את המסר, וכדי לבחור בעצמם איזה מסר הם רוצים לקחת מהסיפור הזה."

"אבל הכי חשוב!!! שיהיה מעניין! אם מביאים לי סיפור עם מסר חזק, עם מוסר השכל חודר כליות ולב, מתאים לפרשה שלנו כמו כפפה ליד, ומדבר על גדול בישראל שבדיוק השבוע יוצא יום הירצייט שלו, אבל הסיפור לא מעניין כשלעצמו - הוא לא ייכנס בעלון 'לקראת שבת'!", משלים הרב הרמן את דבריו.

"הכלל הזה הוא כלל ברזל שאנחנו לא זזים ממנו, כי יש לנו מעין הסכם בלתי כתוב עם הקוראים שלנו, הם יודעים ברמת ודאות של מאה אחוז, שברגע שאתה מתחיל לקרוא אייטם ב'לקראת שבת', מובטח לך שהוא יהיה מעניין! אם פעם פעמיים האיטם לא יהיה מעניין, ההסכם הזה כבר לא יהיה שווה כלום..."

"אף אחד לא אוהב שמטיפים לו", "אם יתיישב לידך מישהו באוטובוס ויתחיל להסביר לך שאתה צריך להתחזק ב'בין אדם' לחברו, כי כשעלית לאוטובוס לא שמת לב שאתה בעצם עוקף יהודי מבוגר... זה ישנה אצלך משהו? סביר להניח שלא! אבל אם תשמע סיפור על אחד מגדולי ישראל, שפעם חיכה בתור ולא עלה לאוטובוס עד שהיהודי המבוגר שהמתין שם עלה לפניו, זה יחזק אותך הרבה יותר. כי כוחו של סיפור חזק יותר מכל הטפה ומכל 'חיזוק' בעולם!"

מהיכן לקוח ציטוט זה? לפני כשבועיים התפרסם בתוספת 'תורני' של עיתון 'המבשר', מאמר מרתק מפרי עטו של הסופר הנמרץ הרה"ג ר' יוסף משה האס, אשר הפליא לעשות וקיבץ יחד עם עורך העלון הרה"ג ר' אלחנן קלאר, את ארבעת עורכי העלונים הנפוצים ביותר בעולם היהודי, וביניהם היה כמובן עורכו של עלון 'לקראת שבת', הרב משה הרמן. להלן נביא כמה ציטוטים מתוך דבריו של הרב הרמן, המתארים בצורה נפלאה את מטרותיו של עלון 'לקראת שבת', ובטוחים אנו שהקוראים הוותיקים והנאמנים של העלון יזדהו עם כל מילה:

"כשמדפיסים עלון או כל חומר פרסומי אחר, צריכים להגדיר מטרות ויעדים", אמר הרב הרמן במהלך הריאיון. "כשיצאנו לדרך עם 'לקראת שבת', היתה לנו מטרה מאוד ברורה: לתת לאנשים מוצר שיהיה נעים ונחמד לשימוש, ושיביא להם מקסימום תועלת רוחנית.

"את זה אנחנו עושים באמצעות סיפורים. העלון שלנו מבוסס כולו על סיפורים, כ-90 אחוז מהחומר הכתוב זה סיפורים, אבל כל סיפור בא להעביר מסר, אלו לא סתם סיפורים אלא כאלו ש'מדגדים' את הקורא וטופחים לו על הגב: 'קום, תעשה משהו עם עצמך! בוא תתחזק בתפילה, ביראת שמים, במידות, בכבוד הזולת, בחינוך הילדים, בקירוב רחוקים'. כל סיפור והמסר שלו, אבל המסר מגיע מהסיפור עצמו, וזה אולי החלק הכי חשוב.

וכאן מגיע הציטוט שפתחנו איתו: "אף אחד לא אוהב שמטיפים לו", מוסיף הרב הרמן בראיון המרתק, "אם יתיישב לידך מישהו באוטובוס

הדלקת נרות: 16:23

יציאת השבת: 17:14

רבינו תם: 17:45

ע"פ אופק תל אביב
כ"א בטבת התשפ"ב

טוב להסות בה'

768

3 מיליון זכויות

שמות התשפ"ב

בפרשת השבוע, הקב"ה רוצה להתגלות אל משה רבנו, על מנת שיהפוך להיות הגואל של עם ישראל המיוסר, אך הוא מתנה זאת בתנאי אחד. אומר המדרש (תנחומא טו) כי הראה הקב"ה למשה מחזה יוצא דופן – סנה בוער באש, אשר 'איננו אוכל' – איננו נשרף, וחיכה לראות האם משה רבנו יבדוק מהו אותו מחזה או שמא ימשיך הלאה בדרכו.

"רבי יוחנן אומר – 3 פסיעות עשה משה רבנו לקראת הסנה. רבי שמעון בן לקיש אומר – עיקם משה רבנו את צווארו לעבר הסנה". ובזכות השתדלות קטנה זו – התגלה אליו מלאך ה' בתוך להבת אש בסנה.

ללמדנו, אומרים בעלי המוסר, כי בשביל לזכות להתגלות אלוקית, צריך לעשות מאמץ ולו הכי קטן מעצמו.

לא זוכים להשגות והתעלות ברוחניות ללא מאמץ.

"פתחו לי פתח כפתחו של מחט – ואני אפתח לכם פתח

כפתחו של אולם", אם עשית צעד לכבוד בורא עולם –

הקב"ה יפתח לך עולמות שלמים בחזרה.

לפנינו מעשה מדהים ביותר, שסיפר הרה"ג בן ציון הכהן

גרוס סנה שליט"א בשיעורו היומי: "היה זה לפני זמן קצר.

נגיד חרדי ביקר באחת הישיבות הגדולות ב'לוס אנג'לס'.

הוא הגיע להתרשמות מהישיבה, על מנת לתת יד ועזר להחזקת התורה במקום.

אלא שלתדהמתו, בהגיעו אל הרחוב בו ממוקמת הישיבה, הוא מבחין בשלט חוצות ענק הנמצא ממש

מול הכניסה לישיבה בו מופיעות תמונות פריצות והפקרות. הנגיד הזדעזע מהעובדה כי מאות בחורי

ישיבה עוברים באותו רחוב מדי יום ונתקלים בשלט הנורא המטמא את נשמתם, בכניסתם וביציאתם

מלימוד התורה הקדושה.

אותו נגיד לא רק מחא על כך בפיו וליבו, אלא מיד באותו רגע התקשר לחברה האחראית על שטח

הפרסום. "שלום, התקשרתי בעניין שלט הפרסום מול הישיבה. אני מוכן לשלם עבור שטח הפרסום,

במטרה להוריד את אותו שלט תועבה", הורה.

"אנו מצטערים", אמר נציג החברה, "אך שטח הפרסום הגדול הושכר כבר למספר חודשים קדימה וכי אין

אפשרות להשכירו כעת". הנגיד לא התייאש, הוא החליט כי הוא מוסר נפש בעבור בחורי ישיבה קדושים

ואמר כי הוא מוכן לשלם על השכרת השלט יותר מהמחיר הרגיל. הנציג הפנה אותו לגורם מוסמך יותר,

ולאחר דיונים שאל את הנגיד: "אמור לי אדוני, האם אתה מוכן לשלם 1,000 דולר ביום?".

"כן", ענה הנגיד בפשטות. "אוקיי, הנושא בבדיקה. נחזור אליך בדקות הקרובות".

כעבור חצי שעה, חוזר נציג החברה אל הנגיד ומעדכן אותו כי החברה המפרסמת מוכנה להסיר את

השלט תמורת התשלום של 1,000 דולר ליום. הנגיד שמח למשמע הבשורה והציע תשלום מלא של 90

אלף דולר, תמורת הסרת הפרסום בשלט הענק למשך 90 יום (3 חודשים).

"השלט שלך", הכריז הנציג, "ומה הפרסומת שתוציא שתופיע בשלט?".

"אין לי משהו מיוחד לפרסם", אמר הנגיד במבוכה. "מה זאת אומרת?", נדהם הנציג, "הינך משכיר שלט

חוצות ענק ומשלם עליו טבין ותקילין, כשאיןך יודע מה אתה רוצה לפרסם?".

הוא לא ידע כי כל מטרת הנגיד היתה להסיר את מודעות הפריצות, ולא כדי לעשות פרסומת מסוימת.

עד שעלה רעיון גאוני בראשו של הנגיד... – המשך בעמוד 4 –

לרפואה. פרנסה

והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. אסתר בת מזל. משה שמואל בן זלדה. ניסים חיים רפאל בן לטיפה. שרה חיה רפאלה בת רחל. רחלי בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. לירז בת יפה, אייל רפאל בן שרית שרה.

זיווג הגון: דניאל ולירז בני אורנה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יה. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. יעקב בן ויקטוריה. שרון שירין ספיר ספאחי בת לאה. ניסים בן דבורה. עליזה בת מזל טוב מלכא. ג'קו בן ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. משה לוי בן מריקה מרים. רוני אהרון בן מזל כהן. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן.

לע"נ יאיר כהן בן מיכאל ושרה ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת אמנון ואבינועם בני דבורה ת.נ.צ.ב.ה

לאחרונה, עלה נושא יוקר המחיה בכלים חד פעמיים, ועלתה השאלה: האם מותר לערוך קידוש או ליטול ידיים בכלים חד פעמיים?

תשובה: "אין נוטלים ידיים אלא בכלי", אומרת המשנה במסכת ידיים, וכך פוסק השו"ע (קנט"א), ולכן השאלה היא – האם כלי חד פעמי נחשב ככלי או שכיוון שהשימוש בו הוא פעם אחת בלבד אינו נקרא כלי?!

הרב משה פיינשטיין ב'אגרות משה' כותב שהיות ובקידוש של שבת, ישנם כמה תנאים לכוס הקידוש (כמובא בשו"ע קפג א): צריכה להכיל שיעור רביעית, 81 גרם, שלימה ולא שבורה, ועוד תנאים. לכן כוס חד פעמי ואף כוס קלקר חד פעמי, שמו מעיד עליו שאין לו חשיבות כלי, מפני שהוא עשוי לפעם אחת בלבד, והינו גרוע מכוס שבורה או סדוקה. ולכן מטעם זה, לא יעזור לקדש על כוס חד פעמית, אף אם יחבר שני

סגולות למוצ"ש
ידוע המנהג לקפל את הטלית מיד במוצאי שבת. לפני שפונים אל הסגולה בכך, יש לדעת את הטעם בפוסקים, על מנת שלא לשכוח את העיקר. כתב המג"א (סי' ש') על המהרי"ל שעשה כן כדי להתעסק במצווה מיד. זוהי סגולת הסגולות. מיד בתחילת

סגולת המוצ"ש

השבוע מתחילים במצוה! מדברי הגאון יעבץ בסידורו משמע, שיש בזה גם משום חביבות השבת, שמיד במוצאי שבת מקפל את טלית השבת להכינה לשבת הבאה. בספר 'סדר היום' (סדר מוצ"ש) כתב שראוי ללמוד פרשת השבוע הבא וגם נביאים וכתובים במוצ"ש – ובוה יובטח לו שיצליח בלימודו כל השבוע. ה'צמח צדק' זי"ע היה מקפיד ללמוד דף גמרא מיד אחר ההבדלה. 'החתם סופר' זי"ע היה לומד אז ספרי הרמב"ם על הסדר, והוא סימן טוב לכל השבוע.

כוסות גם יחדיו, מפני שהחמרה היא לא בגלל שהכוס דקה, אלא מצד שאין כוס זאת נחשבת כלל לכלי, ושני כוסות יחדיו לא הופכים זאת לכלי.

אך מרן הרב עובדיה זצ"ל חלק על ה'אגרות משה' וטען שכיוון שהכלי יצא שלם וגמור מהמפעל, אין שום דימיון להשוותו לכלי שבור או סדוק. אמת שהוא זול ויש לו שימוש אחד, אך עדיין הוא נועד להיות כלי לפעם אחת. בנוסף, כותב הגרש"ז אויערבך שאפשר להשתמש בכוס חד פעמית, כמה פעמים, אלא שמצד המחיר הזול שלה, רגילים לזרוק אותה, אך היא נחשבת כלי, וכן הסכימו רבים. אלא שמשום הידור מצוה טוב שתהא הכוס נאה. ומזה נלמד לנטילת ידיים, שכוס חד פעמית נחשבת כלי וכשרה לנטילה, אלא שטוב לצאת לכו"ע שיחשוב שהכוס תהא לשימושים רבים.

הרב משה מיכאל צורן מתוך 'לחנך בשמחה'

השפה שם היתה מצרית, וכל סדרי הבית האציליים לא היו לפי סדר בתי יעקב ובניו, שחייבים להיות בהסתפקות במועט, ולא בית המנוהל בתפארת ובמותרות. ושלח מיד את יהודה לכונן ולתקן לו בית מיוחד במקום פנוי, כדי שישארו אך ורק במנהגי אבותיהם, ולא יתרגלו בחוקי מצרים ונימוסיהם". עד כאן דבריו הנפלאים. יעקב אבינו יכל לחיות בבית בנו יוסף, מושל מצרים ולקבל כבוד מלכותי: מגורים חינם, בגדים, אוכל, כסף, ומעל הכל להיות צמוד לבנו אהובו יוסף, אך הוא ויתר על הכל אך ורק כדי שבניו ונכדיו לא ילמדו או ידבקו במשהו קטן מהנהגות המצרים ונימוסי כבודם. בית של יעקב אמור להיות מושתת על עבודת ה' והסתפקות במועט בעולם החומר החולף, והוא אינו רוצה שילדיו יראו את שרי מצרים והאנשים המכובדים

לא כל הנוצץ - זהב

רעיון מופלא ומדהים כתב ה'באר יוסף', והרי הוא לפניכם: כששמע יעקב אבינו על כך שיוסף, בנו, חי וקיים, וכי הוא מושל במצרים, פנה הוא ליהודה בנו וביקש ממנו: "להורות לפני גושנה". מה בדיוק ביקש כאן יעקב מיהודה? כותב המדרש רבה (שם): "שלחו להתקין לו בית דירה". מבקש יעקב מיהודה שימצא לו דירה באיזור גושן הסמוכה למצרים.

שואל ה'באר יוסף': "מדוע היה צריך יעקב אבינו לטרוח כל כך לחפש בית דירה בארץ גושן, במקום לבוא ולהתגורר אצל יוסף הצדיק, בנו, במשך תקופה קצרה?..." הלא אין לו שמחה גדולה כמו להיות ליד יוסף בנו אהובו, ועוד שבכך חוסך טרחה שלימה של בניית בית, רהיטים ושאר טרחה וחפצים?..."

מתרץ הצדיק ואומר: "ואפשר, שלא רצה להיכנס לגור בביתו של יוסף אפילו בדרך ארעית, משום שהבין שכיוון שיוסף מושל במצרים, וגדולי הארץ ושריה נכנסים ויוצאים בביתו תדיר, לכן מוכרח הוא, על אף צדקותו וחסידותו, להתנהג במידת-מה בנימוסי מצרים, וסידור הבית והנהגתו צריך להיות לפי טעם מושל מצרים. ויעקב אבינו חשש פן ידבק בנשים ובילדים איזה שמץ מהם, במלבושים או בשפה ולשון וכדומה, לכן מנע עצמו מלגור בביתו של יוסף אפילו לזמן קצר.

שלה, אשר יגיעו עם בגדי כבוד ורכבי פאר, ושמה יגרמו לאחד מהם פזילה הכי קטנה לעבר עולם החומר – הנוצץ מבחוץ, אך ריק ומופקר מבפנים. מספרים על ר' משה מזרחי ז"ל, תלמיד חכם מקרית הרצוג, אשר קבל הצעה מפתה להיות חזן בחו"ל עם משכורת יפה, אך הוא ויתר על הכל, ונשאר עם משפחתו בבני ברק לחיות חיי צנעה. ומדוע? כדי שהילדים יחיו בחממה של תורה, ולא בתוך ארץ החומר הנראית נוצצת רק מבחוץ.

סכנה חמורה!

חובת קריאה

(סיניות הגאולה)

הדור שלפני הגאולה יעבור טלטלות קשות הנקראות 'חבלי משיח'. בערוב ימיו של רבי אלימלך מליז'ענסק, אמר הוא בשעת רעוא דרעיון של סעודה שלישית, כי בדור שבוא יתגלה המשיח, הקב"ה ימתח, כביכול, חבל ארוך מסוף העולם ועד סופו ובו יאחזו כל עם ישראל, ואז הוא ינער את החבל בכל הכח. רק מי שיחזיק חזק אל מול הטלטלות – יזכה להישאר ולראות את הגואל, וזהו חבלו של משיח.

אחד מחבלי משיח שמגלה הגמרא שיהיו בדור האחרון הוא: "תלמידי חכמים מתמעטים, חכמת סופרים תסרח ויראי חטא ימאסו". יבוזו לאנשים הגדולים והקדושים בעם ישראל. לצערנו הרב, בתקופה האחרונה נשמעים במקומות רבים ניסיונות לזלזל, לבזו ואפילו חלילה לאיים על גדולי ישראל ובני ביתם. הזילזול מגיע בגלל דעתם בענייני וירוס הקורונה והחיסונים, השקפת חייהם על דרכה של תורה, התנגדות למכשירים החכמים ועוד.

ההסתה מגיעה אף דרך הנהגת המדינה, וכפי שטען אחד משרי הממשלה באסיפה עם גדולי הדור לאחרונה, "כי אנחנו כבר איננו בגלות, הדור התקדם וצריך לחיות בעתיד ולא בעבר", עפרא לפומיה. "עיני העדה", מכנים חז"ל את תלמידי החכמים, הרואים למרחקים ומכוונים את כלל ישראל.

הקב"ה משרה את שכינתו עליהם, ורק בזכותם יש לנו ברכה והצלחה. הלא רק בתקופת הקורונה אירע קידוש ה' חוצה מגזרים, כשמרן שר התורה, הרב חיים קנייבסקי שליט"א, הורה בתחילת המגיפה להשאיר את תלמודי התורה פתוחים כנגד הוראת הסגרים. הוא אף הבטיח למנהלים שיפתחו כי הם לא ינזקו כלל, לא בחולים ולא בהפסד כספי של קנסות מהמדינה. והמציאות טפחה על פניהם – כיום המדינה מודה שמערכת החינוך צריכה להישאר פתוחה

תמיד, כדברי מרן בתחילת המגיפה, ואף כל המנהלים שקיבלו קנסות של מאות אלפי שקלים על הימים שלימדו בזמן הסגר – הקנסות התבטלו לחלוטין ע"י המדינה בעצמה, כיוון שעדיין הדבר לא קיבל את סמכות החוק. איזה קידוש ה'! אז אם קשה לך עם מה שגדולי הדור אומרים, אתה יכול להתכוון בבושה ולהתפלל לזכות לאמונת חכמים, אך לבוא ולהגיד שגדולי הדור לא מבינים ח"ו, או שמזינים אותם בשמועות – לא יקום ולא יהיה. "אין הקב"ה מביא תקלה על ידי הצדיקים" (תולין ה). ברגע שהרג יהודי את זכריה הנביא בגלל

שניבא דברים על החורבן הקרב, דמו לא פסק לצאת מהאדמה, ונגבה מחיר כבד של הרג אלפים מעם ישראל עקב כך. אתה מפחד להתחסן? קשה לך לעזוב את המכשירים שאסרו גדולי ישראל? – לכולם יש קשיים וב"ה שנתגבר עליהם, אבל לדעת שמה שהם אומרים זה קודש קודשים, כי השכינה מדברת מתוכם ואין לנו רשות לדבר ח"ו עליהם.

מעשה מעניין במיוחד אירע לאחרונה במעונו של מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, וכך פרטי המעשה: "אחד מתלמודי התורה החשובים בארץ נקלע לקשיים כלכליים כבדים, וחיפש מזור ומרפא על מנת להמשיך בקיומו. עשרות תלמידים הלומדים בו ומקבלים יחס חם ואוהב, רוצים להמשיך להגיע אליו. בצר להם, פנו הם אל מרן שר התורה בבקשה לעזרה ולהצלת המוסד. רבי חיים קנייבסקי התרגש מאד מהמקרה, והחליט באופן משונה מהרגיל, לכתוב מכתב בכתב ידו, בו הוא מבקש בכל לשון של בקשה לעזור בתמיכה במקום.

מנהל התלמוד תורה יצא בהתרגשות עצומה מביתו של הרב, ועבר בין גבירים ידועים לבקשת עזרה כשהוא מראה להם את המכתב של מרן הרב חיים קנייבסקי שליט"א. והנה, כשראה אחד הנגידים הידועים את המכתב של מרן, הוא פנה למנהל התלמוד תורה ואמר לו: "אני מעוניין להיכנס יחד איתך אל מרן שר התורה, וכמה שהוא יגיד לי לתרום – אתן". שמע זאת מנהל התלמוד תורה והתרגש עד למאד.

הם נכנסו יחדיו בחרדת קודש אל חדרו של מרן שר התורה, כשמנהל התלמוד תורה פונה אל מרן ושואל אותו: "רבנו, הנגיד היקר שלצידי, אומר כי הוא מוכן לתרום כל סכום שהרב יפסוק. מה הסכום שפוסק הרב להצלת המקום?". הרב קנייבסקי היישיר מבט לעבר הנגיד, ואמר: "שייתן פחות משווה פרוטה". הנוכחים היו בהלם. הם חשבו שמא הרב לא הבין את השאלה וחזרו על הדברים, אלא שהרב הגדיל לענות ואמר: "שלא ייתן כלום", וחזר ללמוד. הלם מוחלט שרר בחדר, אלא שרק הנגיד לא התרגש מדברי הרב. "אין לי מילים", אמר הנגיד למנהל התלמוד תורה ביציאה, כשהוא מתפעל מאד ומחייך, "רוח הקודש של ממש מפעמת בקירבו של מרן הרב קנייבסקי". "למה אתה מתכוון?", התפלא המנהל. "אומר לך את האמת", הרכין הנגיד את ראשו, "את הכסף שלי אני מרוויח בצורה האסורה על פי התורה. זהו אינו כסף כשר. אין הרבה אנשים שיודעים מכך, אלא שכעת הרגשתי הזדמנות לפרסם את שמי כמי שהרב קנייבסקי תומך ומעריך את ממונו ככסף כשר, ולכן ביקשתי ממך שמה שהרב יפסוק שאתן – אעשה.

אני המוס מכך שהרב ראה זאת ברוח קודשו, שניסיתי להשתמש בברכתו והסכמתו כאישור לכסף שלי. הרבנים הללו רואים למרחוק, דברים שאנשים רגילים כמונו לא רואים", חתם. וכל מילה מיותרת!!!.....

פרסומת הזהב

במה (ע) מסירות (ע)

– המשך מעמוד 1 –

"אני חושב שנשאיר את שלט הפרסום ריק מתוכן", אמר הנגיד. אלא, שאז נזעק הנציג ממקומו ואמר: "אני מצטער, אך אינך יכול להשאיר את שלט הענק ריק. זה הפסד ונזק לחברת הפרסום, ועל כן הינך חייב להציב פרסום מסוים". שקט נוצר בקו. הנגיד חשב כמה שניות ואז עלה רעיון במוחו: "אשמח שתעשו לי שלט ענק שבו כתוב – "בעוד 90 יום..."

וביום השני לפרסום, יהיה כתוב בשלט: "בעוד 89 יום...", כך בכל יום שעובר תרשמו בשלט את מספר הימים שנותרו לי בהשכרת השלט". הנציג מעולם לא נתקל בלקוח כזה. סתם לפרסם משפט: "בעוד 89 יום... בעוד 88 יום...", ללא שום תוכן, בעוד שהינך משלם סכום גדול של \$1,000 דולר ליום, הרי זה בזבוז של ממש. אך לנגיד לא היה משנה מה יהיה

כתוב בו, העיקר שתמונות השחף ירדו מהשלט, ובכך תינצל רוחניותם של מאות הבחורים הלומדים בישיבה. השלט יצא לדרך. ביום הראשון, רואים כל העוברי אורח שלט ענק מימדים שכתוב בו: "בעוד 90 יום...", למחרת: "בעוד 89 יום...", וכן הלאה. השלט המיסתורי גרם להתעניינות רבה אצל כל מי שראה אותו.

"מה בדיוק הולך להיות בעוד 89 יום?", תמהו כולם. אלא שאף אחד לא דימיין עד כמה התעניינות גדולה יגרום אותו שלט. תושבי האיזור כולם היו דרוכים מיום ליום, מה אומר אותו שלט, והדבר הכה גלים רבים עד כדי כך שהגיע אל כלי התקשורת בארה"ב, ואף

עיתונאים ועסקנים רבים ברחבי המדינה ניסו לדעת בכל כוחם במה מדובר. פרסום כזה חזק ועוצמתי עוד לא נראה בלוס אנג'לס וסביבותיה. כולם מנסים לראיין את הנגיד על דבר הפרסום, אך הוא עונה לכולם במילה אחת: "מדובר בהפתעה".

רק הקב"ה בכבודו ובעצמו, ידע איזו מסירות נפש גדולה ועצומה עשה הנגיד למען שמירת קדושתם של עשרות בחורי ישיבות – \$90,000 – כמעט 300,000 ש

רק בשביל להציל יהודים מהיכשלות בעוון. איזו גדלות! איזו עוצמה! והנה, ימים אחרונים לפני הגעת הפרסום לסיומו, כאשר כל כלי התקשורת והסביבה הגיעו למתח שיא, כשכולם משוועים לדעת מי הוא זה ואיזה הוא שעשה פרסום כזה ארוך של 90 יום בשביל פרסומת חד פעמית.

לפתע, התקשרו אל הנגיד מחברת 'קוקה - קולה' ואמרו לו: "ראינו את השלט שלך, ואת ההתעניינות העצומה שהוא גרם בכל רחבי ארה"ב, ולכן יש לנו הצעה מפתה בשבילך – תן לנו את הזכות לפרסם ביום ה-90, היום האחרון לפרסום, פרסומת שלנו, המשווקת את הקולה שלנו. ובתמורה אנו נשלם לך על היום האחרון של הפרסום לבדו, סכום

של \$3,000,000. הנגיד כמעט נפל מהכיסא והיה המום. חברת קוקה קולה מוכנה לשלם לו סכום עצום של 3 מיליון דולר, שהם 13 מיליון ש"ח ליום אחד של פרסום, בכדי להרוויח פרסום רב מימדים.

"בערב חג החנוכה האחרון, לשנת התשפ"ב", סיים הרב גרוס את המעשה המופלא, "הסכים הגביר היהודי להצעה, וקיבל מחברת 'קוקה קולה' 3 מיליון דולר – כ-13 מיליון ש"ח.

והכול, בזכות המצווה שעשה והדאגה שלו לשמירת קדושת בחורי ישראל. "ברוך משלם שכר טוב ליראיו", אומרים אנו כל יום ב'ברוך שאמר', "ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים", אומר דוד המלך בתהילים, "לא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם".

אם עשית מסירות נפש לכבוד ה', ויתרת על כסף, עבודה וכבוד כדי לשמור על רצון. לא הלכת למקום לא טוב, למרות שיכלת להרוויח מזה כסף טוב ועבודה טובה – הקב"ה ישלם לך על זה במזומן. שאף על פי שלא מקבלים שכר על המצוות בעולם הזה, אך על מסירות נפש ועשייה מעל הטבע לכבוד ה' – הקב"ה מחזיר ומשלם מיד.

300,000 ש"ח הוציא הנגיד מכיסו כדי להציל בחורים מראיות שאינן טהורות, וזכה ב-13,000,000 ש"ח! עשית מסירות נפש לכבוד ה'?! בעקבות שהתגברת לכבוד ה', אתה חושב שהפסדת?! – זו טעות נוראה. בקרוב מאד תראה את השכר הרב שהבאת על עצמך בזכות אותה התגברות, מפני שה' יתברך משלם שכר טוב ליראיו. התגברת? – זכית!.

לתגובות: 052-715 1858
רחוב משה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל
daniel777achiel@gmail.com

תפילה בעד החולה
אנא העתירו לרחמי עמיים לרפואת
חיים נהורי בן מיטל רבקה
ה' ירפאהו מכל חוליו

ההקדשה המרכזית
העלון מוקדש לרפואה והצלחה: משפ' שחב הי"ד, מש' אטרדיג, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, אבשלום בן ויולט, אסתר בת מרים, אהובה בת אסתר, שושנה בת נינה. לע"נ: אורי בן סלימה, אמיר בן גזור, בוריס בן ברכה, גילה עטר בת רחל וצדוק.

קו היטועות העולמי!
התקשרו: 0733834050 לחצי: #2448 ואח"כ הקישו 5

חידה
כיצד יתכן אדם שאינו אוכל,
אך צריך ליטול את ידיו?
αααααααααα αααααα αααααα αααααα αααααα
αααααα αααααα αααααα αααααα αααααα
αααααα αααααα αααααα αααααα αααααα
αααααα αααααα αααααα αααααα αααααα

מדרשיית נוער שלך
למדרשייה מצליחה באיזור המרכז זרוע
סיוע ועזרה להמסך הצלת נשמות יהודיות.
הרב יעקב - 050-4199041

סגולה לשמחת השבת

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שְׁנָא מְפָרָאֵהִישְׁט זיעוועכ"א

סגולת הצדיק משטפנשט זיע"א

אבי זיע"א [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], **אמר:** מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זיע"א, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי פרשת שמות - שובבי"ם חשפ"ב

גליון 61

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

הנהגות פראהבישט

הנהגות ישרות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספרי תלמידי הבעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוזיין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

השתלח
הטב קדיש
מדיין
כו הדי"ק רבי
אברהם המלאך
כו הדי"ק המניח
והדל מסעווי"ש

ווארט השבוע

שובבים - ימי תשובה
בפראהבישט לומדים איך להיות שברי כלים סיפור נאה מהתקשרות תלמידיו אליו ואשר תוכו רצוף גם במוסר השכל, סיפר הרב החסיד הישיש רבי מרדכי אהרן פישמאן ז"ל ששמעו מפי חסיד קמאי.
הרה"ק רבי דובער מליובאוויטש זיע"א היה מספר שבנוסעו פעם בדרך, ראה קבוצת אברכים חסידים שהיו נראים לו כבני עליה, בשחתו איתם, אמר להם: "אילו הייתם מתקרבים אלי, וואלט איך איך געמאכט פאר 'כלים' (היית מעלה אותכם להיות בבחינת 'כלים' שלמים). הפטיר אחד מהתורה והשיב לו בהכרזה ובהדגשה: "מיר האבען א רבי'ן אין פרוהובישט, הייסט ער רבי שלום, ארבעט ער מיט אונז אז מיר זאלן זיין ביי זיך 'שברי כלים'. ווילט איהר אונז מאכען פאר 'כלים'?" [...] שו רבי בפרוהובישט, רבי שלום שמו, הוא עובד איתנו שנחזיק את עצמנו לשברי כלים, ואתם רוצים לעשות אותנו ל'כלים שלמים'!"]

חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי (תנ"כ"א פכ"ה)
הרה"ק רבי שלום מפראהבישט אמר אודות העשיות והכוונות בדורות הללו שהדרך בבתי תיאטראות לאחר שגומרים המשחקים המאולפים לשחק עושים לבדיחותא שמניחים חתיכת קש על הקרקע ואחד מראה גבורתו שקופץ מעבר לקש וכולם צוחקים ואומרים 'אויך מיר א קונץ?' גם זה לחכמה יחשב, כן כל מה שאנו עושים ופועלים בדורות אלו לכלום יחשב אל מול מה שפעלים ראשונים כמלאכים בדורם.

הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים זצוק"ל מאמר מרדכי ירושלים תשס"ב ח"ב ע"ב קכ"א

והיכל, תתבודד פעם אחת בבקר כשתקום ותפנה. ואם הפנה צלול וזה תעמד בגדלת הבורא ובשפלות עצמך, ומיילא תבוא לידי 'יראה', שלא לעבר מצותיו ושם"ה לא תעשה שהם נקראו 'רע', ופוגם על ידם שרש נשמתו, ומכניס שם רע בהיכל המלך חס-ושלום, פי בהיכל המלך שם

שלמות שלום - השלמות וציונים

איובא לידי יראה פנימית מחמת גדולתו וכו'. דברים אלו כתב רבינו בהמשך לדבריו לעיל בזה הלשון: והכלל, תתבודד פעם אחת בבוקר כשתקום ותפנה, ואם המח צלול וזך תעמוד בגדולת הבורא ובשפלות עצמך, ומיילא תבוא לידי יראה, שלא לעבור מצותיו ושם"ה לא תעשה שהם נקראו 'רע', ופוגם על ידם שרש נשמתו, ומכניס שם רע בהיכל המלך חס-ושלום, כי בהיכל המלך שם שרש 'נפש רוח נשמה' שלו, ו"היכל" גימטריא אדנ"י. וחס-ושלום כשאבר אחד מטונף כביכול מטונף היכל המלך, מלך-מלכי-המלכים הקדוש-ברוך-הוא, ומפריד חס-ושלום המלוכה מהמלך, בשביל עיונותיו שעברו עליו, ואיך ישא פנים לעמד לפני המלך כו'. והנה מה שכתב 'נמצא על ידי עיונותיו מפריד אותה משרשה חס ושלום ומכניס וכו'', ציין רבינו את המקור לדבריו בספה"ק ראשית חכמה (שער היראה פרק יג אחר מסכת גיהנם) וזה לשונו: ענין טהרת הנשמה בנהר דינור פירשו בתקונים (ד.) זה לשונם "ואני בתוך הגולה על נהר כבר, דא נהר דינור נגיד ונפיק מן קדמוהי אלף אלפין ישמשוניה ורבוה רבבן דמלאכיא קדמוהי יקומו"ן וכו' (דניאל ז י), וטבלין נשמתין בהאי נהר דינור מזוהמתן דמזוהמין בעלמא שפלא עכ"ל. ופירש מורי ז"ה על ענין זה, בטעם למה יוצרכו הנשמות אחר שנטהרו בגיהנם לטבול בנהר דינור, ואמר כי יש ב' מיני טהרה לנשמה, האחת בגיהנם שבארץ, והוא לטהר על מה שפגמה בהתחממה

וכן כתב בסוף שער היראה (פרק טו) וזה לשונו: בהיות הצדיק מתקן מעשיו באופן שהוא נקרא בשמו של הקב"ה - רחום צדיק חסיד, השכינה הנקראת כבוד מתתקנת, ולא נברא הצדיק אלא לתקון כבוד השכינה שהתעוררותה תלוי בתקון התחתונים, כדפירשו בזהר (בראשית לה.) בפסוק (בראשית ב ו) ואד יעלה מן הארץ וגו', וכן בפרשת תרומה (קנה): בפירוש פסוק (תהלים קיט, קכו) עת לעשות לה', שאמר בזמנא דישאל משתדלי באורייתא ההוא עת מהימנותא מתתקנא בתקונהא ומתקשטא בשלמותא כדקא יאות, ובזמנא דישאל מתבטלי מאורייתא כביכול ההוא עת לאו איהו בתקונהא ולא אשתכח

בשלימו ולא בנהורא, הה"ד עת לעשות לה' וגו', עכ"ל לענינו. והוא ענין "צור ילדך תשי" (דברים לב יח) שפירשו בזהר (תרומה שם) ופירשו רבותינו ז"ל גם כן (אי"כ א לג) שישראל מוסיפים כח בגבורה של מעלה או מתישין כח וכו', נמצא העושה תורה ומצוות נותן כבוד ליצרו, שהרי כל הנבראים עושים כבודו ורצונו ומי שאינו עושה מצוות פוחת כבוד יוצרו.

המשך בעמוד <<3

הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן ז"ע לרגל יומא דהילולא כה טבת תר"ה

ברכוני לשלום

סגולות נפלאות לשבת שמחה ולחיוזק הסגולה "שכל המזכיר בליל שיש את זכות רבינו שלום הגדול יזכה לשבת שמחה".

אהבתי את השבת והייתי יוצא לקראתה בכל לבי ובצאתה משלחה בשרים

מהיום אשר ידעתי השם הנכבד והנורא ואשר בראני, ולמדתי מצות ה', לעולם אהבתי את השבת, ובטרם בואה הייתי יוצא לקראתה בכל לבי, גם בצאתה הייתי משלחה בשמחה ובשרים. אגרת השבת לרבי אברהם אבן עזרא

מצוה שישב וירגן שבחות בשבת

"ויברך אלהים את יום השביעי" ולא פירש במה, אלא באותן דברים שקלל איוב את יומו "תשכון עליו עננה" "אל יחד בימי שנה, ואל תבא רגנה בו, יקבואו אוררי יום העתידים, עורך לויתן" (איוב ג-ה) מכלל שביריך את השבת באור ומצוה שישב וירגן שבחות שנאמר (תהלים צב א-ב) "מוזמר שיר ליום השבת טוב להודות לה' ולומר לשמך עליון". ויש לשמוח בשבת בפקודי ה' ישרים משמחי לב.

ספר חסידים (רעא)

טוב להודות לה' ביום השבת

יום השבת טוב להודות בו לה' משאר ימי השבוע כי האדם פנוי מעסקי העולם ונשמתו נח מטרדת הגוף ומתעסקת בחכמה ובעבודת האלהים, וטוב לומר לשמך עליון כי הנשמה העליונה תמצא מקום לשבח לך שאתה עליון.

רד"ק (תהלים צב ב)

עבודת הזמרה על שלחנו בשבת וי"ט

אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ו א) במקום רנה שם תהא תפלה. שמע מינה שצריך לומר רנות ותשבחות בבית הכנסת. ובפרט בשבתות ובמועדים ראוי להרבות בשירות בבית הכנסת.

וכל אחד ישורר על שלחנו שירים נאים מעניינא דיומא, דבר בעתו מה טוב, וזה עבודת השם חשובה מאד שכל מלאכי מרום וכל צבא המרום משתמשים בה, וזוהי עבודתם, וכלם פותחים את פיהם בשירה ובזמרה כמו שאנו אומרים ביוצר. פלא יועץ (ערך שיר)

ע"י שמחה במלכות שמיים וכל לבא לשמחת שבת קודש

"והיה ביום הששי" וגו' (שמות טו ה). יש לפרש והיה לשון שמחה (בראשית רבה מב ג), כי השיר שהלויים היו אומרים בו ה' מלך גאות לבש גו' (תהלים צג א), והוא ענין הארות היום, כי ביום הששי גמר השי"ת הבריאה ומלך עליהם, וזה ענין יום הששי להיות האדם שמח בהמלוכה שמלך השי"ת על מעשיו, וזה הכנה על שבת קודש, כי על ידי שמחה במלכות שמים יוכל לבוא לשמחת שבת קודש, כמו שאומרים ישמחו במלכותך שומרי שבת.

אמרי הר"מ (שבת ומועדים ח"ב ע"ד)

השמחה והחשק הם ההכנה לשבת

"והיה ביום הששי והכינו" (שמות טו ה). והיה לשון שמחה (בראשית רבה מב ג). שעל ידי החשק והשמחה בערב שבת לקבל שבת קודש. זה ההכנה לשבת לעורר הארת השבת. שפת אמת (בשלח תרל"ג)

ע"י שמחה במה שמשמח עצמו זוכה לנחלה בלי מצרים

שיש שמחה כשעובדים את הבורא ברוך הוא ויש עוד שמחה ששומח את עצמו במה ששמוח בעבודת ה'. וזהו הרמז בפסוק שוש, יש לי שמחה במה שאני אישי בה'. וזהו הרמז 'כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים' (שבת ק"ה). כי כששומח עצמו בעבודת ה' יש לו שמחה גם כן במה ששומח עצמו בעבודת ה' ויש עוד שמחה מזה השמחה במה ששומח עצמו בשמחת עבודת ה' ויש עוד שמחה מן השמחה. וזהו עד אין סוף, ולכן נותנין לו נחלה בלי מצרים. קדושת לוי (ליקוטים)

מצבת הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן בטיטשלינק

מתולדותיו

הרה"ק רבי משה צבי גוטרמן ז"ע נולד בשנת תקל"ה לאביו הגה"ק רבי שמעון שלמה גוטרמן ז"ע שהיה המגיד מסאווראן. עוד בהיותו צעיר לימים ידע בעל פה את כל סדר ניקין, ועלה ונתעלה בלימוד ובקנין תורה עד שיצא שמו על פני כל

הארץ כגדול כנגלה ובנסתר. בהגיעו לפרק האיש מקדש לקחו הרה"ק המגיד רבי דוד מסטעפנין ז"ע, תלמיד מרן הבעל שם טוב הקד' ומרן המגיד הגדול ממעזריטש ז"ע, כחתן לבתו.

היה שואב בצמא מבארותיהם של הרה"ק רבי אריה לייב ז"ע הסבא משפאלי, הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' ז"ע, הרה"ק רבי לוי יצחק מאבארדיטשוב ז"ע, הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא ז"ע.

התפרסם כאחד מגדולי האדמו"רים באוקראינה, ומלבד מה שנתפרסם כגדול בתורה, התהלכו אודותיו

מה שאמר על רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט ז"ע

מרוב דביקותו הרה"ק מפראהבישט ז"ע לא האריך ימים

ענהו הרה"ק מסאווראן כמסתפק 'וכי זה יוכל להיות?' אמר לו הרה"ק מרוז'ין: 'הלא זה היה זקני המלאך הקדוש'.

השיב לו הרה"ק מסאווראן: באמת לא האריך ימים בעולם.

אח"כ אמר מרן הס"ק מרוז'ין ז"ע על אביו רבי שלום ז"ע גם כן שהיה בדביקות בלי הפסק, וגם עליו אמר הרה"ק מסאווראן ז"ע שלא האריך ימים על ידי זה.

ויאמר מרן הרה"ק מרוז'ין ז"ע עוד שכן היה גם אחיו הרה"ק רבי אברהם מלי מפראהבישט ז"ע.

וגם עליו אמר הרה"ק מסאווראן שבאמת גם הוא לא האריך ימים.

וענין מרן הס"ק מרוז'ין ז"ע ויאמר להרה"ק מסאווראן ז"ע 'מה השייכות של אריכות ימים, וכי באים לעולם כדי להתייבש כאן? והלא באים לעולם הזה רק לעשות ולהשלים מה ששייך לטובת נשמתו, וכשמשלימים

קברי צדיקי בית סאווראן בטיטשלינק מצידם האחורי

ראה בכרם ישראל (עמ' 40): הרה"צ רבי שלום [מפראהבישט], דרכו בקודש היה גבוה ונישא מאוד, ומרוב אהבתו ודביקותו בוראו יתברך היה מרגלא בפומיה המילות האלה בלשון פולגית: 'מויע קאכאנא'. ובנו הרה"ק מרוז'ין אמר עליו, אשר היה בדביקות גדול בלי הפסק. והרה"ק רבי משה מסאווראן אמר, שעל ידי דביקותו מאוד כנ"ל, על כן לא האריך ימים.

סיפור זה מפורט יותר בספר דברי דוד (ליקוטים, דף קטו). כפי אשר סיפר זאת הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב ז"ע, שכאשר התראה הרה"ק רבי משה מסאווראן ז"ע בפקודת הקודש של מרן הרה"ק מאפטא ז"ע עם מרן קדוש ישראל מרוז'ין ז"ע, כיבד אדמו"ר מרוז'ין את הרה"צ הקד' מסאווראן עם כיבוד כנהוג, ואחר כך שאל מרן הס"ק מרוז'ין את רבינו הרה"ק מסאווראן ז"ע 'התאמינו שיש צדיק אחד שהוא דבוק תמיד בהבורא עולם בלי הפסק רגע?'

קדושת גופו של מרן קדוש ישראל מרוז'ין זי"ע

בספר תפארת ישראל מובא מה שסיפר הרה"ח המפורא רבי משה לייב קארסטשיוויער ע"ה שכאשר סיפרו לפני הרה"ק מסאווראן שמרן הס"ק מרוז'ין זי"ע ביקר במדינת וואלחייא בעיר יאסי, בשנת תקצ"ד, וקיבל מהם הרבה כסף, אמר הרה"ק מסאווראן בזה הלשון: 'אוי! ביז די וויסטע הויט איז נאך דא אויף דעם מענטשין האט מען נאך קנאה. נאר וואס איז די חידוש, מיט דעם וואס ער איז געבוירען געווארן, איז אונז די זיבעטע הויט אפגעקראכין'. (כל זמן שהעור הלבן ביותר - כוונתו לגודל קדושת גופו של הרה"ק מרוז'ין - עדיין על אדם זה, הרי שזה גורם לקנאה. אלא מה החידוש בזה, כי הרי הוא נולד עם גוף קדוש כזה שאנו הוצרכנו לפשוט שבע עורות בגודל העבודה כדי להשיג את גודל עבודתו).

ביתו של הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן זי"ע בטשיטשלינק

<< המשך הנהגות פראהבישט מעמוד 1

וכן אמר בתנא דבי אליהו הובא בילקוט בריש יחזקאל (רמז שט) בפסוק בן אדם (יחזקאל ב א), זה לשונו בן אנשים כשרים בן אנשים צדיקים בן גומלי חסדים בן שמבזים עצמם לכבודי ולכבודם של ישראל. דבר אחר בן אדם משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שמרדו עליו אשתו ובניו עמד ודחפן מביתו והוציאן לחוץ, לימים שלח והביא בן אחד מאצלה, אמר לו בן פלוגית בא ואראך ביתי וביתי שכניתי שיש לי חוץ מאמך, כלום פחת כבודי ושכניתי אף על פי שאמך עומדת בחוץ, לכך נדמה ליחזקאל בן בוזי הכהן, שנאמר (יחזקאל א א) ויהי בשלשים שנה וגו' זה שנה ראשונה, אבל בשנה (שם א ד) וארא והנה רוח סערה וגו' ומתוכה דמות ד' חיות, לאחר שהראהו כל המרכבה אמר לו בן פלוגית זהו כבודי וכבדתי אתכם מכל אומות העולם, כלום פחת כבודי או בית שבנתי, (נ"א או שכניתי). שנאמר (שם מג יא) ואם נכלמו וגו', שמא תאמר אין לי מי שעובד אותי והלא כבר יש לי תתקו אלפי רבבות של מלאכי השרת שהם עומדים לפני ומקדשים שמי הגדול בכל יום תמיד מיציאת החמה ועד שקיעת החמה ואומרים קדוש קדוש קדוש, ומשקיעת החמה עד זריחת החמה אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו, ואין צריך לומר ע' לשון שבארץ. ומפני מה אתם עושים דברים מכוערים ודברים שאינם ראויים ומבעטים אתם ביסורין, אבל אעשה למען שמי לבלתי החל, עכ"ל. וקרוב ללשון הזה הובא בסוף ספר ויקרא רבה ומשמם הגהתי הלשון והוספתי בו קצת. עכ"ל ספר ראשית חכמה.

וכתב רבינו עוד 'וגם בתומרי דבורה פרק ט' כתיב בחינת יראה וכו'. וזה לשון קדשו: עוד ממדת המלכות מדה חשובה מאד, שער העבודה כולה, והיא ליראה את ה' הנכבד והנורא. והנה היראה מסוכנת מאד לפגם ולהכנס בה החיצונים, שהרי אם הוא ירא מן היסורים או מן המיתה או מגיהנם הרי זו יראת החיצונים, שכל פעולות אלו מן החיצונים. אמנם היראה העיקרית ליראה את ה', והוא שיחשוב בשלשה דברים, האחד להיות גדולתו של יוצר הכל על כל נמצא, וכו'. השני, כאשר ידמה השגחתו תמיד שהוא צופה ומביט בו, וכו'. השלישי, היותו שורש כל הנשמות וכולן מושרשות בספירותיו, והחוטא פוגם היכלו, ולמה לא יירא היאך יהיה היכל המלך מלוכלך ממעשיו הרעים.

אחר השיחת קודש הלז יצא הרה"ק מסאווראן זי"ע ברוגז ולא רצה לטעום מהכיבוד שנתכבד בו. מקורבו של הרה"ק מסאווראן שליווהו בבואו להרה"ק מרוז'ין זי"ע שאלו בחוץ 'למדנו רבינו כוונת התנהגותו, הלא כל מטרת ביאתכם להתראות עם הרה"ק מרוז'ין היה בפקודת הרה"ק מאפטא זי"ע כדי שיהיה שלום ביניכם, ולמה היה לכם להביאו למצב כזה שיגרום להמשיך במחלוקת.

ויאמר לו רבי משה זי"ע אסביר לך כוונתי, דבאמת גם אני ידעתי מה היה ענין הכעס של הרבי ר' ברוך זי"ע, ומה שאמר 'לא סבירא לי זה' וכל ההמשך שבא אחריו, היה כדי להקניט את הרה"ק מרוז'ין כדי להבין ולראות גם הכעס של הרז"ינער.

סיבת המחלוקת בין הרה"ק מרוז'ין זי"ע להרה"ק מסאווראן זי"ע

עוד סיפר מרן הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע בעת אשר דיבר מענין אמונת חכמים ואמר: אבי [מרן הס"ק מרוז'ין] זי"ע היה חד בדרא באמונת חכמים, אמונת חכמים הוא ענין אין סוף, ויש כמה וכמה מדריגות גבוה מעל גבוה.

אחר כך המשיך ואמר: בענין המחלוקת שהיה בין אבי זי"ע ובין הרה"ק מסאווראן זי"ע טעו כל העולם, כי באמת היה אבי זי"ע מחזיק ממנו עולם ומלואו, רק אבי זי"ע ידע שלפי גודל מדרגתו של הרה"ק רבי משה, היה ראוי להגיע למדרגה יותר גבוהה באמונת חכמים, כי הוא דבר שאין לו סוף, ועל זה היה כל

הקטגוריא ביניהם, - וסיים הרה"ק מטשארטקוב באמרו - ואבי זי"ע היה חד בדרא באמונת חכמים.

דלת הכניסה לביתו של הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן זי"ע בטשיטשלינק

בית הכנסת של הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן בעיר טשיטשלינק בשממנו

העבודה ישובו וילכו למו למקור מחצבתם.

משה רבינו - כולל דעת כל כלל ישראל

אחר כך שאל הרה"ק מרוז'ין את הרה"ק מסאווראן זי"ע, הלא הייתם אצל הרבי רבי ברוך זי"ע, מה תאמרו על הכעס שלו.

ענה רבי משה זי"ע 'לא סבירא לי זה', כי אפילו במשה רבינו ע"ה מצינו בדבריהם ז"ל (ילקוט שמעוני מטות תשפ"ו)

שאמרו בא לכלל כעס בא לכלל טעות ונתעלמה ממנו הלכה.

אמר לו הרה"ק מרוז'ין 'לא כן הוא, אני אפרש לכם כוונתם ז"ל, משה רבינו היה כלל הדעת של כל ישראל, וכשבא לכלל כעס, פירושו כשבא כעס להכלל, היינו להצדיק שהוא כלל הדעת של ישראל, מהו הטובה שנצמצם מזה? 'בא לכלל טעות ונתעלמה ממנו, פירושו, על ידי זה באים להכלל היינו להצדיק, אלו הנשמות שהם בבחינת 'טעות ונתעלמה' היינו טועות ונעלמות ונדחות למדריגות התחתונים, ועל ידי הכעס של הצדיק 'ממנו הלכה' פירושו, הצדיק

מוציא מהנשמות הטועות והנעלמות 'הליכות עולם לו' שמתקנם ומעלים לשורשם.

{ אז נדברו }

פרשת שמות תשפ"ב | לסדר: "ותחיי את הילדים" | גליון מספר: 539

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

0795319191

רוצה שעוד אנשים יקראו, כמון, את
העלון? קדימה!
זה הזמן להצטרף לשותפות בהו"ק
להחזקת העלון...
ותהפוך שותף קבוע בזכויות
החזקת העלון!!

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!:

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799 654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052 7683095

תודה מראש!!!

למה הנשמה מאבדת סבלנות ברגע שהיא יוצאת מהגוף???

בכל מה שנוגע לנפטרים ולויות יש לנו הרבה רגישות... ביזיון המת... לועג לרש... חסד של אמת... אנחנו משתדלים לא להקל ראש בצורך של נפטרים... **אבל יש משהו אחד שאני משום מתקשה לרחם על הנפטרים!!** הנושא הזה של הלנת המת... שכידוע: יש עניין כמה שיותר מהר לקבור את הנפטר... (והיו צדיקים שדרשו בתקיפות שבלוויה שלהם לא יחכו לאף אחד... שיהיה כמה שפחות זמן בין היציאת נשמה לקבורה...) **ולמה?? כי כידוע:** כל זמן שאין קבורה הנשמה עדיין אגודה כאן בעוה"ז בעל כרחיה, ויש לה צער נורא ואיום **מכל רגע נוסף** שהיא צריכה להישאר כאן בעולם הזה... ולכן צריך לזרז כמה שיותר את הקבורה... **כאן!! לפרט הזה מאוד קשה לי להתחבר...** כי... כי מילא הגיהנם... מילא חיבוט הקבר וכף הקלע... אין לי מושג מה שזה... ואם כתוב שזה צער נורא לנשמה אני מבין שזה באמת נורא... אבל להגיד שיש לנשמה צער כל רגע נוסף שהיא נשארת בעולם הזה? נו באמת... סו"ס גם הנשמה שלי ושלך נמצאות פה בעולם הזה... ואני מסכים שלנשמה שלנו לא כככזה נחמד פה בעולם הזה... לפעמים הנשמה שלי ממש סובלת בעוה"ז... אבל יאמר לשבחה שהיא מחזיקה מעמד... יש לה הרבה סבלנות... כבר שנים היא סובלת בדומיה ואף פעם לא עמדה עם סטופר... (היא לפעמים מחכה לנו הרבה זמן עד שאנחנו מתעוררים בבוקר... מי כמוה יודעת להתאזר בסבלנות) אז מה קרה כשלהבדיל בין החיים ובין החיים... למה כשמישהו נפטר... פתאום הנשמה שלו מאבדת לגמרי את הסבלנות והיא עומדת על קוצים?? תבין: סבתא שלי נפטרה בגיל 94... אני הכרתי את הנשמה שלה... 94 שנים הנשמה שלה החזיקה פה מעמד... לא התלוננה... אף פעם לא נשפה בעורף לאף אחד... אז מה קרה כשסבתא שלי נפטרה פתאום הנשמה שלה עמדה עם שעון ולא יכולה לחכות אפילו יום אחד נוסף?? מה קרה נשמה... החזקת מעמד 94 שנים... את לא יכולה לחכות לנו עוד כמה שעות??

וכמובן שהשאלה היא בשביל התשובה... והתשובה כמובן פשוטה מאוד:

יש הבדל ת ה ו מ י בין הנשמה כשנמצאת בתוך הגוף... לבין הרגע שאחרי... **העניין הוא:** שהנשמה מצד עצמה לא מתאימה בשום כיוון לתנאי ה"מזג אויר" של העולם הזה... בשביל הנשמה כל רגע שהיא בעולם הזה זה הגיהנם בעצמו... רק לנסות להמחיש: זה כמו שניקח בן אדם באמצע הקיץ כשהוא לבוש חולצה וגופיה קצרה... ובבת אחת נזרק אותו בקוטב הצפוני עם 40 מעלות מתחת האפס... כל שניה שהוא נמצא שם זה כפור בלתי נסבל לחלוטין... וזה עניין של שעות עד שהוא יקפא למוות... זה סבל לא יתואר!!!! (קשה לנו לדמיין אותו...)

וזו דוגמת חיוורת להתאמה של הנשמה מול התנאים הארציים של עולם שלנו... אבל תכל'ס... מה אפשר לעשות... סו"ס ה' נתן לנשמה תפקיד מאוד איסטרטגי ונחוץ... ואת התפקיד הזה היא יכולה לבצע רק בקוטב הזה שנקרא העולם הזה... רק שם יש את המכרה זהב שממש אפשר לדלות כסף צרוף בעליל לארץ מזוקק שבעתיים... (אגב: במקרה זה גם נכון ביחס לסיביר... בסיביר יש אוצרות טבע עשירים שאין במקום אחר... אבל בגלל התנאים הבלתי נסבלים כולם מוותרים על זה... רק בשלטון הקומוניסטי שהיה קובע עובדות בשטח היה אפשרות לשלוח לארץ גזירה... ואז היו מנצלים את האוצרות טבע האלו) ולכן היות ורצה הקב"ה לזכות את ישראל... וה' יודע מה הנשמה יכולה להרויח בכל רגע נוסף שהיא נמצאת כאן בעוה"ז ויכולה לפעול דווקא מכאן גדולות ונצורות!!! לכן ה' מלביש לנשמה מעיל עם פרווה מאוד עבה ומגושמת שקוראים לה "גוף האדם"!!! למעיל גוף הזה יש שכבות ע"ג שכבות של ארציות וחומריות... וברגע שהנשמה נכנסת לתוך המעיל הזה- הגוף... כעת מתאפשר לה לרדת לעולם הזה ולשרוד את התנאים שכ"כ לא מתאימים לה... הגוף עושה פה תפקיד של ממיר... הוא פשוט מנמיך ומחשיך את האור של הנשמה למינימום מתח גבוה... וכך הנשמה מסוגלת איכשהו להתנהל כאן על חומר מרדים!!!

נכון שעדיין רע לנשמה פה... סו"ס מכסא כבוד חוצבה (הנשמה) לגור בארץ ערבה... אבל היא מחזיקה מעמד... מתאזרת בסבלנות... כי סו"ס יש לה בגדי עבודה!! יש לה מעיל מתאים שעוטף אותה ומאפשר לה לשרוד ולהמשיך לפעול... והנה!! יום אחד הגיע זמנה של הנשמה להיפרד מהגוף... **ואז לראשונה** ה' לוקח מהנשמה את המעיל... ואז בבת אחת **הנשמה לא יכולה לסבול אפילו רגע אחד** להיות כאן בעולם הזה... כן... הנשמה של הרב שטיינמן שהחזיקה פה מעמד מאה שנה ויותר... היא בעצמה דרשה להגיע למנוחתה תוך ששעות מהפטירה... כי כל רגע נוסף זה כמו ניתוח ללא הרדמה... **זה ההבדל התהומי בין הנשמה ברגע שלפני לרגע שאחרי!!!**

כל זמן שהנשמה בקרבי... יש פה כמויות של מורפיים וחומר משתק שמאפשר לנשמה לשרוד ולפעול כאן... ברגע שהנשמה יוצאת... באותו רגע הנשמה עומדת חשופה מול העוה"ז וזה כמו מחס בבשר- נשמה חיה... ולכן צריך כ"כ להזדרז לא להשהות את הנפטר אלא לקבור אותו...

אבל!!! לא לזה חתרת... אתה מבין לבד שלא באתי פה לחזק את ידי החברא קדישא... המסר הוא בעיקר ביחס ל- **החיי יתן אל לבנו**... בינינו... יש לנו הרבה רגעים שאנחנו חושבים לעצמנו... אאוף... הגוף העכור והעבה הזה שלא נותן לנו להרגיש ולחיות במושכלות... אתה מכיר את זה שאתה רוצה עכשיו להיכנס לאיזה השראה רוחנית... ובדיוק הגוף החליט עכשיו להיות עייף... או רעב... בקיצור: למי שיודע... הרגשים והתלהבות וכיסופים זה **לא דבר שהולך עם לחיצת**

כפתור...

מה המכנה המשותף בין בתיה בת פרעה ל-חושים בן דן?

כן... לפניך שתי דמויות לא קשורות בכלל שפגשנו בפרשה הקודמת ובפרשה הזו...

חידה: בתיה בת פרעה!!! וחושים בן דן!!! מה המכנה המשותף ביניהם???

ששניהם הבינו עניין... שניהם קלעו ישר לנקודה... כמוהו להבדיל... בתיה בת פרעה גדלה בארמון של פרעה... כולם עושים מפרעה אלי... כל מצרים סוגדים לפרעה... והיא נולדה בתוך זה וחיה וגדלה בתוך כל הסגידה הזו והיא לא מכירה משהו אחר... ובכל זאת יש לה את הטביעות עין לזהות את הזיוף... ותרד בת פרעה לרחוץ מגילולי בית אביה...

על אותו משקל להבדיל חושים בן דן... כשמביאים את ארונו של יעקב לקבורה במערת המכפלה... פתאום עשוי מגיע ומערער... מתחילים לנהל איתו משא ומתן... מתפתח שם דיאלוג שלם... ויכוחים... שולחים את נפתלי להביא את השטר... וחושים בן דן לא יודע חכמות... לוקח חרב ומתיז את ראשו של עשוי ומסיים ברגע אחד את הסיפור...

הנה לך סוג של מכנה משותף (בערבון מוגבל) בין חושים בן דן לבתיה בת פרעה...

שניהם נמצאים באוירה של "ככה זה..." בתיה בת פרעה גדלה באוירה של "לי יאורי ואני עשיתיני" ככה זה... ככה כולם יודעים... ככה כולם משוכנעים... והיא לפתע מזהה ויודעת להצביע על הנקודה ולהבין שלא!!! לרחוץ מגילולי בית אביה... ועל אותו משקל חושים בן דן... כולם מנהלים משא ומתן עם עשוי... למה??? ככה זה... יש פה ערעורים... פותחים ועדת חקירה... ניגשים כעת לשלב ההוכחות והמסמכים... ככה זה... כאן זה אוחז... זה מה שיש... ואז מגיע חושים בן דן עם גישה משלו... באנא אחת בראש ועשוי נהיה ד"ל...

אבל אם תשים לב: יש הבדל מהותי בין בתיה בת פרעה לחושים בן דן...

אצל בתיה בת פרעה הטביעות עין החדה נובעת דווקא **מעודף היכרות!!!**

ואילו אצל חושים בן דן הטביעות עין החדה נובעת בדיוק ההיפך... **מחסור היכרות...**

לומר ככה: איך קרה שבדיוק הבת של פרעה... היא זו שהבינה שפרעה הוא אפס אפסים?? איך זכה פרעה שדווקא הבת שלו נהייתה בתיה הצדקנית??

התשובה היא: אדרבה!! דווקא מרוב ההיכרות שהיה לבתיה עם פרעה... דווקא לכן אי אפשר היה לרמאות אותה!!! אתה יכול לרמאות את כל אזרחי מצרים שפרעה הוא אלוהים... חוץ מבתיה!!! בתיה מכירה יותר מידי טוב את אבא שלו... אתה לא תספר לה... היא מעורבת בקביניט של ההצהרות המזויפות לתקשורת... כלומר: לפעמים דווקא הקירבה הכי קרובה לשקר... היא זו שמחדדת את האמת באופן הכי חד ונוקב!!! (כל חושבים עוד חושבים שפרעה לא יוצא לנקביו... אבל בתיה גם אם היא רוצה לפנטז היא לא יכולה... היא צריכה להתמודד מידי יום עם היחיות האל נענימים של פרעה... עליה אי אפשר "לעבוד...") עד כאן בתיה...

לעומת זאת אצל חושים בן דן זה מאה שמונים מעלות ההיפך...

הסיבה שרק חושם בן דן העיז להוריד לעשוי את הראש... הסיבה שאף אחד לא חשב על הרעיון הזה חוץ ממנו... **זה רק בגלל שהוא היה חרשו!!!** רק בגלל שהוא היה לגמרי לגמרי מנותק מהסיפור... הוא לא היה מעורב בכלל במשא ומתן... הוא לגמרי לגמרי לא בעניינים... דווקא בגלל זה הוא נשאר ממוקד וענייני ישר לנקודה: סליחה רבותי: מה הסיפור... ל-מה מחכים?? יש פה את ארונו של יעקב... מי כבר יכול לעכב?? עשוי... כל טוב עשיו... היה עשיו...

אתה מביין? יש פה שני אנשים שקלעו לנקודה!!! כל אחד מזוית הפוכה מחבירו!!! בתיה בת פרעה דווקא מרוב שהיא היתה מעורבת בסוד העניינים... מרוב שהיא מעורבת עמוק בגילולי בית אביה... משם היא זיהתה את האמת... לעומת זאת חושים בן דן... דווקא מרוב ניתוק מוחלט מהמשא ומתן שמתרחש כאן... דווקא משם הוא קולע לנקודה...

מה רואים מכאן?? שבשביל לצלף לנקודה... אפשר או הכי מרחוק או הכי מקרוב... דווקא כשאתה נמצא ככה בממוצע... באמצע... בשטח האפור... דווקא שם אתה הכי פחות ענייני...

זה מאוד בולט בכל מיני ויכוחים פוליטיים ציבוריים... כולם מנייעים... מתווכחים... ותכל'ס: מה האמת?? מי יודע את האמת?? אז ככה: יש כמה בודדים שהם באמת באמת מעורבים בסוד העניינים... והם או יודעים את האמת או... או מזהים את השקר... חוץ מהכמה בודדים האלו יש המון אנשים שמברברים ומפספסים ומקשקשים והם לא יודעים מימינם לשמאלם... ואז מגיע מישור מבחון... לגמרי מבחון... והוא רואה בלבן... הוא רואה את הציבור והינם זועפים... והוא שואל אותם בתמימות עניינית: מה הסיפור?? על מה יצא הקצף?? ואז מתחילים להסביר לו... ו... והוא לא מבין... הוא שואל שאלות... שאלות טובות... הוא לא מצליח להבין מה זה נוגע אליכם...?? מה אתם מתערבים בכלל?? ולמה זה אמור להשפיע לכם על המצב רוח?? ומי משלם לכם על ההתעסקות בנושא הזה? הוא שואל שאלות ואף אחד לא מצליח לענות לו תשובה עניינית... כולם רק יודעים לחייך לו כזה חיוך... חיוך של חמלה... הו... אתה לא מבין עניין... אתה לא מבין עד כמה הדברים מסובכים הרבה יותר ממה שאתה חושב... ותכל'ס... לפעמים דווקא הוא היחיד שהבין עניין!!!! הוא היחיד שאל את השאלות הנכונות ולא קיבל תשובות... מה אתה חושב... גם כשחושבים בן דן לא הבין למה הלווייה של יעקב מתעכבת... גם לו הסבירו... נו... תפסיק לנדנד- חושבים... אתה לא מבין... מדובר פה בנושא מאוד רגיש ומורכב... זה ויכוח עתיק... זה לא על רגל אחת... ובודאי לאף אחד פה אין סבלנות להתחיל להסביר את זה לחרש כמך שבכלל לא בעניינים... ברור שזה מה שענו לו פחות או יותר... ודווקא בגלל שהוא לא היה בעניינים... דווקא לכן השאלה שלו היתה הכי במקום וההתזה שלו היתה לרגלי פעמיו של יעקב...

אתה רוצה להבין עניין?? אחד מן השתים: או תהיה מעורב עמוק עמוק בכל פרטי הפרשיה... תשמע את כל הצדדים... תכיר את הנפשות הפועלות מכלי ראשון ואז תבין...

אם אתה לא יכול להיכנס לפרטי הפרשיה... אני מציע לך להתרחק ממנה כמטחוי קשת... תהיה לגמרי לגמרי מנותק... דווקא כשלגמרי מנותקים... דווקא כשאין לך שום שייכות לכל ויכוח או מחלוקת... דווקא שם אתה הכי אובייקטיבי והכי נוגע בנקודה...

בקיצור: תהיה מה שאתה רוצה... רק אל תערבבו!!! אל תהיה מעורב בפרשיות...

האנשים שהכי מסתובבים סחור סחור ומצליחים לנגוע בנקודה זה אלה שמעורבים... לערבב פירוש זה לא באמת להכיר את הסיפור מקרוב בכנות... וגם לא לעמוד מרחוק... רק לערבב... לעשות מלאכת "מגיס"... לערבב ולברבר ולחשוב שאתה בעניינים... אין לך בן אדם שלא קלט את המפה יותר ממי שמערבב!!! ותדע לך שלכאורה במושכל ראשון לא מקובל לחשוב ככה... כי השכל הישר אומר שמי שמערבב פה ונמצא פה ודש פה... הוא באמת מבין עניין... הוא פה המומחה לענייני המזרח התיכון יותר מכל אחד אחר... אז זהו שלא!!! תשמע לי: אם יש ויכוח במרכז הארץ תשאל את הצפוני או הדרומי שלא מעורב בנושא... דווקא הוא יענה לך תשובה יותר אובייקטיבית...

ושוב: תודה מעומק לב לכל אלו שנענו לבקשת התרומות וההו"מ??? שוב אסמיק ואודה לכל מי שנתרם להיות שותף בהוצאות ובעיקר בזכויות!!! ותדע לך שיש זכויות... יש יהודים שמתחזקים... ומי שתרם ותורם נעשה שותף בחיזוק הזה ששמעתי שהחפץ חיים התבטא שחיוק בעבודת ה' זה המעש כספים הכי מעולה...

תודה על התרומות ולא פחות על המחמאות שנתונות כח... אני מתפלל על עצמי שיהי רצון שה' יפטור אותי מלפנות עוד בבקשת התרומות בנושא הזה... הלוואי ולא אודקק בכלל לתרומות... ואם כן אודקק... הלוואי וה' יתן בלב האנשים שיתרמו מיוזמתם... אבל לכאורה אין סיבה שאני אהיה יותר מיוחס מגדולים וטובים ממני שנאלצים לבקש... עכ"פ תודה תודה מעומק לב על אלו שנטלו חלק...

ולמתעניינים...

יש!! יש עדיין צורך בתרומות... יש...

פורים שמח-

בעיצומו של חודש טבת...

בשבוע זה בדף היומי... מדובר בשבוע דפים מלאים וגדושים בדרשות על מגילת אסתר!!! הגמ' פשוט נהפכת להיות מדרש... כמו מדרש רבה... והיא דורשת כל כמה פסוקים במגילת אסתר... וזו נקודה למחשבה!!! משום מה מי שרגיל ללמוד גמ' בעיקר... אנחנו מכירים את אבי ורבה מ... ממה שנקרא "הויות לאבי ורבה..." אנחנו יודעים שאבי ורבה יודעים להתווכח בלומד'ס... בנשים נזיקין... ופתאום אנחנו פוגשים אותם במגילת אסתר!!! גם שם יש לאבי ורבה מה לומר... זה שלאבי ורבה יש מה לומר שם זה לא היחיד הגדול... היחידו היותר גדול ותובעני הוא: שתלמיד חכם אמיתי זה לא אחד שלומד גמ' וזהו... תלמיד חכם אמור גם לדעת ללמוד מגילת אסתר...

לא לקרא... אלא גם ללמוד... בפרט בתחילת האגדות של מגילת אסתר... אם שמת לב יש שם רשימה של כל אחד מהאמוראים איך הוא פתח!!! פתח את הדרשות של מגילת אסתר... ריש לקיש פתח לה פתח להאי פרשתא מהכא... רבי אלעזר פתח לה פתח להאי פרשתא מהכא... כותב כאן שכל אחד מהאמוראים מסר שיעור כללי גם על מגילת אסתר... והגמ' מביאה טעימה... כל אחד מהו אמר בפתח השיעור... כלפי מה הדברים אמורים??

יש אחד שטוען: אני מבין בלומד'ס... לא מבין בהלכה... ואחד אחר טוען: אני מבין בגמ'... לא מבין בפרשת השבוע,

אין כזה דבר!!! מי שיושב ולומד אמור שיהיה לו לכה"פ זיקה לכל חלקי התורה... גם אבי ורבה שהיו מונחים בהוויות של תלמוד בבלי... הם גם ישבו ודרשו את מגילת אסתר... כמוהו!!! כמוהו שיש כן מושג שלכל אחד יש את החלק היותר חזק שלו... ר' שמעון בן ננס הוא טוב בדיני ממונות... ורבי אלעזר היה מיוחד ב"ד... ורב חנא בר ביזנא מיוחד באגדתא, וכמוהו שר"ע הוא טוב בנגעים ואהלות ונוזפים בו בחיבה ואומרים לו: מה לך עקיבא באגדה, כלך אצל נגעים ואהלות... אבל גם אחרי הנזיפה הזו יש לנו מאות רבות של דרשות שרבי עקיבא דורש לנו באגדה... כי סו"ס זו התורה שלנו!!! ואנחנו אמורים להגיע ולדרוש כל פסוק בדניאל ובדברי הימים... ואמור להטריד אותנו כל יתור במגילת אסתר וזה מימרות מפורשות בגמ',

בקיצור: הדברים פשוטים מאוד... אבל בעיקר מחייבים!!! אין זמן!!! צריך לשבת וללמוד... התורה היא הרבה יותר ארוכה ממה שאנחנו מדמינים... שיהיה ברור: גם מי שילמד דף היומי ויסיים את הש"ס בעיון... יש לו עדיין הרבה מה ללמוד בשאר מקצועות התורה... אז לפחות בהספק של דף היומי נעמוד... פורים שמח בעיצומו של חודש טבת...

הגוף... במקום להתלונן על האפרוריות והכובד החומרי שהגוף מושך אותנו... אדרבה... תבין שהאפרוריות הזו היא מתנה... היא הדרך היחידה לנשמה שהיא יכולה לפעול...

אני אתן לך דוגמא: יש לי קרוב משפחה שהוא חינוך מיוחד... וכשצריך לעשות לו טיפול שיניים... זה רק בהרדמה כללית... ומנה אחת של הרדמה כללית זה משהו שעולה 4000 שקל!! רק ההרדמה לבד!!!

ממילא... כשכבר נאלצים לשלם את המחיר הזה... והנה... שילמו 4000 שקל בשביל להרדים אותו לארבעים דקות... כעת מנצלים את ההזדמנות ועושים על הדרך בדיקות דם מקיפות וחיסון של קורונה... (חבל שא"א לעשות את שלושת החיסונים ביחד) ואפילו בציפורן חודרנית מטפלים...

למה?? יש פה נוזל יקר!!! יש פה בן אדם שאי אפשר לטפל בו בלי הרדמה... והנה הוא כבר רדום... אז קדימה... "מגלגלים עליו את הכל..."

ככה צריך להסתכל על זה!!! הגוף שלנו זה חומר מרדים שאפשר לפעול איתו אינסוף... אפשר לעשות איתו ניתוחים מאוד נחוצים... לנשמה יש משימות מאוד מאוד חשובות שה' הטיל עליה... אבל זה במבואות כאלו מטונפים ובקוטב צפוני כזה בלתי נסבל לנשמה שהיא לא מסוגלת לפעול... ואז ב"ה הנשמה קיבלה את החומר המרדים... היא קיבלה כן וכך שנים קצובות את הגוף... שהיא יכולה לפעול כל מיני דברים שהיא לא יכולה לפעול בלי החומר הארצי הזה... אז קדימה... רוץ על זה...

במקום להתכבד ולהתעצבן שהגוף מאפיל עליך... תבין שהגוף הזה הוא המתנה הכי גדולה... אתה רוצה אורות?? רוצה להרגיש חזק?? אל תדאג... עוד יבא יום אשר הוא לא יום ולא לילה... עוד יבא חדר ההתאוששות לאחר מאה ועשרים... ושם אפשר יהיה להיפרד מחומר ההרדמה ואז מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה... אבל עכשיו... כל רגע נוסף שהנשמה מחובר לכמויות של מורפיום... זה הזמן לפעול ולעשות דברים שאי אפשר לעשות אותם בלי הרדמה...

שיהיה ברור: נשמתו הגדולה והנשגבה של יוסף הצדיק שכעת נמצאת בשמי שמים ונהנית מרב טוב הצפון לצדיקים... נראה לך שנשמתו של יוסף יכולה עכשיו לעמוד בניסיון של פוטיפר?? מה פתאום!! ברור שלא!!

לא בגלל שנשמתו של יוסף לא יכולה לעמוד בניסיון... חלילה...

אלא הנשמה לא יכולה להגיע לכזה מחוז... היא לא שודדת את האקלים הסביבתי והרקע הכ"כ לא נקי וטהור שמאפיין את הניסיון הזה... יוסף הצדיק מקנא בך... אתה הבחור הבן עליה שלפעמים יש לך ניסיונות לא פשוטים בקדושה... אתה יכול כעת לעמוד בניסיון שאני לא יכול להגיע אליו!!! אין לי את השחפץ שלך... אין לנשמה שלי את המעיל העבה שנקרא גוף שמאפשר לנשמה להגיע לכאלו מחוזות ומשם להמליך את ה'... ואתה מבין לבד... שבאותה שעה בדיוק... עומד לו אותו צעיר וכולו

למה אני כזה קבע'ער- כבד??

המשך: בקיצור: למי שידוע... הרגשים והתלהבות וכיסופים זה לא דבר שהולך עם לחיצת כפתור... אמנם ביסוד ושוורש העבודה כתוב הרבה פעמים שכשתיגע לפסוק הזה... כאן תתמלא בשמחה עצומה וכשמגיע הרגע של הדלקת נרות תתמלא ברגשות קודש... אבל כנראה שזה היה נכון בייחס ליסוד ושוורש העבודה ועוד כמה יהודים בעלי השגה... אבל אצלי עכ"פ... יש כנראה עוד שותף די פעיל... **זה הסוס!!! הגוף...** שגם לו יש זכות דיבור... ואם הוא עכשיו לא בטקע... לא יעזור שום דבר... אני מנסה להתרגש... מנסה להתלהב ושום דבר לא זז... וזה מעצבן אותי... אאוף גוף... עוף סוס... למה אתה דוחף את עצמך?? תן לי לחיות... תן לי להתלהב ולהתרגש בעבודת ה'?? תפסיק להיות כזה אגרסיבי... תן לי קצת להרגיש שבת קיידיש... תזוז לפינה... תן להרגיש נפשי חולת אהבתך... תן לי להרגיש קצת את נועם הנשמות... כן... לפעמים אני עומד בתפילה ומרגיש כזה אפרורי... כזה סתם... בלי שום טעם וריח... ואני חושב לעצמי... אם רק הגוף לא היה מפריע הייתי עכשיו עף!!! כל כולי הייתי רץ כמו איל... יערב לי ידודותיך מנופת צוף וכל טעם... אז למה גוף?? למה אתה עושה לי את זה?? למה אתה מכביד עלי בעבודת ה'?? תן לי כמה דקות של תענוג מול אבא שבשמים...

מישהו מבין על מה אני מדבר?? מישהו מזדהה עם התחושות האלו??

אז זהו שההסתכלות האמיתית היא בדיוק הפוך! זה כמו אוסטרונאוט שהגיע לחלל והוא כולו מבסוט וזחוח... הופה... אני בחלל... ואז פתאום התחיל לעצבן אותו החליפת מגן... אוף... מה זה החליפה המסורבלת הזו... היא סתם מפריעה לי פה ליהנות מהנוף של החלל...

ההלו... לך תסביר לו: אוסטרונאוט יקר: אל תעז להוריד את החליפת מגן. נכון שאתה כעת בחלל ואתה רוצה ליהנות יותר ואילו החליפת מגן מסורבלת ומפריעה לך... אבל אם תוריד אותה... לא רק שלא תהנה יותר אלא לא תחזיק מעמד אפילו רגע אחד בתנאים של החלל...

על אותו משקל: אני מתעצבן על הגוף למה הוא מסרב אותי... למה הוא לא נותן לי להתענג מצחצחות האורות העליונים ולהתבונן במושכלות וכו'... (יש לי עוד כמה מילים כאלו מפוצצות שאני לא מבין אותם למי שמעוניין שאני ארשים אותו...) אז זהו שלא!!! יש לך טעות!!! אתה חושב שאם הגוף יזוז לפינה אתה תתענג על ה' ותהנה מזיו שכינתו...? היית רוצה!!! אם הגוף יזוז רגע אחד לפינה... אתה תרגיש הכי גרוע בעולם... אתה תרצה למות באותו רגע... (זו הסיבה שהרבה מהנביאים שואלים את נפש למות...) אתה פתאום תבין איזה חומר הרדמה נחוץ הגוף סיפק לך עד עכשיו... שרק בזכותו הנשמה שלך יכולה להתנהל!!! אמנם על חומר מרדים שהוא קצת מעצבן... אבל דווקא החומר המרדים הוא זה שמאפשר לנשמה להתנהל כאן בעוה"ז... ותכל'ס... המסר העיקרי: שבמקום להתלונן על

כלפי מה עוד!! עוד דברים אמורים??

קח את הדברים בערבון מוגבל... כי בדרך כלל זה לא נכון...

הרי כך: אחד מהאויבים שלנו בעבודת ה' בפרט ובכל החיים בכלל זה **השחיקה!!!** החיים שוחקים... גם המושגים הכי מרוממים שעליהם אומר השיר: "אם יהודי היה יודע... היה שמח ורוקד מאה עשרים שנה..." אבל תכל'ס, ברוב ערכי הנצח שיש לנו בידיים אנחנו לא שמחים ולא רוקדים... כי נשחקנו... נולדנו יהודים... התרגלנו לעובדה שיש לנו את הזכות לחיות כמו יהודים ולאכול כשר ולהתפלל במנין ולחיות בא"י ולשמור שמיטה וכו' וכו'... התרגלנו לכל מיני טובות וחסדים שה' נתן לנו... וזה נשחק אצלנו!!! ושחיקה זה דבר לא טוב!!! נקודה!! צריך לעשות הכל בשביל לרענן... להתחדש... שכל יום יהיו בעיניך כחדשים... ושווה להשקיע המון אנרגיות ולפעמים לשלם מחירים של כמות מול איכות ולו בשביל למנוע שחיקה...

אמר שזה אידיאלי... אבל יתכן שלרובש"ע יש איזה תכנית מסוימת... יש לו איזה תאריך סיום שדולק ויש לנו לא הרבה זמן עד סיום "המשחק" ולכן צריך לדהור... צריך שיכלו נשמות שבגוף... וצריך להספיק עוד הרבה שעות לימוד וצריך תחרות כי צריך להספיק... כן... זה הספק כמותי!!!

שיהיה ברור... בהישגים איכותיים הרבש"ע משתף אותנו... מצפה מאיתנו שנשקיע... שנגיע לרבדים עמוקים... שנהיה יהודים עמוקים... אבל כשה מגיע לכמות...?? כשפתאום מגזירת החכמה העליונה העסק מתחיל להיכנס לטורבו... כשפתאום צריך להספיק כמויות... כאן הרבש"ע כבר לא מערב אותנו... הוא מציב עובדות בשטח... מביא אותנו לאיזשהו שחיקה שהעסק מתחיל לדהור בלי שליטה... וכאן הרבש"ע מנצח על העבודה...

אז כמובן שהדברים האלו צריכים להיאמר בהסתייגות גדולה!!!

כי שוב: השחיקה היא שלילית!! והיא תמיד תהיה שלילית... גם אם אנחנו יודעים שההשגחה פרטית מגלגלת את זה... זה לא מתיר לנו להיכנע לזה... אני רק מדבר לאחר שזה מה שיש!!! ואנחנו כל הזמן אוכלים את הלב... כל הזמן מרגישים שאנחנו לא בסדר ומלאים בנקיפות מצפון...

בסופו של דבר צריכים העבד והשפחה של גלות מצרים נוסח 2022 לדעת שה' שלח אותנו למצרים הזה... כל הג'ונגל הזה שאנחנו נמצאים בו... וכל הסהרוריות של החיים שלנו שהכל דוהר... צריך לדעת שיש בו איזה בירה שדולקת לאיזשהו יעד... ויש מנהיג לבירה הזו... יש מישהו שמראה לה את הכיוון... זה צועד לאיזשהו מטרה... ועד כמה שאנחנו לא מצליחים לעצור את המירוץ... אז לפחות נדע שזה לא סתם... לפחות נדע עם ה'... בקיצור: לא תמיד האפרוריות והשחיקה... לא תמיד הם דבר שלילי!!! לפעמים הם דווקא שקט רועם!!!

זה שקט תעשייתי... שקט שמכריז אני ה'... ואני כעת רוצה עבודה... אבל מממזה עבודה... עבודה מסיבית... לא לדבר... לא לחשוב... לדהור קדימה... אז אם אנחנו כבר בלאו הכי נמצאים במקום הזה... אם בלאו הכי אין לנו זמן להיות רגע אחד עם עצמנו... לפחות נעשה את זה עם ה'... לפחות נבין שה' פה מדהיר אותנו ואת הבירה לאיזה יעד נכסף שגזרה חכמתו יתברך... אם לא מצליחים לחשוב!!! לפחות נדע מה לחשוב כשלא חושבים... אם יש כבר אפרוריות ואני לא מצליח לבקוע את החומריות של הגוף... לפחות נדע מה עומד מאחורי הכבדות הזו?? למה ה' ברא אותי עם כזה סוס כבד שלא נותן לי להתעדר באהבתך וביראתך? כן... יש גם עבודה שנקראת "ויהי בימים הרבים ההם ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו..." העבודה הזו שלא נתנה להם לחשוב... היא היתה אז עבודת ה' שלהם... ולפעמים גם שלנו... קח את הדברים בע"מ...

כשהרגש נשחק... כבר לא חושבים פעמיים... לא חושבים יותר מידי איך אני אגדל את הילדים... זורמים... סוחבים... וילדים עוד ועוד ותכל'ס בני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו... בקיצור: אומר האור החיים הקדוש: רק בזכות השחיקה הרגשית של עם ישראל... רק בזכות זה נולד עם ישראל... זאת אומרת: השחיקה פה היתה מתוזמנת!!! פה היה צריך שחיקה! זה לא יכל לקרות בלי שחיקה... היית מאמין??

ועל פי זה מסביר האור החיים הקדוש: שזו הסיבה ששבת לוי היו מועטים באוכלוסין... כי הם לא עבדו בפרך... ממילא הם לא נשחקו רגשית... ומי שהרגש שלו לא כהה!!! הוא לא מסוגל לגדל שישיות במצרים... (וזו הסיבה שדווקא עמרם משבת לוי גירש את אשתו)

האור החיים הזה הוא פצצה גרעינית... הוא פשוט הופך לנו את הראש... אנחנו בטוחים ששחיקה רגשית היא דבר שלילי בכל מחיר... וזה נכון שזה דבר שלילי... אבל קח בחשבון שבסופו של דבר הרבש"ע מנהל את העולם... ואם יש שחיקה רגשית שאנחנו לא מצליחים בשום אופן להתגבר עליה... קח בחשבון שיש פה גבוה מעל גבוה... יש פה רצון ה' שיכול להיעשות רק באמצעות השחיקה הרגשית!!!

זה לא סוד שבדור שלנו הכל נעשה מהר... כל האופי של התנהלות הוא אופי כמותי!!! לא איכותי... זה טוב? לא!!! זה גרוע?? כן...

אפשר להחזיר את הגלגל אחורה?? לא!!! נקודה!!!

אם ככה... מותר לנו לקחת בחשבון שבסופו של דבר ה' רוצה לרז עניינים... מה שנקרא "מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות" ובשביל שדברים יקרו מהר... צריך לפעמים שחיקה... בשביל שעלון אז נדברו יצא כל שבוע... צריך שאדון אז נדברו לא יתרגש עד אימה מכל מאמר שהוא כתב... אחרת הוא יכתוב מאמר בשנה!!! בשביל שהעלון הזה יגיע למלא מלא אנשים... צריך שאני לא אתלהב שהוא הגיע בסה"כ לשלוש מאות אנשים... האם זה נכון שאני לא מתרגש מ-300 אנשים שמתחזקים?? ממש לא נכון!! זה גרוע!!! כי מספיק אפילו יהודי אחד שמתחזק... אז למה לא מספיק לי שהעלון הזה מופץ בחיפה וזכרון יעקב ועוד איזה קרית מוצקין כזה?? כי... כי כנראה שהרבש"ע רוצה שיהיה מלא מלא מלא... ובשביל שיהיה מלא צריך שאני אשחק!!! וזו הסיבה שכל מי שפותח ישיבה הוא לא רגוע עד שיהיה לו חמישים בחורים בשיעור... ומי שפותח איזה ארגון צדקה נקודתי... הוא לא נרגע אז שזה נהיה בפרסיה ארצית... מה קרה?? אתה לא יודע להעריך עשרה אברכים שיושבים ולומדים?? אתה חייב שיהיה לך רשת כוללים??

מה התשובה? זה לא בסדר!! זה שחיקת רגשות... אבל מי אמר שאנחנו קובעים... אולי הרבש"ע רוצה פריסה ארצית... ובשביל זה הוא שוחק אותנו... למה כל אשה צעירה שרק מתחנת יש לה עיניים גדולות והיא רוצה שבעלה ילמד כככל היום... מה רע בשעת לימוד שיהודי של פעם למד עם כל הלב?? אז יש כל מיני תשובות... אבל קח בחשבון שאחת מהתשובות היא: כן... זו שחיקה של איכות בשביל כמות!!! אף אחד לא

אבל!!! אחרי שעשינו הכל... ואחרי שזה מה שיש... והשחיקה היא עובדה מוגמרת!!! צריך לדעת שלפעמים השחיקה היא חלק בלתי נפרד מההשגחה פרטית... לפעמים ה' רוצה שיקרה כאן בעולם כל מיני דברים שהם יכולים לקרות רק באמצעות שחיקה... והדוגמה הראשונה היא כמובן הגוף העכור והחומרי שלנו... שכאמור... האפרוריות שלנו שנובעת מהגוף העכור זה לא רק בעיה... זה בעיקר מעיל הגנה!!! צריך פה את הכבדות שלו בשביל לאפשר לנשמה להמשיך לנהל סדר יום על כמה כדורי אופטלגין... אז זו הדוגמה הראשונה... אבל יש עוד כמה דוגמאות... אני אשתמש בדוגמה מבהילה שקשורה לפרשת שבוע וכמדומני שמתאימה לדור שלנו: האור החיים מחדש: שכשישראל ירדו למצרים... גזרה חכמתו יתברך שתוך עשרות שנים בודדות המשפחה הקטנה של השבעים נפש תהפוך להיות עם שלם!!! בשביל שזכה דבר יקרה צריך ש"בני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו" ששה בכרס אחד... בקיצור: ה' כעת רוצה שעם ישראל יתרבו כמו... כמו להבדיל שרצים... בקיצור: כמויות מטורפות... דא עקא: שאם אכן ככה... המשמעות היא שלכל משפחה ולכל בית אב הולך להיות כעת **עשרות** ילדים... ואתה מבין לבד ששני הורים שיש להם עשרות ילדים בהפרשי גיל צפופים... הם לא יכולים לגדל אותם... אי אפשר לגדל 15 תינוקות שכולם מתחת גיל שלוש ועוד כולם מטופחים!!! מילא תאומים... מילא שלישיה... אבל שישיה ועוד שישיה ועוד שישיה וכולם פחות מגיל שלוש... רק לגזור להם ציפריים זה יום עבודה... תחשוב שצריך גם להלביש לחתל ולרוחץ ולהאכיל... בקיצור: ששה בכרס אחד זה מתכון בדוק לכמויות מטורפות של ילדי רווחה שמתגלגלים ברחובות ומחטטים בפחי אשפה וגדלים כמו אומללים... טוב... דווקא הפרט הזה לא מטריד את הרבש"ע... כי אל תדאג... הרבש"ע בכבודו ובעצמו עוד יטפח את התינוקות האלו... (וכאן יש את כל המדרשים אין שלכל תינוק נבראו שני אבנים של חלב ודבש וכו' וכו'... בקיצור: ה' טיפח אותם מאוד מאוד...) **אבל יש בעיה אחת!!!** מה נעשה עם אותה אמא טובה שיש לה **לב של אמא**... ורגשית!!! רגשית היא לא מסוגלת ללדת ילדים ולהזניח אותם ככה... ותחשוב: שעם ישראל עוד עבדים נרצעים... ואבא ואמא עובדים בפרך מהבוקר עד הלילה... ועוד ללדת שישיה ולהשאיר אותם במעון... סליחה בבית... וללכת לעבודה??? בשביל מה? בשביל שגם הם יגדלו עבדים מסכנים שיזרקו אותם ביאור או ישימו אותם בטיט בבנין??? למה ללדת לבהלה?? (אז שוב: הרבש"ע יסתדר עם הבעיה הזו... הוא יטפח אותם... אבל מה עושים עם האבאלע והאמאלה שאמורים ללדת אותם... אין גורמים להם... שהם לא יסרבו רגשית???) אומר האוה"ח הק': מה עשה ה'?? ה' גלגל שלעם ישראל יהיה **שחיקה רגשית**... העבודות עשתה את שלה... תכבד העבודה על האנשים גרמה שלא היה להם זמן לא לחשוב ולא להיכנס לרגשות עמוקים... בקיצור: שנת 2022... האמא קמה בשש בבוקר... שמה את הילדים במעון של שפרה ופועה... חוזרת בשעה חמש הרוגה... והם עומדים לה על הראש... והיא מחכה לרגע שהם ילכו לישון... כשהם קמים היא מלבישה אותם מהר מהר ושוב שולחת אותם על טיל למעון... וחוזר חלילה... כשככה זה נראה אין שום בעיה ללדת עוד שישיה ועוד שישיה...

מה העניין לעסוק בתורה דווקא

בליל שבת??

יש עניין מאוד גדול ונשגב לשבת ולעסוק בתורה בלילות שבת של החורף... נאמרו בזה דברים נשגבים מאוד... מה באמת העניין לעסוק בתורה דווקא בליל שבת??

אז אני מבקש סליחה שאני מייבש את העסק... העניין הוא פשוט מאוד: לילות שבת של חודש טבת הם מאוד מאוד ארוכים!!! ומי שיקבל החלטה שהוא מנצל את השעות האלו לעסק התורה הוא ריוח שעות מלאות וגדושות של לימוד התורה שמתן שכרה כנגד כולם... ומי שלא יחליט את ההחלטה הזו... מה יקרה?? לא יקרה כלום... הוא בסה"כ יפסיד את המכרה זהב הזה... מה יש פה להוסיף???

אין בעיה... אם מאוד תרצה שאני אביא לך כל מיני ציטוטים מספח"ק במעלות עסק התורה בשבת... נו... אז אצליח לגבש משהו... אבל עזוב!!! למה להגיע לזה?? בא נדבר ישר ולענין: מגיעים מהתפילה בשעה 5.40, סעודת שבת שעתיים ורבע... או שעתיים וחצי... שמונה או שמונה וחצי אנחנו כבר אחרי סעודה... תכל'ס... מה אני עושה עכשיו עם עצמי משעה שמונה וחצי עד... עד שמונה בבוקר מחר??

כאן יש קלפי!!! אתה תחליט באיזה מפלגה לשים את הפתק שלך... או שאני מחליט לנצל את ליל שבת ולהפוך אותו למכרה זהב של סיכום של כמה שלמדתי בשבוע האחרון או לימוד שנים מקרא בעיון... (סו"ס פרשיות האמונה וכו')

או שאני מחליט להתיישב בסלון על ערימה של ארבע מאות דפים של שבועונים חרדיים עם 200 גרם פיצוחים (אבטיח עולה חמש תשעים, ושחור עולה 2.40... אני שייך למגזר של הגרעיני דלעת... זה הגרעינים של הפרומט'רים...) אתה תחליט איך הליל שבת הזה יראה!!! ובעיקר איך הוא יסתיים?? האם הוא יסתיים בכמה דפי גמ' שזה קנייני נצח שמי שטעם פעם מה זה לימוד גמ' בליל שבת יודע על מה מדובר... או שהליל שבת הזה יסתיים עם שפתיים דולקות (מהמלה של הפיצוחים) ובקיאות מבהילה בפרשנויות של כל המשוועממים האפשריים במהלכים של הראש ממשלה ש... שקח בחשבון... שמה שאתה עושה עכשיו זה בדיוק מה שגם שהוא עושה...

נו... אז תגיד לי: יש מה להוסיף פה?? יש מה להביא ציטוטים נוספים כמה מעלת הלימוד בליל שבת דייקא? מה... אנחנו ילדים שצריך להביא אותנו לבית המדרש עם ופלים והגרות? עזוב כעת את מתן שכרה... עזוב כעת את גודל מעלת הלימוד... תעמיד את האופציה השניה מול העיניים שלך...

איזה אבא היית רוצה שהילדים שלך יראו?? אבא שהלך ללמוד או אבא ש... שהילד מתחנן שאבא יתן לו את העיתון (כי יש שם קומיקס) ואבא לא מסכים... כי הוא עוד לא סיים??

הרי שלנו לפנינו!!! אנחנו נחליט איך יראה ליל שבת בבתינו...

אנחנו נחליט איך יסתיים ליל שבת בבית שלנו... אנחנו נחליט האם הצורה של שבת שלנו תראה יותר מרוממת או שתראה כמו שהיא נראית אצל יהודים חלשים?? ואידך זיל גמור...

המשך... הדרך לירושלים.. מבחן 'תיאוריה' ושילוט תמוררים לאורך הדרך.

שבוע שעבר ליוונו ארבעה בחורים מישיבת ידפת בדרום לבית ה'... והפעם זה הבה"ח ה'הונתן הלוי שהגיע תורו לזכות להיות מהשוטרים בשערי העירה... כמו כן אבייטר שמדוע בני פרעוש שיש למשפחה יו"ט של קרבן עצים, יענקו שמוכרח לנסוע לירושלים להשתתף במעמד המנחת חינוך של האחיין... ואחרון שליומי שנוסע להקריב חטאת ואשם תלוי... עד כאן תקציר משבוע שעבר...

טוב... יצאנו לדרך... הונתן הלוי הוא המדריך... כן... סו"ס הוא לוי!!! הלויים מכירים טוב טוב את הדרך לירושלים... לא רק בגלל שהם עולים הרבה לירושלים... אלא בעיקר בגלל שיש להם ידע ועכני בשבילי הטהרה המסומנים מתוקף תפקידם... (סו"ס הם אחראים על 'טומאת מקדש וק'... יהודי מנדחי ישראל שהתבלבל או נשאר ע"ה ושבת לו התעצלו מללמד אותו איך ליהיט או לא תרוחו לעדכן או להתאים לו מסלול ושביל טהרה בדוק מביתו ועד ירושלים... שבת לוי עלולים לשלם על זה בקיצור ימים... אז חברת הביטוח הקבלנית לענייני היחסים בין ישראל לה... נתונים נתונים המה לי...) אשר ע"כ ללכת לירושלים עם הונתן זה מאתגר... הוא מכיר גם דרכי קיצור שעדיין "לא עברו רשמית בחוק"... והשנה בכלל... יש דרכי קיצור שרק השנה אפשר לממש אותם... אל תשכח שבימות החורף מהגשם השני ואילך אסור להלך בשדות "שגדלה התבואה וקשה לה דישת הרגל..." (מהלכין בשבילי הרשות עד שתרד רביעה שניה, תענית ו) אבל השנה זה שמיטה וספיחין בלאו הכי אסורים אז אפשר להמשיך ללכת בשדות... אז הונתן לקח אותנו בכל מיני דרכים עקלקלות... אמנם שקענו בבוץ אבל כעת גם דרך המלך משובשת ומלאה בוץ... (אל תשכח שבא' באדר מתחיל השיפוץ השנתי של הדרכים המובילות לירושלים... האם זה יהיה עוד חודשיים או עוד שלוש... זה כבר תלוי אם יעברו את השנה או לא... יותר נכון: זה תלוי מתי יחליטו לעבר את השנה... יתכן שזה יוחלט רק ברגע האחרון) בדרך עברנו בכל מיני פרדסים וכרמים... וההונתן הסביר לנו כל מיני דברים מעניינים... ואז הגענו לאיזה כרם מטופחת כזו ומושקעת... הונתן פתח את השער כבקי ורגיל... בואו... בואו תכנסו אחרי... אתם רואים את הכרם הזה... במקרה אני מכיר את בעל הכרם הזה... מכיר אותו טוב טוב... עבדנו פה קשה!!! הסיפור הוא שהבעלים של הקרקע הזו... חלק מההשדה שלו היא בחזקת שדה שנחרש בה קבר שזה נקרא "בית הפרס" ומי שנכנס לתוכה **ברגליו** טמא בטומאת מת... שמא הסיט עצם בגודל של שעורה... (למעט מי שנכנס לשדה כשהוא רוכב על חמור או שמישהו עושה לו "שק קמח" אז הרוכב נשאר טהור... כי עצם שעורה לא מטמא באוהל... רק במגע...) והבעלים הזמין אותנו כבר לפני כמה שנים שנבא בתור שבט לוי ונטהר לו את בית הפרס... כי יש תכנית מגירה שהולכים להכשיר פה עוד טביל טהור על מנת לחבר עוד כמה וכמה כפרים קטנים לציר המרכזי שעולה לירושלים... ולכן היה לזה אפילו מימון מלשכת המקדש... (אל תשאל איך מטהרים בית הפרס... בהזדמנות אחרת נדבר על זה... מה שכן... זה סיפור רציני... מה שבטוח עד היום אותם בני כפרים שהיו גרים פה לא היו יכולים לעלות לירושלים בלי לעבור בבית הפרס... אז נכון שהם בני כפרים שקוראים ב"א את המגילה... אבל אז מה... לא מגיע להם לצאת מחבית טהורים לקרבן פסח... מה... הם חייבים לצאת טהורים ורק להתחיל למנות טהרה מהדרך... לכן דואגים גם להם...)

עכשיו אם שמתם לב... מצד ימין יש פה כרם אחד שמוקף **במלא שברי רעפים**... זה נראה כמו איזה ציון של צדיק... (מכיר את הסגולה הזו ששמים רעפים וכותב עליהם משהו וכו'??) ומצד שמאל... שימו לב: יש כרם שמוקף דווקא **לא ברעפים** אלא **ברגבי אדמה** **גבוהים** סביב סביב... מה זה?? מה זה הדבר החשוד הזה??

אז ככה: כמו שבכביש יש כל מיני מוסכמות של תמוררים... אי כניסה... עצור... חניה וכו' וכו'... ככה גם בארץ ישראל... בשדות ובפרדסים יש כל מיני קודים הלכתיים... תמוררים שחכמים תקנו שמסמלים משהו שמי שבקי בדרכים (כגון לוי) יודע לזהות... אז זהו!!! שהסיפור הוא שאנחנו בשנת השמיטה... ובשנת השמיטה כל השדות הפקר... כולם מגיעים... לוקחים מכל הבא ליד... דא עקא!!! שזה לא לגמרי מכל הבא ליד... סו"ס אל תשכח שיש פרדסים שיש בהם נטיעות חדשות של ערלה... וערלה אסור לאכול גם בשנת השמיטה!!!

עכשיו... הסיפור היה ככה: אנחנו עבדנו פה קשה... היה זה בחודש איר סיון של שנת התשע"ב... סיימנו סו"ס לטהר לו את השדה... והנה בחודש אב הוא הזמין אותנו לנטיעה של שמחה... מה יש?? החלטתי לנטוע פה כרם... נישתי אליו בשקט ואמרתי לו: תקשיב... תשמע לי... לא כדאי לך... ולמה?? כי תסתכל צעד אחד קדימה... עכשיו חודש אב התשע"ב... אם אתה נוטע עכשיו כרם... זה אומר שיש לך כעת שלוש שנים ערלה... ואז מגיע שנה שלימה של כרם רבעי שאתה אמור לקחת את הפירות ואוכל אותם בירושלים... עכשיו אם תעשה חשבון... השנה של כרם רבעי יוצאת בדיוק בשנת השמיטה - שנת התשפ"ב!!! חבל לך... אתה מפסיד את הכרם רבעי... במקום שיהיה לך שנה שלימה של "נופש בחיק השכינה" שיש לך כמויות של ענבים שאתה פודה אותם ועולה לירושלים לאכול מפריה ולשבוע מטובה... במקום זה השדה נהיית הפקר... ואין לך רשות לקחת ממנה יותר מכל אחד אחר - מזון ג' סעודות... ממילא לנטוע כרם בדיוק שלוש שנים לפני שנת השמיטה זה... זה לא כדאי... זה לא חכם... הוא הקשיב לי... שמע את הטענה שלי... חשב כמה דקות ואז הוא אמר לי: עזוב... שיהיה... בא נשאר את זה ככה... אז לי לא יהיה שנה שלימה של חגיגה בירושלים... אבל לכה"פ לכל כלא ישראל שיבואו לכאן ויקחו מהכרם בהפקר... לפחות להם כן יהיה כרם רבעי... לפחות הם כן יריוחו נופש ב"אתר די ביה יחדון רוחין ונפשין??" בחט"ל!!! אז שכלל ישראל יהנו... מגיע להם...

והוא הלך על זה... והנה - המשך הונתן... אתם רואים?? רואים את השדה מימין שמוקפת קוזוות אדמה... קוזוות אדמה זה תמורר שמראה שהנה לפניכם כרם רבעי... שזה אומר שנכון שכעת שנת השמיטה והכל הפקר ואפשר לקחת... אבל חייבים לפדות את זה כמו מעשר שני... ולעלות את הדמים ולאכול בירושלים... **אבל!!! מה אתם חושבים - המשך הונתן בחיור**... אתם חושבים שהבעל הבית נשאר חייב?? שנה לאחמ"כ - בשנת התש"פ הוא שוב הזמין אותי... ואמר לי: אתה זוכר ששנה שעברה אמרת לי שלא כדאי לי השנה לנטוע כרם... ועדיף לחכות לשנה הבאה?? זוכר שאמרתי לך עזוב... שיהיה לכלל ישראל רבעי... אז הנה... כעת!!!! כעת אני רוצה לגשת לפעמימה הבאה... אני רוצה שתטהר לי עוד כמה דונמים בשדה ואני רוצה שוב לנטוע כרם... כרם כזו שהשנת רבעי שלה תהיה כבר בשנה השמינית ואז גם המשפחה שלי לא תקופח. יהיה לנו פה שנה שלימה של "יוחרון לך שירין ורחשין בירושלם קרתא דשופריא"

אז הנה... סיים הונתן ואמר: הרי שלכם לפניכם!!! יש פה שתי כרמים!!! הכרם מימין זה הכרם הראשון שטיהרנו לו בתשע"ב... והנה... כעת היא כבר אוזחת בשנת רבעי ולכן היא מוקפת בקוזוות **אדמה**... אבל מצד שמאל זה כבר הפעימה השנייה... זה הכרם שהוא נטע בחודש אב התש"פ... לפני הקורונה... ולכן הכרם הזה עדיין **בתוך** שנת ערלה... ולכן התמורר שלה זה רעפים!!! כשאתה רואה בשנת השמיטה שדה מוקפת רעפים זה אי כניסה!! זה אומר שנכון ששנת השמיטה... נכון שהכל הפקר... אבל זה לא... זה ערלה... איסור הנאה... עכ"פ עברנו בשדה... הונתן העביר אותנו בתוך הקוזוות אדמה של הכרם רבעי... אל תשכח שאנחנו עדיין בחודש טבת... הכרם בלאו הכי מת לגמרי בעונת החורף... רק ב"ט" בשבט מתחיל רק החנטה... כך שכל הקוזוות אדמה והשברי רעפים... כל זה מתחיל להיות רלוונטי רק לקראת הקיץ... ואנחנו עוד בעיצומו של הדרך לירושלים... אגב: את התמורר העיקרי שכחתי לספר... יש צבע אדום!!! צבע אדום של סיקרא זה אומר שהדרך הזו טמאה ודא!!! וזה הדבר שכעת הכי מלחיץ אותנו והכי רלוונטי בשבילנו... כי אנחנו טהורים ודרך לירושלים... אולי עד שבוע הבא כבר נגיע לירושלים... נעדיכן...

האם שייך פאנאטיות אצל מודרניים ופתוחים??

זכיתי להיות מקורב להגאון ר' עזריאל טאובר זצ"ל בשנתיים האחרונות לחייו... הייתי מאוד קרוב ופתוח איתו אבל רק בשנתיים האחרונות...

אבל עוד הרבה לפני כן... הרבה לפני שהיכרתי אותו מקרוב... תמיד ידעתי שיש שני רבנים מאוד פאנאטים ושמרנים... אחד זה ר' שמשון פינקוס והשני זה ר' עזריאל טאובר ושניהם מתנגדים אפילו לקריאת לעיתונים... לא תגיד לי מחשבים ואינטרנט... גם לא שבועונים חרדיים... אפילו העיתונים הכי חרדיים... **גם לזה יש להם התנגדות!!!** ככה תמיד ידעתי... ותמיד זה הפריע לי. כל פעם שהייתי לוקח עיתון חרדי בידיים... קצת להתעניין מה יש... מה מתקדם... מי נגד מי... הייתי רואה מול העיניים או את ר' עזריאל או את הרב פינקוס שמסתכלים עלי בעין עקומה... וזה היה מרגיז אותי... **מה יש? מה? גם זה אסור??** מה זה הפאנאטיות הזו?? מה בסה"כ רציתי... להיות קצת מעורה בענייני העולם... מה... נגזר עלי להיות לגמרי מצומצם ומנותק מכל העולם?? מה העניין להישאר במערה בראש קטן שלא יודע כלום??

חלפו שנים והנה זכיתי להכיר את ר' עזריאל טאובר באופן אישי... ואז הייתי בהלם!!! גיליתי שהאחרון שאפשר לומר עליו שהוא מצומצם ופאנאט זה היה הוא... הוא הבין בענייני העולם הרבה יותר מהמבין הכי גדול שאתה מכיר... זה פשוט לא הסתדר לי בראש!!! ציפיתי שאדם כזה שהוא עד כדי כך פאנאט שהוא לא קורא עיתונים... ציפיתי שהוא לא יבין כלום כלום בענייני העולם... והנה אני מגלה מולי איש העולם הגדול, מבין בכלכלה, ערך סמינרים בכל קצוות תבל כפשוטו... **ואז שאנתי אותו פעם בכנות:** איך זה הולך בידך?? מצד אחד לא לקרא עיתונים ומצד שני להבין בכל נושא ולהכיר טוב טוב את העולם??

ואז ר' עזריאל צחק וענה לי: **אתה לא מבין!!!** לא לקרא עיתון זה לא במקום של פאנאטיות!! אלא במקום של **התמקדות!!!** אני לא מתעסק ולא נוגע בדבר שלא מקדם אותי ליעדים שאני הצבתי לעצמי!!! ואז הוא הסביר לי: אני לא מחובר לאינטרנט לא בגלל שאני הונגרי פאנאט... אדרבה... אצלי זה מגיע ממקום של **בינסמן!!!** מה פירושו??

הוא הסביר לי: איש עסקים אמריקאי... כשהוא קם בבוקר ונוסע למשרד שלו במנהטן... נראה לך שהוא קורא עיתון?? מה פתאום... (רק בישראל יש זמן לקרא עיתונים ולהקשיב לפרשנויות ולהתקשקש איתם...) אבל איש ביזנס אמיתי שצריך לעשות כסף!! אם הוא באמת נחוש לעשות ביזנס אז הראש שלו שם!! כל כולו ממוקד... כל כולו דרוך וחדור למטרה אני רוצה כסף... הוא מגיע למשרד... ואם יש לו צינתוקים מכמה קווי נייעס... הוא עונה להם?? **לא!!!** למה לא?? כי הוא פאנאט? כי הוא קיבל ע"פ חיזוק לא להקשיב יותר לקווי נייעס?? **לא!** ממש לא!!! רק מה?? הוא איש ביזנס!!! כשאמריקאי מחליט לעשות ביזנס... הוא חדור כמו חייל קרבי... הוא מבין שהשוק אכזרי... והוא יודע שהוא מוכרח להיות מרוכז וממוקד ולכן הוא לא יתן לאף אחד לא לעקוץ אותו... ובעיקר לא להפריע לו לדהור קדימה עם העיסקה שהוא כעת מקדם!!! שים לב: אנחנו מדברים כעת על **איש עסקים גוי!** במשפטים האלו אין שום שייכות ליידישקייט וכו'... זה פשוט ריכוז במטרה... **אמר לי ר' עזריאל זצ"ל: תבין:**

להיות מחובר לחברות וואצפ ולנייעס ולמידע ולפוליטיקה... הבעיה פה זה לא עניין רוחני!! בדיוק ההיפך!! זה נקוב של בן אדם מוצלח שיוודע לנהל את עצמו או לא... מוצלח זה אחד שיוודע להתמקד במטרות שהוא הציב לעצמו ולא נותן לכל מיני הסחות דעת להפריע לו...

וכאן מתחיל הסיפור שלנו כעובדי ה'!!! ה' שלח אותנו לעולם הזה!!! למה?? לא יודע... מה שבטוח... **יש לי שליחות!!!** אני פה בשביל לעשות משהו... מה בדיוק?? לא משנה מה תהיה המסקנה... אבל מה שזה יהיה- מה שאגיע למסקנה שזה מה שה' רוצה ממני... אני צריך להתמקד בזה... גם אם החלטתי שה' רוצה ממני שאני אהיה בינסמן אז אני צריך להתרכז בזה ולא לתת להסחות דעת להוציא אותי מזה,

זה מה שהקב"ה מצווה את אדם הראשון: תן דעתך!!! אל תקלקל ותחריב את עולמי... מה כתוב כאן?? כתוב כאן שבשביל להחריב את העולם לא צריך לקחת פטיש ולשבור אבן אבן... מספיק שאתה **לא נותן את דעתך!!!** מספיק שאתה מסיח את דעתך... ואתה כבר מחריב את העולם... זה כמו תינוק בן שבע ימים... האם בשביל שהוא ימות ח"ו צריך שאמא שלו תחנוק אותו?? לא... מספיק שאמא שלו הלכה לטייל והשאירה אותו רעב ובוכה... זה מספיק... לא צריך סימני התעללות... **על אותו משקל: העולם שלנו צריך נתינת דעת!!!** צריך להתרכז בקיומו של עולם!! במה שמוטל עליו... מי שמסיח דעת ומתעסק עם מה שלא נוגע אליו... הוא מקלקל ומחריב את העולם... **זה כל הסיפור!!!**

בשבילי זו הייתה גישה מאוד מיוחדת לי... אני תמיד ידעתי שהנידון כן אינטרנט לא אינטרנט... זה עניין של פתיחות או סגירות... אם אני חרדי חזק אז נדרש ממני לפרוש מענייני העולם ואם אני מודרני אז למה לא... **פתאום מגיע כאן ר' עזריאל ומגיע מזוית אחרת לגמרי!!!** לא קשור לצדקות... לא קשור לפאנאטיות... אתה יכול להיות איש עסקים במנהטן... אתה יכול להיות האדם הכי מעורה בענייני העולם... אבל אין לך רשות להסיח דעת מהשליחות שלך... תן דעתך- אחרת אתה מקלקל ומחריב את עולמו של ה'... והכי הכי: את העולם הפרטי שלך!!

בשבילי זו הייתה גישה מאוד מקורית ומעניינת... אבל!!! פתאום מצאתי שזה חובות הלבבות מפורש... לרבינו בעל חובות הלבבות יש שער שנקרא "שער הפרישות!!" והוא מחלק את הפרישות לשני חלקים... החלק **השני** של הפרישות באמת מוקדש דווקא לעובדי ה'... אבל החלק הראשון של הפרישות בכלל לא שייך ליהדות!!! רק מה?? זה הנהגת ישובו של עולם!!! זה לשונו (עם פירוש קל): **הפרישות הכוללת היא הנהגה לתקנת גופנו ולמען הסדר הטוב של עניינינו הגשמיים** וכאשר גבר היצר על השכל ונמשכה הנפש אליו יש באדם נטיה אל הריבויים המביאים להפסדת ענייני הבריה ונצטרך עבור זה למידת הפרישות מן התענוגים והמנוחות כדי שישתו ענייני ויהיו דבריו על גופו בעולם הזה... עיי"ש בתחילת שער הפרישות... בקיצור: בעל חובות הלבבות מגדיר שמידת הפרישות הבסיסית זה בסה"כ להיות בן אדם עקבי!!! החלטת משהו הצבת לך קו ברור? יש לך תכנית בחיים?? אז זהו שתדע לך שיש כל מיני הסחות דעת שיכולות להפריע לך ולקלקל ולהחריב אותך ואת כל העולם כולו... ולכן תן דעתך!! תן גבולות!!

זה הסיפור של המאבק שלנו בתור חרדים מול פגעי הטכנולוגיה!!!

כן... יש בזה משהו מאוד מבלבל... ישנה תחושה חזקה שהמאבק נגד פגעי הטכנולוגיה זה מאבק על רקע דתי ושמרנות חרדית... **זה לא נכון!!!** מי שחושב שפגעי הטכנולוגיה זה בעיה של עריות ולשה"ר... הוא איבד את הנקודה... **זה בעיה אנושית נטו!!! זה תיקונו של עולם נטו!!!**

ואני חושב שאם רק היינו קולטים את הנקודה הזו שמידת **הפרישות** ברמה הבסיסית שלה היא בכלל לא קשורה לרוב מאה שערים ולא לעומס דת... אלא זה נטו עניין של פרקטיקה של בן אדם מוצלח שתופס את המושכות ולא נותן לאחרים שיעקצו אותו... תסכים איתי אם היינו מפנימים את הפרט הנקודתי הזה... כל ההתמודדות שלנו מול פגעי הטכנולוגיה היתה נראית אחרת לגמרי... **ונדמה לי שהפרט הזה קריטי!** (כי סתם ככה... עצם הדבר להפיל על היהדות תיקים מיותרים זה... זה לא חסר לנו) תוציא מהראש!! הסיבה שאני ואתה צריכים להציב לעצמנו גבולות מול הטכנולוגיה... לא בגלל שאנחנו עבדי ה'... אלא זה הרבה הרבה לפני כן... אלא בגלל שזה מקלקל ומחריב את עולמו ועולמו של ה' ---

איך לי ברירה... ברשותך: אני נאלץ להשתמש עם דוגמא ממש לא סימפטית... אני מכין אותך מראש... אני הולך להרגיז אותך... אבל אני חושב שזו הדרך היחידה איך להחזיר את המסר בשיא החדות שלו...

אני מכיר חילוני עוכר ישראל שיש לו!!! יש לו את מידת הפרישות... אתה יודע מי?? לא פחות ולא יותר צאר האוצר!! מדובר בעוכר ישראל ורשע ואכזר ו... ונעצור כאן... אבל זה לא סתירה שיש לו את **מידת הפרישות!!!** מה נעשה... מה שיש לו יש לו!!! **ואיפה רואים את זה??** מהקו הברור שלו לאורך כל הדרך!!! אם שמת לב: יש לו מהלכים דורסניים משלו והוא עקבי איתם עד הסוף... לא רואה ממטר... הוא לא מאפשר לשום לחץ ציבורי להזיז אותו מההחלטות שלו... וזה סוד הכח האגרסיבי והרסני שלו להיות מפרק ממשלות וסידרתיו ולזרוע הרס ושנאה בכל הנקרה בדרכו... אתה יודע מאיפה יש לו את הכח הזה?? לא תאמיני!!! **יש לו פלאפון כשר!!!** ולא סתם... **זה עקרוני אצול!!!** הוא מכריז את זה עקרונית!!! (כמה אני מאמין לזו זה עוד סיפור... אבל מההתנהלות שלו זה באמת נראה ככה) ואתה יודע למה יש לו פלאפון כשר?? לא בגלל שהוא צדיק... ולא בגלל שהוא רוצה שיקבלו את הילדים שלו בחידור... **אלא מאי?**

הוא פשוט רוצה להיות עקבי במהלכים שלו!!! והוא יודע שאם הוא יהיה מחובר לרשת... והוא יחליט משהו מקומם הוא יקבל 2000 מיילים נזעמים וזה ירכך את העמדה שלו... אז הוא לא נותן לזה לקרות!!! אם אני החלטתי משהו... אני לא אתן לעצמות של 5000 הודעות נזעמות להזיז אותי ממה שהחלטתי... אם אני הכרזתי מה הדרישות שלי לפני הבחירות... אני לא אתן לחודש וחצי של משא ומתן קואליציוני מתיש ולמסיבות עיתונאים וללחץ ציבורי כבד לגרום לי לחזור בי ולהתרכך... ולכן אני אנתק פלאפוני... אני אצא לחו"ל... ואתם תעמדו על הראש ותנסו לתפוס אותי ולשכנע אותי ואני לא אתן לכם!! אני אתנתק כי אני רוצה להיות עקבי במהלך שלי וזה מה שיקרה...

אני יודע שאם אני אהיה מחובר לרשת... כל רגע אני אומרים עלי בסקרים ומה מדברים עלי ברשת ולפי זה אני אזגזג... ואני לא מעוניין... הגאווה שלי לא נותנת לי להיות מושפע ולכן יש לי פלאפון כשר...

הנה לך מידת הפרישות!!! כמובן שבמקרה הזה זה בא לידי ביטוי במקום הכי לא סימפטי... בבחינת "אני הכבדתי את לבי..."

אבל הבנת למה השתמשתי דווקא ב'בוגמא הזו'?? כדי שתקלטו עד כמה מידת הפרישות בתור **מידה**, אין לה שום קשר לדת ויהדות... זו בסה"כ תכונה **שנדרשת** לאדם שרוצה להיות איתן בעמדותיו! ממוקד בעקרונותיו ולא נותן לכל מיני נישות צדדיות ולא ענייניות להתערב לו בשיקולים ולהסיח אותו מההתמקדות ביעד שהוא הציב לעצמו... יש לנו נס שהוא החילוני היחיד שיש לו פלאפון כשר... אם היו שני חילונים כאלו... רח"ל... לא נשתייר משונאיהם של ישראל שרדי ופליט...

מכל מלמדי השכלתי!!! אם לא השכלנו ללמוד את מידת הפרישות מהדמויות הנכונות והנאצלות... אז בואו נלמד אותם מהאנשים הלא נכונים... **הרי בסה"כ אנחנו לא אנשים טפשיים...** כשאני קם בבוקר אני הרי מתכנן לעשות משהו עם עצמי... אף אחד מאיתנו לא אוהב להרגיש אפס מאופס... אף אחד מאיתנו לא נהנה להרגיש ששרפתי שעות ע"ג שעות בקיום התורה האפס והעדר... לכל אחד מאיתנו יש תכניות... להיות בחיק המשפחה... להיות אבא לילדים... ללמוד משהו... להתפלל... להביא פרנסה הבייתה... ולעשות חסד ולהיטיב עם הבריות... וסתם ככה לעשות וי על כל מיני משימות ומטלות בחיים שמחכות כבר זמן רב... רק מה?? פה מגיעה הטכנולוגיה המתקדמת בשיא הציניות שלה ומסיחה את הדעת באופן סידרתי ופשוט משנה לנו את התכניות יום אחרי יום... אני חלמת לעשות אחד שתיים שלוש... אבל מי אני... אני לא מחליט... הקווי נייעס יחליטו... הוואצפ יקבע לי את סדר היום... אז זהו שאביגדור ליברמן לא נתן להם!!! כי הוא אסרטיבי... ואני כן... פרייער שכמוני...

הוא דואג לחתולי רחוב... ואני?? אני אחד מהחתולים האלו...

מי יודע אם כל הצרות שיש לנו ממנו לא מגיעות בעוון הפלאפון הכשר שיש לו ו... **ומה איתנו?? האם גם לנו יש את אותו פלאפון??** החכם להרע השכיל להבין שאם רוצים לעשות רע צריך להיות מרוכזים וממוקדים במטרה להעיק לשכינה ולרמוס כל דבר שבקדושה... ואילו אנחנו?? אנחנו באותו זמן עסוקים בלהקשיב לעוד איזה חכמולוג... איזה סרטון או קליפ חדש יש לו בפרשנות סביב צאר האוצר... כן... אנחנו לא ממוקדים והוא כן ממוקד... הוא דוהר קדימה עם הגזירות שלו... ואנחנו עסוקים בנייעס... אם ככה יש לו את כל הסיבות להשיג אותנו בגדול...

תבין: יש כאלו שלא מצליחים לפצח את הסוד... איך יכול להיות שאברך יכול לחתן עשרה ילדים ועוד נשאר בלי חובות... **זה מאוד פשוט!** הבן אדם הזה ממוקד!!! בעשרים שנה האחרונות הוא לא מסיח דעת מהמשימה שיש לו לחתן את הילדים שלו... ואילו החכמולוג עם הטלפון החכם בעשרים שנה האלו נמצא בפיזור קשב... עוסק בוואצפ סרטים וכו' וכו'... מה הפלא שאברך בלי כסף מצליח לחתן ילדים ולסדר אותם עם דירות והחילוני עם הסמארטפון חי בבית שכור... פלוס בעיות שלום בית... וילדים לא מסודרים בחיים ועוד לא גומר את החודש... הגיע הזמן שנבין שזמן נקי ומסולת זה הכסף הכי גדול!!! והתמקדות ופרישות מכל דבר שמסיח דעת זה הביזנס הכי חזק בעולם... בינה זאת...

לא נבפיק את השמחה

יו"ל ע"י מערכת "לא נפסיק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 058-323-49-41
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו

ווארט על הפרשה פנינים יקרים על פרשת וארא

כי אם אינך משלח את עמי וגו' ומלאו בתי מצרים את הערוב וגם האדמה אשר הם עליה. (פי"ז פי"ז)

המילים וגם האדמה אשר הם עליה לכאורה אין להם כל כך צורך? ושמעתי מהרה"ג הרב אלבו שליט"א שיש איזה חיה ענקית שהטבור שלה קשור לאדמה ואם מנתקים את הטבור מהאדמה היא מתה במקום. והיא באה בטענה להקב"ה, מדוע שאני לא יזכה ג"כ לאכול איזה כזית מהמצרים שציערו את בניך הקדושים? מה עשה הקב"ה, לקח אותה עם האדמה שתחתיה לתוך ארץ מצרים וזה התוספת בפסוק וגם האדמה אשר הם עליה.

ומה שאפשר ללמוד מכאן זה שאין דבר העומד בפני הרצון, וכיון שהחיה הזאת רצתה לקיים רצון השם יתברך ולטרוף במצרים אע"פ שלפי הטבע זה לא שייך עכ"ז הקב"ה שינה סדרי בראשית וזיכה אותה.

הדבר תורה לעילוי נשמת:

דליה בת חנה חנום, דבורה בת גוהר, משה בן יוכבד, אורה בת יוכבד ע"ה

בקרוב!

חוברת הבדיחות
'לא נפסיק
את השמחה
חלק 3'
פרטים בקרוב!
פרטים בקרוב!
פרטים בקרוב!

מילתא דבדיחותא

1) אחד אמר: 'הדבר הכי מעצבן זה שכל פעם שאני מושך מגבון יוצאים אחריו עוד שלושה בטעות, חבל שהכספומט לא עובד ככה.....

2) רמאי מבקש מחברו: "תלווה לי 100 ₪" עונה החבר: "אין לי 100 ₪ יש לי רק 50 ₪" הרמאי אומר: "טוב, אז תביא 50 ₪ ותהיה חייב לי עוד 50 ₪....."

3) המנהל: "למה לא הגעת לעבודה שלשה חודשים?" העובד: "כי נפלתי מהחלון במשרד, מגובה של שלוש קומות" המנהל: נו, באמת. ולקח לך שלשה חודשים לעלות בחזרה שלוש קומות....."

העלון יוצא לאור בסיוע ארגון תורה וחסד: 'המרכז לערבות הדדית' (ע"ר 580646396)

ניתן לפנות בדיווח *fe fei fe* האצרכת

מילתא דבדיהותא

- (4) השדכן: "נו, מה בקשר לבחור שהצעתי לך?". הבחורה: "אני מתלבטת". השדכן: "מה הבעיה?".
הבחורה: "הוא מבוגר מדי". השדכן: "אז אין לך זמן להתלבטויות בכל יום שעובר הוא רק מזדקן יותר....."
- (5) מרצה אחד נכנס לשיעור ואומר לסטודנטים: השיעור הזה לא קשה בכלל, תשאלו את אלה שלמדו פה בשנה שעברה" פתאום קם אחד הסטודנטים ואומר: "אפשר לשאול עכשיו, רובם עדיין פה....."
- (6) אתמול, באוטובוס, נתתי את מקומי לזקן עיוור. היום פוטרתי מתפקידי כנהג אוטובוס.....
- (7) אם תרגישי שאת לבד בעולם תזכרי שיש לך הרבה כביסה והיא מחכה רק לך.....
- (8) מרוקאית הולכת למגדת עתידות, מגדת העתידות אומרת לה: אני רואה שבעלך ימות השנה! האשה:
את זה אני יודעת באתי לשאול האם אצא זכאית במשפט.....

סיפור בהמשכים! חלק אחרון

פנה הכומר למפקד ולשר המחוז ואמר להם דבר סודי, ואחר ניגש לפושעים היהודים ואמר להם אין מיתה קשה כשריפה מחיים, אם תמירו דתכם תמותו בתליה כגזלנים גוים. ללא שהיות השיבו היהודים השודדים ואמרו יהודים אנו ואנו מתחרטים על שהלכנו שובב אחרי ליבנו, אך יהודים היינו ויהודים נמות, גם אם חטאנו ופשענו, לא נוסיף חטא על פשע. שמע הכומר ושב לדבר עם המפקד ביחידות, ופנה שוב אל השנים ואמר להם: אם תאותו להמיר את דתכם תנתן לכם חנינה, תהיו זכים מכל ויפתח לכם דף חדש, החליפו השנים מבטים, ושאלו: ומה נדרש מאיתנו לעשות? אמר הכומר. מאומה רק לנשק את הצלב לעיני כל ההמון. אמרו לו, זה הכל, תביא את הצלב לכאן וניפטר!

מיד רץ שליחו של הכומר והגיש לכל אחד מהם צלב עץ ברום קומת אדם, נטלו השנים את הצלב אחזו בו בעצמה ובכוח ושברו אותו לגזרים. לתדהמת כולם הם השליכו אותו אל הקרקע דרכו עליו וירקו עליו, וזעקו בקול גדול: ה' הוא האלוקים ה' הוא האלוקים, ולא נתקררה דעתם וזעקת "שמע ישראל" הדהדה את זעקת ההמון ההמום. ההמון הנזעם ניסה לפרוץ את טבעת האבטחה לעשות ביהודים שמות ופוגרום, ואילו הכומר שב לדבר ביחידות עם המפקד במה יוכלו להענישם, מה יכול להיות גרוע יותר מעליה על המוקד? ישבו והחליטו שהידיים שניתצו את הצלב יישרפו לפני המוקד.

הביאו חצובה ועליה חבית נחושת מלאה זפת בוער, קשרו את ידיהם מעליה, וכולם עומדים וחוזים במחזה, אז בשקט האיום החלו שני הנערים בנעימה של שבת, הם שרו בקול רם: ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג, וקיבלו עליהם עול מלכות שמים שוב ושוב, הם שרו וליבם התלהט מתוך תשובה שלימה. הם שרו וידיהם המפוחמות מחאו כף, פניהם התעוותו ונשמתם יצאה בשאגה אדירה של "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד" (דברים ו, ד).

ניתן לשלוח סיפורים או חידות למייל: a05832349@gmail.com

גזור והדבק במקום בולט

קו קול השמחה

077-502-3345

שלוחה 1 שמיעת בדיחות למעלה מ- 1000 בדיחות.
שלוחה 2 השארת בדיחות למאזינים.

מילתא דבדיחותא

9) פתיחת שנת הלימודים מגיע ראש הממשלה לכיתה א' ושואל את הילדים שאלה "הגידו לי ילדים חמודים, מי יכול לספר לי מה זו טרגדיה?" אחד הילדים מרים את היד וראש הממשלה נותן לו את רשות הדיבור "טרגדיה זה שכילד הולך ברחוב, ובא אוטו ופוגע בו והילד נפצע" ראש הממשלה עונה בסבר פנים רציניות ובקול עמוק, "לא, זו איננה טרגדיה, זה מקרה מצער" ילד אחר מרים את היד, וראש הממשלה נותן לו לדבר "טרגדיה זה כשאוטובוס עם ילדים עושה תאונה והרבה ילדים מתים ונפצעים." ראש הממשלה עונה גם הפעם בקול עמוק, "לא, גם זו איננה טרגדיה, זו אבדה גדולה" "אולי בכל זאת יש כאן ילד שיכול לספר לי מה זו טרגדיה?" הילד השובב שתמיד עושה שטויות מרים את היד, וראש הממשלה נותן לו את רשות הדיבור לפני שהמורה מספיק למנוע את זה "טרגדיה זה כשהנשיא יחד עם ראש הממשלה ועם עוד כמה שרי ממשלה וחברי כנסת טסים במטוס ופתאום יש תקלה והמטוס נופל ומתרסק וכולם מתים" "יפה מאוד זו אכן טרגדיה" אומר ראש הממשלה ומוסיף "הסבר בבקשה לכיתה למה זו טרגדיה" הילד אומר טוב כי זה לא מקרה מצער וגם לא אבדה גדולה....."

10) אחת פונה לבעלה: "נכון אמרת שביום ההולדת שלי תיקח אותי לאן שאני רוצה?" "נכון", מגמגם הבעל בחשש "אז אני רוצה שתיקח אותי לבית הכנסת במשך כל היום" "בשמחה", נאנח הבעל - יצא בזול. בסוף היום, שואל הבעל את אשתו מה למדה בבית הכנסת, והיא משיבה: "למדתי שני דברים: א. שתפילת שחרית לוקח פחות משעה. ב. שתפילת מנחה וערבית יחד אורכות חצי שעה....."

התודה והברכה לידידי רבי יעקב לוי הי"ו

ואלה יעמדו על הברכה:

משפחת יוספי. משפחת לוי. משפחת שהרבני. משה בת רביטל. אסתר הודיה בת רביטל. שר השמחה:
מאיר בן מרגלית. אלעזר בן רחל. משה בן שרה. דוד בן אסתר.
כל השותפים להמשך השמחה בעם ישראל.

מילתא דבדיחותא

11) סבא מגיע לבקר את נכדו הקטן. לאחר שעייף מלשחק איתו, התיישב לנוח במרפסת, עוצם עין אחת ומתאמץ לא לעצום את השניה. ניגש אליו נכדו ושואל: "סבא, למה אתה לא עוצם גם את העין השניה?" הסב המופתע מביט בנכדו ושואל: "למה אתה רוצה שאעצום גם את העין השניה?" "אמא תמיד אומרת", משיב הילד, שכשסבא יעצום סוף סוף את שתי העיניים, אנחנו נהיה עשירים מאוד.....

12) מלמדים טייס מצרי לטוס. מלמדים אותו להמריא לטפוס גובה ועוד דברים. אחר כך הוא שואל ואיך נוחתים. המפקד אומר לו: את זה כבר צה"ל יעשה.....

13) איש אחד מטייל ביער, מסתכל על העצים ופתאום רואה שוטר שיושב על עץ. הוא שואל את השוטר: "למה אתה יושב על העץ?". עונה השוטר: "המפקד שלי אמר לי שהיום אני אחראי על ענף התנועה....."

14) קבצן רואה בחור לבוש בחליפה שעומד ומדבר בטלפון. הוא ניגש אליו ומושיט לו את היד. הבחור מסתכל עליו ואומר לו: "אני ממש מצטער, אבל אני לא מחלק כסף סתם ככה ברחוב" עונה לו הקבצן: "אז מה אתה רוצה שאני אעשה, אפתח משרד?....."

**חוברת הבדיחות 'לא נפסיק את השמחה חלק 3'
פרטים בקרוב! פרטים בקרוב! פרטים בקרוב!**

העלון בחסות

נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת! לפרסום ניתן לפנות למערכת העלון

הבטחתי לפרסם

התפללתי בציון הקדוש של חכם ששון מזרחי זיע"א

אמרתי פרשת הקטורת, נתתי פרוטה לצדקה, קבלתי על עצמי לשוב בתשובה, בקשתי בקשה ולאחר כמה זמן נושעתי.

הציון נמצא בבית החיים סנהדריה בירושלים

חטשולנ'ט הביתי

בכל ליל שישי מתקמת מכירה של
השולנ'ט הביתי בר"ח שלמה
מוסאוף בי-ם מהשעה: 20:00 בערב
מנת טשולנ'ט 22 ש"ח.
0548-437-050

חדש! חדש! חדש!

פרסום בעלון רק ב- 10 ש"ח

עוד פרטים:

058-323-4941

שימו לב: העלון מופץ ב- 8,000 עותקים.

הקלדות

דברי תורה | מסמכים

058-32-34-941

**נמאס לכם לחפש את העלון בבית הכנסת?
חדש! ניתן לקבל את הגיליון במייל:**

a05832349@gmail.com

השמחה בעונות דינא

ברך השורר

חוברת הבדיחות
מבית מערכת
העלון
'לא נפסיק'
את השמחה'
חלק 3

פרטים בקרוב!
פרטים בקרוב!
פרטים בקרוב!
ניתן לשלוח
בדיחות לחוברת
במייל:
a0503210@
gmail.com

ברך החרת-

1. אני שובר את הראש מה לעשות עם הילד שלי שהמעון שלו נסגר. עד שח"כ פינטו הבריקה (אני רומז פה לאשתי)....
2. אשה אחת שואלת את בעלה: איך זה שאתה חוזר מהתפילה כל כך מהר? - מה הבעייה, הוא עונה, אני מתפלל כמונה מעות. ואת הרי יודעת שמצב המעות אצלינו לא מי יודע מה.....
3. הגיע הזמן לומר את זה תה זה המקווה של הביסקוויטים.....
4. הסופה כרמל לא עומדת בהבטחות שלה, החזאים שוקלים לשנות את שמה לבנט!....
5. נניח והסופה לא תיגמר בטוב בכפרים הערבים, איך נקרא לזה אסון הכרמל? זה כבר תפוס.....

התודה והברכה:

לידידי היקר ר' אפרים {אפי} כץ הי"ו
על כל הבדיחות שהוא שלח (וישלח) למערכת
גם לעלונים וגם לחוברת.
ממנו ילמדו כל הקוראים.

המשטר - בריתה

6. ביום שכל המחשבים בארץ ישראל יהיו מסונכרנים, המחשב פשוט יצחק בלי סוף

כי הרב הי"ו

במקום אחד רשום שהוא אברך כולל עם הכנסה של 1,850 ₪.

ובמקום השני הוא אחד מבעלי השליטה בחברת הנדל"ן.

ובמקום השלישי הוא רשום שמקבל שכר 5,100 ₪ לצורך השלמת הכנסה.

ובבנק יש לו חשבון של סטודנט.

ובבית הכנסת הוא מביא תרומות ענקיות לצורך סעיף 046.

רשום בחלוקה של הרב שטרן כבעל משפחה עם 17 ילדים, ללא הכנסות.

ובעירייה הוא רשום עם 14 ילדים, עם הכנסה של 8,000 לצורך הנחה בארנונה.

בבנק הוא קיבל משכנתא בגלל שיש לו תלושים של 21,000 ₪

בביטוח לאומי הוא רשום כנכה 100% ואדם מוגבל.

ובקורות חיים הוא כתוב שהוא בכלל סבל שסוחר מקררים.

בוועד הרבנים הוא רשום כאלמן ומפרנס יחידי בבית.

ובמשרד הפנים אשתו רשומה עם הילדים כאם חד הורית, שמפרנסת את ילדיה לבד.

בישיבה הוא מופיע בביקורות של משרד הדתות.

ובדרכון הוא מופיע שהוא בכלל כעת בחו"ל.....

7. לרגל הסופה מומלץ למי שיש לו דוד שמש לעלות לגג לשים ע"ז מדבקה עם השם

והכתובת.....

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

רוצה כל היום לחייך?

חדש! חדש! חדש!

קו השמחה

077-502-3345

שלוחה 1 שמיעת בדיחות.

שלוחה 2 השארת בדיחות.

חייגו ותחייכו.

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כא' טבת התשפ"ב

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:26	17:18	17:50
16:23	17:14	17:45
16:22	17:14	17:45
16:27	17:18	17:49

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל עזב מלכהן בעיר רבתי עם "פרנקפורט" ועבר לכהן בעירה קטנה לשאלת הציבור מה ראה לכהן בעירה קטנה זו ולעזוב את העיר הגדולה אמר שם יש לי **בעלי בתים** שלא אמצא במקום אחר ונתן **דוגמה** על אחד מבעלי הבתים שלו שצווה לחמם את המים שירחצו אותו לאחר פטירתו מדפי הקבלות שנתן לצדקה ואכן **הספיקו הניירות לחמם דוד שלם**

בברית של התאומים שלי, רציתי שהרב **מורכי אליהו** זצ"ל יהיה הסנדק. אך הוא סירב. ניסיתי להתחנן, אבל הוא **פסק**: קודם תתן לחותן שלך ולאבא שלך. משפחה זה קודם לכל. בכדי להרגיע אותי הוא אמר לי: 'אל דאגה אני אבוא לברית מתחילה ועד הסוף, אבל סנדק נותנים קודם למשפחה', וכך היה. הרב הגיע לברית, והיה הקוואטרבי ונשאר **עד לסיום הסעודה**. לעומת אחרים שלא מגיעים לברית בלי שנותנים להם סנדקאות, דמותו של הרב בולטת אף יותר

הרה"צ רבי **אלעזר אבוחצירא** זצוק"ל לפני תקופה כאשר הצדיק לקה במחלה הרפואים קבעו כי עליהם לנתחו. בלית ברירה הסכים רבי אלעזר, אך התנה שלא ירדמו אותו לקראת הניתוח. לא צריך דמיון מפותח, כדי להבין איזה סבל כרוך בניתוח **ללא הרדמה**. אולם הצדיק הרגיע את בני משפחתו והורה להם שלא לדאוג. כאשר הוטל על מיטת הניתוחים, ניכר היה כי הוא מתעמק ומרחף בעולמות שמיריים. זעקה קטנה לא נמלטה מפיו. אף שריר לא זע בפניו ואף עווית לא נרשמה בגופו. כוחות נפש אצורים ועצורים כאלו, הן נחלת יחידי סגולה בדורנו, **אנשים בדמות מלאכים**

אל הצדיק רבי **ישראל מרוזין** זצ"ל בא יהודי בעל עבירה וביקש עצה איך **לעשות תשובה**. ענה לו הצדיק: תשובה צריך לעשות בדיוק באותו משקל שעושים את העבירה. כלומר, כשם שבעת שעושים עבירה, אין מתחשבים כי על ידי העבירה יאבד חס ושלום חלקו הבא, כך בעת שעושים תשובה, אין להתחשב שיאבד חלקו בעולם הזה.

שאלו לדמו"ר רבי **מנחם מנדל מוורקה** זצ"ל: "חסיד מהו?" - חסיד - ענה - זה היודע לצום בשעת אכילה, להתבודד בהיותו בין אנשים, ולערוך גלגול שלג בשכבו במיטה חמה!

ילד בן חמש שהיה משותק מלידה הובא לפני רבנו **בן ציון אבא שאול** זצ"ל. הרב הושיבו מולו, שם ידו על ראשו ו**ניבנו**. אחר כך אמר לו: קום וגש אלי! מיד נעמד הילד והתקרב לרבנו שנשקו על פניו. בתעודה הרפואית של הילד בבית החולים הדסה, ציינו הרופאים: **נתנדך עי רב ונתרפא**. נכנסו לרבנו. (במוצאי יום כיפור) אב וכונו בן המש שהיה חולה בציליאיק (מערכת העיכול אינה סובלת דגנים). לפני רבנו היו מונחות עוגיות, נטל אחת מהן וביקש מהילד שיברך עליה. האב חשש מאוד שאכילה זו תזיק לילד והביט בזעזוע על המרחש. רבנו **הרגיעו**: אל תדאג! מאז נעלמה המחלה כלא הייתה.

על האמת לנקר במות, כמו היתוש לטיטוס.

בני-ישראל יהיו סגולה מכל העמים לא רק כאשר העמים שקועים בחשכה ובטומאה, אלא גם בזמן שאומות העולם יאמינו בה' ויפנו אליו, גם אז יישארו בני-ישראל עם-סגולה, בבחינת **"בנים אתם לה' אלוקיכם"**.

כל הקושיות אינן קיימות בעולם האמת, שם עלמא דקשוט והכל בצדק ובמשפט.

נקודה לפהשפחה

מעשה נפלא שנסוב על הגאונים האדירים, האב וכונו, בעל ה'**אבני נזר**' וה'**שם ישואל**' חסיד אחד היה לו לאבני נזר שלא נפקד בזרע של קיימא. והיה חסיד זה מתדפק בתדירות על דלת רבו, ומתחנן לפניו שיברכנו שיזכה להיפקד. גאון, מסיבות השמורות עימו, נמנע מלהעניק לו את ברכתו. חיפש אותו חסיד שעת כושר שבה יוכל **לתפוס את רבו** בעת שמחה, שעה שכזו הזדמנה לפניו בשמחת תורה, כאשר האבני נזר היה בשיאה של השמחה בבית מדרשו, ופניו להטו מרוב דבקות. ניגש אליו החסיד והודיע שלא יעזוב את המקום עד שהרבי יברכנו. משראה האבני נזר כך, אמר לו: האם אתה רוצה שאברך אותך שיוולד לך בן שיהיה כומר? שמע החסיד את דברי רבו, ופניו חוררו כסיד. הוא הבין שרבו צופה ברוח קודשו את העתיד לא המשיך יותר לשטוח את בקשתו לזרע של קיימא. כעבור תקופה מסויימת נפטר האבני נזר, ובנו הוכתר ככתר המלוכה ידע אותו גאון מצערו של החסיד ההוא, בידועו שזה שנים רבות **שאין לו ילדים**. ופעם בעת שמחת תורה, בעת התלהטות השמחה בבית המדרש, **ניגש הרב מעצמו** אל החסיד ואמר לו: אני מברך אותך שהשנה תיוושע ותיפקד בזרע של קיימא! והנה, לא די שהחסיד לא ענה אמן על ברכתו של הרבי, אלא שפניו חוררו, והוא חישב להתעלף ...

ראה זאת הרבי והבין שיש דברים בגו.. לא הסתיר ממנו האיש את כל מה שעבר עליו עם אביו, ואמר שלאחר שהאב הגדול רמז לו שבנו העתיד יהיוולד יהיה כומר, לא רצה יותר לבקש שיברכנו. הרב שומע את הדברים. ואחר כך פונה אל החסיד ואומר לו: ואף על פי כן, רוצה אני לברךך, ועכשיו תענה אמן! ובירכו שיזכה להיוושע, והחסיד ענה אמן בפחד.

חמישה ילדים נולדו לאותו חסיד. ארבעה מהם נהרגו בתקופת השואה, ועלו על מזבח ה' וקידשו שם שמים. **הבן החמישי**, שהיה הבכור מביניהם, הצליח לשרוד את השואה ולצאת ממנה בשלום, על ידי שהתחפש ל... כומר! הוא היה טיפוס כשרוני במיוחד, שלט בכמה שפות, וכך יכול היה להתחפש לכומר ולעבור את אימי השואה בשלום, ולעלות לארץ ישראל. הוא אף זכה להקים דור של בנים תלמידי חכמים ויראי שמים, ההולכים בדרכי אבותיהם ומקדשים שם שמים.

למדנו מכאן שהצדיק, בכוחו הגדול **מסוגל להמתיק דינים!** על הן ההוא נגזר שיהיה כומר. אבל מי אומר שהוא צריך להיות כומר של ממש ... **בכוח ברכתו** הצליח הצדיק להמיר את הגזירה ולגרום לכך שהבן יצא ידי חובה בתחפושת' בלבד ... ואדרבא, בכך יצלו חי'ו! (העורך)

תכלית קורבן התודה הוא שבה על הנס הוא לספור חסדי ה' שגמל עם מביא הקורבן.

עבדי הדמן. עבדי עבדים הם, ועבד ה' הוא לבדו חופשי

מן המקורבים לרב, סיפר: באחד מימי חג הסוכות הגענו לביקור בסוכתו של הרב **משה בן טוב** זצ"ל שנבנתה בסמוך לבית הכנסת. לכל אחד מן האורחים נתן הרב תפוח וכוס יין, והנה כשהגיע תורו של אחד הבחורים שעמדו שם לקבל, וראיתי לתדהמתי איך הרב **מגרשו מלפניו** בבושת פנים, תוך שהוא אומר לו: "לך מכאן, רצחת את אביך!" מכיוון שמשפט סתום זה עורר מאוד את סקרנותי ניגשתי מיד אל הבחור ושאלתי: "מה העניין?"

הלה סיפר שיש לו חברה גויה, וכשנכנס לפני שנה אל הצדיק, נאמר לו בצורה מפורשת שכתוצאה מהקשר עם גויה, הלה אביו בסרטן כבד, ואם לא ישכיל לעזובה – אביו עלול למות. הלה **הקשה עורפו** וסירב לנטוש את בת הנכר, ואכן המחלה הכריעה את האב, והוא הלך לעולמו ברוב צער ויסורים סיים הרב בתמיהה ובכאב: "עכשיו הוא מגיע אלי, כשרע לו...?"

כמה חסרים לנו היום מגידים בדמותו של רבי **שבתי יוסף** זצ"ל אשר היה גאון הדרשנים, ומכניס **דיאת ה** בקרב השומעים ברגש וגעגועים לתכלית הנצחית, בדרשותיו היה מלהיב אנשים רבים וגם עיקשים כבדול, במתק לשונו היתה השפעתו על חוגים רחבים וגדולים, ועוד בשנים הראשונות של השלטון שלחו מרן **החון איש** זצ"ל לעיירות ומושבות לעורר את העולים החדשים שומרי התורה והמצוות, להתחזק בדרך התורה והמסורה וקיום המצוות

המאמין במופתים - אינו אלא שוטה ומי שאינו מאמין שיוכלו להיעשות על ידי הצדיקים - אינו אלא אפיקורס

בסעודת האירוסין של הרה"ח רבי **שלמה מנחם ויינשטוק**, בעת שהתמו על שטר התנאים, ביקש האדמו"ר אבי הכלה את השטר, להפתעת הכל הוסיף בשולי התנאים בכתב ידו: "החתן מתחייב בלי נדר, ללמוד עד החתונה מסכת ברכות, שבת וקידושין..." לאחר האירוסין ביקר האברך בבית הרבי כהרגלו דבר יום ביומו, והרבי היה **עוקב אחרי**ו בעין פקודה אם נאמן הוא להתחייבותו, מספר פעמים טרח להדגיש כי אין הנחת וויתורים על דף אחד, עמוד אחד, או אפילו שורה אחת משלושת המסכתות... ולא שככה דעתו עד **שערך לו בחינת** להיווכח אם אכן למד אותם היטב, בעיון נמרץ..."

הרעב הוא התבלין הטוב ביותר

רבי שניאור זלמן מלאדי זצ"ל לאחר התמנותו הרשמית לנשיא חסידות חב"ד ופירסום שיטתו החדשה בעבודת השם בספרו הגדול **"התניא"**, נתקל בהתנגדויות רבות. מצד אחד המתנגדים ומצד שני המשכילים. **בשנת תקל"ט** הלשינו עליו המתנגדים שהוא אוסף כסף לטובת הטורקים ששלטו אז בארץ, במטרה להפיל את הממשל הרוסי. מטרת איסוף הכספים הייתה לחיזוק החסידים שבארץ. ביום כ"ד בתשרי אסר אותו שלטון **הצאר הרוסי** והוא נידון למוות כמורד במלכות. חמישים ושלושה יום ישב במאסר במבצר הפטרופובלי שבפטרבורג, כאשר לבסוף הצליח להוכיח את חפותו

להצלחה ישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלוס בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

פלוגי חיבר ספר בשם "לכל הזמן". הראה את ספרו לרב אחד והתפאר לפניו, שהספר מכיל דברי חוכמה ושכל למכביר. עיין הרב בספר ולבסוף נענה ואמר: "מימרה שגורה היא בפי הבריות: מה שיעשה הזמן **לא יעשה השכל**... אמנם חיבורך עשוי 'לכל זמן', אבל **אינו עשוי בשכל**..."

משולחן גבוה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

תקון המדות - יסוד בנין האדם ויצא אל אחיו וירא בסבלתם (ב, יא)

קיום הבנין תלוי ביסודות **כשם שכל בנין חיב להיות בנין על יסודות איתנים, ואם היסודות רעועים הבנין אינו יכול להתקיים - כן הוא הדבר בגוגע לבנייתו של עם ישראל בעם, ולבנינו של כל אדם בפרט.**

ספר בראשית הוא "ספר היסודות" של עם ישראל. הוא עוסק ביסודות האמונה, באבות האמה ושבטי י-ה ובכל הנסיונות שעברו. **כשם שבהקמת יסודות לבנין יש צורך לבצע הפירות עמקות, קדיחות וכדומה, הדורשים השקעה מרבה ומאמצית, ואזכרים זמן רב - כך גם הקמת היסודות של עם ישראל היתה כרוכה בעמידה בנסיונות קשים, ובהתייגבות מול מצבים קאלו שעלולים היו, חלילה, להביא לידי משבר. רק לאחריו מגיע ספר שמות, שהוא "ספר הבנין" של עם ישראל.**

אדם שחתם חוזה לרכישת דירה בבנין מגורים שטרם התחילו לבנותו, ועוד טרם נחפרו יסודותיו, אינו יכול להשלות את עצמו שהנה עוד תקופה קצרה של חדשים או שלשה חדשים, ויכול להכנס אל דירתו החדשה... אלו הם דמיונות שוא המתנפצים אל מול המציאות האמתית שבשטח. הקמת היסודות אורכת זמן רב, הבניה עימה לוקחת גם היא זמן רב, ורק לאחר מכן עומד הבנין לתפארה.

כן הוא הדבר ממש ביחס לבנין האמה ולבנין האדם. אין קצורי דרך יש צורך בעבודה עקבית ומאמצית של תקון המדות, בעמידה מול קשיים ונסיונות, ובהתגברות על החמדות והתאוות. כל זה אורך זמן ודורש משאבים רבים ותעצומות נפש, ורק לאחריתו נוצר האדם השלם.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

(נלקט מתוך ספרו של הגר"ר אלבז שליט"א - "משכני אחריו")

אם כל העולם אומר את אותה שטות, זו עדין שטות

איש אחד בא לרופא ואומר לו: "דוקטור, אני מרגיש שכל הזמן מתעלמים ממני..." הדוקטור: "**הבא בתוך...**"

החולה: "דוקטור, אני מרגיש שנותרה לי רק עוד דקה לחיות. הרופא: בעוד חמש דקות **אתנה אליך.**"

החולה: "דוקטור, איש אינו מאמין לי!" הרופא: "בסדר, עכשיו ספר לי מה הבעיה האמתית **שהביא אותך אלי**"

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא? בואו והצטרפו לרשימת תפוצה hamaor.net@gmail.com

"אם אצלנו בעציץ הפרחים, באדנית הצמחים, בחצר האחורית, האדמה מצמיחה צמחים לרוב, והם עולים ופורחים ומתפשטים. ואף אחד לא מפרסם את זה בעיתון, ואף אחד לא מביא צלמים, ואף אחד לא צועק זהו נס. כי התרגלנו. וכשמתרגלים למשהו, אז גם הדבר המפעים ביותר, גם הנס הכי הגדול, אם הוא מתרחש בכל יום ובכל שנה, הוא כבר לא נס, הוא **הופך להיות טבע.**

וזו בדיוק הסיבה שהקדוש ברוך הוא היה צריך לשבור את הטבע בכל התהליך של יציאת מצרים. ולקרוע את הים, כדי שנדע להעריך מה זה אומר כשהטבע פועל כרגיל, כשהים זורם כמו בכל יום. כי מי שיכול לקרוע את העם ולעצור את הטבע, הוא גם מי שנותן את הכוח מאחורי כל הבריאה המופלאה **הזאת.** וכשאנחנו מבינים את זה, אנחנו מסתכלים אחרת, אפילו על עציץ פרחים.

הענוה נוצרת דוקא מרוממות הנפש והכרת ערכה כנפש עליינה הקשורה בבוא עולם, ומתוך הכרה **בגדלות הבורא** וגודל חובת האדם בעבודתו את בוראו, אזי מגודל הרגשת החובה והעבדות נוצרת מדת הענוה.

לא אברה למקום שאי אפשר להיות שם כיהודים!!! קאליש, פולין, **תשרי תש** שוד ושרב. הזמנים הלכו והחמירו. המסחר שותק ורוב החנויות בעיר נסגרו. הגרמנים החלו לחטוף אנשים לעבודה, להכות ולרדוף. פחד לצאת לרחוב. במקביל לשוד הרכוש, מתעצמים גם הגירושים. איש אינו יכול לנבא מי הבא בתור.

שכן, **יעזר נעלים** בשם סנדרוביץ, נכנס אצל אבא. "אדון וקשטוק!" - הוא מכריז! "אם רצונכם להישאר בחיים, כדאי שתמהו להימלט לרוסיה. גם אני מתכוון לעשות כן!" אבא דחה את הרעיון על הסף: "מלבד הקשיים בהיותי מטופל בילדים קטנים וחסר אמצעים" - הוא מסיביר - "הרי ברוסיה אי אפשר לחיות כיהודים. לפנות למקום כזה - לא כלל בחשבון!!"

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת וזב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לילי, יחיא בן לילי, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת טעיה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יונא בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אליעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, שלמה בן דונה, **מון הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

דבר העורך

ארבעת אלפים פעם מסכתות ביצה וראש השנה.

הרב אליעזר יוסף דדרברג ז"ל חי בירושלים בשכונת "בתי ורשא", לפני כ-50 שנה. לפרנסתו עסק במסחר, אבל היה בר אוריין גדול, שישב ולמד בכל שעות הפנאי. בשבתות היה נושא דרשות בביהכ"ס של הפרושים. באחד הימים חלה. "חייבים לנתח" קבעו הרופאים "לפני שהמחלה תפגע במוח ותגרום אולי למוות". ואולם, הזהירו הרופאים, ייתכן שהניתוח יגרום לעיוורון.

"לכמה זמן אפשר לדחות את הניתוח? " שאל. אמרו לו שעד חצי שנה. - ביקש דחיה, כדי שיספיק לשנן היטב כמה מסכתות, כדי שאם, חלילה, יתעורר, יוכל לשנן אותן בע"פ, שהרי למד בגמרא על אחד, שהתמיד במסכת "חגיגה" ועל מה שגמלה לו. וכך קיבל על עצמו ללמוד מסכתות ביצה וראש השנה, עד שידע אותן ישר והפוך.

בחסדי שמים עבר הניתוח בהצלחה, וראייתו לא נפגמה. אבל תלמודו נשאר בידו, והוא המשיך לשנן את המסכתות, שוב ושוב, למעלה מארבעת אלפים פעם!!!

ובצאתו כתב: "אולי כדאי לחרות זאת על המצבה כדי שאולי גם הקורא יקבל עליו לעשות ככה".

לא צריך לחכות לחולי כדי ללמוד עכשיו נשקיע...

בידידות נר עולם

אנשים שאתה אומר להם בוקר טוב והם משיבים "בוקר", מה אתם עושים עם כל הזמן הזה שחסכתם

הכי חשוב לתכנן מראש

החלטתי לגרום לבת להתעורר כל בוקר עם חיוך על הפנים.

מפה לשם, אשתי החביאה את כל הטושים.

לא מצליח להתקין וויז במכשיר הזה

איך גברים עוברים ליד כיור מלא בליים...

סבתא: עומרי תאכל גזר, אני כל הזמן אוכלת גזר, זה טוב. זה משפר את הראיה. - סבתא, זה מלפפון.

גברים דורשים שההגבלות יחולו גם על אתרי קניות אונליין

גדל פה דור שלא יודע מה זה חנות סגורה ביום שלישי אחרי הצהריים

בעקבות ההגבלות בקניונים, גברים רבים משכנעים את הנשים שלהן לא להתחסן

חצי מהחיים שלי התבזבזו כשחיכיתי לראות אם המאוורר תקרה נכבה או שצריך למשוך שוב בחוט

2 מגדלי יוקרה בתל אביב עם נוף לים

גבר אפריקאי פירסם תמונה בהתרגשות על נסיעה באוטובוס עם נהגת לראשונה באפריקה

גבר אפריקאי לאחר הנסיעה

כשטוניסאי קונה מרצדס

החליטו בעירייה מיקום של ספסל אז יהיא ספסל

עם איזה דבק אתם ממלצים להדביק...

מהפעילות לא נחיס ארעץ

אבות וּבְנִים תהלים מלל ליל שישי אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש

מלל שישי עלון באלפי עותקים סדר לימוד שבת

שיעורי רבנים שיעור עין יעקב ישיבת בין הזמנים

שיעור בעלי בתים פעילויות לילדים

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

האיש שלא הבין עד הסוף איך מלחיה עובדת

לאברכי כולל
היום חלוקה חינם
תפוח אדמה
3 שקדים למשפחה
גבינה קוטג' פג חוקף
10 יח"ל למשפחה

פיזר: בקרוב נפתח חיסון לזן החדש מודרנה: גם אנחנו המכון הביולוגי בנס ציונה: פיתחנו שקית לבגט שמגיעה עד סוף הבגט.

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא?!

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
367korona@gmail.com

המקום הכי טוב להשתחרר מהכעס שלכם

הגעתי לביטוח לאומי אחר הצהריים והיה סגור. שאלתי את השומר מה לא עובדים אחרי הצהריים? השומר: אחר הצהריים סגור - בבוקר הם לא עובדים.

הגיע הזמן להוסיף לכתובה שורה שתקבע מי יכבה את האור בחדר כשהולכים לישון.

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו" וצריך להתבונן ולהבין מהי כוונת הפסוק במילים "את יעקב איש וביתו באו", הרי ידוע שהמילה "את" פירושה "עם", והמשמעות היוצאת מזו: שכל בית ובית בא עם יעקב אבינו... ואיך זה יתכן, שכל בית ובית בא עם יעקב אבינו?

והרי יעקב אבינו היה רק אחד, ואיך יכול להיות שירד יחד עם כל אותם הנפשות הבאות מצרימה? אלא ישנם שני סוגים של יעקב אבינו: ישנו את גופו הפיזי והגשמי הקדוש של יעקב אבינו שהוא באמת לא הגיע עם כל בית ובית למצרים, שהרי גופו כבר נקבר בארץ ישראל במערת המכפלה. אך בנוסף יש את רוחו הקדושה והטהורה של יעקב אבינו שהיא הייתה זאת שהגיע עם כל בתי ישראל למצרים בכל בית ובית של משפחת יעקב אבינו. הבאים מצרימה, היה שם את רוחו ורוחניותו של יעקב אבינו.

ונראה לבאר את נוכחותו של רוח יעקב אבינו כך: שכל ילד קטן שנמצא בביתו במצרים ורוצה לאכול דייסה חלבית שואל את אביו: "אבא, האם הכפית הזו אפשר לערב בה את החלב, האם סבא יעקב מתיר או אוסר?! "לא, בני" - עונה האב: "סבא יעקב אמר אסור, מפני שכפית זו היא כפית בשרית בת יומא ולכן לא ניתן לאכול עמה חלב...". "אבא האם הוצאת הפסולת מתוך האוכל, מותרת בשבת?", מה אומר סבא יעקב, אסור או מותר... או אולי צריך להחמיר...". והאבא עונה: סבא יעקב אמר כך וכך...! "אבא האם מותר לקחת פטיש ולדפוק איתו מסמרים בשבת? מה אומר סבא יעקב, אסור או מותר... או אולי צריך להחמיר...". והאבא עונה: סבא יעקב אמר כך וכך...!

ובכן נמצא שכל בית ובית מבני ישראל הבאים מצרימה, היה בתוכו את רוחו של יעקב אבינו, את ההלכה, את ההנהגה וההשקפה שלו, דמותו של יעקב הסבא קדישא חקוקה בתוך הבית. בזכות "את יעקב" בכך שיטעו וישרישו בם את רוחו של יעקב הקב"ה ליווה אותם לכל מקום ויוציאם מארץ מצרים בשלום.

שבת שלום ולמבורך!

אנשים טובים באמצע הדרך

נרצש לאור!
התמונה הכי יפה שתראו היום היא של תורם אנונימי שפיזר מעילים חדשים בפארק באשדוד, לטובת מיעוטי היכולת.

יש לכם סיפורים על אנשים או מעשים טובים שלחו לנו ונפרסם 367korona@gmail.com

נפטר ממציא איקאה, סיבת מותו מורכבת

מעסיקי המשכורת שלך לא תהיה ממש גבוהה בהתחלה. זה בסדר?
אני: הביצועים שלי לא יהיו ממש טובים בהתחלה, עד שהמשכורת תעלה. זה בסדר?

אמרו לי כחול מול כחול חום מול חום אז למה קפץ לי החשמל

ראיתי עכשיו חניה פנויה בתל אביב, ישר נעמדתי שם למקרה שיום אחד יהיה לי רכב.

כשאישתך נותנת לך יד חופשית בעיצוב הבית...

תימניה אומרת לבעלה: "סעדיה, היום זה 50 שנה לנישואינו! בוא נצא לאכול בחוץ".
הוא ענה: "בכיף, רק תעזרי לי להוציא את השולחן למרפסת....."

בית מדרש המרכזי
רחוב ריש לקיש 34

סניף בית שמש

תהלים שבת 14:30
אבות ובנים 15:00

בכל יום תפילת שחרית עם נץ החמה
שבת: מנחה ע"ש 16:20 שחרית 7:45
מנחה 13:00 15:40 ערבית מוצ"ש 17:15 17:35

בית כנסת שמואל הנביא
רחוב שמואל הנביא 55

סניף ירושלים

תהלים שבת 13:15
אבות ובנים פרשת 14:45
מתמידים יום חול 17:50-18:35
שיעור בהלכה ואגדה כל יום לאחר ערבית

ניתן להשיג את העלון בימי רביעי-חמישי בישיבת "אור החיים" רחוב עזרא 1 ירושלים בית כנסת "שמואל הנביא" רחוב שמואל הנביא 55 (מול דושינסקי) בעלות 1 ש"ח

כשוט לקבל שירות אנושי
איכותי מהיר ועיל מבלי
להתעכב כלל

גרפומט מתחדשים

בדלפק שירות לקוחות אנושי

יש לכם משהו קטן להדפיס?
צריכים רק לצלם מסמך? ממהרים מאוד?

גשו לדלפק שירות הלקוחות בגרפומט
וקבלו שירות יחס אישי ומהיר

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה